ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಪುರುಬಾಲೆ

ಎಚ್. ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್

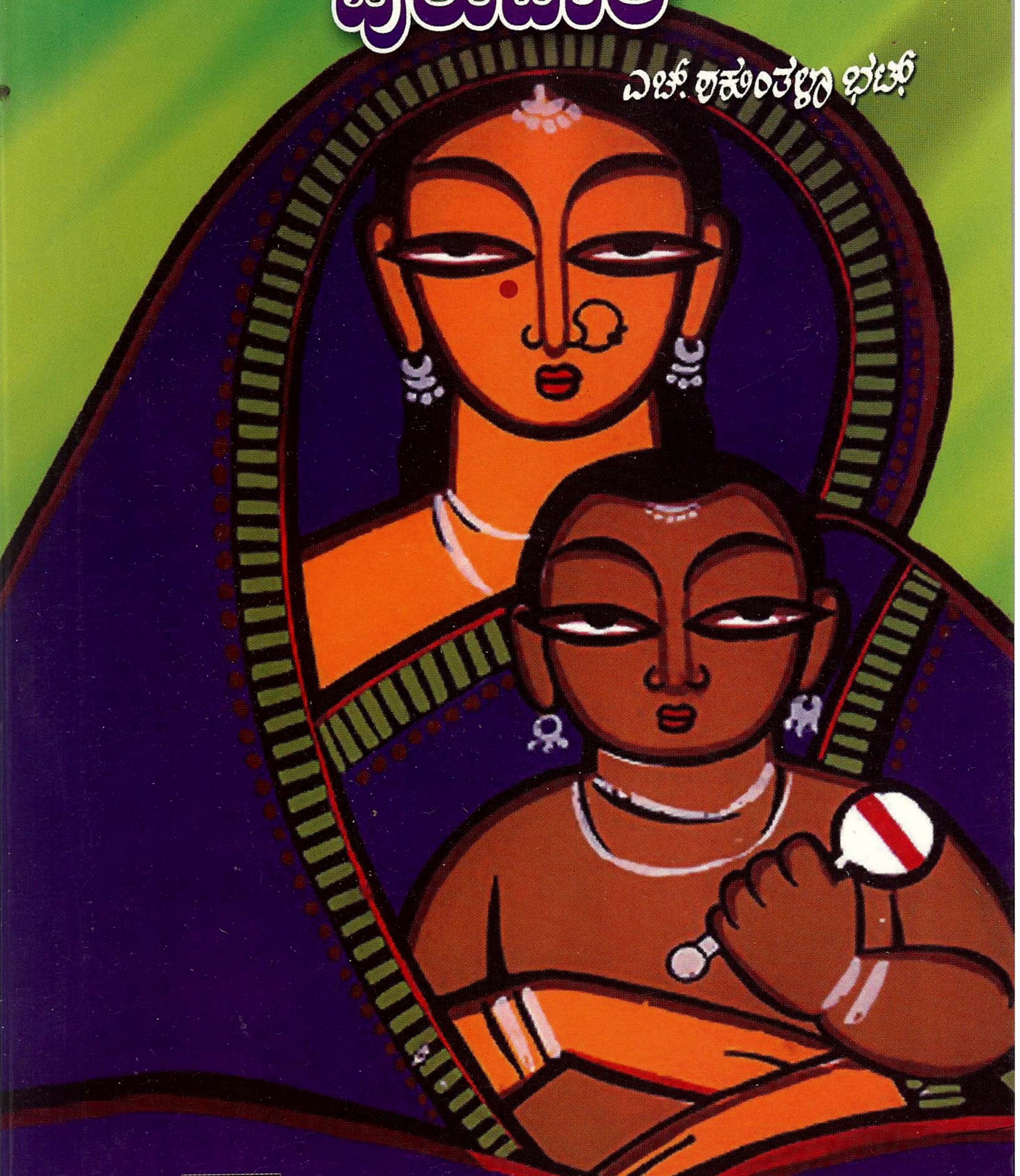

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ

ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಪುರುಬಾಲೆ

2010

ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್

ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ
ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕಟ್ಟಡ, ಲಾಲ್‌ಬಾಗ್, ಮಂಗಳೂರು – 3.
ದೂರವಾಣಿ / ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ : 0824 – 2459389
e-mail : tulu.academy@yahoo.co.in

TULU JANAPADA SANSKRITHID PURUBALE

A collection of folk rituals on Medicines childcare, Antenatal Care, Puerparium, Postnatal Care and Infancy Care along with notes on folklorish beliefs, lullabies etc in Tulu language prepared under the Academy research project work by Smt. H. Shakuntala Bhat, P. O Haleyangadi, Mangalore D. K.

Edited by : **Smt Shakunthala Bhat Haleyangadi**

Chief Editor : **Dr. Palthady Ramackrishna Achar**
President,
Karnataka Tulu Sahithya Academy

Publisher : **Sri Chandrahasa Rai. B**
Registrar,
Karnataka Tulu Sahithya Academy

First Impression : 2010

Copy right © : Karnataka Tulu Sahitya Academ

Pages : 200

Price : Rs. 60/-

Printed at : **Pavan Graphics**
N.D. Complex
Opp. Gokarnatha Temple
Alake, Mangalore

ಬೂಕುದುಲಾಯಿದ ಪೊಲಬು

1. ನುಡಿತ ಸಿರಿ.
2. ಗುರ್ಕಾರ್ರೆನ ಮದಿಪು
3. ಮಾತೃ ಮೂಲ ಪದ್ಧತಿ
4. ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆದ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆ.
5. ಬಂಜಿನಾಲೆನ ತಾಂಕನೆ, ಬ೦ಯಕೆದ ಕ್ರಮ, ನಂಬೊಳಿಗೆಲು.
6. ಪೆದ್ಪುನ ಕೊಟ್ಯ, ಪೆದ್ಮೆದಿ, ಬಾಲೆ.
7. ಪಿಲೆ ದೆಪ್ಪುನ, ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುನ , ಪುದಾರ್ ದೀಪುನ ಗೊದ್ದೆ ಪಾ[illegible] [illegible]ಟಿ, ಚೌಲ, ಕಜಂಬುದ ಕ್ರಮ.
8. [illegible] [illegible] ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೂಜುನ, ಮೀಪಾವುನ, ಜೋಯಿಪ[illegible]
9. (ಆ)ಹಾರ, ಮರ್ದ್, ಮರ್ದ್‌ದ ತ೦ಯಾರಿ, ಬಿತ್ತಿಲ್.
10. ಪದ್ದಾಯಿ, ತುತ್ತೈತ, ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಸೊತ್ತುಲು, ನಾಗದೇವೆರ್ನ ಆರಾಧನೆ.
11. ನಡಾವಲಿಲು, ಮಂಕ್ರೊ-ಕಂಕ್ರೊ ಜೋಕುಲೆ ಗೊಬ್ಬುಲು, ಲೂಟಿಲು, ಗಾದೆಲು, ಎದುರು ಕತೆಕ್ಲು.
12. ಬಾಲೆನ್ ಮಾನಾವುನ, ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಪದಕುಲು .
13. ಪಾಡ್ದನಡು ಬೊಕ್ಕ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್, ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ಬಾಲೆದ ವಿವರನೆಲು.
14. ಮಾಹಿತಿ ಕೊರಿನಾರೆನ ಪುದಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಪತ್ತೆ.
15. ಪರಾಮರ್ಶನ ಸಾಹಿತ್ಯ (ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಡವಲಿಲು)

ಗುರ್ಕಾರ್ರೆನ ಮದಿಪು

ದುಂಬುದ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸಮಿತಿ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಪುದರ್ ಪಡೆಯಿನ ತುಳು ಬರವಣಿಗೆದಕುಲೆಗ್ ಕೆಲವೊಂಜಿ ವಿಷಯೊಲೆನ್ ಕೊರ್ದ್ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಲೇಖನ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪೆರೆ ಅನುಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆ ಯೋಜನೆದ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್ 'ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಪುರುಬಾಲೆ' ಪನ್ಪಿ ಲೇಖನ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಅಯಿನ್ ಇತ್ತೆ ಅಚ್ಚಿಗ್ ಪಾಡೆಯೆರೆ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಬಾರೀ ಸಂತೋಸ ಆವೊಂದುಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಈ ಬೂಕು ನು ಓದುದು ತೂಯಿನಕುಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಾವು. ಉಂದು ಬಜೀ ಒಂಜಿ ಕಿನ್ಯ ಪ್ರಬಂಧ ಅತ್ತ್ ಉಂದು ಒಂಜಿ ಮಹಾ ಪ್ರಬಂಧ. ಈ ಬೂಕು ಬರೆವೊಡೂಂದಾಂಡ ಲೇಖಕಿ ಊರೂರು ತಿರ್ಗ್‌ದೆರ್. ಬಾರೀ ಅಪ್ಪೆ, ಅಜ್ಜಿಯಡಿಕುಲೆನ್ ಬೇಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಪಾಡ್ದನ ಕಾರೆರೆಡ ಜೋಕುಲೆನ ಪಾಲನೆ - ಪೋಷಣೆದ ಬಗ್ಗೆ ಬರ್ಪಿನಂಚಿನ ಪಾಡ್ದನದ ಭಾಗೊಲೆನ್ ಸಂಗ್ರಹ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಬಾರೀ ತಾಳ್ಮೆಡ್ ಬರೆವೊಂದು ಪೋತೆರ್. ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್. ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್ ಮೇರ್ ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಡ್ ಎಲ್ಪತ್ತೊಂಜಿ ಗ್ರಂಥಲೆನ್ ಬರೆತಿನ ತುಳು ನಾಡದ ತುಡರಾದ್ ಉಲ್ಲೆರ್.

ಜೋಗುಳ ಪನ್ಪಿ ಪದ ಜೋಕುಲು ಪನ್ಪಿ ಶಬ್ದೊಡ್ದೇ ಉಂಡಾಂಡ್‌ದ್ ಕವಿ ಮುದ್ದಣ್ಣೆ ಬರೆತೆ. ಆಂಡ ಜೋಗುಳ ಪದತ ಬಳಕೆ ಕನ್ನಡೊಡೇ ಎಚ್ಚಾದ್ ಉಪ್ಪುನೆಡ್ದಾದ್ ಅವು ಕನ್ನಡದನೇ ಆದ್ ಪೋತುಂಡು. ಲೇಖಕಿ ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್ ಜೋಗುಳಪದೊಕು

ಜೋಯಿಪದ ಪನ್ಪಿ ಪೊಸ ಶಬ್ದೊನು ಮೂಲು ಬಳಕೆ ಮಲ್ತೆದೆರ್. ತುಳುಕು ಅವು ಒಪ್ಪುನಂಚಿನ ಪದ. ದುಂಬು ಮಾತೆರ್‌ಲಾ ಆ ಪದೊನೇ ಬಳಕೆ ಮಲ್ಪುನೆಗ್ ಅಡ್ಡಿ ಇಜ್ಜಿ. ತುಳುಟು ಜೋಯಿಪದ ಬಾರೀ ಕಮ್ಮಿಂದ್ ಜನೊಕುಲೆನ ನಂಬಿಕೆ. ಆಂಡ ಅವು ಸರಿ ಅತ್ತ್. ಆನೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಆನೆ. ವಾ ಊರುದ ಆನೆ. ಇಟ್ಟೇಲ್‌ದ ಪುಟ್ಟಾ ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ದಿಂಜ ಪದೊಕುಲು ದುಂಬು ಇತ್ತ. ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆ ಎಚ್ಚ ಆಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅಪ್ಪೆಡಿಕುಲು ತುಳುಪದೊಕುಲೆನ್ ಮದತೆರ್. ಸಿನೆಮದ ಪದೊಕುಲೆನ್ ಪನಿಯೆರೆ ಸುರು ಮಲ್ತೆರ್. ತೊಟ್ಟಿಲ್ದ ತಕ್ಕನೊಡು ಜೆತ್ತಿನ ಪುರುಬಾಲೆಗ್ ಭಾಷೆಡೇ ಮಾನಾವರ್. ಆಂಡ ನಮ್ಮಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಜೋಕುಲೆನ್ ಮಾನಾನಗ ಟ್ವಿಂಕಲ್ ಟ್ವಿಂಕಲ್ ಲಿಟ್ಲ್ ಸ್ಟಾರ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಈ ಬೂಕುಡು ಪೊಣ್ಣು ಬಂಜಿನಾಲಾದ್ ಪೆದ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ತಾಂಕುನಾಡೆ ಮುಟ್ಟದ ಮಾತಾ ವಿವರೊರೆಲೆನ್ ಕೊರ್ತೆರ್. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದೇಶದ ಜೋಕುಲೆನ ತಾಂಕನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೀತಿಡುಂಡು ಮೂಲು ತುಳುನಾಡ್ಡೆ ಪ್ರಾಕ್ಕಿಂಜಿ ನಡತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯೊದ ವಿವರಣೆ ಉಂಡು. ಇಡೆಇಡೆಟ್ ನಂಬಿಕೆ, ನಡವಳಿಕೆ ಗಾದೆ – ಮರ್ದ್, ಮಂತ್ರ, ಆಹಾರೊ, ಗೊಬ್ಬು ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಸಂಗತಿಲೆನ್ ಸಂದರ್ಭೊಗು ಒಪ್ಪುಲೆಕ ಸೇರಿಸಾವೊಂದೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಬೂಕುದ ಮೌಲ್ಯ ಎಚ್ಚಾತ್ತ್‌ಂಡ್.

ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಪುಳ್ಳಿಯಡಿಕುಲೆಗ್ ಅಜ್ಜಿ ಕತೆ ಪನ್ಪುನ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಶಿವಾಜಿಗ್ ಅಯನ ಅಪ್ಪೆ ಜೀಜಾಬಾಯಿ ಬೀರೆರೆನ ಕತೆ ಪಂಡ್‌ನೆಡ್ದಾದ್ ಆಯೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಆಯೆರೆ ಸಾಧ್ಯ ಆಂಡ್. ಗಾಂಧಿರೆಗ್ ಅರೆನ ಅಪ್ಪೆ ಸತ್ಯಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ, ಶ್ರವಣನ ಕತೆ ಪೆನ್ಪೆದೆರ್‌ಗೆ. ಅಂಚಾದ್ ಆರ್ ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಸತ್ಯವಂತೆರಾದೇ ಒರಿಯೆರ್.

ಇಂಚ ಬಾಲ್ಯೊಡು ಜೋಕುಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆಡಿಕುಲು ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಓವೇ ವಿಚಾರ ಆವಡ್. ಅವು ಶಾಶ್ವತವಾದ್ ಒರಿಪುಂಡು. ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನಿರ್ಮಾಣೊಗು ಊಂದುವೇ ತಳಪಾಯ. ಅವು ಮಾತ ಇತ್ತೆದ ಅಪ್ಪೆಡಿಕುಲು ಮದತ್ ಬುಡ್ತೆರ್. ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಜೋಕುಲೆಡ ಉಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪಿ ಕೆಲಸ ಅಪ್ಪೆ ಅಜ್ಜಿಯಡಿಕುಲೆನವು. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಬಾಲೆಗ್ ತುಳು ಬರ್ಪುಜಿ. ಅಜ್ಜಿಗ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬರ್ಪುಜಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಕೊಂಡಿ ತುಂಡಾವೊಂದು ಪೋವೊಂದುಂಡು.

ದುಂಬುದ ಕಾಲೊಡು ಪೆದ್ಪುನೇಂದ್ ಪಂಡ ಅವು ಪೊಣ್ಣಗ್ ಮರುಜನ್ಮ ಬತ್ತಿಲೆಕ. ಆಂಡಲ ಆ ಕಷ್ಟೊನು ಪೊಂಜೋವು ಸಹಿಸಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ಆಧುನಿಕ ಮರ್ದ್, ಆರೈಕೆಲು ಇತ್ತ್‌ದ್‌ಲಾ ಸಿಜೇರಿಯನ್‌ದ ಸುಲಭದ ಸಾದಿ ಪತ್ತುವೆರ್. ವೈದ್ಯೆರ್‌ನಕುಲುಲಾ ಅಯಿಕೇ ಒತ್ತು ಕೊರ್ಪೆರ್. ಪುರುಬಾಲೆಗ್. ಎಂಚಿನ ಮಾತಾ ಪುಲಮರ್ದ್ ಕೊರೊಡೂಂದು ದುಂಬುದ ಅಪ್ಪೆಡಿಕುಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಿತ್‌ಂಡ್. ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯೊಡ್ ಕೊರ್ನ ಆ ಪುಲಮರ್ದ್ ಮಲ್ಲೆ ಆಯಿನೆಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕಲಾ ಅಕುಲೆಗ್ ಕಫ, ವಾತ, ಪಿತ್ತ ತಟ್ಟಂದಿಲೆಕ

ರಕ್ಷಣೆ ಕೊರ್ಪೆದ್‌ಂಡ್.

ಇಂಚಿನ ವಿವರಣೆಲೆನ್ ಪೂರಾ ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್ ಈ ಬೂಕುಡು ಬಾರೀ ಪೊರ್ಲುಡು ಮುಡೆತೆರ್. ಉಂದು ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಪೊಂಜೋವುಲಾ ಓದೊಡಾಯಿನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಬೂಕು. ಈ ಬೂಕುನು ತಯಾರ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನ ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್‌ರೆಗ್. ಅಕಾಡೆಮಿದ ಪುದರ್‌ಡ್

ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೊಂದುಲ್ಲೆ. ಅಂಚೆನೇ ಬೂಕುನು ಪೊರ್ಲು ಪೊಲಿಗೆಡ್ ಅಚ್ಚಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್‌ನ ಪವನ್ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ ಪ್ರೆಸ್‌ದ ಮೂಲಕೆರೆಗ್‌ಲಾ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಕುಡಲ
01-01-2010

ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್.
ಗುರ್ಕಾರ್

ಮದಿಪು

ಪಳೆಯಂಗಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್ರು ಕನ್ನಡ ಬೊಕ್ಕ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಡ್ ಎಲ್ಪತೊಂಜಿ ಗ್ರಂಥೊಲೆನ್ ಬರೆತಿನ ಆರ್ ತುಳುನಾಡ್ದ ತುಡರಾದುಲ್ಲೆರ್. ಅರ್ನ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯಡ್ದ್ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಲೆಡ್ ನಿರಂತರವಾದ್ ಯೆಡ್ಡೆ ಚಾಕ್ರಿ ಮಲ್ತಿನಾರ್, ಪಂಚ ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಷೆಲೆಡ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿನ ತುಳುಬಾಷೆಡ್ ಜಿಂಜ ನಾಟಕ ಬರೆದ್ ಬೊಕ್ಕ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತುಳು ಭಾಷೆದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಯೆಡ್ಡೆ ಬೆಂದಿನಾರ್.

ರಾಷ್ಟ್ರ ಬೊಕ್ಕ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಡ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಬೊಕ್ಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಡ್ ಜಿಂಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿಲೆನ್ ಪಡೆಯಿನ ಮೇರ್ "ತುಳು ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಪುರುಬಾಲೆ" ಈ ಸಂಶೋಧನೆದ ಕಜ್ಜಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ನಾನಾ ಮರ್ಗಿಲೆಡ್ ತಿರ್ಗ್‌ದ್. ತೆರಿದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಮುಡೆತಿನ ಈ ಗ್ರಂಥಡ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯಡ್ ಒಂಜಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪಡೆಯೆರೆಗ್ ಬೊಡಿತ್ತಿನ ಸಂಗ್ರಹಲುಂಡು.

ಅತ್ತಾಂದೆ ಉಡುಪಿ ಅಷ್ಟಮಠದ ಪೂಜ್ಯ ಪುತ್ತಿಗೆ ಸ್ವಾಮೀಜಿ ಮೇರೆಡ್ದ್ ದಾಸ ಧೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ್ ಸುಗುಣ ವಿಠಲ ಪ್ರಿಯ ಈ ಅಂಕಿತನಾಮಡ್ "ನವನೀತ" ಪನ್ಪುನ ಪದಕೆಲೆನ ಕೃತಿಟ್ ಬದ್ಕರೆ ಬೊಡಾಯಿನ ಬೊಲ್ಪುದ ತುಡರ್‌ನ್ ಅರ್ಲಾದೆರ್.

ಮಸ್ತ್ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಲೆಡ್ ಸಂಚಾಲಕಿಯಾದ್, ಸಂಘಟಕಿಯಾದ್ ಬೆನ್ನೊಂದಿಪುನ ಮೇರೆಡ್ದ್ ತುಳು ಬೊಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಈ ರಡ್ಡ್ ಭಾಷೆಲೆಡ್ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಕುಲು ಮೂಡ್ದ್ ಬರಡಂದ್ ಎಡ್ಡೆಪುದ ಮದಿಪು ಪಂಡೊಂದುಲ್ಲೆ.

ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈ

1. ಸುಗಿತೊ

ಸಮಾಜೊಡು ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಜನಾಂಗೊಗ್ಲಾ ಐತನೇ ಆತಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಉದಿಪನ ಏಪ ಆಂಡ್? ಎಂಚ ಆಂಡ್? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಲೆಗ್ ಉತ್ತರ ದಾದಪಂಡ ಏಪ ನರಮಾನಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಂಡಾ ಆನಿದಿಂಚನೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಉದಿಪನ ಆಂಡ್‌ಂದ್ ಪನೊಲಿ.

ಒಂಜಿವೇಲೆ ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪನ್ಪುನ ಕಟ್ಟ್‌ಪಾಡ್ ದಾಂತೆ ಇತ್ತ್‌ದುಂಡ, ಆಕುಲು ಕಾಡ್‌ದ ಕ್ರೂರ ಮುರ್ಗತಲೆಕ್ಕ ಬದ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ದ್ವೆರ್. ಈ ಸತ್ಯಗಾದ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿದಾಂತಿನ ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಶೂನ್ಯಂದ್ ಪನ್ವೆರ್.

ನಮ್ಮ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಪೊರ್ಲುಕಂಟ್‌ಡ್ ತಿದ್ದ್‌ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಮಾರ್ಗಗ್ ಕನಪುನ ನೀತಿದ ಪಾಠನೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಉಂದೆನ್ ಇಂಚನೇಂದ್ ಸರುತವಾಯಿನ ಗೀಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ಲಪ್ಪರೆಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ದಾಯೆಪಂಡ ಜನಮಾನಿ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಲಕ್ಕದ್ ರಾತ್ರೆ ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ಪುನ ಮುಟ್ಟ ಆಕುಲು ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಬೇಲೆದ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನದ ಸಂಸ್ಕಾರನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಂದ್ ಪನೊಲಿ. ನನೊಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಪನ್ಪುನಾಂಡ ಜನಮಾನಿ ಪುಟ್ಟುದ್ .. ಸೈನ ಮುಟ್ಟ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಕರ್ಮಲೆನ ಗೂಪೆಲೇ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಂಡ ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ಡಿನ ಗಟ್ಟಿದ ಒಕ್ಕನೂಲ್ ಅತ್ತಡ ತಡಮೆಂದ್ ಪನೋಲಿ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪನ್ಪುನವು .. ಎಪಲ ಪಲ್ಲಡ್ ಉಂತುದಿನ ಕೆರೆಂಚಿ ನೀರತ್ತ್. ಜನಮಾನಿಡ್ದ್ -ಜನಮಾನಿಗ್, ಕಾಲೊಡ್ದ್ – ಕಾಲೊಗ್ ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಗ್ ಏಪಲ ಪರಪುನಂಚಿನ ಸುದೆತ ನೀರ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ. ಅಂಚಾದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಭೂತಕಾಲೊದ ಪೊದಿಕೆಂದ್ ಎನ್ನ್‌ಂಡಲಾ.. ಅವು ನಮನ್ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲಡ್ ಆಲಿಪುನವು ಸತ್ಯ. ದಾಯೆಪಂಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪನ್ಪುನವು.. ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಚಾರಿತ್ರೀಕವಾದ್ ಬದಲಾವಣೆ ಆನಗ ... ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲ ಬೇರ್‌ಗ್ ಪೆಟ್ಟ್‌ಬೂರ್ದ್ ಐತ ಗುರ್ತದಾಂತಿಲೆಕ್ಕ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರಿದ್ ಪೋಪುಂಡು.

ಕೆಲಸರ್ತಿ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಲ್ಪ ತೆಗಲ್‌ದಿಪ್ಪುಂಡು. ಮೂಲದ ಅರ್ಥ.. ಅರಿದ್ ಅನರ್ಥಗ್ ಸಾದಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಜನಮಾನಿನ ಗುನತ ಮರ್ಜಿದ ಅಂಶನ್ ಪಡೆಯೊಂದಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಒಂಜೇ ದೃಷ್ಟಿಡ್ ಲತ್ತ್‌ದ್ ವಿವರನೆ ಕೊರ್ರೆಗಾಪುಜ್ಜಿ. ಲೋಕೊದ ಜಾತಿ-ಧರ್ಮ, ನಂಬಿಕೆ, ದೇವೆರ್, ಭಾಷೆ, ಆಚಾರ – ವಿಚಾರ, ಜ್ಞಾನ, ಅನುಭವ, ಉನಸು, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಕಲೆ-ಇಂಚಿನ ನಡಾವಲಿದ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವಾಯಿನ

ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಜಾತಿವರ್ಗದಕ್ಲು.. ಅಲ್ಲಲ್ಲದ ಪರಿಸರದ ನಿಯಮದ ಆಧಾರೊಡು ನಡಪಾವೊಂದು ಬದ್‌ಕ್‌ನಗ ವಂತೆ-ವಂತೆ ಬದಲಾವನೆ ತೋಜುಂಡಲಾ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಒಂಜಿ. ಏತೋ ವರುಷದ ಪಿರವುಡು ನಮ್ಮ ನಾಡ್ದ ತುಳು ಜನಪದೆರ್ ಬದ್ಕ್‌ದ ನಡತ್‌ಬತ್ತಿನ ನಡಾವಲಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ಅಕುಲೆನ ಬಿರ್ಸಾತಿಕೆದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಟ್ಟ್ - ಕಟ್ಟಲೆಲೆನ ನೆಂಪುಮಲ್ಪುನ ಮಾ-ಮಲ್ಲ ಕಜ್ಜನ್, ಇತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಲ್ತಿನಂಚಿನ ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಡ್.. "ತುಳು ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಪುರುಬಾಲೆ"- ಈ ವಿಷಯಡ್ ಎಂಕ್ ಪಾಲ್ ಕೊರಿನೆಕ್ಕ್ ತುಳು ಆಕಾಡೆಮಿಗ್ ಯಾನ್ ಸುರುಕು ಉಡಲ್ ಜಿಂಜಿದ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾವೆ.

ಈ ಕೃತಿಕ್ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯಿನಾರ್ ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸೆ ಕರ್ನಾಟಕ-ಕಾಸರಗೋಡು ಏಕೀಕರಣದ ಹೋರಾಟಗಾರೆ ನಾಡೋಜ ಶ್ರೀ ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಞ್ಞಣ್ಣ ರೈಕುಲು ಈ ಹಿರಿಯೆರ್‌ನಕುಲು ಯೆಂಕ್ ಮದಿಪು ಕೊರುದು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಲ್ತಿ ನಂಚಿನ ಪರಮಪೂಜ್ಯರೆಗೆನ್ನ ಸುಗಿಪುದ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕರಿವರ್ಸೊ ತುಳು ಸಂಶೋಧನಾ ಯೋಜನೆಡ್ ಎಂಕ್ ಈ ಕಜ್ಜೊನು ಒಪ್ಪಿಸಾಯಿನೆಕಾದ್ ದುಂಬುದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಶ್ರೀ ಸೀತಾರಾಮ ಕುಲಾಲೆರೆಗ್ ಎನ್ನ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಇತ್ತೆದ ಗುರ್ಕಾರ್ರ್ ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಬಿ. ಚಂದ್ರಹಾಸ ರೈ ಈ ಬೂಕುನು ಅಚ್ಚಿಗ್ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲೆರ್. ಅವು ಬಾರೀ ಸಂತೋಸುದ ವಿಷಯ. ಅಕ್ಲೆಗ್ ಇರುವೆರೆಗ್‌ಲ ಅಕಾಡೆಮಿದ ಸದಸ್ಯರೆಗ್‌ಲ ಬೊಕ್ಕ ಬೂಕುಗು ಪೊರ್ಲುದ ರಕ್ಷಾಪುಟದೊಟ್ಟುಗು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ್ ಮುದ್ರಣ ಮಲ್ತ್ ಕೊರಿನ ಮಂಗಳೂರ್ದ ಪವನ್ ಗ್ರಾಫಿಕ್ಸ್ ಮ್ಹಾಲೀಕೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಿಬ್ಬಂಧಿ ವರ್ಗದಕ್‌ಲೆಗ್ ಯೆನ್ನ ಸೊಲ್ಮೆಲು. ಬೂಕುನು ಓದುದು ಈ ಬೂಕುದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ತೆರಿಪಾಯರ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ. ಕಾಸ್ ಕೊರ್ದು ಬೂಕುನು ಓದುನ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಮಾತ ಸೊಲ್ಮೆಲು.

ಹಳೆಯಂಗಡಿ

01-01-2010

ಎಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್.

****

ನಮ ತುಳುವೆರ್

ಪೆರ್ಮೆದ–ಗೆಲ್ಮೆದ ತುಳ್ ನಾಡ್ ಕಡಲ್ದ ಬರಿತ ಪ್ರದೇಶ. ಅಂಚಾಂದ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ್ ಮುಲ್ಪ ವಿಭಿನ್ನವಾಯಿನ ಹವಾಮಾನ ಉಂಡು. ಉಪ್ಪುದ ಉಷ್ಣ ಪ್ರದೇಶ ಆಯಿನೈಡ್ದ್ ಮುಲ್ಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ರೀತಿ–ರಿವಾಜುಲೆಗ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಯಿನ ಗುನಕುಲುಂಡು. ತುಳು ಮಣ್ಣ್‌ದ ಕಮ್ಮೆನ ಉಂಡು. ಸಾರ–ಸಾರ ವರ್ಸೊದ ಚರಿತ್ರೆ ಉಂಡು.

ಪಾಡ್ದನಡು ತುಳುನಾಡ ಚಿತ್ರಣ : ಪಾಡ್ದನಡ್ ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಚಿತ್ರಣ ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಸತ್ತಿಗೆದಾತ್ ಮಲ್ಲೆ, ಹರಿವಾಣದಾತ್ ಉರುಂಟು–ಪಣವುದಾತ್ ಪೊರ್ಲು. ತಿರ್ತ್ ತುಳುರಾಜ್ಯ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲು ತೋಜುಂಡು–ಇಂಚ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಪುಗರ್‌ದಿನ ತುಳುನಾಡ್ದ ಭಾಷೆಗ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಅಯ್ತನೇ ಆಯಿನ ದಿನ್ನ –ಬನ್ನ ಉಂಡು. ತುಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಒಂಜಿ ಭಾಗ ಆದಿತ್ತ್ಂಡಲಾ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಸೆಡ್ ಒಂಜಾಯಿನ ತುಳುಭಾಸೆಗ್ ಒಂಜಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಯಿನ ಸ್ಥಾನಮಾನದ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ ಉಂಡು. ಅಂಚನೇ ಎಡ್ಡೆ – ಪಡ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಲೆಡ್ ಐತನೇ ಕೆಲವು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಉಂಡು. ತೆನ್ಕಾಯಿ. ಚಂದ್ರಗಿರಿಡ್ದ್ ಬಡಕಾಯಿ ಭದ್ರಗಿರಿಮುಟ್ಟ, ಮುಡಾಯಿ ಘಟ್ಟಡ್ದ್, ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ್ ಮುಟ್ಟ ಪರಡ್ದ್‌ತ್ತಿನ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ನೆಲೇಂದ್ ಪನ್ಪಿನೆಡ್ಡಾವರ ತುಳುವೆರೆಗ್ ಲೋಕಡ್ ಎಡ್ಡೆ ಮದಿಪುಂಡು. ತುಳುನಾಡ್ ನಾಗದೇವೆರೆನ ನೆಲೆಪನ್ಪುನೈಕ್ ನಾಗರ ಖಂಡಂದ್ಲ ಪುದಾರುಂಡು. ಅತ್ತಾಂದೆ ಈ ಭಾಗನ್ ಪರಶುರಾಮೆರ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಂದ್ಲ ಪನ್ಪೆರ್.

ಪ್ರಪಂಚದ ವಾ ಜಾತಿ–ಧರ್ಮದಾಕ್ಲೆಗ್ಲ ಬಾಲೆ ಪಂಡ ಅವ್ ವಂಶದ ತೆಗಲೆ. ಬಾಲೆದಾಂತಿನ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲತ್ತ್. ಬಾಲೆದಾಂತಿನ ಅಪ್ಪೆ ಪುನಕ್ ಸಮ. ಬಾಲೆ ದಾಂತಿನ ಗೊಡ್ಡುಗ್ ದುಂಬು ಮೂಜಿಕಾಸ್‌ದ ಬಿಲೆ ಇತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ. ಸಂತಾನಗಾದ್ರ ಪೂಜೆ – ಪುನಸ್ಕಾರ, ಪಟ್ಟ ಪರಕೆ ಪನ್ಪುನಂಚಿನೆನ್ ನಮ ಪಾಡ್ದನಡ್, ಕತೆಕ್ಲೆಡ್, ಗಾದೆಲೆಡ್ ಕೇನ್ಪ, ಜನಮಾನಿ, ಪ್ರಾಣಿವರ್ಗಗ್ ಸೇರ್ದಿನಾಂಡಲ ಪ್ರಾಣಿದ ಕಿನ್ನಿದಲೆಕ್ಕ , ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟಿಲಕ್ಕನೆ ಬಲಿಪುಜ್ಜಿ. ಬಾಲೆಗ್ ಸಮ ಬುದ್ಧಿ ತೆರಿಯರೆಗ್ ಮೂಜಿ ನಾಲ್ ವರ್ಸ ಬೋಡೇ ಬೋಡು. ಆತಿನಂಗೆ ಬಾಲೆಲೆನ ತಮೆರಿ–ತಾಂಕನೆ, ಗೊಬ್ಬಾವುನ, ಮಾನಾವುನ, ಜೋಯಿಪದತ ಸಾಹಿತ್ಯಗಾದ್ರ ತುಳು ಜನಪದೆರ್ ಪುರುಕುಂದ್ರಿಲೆನ್ ತಾಂಕುನೈಟ್ ಅಕುಲೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ದಾದ? ಬಾಲೆನ್ ಗಬ್ಬಡ್ ತುಂಬುದಿನ ತುಳುವೆದಿನ್ ಎಂಚ ತಾಂಕ್‌ವೆರ್? ಬಯಕೆದ

ಮಡೆ ದೆಪ್ಪುನ ಕ್ರಮ, ತಮ್ಮಾನದ ಗೌಜೀ, ಪೆದುಪುನ ಬೇನೆ, ಪದೆತಿ, ತೊಟ್ಲಬಾಲೆದ ತಾಂಕನೆದ ವಿವರಲೆನ್ – ಈ ಅಧ್ಯಯನಗ್ ಮೂಲವಾದ್ ತೆಲುಪುಡ್ ಕೊರೊಡಾಪುಂಡು.

ಬಾಲೆನ್ ಪೆದ್ದಿ ಬೊಕ್ಕದ ಕ್ರಮಕ್ಲು, ಬಾಲೆದ ಪಿಲೆ ದೆಪ್ಪುನು, ಮೀಪಾವುನ, ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಪುದರ್ದೀಪುನ, ಮರ್ದ್, ಹಾರ, ನಂಬಲಿಕೆ, ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಡಾವಲಿಲು, ಗಾದೆ, ಎದುರುಕತೆ, ಗೊಬ್ಬುಲು, ಪಟ್ಟ ಪರಕೆ, ಬಾಲೆಲೆನ್ ಮಂಗಟಾವುನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಜೋಯಿಪದಕುಲು, ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್, ಪಾಡ್ದನಡ್ ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ಬಾಲುಲೆನ ವಿವರನೆಲೆನ್ ಎಲ್ಯ ಮಟ್‌ಡ್ ಕೊರ್ರೆಗ್ ಯಾನ್ ಮುಲ್ಪ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದೆ. ತರೆಡ್ದ್ – ತರೆಕ್ ಪರತ್ತೊಂದ್ ಬತ್ತಿನ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಲೇನ್ ಕೂಡುಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಆಕುಲು ಮುಲ್ಪುನಂಚಿನ ಕರ್ಮಡ್ ಇತ್ತೆ ಐತ ನಿರೆಲ್ ಮಾತ್ರ ರೆಂಕುಂಡು. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಮೈಮೆಡ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮುಲ್ಲೆ ಸೇರ್ದ್ ಇತ್ತೆ ಐತ ಅರ್ಥನ್ ಅನರ್ಥ ಮಲ್ತೊಂದು ತ್ರಿಶಂಕು ಸ್ವರ್ಗಡ್ ನಮ ನೇಲೊಂದಿಪ್ಪುನ ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ. ಕೆಲಸರ್ತಿ ದುಂಬುದಾಕ್ಲೆನ ಕೆಲವು ಆಚರನೆಲು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಂದ್ ತೋಜುಂಡಲಾ, ಆ ಕಾಲಗ್ ಅವು ಸತ್ಯ. ವಾ ಪಿರಿಕಟ್ಟ್‌ಲೆಗ್‌ಲಾ ನಂಬಲಿಕೆನೇ ಮಲ್ಲ ಮರ್ದ್‌ಂದ್ ಇತ್ತೆದ ವಿಜ್ಞಾನಿಲು ಪನ್ಪಿಲೆಕ್ಕ .. ಐಟ್ ಅಕುಲೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ತಿರ್ಲ್ ದೆಂಗ್‌ದ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಇನಿತ ವಿಜ್ಞಾನದ ಉದಿಪನೆಗ್ ತುಳುಜನಪದೆರೆನ ಏತೋ ವರುಷದ ಅನುಭವ ತಿರ್ಲ್‌ಂಡ್‌ಂದು ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರ ನೂದೆಕ್ ನೂದ್‌ಲಾ ಸತ್ಯ.

ಉಡುಪಿ ಬೊಕ್ಕ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಈ ರಡ್ಡ್ ಜಿಲ್ಲೆಲು ಭೌಗೋಳಿಕವಾದ್ ಒಂಜಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಘಟಕ. ಮುಲ್ಪ ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತಡ್ ಕನ್ನಡ ಭಾಸೆಯಾದ್ ಅಚರನೆಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಜನಮಾನಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಸೆಯಾದ್ ತುಳುಭಾಸೆಗ್ ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಾನ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ತುಳ್‌ವೆರ್ನ ಪುರು ಬಾಲೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ತೆಲ್ಪ್‌ಡ್ ಕನ್ನಡ ಭಾಸೆದ ಬೆರಕೆ ಉಂಡುಂದ್ ಪನೊಲಿ.

****

ಮಾತೃ ಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಧತಿ

ತುಳುನಾಡ್ದ ತುಳುವೆರ್ನ ಮೂಲಬುಡಕಟ್ಟ್ ಜನಾಂಗಡ್ ಮಾತೃ ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉಂಡು. ಮುಕುಲು ತುಳುನಾಡ್ದ ಉದ್ದಗೆಲಗ್ ಅಲ್ಪಲ್ಪ ಉಲ್ಲೆರ್. ಅಕುಲೆನ ವ್ಯಾಪ್ತಿನ್ ತೆನ್ಕಾಯಿ – ನೀಲೇಶ್ವರಡ್ದ್, ಬಡಕ್ಕಾಯಿ ಬಾರ್ಕೂರ್ ಮುಟ್ಟ, ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲ್, ಮೂಡಾಯಿ ಘಟ್ಟದ ಮುಟ್ಟಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್, ಮುಕುಲೆಗ್ ಅಳಿಯಕಟ್ಟ್, ಅಪ್ಪೆನ ಬರಿಟ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ಪೆರ್.

ದುಂಬು ತುಳು ನಾಡ್‌ದ ಮೂಲ ಬುಡುಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದ ಕುಲಕಸುಬುದ ನೆಲೆಟ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಉಪಜಾತಿ ಉಂಡಾದ್ ಐಟ್ ಶೆಟ್ಟಿ, ಬಿಲ್ಲವೆ, ಮೂಲ್ಯೆ, ಮರಕಲೆ, ಆಚಾರಿ, ಮುಖಾರಿ, ಮುಗೇರೆ, ಮಡ್ಯಳೆ, ಗಾಣಿಗೆ, ಶೆಟ್ಟಿಗಾರೆ, ಭಂಡಾರಿ, ದಿಕ್ಕೆ, ಕೊರಗೆರ್‌ಂದ್ ಇಂಚ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಜಾತಿಲೆಂದ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ದೆರ್.

ಬೊಕ್ಕ ತುಳ್ ನಾಡ್ಗ್ ಪಿದಾಯಿ ರಾಜ್ಯಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನ ಜೈನ ವರ್ಗದಾಕ್ಲೆಡ್ ಕೆಲವೆರ್ ಮುಲ್ತ ಮಾತೃ ಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಧತಿನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ನನ ಕೆಲವೆರ್ ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಧತಿನ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್. ಅಂಚನೆ ಇಡೆಗ್ ಪಿದಾಯಿ ರಾಜ್ಯದ ಬತ್ತಿನ ಶಿವಳ್ಳಿ, ಕೋಟ, ಹವ್ಯಕ, ಸ್ಥಾನಿಕ, ಚಿತ್ಪಾವನ, ಸಾರಸ್ವತ, ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ, ಕನ್ನಡೆರ್, ಕಾನ್ಡಾಡ, ಆಚಾರಿ, ಇಂಚಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೆರೆಗ್ ಪಿತೃಮೂಲೀಯ ಪದ್ಧತಿದ ಕಟ್ಟ್-ಕಟ್ಟಲೆದ ಆಚರನೆ ಮಲ್ಪೆರ್.

ಅಂಚಾದ್ ತುಳುಜನಪದೆರೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಬ್ರಾಣೇ ಬೊಕ್ಕ ಬ್ರಾಣೇತರ್ನ ಆಚರನೆಡ್ ಜಿಂಜ ವ್ಯತ್ಯಾಸಲು ನೆಗೆತ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವರ್ಗದಾಕ್ಲೆನ ಆಚರನೆಲು ಮಾತೃ ಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಮುಕುಲೆಗ್ ಪೊಣ್ಣ ಕುಟ್ಮದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತಿನೈಡ್ದ್ ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲೆಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಪಿದಾಯಿ ರಾಜ್ಯೊಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನ ಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದಾಕ್ಲು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ನಿಲೆಯಾದಿತ್ತಿನ ಪರಿಶಿಷ್ಟರಾಯಿನ ದಿಕ್ಕ-ಕೊರಗೆರೆನ್ ತೊರ್ತ್‌ದ್ ಆಕುಲೆನ್ ಪಿದಾಯಿ ಪಾಡ್‌ದ್ ಅಸ್ಪರ್ಶರಾದ್ ತೂಯಿನೈಡ್ದಾವರ ಮುಕುಲೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಎಲ್ಯಲ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ದಾಯೆಪಂಡ ಆಕುಲು ಊರ್ದ ಪಿದಾಯಿಡ್ ಅಸ್ಪರ್ಶರಾದ್ ಬದುಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎನ್ನ ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ "ಪುರುಬಾಲೆ" ಆಯಿನೈಡ್ದಾವರ ಮೂಜಿ ವರ್ಷ ಮುಟ್ಟದ ಬಾಲೆದ ತಾಂಕನೆಡ್ ತುಳುಜನಪದೆರೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ವಿವರಲೆನ್ ಎಲ್ಯ ಮಟ್ಟ್‌ಡ್ ಕೊರ್ರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದೆ. ಕೆಲವು ಆಚರನೆಲೆಡ್ ಜಿಂಜ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಪ್ಪುನೈಟ್ ಬ್ರಾಣೇ ಬೊಕ್ಕ ಬ್ರಾಣೇತರಂದ್ ವಿವರನೆ ಕೊರ್ತೆ. ತುಳುನಾಡ್ದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವಾತಾವರನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಡ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ತಾಂಕುನೈಟ್ ತುಳುನಾಡ್‌ದ ಗಡಿಪ್ರದೇಶದ ತುಳುವೆರ್ಲ ಬಾಲುಲೆನ್ ತಾಂಕುನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ಬೆರಕೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುನೈಕ್ ರಡ್ಡ್ ಸೀಮೆದ ಸಂಬಂಧ ಪನ್ಪುನವು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಆದಿಪ್ಪುಂದು ಅರ್ಥ ಮಲ್ಪೊನೊಲಿ.

******

3. ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆದ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ

ಅಪ್ಪೆ ಪನ್ಪುನ ಗದ್ದುಗೆಗ್ ಮುರ್ಗ ಆವಡ್ ಪಕ್ಕಿಲಾವಡ್ ಬೇತೆ ಅತ್ತ್. ಅಪ್ಪೆನ ಮೋಕೆ ಜೋಕೆದ ಪರ್ಮೆದ ಮಲ್ಲಸ್ತಿಕೆ ಅಂಚಿನವು. ಲೋಕಡ್ ಬುದ್ಧಿದಾಂತಿನ ಮುರ್ಗ-ಪಕ್ಕಿಲು ತನ್ನ ಕಿನ್ನಿ-ತನ್ನ ತೆತ್ತಿಲೆಗ್ ಸಿಕೆ ಕೊರ್ದು ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ಪೆರೆಗ್ ಪೊರ್ತು- ಪೊರ್ತುಗು ಬಂಜಿಗ್ ಕೊರ್ದು ಐತ ಕಾರ್‍ಡ್ ಉಂತುನಮುಟ್ಟ ಜೋಕೆ-ರಾಂಕೆಡ್ ತಮೆರಿ ಕೊರ್ಪುನವು ನಮ ತೆರಿದಿನ ಸತ್ಯ. ಪೊನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ ಆವೊಡಾಂಡ ಆಲ್ ಅಪ್ಪೆ ಆವೊಡು, ಸಂತಾನನ್ ಬುಲೆಪಾವೊಡು. ಅತ್ತಾಂದೆ ಪೊನ್ನನ್ ಎಲ್ಲಿಬಾಲೆದಿಂಚ ಪರಬು ಆನಮುಟ್ಟಲಾ ಅಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆಂದ್ ಮದಿಪು ಕೊರ್ದು ಲೆಪ್ಪುನವು, ನಮ್ಮೊ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಅವ್‌ಲ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮಾತೃಮೂಲ ಪ್ರಧಾನ ಆತಿನೈಡ್ದ್ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಮಲ್ಲ್ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನೊದ ಮನೆ ಉಂಡು. ಅಕುಲೆಗ್ ಇಲ್ಲದ ಆಸ್ತಿ-ಬದ್ಕ್ ಭಾಗ್ಯೊಡು ಅಧಿಕಾರ ಉಂಡು.

ದುಂಬು ಪೊನ್ನು ಬಾಲೆ ಪಂಡ ಸಸಾರದಾಂತೆ ಹೆಟ್ಟಿನ-ಕುಚ್ಚಿನ ಇಜ್ಯಾಂದೆ ವಂಸನ್ ಬೆಲಗುನ ಕನ್ನ್‌ಂದ್ ನೆನಪುನ ಮನಸ್ಸ್ , ತುಳು ಜನಪದರೆಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡು. ಅತ್ತಂದೆ ದುಂಬು ಹೆಚ್ಚ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೆದ್ದಿನಪ್ಪೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಮದಿಪಿತ್ತ್‌ಂಡು. ಇಲ್ಲ್ ನಿಲ್‌ಕೆ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲು ಜಿಂಜಿದುಪ್ಪಡ್‌ಂದ್ ಬಾಯಿ ನಿಲಿಕೆ ಹೆರಿಯೆರ್ ಆಸೀರ್ವಾದ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಆ ಕಾಲಡ್.. ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬಾಲೆಲೇ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆ. ಬಾಲೆಗ್ ಆಲೇ ಸುರುತ ಗುರು. ಇಲ್ಲ್ ಬಾಲೆದ ಸುರುತ ಶಾಲೆ. ಬಾಲೆಗ್ ಸಿಸ್ತ್, ಬಾಸೆ, ಮೋಕೆ- ಪರಿಸರದ ಬೊಕ್ಕ ಕುಟ್ಮದಾಕ್ಲೆನ ಗುರ್ತ- ಅರ್ಥ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನವು ಅಪ್ಪೆನ ಕರ್ತವ್ಯ. ಬಾಲೆ ಅಪ್ಪೆನ್ ಸುರೂಟ್ ಗುರ್ತ ಪತ್ತುಂಡು. ಅಪ್ಪೆನ ಮೈತ ಬೆಪ್ಪು , ಕಣ್ಣ್, ಕೈ-ಬಾಯಿ, ಸೊರದ ಗುರ್ತನ್ ಬೇಗ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೋನ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾದೆ ಬಾಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ತಿಂಗೊಲಾನಗನೇ ಅಪ್ಪೆನ್ ತೂದ್ ಬೊಚ್ಚು ಬಾಯಿಡ್ ತೆಲಿಪುಂಡು. ಅಪ್ಪೆ ಕಣ್ಣ್‌ಮದೆ ಆನಗ ಬುಲಿಪುಂಡು ಅಂಚಾದ್ ಆಲೆಗ್ ಬಾಲೆಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತ್ ಇಜ್ಜಿ. "ಲೋಕಡ್ ಹಾಲ್ ಜೋಕ್ಲು ಉಪ್ಪೆರ್ ಆಂಡ ಹಾಲ್ ಅಪ್ಪೆ ಉಪ್ಪಯಲ್" ಈ ಗಾದೆದ ಲೆಕ್ಕ. ಅಪ್ಪೆ ಜೋಕ್ಲೆನ ಎಡ್ಡೆ ಭವಿಷ್ಯಗಾದ್ರ ತನ್ನೊ ಸರ್ವ ಸುಖೊನು ತ್ಯಾಗ ಮಲ್ಪಲ್. ಆಂಡ ಮಾತಾ ಪೊನ್ನ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಆಪುನ ಭಾಗ್ಯ ಉಪ್ಪುಜ್ಜಿ. ಅಕ್ಲೆನ್ ಸಮಾಜ, ಕುಟ್ಮವರ್ಗ ಗೊಡ್ಡುಂದು ಕುಚ್ಚನಡ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ದುಂಬು ಆಲೆನ ಬದ್ಕ್ ಊರ್ಯಾಕ್ಲೆನ ಚಾಕ್ರಿ ಮಲ್ಪರೆಗಾದ್ರ ಆದ್ ಬಿಲೆದಾಂತಿನ ಆಲೆನ ಬದ್ಕ್.. ಪಾದೆಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ನೀರ್ ಮೈತಿಲೆಕ್ಕ ದಂಡ. ಈ ಮಾತಾ ಕಾರಣಗಾದ್ರ ಪೊನ್ನು.. ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಬುಡೆದಿನ ಸ್ಥಾನಡ್ದ್ ಎಚ್ಚ ಬಾಲೆದ ಅಪ್ಪೆಯಾದ್ ಸಮಾಜಡ್ ಮದಿಪು ಪಡೆವೆರೆಗ್ ಅಂಗಲಾಪು ಬುಡ್ಪಲ್.

ಅಪ್ಪೆ . . . ಬಂಜಿಡ್ ಬಾಲೆಲು
ಉಪ್ಪುನಗಯಿಕೇರ್ ಪೊದಿಕೆ ಕಡಪುಡ್ ಕೊರ್ತರ್
ತಯ್ಪಿನ ಪುಟ್ಟುನ ಪೊರ್ತುನು
ತಪ್ಪಾದ್ ಕುಲ್ಲಿಯೆರೆಗೂರುಡೇರ್ ಸಮರ್ತೆ.

– ದಿ. ಬಡಕಬೈಲ್ ಪರ್ಮೇಸ್ರಾಯೆರೆನ ತುಲು ನೀತಿ ಪದ್ಯೊಲು ಪನ್ಪಿ ಪುಸ್ತಕೊಡ್ದು

ಅಪ್ಪೆ ದೆತ್ತೊಂಡಿ ಮರ್ದ್ ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆನೇಪೊಲ ಕಾಪುಂಡು.

(ತನ್ನೆ ಸೇವಿತಿನೌಷಧಾಮೃತೊ ಬಾಲೆ ರಕ್ಷಿಪು ಬಂಜಿತಾ) ತುಳು ಕಾವ್ಯ – ಕಾವೇರಿ 8.21– ಡಾ.ಕೆ.ಪದ್ಮನಾಭ ಕೇಕುಣ್ಣಾಯ.

ಜೋಕ್ಲು ಆವಂದಿನ್ನೈಕ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನೂದ್ ಕಾರನ ಇತ್ತ್ಂಡಲ್ಲ, ಆ ತಪ್ಪುದ ಮಾತಾ ಪುದೆನ್ ಪಿರಾಕ್ದ್ ಪೊನ್ನನ ತರೆಕ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಾಲೆಲ್ ಆತಿಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಿ ಈ ಕಾರನಗಾದ್ರ ದುಂಬು ಆಸಗ್ ನಾಲೈನ್ ಮದ್ಮೆನ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಈ ಅಪವಾದದ ಪಾಪದ ಪುದೆ ತುಂಬುದಿನ ಪೊನ್ನನ ಬದ್ಕ್ ಕನ್ನನೀರ್‌ದ ಕಡಲ್ದಲೆಕ್ಕ.

ಕೆಲವೆರ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಪೊನ್ನುಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಆಪುನ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್, ಒಂಜಿ ಬಾಲೆನ್ ಪೆದ್ದುನ ಮುಟ್ಟ ಆಲೆನ ಬಂಜಿಡ್ ಬಜಿಲ್ ಮೆದ್ದುನ ಪೋಡಿಗೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್.

ಪೊನ್ನು–ಆನ್‌ಲು ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಒಟ್ಟ್‌ಗಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಆಪುನಂಚಿತ್ತಿನವು ಒಂಜಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಯಿನ ಕ್ರಿಯೆ. ಕಷ್ಟನಾ ಸುಖೊನ ಬದ್ಕ್ ಪನ್ಪುನವು ಎಂಚನೇ ಉಪ್ಪಡ್.. ವಂಶ ತೆಗಲೆರೆಗಾದ್ರ ಬಾಲೆ ಬೋಡೇ ಬೋಡು. ತೈತಿ ಬೊಕ್ಕ ಮೋಕ್ಷ ತಿಕ್ಕೊಡಾಂಡ ಜೋಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಪನ್ಪುನ ನಂಬಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಡುಂಡು. ಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗಡ್ ದುಂಬು ಪೊನ್ನು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್ದ ಬಾಲೆ ಉಪ್ಪುನಗನೇ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

■ ದುಂಬು ಪೊನ್ನು ಮದ್ಮೆ ಆವಂದೆ ಮದ್ಮಾಲ್ ಆಂಡ ಕನ್ಣ್‌ಗ್ ಕುಂಟು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕಾಡ್‌ಗ್ ಬುಡ್ಪುನ ಮಲ್ಲ ಸಿಕ್ಷೆದ ನಡಾವಲಿ ಇತ್ತ್ಂಡು. ಆಲೆನ್ ಕಾಡ್‌ಡ್ ಏರ್ ರಕ್ಷನೆ ಮಲ್ಪೆರಾ.. ಅಕ್ಲು ಮದ್ಮೆ ಆವೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಅತ್ತಡ ಆಲೆನ್ ದೀಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒಂಜಿವೇಲೆ ಅಲ್ಪ ಬಂಜಿಗ್ ದಾಂತೆನಾ .. ಅತ್ತಡ ಕ್ರೂರ ಮುರ್ಗಲು ತಿನ್‌ಡಲಾ ಕೇನುನಾಕ್ಲ್ ಇತ್ತ್‌ಜ್ಜೆರ್. ಇಂಚಿನ ದು:ಖೊದ ಪ್ರಸಂಗ ಕೋಟಿ–ಚೆನ್ನಯ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಐಟ್ ಅಕುಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ದೇಯಿ ಬ್ರಾಣೇರಂದ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಮಾತೃ ಮೂಲ ಪದ್ಧತಿಡ್ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಲಾ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಪೊನ್ನು ಪೋದು ಪೊಂಜೋವು ಆಪುನ ದೈಹಿಕ ಬದಲಾವನೆದ ಕ್ರಿಯೆಗ್ ತಲೆನೀರ್ ಮದಿಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಬಿರಣೆರೆಡ್

ಪೇರ್-ನ್ಯೆಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಎಲ್ಯ ಪ್ರಾಯಡ್ ಮದ್ಮೆಮಲ್ಪುನ ಕಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿನ ಕಾಲಡ್... ತಲ್ತೆನೀರ್‌ಮದಿ ಪನ್ಪುನವ್ ಭಾರಿ ಮಹತ್ವ ಪಡೆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಫಲವಂತಿಕೆದ ಸಂಕೇತವಾಯಿನ ಅಲೆನ ಗರ್ಭಪಾತ್ರೆಗ್ ಶಕ್ತಿಬರ್ರೆಗಾದ್ರ ಆವೆರೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ-ಎಡ್ಡೆ ಶಕ್ತಿಕೊರ್ಪಿನಂಚಿತ್ತಿನ ಪಾರಲೆನ್. . .ತಿನರೆಗ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಡ್ ನೈನ್ ಬೊಕ್ಕ ಕಸಾಯಲೆನ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ತುಲುಜನಪದೆರ್ ಪೇರ್ ಊಜುನ ಬೊಕ್ಕ ಫಲ ಕೊರ್ಪುನ ಮರಕ್ ಅಪ್ಪೆನ ಸಂಬಂಧನ್ ಪೋಲಿಸಾವೊಂದು ಮದಿಪು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ದುಂಬು ಜನಮಾನಿನ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಪೊನ್ನು ಮದಿಮಾಲ್ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಆಲ್ ಬಾಲೆ ಪೆದ್ದರೆಗ್ ತಯಾರಾತಾಲ್‌ಂದ್ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನಾಯಿ ಕಿನ್ನಿ ದೀಪುನಲೆಕ್ಕ ಪಿದಾಯಿ ಆಪುನ ಖೈದಾನಮುಟ್ಟಲ ವರುಷಗೂಜಿ ಪೆದ್ದೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಜಿಂಜ ಬಾಲೆಲ್ಲಿತ್ತಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಸಮಾಜಡ್ ಮಲ್ಲ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆದ ಸ್ಥಾನ – ಮಾನಾದಿಗೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.

(ಕಂಕಣೇಕ್‌ಡತ್ತ್ತಿ ಬಲೆರ್ ಚಂದ್ರನಿಚ್ಚೈಪಿನ್‌ಂದೊಮೆ
ಮಂಕಣೀ ತೆರಿಯಂತಿ ಮೂಢೆ ಸಮುದ್ರೊ ನೀಂದಕ್ಣಂದೊಮೆ ॥
ಕಂಕಲೇನ್ಯಲ್ ದಂತಿನಂಭಕೆ ವಿಂಧ್ಯೊ ಪ್ರಾಪಿಪಿನಂದೊಮೆ
ಶಂಕಿಪುಪ್ಪೆನತೀ ಕಥೇ ತೆರಿತೋಂಪೆ ವರ್ಣಿಪೆರಂದ್‌ತ್)

ಶ್ರೀ ಭಾಗವತೋ–1–1–21

ಅತ್ತಂದೆ ಪದಿಮೂಜನೆ ಸರ್ತಿ ಬಂಜಿನಾಲ್ನಕ್ಲೆಗ್ ಕುಡವರ ಆ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಕುಟ್ಮದಾಕ್ಲೆನ್, ಇಷ್ಟಮಿತ್ರೆರೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ಗೌಜಿಡ್ ಬಯಕೆ ಪಾಡುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಇತ್ತೆದಾಕ್ಲೆಗ್ ಆ ಭಾಗ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಇಷ್ಟಮಿತ್ರೆರ್ ಸುರುಕು ಎದ್ಕೊನ್ನಗ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಂಡಿಬೊಕ್ಕ ನಿಕ್ಲೆಗೇತ್ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲ್‌ಂದ್ ಕೇನುನವು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಅತ್ತಾಂದೆ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ಬದ್ಕ್.. ಸಂಪತ್ತ್ ಏತುಂಡೊಂದು ಏರ್ಲಾ ಕೇನ್ಪೆರ್. ಅಪ್ಪೆ ಆಯಿನಾಲೆಗ್ ಜೋಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಬದ್ಕ್ – ಭಾಗ್ಯ ಬೇತೆ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚನೆ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆನೇ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆಂದ್ ಪನೊಲಿ.

- ದುಂಬು ಬಾಲೆಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿ ದೇವೆರ್ ಜೋಕೆ-ರಾಂಕೆಡ್ ತಾಂಕ್‌ವೆರ್ ಪನ್ಪುನ ನಂಬಲಿಗೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್.
- ಅಂಚಾದ್ ಅಪ್ಪೆ ಆಯಿನಾಲ್ ತಾನ್ ಪೆದ್ದಿನ ಬಾಲೆದ ಲೆಕ್ಕನ್ ಪನ್ನೊಂದಿತ್ತಿಜಾಲ್. "ಉಲ್ಲೆರ್. ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ತಿನವೆನ್ ದಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೋಂಡ ಯಾವ್‌ಂದ್" ಅಡೆಗೇ ಪಾತೆರನ್ ತೇಲಾವೊಂದಿತ್ತಾಲ್.

- ಜೋಕ್ಲೆನ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಿಗ್, ಬೇನೆ-ದುನಿಪುಗು, ಬೆರಿ ಪೂಜ್ಯರೆಗ್, ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್ ತಾಂಗ್ ಕೊರಿಯರೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಪನ್ಪುನ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆ ಬೋಡೇ ಬೋಡು.
- "ದೇವೆರೆಗ್ ಮಾತೆರ್‌ನಲ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಿನ್ ತೂವರೆಗಾವಂದಿನ್ನೈಕ್ , ಅಪ್ಪೆನ್ ಸೃಷ್ಟಿಮಲ್ತೆ ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರ ಉಂಡು". ಅಂಚಾದ್ ಅಪ್ಪೆದಾಂತಿನ ಬಾಲೆದ ವ್ಯತೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಮುಗಿಯಂದಿನವು .
- ದುಂಬುದ ಜನಪದೆರೆನ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್, ಅಪ್ಪೆ ದಾಂತಿನ ಜೋಕ್ಲೆನ ಕಷ್ಟದ ಬಂಜಿದ ಕತೆಕ್ಲು, ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆದಾಂತಿನ ಅಪ್ಪೆಡಿಕ್ಲು ಕಷ್ಟ ಬುಡ್ಪುನ ಜಿಂಜ ಕತೆಕ್ಲು ಉಂಡು.
- ತುಳು ಪಾಡ್ದನಡ್ ಕಾರ್ನಿಕಡ್, ಮಾಯೊಡು, ಪುಟ್ಟ್‌ದಿನ ಜೋಕ್ಲೆನ ಕತೆ ಜಿಂಜ ಉಂಡು.
- ಬಾಲೆನ್ ತೂಂಡ ತೈಪಿನ ಯೋಗ ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಸಿರಿಪಾಡ್ದನೊಡು ಬರ್ಪುಂಡು.
- ಬಾಲೆದ ಪುಟ್ಟುರಾಸಿಡ್ ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕನೆ ಮಾತಾ ಐಸಿರಿನ್ ಕಲೆವೊಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗಲಾ, ಇತಿಹಾಸಡ್ ಉಂಡು, ಯುದ್ಧ ನಡೆತಿನ ಚರಿತ್ರೆಲುಂಡು. ಎಡ್ಡೆ ಆತಿನ ಉದಾಹರನೆಲಾ ಉಂಡು.

■ ದುಂಬು ಸಾಲ್ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಪೆದ್ಪುನ ಉರ್ಬಾಟಿಕೆಡ್ ಅಪ್ಪೆ-ಮಗಲ್, ಮಾಮಿ-ಮರ್ಮಾಲ್, ಮೆಗ್ದಿ-ಪಲ್ದಿ ಇಂಚ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟುಗ್ ಪೆದ್ದುನವು ಮಲ್ಲ ಸಂಗತಿ ಅತ್ತ್. ಅವೊಂಜಿ ಐಸಿರಿತ ಸಂಗತಿ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅಂಚಾದ್ ಕೆಲವು ಗುತ್ತ್‌ಬರ್ಕೆದ ಇಲ್ಲಡ್ ಪೆದ್ಪುನ ಕೋನೆಡ್ ಅಡಿ ತತ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಜ್ಜಿಗೆ. ಪೆದ್ಮೆತ್ತಿ ಅತ್ತಡ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಈ ಗಿರಿಗಿಟಿದ ಚಕ್ರಡ್ ಒರ-ಒರ ನಾಲೈನ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತಿನಲಾ ಉಂಡುಗೆ. ಅಂಚಾದ್ ದುಂಬು ಪೊನ್ನುಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಕಡೀರ್ ಬಂಜಿನಾಲೆಡ್ ಪೆದ್ಪುನಗ ಪೋಡಿಗೆ ಆವೊಂದಿತ್ತಿಜ್ಜಿ. ದಾಯೆಪಂಡ ಅಕುಲು ಎಲ್ಲಿಡೇ ಬಾಲೆನ್ ಪತ್ತುನ.. ಮಾಣಾವುನ .. ತೂಂಕುನ, ಬಂಜಿಗ್ ಕೊರ್ಪುನ, ಮೀಪಾವುನ, ಪೀ-ಪಡ್ಕೆ ಗೋರುನ.. ಇಂಚ ಬಾಲೆದ ಬೇಲೆನ್ ನಾಚಿಕೆ-ಹೇಸಿಗೆದಾಂತೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ಪೊನ್ನು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ವರ., ಪ್ರಕೃತಿದ ಒಂಜಿ ಕ್ರಿಯೆಂದ್ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಒರ-ಒರ ಈ ನಂಬಲಿಗೆ ದೂರ ಆದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಾರನಡ್ ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆ ತೈತ್‌ಂಡ , ಅತ್ತಡ ನೆತ್ತೆರ್ ಕಟ್ಟಂದೆನಾ, ನಂಜಿ ಏರ್‌ದಾ, ಸನ್ನಿ ಜರಟಾ ಅಪ್ಪೆ ತೈತ್‌ಂಡ ಅವು ಮಲ್ಲ್ ಗಾಬ್ ಆವೊಂದಿತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ದುಂಬು ಪೆದ್ಪುನಂಚಿನವು ಪೊನ್ನ ಜನ್ಮಗ್ ಪುನರ್ಜನ್ಮನೇ ಸರಿ. ಕೆಲವೆರ್ ನಂಡ್ ಬೇನೆಡ್ ಮೂಜಿ ರಾತ್ರೆ ಮೂಜಿ ಪಗೆಲ್ ಬೇನೆ ದಿಂಗ್‌ದ್ ಪೆದ್ದಿನಾಕ್ಲುಲ ಉಲ್ಲೆರ್. ಇತ್ತೆದಲೆಕ್ಕ ಬೇನೆ ತೆರಿಯಂದಿ ಲೆಕ್ಕ ಸಿಸರಿನ್ ಆಪ್ರೇಶನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆ ದೆಪ್ಪುನ ಕ್ರಮಲೆನ್ ಅಕುಲು ಕನಟ್‌ಲ ಎನ್ನ್‌ದಿಪ್ಪಯೆರ್.

ಅಪ್ಪೆ ಒರಿಂಡ ಅವ್ ಬಾಲೆದ ಭಾಗ್ಯ. ಪುರುಬಾಲೆನ್ ತೂನಗ .. ಬುಲಿಪು ಕೇನಗ. ಅಪ್ಪೆ ದಿಂಗ್ದಿನ ಸಾರಾ ಬೇನೆ-ನೇನೆಲು ಮಾಯಕಂದ್ ಲೆಕ್ಕ.

ಬೊಕ್ಕ ಆಲ್ ತನ್ನ ಕನ್ಸ್‌ನ್ ತುಡರ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮೈತ ನೆತ್ತೆರ್‌ನ್ ಎಣ್ಣೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಮೋಕೆನ್ ತಿರಿಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ಜೋಕೆ-ರಾಂಕೆಡ್ ತೂಪುನಂಚಿತ್ತಿನವು ಲೋಕ ತೆರಿನ ಮಾ-ಮಲ್ಲ ಸತ್ಯ.

ಬಾಲೆದೊಟ್ಟುಗು ಬಾಲೆ ಆದ್ ತೊದ್ದೆ-ತೊದ್ದೆ ಪಾತೆರ್ವಲ್. ಪದ ಮುಡೆಪಲ್. ಕತೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಮಾನಾವಲ್. ಗೊಬ್ಬಾವಲ್, ಪುಚ್ಚೆ, ನಾಯಿ, ಪೆತ್ತ , ಕಕ್ಕೆ ಇಂಚ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಕಿಲೆನ್ ತೋಜಾದ್ ಸ್ವೊರೊ ಪಂಡ್ದ್‌ಕೊರ್ಪಲ್. ಅಜ್ಜ , ಅಜ್ಜಿ, ಮಲ್ಲಮ್ಮ, ಮಾಮ, ಮಾಮಿ, ಪಲಯೆ-ಪಲ್ದಿಂದ್ ಇಂಚ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನ ಗುರ್ತ, ಅರ್ಥ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಲ್. ಮೋಕೆದ ಕೈ ಗುಲ್ಲೆಡ್ ತೀಪೆ-ಕೈಪೆ, ಖಾರ, ಉಪ್ಪು, ಪುಲಿ, ಚಪ್ಪೆ ನೆತ್ತ ರಿಚಿನ್ ತೆರಿಪೋಪಲ್, ನೆಲ-ಬಾನ್, ದೊಂಬು, ಬರ್ಸ, ಚಲಿ, ಗಾಲಿ, ನೀರ್, ದೈವ-ದೇವೆರ್, ಬಂಧು-ಬಾಂಧವೆರ್, ಬಿನ್ನೆರ್-ಕುಟ್ಮದಾಕ್ಲೆನ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಲ್. ಎಡ್ಡೆ ಪಾತಲೆನ್ , ಗೊಬ್ಬಾಟಿಕೆಲೆನ್ ಸುರುಕು ಬಾಲೆಗ್ ಪಂದ್ ಕೊರ್ಪುನಾಲ್ ಅಪ್ಪೆ ಪನ್ಪುನ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆ. ಐಕೇ, ನಮ್ಮ ವೇದಕಾಲದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಅಪ್ಪೆಗ್ "ಮಾತೃದೇವೋಭವಂದ್" ಮಲ್ಲ ಮದಿಪು ಕೊರ್ತೆರ್.

ಅಪ್ಪೆ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆದ ನಂಬಲಿಕೆಲು:-

- ಮಿರೆತಪೇರ್ ಉರ್ಕುದು ಜಪ್ಪುನಗ. ಎನ್ನ ಬಾಲೆಗ್ ಬಡವಾವೊಂದುಂಡ್‌ಂದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಪೇರ್ ಕೊರ್ಪಲ್.
- ಗಡಿ-ಗಡಿ ಬಾಯಿ ಆಡಿಗೆದೆಪ್ಪುನಗ, ಬಾಲೆ ಎನನ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುಂಡುಂದ್ ಅಪ್ಪೆ ನೆನಪಾಲ್.
- ಇಲ್ಲದ ಬೇಲೆಗ್ ಸನ್ನಿ ಬೂರಡ್.. ಬುಲಿಪುನ ಬಾಲೆ ಎಂಕ್‌ಪ್ಪಡ್‌ಂದ್ ಅಪ್ಪೆ ಎನ್‌ವಲ್.
- ಬಾಲೆ ಉಪ್ಪುನ ಇಲ್ಲಗ್ ತುಡರ್ ದಾಯೆಗ್? ಅಂಚಿ-ಇಂಚಿ ಬಾಲೆ ಬಲಿಪುನಗ ಮಿಂಚಿ ರೆಂಕಿಲೆಕ್ಕಾಪುಂಡುಗೆ.
- ಉಪ್ಪುಡ್ದ್ ರುಚಿ ಇಜ್ಜಿ.. ಅಪ್ಪೆಡ್ದ್ ಬಂಧು ಇಜ್ಜಿ ಈ ಗಾದೆದ ಪಾತೆರ ಅಪ್ಪೆನ ಪೆರ್ಮೆನ್ ಲೋಕಗ್ ಸಾರ್ದುಂಡು. ಆಲ್ ನಟ್ಟ್‌ನಾಲಾಂಡಲಾ ಸವು.. ಜೋಲಿಗೆಡ್ ಬಾಲೆನ್ ಪಾಡ್ದ್ ನಾಲ್ ಇಲ್ಲ್ ನಟ್ಟ್‌ದ್ ತಿನ್ಪಲ್.
- ಊರುಗು ಅರಸೆ ಆಂಡಲಾ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಮಗೆ. ಅಪ್ಪೆನ ಬಂಜಿದ್ದ್ ಪುಟ್ಟ್‌ದಿನ ಪುರಿ, ಆಯೆ ಏತೇ ಮಲ್ಲಜನ ಆವಡ್, ಆಯೆ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬಾಲೆನೆ.

- ಬಾಲೆ ಪೆದ್ದಂದಿನ ಅಪ್ಪೆನ ಬದ್ಕ್, ಉಂಡುದು ದಕ್ಕುನ ಬಾರೆದಿರೆದಲೆಕ್ಕ. ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್‌ಗ್ ವಿವರನೆ ಅಗತ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಿನ ಅಪ್ಪೆ, ಇಲ್ಲದ ಎಡ್ಡೆಮಿಲ್ಲಿಗ್ ಬರ್‍ರೆಗಿಜ್ಜಿ.
- ಆಲ್ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನ ಕಾರ-ಕಜಾವಾದ್, ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ನುಪ್ಪುಗು, ಚಾಕ್ರಿ ಮಾನಾದ್ ತೈನಂಗೆ ಬದ್ಕೊಡು.
- ನಿದಿರೆ ಮಲ್ಪುನ ಬಾಲೆನ್ ಅಪ್ಪೆಲಾ ತೂವೆರೆಬಲ್ಲಿಗೆ. ತೂಂಡ ದಿಟ್ಟಿ ಬೂರುಂಡುಗೆ. ಒರ್ದ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಸುರುಕು ತೂವೊಡುಗೆ.
- ಬಜಿ ತೊಟ್ಟಿಲ್ನ್ ತೂಂಕುಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ಆಪುಂಡುಗೆ.
- ಬಾಲೆದಾಂತಿನ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ನ್ ಅಂಚನೆ ಖಾಲಿದೀವರೆ ಬಲ್ಲಿ. ತಾರಾಯಿನಾಂಡಲಾ ಪಾಡ್ದ್ ದೀಯೊಡುಗೆ.
- ನಿಧಿರೆದ ಬಾಲೆಗ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ಅಂಗಲಾಪಾಂಡ ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆತ ಪೇರ್ ದರ-ದರ ದೊಪ್ಪುಂಡುಗೆ.
- ಬಾಲೆಗ್ ಪೇರ್, ಬಡವ್‌ನ್ ಅಪ್ಪೆ ಕೊರ್ನಗ ಅಲೆನ ಕೊದಿ ಬುರ್‍ರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಕಕ್ಕರೆಬರ್ಪುಂಡ್‌ಂದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಮನಸ್‌ಡ್ ನೆನಪೊಡುಗೆ.
- ಬಾಲೆನ್ ಸುರುಕು ತೂನಗ .. ಬಾಲೆಗ್ ದದಾಂಡಲ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊರೊಡುಗೆ.
- ಬಾಲೆನ ಕೈತ ಪುಂಡಿಡ್ ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ತಿನ ಪಣವುಪ್ಪುಂಡುಗೆ.
- ಬಾಲೆದ ಕಾರ್ ಗಟ್ಟಿ ಆನಟ್ಟ್ ಐತ ಕಾರ್‌ದಡಿಕ್ ಕುಂಟು ಪಾಡೊಡುಗೆ.
- ಬಾಲೆದ ಬಂಜಿ ಮಲ್ಲೆ ಬುಲೆನಗ, ತೊಡು ಆನಗ, ಅತ್ತಡ ಪೇರ್‌ನ್ ಎನ್ನುನಗ, ಎಗ್‌ತ್ತೆಲ್ ಬರ್ಪುಂಡುಗೆ .
- ಬಾಲೆ ಪಚ್ಚೆ ತೂನಗ ಪಚ್ಚೆ ಪಚ್ಚೆ ಉರ್ಚುಂಡುಗೆ.
- ಬಾಲೆದ ಕೆಬಿತ ಬಣ್ಣ ..ಐತ ಶಾಶ್ವತ ಆಯಿನ ಮೈತ ಬಣ್ಣಗೆ.
- ಮೂಜಿ ಕೋಡಿದ ಕತ್ತಲೆದ ಪೊರ್ತುಗು ಸಿಗಡಿದ ಗೆಂಡಗ್ ಭೂತಲೋಬಾನದ ಪುಡಿ ಪಾಡ್ದ್ ಇಲ್ಲ ಕೊಡಿ ಕಡೆ ಪತ್ತ್‌ಂಡ ಉಮಿಲ್ ಬೊಕ್ಕ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಲು ಉಲಾಯಿ ಬತ್‌ದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಉಪದ್ರ ಕೊರ್ಪುಜ್ಜಿಗೆ.
- ದಿನಾಲ ಮುಚ್ಚಂಜೆ ಪೊರ್ತುಗು ಪಿನಾರಿನ್ ನೀರ್‌ಡ್ ತರೆತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ತರೆಡ್ದ್ ಕಾರ್ ಮುಟ್ಟದ ಸಂದ್ ಸಂದ್‌ಗ್ ಪೂಜುಂಡ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಲು ಬರ್ಪುಜಿಗೆ.
- ಬಾಲೆದ ನಸೆತ ನೆತ್ತಿಗ್ ಮಿರೆತ ಕೊಡಿ ತಾಗರೆ ಬಲ್ಲಿ, ತಾಗುಂಡ ಮಿರೆ ಬಾಪುಂಡುಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಅವೆಡ್ದಾದ್ರ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಜರ ಬರ್ಪುಂಡುಗೆ.
- ಬಾಲೆಗ್ ಒಂಜೇ ಮಿರೆ ಕೊರ್‍ರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ ನನೊಂಜಿ ಮಿರೆನ್ ಬಾಲೆದ ಬಾಯಿಗ್ ಮುಟ್ಟಾದಾಂಡಲ ಬುಡೊಡ್‌ಗೆ. ಇಜ್ಜಿಡ ಮಿರೆ ಪೇರ್‌ದಾಂತೆ ಪೊಟ್ಟು ಆಪುಂಡುಗೆ.

****

ಪದೆತಿನಾಕ್ಲು

ದುಂಬು ಊರುಡು ಅಲ್ಪ-ಮುಲ್ಪ ಪೆದುಪೋಪುನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಲು ಇತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ. ಒಂಜಿವೇಲೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪೇಂಟೆಡ್ ಮಾತ್ರ. ಪೆದುಪೋಪುನ ಸೂಲಗಿತ್ತಿಲಾ ಇತ್ತಿಜ್ಜೆರ್. ಊರುಡಿತ್ತಿನ ಧೈರ್ಯೊದ ಪದೆತಿನಕ್ಲು ಬಾರಿ ಬಿರ್ಸಾತಿಕೆಡ್... ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಧೈರ್ಯ ಕೊರೊಂದು ಪೆದ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಾಲೆ ಅಡ್ಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲ.. ಬುಲೆದ್‌ಂಡಲ ಬಂಜಿಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿ-ಪೂಜಿದ್ ಇಕ್ಮತ್‌ಡ್ ಪೆದ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ. ಕೈ ಪಾಡ್‌ದ್ಲ್ಯಾಲೆನ್ ಪಿದಾಯಿ ಒಯ್ಯೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಮೈತ ನರನಾಡಿಲು ಸಡಿಲಾವೆರೆಗ್ ಜೀರ್ದರಿ, ಕಡಿರ್ದಬೇರ್, ನುಗ್ಗೆತಪ್ಪುದ ಕಷಾಯಲೆನ್ ಬೆಚ್ಚಮಲ್ತ್‌ದ್ ವಂತೆ ವಂತೆ ಪರ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಪದೆತಿಗ್ ಲೆಪ್ಪು ಪೋನಗನೇ.. ಪೆದಿಮೆತ್ತಿ ಬಾಲೆದ ಚಾಕರಿ ಮಲ್ಪರೆಗ್ ಮಡ್ಯಾಳಿಗ್ಲ ಲೆಪ್ಪು ಪೋವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ.

ಮಾತ್ರ ತಿರ್ತವರ್ಗಡ್ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೇ ಪದೆತಿ... ಮಡ್ಯಳ್ತಿನ ಬೇಲೆ ಮಲೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಯಾನ್ ತೆರಿಮಟ್ಟ್‌ಗ್ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು ಪಾವಂಜೆ ಗ್ರಾಮಡಿತ್ತಿನ ಮಾಣಿ ಪನ್ಪುನ ಸೊನ್ಪ ವರ್ಷದ ಪರಬ್ಬು ಪೆದ್ಪೋಪುನ್ಯೆಟ್ ಭಾರಿ ಬಿರ್ಸೆದಿ. ಸಾರ ಜೋಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಎಚ್ಚ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೆದ್ಪೋತೆರ್ಗೆ. ಜಿಂಜಿನ ಬಂಜಿನಾಲೆನ ಬೇನೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್‌ದ್. ಈತ್ ಪೊರ್ತುಗು ಪೆದ್ಪಾಲ್ ಪಂಡ ಆಕುಲು ಅವ್ವೇ ಪೊರ್ತುಗು ಪೆದೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆ ಅಡ್ಡ ಉಂಡು. ಅತ್ತಡ ನಿದಿಪ ಉಂಡ್‌ಂದ್ ಅಂದಾಜಿಡ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಪೆದ್ಮೆತ್ತಿ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಆಕ್ಲು ಪಂಡಿನ ದಿನತಮುಟ್ಟ ತಾಂಕೊದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಬೆಂಗಳೂರು – ಬೊಂಬಾಯಿಲೆಗ್ ಪೆದಿಮೆತಿ ತಾಂಕರೆಗಾದ್ರ ಪೋವೊನ್ದಿತ್ತೆರ್. ಆರ್ನ ಕೈಟ್ ಆಪುಜ್ಜಡ.. ಅದಗನೇ ಪಂಡ್ದ್ ಕುಡ್ಲದ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಕಡಬುಡೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

- ಅಪ್ಪೆನ ಮೋಕೆಗ್ ಏರ್ಲಾ ಬಿಲೆಕಟ್ಟರೆಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ವಂಶವೃಕ್ಷದ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಅಪ್ಪೆ ತುಡರ್ ಅರ್ಲುನ ಸಾನದಿಗೆದಲೆಕ್ಕ. ಪತ್ತಿರ್ಪ ಜೋಕ್ಲೆತ್ತ್‌ಂಡಲಾ.. ಅಪ್ಪೆನ ಮೋಕೆ ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ಒಂಜೇ. ಐಟ್ ಪರಭೇದ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡಲಾ ತುಲುವೆರ್‌ಡ ಸುರುಕು ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆಗ್ ಕಡಿರ್‌ಕಂಜಿ, ಕಡೇಕ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆಗ್ ಕಡೆತ ಕಂಜಿಂದ್ ಲೆಪ್ಪೆರ್. ಅಕ್ಲೆಡಪ್ಪ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಜಿಂಜ ಮೋಕೆಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ವಾ ಬಡಪತ್ತ್ ಉಪ್ಪಡ್ ಅಪ್ಪೆ ತಾನ್ ತೆಲಿಪರ್ದ್, ಬಾಲೆಗ್ ನುಪ್ಪು ಬಲಸ್‌ವಲ್. ರಡ್ಡ್ ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್– ಉರೆಕೊಡಿನ ತಪ್ಪ್‌ದ ಕೈಪು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಲಸುಂಡಲಾ, ಅಪ್ಪೆನ ಮೋಕೆದ ಕಡಲ್‌ಡ್ ಜೋಕ್ಲೆಗವ್. ಅಮೃತ ಆಪುಂಡು. ಬಾಲೆಗ್ ಉಪದ್ರದ ದಿಟ್ಟಿಬೂರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ದಿಟ್ಟಿದೆಪ್ಪಲ್. ಬಾಲೆ ಸೀಕ್‌ಡ್ ಬೂರುಂಡ ಕಂಗಾಲಾಪಲ್. ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನ ದೈವ ದೇವೆರೆಗ್ ಪಟ್ಟ-ಪರಕೆ ಪನ್ಪಲ್. ನಾರ್-ಬೇರ್-ತಪ್ಪ್‌ನ್ ಗುದ್ದ್‌ದ್ ಮರ್ದ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪಲ್. ಭಲ್ಮೆದ ಭಟ್ರೆಡ ರಾಶಿ ದೀಪಾದ್.. ಐತ ಪಿರಿಕಟ್ಟ್‌ಗ್ ನಿವೃತ್ತಿ ಮಲ್ಪಾವಲ್. ಮಂತ್ರವಾದಿಲೆನ ಕೈತಾಲ್ ಪೋದು ಮಾಟ ಕಿರ್ತಿಮ ದೋಷನ್ ದೆಪ್ಪಾವಲ್.
- ದುಂಬು ಬಾಲೆದಾಂತಿನ ಗೊಡ್ಡುನ ನಿರೆಲ್ ಬಾಲೆಗ್ ರೆಂಕರೆಬಲ್ಲಿಗೆ, ಆಲ್ ಬಾಲೆನ್

ಪತ್ತರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ. ಐಡ್ದ್ಲ. ಪೊನ್ನು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡ ದೇವೆರ್ಲೆಕ್ಕ. ಅಪ್ಪೆನ ಇಲ್ಲ್ ಸ್ವರ್ಗಗ್ ಸಮ. ಆಲೆನ ಕಷ್ಟ-ಸುಖ ಪನರೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಪನ್ಪುನ ತಮೆರಿ ಬೋಡೇ ಬೋಡು. ಪೊನ್ನುಬಾಲೆಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆನ ಊರ್‌ದ ತಾದಿಡ್ ಕಲ್ಲ್- ಮುಲ್ಲ್‌ಜ್ಜಿ. ದಾಸಮಿದಾತ್ ಪೊಯ್ಯೆ ಇಜ್ಜಿ. ದೊಂಬುದ ಚುಟಿ ಇಜ್ಜಿ. ಅಪ್ಪೆನ ಯೋಚನೆಡ್ ಭಂಜದ ತಾದಿ ನಡೆತಿನವೆ ತೆರಿಪುಜ್ಜಿ. ಅಪ್ಪೆನ ಇಲ್ಲಡ್ ತೆಲಿಗಂಜಿ ಆಂಡಲಾ.. ಬಾಲುಲೆಗ್ ಅವು ಪಂಚಭಕ್ಷ್ಯ ಪರಮಾನ್ನಗ್ ಸಮ. ಅಪ್ಪೆನ ಕೈತ ನುಪ್ಪುದ ಗುಲ್ಲೆದ ರಿಚಿ ತಿಂದಿನಾಕ್ಲೆಗೇ ತೆರಿವು. ರಿಚಿಡ್ದ್ ಎಚ್ಚ ಅಲೆನ ಮೋಕೆ ಉರ್ಕುದು ತಮೆಲುಂಡ್. ಏರ್ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಆಪುಜ್ಜಿ. ಅಪ್ಪೆ ಇತ್ತ್ಂಡ ತಮೆರಿ ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರ ಸತ್ಯ. ಬಂಜಿದಡಿತ ಕರ್ಲ್‌ಡ್ ಅಂಗೈ ಅಗೆಲದಾತ್ ಜಾಗೆ ಕೊರ್ತಿನ ಅಪ್ಪೆಗ್, ಅಪ್ಪೆನೇ ಸಾಟಿ. ಸಂಸಾರೊದ ಸಾರ ಬೇನೆಲೆನ್ ದಿಂಗ್‌ದ್ ಜೋಕ್ಲು – ಬಾಲೆಲೆನ ಪಾಲ್‌ಗ್ ಕಣ್ಣಾದ್, ಬೊಲ್ಲಾದ್ ತಾಂಕುವಲ್. ಅಪ್ಪೆ-ಜೋಕ್ಲೆನ ನೆತ್ತೆರ್‌ದ ಸಂಬಂಧ ಅಂಚಿನ. ಏಲ್ರಾ ಬಿಲೆ ಕಟ್ಟಂದಿನ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರೊದ ಬಂಧನ. ಪೆದ್ದುನಗಿತ್ತಿನ ಬೇನೆನ್ ತುಲು ಜನಪದರೆನ ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಡ್ "ಬೆರಿಟ್ ಬರ್ಪುಂಡು ಬೆರ್ಮೆ ದೇವೆರೆ ಬೇನೆ, ಬಂಜಿಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು ಬಾಲೆದ ಬೇನೆಂದ್" ಅರ್ಥ ಜಿಂಜಿನ ಸತ್ಯನ್ ಪನ್ತೆರ್.

- ಇತ್ತೆ ಅಪ್ಪೆ ಜೋಕ್ಲೆನ ಸಂಬಂಧ ಪಂಡ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಪುನ ಮುಟ್ಟ ಮಾತ್ರ. ಜೋಕ್ಲೆಡ ಎಚ್ಚದ ದಾದಲ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಪಕ್ಕಿ ರೆಕ್ಕೆ ಬತ್ತಿಬೊಕ್ಕ ರಾಪುನ ಗಾದೆದಲೆಕ್ಕ. ಕೆಲವೆರ್ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆ ಮಲ್ತಿನ ತ್ಯಾಗಗ್ ನಿಕ್ಲೆಗ್ ನಿದಿರೆಬರಂದಿನ ಕರ್ಮಗ್ ಪುಟ್ಟಾಯೆರ್. ಪುಟ್ಟಾಯಿನ ಕರ್ಮಗ್ ನಿಕ್ಲು ತಾಂಕೊಡ್ ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರ ಜೋಕ್ಲೆಡ ರಪ್ಪ ಬರ್ಪುಂಡು. ಕಡೆಕ್ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆನ್ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮೊಗು ಪಾಡ್ದ್ ಕೈ ದೆಕ್ಕೊನುವೆರ್.
- ಬಾಲೆನ್ ಪೆದ್ದುನ ಪಂಡ "ಗಮೆಲುನ ತೂತಲಕ್ಕಂತೆ ಬೇನೆ, ಪೂತಲಕ್ಕಂತಿ ಬಾಲೆ". ಇಂಚ ಒಂಜಿ ಜೀವಡ್ದ್ ನನೊಂಜಿ ಜೀವ ಪಿದಾಯಿ ಬರೊಡಾಂಡ ಆ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಏತ್ ಬೇನೆನ್ ದಿಂಗೊಡು. ದಿಂಗ್ದ್‌ನ ಬೇನೆ ಸಾರ್ಥಕ ಆವೊಡಾಂಡ ಪೂತಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತಿನ ಬಾಲೆ! ಎಂಚಿನ ಉಪಮೆ. ಆದಿಪ್ರಾಸ, ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸ ಕೊರ್ತೆರ್! ಪೂ- ಪಂಡ ಪೊರ್ಲು! ತೈಪುನಲೆಕ್ಕಿತ್ತಿನ ಬೇನೆದಿಂಗುಂಡಲ, ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆ ಪೊರ್ಲುಗಂಟ್ದ್.. ಐತ ಮೋನೆ ತೂಯಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗೇ ಅಪ್ಪೆನ ಬೇನೆ ಬಚ್ಚೆಲ್ ಪದ್ರಾಡಾಪುಂಡು. ಉಂದು ಪ್ರಕೃತಿದ ಧರ್ಮ. ಬಾಲೆ ಪೆದ್ಪುನ ಬೇನೆ ತೆರಿದಿತ್ತ್ಂಡಲ ಅಪ್ಪೆ ಕುಡ ಕುಡ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೆದುಪುನ ಮಾತ್ರ ಛೋದ್ಯ! ಸೋಜಿಗ! ಈ ಮಾತಾ ಕಾರನಗಾದ್ರ ಅಪ್ಪೆ ಪಂಡ ಬಾಲುಲೆಗ್ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆ.

****

4. ಬಾಲೆನ್ ತುಂಬುದಿನ ಬಂಜಿನಾಲೆನ ತಾಂಕನೆ

ಪೊನ್ನನ ಗಬ್ಬಡ್ ನನೊಂಜಿ ಜೀವ ಕೊಡ್ಡಿನಗ. . . ಬಂಜಿನಾಲೆನ ದೇಹ ಪ್ರಕೃತಿಡ್ ಜಿಂಜ ಬದಲಾವಣೆ ಆಪುಂಡು. ಮರ್ಕಸಂಕಟ, ಕಕ್ಕುನ, ಉರ್ಚುನ, ಜಿಂಜ ನಿದಿರೆ, ತೊಡು ಬಡವು, ಉರು, ಕೈಕಾರ್ ಬಚ್ಚುನು, ಮೈ– ಕೈ ಬಾಪ್‌ದ್, ನೀರ್ ಬರ್ಪುನು, ಇಂಚ ಆಲೆನ ಚರ್ಯೆಡ್ ಜಿಂಜ ವ್ಯತ್ಯಾಸೊಲು ತೋಜುಂಡು.

ಕೆಲವೆರ್ ಇಂಚಿನ ಬಯಕೆ ಸಂಕಟೊಡು ಸೋತುದು ಈ ಜನ್ಮೊಗು ಬಾಲೆ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ಎನ್ನ್‌ವೆರ್. ಈ ಬಂಜಗದಾನ್ನ ನಮ್ಮ ಹೆರಿಯೆರ್ನಕ್ಲು ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆದ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ಲಾಗ್ತ್ರ ಕಷಾಯ, ಮರ್ದ್, ಶಕ್ತಿ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಹಾರ, ಅತ್ತಂದೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮುನೆದ ತಿನರೆನ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೊನ್ನ ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಮಗಲೆನ್ ಕಂಡನೆ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಲೆತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪೇರ್‌ಗಂಜಿ ಬಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಲೆನ ಅಂಗಲಾಪುಗಾತ್ರ ಬೋಡಿತ್ತಿನೆನ್ ಈ ನೆವನಡ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಏಲ್ನೆ ತಿಂಗಲ್‌ಗ್ ಬಯಕೆ ಕ್ರಮಗಾದ್ರ ಪೊಸಸೀರೆ ಕೊರ್ದು ಪೂತ ಜಲ್ಲಿ ಪಾಡ್ದ್ ಬಂಗಾರ್‌ಡ್ ಐತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಂಧುಲೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ತಿನರೆನ್ ಬಲಸುನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಲ್ಪೆರ್. ಉಡುಗೊರೆ ಕೊರ್ಪೆರ್, ಆನಿ ಬಯಕೆದ ಮದಿಮಾಲೆನ ಬಾಯಿದ ಮಡೆ ದೆಪ್ಪರೆಗಾತ್ರ ಒರ್‌ಂಬ ಬಗೆತ ಪೊಡಿಲೆಡ್ದ್ ಮಲ್ದಿನ ಅಪ್ಪದಡ್ಡೆ, ಗೆಂಡದಡ್ಡೆ, ಚಿಲಂಬಿದಡ್ಡೆ, ಅರೆಪ್ಪುದಡ್ಡೆ, ಕುಪ್ಪೆ ರೊಟ್ಟಿ, ನೀರ್‌ತೆಲ್ಲಾವು, ಮಡ್ಕೆ ತೆಲ್ಲಾವು, ಪೊರಿಯಡ್ಡೆ, ನೂಕಡ್ಡೆ ತಿಂಡಿಲೆನ್ ಬಲಸುವೆರ್. ನುಪ್ಪುದ ನಡುಟು ಬೆಯ್ಪಾದಿನ ತೆತ್ತಿ ದೀಪೆರ್. ಬೈಕಿ ಪೊಡಿ ಪಂಡ ಚಕ್ಕುಲಿದ ಓಟ್ಟ್‌ಡ್ (ಪೊಡಿಟ್ಟ್) ತೊಟ್ಟಿಲ್, ಬಾಲೆ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರೆ, ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಬರ್ಚನೆ, ಕೊರಲು, ಗಿಜ್ಜತ್ತಿ ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ನಮೂನೆನ್ ಬಂದಡ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲ ಮರ್ಯೆ ನಿಲ್ಕೆ ಬಲಸ್‌ದ್, ಐತ ಮಲ್ತಿನ ಬಯಕೆದ ಬಂಜಿನಾಲೆನ ಎದುರುಡು ಮುತ್ತೈಸಿನಾಕ್ಲು ದೀದ್ ಅಲೆಗ್ ಇರೆಪಾಡ್ದ್ ಬಲಸುವೆರ್. ಮರ್ಯಡ್ ನಿಲ್ಕೆ ಇತ್ತಿನ ಅಡ್ಡೆಲೆನ್ ಆಲ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋನಗ ಪತೊಂದ್ ಪೋವೆರೆಗ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಏತೆ ಬಡಪತ್ತ್‌ದಾಕ್ಲು ಆಂಡಲಾ ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆದ ಬಯಕೆಗಾದ್ರ ನಾಲ್‌ಇಲ್ಲ್ ನಟ್ಟ್‌ದಾಂಡಲಾ ಬಯಕೆದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಲ್ಪೊಡ್‌ಗೆ. ಇಜ್ಜ್ಯಡ ಬಾಲೆದ ಕೆಬಿ ತೋರುಂಡ್‌ಂದ್ ಹೆರಿಯರ್‌ನಕ್ಲು ಪನ್ಪುನೆನ್ ನಮ ಇತ್ತೆಲ ಕೇನ್‌ವ.

ಕೆಲವು ಬಂಜಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಮಣ್ಣ್, ಬೊನ್ಯ, ಕಲ್ಲ್, ಪುಲಿ, ಕಾಯಿಕುಕ್ಕು, ಕರ್ಪೂರ, ಗಂಧ ಇಂಚಿನ ವಸ್ತುಲೆನ್ ತಿನರೆಗ್ ಕೊದಿ ಆಪುಂಡು. ಸತ್ಯದಾದ ಪಂಡ ಅಲೆನ

ಜೀವಡ್ ಕರ್‌ಬ.. ಬೊಕ್ಕ ಬೇತೆ ಪೋಷಕಾಂಶೊಲು ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತ್ಂಡ ಇಂಚಿನ ರಾವು ತೊಡು ಬಡವು ಉಪ್ಪುಂಡು. ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಗಂಜಿ ಕೊದಿನಗ, ದಾಸಿಮೆ ಪುಡಾನಗ, ಪೂ..ತ, ಊದುಬತ್ತಿ–ಕರ್ಪೂರ ಇಂಚಿನ ಕಮ್ಮೆನೊಲು ಮೂಂಕ್‌ಡ್ ಪೊಗ್ಗುಂಡ ಕಕ್ಕುನಂದೆ ಲೆಕ್ಕ. ಕೆಲೆವೆರೆಗ್ ಈ ಸಂಕಟ ನಾಲೈನ್ ತಿಂಗಲ್‌ಗ್ ಕಡಿಮೆ ಆಂಡ ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಪೆದ್ದುನಮುಟ್ಟಲಾ ಇಂಚಿನ ಸಂಕಟ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಸಂಕಟದ ಬೇನೆ ದಿಂಗ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ಜೀವ ರಡ್ಡ್ ಆಪುನ ಪಂಡ ಪೊಕ್ಕಡೆ ಅತ್ತ್. ಪೆದ್ದುನವು ಪ್ರಪಂಚದ ಮಾ–ಮಲ್ಲ ಚೋದ್ಯಂದ್ಲಾ ಪನೊಲಿ.

ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಏಲ್‌ತಿಂಗಲ್ಲಾಯಿಬೊಕ್ಕ ಅಲೆಗ್ ಅಮೆತಕರ ಉಪ್ಪುಂಡು. ದೈವೊದ ಮಂಚ ದೀತಿನ ಚಾವಡಿಗ್, ದೇವಸ್ಥಾನೊಗು, ದೈವೊದ ಗುಂಡೊಗು ಪೋಪುಜ್ಜೆರ್. ಅಲೆನ ಕಂಡನೆಗ್ಲ ಅಮೆತಕರ ಉಂಡು. ಅತ್ತಂದೆ ಬುಡೆದಿ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಆಂಡ ಏಡ್, ಕೋರಿನ್ ಕುದ್ಪುಜ್ಜೆರ್‌ಗೆ. ಬಜ್ಜೈದ ಮರಡ್ದ್ ಪಿಂಗಾರ ದೆಪ್ಪುಜ್ಜೆರ್‌ಗೆ. ತನ್ನ ವಂಶ ಬೆಲಗುನ ಗಬ್ಬ (ಭ್ರೂಣ) ತೈಪುಂಡು ಪನ್ಪುನ ಪೋಡಿಗೆಗಾದ್ರಗೆ . ಪಿಂಗಾರ ಪೂ– ಕು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲ ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆ ಉಪ್ಪುನೈಡ್ದಾವರ ಆದಿಪ್ಪು.

ಬ್ರಾಣೇರ್ನ ವರ್ಗಡ್ ಬಯಕೆದ ಮದಿಮಾಲೆಗ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂ– ತ ಜಲ್ಲಿಪಾಡ್ದ್.. ನೆತ್ತಿಗ್ ಮುಲ್ಲುಪಂಜಿದ ಕಣೆನ್ ಒರುಂಬ ಬಗೆತ ಪೂತೊಟ್ಟುಗು , ಬಜ್ಜೈ, ಉಂಗಿಲ ಸುರಿದ್ ಎಲ್ಯ ಪಿಂಗಾರದ ಪೂ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅಲೆನ ನೆತ್ತಿಗ್ ಕಂಡನೆ ದೀಯೊಡು. ಪಾಲೆಡಿತ್ತಿನ ಪಿಂಗಾರೊನು ಬಾಲೆಂದ್ ಎನ್ಪೆರ್‌ಗೆ. ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆಗ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಕಾರ್ಯಲೆನ್ ಪೊರೊಹಿತೆರ್ ಮಲ್ಪೆರ್. ಮಾತ್ಯ ಮೂಲ ಪದ್ಧತಿದಕ್ಲೆಡ್ ಮುತ್ತೈಸಿ ಪೊಂಜೋವುಲು ಬಯಕೆದ ಕ್ರಮಲೆನ್ ನಡಪಾದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬಯಕೆದ ಕ್ರಮ ಮಲ್ಪುನವು ಕಡಿರ್ದ ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ, ಆಂಡ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಬ್ರಾಣೇರ್ ಪೊಂಜೋವು ಪದ್‌ರಾಡ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಪೆದ್ದ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿನ ಪದಿಮೂಜನೆ ಬಂಜಿಡ್ ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಕುಡೊರ ಬಯಕೆ ಬಲಸುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು.

******

ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಬಲಸುನ ಕ್ರಮದ ವರ್ಣನೆ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಇಂಚ ಬೈದುಂಡು.

1. ಮುತ್ತು ಬರನದ ನುಪ್ಪು । ಪಚ್ಚೆ ಬರನದ ಕಯಿಪು ।
   ಎಣ್ಣೆಲ ಕಾಯೊಡೆ ಬನ್ನಲ್ಲ ಚಕ್ಕುಲಿ।
   ಅಂಗಯಿ ಮುರ್ಕೆಲ ನೆಯಿ । ಮುಂಗಯಿ ಮುರ್ಕೆಲ ಕೊಜಪು।
   ಪುಲಿ ಕೊಟುದು ಮುನ್ನೂದು ಬಗೆ, ಅಳೆ ಕೊಟುದು ಆಯ್ನಾದ್ ಬಗೆ
   ಪೇರ್‌ಡ್ ಉಂಡಲ್ ಅಲೆತ್ ಕಯಿ ದೆಕಿಯಲ್ ।

ಇಂಚ ಏತೆ ಬಡಪತ್ತ್‌ದಕ್ಲಾಂಡಲ ಕಡೀರ್‌ದ ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಬಯಕೆದ ಕ್ರಮನ್ ಮಲ್ಪೆರ್, ಬೊಕ್ಕ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಡ್ಲ.. ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಪೊರಿತ ಶಾಸ್ತ್ರ ಅತ್ತಡ ಉನಸ್ ಬಲಸುನ ಕ್ರಮಲೆನ್ ಮಲ್ಪೆರ್.

ಬಯಕೆದ ಮದಿಮಾಲ್ ಪೆದ್ದರೆ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋವೊಡಾಂಡ ಬ್ರಾಣೇರ್ನ ವರ್ಗಡ್ ಪೆರಿಯೆರ್ ಇಲ್ಲದ ದೈವ-ದೇವೆರೆಡ ಸುಗಿತ್‌ದ್, ಮಾಮಿ ಆಲೆನ ಸಿರಂಗ್‌ಗ್ ಅರಿ, ಮಂಜಲ್ದ ಕೋಡು, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿನ್ ಸಕನಕ ಕಟ್ವೆಲ್. ಕೈಕ್ ಬಿಸತ್ತಿ ಕೊರ್ಪೆರ್. ರಡ್ಡ್ ತೆಪ್ಪಿತ್ತಿನ ತಾರಾಯಿನ್ ಕೊರ್ದು ಕಡಬುಡ್ನಗ ಮದಿಮಾಲ್ ಪಿರತೂವಂದೆ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪಿದಾಡ್ದ್ ಪೋತಿನಾಲ್ ತೊಟ್ಲಬಾಲೆದೊಟ್ಟುಗೇ ಕಂಡನೆನ ಇಲ್ಲಗ್ ಬರೊಡುಂದು ಕಟ್ಟ್ ಉಂಡು.

ಮಾತೃ ಮೂಲ ಪದ್ಧತಿಡ್ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಪಿದಾಡ್ನಗ (ಸಸಾಯಿ) ಸೀಗೆಕಾಯಿ, ಸಾಸಮಿ, ಮಂಜಲ್ದ ಕೊಂಬು, ಕೊತ್ತಂಬರಿ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಐನ್ ವಾಲೆ ಬೆಲ್ಲ, ಐನ್ ಪಾವಲಿನ್ ಆನನ ಅಮ್ಮೆ ಬೊಕ್ಕ ಅಜ್ಜೆರ್.. ಮದಿಮಾಲೆನ ಸಿರೆಂಗ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ನಂಬಿಂಚಿನ ದೈವ-ದೇವೆರೆಡ ಭಕ್ತಿಡ್, ಪೊರ್ಲುಡು ಬಂಜಿದ ನಂಜಿ ತಿರ್ತ್ ಪಾಡ್ಪಾದ್.. ಒಂಜಿ ರಡ್ಡಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ತೊಟ್ಲಾಲೆ ಬರೊಡೂಂದು ಸುಗಿತ್‌ದ್ ಗೆಜ್ಜತ್ತಿ ಕೊರ್ದ್ ಬಂಜಿನಾಲೆನ್ ಕಡಪುಡ್ಪೆರ್.

- ಆಲ್ ಪೆದ್ದಿ ಬೊಕ್ಕ ತೊಟ್ಲಾಲೆ ಕಂಡನೆ ಇಲ್ಲಗತ್ತಾವಂದೆ ಬೇತೆ ವಾ ಇಲ್ಲಗ್ಲ ಸುರು ಪೋವೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪುನ ಕಟ್ಟುಂಡು.
- ಬಯಕೆದಾನಿ ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಬಲೆಸಿನ ಇರೆನ್ .. ಕುರ್ನಿಯೇರ್ದೊಟ್ಟುಗು ಆಲೆಗ್ ತೊರತ್‌ದ್.. ದಿಕ್ಕಲ್ದಿಗ್ ದುಂಬು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಅಂಚ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಆಲೆಗ್ ಬೂರ್ದಿನ ಕೊದಿ, ಗೆರಚಾರ ಪೋಪುಂಡೂಂದ್ ನಂಬಲಿಗೆ ಇತ್ತ್ಂಡ್‌ಗೆ.

- ದುಂಬು ಇತ್ತೆದಲೆಕ್ಕ ತಿಂಗಲ್ದ ಲೆಕ್ಕನ್ ನೆಂಪು ದೀವೊಂದಿತ್ತ್‌ಜೆರ್. ನೀರುಂತಿನ ಏಪನ? ಪೆದ್ದುನ ಏಪನ? ಅಂಚಾಂದ್ ಎನ್ನ ಮಗೆ ಪತ್ತ್ ತಿಂಗೊಲುಗು ಪುಟ್ಟಿಯೆ, ಉಂಬೆ ಪದ್ರಾಡ್ ತಿಂಗೊಲುಗು ಪುಟ್ಟ್ಯೆಂದ್. ಕೆಲವು ಪಿರಿಯ ಪೊಂಜೋವುಲು ಪನ್ಪುನವು ಈ ಕಾರನಗಾದ್ರಾದಿಪ್ಪ್.
- ಒಂಜಿವೇಲ್ಯಗ್ ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಸಸಾಯಿ ಕಟ್ಟುನ ಕ್ರಮನ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲು ದಾಯೆ ಮಲ್ದೆರ್ ಪಂಡ ಆಲೆಗ್ ತಾದಿಡ್ ಬಂಜಿಬೇನೆ ಬತ್ತ್ಂಡ ಬಂಜಿಗ್ ಕೊರ್ರೆ ಮರ್ದ್.. ಬಾಲೆದ ಪೂವಲ್ ಕುದ್ಪರೆಗ್ ಬಿಸತ್ತಿ ಕೊರೊಂದಿಪ್ಪರೆಗ್ಲ ಯಾವ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ದುಂಬು ಇತ್ತೆದಲೆಕ್ಕ ಕಾರ್, ಬಸ್ಸ್, ಇತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ. ಮಲ್ಲಾದಿಗೆದಕ್ಲು ಬೋರಿದ ಗಾಡಿ ಅತ್ತಡ ಮಂಚಿಲ್‌ಡ್ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಡವೆರ್ ಕಾಡ್, ತುದೆ, ತೋಡು, ಗುಡ್ಡೆ, ಕಣಿ, ಉಂದೆನ್ ಮಾತಾ ದಂಟೊಂದು, ನಡತ್‌ದೇ ಪೋವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಪಗದ ಕಾರ್ ಬಚ್ಚೆಲ್‌ಗ್ ಮೈ ಕುಕ್ರುನಗ ಬೇನೆ ಬರ್ರೆಗ್ಲ ಯಾವ್. ಕೋಟಿ ಚೆನ್ನಯೆ, ಕಾಂತಾಬಾರೆ–ಬುದಾಬಾರೆ, ಸಿರಿ–ಕುಮಾರೆ ಇಂಚ ಎಚ್ಚದ ಕಾರ್ನಿಕೆದ ಬಾಲೆಲ್ ತಾದಿಡೇ ಪುಟ್ಟಿಂಚಿನ ಕತೆಕುಲು ಪಾಡ್ದನೊಡು ಜಿಂಜ ಉಂಡು.

******

ನಂಬಲಿಕೆಲು

- ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಶಕ್ತಿ ಕೊರ್ಪುನ, ತಪ್ಪು-ಧಾನ್ಯದ ಎಡ್ಡೆ ಹಾರ-ಅನುಪಾನ ಮಲ್ಪುನೈಟ್ ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆ ಎಡ್ಡೆ ಬುಲೆಪ.
- ಬಂಜಿನಾಲ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಉಜ್ಜೆರ್ ಕೊರು, ಪೆದುಮೆತ್ತಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಮಣೆ ಕೊರುಂದು ಗಾದೆದ ಪಾತೆರ ಉಂಡು.
- ಅಪ್ಪೆ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆನ್ ಪತೊಂದು ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋಂಡ ಹವೆ ಬದಲಾವನೆಡ್ದ್ ಶೀತ-ಜರ ಇರ್ವೆರೆಗ್ಲ ಬರು. ಐಕಾದ್ರ ಸುರುಕು ಕಂಡನೆನೆ ಇಲ್ಲಗ್ ತೊಟ್ಲಾಲೆ ಪೋಪುನ ಕ್ರಮ ಬತ್ತಿಪ್ಪು.
- ಪೆದ್‌ಮೆದಿನ ಪಥ್ಯದ ಹಾರಡ್ದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಸೀಕ್-ಜರ ಬರೊಂದಿತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ. ಬಂಜಿದ ಪುರಿ ಸೊರ್ಕುದಿತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ.
- ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆನ ಅತ್ತಡ ಬತ್ತಿನಾಕ್ಲೆನ ಸೀಕ್.. ಬಾಲೆಗ್ ಬರ್ರೆಬಲ್ಲಿಂದ್.. ಅಕುಲೆಗ್ ಬೇತೆನೇ ಕೋನೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಪತ್ತ್ ದಿನ ಮಡ್ಯಾಲ್ತಿ ಅತಾಂದೆ ಆ ಕೋನೆಗ್ ಏರ್ಲ ಪೊಗ್ಗೊಂದಿತ್ತ್‌ಜ್ಜೆರ್.
- ದುಂಬುದ ಪೊಂಜೋವುಲೆನ ಬೆನ್ನಾಟಿಕೆಡ್ .. ತೊಪ್ಪು, ತಜಂಕ್, ಬಿತ್ತಿಲ್ದ ಕೈಪು.. ಇಲ್ಲಡ್ ಮೆದ್ದಿನ ಅರಿ, ಈ ಹಾರದ ಕ್ರಮಟ್ ಆಲ್ ಸಾಲ್ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಪತ್ತ್ ಇರ್ವ ಪೆದ್ದ್‌ಂಡಲಾ ವಾ ಸೀಕ್‌ದಾಂತೆ ತೈನಮುಟ್ಟಲ ಕಲ್ಲಗುಂಡುದಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತೆರ್. ಪೆದಿಮೆದಿ ತಾಂಕುನವು ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ .. ಆಲೆನ ಬಾಲೆಗ್ ವಾ ಸೀಕ್‌ಲಾ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿಗೆ. ಬಂಜಿನಾಲ್ ಪೆದ್ದುನಮುಟ್ಟ ಉಲ್ಲಾಸಡ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಬೇಗ ಪೆದ್ದುವೆರ್‌ಗೆ. ಆಂಡ ಶಕ್ತಿ ಬರ್ರೆಗಾತದ್ರ ರಡ್ಡ್ ತಿಂಗಲ್ ಮುಟ್ಟ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಂಜಿದ ಕರ ಸಿರ್‌ಂಟರೆಗ್ ಪಥ್ಯದ ಹಾರ ಮರ್ದ್ ಕಸಾಯ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಪೆದ್‌ಮೆದಿಗ್ ಬಾರೆದ ಪೂಂಬೆ, ಸೊಪ್ಪು, ತರಕಾರಿದ ಪಲದ್ಯ ಮಲ್ಪೆರ್. ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ಪೊಡಿಗಟ್ಟಿ, ನೈ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಇತ್ತೆದಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆಗೇ ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಬೆಡ್ರೆಸ್ಟ್, ಪೆದಿಬೊಕ್ಕ ಸುಸ್ತು.
- ಪೆದ್‌ಮೆದಿನ ಜೀವೊಗು ಪೋಯಿನ ನೆತ್ತೆರ್ ಕೂಡರೆಗಾದ್ರ ಮೆಂತೆದ ಗಂಜಿ, ಪೂಂಬೆದ ಚಟ್ನಿ, ಮಾತಾ ದೈತ ಕೊಡಿನ್ ಪಾಡ್ದ್ (ನೂತೆನ್ಮ ಬಗೆತ ತಪ್ಪು) ಜೀರ್ದರಿ,

ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಓಮ, ದಾಸೆಮಿ, ವೊಂಟೆಪುಲಿ, ಮುಂಚಿ, ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಶುಂಠಿ ಉಂದೆನ್ ಮಾತ ಪಾಡ್ದ್ ಮಲ್ತಿನ ಕೊಡಿಗಟ್ಟಿದ ಕೈಪುನು ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಲು ಮುಟ್ಟ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಪದಿನೈನ್ ದಿನತ ಲೆಕ್ಕಡ್ ಬದಲ್-ಬದಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಶುಂಠಿ, ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ನೀರುಳ್ಳಿ, ಓಮಗ್ ನೈ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ್ ಲೇಹ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಬರ್ರೆಗಾದ್ರ ಕಡೆ ಮರ್ದ್‌ಂದ್ ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಬಾದಾಮಿ, ಅಂಟು, ಜೀರ್ದರಿ, ಉತ್ತುತ್ತೆ, ಗಸಗಸೆ, ನೆಲಕಡ್ಲೆ, ನೈ, ತಾರೆದ ಲತ್ತ್ ಕೊಂಬುಲೆನ್ ಸಣ್ಣ ಕಡೆದ್ ವಾಲೆ ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಕಗ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಲೇಹನ್ ಪುಲ್ಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಮೂಜಿ ತಿಂಗಲ್‌ಡ್ದ್ ಏಲ್ ತಿಂಗಲ್ ಮುಟ್ಟ ಲಿಂಬೆಪುಲಿದಾತ್ ಮಲ್ಲ ಉಂಡೆನ್ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಬಜೀಬಂಜಿಗೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಕೊಜಪು, ಪೇರ್ ಜಿಂಜ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಈ ಮರ್ದ್‌ಡ್ದ್ ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆತ ಪೇರ್‌ಲ ಹೆಚ್ಚ್ಯಾದ್ ಬಾಲೆದ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ಗ್ಲ ಎಡ್ಡೆ ಆಪುಂಡು. ಇಂಚ ದುಂಬುದಕ್ಲು ಬಂಜಿಡಿತ್ತಿನ ಬಾಲೆದ ತಾಂಕಣೆಗಾದ್ರ ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಶಕ್ತಿ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ, ಹಾರಲೆನ್, ಮರ್ದ್‌ಲೆನ್, ಕಷಾಯಲೆನ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೆದ್ದುನ ಮುಟ್ಟಲ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

****

ದುಂಬು ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ನಂಬಲಿಗೆಲು.

ಬಂಜಿನಾಲ್ ಪೆದ್ದುನ ಬಾಲೆ ಪೊನ್ನ-ಆನಂದ್ ಮಾತೆರೆಗ್ಲ ಸುರುಕೇ ತೆರಿವುನ ಅಂಗಲಾಪು. ದುಂಬು ಇತ್ತೆದಲೆಕ್ಕ ಸ್ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಮಲ್ತ್ ಬಾಲೆ ತೆರಿವುನ ಅವಕಾಶ ಇತ್ತ್‌ಜ್ಜಿ. ಆಂಡಲಾ ದುಂಬು ಕೆಲವೆರ್ ಬಂಜಿನಾಲೆನ ನಡವಲಿಕೆನ್, ಅತ್ತಡ ಬಂಜಿನ್ ತೂದೇ.. ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ವಾ ಬಾಲೆಂದ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಅವುಲಾ ಕಡಿರ್ ಮಡಿರ್ದ ಬಂಜಿಡ್ ದಾದ ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುಂದು ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಡ ಚರ್ಚೆ. ಕೆಲವೆರ್ ಬಂಜಿನಾಲೆನ್ ತೋಜಾದ್ ಇಲ್ಲದ ಎಲ್ಲ್ಯ ಬಾಲೆಡ ದಾದಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟು? ಮಗ್ಗ್ಯನ? ಮೆಗ್‌ದಿಯಂದ್ ಕೇನೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ, ಐಕಾದ್ರ ಪಂಥ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಕೆಲವೆರ್ ದೇವೆರ ಕೋನೆಡ್ ಚೀಟಿ ಪಾಡ್ದ್ ಎಲ್ಲ್ಯ ಬಾಲೆಡ ದೆಪ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ, ಪರಕೆ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

ದುಂಬು ಪಿತೃ ಮೂಲ ಪದ್ಧತಿಡ್ ಆನ್‌ಬಾಲೆಗ್ ಅಂಗಲಾಪು ಬುಡುಂಡ, ಮಾತೃಮೂಲ ಪದ್ಧತಿಡ್ ಪೊನ್ನು ಬಾಲೆಗ್ ಅಂಗಲಾಪು ಬುಡೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

ಕೆಲವೆರ್ ಬಂಜಿದ ನಮುನೆ ತೂದು ಬಂಜಿನಾಲೆನ ಬಂಜಿ ತಿರ್ತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪೊನ್ನುಬಾಲೆ, ಬಂಜಿನಾಲೆನ ಬಂಜಿ ಕುದ್ಪೆದಲೆಕ್ಕ ಮಿತ್ತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಆನ್ಬಾಲೆ. ತಡ ಪೆದ್ದ್‌ಂಡ ಆನ್‌ಬಾಲೆಗೆ. ಎಡತ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಆನ್‌ಬಾಲೆ, ಬಲತ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪೊನ್ನುಬಾಲೆ. ತಪ್ಪು ತಿನ್ಪುನ ಬಯಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ , ಬಡವು ಎಚ್ಚ ಇತ್ತ್‌ಂಡ, ಮರ್ಕ ಸಂಕಟ, ಉರು ಇತ್ತ್‌ಜಿಡ, ಮೈ-ಕೈ ಜಿಂಜ್‌ದ್ ಪುಡ್ಕೆ ಪುಡ್ಕೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ್ ಏಪಲ ಉರುದಾಂತೆ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಪೊನ್ನುಬಾಲೆ. ತೂಲೆ ಪೊನ್ನು ಪಂಡ ಸಮಾಜೊಡು ದುಂಬುಲಾ ಸಸಾರ. ಆಲ್ ತೋಡ್ದ ನೀರ್, ಕಾಡ್ದ ತಪ್ಪು ತಿಂದ್‌ದ್, ಉರುದಾಂತೆ ಇಡೀದಿನ ಬೆನ್ಪಲ್, ತಂಞನಗ್ ರಡ್ಡ್ ಉಪ್ಪುಕಲ್ಲ್‌ದ ಪುಲಿಪೆನ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಆಲೆನ ಉನಸ್ ಗಡ್ದ್. ಈ ಮಾತಾ ಕಾರನಗಾದ್ರ ಬಂಜಿದ ಪೊನ್ನುಬಾಲೆಂದ್ ನಂಬುದಿಪ್ಪರೆಗ್ಲ ಯಾವ್. ಹೆಚ್ಚ ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ಪುನಾಲೆಗ್, ಬಯಕೆ ಸಂಕಟ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ತಿಂದಿನೆನ್ ಕಕ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ, ಉರು ಇತ್ತ್‌ಂಡ, ಬಚ್ಚಿದ್ ಪೋದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಆನ್‌ಬಾಲೆ. ಮುಲ್ಪಲ ಲಿಂಗಭೇದ. ಪೊನ್ನುಬಾಲೆ ಆಂಡ ಬಂಜಿಡುಪ್ಪುನಗನೇ.. ಪಾಪ ಉಪ್ಪುಂಡು ಪನ್ಪುನ ನಂಬಲಿಗೆ. ಐಕ್ ವಾ ರಾಜೋಪಚಾರ ತಮ್ಮಾನ ಬೊಡ್ಚಿಂದ್ ಪನ್ಪುನ ಸಸಾರ. ಆನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಬಂಜಿಡುಪ್ಪುನಗನೇ ಐತ ಬಿರ್ಸಾತಿಕೆ-ಗತ್ತ್‌ನ್ ತೋಜಾವುಂಡ್, ಬಂಜಿಡುಪ್ಪುನಗನೆ ಐಕ್ ಮಲ್ಲ ಮನೆತ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರ್ಪುನವು ಮುಲ್ಪ ನೆಗೆತ್ ತೋಜುಂಡು.

ಬ್ರಾಹ್ಮೇರೆಡ್ ಮಂಡೆಗ್ ಬಯಕೆದಾನಿ ದೀಪುನ ಪಿಂಗಾರ ಪೂವು ವಾ ದಿಕ್ಕ್‌ಗ್ ಮಾಲ್‌ದುಂಡ್‌ಂದ್ ತೂದ್. ಬಲಮರ್ಗಿಲಾಂಡ ಆಂಡ ಆನ್ಬಾಲೆ, ದತ್ತ ಮರ್ಗಿಲಾಂಡ ಪೊಣ್ಣುಬಾಲೆಂದ್ ಎನ್ಪೆರ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಬಯಕೆದಾನಿ ಮಲ್ತಿನ ಚಕ್ಕುಲಿ ಮುರ್ದು ಆದ್ ರುಚಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಆನ್‌ಬಾಲೆ, ಗಟ್ಟಿಯಾದ್ ರುಚಿದಾಂತೆ ಪೋಂಡ ಪೊಣ್ಣುಬಾಲೆಂದ್ ಎನ್ನುವೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಕಂಡನೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಕೊರ್ತಿನ ತಾರಾಯಿನ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಆಲ್ ಅವೆನ್ ಕೌಂಪೊಡು. ಆಲ್ ತೊಟ್ಟಾಲೆ ಪೋನಗ ಅವ್ ಪೊರ್ಲುಡು ತೆಗಲ್ದ್‌ಪ್ಪುಂಡು. ಇತ್ತೆಲ ಕೆಲವೆರ್ ಆ ಮರಕ್ ಎನ್ನಾತ್ ಪ್ರಾಯ ಆಂಡ್‌ಂದ್, ಈ ಮರಕ್ ಎನ್ನ ಮಗಲ್/ ಮಗನ ಪ್ರಾಯಂದ್ ಅಪ್ಪೆಡಿಕ್ಲು ಪೆರ್ಮೆಡ್ ಪನ್ಪುನಾಕ್ಲುಲ್ಲೆರ್. ತುಳುವೆರೆಡ ತಾರೆದಮರ ಪಂಡ ಅವ್ ನಟ್ಟುನೆನ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ. ಉಪ್ಪುನ ವಂತೆ ಜಾಗಡ್ ನಾಲ್ ಮರ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪೊರ್ಲುಡು ಬದುಕೊಲಿಂದ್ ಅಕುಲೆನ ನಂಬಲಿಗೆ. ದುಂಬುದಕ್ಲೆನ ಇಂಚಿನ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟ್‌ಲೆಡ್ದ್ ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆದ ತತ್ವ ದೆಂಗ್‌ದುಪ್ಪುನ ಸತ್ಯ ನೆಗೆತ್ ತೋಜುಂಡ್.

******

5. ಪೆದುಪುನ ಕೊಟ್ಯ

ದುಂಬು ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲ ಸಾಗುವಲಿ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲೆನ ಗುತ್ತು ಬರ್ಕೆದ ಇಲ್ಲಡ್.. ಪೆದ್ದಿನ ಪಿಲೆ ಇತ್ತಿನೈಡ್ದ್ ದೈವ ದೇವೆರೆಗ್ ಆಲೆನ ಮೈಲಿಗೆ, ಮುಟ್ಟ್ – ಚಟ್ಟ್ ಆವೆರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಇಲ್ಲ್ ಬುಡ್ದ್ ಕಿದೆಕ್ ತಾಗ್‌ದ್ ಪೆದ್ದರೆಗಾದ್ರ ಬೇತೆನೆ ಕೊಟ್ಯ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಸುದ್ಧ ಆನ ಮುಟ್ಟ ಪದೆತಿ ಬೊಕ್ಕ ಮಡ್ಯಲ್ತಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಕೊಟ್ಯಗ್ ಪೊಗ್ಗೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

ದುಂಬು ತುಳು ಜನಪದೆರ್ ಅಕುಲೆನ ವಾ ಒಂಜಿ ಎಡ್ಡೆ ಪಡ್ಕೆದ ಲೇಸ್‌ಗ್ ಮಡ್ಯಾಲೆ, ಮಡ್ಯಾಲ್ತಿನಾಕ್ಲು ಅಗತ್ಯವಾದ್ ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ಕಟ್ಟ್ ಇತ್ತಂಡ್. ಆ ಕೋಣೆದ ಗೋಡೆಗ್, ನೆಲಕ್ ದಪ್ಪಡ್ ಅಂಬಿಗ್ ಕರಿಪಾಡ್ದ್ ಗಟ್ಟ್ಯೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಸಿಮಗಾಲಿ ಪೊಗ್ಯಂದಿಲೆಕ್ಕ ತಗ್ಗ್‌ದ ಮಾಡ್ ಉಪ್ಪುಂಡು. ನಾಲ್ ಮುಲ್ಲೆಡ್ಲ ಕಾಯೇರ್ದ ಗೆಲ್ಲ್‌ನ್ ಮಡ್ಯಾಲ್ತಿ ಕೌಂಪೊಂದಿತ್ತಲ್. ಭೂತ ಅತ್ತಡ ಕುಲೆತ ಗಾಲಿ, ಗುಲಿಗೆ, ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಲು ಕೋಣೆಗೆ ಪೊಗ್ಗರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪುನ ನಂಬಿಕೆಗಾದ್ರ, ಆ ಕೋಣೆಗ್ ಎಲ್ಯ ಕಂಡಿ ಬೊಕ್ಕ ಎಲ್ಯ ಬಾಕಿಲುಪ್ಪುಂಡು.

ಆಕ್ಲೆನ ಮೈನೀರ್, ಪೀ ಪಡ್ಕೆದ ಶೌಚಕೂಪಗ್ ಮಡ್ಯಾಳ್ತಿಡ ಅಮೆಗುಂಡಿ ತೊಡಾದ್ ನಾಲ್ ಸುತ್ತಲಾ ತಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಾದ್ ನಡುಟ್ ಕುಲ್ಲರೆಗ್ ಪಲಾಯಿ ದೀದಿಪ್ಪೆರ್‌ಗೆ. ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಪೆದ್ದರೆಗ್ ಸುಲಭ ಅವರೆಗಾದ್ರ ಮೂಜಿ ತಿಂಗಲ್ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ದಿನ–ನಿಚ್ಚ ಕಡೀರ್ದ ಬೇರ್, ಕೇಪುಲ ಪೂ, ಜೀರ್ದರಿತ ಕಷಾಯನ್ ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಅಕುಲು ಸುಲೊಭಡ್ ಪೆದ್ದೆರಾಗಾದ್ರ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಪೆದ್ದುನ ಮುಟ್ಟಲಾ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಲೆಗೆ.

ದುಂಬು ಪೆದುಪುನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಲು ವಾ ಊರ್‌ಡ್ಲ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ, ಇತ್ತಂಡ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪೇಂಟೆಡ್ ಮಾತ್ರಗೆ. ಅಂಚಾದ್ ಊರುಡ್ ಬಿರ್ಸೆರಾದಿತ್ತಿನ ಪದೆತಿನಾಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್. ಬೇನೆ ಕೊರ್ರೆಗಾದ್ರ ಕುಲ್ಲರೆಗ್ ಅಗೆಲದ ಮುಕಾಲಿಗೆ (ಮಣೆ) ಬೊಕ್ಕ ಕೈಕ್ ಪತ್ತರೆಗ್ ತೋರದ ಮನಿಪುದ ಬಲ್ಲ್‌ನ್ ಪಕ್ಕಾಸ್‌ಗ್ ನೇಲಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೇನೆ ಬರ್ರೆಗಾದ್ರ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ನೈನ್ ಬೆಚ್ಚನೀರ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಕ್ಷೀರಬಲತ ರಡ್ಡ್ ಬೊಟ್ಟುನ್ ಪೇರ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಎಕ್ಕದಿರೆತ ರಸಟ್ ಕಾಯ್ತಿನ ಎಣ್ಣೆನ್ ಗಡಿ ಗಡಿಗ್ ಶರೀರಗ್ ಪೂಜೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಮೂಜಿನಾಲ್ ದಿನ ನಂಡ್ ಬೇನೆ ಬತ್ತಂಡ, ಕೆಲವರೆಗ್ ಬೇನೆ ಕಾರ್ ಪೊಟ್ಟೆಡ್, ಬೆರಿಟ್, ಬಂಜಿಡ್ ಇಂಚ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮುನೆಡ್ ಪೆದುಪುನ ಬೇನೆ ಬರ್ಪುಂಡು.

ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆ ತಿರ್ತ್ ಬೈಜಿಡ ಅನುಭವ ಇತ್ತಿನ ಪದೆತಿನಾಕ್ಲು, ಕೈಕ್ ನಂಜಾವಂದಿನ ಮರ್ದ್‌ದ ಎಣ್ಣೆನ್ ಮೊರಂಪು ಗಂಟ್‌ದ ಮುಟ್ಟ ಬಜ ಬಜ ಪೂಜಿದ್ ಬಂಜಿನಾಲೆನ ಶರೀರಗ್ ಕೈಪಾಡ್ದ್ ಮಂಡೆನ್ ತಿರ್ಗಾದ್ ಬಾಲೆನ್ ಒಯ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

ಸೀಗೆ, ಮಂಜಲ್, ಕಾಲಜೀರ್ದರಿ, ಆಡುಸೋಗೆ ನೆತ್ತ ರಸದೆತ್ತ್‌ದ್ ಎಣ್ಣೆ ಕಾಯ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ನಂಜಿಗ್ ಮರ್ದ್‌ಗೆ. ಪುಡಿ–ಕಜ್ಜಿ ಮಾತಾ ಪಕ್ಕ ಗುಣ ಅವೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಕೆಲವೆರ್ ಮೇಲ್ ಬಂಜಿನ್ ತಿಕ್ಕ್ – ತಿಕ್ಕ್‌ದೇ ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆನ್ ತಿರ್ತ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

ಒಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು ಗ್ರಾಮೊದ ಕಂಬಲದೋಟದ ಸೊನ್ಸ ವರ್ಸದ ರತ್ನಿ ಪೂಜಾರ್ತಿ ಪಂಡಿನ ವಿವರೊಲು ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಅಜಿಪ ವರ್ಸ ಪಿರಾವುಡು ಯಾನ್ ಪೆದ್ಪಾವರೆಗೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುನಗ ಕುಲ್ಲೊಂದು ನೇಲೆ ಬಲ್ಲ್‌ನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪೆದುಪುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಬೊಕ್ಕ ಕೆಲವೆರ್ ಉಂತುದು ಬೇನೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ಜೆತ್ತ್‌ದ್ ಬೇನೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಒರ . . . ಒರ್ತಿಗ್ ಬಾಲೆದ ಬಲತ್ ಕಾರ್ ಊನ ಆಯಿನ ಬಾಲೆ ಜಲ್ಮಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಅದಗ . . ಆ ಪೊನ್ನನ ಕಂಡನೆನ ಸಂಬಂಧದಾಲ್ ಬಾಲೆನ್ ಕುಂಟುಡು ಒತ್ತ್‌ದ್ ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ ಸಮ ಆಪುಂಡು ಪಂಡೊಲು. ಅಂಚನೆ ಮಲ್ತೆರ್. ಅದಗ ಬಾಲೆಗ್ ಚಿನ್ನೆ ಸುರಾಂಡ್. ಯಾನ್ ಪಾರ್ದ್ ಬಾಲೆದ ಕುಂಟ್ ಗಿರ್ತ್‌ದ್ ಕಾರ್‌ದ ಪಾದಗ್ ಮಡೆ ನೀರ್‌ಡ್ ಗಸ ಗಸ ಉರ್‌ದ್ಯೆ . ಬೊಕ್ಕ ಕಾರ್‌ಲಾ ಸಮ ಆಂಡ್, ಚಿನ್ನೆಲಾ ಪೋಂಡು. ಇತ್ತೆ ಪೆದುಪುನ ಬೇನೆ ಏರೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡು ಪನ್ಲೆಗೆ. ಕಾಸ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ತೈದಿನಾಕುಲುಲಾ ಬದುಕುವೆರ್‌ಂದ್ ಪಂಡಲ್.

- ಹಟ್ಟಿ ಮುದಕೊನ್ ನೈಟ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಕೊರುಂಡ ಬೇಗ ಪೆದ್‌ಪೆರ್‌ಗೆ
- ಬಂಜಿಡ್ ಬಾಲೆ ತೈತ್‌ಂಡ ಬಚ್ಚಿರೆನ್ ಎನ್ಮೆದೆನ್ನೆಡ್ ಸಣ್ಣ ಕಡೆದ್ ಪರ್ಪಾಂಡ ಬಾಲೆ ಬೇಗ ಪಿದಾಯಿ ಬೂರುಂಡುಗೆ.
- ಕಳ್ಳಿದ ಪೇರ್‌ನ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ಪಾಡೊಡು, ಅತ್ತಡ ಗುಲುಗುಂಜಿನ್ ಶರೀರಗ್ ದೀಂಡ ಬಾಲೆ ಬೂರುಂಡುಗೆ.

ಸುಬ್ರಮಣ್ಯದ ದಿ. ಕುಶಾಲಪ್ಪ ಗೌಡ ಮೇರ್ 07–04–1992 ತಾರೀಕ್‌ದಾನಿ ಪಂಡಿನ ಒಂಜಿ ಸತ್ಯ ಘಟನೆ. 1960 ಇಸವಿದ ಪೊರ್ತುಗ್ ಆರೆನ ಊರುಡು ಕೆಂಪಜ್ಜ ಪನ್ಪುನ ಒರಿ ಶಸ್ತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಲ್ಪುನಾರ್ ಇತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಬಂಜಿಡ್ ಬಾಲೆ ತೈತ್‌ಂಡ . . . ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಪೋವರೆಗ್ ಶಕ್ತಿ ದಾಂತಿನಕ್ಲು ಆರೆನ್ ಇಲ್ಲಗ್ ಲೆತ್ತೊಂದು ಪೋವಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗ್. ಬಲತ ಅತ್ತಡ ದತ್ತ ಕೊಬ ಬಿರೆಲ್‌ಗ್ ಗಡ್ಡ ದೆಪ್ಪುನ ಬ್ಲೇಡ್‌ನ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ . . . ಬಂಜಿನಾಲೆನ ಗರ್ಭಕೋಷದ ಉಲಾಯಿ ಕೈಪಾಡ್ದ್ ತೈತಿನ ಬಾಲೆದ ಕೈ–ಕಾರ್‌ನ್ ಕತ್ತೆರ್ತ್‌ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಒಯಿತ್‌ದ್ ಏತೋ ಪೆದ್ಮೆದಿನ ಜೀವೊನು ಒರಿಪಾದೆರ್‌ಗೆ.

ಬಾಲೆ ತೈದಿನ ಪೆದ್ಮೆದಿನ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಆಜಾವರೆಗಾದ್ರ ರಡ್ಡ್ ಚೆಂಡ್ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಪೂತ ಮಾಲೆನ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ರಡ್ಡ್ ಮಿರೆಕ್ ಸುಂದ್‌ಂಡ ಪೇರ್ ಆಜಿದ್ . . ಬೇನೇ ☐ ಜ್ವರ ಪೋಪುಂಡುಗೆ.

ಪೆದುಮೆದಿ

ಬಾಲೆದ ಅರೋಗ್ಯಗದ್ರಾ ಪೆದಿಮೆದಿಗ್ ಮೂಜಿ ತಿಂಗಳ ಮುಟ್ಟ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆದ ಮರ್ದ್‌ಲೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಮೈತ ನಂಜಿ ಪೋವರೆಗಾದ್ರ ಸೂರುತ್ತ ಪತ್ತ ದಿನ ಕಾಲ್ ಜೀರ್‌ದರಿತ ಕಷಾಯ, ಬೊಕ್ಕ ಪತ್ತ್ ಪತ್ತ್ ದಿನತ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಡು ಶೂಂಠಿ, ಇರುಳ್ಳಿ, ಉಳ್ಳಿ, ಮೆಂತೆ, ಇಂಜಿನೈಡ್ದ್ ಲೇಹ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಜಿಂಜ ಪೇರ್ ಕೊಜಪು, ನೈ ಬಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಮಾತ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ಕೊಡಿಗಟಿನಿ ಉನ್ನರೆ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೇರ್. ಬೊಕ್ಕ ಎರಡ ತಿಂಗಳ್‌ಡ್ದ್ ನಾಲ್ ತಿಂಗಳ ಮುಟ್ಟ ಪೆದುಮೆದಿಗ್ ನೆತ್ತರ್ ಕೂಡಾವರಗ್, ಪೇರ್ ಅವೆರಗ್ ತ್ರಾಣ ಬರ್‍ರೆಗಾದ್ರ ಕಡೆ ಮರ್ದ್ದ್‌ನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೆದಿಮೆತ್ತಿ ತಿನ್ಪುನ ಇಂಚಿನ ಮರ್ದ್‌ಲೆಡ್ದ್ ಆತಿನಪೇರ್‌ಡ್ ಪರ್ಪುನಂಚಿನ ಬಾಲೆಗ್ ವಾ ಸೀಕ್‌ಲಾ ಬರೊಂದಿತ್ತಿಜ್ಜಿಗೆ.

ಕೆಲವು ವರ್ಗದಾಕ್ಲು, ಕಾಲ್ ಜೀರ್ದರಿತ ಕಷಾಯಾ, ಸಾಸೆಮಿದ ಉರುಂಡೆ, ತಾತಾಯಿ ಮುಂಚಿ, ತೇರೆ ಕತ್ತೆದ ಗಂಜಿ, ಜಿರಿಗೆದ ಪಲದೆ, ತುರೆತ ಮೆತ್ತೆದ ಗಂಜಿ ಕೇರ್ತಿಲಪುದ ಕಷಾಯ, ಮಾತ ಮರ್ದ್‌ದ ಕೆತ್ತೆದ ಕಷಾಯ, ಸಾಂಬಾರ್ ಅರಿತ ಗಂಜೆ, ಮೆಂತೆ, ಓಮ, ಸಾಸಿಮೆದ ಗಂಜಿ, ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ದೃಷ್ಟಿ ಬೂರುಂಡುಂದ್ ಪೆದ್ಮೆತ್ತಿಗ್ ಬೇತೆನೇ ಬಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆನ್ ಬತ್ತಲೆಡ್ ಆ ಕೋನೆಡ್ ವಂತೆ ಪೊರ್ತು ದೀನಗ ನೆಲತ ಸಿಮಕ್ ಬಾಲೆ ತೇರಂಟೆ ತುಲ್ಲಿಲೆಕ ತುಲ್ಲೊಂದು ಬುಲಿಪುನ ಮಾತ್ರ ಕೇನುಂಡು. ಈ ಕ್ರಮೊಟು ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವೆರ್ ಬಾಲೆದ ಹಣೆಬರವುನ್ ಬರೆಪೆರ್‌ಂದ್‌ದ್ ಪನ್ಪುನ ನಂಬೊಲಿಕೆ ಉಂಡು.

ಬೊಕ್ಕ ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರೆಗ್, ಪೊದ್ದೆರೆಗ್ ತಮ್ಮಾನದ ವನಸ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಅನಿ ಕೋನೆಡ್ ದೀತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಲು ಮಡ್ಯಾಲ್ತಿಗ್ ಸೇರುಂಡು. ಬ್ರಾಹ್ಮನೇತರತ್ತಾವಂದಿನಕ್ಲೆಡ ಮೂಜನೆ ಅಮೆ, ಏಲನೇ ಅಮೆ, ಪದಿನಾಜನೆ ದಿನತ ಪೆರಿಯಾಮೆ ಕಲೆಪುನ ಕ್ರಮೊನು ಮಡ್ಯಾಲ್ತಿ ಮಲ್ಪುವಲ್.

ಬ್ರಾಣೇರ್ ಪುದಾರ್ ದೀಪುನ ಕ್ರಮಲೆನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿವಿಧಾನೆಲೆನ್ ಆಕ್ಲೆನ ಕುಲ ಪುರೋಹಿತೆರ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಪತ್ತೊಂಜನಾನಿ ಪುದಾರ್ ದೀಂಡ, ನನ ಕೆಲವೆರ್ ಬಾಲೆ ವಂತೆ ಮಲ್ಲೆ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಎಡ್ಡೆದಿನ ತೂದ್ ಪುದಾರ್ ದೀಪುನ ಕ್ರಮ ಮಲ್ಪೆರ್. ಬಾಲೆಗ್ ನಕ್ಷತ್ರದ ಪುದಾರ್, ಕುಲದೇವೆರೆನ ಪುದಾರ್, ತಿಂಗಲ್ದ ಪುದಾರ್, ಬೊಕ್ಕ ವಾಡಿಕೆಡ್ ಲೆಪ್ಪುನ ಪುದಾರ್ ಇಂಚ ನಾಲ್ ಪುದಾರ್ ದೀಪೆರ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಬ್ರಾಣೇರ್ ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟ್‌ಗಲ್ಲೆಡೇ ಪೊರ್ತುನು ತೂದ್ ಜಾತಕ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಗೆರಚಾರ

ದೋಷ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಧಾರ್ಮಿಕ ರೀತಿಡ್ ಪಿರಿಕಟ್ಟ್ ಮಲ್ಪಾವೆರ್. ಇತರ ವರ್ಗದಾಕ್ಲೆಡ ಜಾತಕ (ಪುಟ್ಟಿರಾಸಿ) ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ ದುಂಬು ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಇತ್ತೆ ಆಕ್ಲೆಡಲಾ ಜಾತಕ ಮಲ್ಪುನ ಕಟ್ಟ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್.

ಬ್ರಾಣೇರೆಡ್ ಕಡಿರ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಡಿರ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಪೆದುಪುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಪತ್ತೊಂಜಿ ದಿನತಾನಿ ಇಲ್ಲದ ಸುದ್ದಗಾದ್ರ ಸುದ್ಧ ಪುನ್ಯಾರ್ಚನೆದ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿವಿಧಾನಲೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲ್ ಕೊಡಿಕಡೆ ಪಂಚಗವ್ಯದ ತೀರ್ಥ [ಪೇರ್, ಬೆಂಜನ, ನೈ, ಅಂಬಿ, ಪೆತ್ತದ ಪಡಿಕೆ (ಗೋಮೂತ್ರ)] ತಲ್ಪುವೆರ್. ಆನಿಯೇ ಆಚಾರಿನ್ ಲೆಪ್ಪಾದ್ ಕೆಬಿನ್ ಕುತ್ತಾವೆರ್. ಆನಿ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಬಾಲೆಗ್ ಕ್ರಮಪ್ರಕಾರ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿದ್–ಮೀಪಾದ್, ಲೋಬಾನದ ಪುಗೆ ಪಾಡ್ದ್ ಬಜೆ–ಪಿನಾರಿ, ಚಿಪ್ಪೆದ ಮಾತ್ರೆನ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಗೋಧೋಲಿದ ಮೂರ್ತೊಗ್ ನಾಲ್‌ಜನ ಹಿರಿಯ ಮುತ್ತೇಸಿನಕುಲು ಬಾಲೆನ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್ಗ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಬತ್ತಿನ ಬಿನ್ನೆರೆಗ್ ತೀಪೆ ಪಟ್ಪೆರ್.

ಆನಿ ಅಜ್ಜಿ–ಪಿಜ್ಜೆರ್‌ನಕಲು ಜೆತ್ತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲಾತಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಇತ್ತಿನ ತೊಟಿಲ್‌ನ್ ಪಲಪಲ ದೆಕ್‌ದ್, ಮರತ ಆಂಡ ರಂಗ್ ಕೊರ್ದು ದೀಪೆರ್. ಐಕ್ ಪೂತ ಮಾಲೆದ, ಸರಕ್ಲೆಡ್ ಪೊರ್ಲು ಐತ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಮುಂಡೇರ್‌ದ ಪಜೆತ ಮಿತ್ತ್ ಪಾಲೆ ದೀದ್ ಮೆತ್ತನೆ ಕುಂಟುಪಾಡ್ದ್ ಆನಿದ ದಿನಕ್ ಅಪ್ಪೆನ ದಾರೆದ ಕುಂಟುನು ಮಡಿತ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡುವೆರ್.

ಸುರುಕು ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಗ್ ಆರತಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಬಾಲೆಗ್ ಸಕ್ಕರೆ ಪಾಡ್ದಿನ ಪೇರ್ ಪರ್ಪಾದ್, ಬಜೆ–ಪಿನಾರಿನ್ ನಕ್ಕಾದ್ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ತೊಟ್ಟಿಲ್ದ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿಡ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಜನ ಹಿರಿಯ ಮುತ್ತೇಸಿ ಪೊಂಜೋವುಲು ಉಂತುದ್ ಸುರುಕ್ ಐತ ಮಲ್ತಿನ ಗುಂಡು ಕಲ್ಲ್‌ನ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಕೈ ಬದಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ತೊಟಿಲ್ದ ತಿರ್ತ್ ಮಿತ್ತ್ ಸುತ್ತ ಕೊನೋದ್ ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆದ ಬಲ ಮಗ್ಗಿಲ್ಡ್ ದೀಪೆರ್. ಅಂಚನೆ ತೆಪ್ಪಿತ್ತಿನ ತಾರಾಯಿನ್ ದತ್ತ ಮಗ್ಗಿಲ್ಡ್ ದೀಪೆರ್. ಪಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ಗುಂಡು ಕಲ್ಲ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಆಯುಷ್ಯ, ತಾರಾಯಿದ ಲೆಕ್ಕ ಫಲವಂತಿಕೆದ ಆರೋಗ್ಯ ಕೊರಡ್‌ಂದ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲೆನ ಆಲೋಚನೆ. ಆ ಬಾಲೆದ ಬದ್ಕ್ ತೈನಂಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಲೆಕ್ಕ ನನೊರಿಯಗ್ ಉಪಕಾರಿಯಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಬದ್ಕಡ್ ಪನ್ಪುನ ಮಲ್ಲ ಮನಸ್ಸ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲೆನವು. ಅವ್ವೇ ಕ್ರಮೊಟು ಐತ ಮಲ್ದಿನ ಬಾಲೆಗ್ ತೊಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಜೋಯಿಪಾಡ್ದ್ ತೂಗುವೆರ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಬಾಲೆದ ಪಜೆತಡಿಟ್ ಕರ್ಬದ ವಸ್ತುಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ದುಂಬು ಕೊರಗೆರೆಡ್ ಬಾಲೆನ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್ಗ್ ಪಾಡ್ನಗ ಬ್ರಾಣೇರ ಮಡೆನ್ ನಾಲಾಯಿಗ್ ನಕ್ಕಾವೆರ್‌ಗೆ ಅವು ಕೊರಗಜ್ಜೆರ್‌ನ ಪುರುಸಾದಂದ್ ಎಣ್ಣೆದೆರ್‌ಗೆ.

ಜನಪದೆರನ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ಪುರುಬಾಲೆ.

■ ಪುರುಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮಲ್ಲಕ್ಲು ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಪನ್ಪುನ ಪದರಂಗೀತಡ್ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ತೋಜುದು ಬರ್ಪುಂಡು. ಎಚ್ಚಾದ್ ಬಾಲೆಲೆಡ ಪಾತೆರ್ನಗ ಬಲಸುನ ಸುಲೊಭದ ಉಚ್ಚಾರದ ತೊದ್ದೆ ಪಾತೆರಡ್ ಪದ ಪನೊಂದು ಮೋಕೆಡ್ ಜೋಕೆಡ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಮಾನಾವೆರ್. ಪುರು ಬಾಲೆಲೆನ ಪೇರ್‌ದ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಸುಲೊಭೊಡು ಅರ್ಥ ಆಪಿನಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಲಕ್ಲೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ಲ ಕುಸಿ ಕನಪಿಲೆಕ್ಕ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ಪೋದು ಬರ್ಪುನ ಪಾಂಬುದ ಬೇಲೆನ್ ತುಳು ಜನಪದೆರ್ ಪುರುಬಾಲೆಲೆನ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಮುಡೆದೆರ್. ಪುರು ಬಾಲೆಲೆನ ಮನಸ್ಸ್ ಸೋಜಿಗಗ್, ಕಲ್ಪ ಕೋಮಾಟಿಕೆಗ್, ಚಮತ್ಕಾರ ಬಿಸ್ರಾತಿಕೆಗ್, ಪೊರ್ಲುದ ಪದ ರಂಗೀತಗ್ ಬೇಗ ಮರ್ಲಾಪಿನವು ಸತ್ಯ. ಅಂಚಿನ ಪದ , ಕತೆ, ಎದುರುಕತೆ, ಗಾದೆ, ನಡಾವಲಿಲು ಪ್ರಪಂಚದ ಮಾತಾ ಕೋಡಿಡ್ಲಾ ಉಪ್ಪುಲೆಕ್ಕನೆ ತುಳು ಭಾಸೆಡ್ಲ ಉಂಡು. ಅಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಪದತ ಗೆಲ್ಲ್ ಇಂಚ ಉಂಡು.

"ಟ್ರುವೆಲೆ ಬಾಲೆ ಬಾಲೆ ಪೊಲಿಯೇ – ಗಂಗೇನೇ ಗೌರಿನ್ಪಿ ಪೊನ್ನೊಲುದ್
ಪಾರುನ ಪಕ್ಕಿಗ್ ಪುತ್ರ ಫಲ ಉಂಡು – ಪರಪ್ಪುನ ಪಿಜಿನ್‌ಗ್ ಪುತ್ರ ಫಲ ಉಂಡು.
ನಂಕ್‌ಲ ನನಕೂಡಾ ಇಜ್ಜಿಂದೇರೇ – ಮಿತ್ತಿನೆ ಮಿರಿಯಮ್ಮ ಲೋಕೋಡುದೇ
ಉಲ್ಲೇರ್ ಆರ್ ಲೋಕೋಗೀಸ್ವರ – ಆರೆಗ್ ಪಾದಕಾನಿಕೆ ಒಪ್ಪವೊಡು
ಆರೆಡ ಪುತ್ರಫಲ ನಟ್ಟೋಡುಂದೇರೇ

■ ನನೊಂಜಿ ಪದಟ್ ಬಾಲೆನ್ ಮಾನಾವುನ ಚಿತ್ರ ಇಂಚ ಉಂಡು. ಬಾಲೆ ಒಂಜೊಂಜಿದ ಪುದಾರ್ ಪಂಡ್ದ್ ಬೋಡೂಂದ್ ನಲ್ಪುನಗ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಗ್ ಅವೆನ್ ಕೊರ್ದು ಮಾನಾವುನ ಬಂಜಂದ ಚಿತ್ರನ ಈ ಪದೊಟು ಉಂಡು.

ದಾಯೆಗ್ ಮಗ ಈ ಬುಲ್ಪುವೆಂದರ್ – ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗೆ ಕೀಲಬಂದಿ ಆವೊಡುಂದಲೇ
ಬೊಕ್ಕಲಾ ಬೊಕ್ಕಲಾಳ್ ಬುಲ್ಪಾಲ್ದೇ – ನನಲಾ ದಾಯೆಮಗ ಬುಲ್ಪುವಾಂದೇರೇ
ಕೈಕ್ ಕಾಜಿನನ ಬೋಡೂಂದಲೇ – ಕುಡಲಾ ಕುಡಲಾಳ್ ಬುಳ್ಪುವಾಳ್‌ದೇ?
ದಾಯೆಗಾದ್ ಮಗ ಈ ಬುಳ್ಪುವಾಂದೇರ್ – ಸೊಂಟಗ್ ಪಟ್ಟಿ ನನ ಬೋಡುಂದಳೇ
ಬೊಕ್ಕಲಾ ಬೊಕ್ಕಲಾಳ್ ಬುಲ್ಪುವಾಳ್‌ದೇ – ನನನೆ ದಾಯಿತ ನಿಕ್ಕ್ ಬೋಡೂಂದೇರ್
ಕೆಬಿಕ್ ಕುಡ್ಕ ನನ ಆವೊಡೂಂದಳ್ – ಕುಡಲ ಕುಡಲಾಳ್ ಬುಳ್ಪುವಾಳ್‌ದೇ
ನನನೆ ನಿಕ್ಕ್ ದಾನೆ ಆವೊಡೂಂದಳೇ – ಮೂಂಕುಗು ಮೂಂಕುತ್ತಿ ಆವೊಡೂಂದಳೇ

ಇಂಚ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆನ್ ಮಾನಾವೊಂದು ತೂಂಕುನ ಪಾಡ್ದನಡ್ ತನ್ನುಡಲ್ದ ಅಂಗಲಾಪುಲೇನ್ ಬಾಲೆಡಪ ಪನ್ಪಾವುನೆಟ್ಟ್ ತೋಜಾವೊಂದುಲ್ಲಲ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಪೊನ್ನ ಸಂಸಾರಗ್ ಬಂಗಾರ್ದ ಪದ್ದಾಯಿ ಪಂಡ ಜೀವದ ಬಲ್ಲ್. ಕಡಪೆಲ್ ಕಂಜಿನ್ ಬಂಗಾರ್ದ್ ಮಲ್ಪಾದ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್‌ಡಲಾ ಅಲೆಗ್ ಅವು ದುನ್ನ ಅತ್ತ್‌ಗೆ. ಈ ಪಾಡ್ದನಡ್ ತರೆಡ್ದ್ ಕಾರ್ ಮುಟ್ಟ ಐತ ಮಲ್ಪುನ ಬಂಗಾರ್‌ದ ಪದ್ದಾಯಿದ ಪುದಾರ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಪದ್ದಯಿದ ವಿವರನೆನ್ ಅಪ್ಪೆ ಕೊರೊಂದು ಪೋನಗ ಅಲೆಗ್ಲ ಬಾಯಿಬಚ್ಚೆಲಿಜ್ಜಿ. ಉರು ಐಡ್ದುಂಬು ಇಜ್ಜಿ. ಪೊರ್ತು ಪೋಪುನನೇ ತೆರಿಯಂದೆ ಪೋನಗ ಬಾಲೆಲಾ ಪೊರ್ಲುಡೆ ನಿದ್ರೆಡ್ ಜೆತ್ತೊಂದಿಪ್ಪುಂಡು.

******

- ತುಳುಜನಪದರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರದ ಪದಕುಲುಲಾ ಉಂಡು. ಅತ್ತಾಂದೆ ಉಂದೆನ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಉರು ಪಾಡ್ರೆಗ್ಲಾ ಬರಿ ಸುಲೊಭೊಡುಂಡು.

  ಉದಾರ್ಮೆಗ್,

  "ತಿತ್ತೆರಿ ತಿತ್ತೆರಿ ಮಜಲೆಡೆ ಪಂತಿ ಎರ್ಕೆಂಡೆ,
  ದಾಯೆ ಎರ್ಮೆ ದಾಯೆ ಎರ್ಮೆ ಪಂತಿ ಮೇಯಿಜ್ಜ?
  ಈರೆದಿಕ್ಕೆ ಬಲ್ಲ್ ಬುಡಾಂದಿನೆಕ್ ಯಾನ್ ದಾನೆಡೊ?
  ದಾಯೆ ದಿಕ್ಕ ದಾಯೆ ದಿಕ್ಕ ಬಲ್ಲ್ ಬುಡುಜ್ಜ?
  ಈರೆ ದೆತ್ತಿ ತೆಲಿ ಮೈಪಂದಿನೆಕ್ಕ್ ಯಾನ್ ದಾನೆಡೊ?
  ದಾಯೆ ಪೊನ್ನೆ ದಾಯೆ ಪೊನ್ನೆ ದಿಕ್ಕಗ್ ತೆಲಿ ಮೈತಿಜ ?
  ಎನ್ನ ಕುಡ್ಪುನು ಎಲಿ ಕೊನೊಯಿನೆಕ್ ಯಾನ್ ದಾನೆಡೊ?
  ದಾಯೆ ಪುಚ್ಚೆ ದಾಯೆ ಪುಚ್ಚೆ ಎಲಿ ಪತ್ತಿಜ ?
  ಈರೆಮಗಲ್ ಪೇರ ಬಿಸಲೆ ನಕ್ಕರೆ ಕೊರಂದಿನೆಕ್ ಯಾನ್ ದಾನೆಡೊ ?

ಕಬಿತೆ ಇಂಚ ದುಂಬುವರಿದ್ ಕಡೆಕ್ ದಾಯೆ ಬೂತೊ ದಾಯೆ ಬೂತೊ ಕಳ್ವೆರೆನ್ ಪತ್ತ್‌ಜ ? ವರ್ಸದೊಂಜಿ ಕೋಲ ಕೊರಂದಿನಗ ದಾಯೆ ಪತ್ತೋಡುಂದು ಅಕೇರಿ ಆಪುಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಕುಸಾಲ್ದ ಗೊಬ್ಬಾಟಿಕೆ ಮುಖ್ಯ ಆಂಡಲಾ ಬಾಲೆದ ನೆಂಪು ಶಕ್ತಿಗ್ ಇಂಬು ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಊರ್ದಾಕ್ಲೆನ ಕಸಬುದ, ಮುರ್ಗ, ಪಕ್ಕಿಲೆನ, ಜನಮಾನಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಚಿತ್ರನನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

******

ಇಂಚಿನನೆ ನನೊಂಜಿ ಕುಸಲ್ದ ಪದ ಉಂಡು

ಓಡೆ ಪೋಪ ಕುಡಂಚ? ಬಲ್ಲಾಳೆ ಬೊಟ್ಟುಗು ಬಾರ್ ಪೆಜರೆ ಪೋಪೆ.
ಕಲ್ಲ್ ಮುಲ್ಲು ಕಂತ್‌ಂಡ ದಾದ ಮಲ್ಪುವ? ಕುಡೆಕ್ ನೂರುವೆ.
ಕುಡೆಟ್ ಏರುಂಡು? ಕುಡೆಟ್ ಅಜ್ಜಿ ಉಂಡು.
ಅಜ್ಜಿ ದಾದ ಕೊರ್ಪುಂಡು? ಅಜ್ಜಿ ಗೆಜ್ಜೆ ಕೊರ್ಪುಂಡು.
ಗೆಜ್ಜೆನ್ ದಾನೆ ಮಲ್ಪುವ? ಗೆಜ್ಜೆನ್ ಪೆತ್ತಗ್ ಕಟ್ಟುವೆ.
ಪೆತ್ತ ದಾದ ಕೊರ್ಪಲ್? ಪೆತ್ತ ಪೇರ್ ಕೊರ್ಪಲ್.
ಪೇರ್‌ನ್ ದಾದ ಮಲ್ಪುವ? ಪೇರ್‌ನ್ ದೇವೆರೆಗ್ ಕೊರ್ಪೆ.
ದೇವೆರ್ ದಾದ ಕೊರ್ಪೆರ್? ದೇವೆರ್ ಗಂಧ ಕೊರ್ಪೆರ್.
ಗಂಧನ್ ದಾದ ಮಲ್ಪುವ ? ಗಂಧನ್ ಮುಂಡಗ್ ಪಾಡುವೆ.
ಮುಂಡ ದಾದ ಕೊರ್ಪುಂಡು? ಮುಂಡ ಪೇನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು.
ಪೇನ್‌ನ್ ದಾದ ಮಲ್ಪುವ? ಪೇನ್‌ನ್ ಕೋರಿಗ್ ಪಾಡುವೆ.
ಕೋರಿ ದಾದ ಕೊರ್ಪುಂಡು? ಕೋರಿ ತೆತ್ತಿ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ತೆತ್ತಿನ್ ದಾದ ಮಲ್ಪುವ? ನಿರೆಕರೆತ ಜಿನ್ನೆರ್ ಬನ್ನಗ ಚಂಯಿ ಚಂಯಿ ಮಲ್ಪುವೆ. ಇಂಚ ಪದಪಂದ್ ನಲಿಪುನ ಪದಕ್ಲೆಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ದ್ ಎಚ್ಚ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಕುಸಿ ಕನಪುಂಡು ಬೊಕ್ಕ ಐತ ಬುದ್ದಿಯಂತಿಕೆದ ಬುಲವನಿಗೆಗ್‌ಲಾ ಸಹಾಯ ಮಲ್ಪುಂಡು.

******

■ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮುರ್ಗ, ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಕತೆಕುಲು ಪಂಡ ಆಕುಲೆಗ್ ಮುಚ್ಚಂದಿನ ಕಣ್ಣ್ ಬಾಯಿ, ಅವೊಂಜಿ ಕಾರ್ನಿಕದ ಲೋಕ. ಮುಲ್ಪ ಮರ, ದೈ, ಪಕ್ಕಿ, ಮಾತಲಾ ಬಾಲೆಲೆನ ದೋಸ್ತಿಲು. ಮುಲ್ಪ ಪಕ್ಕಿದ ಐತದ ವಿವರನೆದ ಪೆರ್ಮೆ ಈ ಪದೊಟುಂಡು.

ಪಕ್ಕಿಲು ಪಕ್ಕಿಲು ರಾಮಾಸ್ವಾಮಿಪಕ್ಕಿಲು – ಇಂದ್ರದೇವೆರೆ ಗಿಳಿಕುಲು
ಅತ್ತೊಸದ ಕಟ್ಟಡವೋ – ಮಂಜಲ್ ಬಣ್ಣದ ಪಕ್ಕಿಲು
ಈಷ್ವರ ದೇವೆರೆ ಕಟ್ಟಡವೋ – ಕುಂಕುಮ ಬಣ್ಣದ ಪಕ್ಕಿಲು
ಯಾನ್ ಪೋನಗ ಪಕ್ಕಿ – ದೆಂಗ್‌ದ್ ಕುಲಿಯಲೆ
ಯಾನ್ ಪೋನಗ ಪಕ್ಕಿ – ತರೆ ಬಾರುವಲೆ
ಯಾನ್ ಪೋನಗ ಪಕ್ಕಿ – ಪೂ ಮುಡಿಪಾಲೆ
ಯಾನ್ ಪೋನಗ ಪಕ್ಕಿ – ಕನ್ನಟಿ ತೂಪಾಲೆ
ಯನನ್ ತೂಯಾಲ್ ಪಕ್ಕಿ – ದೆಂಗ್ ದೀಯಾಳ್
ಯಾನ್ ಪೋನಗ ಪಕ್ಕಿ – ಕುಂಕುಮ ಪಾಡ್ವಳ್
ಯನನ್ ತೂಯಾಲ್ ಪಕ್ಕಿ – ದೆಂಗ್ ದೀಯಾಲ್

ಇಂಚ ಪದೊತ ಒಂಜೊಂಜೆ ಸಾಲ್‌ನ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಪನ್ನಗ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಬಾಯಿಪಟ ಆಪುಂಡು.

■ ನನೊಂಜಿ ಪದಟ್ ಅರನೆದ ಪದ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅರನೆಗ್ ಕೊಕ್ಕರೆ, ಕಕ್ಕೆ, ಪೆರ್ಗುಡೆ, ಗುಬ್ಬಿ, ಕಪ್ಪೆ, ಇಂಚ ಐನ್ ಜನ ಬುಡೆದಿಯರ್ಲು. ಮುಲ್ಪ ಪೆರ್ಗುಡೆ ಪೆದ್ದ್‌ದ್ ಜೆಪ್ಪುನಗ ಬಾಕಿದಕ್ಲೆಗ್ ಬಾಲೆಲು ದಾಂತಿನ ಬಂಜಿ ಉರಿ. ಆಂಡಲಾ ಬಾಯಿಡ್ ಉಪಚಾರ ಮಲ್ಪುನ ಕೊಣಜಿಡ್ ಕಪ್ಪೆ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕೇನುವಲ್.

ಪೆರ್ಗುಡೆಕ್ಕ ಪೆರ್ಗುಡೆಕ್ಕ ಪೆದ್ದ್ ಜೈದನ? ಇಂಚ ಕೇನ್ನಗ ಪೆರ್ಗುಡೆಗ್ ಎನನ್ ಇಂಚ ಲೆತ್‌ದ್ ಮಕ್ಕರ್ ಮಲ್ತಲ್‌ಂದ್ ನೆನೆತ್‌ದ್ ಐಕ್ ಪಗರ ಬೂಟರೆಗಾದ್ರ

ಅಂದ್ ಲಾಯಿಪೆ ಅಂದ್ ಲಾಯಿಪೆ ಪಟಿಕೆ ಮಲ್ಪೊಲೂಂದು ನಂಜಿಡ್ ಪನ್ಪೊಲುಗೆ

ಈ ಕತೆ ಇಂಚನೆ ದುಂಬುವರಿದ್

ಅಂದ್, ಬಾಲೆ ಅಂಚ ಉಂಡು ಯಾನ್ ಇಂಚ ಉಲ್ಲೆ

ಓಂತಿಯಣ್ಣೆರೆ ಓಂತಿಯಣ್ಣೆರೆ ಉಣೆಯರೆ ಬರೊಡುಗೆ

ಈ ಓಂತಿ ಪಂಡತ್ತ? ಈ ಅರನೆ ಪಂಡತ್ತ?

ಮದವೂರ ಮೈಂದಡೆ ಪಂತುವತ್ತಾ? ಇಟ್ಟಿಲಾ ಡೊಂಬಡೆ ಪಂತುವತ್ತಾ?

ಕುಡಲದೇವುಸೆಟ್ಟಿ ಪಂತುವತ್ತಾ? ಇಂಚ ಅರನೆ ತನ್ನ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆನ್ ನೆರ್ದ್ ಪನ್ಪೆ. ಇಂಚ ಸಂಸಾರೊದ ಚಿತ್ರಣ ಪಗೆ, ದಗೆ, ಕಂಡನೆ ಬುಡೆದಿನ ಲಡಾಯಿ ಈ ಪದಟ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಅರಲ್ದ್‌ಂಡ್.

■ ನನೊಂಜಿ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ ಪದಟ್ ಈ ಓಲು ಪುಟ್ಟಿನಂಬೆ ಚನಿಲಣ್ಣ?

ಮರತಮೇಲ್ ಪುಟ್ಟಿನೆಂದೆ ಚನಿಲಣ್ಣೆ — ಗೆಲ್ಲ್ ಗೆಲ್ಲ್ ಬಳತ್‌ನೆಂದೆ ಚನಿಲಣ್ಣೆ.

ಕಾಯಿಕುಕ್ಕು ಬಾರಿನೆಂದೆ ಚನಿಲಣ್ಣೇ — ಈಲ ಅಂಚಿ ಪೋಲಂಬೆ ಚನಿಲಣ್ಣೆ.

ಇಂಚನೆ ಪಿಲಿಯಣ್ಣೆ, ಮರಿಅಣ್ಣೆ, ಕುದುಕಣ್ಣೆ, ಇಂಚಿನ ಮುರ್ಗ್‌ಲೆನ ವಿಚಾರ ಬರ್ಪುಂಡು. ಇಂಚ ತುಳು ಜನಪದೆರ್ ಉಂಡು ಮಲ್ದಿನ ಬಾಲೆಲೆನ ಪದಕುಲು ಅಕುಲೆನ ದಿನಬಲಕೆಡ್ ಉಪ್ಪಿಂಚಿತ್ತಿನವು. ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೆನ ಸಂಬಂಧದ ಮೋಕೆನ್ ತೋಜಪಾವುನ ಈ ಸುಲಭವಾಯಿನ ಪದಕುಲು ಕಾಲದ ಪೊರ್ತುದ ಉಪದ್ರದಾಂತೆ ಏನಿ ಏನಿಗ್ಲಾ ಏಪಲಾ ಪನ್ಪುಂಚಿತ್ತಿನವು. ದುಂಬು ಹಳ್ಳಿಲೆಡ್ ಪೊಂಜೋವುಲು ಅಕ್ಲೆನ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಬೇಲೆಡ್ ಪದಕ್‌ಲೆನ್ ಮುಡೆದ್ ಪನೊಂದು ಬೇನೆದ ದುನಿಪುನು ಮಾತ್ರ ಬುಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಐಡ್ದಾ ಇಲ್ಲಡೊಂಜಿ ಪುರುಬಾಲೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ದಿನ ಇಡಿಲಾ ಪದತನೆ ಉರ್ಬು. ಪದ ಪನ್ಪುನವು ಜೀವಗ್ಲಾ, ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ಲಾ ಉಲ್ಲಾಸ ಕನಪುಂಡು ಪಂಡ್ದ್ ದುಂಬುದಕ್ಲ್ ಪಂತೆರ್. ಈ ಪಾತೆರೊಡು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯಲಾ ಉಂಡು. ಇಂಚ ಜನಪದರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯನ್ ಗರ್ತ್‌ದ್ ನಾಡಿನಾತ್ ತಿಕ್ಕುನ ಅನುಭವದ ಮುತ್ತುಲು ಕಡಲ್ದ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆಂದ್ ಪನೊಲಿ.

******

ಬಾಲೆದ ಕುಂಟು

ದುಂಬು ಬಾಲೆದ ಮೈಕ್ ಪಾಡೆರೆಗ್ ತೆಲ್ಪು ಕೋರದ ಅಂಗಿನ್ ಪೊಲಿಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಸುರುಕು ಪೊಸಬಾಲೆದ ಮೈಕ್ ಪೊಸ ಕುಂಟುನ್ ಪಾಡುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಬೇತೆ ಬಾಲುಲೆನ ಪರ ಅಂಗಿ ಪಾಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೊಸ ಅಂಗಿ ಪಾಡುನ ಕ್ರಮಗೆ. ಬೊಕ್ಕ ತರೆಕ್ಲಾ ಕುಂಟುನು ಸುಂದ್‌ದ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗ್. ಟೊಪ್ಪಿ ಸ್ವೆಟರ್ ಮಾತಾ ಇತ್ತ್‌ದ. ಬೊಕ್ಕ ತರೆ ಮೈ ಕೈ ಒಚ್ಚೆರೆಗ್ ಪಾಲೆದ ಮಿತ್ತ್ ಅಡಿಕ್ ಪಾಡರೆಗ್ ಪತ್ತಿದ ಪರ ಸೀರೆಲೆನ್, ಮುಂಡುಲೆನ್ ತುಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್ . ಪಾಪದಾಕಲು ಪುರುಬಾಲೆಲೆಗ್ ಪರಕುಂಟುಲೆನ್ ಮೈಕ್ ಸುಂದೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗ್. ಪಾಲೆ ಅತ್ತ್‌ಡ ಚರ್ಮದ, ಮುಂಡೆವು ಒಲಿತ ಪಜೆಲೆನ್ ಬಾಲೆ ಜೆಪ್ಪರೆಗ್ ಬಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗ್.

******

6. ಬಾಲೆದ ಪುದಾರುಲು

ಜಗತ್ತ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ವಾ ನರಮಾನಿಗಾಂಡಲಾ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಲೆಪ್ಪೆರೆಗ್ ಒಂಜಿ ಪುದಾರ್ ಬೋಡೆೇ ಬೋಡು. ಮುರ್ಗ, ಪಕ್ಕಿ, ಮರ, ಬೂರು, ಪೂ, ಕೈಪು ವಾ ವರ್ಗಲೆಗ್ಲಾ ಪುದಾರುಪ್ಪುನಗ ಜನಮನಿ ತನನ್ ಪೊರ್ಲುದ ಪುದಾರ್ಡ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತೊನೊಡುಂದು ಬಯಕುನವು ತಪ್ಪತ್ತ್. ದುಂಬು ಆ ಬಾಲೆದ ರಂಗ್, ಮನೆತನದ ಹೆರಿಯರೆನ ಪುದಾರ್‌ನ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಈ ಕ್ರಮ ಅರಸು ಮನೆತನಡ್ ಎಚ್ಚ. ಉದಾರ್ಮೆಗ್, ಒಂಜನೇ ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ ಬಂಗರಸು, ರಡ್ಡನೆ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ಇಂಚ... ಅಂಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಡ್ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಬ್ರಾಣೆರ್ನ ವರ್ಗೊಡು ರಾಮಚಂದ್ರ, ಕೃಷ್ಣ, ಸುಬ್ಬ, ನಾರಾಯಣ, ಗೋವಿಂದ, ಅಚ್ಯುತ, ಮಾಧವ, ಕೇಶವ ಇಂಚ ಪುರಾಣ ಕಥೆಕ್ಲೆಡ್ ಬರ್ಪುನ ದೇವೆರೆನ ಪುದಾರ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪಾರ್ವತಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಗಂಗಾ, ಯಮುನಾ, ತುಲಸಿ, ಸೀತಾ, ಗೌರಿ, ಅಹಲ್ಯೆ, ದಮಯಂತಿ ಇಂಚ ದೇವೆರ್ನ ಬೊಕ್ಕ ಪೂತ, ನದಿಕ್ಲೆನ ಪುದಾರ್‌ನ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಅವು ಅತ್ತಾವಂದೆ ಸುಂದರ, ಸಂತೋಷ, ಮೋಹನ, ಆನಂದ, ಅಶೋಕ, ರಾಜ, ಮನೋಜ್ ಇಂಚ ಸೋಕುದ ಪುದಾರ್‌ದೀಂಡ, ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮೋಹಿನಿ, ರಾನಿ, ಸುಂದರಿ, ಹರಿಣಾಕ್ಷಿ, ಕೋಕಿಲಾ, ಚಂಚಲಾ, ಸುನೇತ್ರ, ಆನಂದಿ ಇಂಚ ಪುದಾರ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಮೋಕೆಡ್ ಆನ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೊಲ್ಲ, ಬಾಬು, ರಾಜ, ಮುತ್ತು, ರನ್ನ, ಅಣ್ಣು, ಬಂಗಾರು, ಬೊಲ್ಲಿ, ಕಿನ್ನಿ, ಮಾಣಿ, ಬೊಗ್ರ, ಬಾಚು, ತಾತೆ, ಕುಡುವೆ, ಪುಟ್ಟ, ಬಾಲೆ, ಕುಂಟೆ, ಚಣಿಲ್, ಮಂಗು ಇಂಚ ಲೆತ್ತ್‌ಂಡ, ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೊಲ್ಲಿ, ಸಿರಿ, ರಾಣಿ, ಅಪ್ಪಿ, ಕೆಂಪಿ, ಬಂಗಾರಿ, ಬೊಲ್ಲಿ, ಬೊಗ್ಗಿ, ಕಿನ್ನಿ, ಕುಂಟಿ, ಪುಟ್ಟಿ , ಗುಬ್ಬಿ, ಅಚ್ಚು, ಅಮ್ಮಿ ಇಂಚ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವರ್ಗೊಡು ಬಾಲೆದ ರಂಗ್, ಐತ ಜೀವದಾಕೃತಿಗ್ ಸಮವಾದ್ ಬೂದೆ, ಕರಿಯೆ, ಕಾಳೆ, ಬೊಳ್ಳೆ, ಕೆಂಚೆ, ಕುದುಪೆ ಇಂಚಲಾ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅಂಚನೆ ಅಕುಲು ಪುಟ್ಟುದಿನ ವಾರದಲಾ ಪುದಾರ್ ಪಂಡ–ಐತಪ್ಪೆ, ತೋಮ, ಅಂಗಾರೆ, ಬೂದೆ, ಗುರುವೆ, ತುಕ್ರ, ತನಿಯೆ, ಪೂವೆ, ಚನಿಯೆ, ಸುರಪಾಲೆ, ಗುಣಪಾಲೆ, ಭಾಸ್ಕರ, ಜಯಪಾಲ ಇಂಚ ಪುದಾರ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲೆಗ್, ಗುಲ್ಲಿ, ಚಿಮುನಿ, ದೊಡ್ಡು, ಪೂವು, ಚಂಪಾ, ಲಚ್ಚು, ಯಮುನಾ, ಪೊಣ್ಣು, ಮಾಣಿ, ಸರಸು, ದುಗ್ಗೆ, ಬೇಬಿ ಇಂಚ ಲೆತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಕೊರಗೆರ ಜಾತಿಡ್ ಮುರ್ಗ ಬೊಕ್ಕ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟದ ಪುದಾರ್ ದೀಪುನ ಶೋಷಣೆ ಇತ್ತಿನೆಕ್ಕಾ ದಾನ್ನ ಆಕುಲೆನ ವರ್ಗೊಡು ಆನ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಬಾಕುಡ, ದಿಕ್ಕ, ತುರುವೆ, ಕೆಲಂಜಿ, ನಕ್ಕುರ, ತೆರಂಟೆ, ಬೆರು, ಬಲಿಪ, ಕುದಿಕೆ, ಪಿಜಿನ, ಉಮುಲಿ, ಪಂಜಿ, ಕಂಬುಲಿ, ಮಂಗು, ಕೂಸ, ದಾಸು, ಬೂಟಿ, ನುಕ್ಕಿ, ತೆತ್ತಿ, ಪಡ್ಕೆ, ಕಕ್ಕೆ ಇಂಚಿನ ಪುದಾರ್‌ನ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೊಣ್ಣು ಜೋಕುಲೆಗ್ ಕೂಸು, ಪಾಪೆ, ದೇಪೆ, ಬೊಗ್ಗಿ, ಬಾಕುಡಿ, ತೇರೆ, ತುಪ್ಪೆ, ಕೆರೆಂಗ್, ಅರನೆ ಇಂಚಿನ ಪುದಾರ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಹುಶ ಅದಗ ತಿರ್ತವರ್ಗದಾಕ್ಲು ಪೊರ್ಲುದ ಪುದಾರ್ನ್ ದೀಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪುನ ಕಟ್ಟ್ ಉಪ್ಪರೆಗ್ಲಾ ಯಾವು.

ತುಳುವೆರೆಡ ಬಾಲೆದ ಒಂಜಿ... ಮೂಜಿ... ಇಂಚ ಮುಗುಲಿ ವರ್ಸೊಡು ಬಾಲೆದ ಕೂಜಲ್ ದೆಪ್ಪುನ ಕಜಂಬುದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮನ್ ಮಲ್ಪಾವೆರ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ದೇವೆರೆಗ್ ಬಾಲೆದ ಸುರುತ ಕಜಂಬು ಕೊರ್ಪುಂಡ್ ಪರಕೆ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್.

******

ತೊಟ್ಟಿಲ್

ಬಾಲೆಲೆನ್ ಸುರುಕು ಬೆತ್ತ, ಮರತ, ಪಿತ್ತಾಲೆದ ತೊಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುಂಡಲಾ ದುಂಬು ಪುರುಬಾಲೆನ್ ಕುಂಟುದ ತೊಟಿಲ್ಡ್ ಜೆಪುಡಾವುನು ಹೆಚ್ಚ. ದಾಯೆಪಂಡ ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆ ತಾರಾಯಿದ ಲೆಕ್ಕ ಉರುಂಟು ಆಪುಂಡುಗೆ. ಪರತ್ ಗಟ್ಟಿದ ಕುಂಟುಲೆನ್ ತೊಟಿಲ್‌ಗೆ ಬಲಕೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಾಲೆಲಾ ಅಂಚಿ–ಇಂಚಿ ತಿರ್ಗಂದೆ ಬೆಪ್ಪುಡು, ಸುಖೋಟು

ಕುಂಟುದ ತೊಟಿಲ್ಡ್ ಜೆಪ್ಪುಂಡು. ಅತ್ತಾಂದೆ ಪಡ್ಕೆ ಮಲ್ತ್‌ಂಡಲಾ ನೆಲಕ್ ತೋರ್ದ್ ಪೋಪುಂಡು. ಅರ್ದ್‌ದ್ ಪಾಡೆರೆಗ್ಲಾ ಸುಲಭ. ಬೆತ್ತ, ಮರ, ಪಿತ್ತಾಲೆ, ಕರ್ಬದ ತೊಟಿಲ್ಡ್ ದೀಪುನಾಂಡ ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆದಲ್ಪ ನಸೆತ ಕುಂಟುಡು ತೆರ್ವೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೀಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆದ ಕೈತ ಮುಡುತ ಅಂಚಿ–ಇಂಚಿಗ್ ಕುಂಟುದ ಮಡಿಕೆಲೆನ್ ದೀಪೆರ್. ಬಂಜಿದ ಮಿತ್ತ್ ದಪ್ಪ ಕುಂಟುನು ಪೊದಪಾವೆರ್.

ಚೋರೆ–ಚದಿಟ್ ಬುಲಿಪುನ ಬಾಲುಲೆನ್ ದಿನ–ನಿಚ್ಚಲಾ ದೆರ್ತೊಂದು ತಿರ್ಗರೆಗ್ ಆಪುಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್ದ ನಡುಕು ಬಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ ಪೆದಿಮೆದಿಗ್ ಜೆತೊಂದೆ ತೂಂಕೊಲಿ. ಕೆಲ ಜೋಕುಲು ಇಡೀ ದಿನಲಾ ತೂಂಕೊಡುಂದ್ ಬುಲಿಪುನಲ ಉಂಡು ಆಂಡ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆದ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ಗ್. ಸುಖಿಟ್ ನಿದಿರೆ ಮಲ್ಪರೆಗ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಪನ್ಪುನವು ಮಲ್ಲ ಸೊತ್ತುಂದ್ ಪನೋಲಿ.

******

ಚೌಲ

ಬ್ರಾಣೇರೆಡ್ ಒಂಜಿ, ಮೂಜಿ, ಐನ್ ಇಂಚ ಮುಗುಲಿ ವರ್ಷಡ್ ಆನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಚೌಲ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಬಾಲೆದ ನಕ್ಷತ್ರಗ್ ಸೇರುನ ಎಡ್ಡೆ ದಿನ ಎಡ್ಡೆ ಮುಹೂರ್ತಡ್ ಚೌಲದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮಲ್ಪೆರ್. ಉಂದೆನ್ ಕುಲಪುರೋಹಿತೆರ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಲೆನ್ ಮಲ್ಪೆರ್. ಮೂರ್ತದ ಪೊರ್ತುಗು, ಕೆಲೆಸಿ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ಸುರುತ ಕುಜಲ್‌ನ್ ಗೀಸ್‌ವೆ, ಅತ್ತಡ ಪಿರಮ್ಯೆಟ್‌ವಂತೆ ಜುಟ್ಟು ಬುಡ್ಪೆ. ಬೊಕ್ಕ ಕುಟ್ಮಗ್ ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರೆಗ್ ಗಡ್ಡದ ವನಸ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಕೆಲವೆರ್ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಲೆಗ್ ಬಾಲೆದ ಕೂಜಲ್‌ನ್ ಮುಡಿ ಕೊರ್ಪಿನ ಪರಕೆನ್ ಪನ್ಯೊಂದಿಪ್ಪೆರ್. ಅಪಗ ಕೆಲೆಸಿಗ್ ಅರಿ, ತಾರಾಯಿ, ಬಚ್ಚಿರೆ, ಪೂಲು ಬೈರಾಸದ ಸ್ವಸ್ತಿಗೆ , ದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊರ್ದ್ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಲ್ಪೆರ್.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವರ್ಗಡ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಕಜಂಬುದ ಆಚರನೆ ಮಲ್ಪೆರ್. ಅತ್ತಡ ನಮ್ಮ ತುಲುನಾಡ್‌ದ ಕೆಲವು ದೇವಿ ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ವರ್ಷದ ನೇಮನ್ ಕಜಂಬು ಪನ್ಪುನ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ದೇವಿ ದುರ್ಗೆ , ಉಳ್ಳಾಲ್ತಿ ಪಂಡ ಮುಲ್ಪ ಅಪ್ಪೆಂದ್ ನಂಬುವೆರ್. ಅಲೆಗ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಒಪ್ಪಿಸಾದ್ ಮುಡಿ ಕೊರ್ಪುನ ಕಟ್ಟಲೆ ಉಂಡು. ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಬಾಲೆಲುದಾಂತಿನಕುಲು ಈ ಪರಕೆನ್ ಪನ್ಪೆರ್. "ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಪುರುಬಾಲೆಲೆಗ್ ಕಜಂಬು ಪನ್ಪುನ ಮದಿಪುದ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ನಡೆಪುನಂಚಿನ ಪರಕೆದ ಉತ್ಸವ. ಪರಕೆ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ

ಬಾಲೆಲೆಗ್ ದುಂಬುದ ದಿನ ಅರಿಪಾಡಂದಿನ ಹಾರಲೆನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಲಾಂಡ ಪೇರ್ ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿನ ಅಪ್ಪೆಯರ್ಲು ಫಲಹಾರ ತಿಂದ್‌ದ್ ಶುದ್ಧ ಆಚರಣೆ ಮಲ್ಪೆರ್. ಬಾಲೆಲೆನ್ ದೇವೆರ್ ಮೀಪುನ ಗುಂಡಿಡ್ ಮೀಪಾದ್ ಮುಟ್ಟುಡು ಉಂತಾದ್ ಗುರ್‌ಕಾರೆನಕ್ಲೆನ ಕೈಟ್ ಕೊರುದು ಅಕುಲು ಬಾಲೆದ ಮುಂಡೊನು ದೇವೆರ್ನ ಗುಂಡದ ಮುಟ್ಟಿಗಲ್ಲ್‌ಗ್ ತಾಗಾದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಪುಂಡಿಪನವು, ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಬಾಲೆ ಇಂಚಿನ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊರ್ದು ಪುರ್ಸಾದ ದೆತೊನ್ಪೆರ್. ಈ ಪರಕೆಗ್ ಕಜಂಬು ಪಾಡ್ಪಾವುನೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಕಜಂಬು ಪರಕೆ ಬಾಕಿ ಒರಿಂಡ ಪೊನ್ನು ಜೋಕ್ಲು ಮದ್‌ಮಾಲ್ ಆಪುಜ್ಜಿ ಪೊದು ಬರ್ಪುಜ್ಜಿ, ಸೀಕ್ ಸಂಕಟೊಲು ಬರ್ಪುಂಡುಂದು ಪನ್ಪೆರ್.

ಕಜ ಅತ್ತಡ ಕಜವು ಪಂಡ ಕೂಜಲ್ ಪನ್ಪುನ ಅರ್ಥ ಉಂಡು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರ ವರ್ಗಡ್ ಮಡ್ಯಾಳೆನ ಗುರ್‌ಕಾರ್ಮೆಡ್ ಕಜಂಬುದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮನ್ ಕೆಲೆಸಿ ಮಲ್ತುಕೊರ್ಪೆಗೆ. ಆನಿ ಇಲ್ಲಾದಕ್ಲೆಗ್, ಬತ್ತಿ ಬಿನ್ನೆರ್‌ಗ್ ಪಾಯಸದ ವನಸ್ ಪಾಡುವೆರ್.

ಬಾಲೆಲೆಗಾದ್ರ ಪಂಚಾಂಗದ ಇರುವತ್ತೇಳ್ ನಕ್ಷತ್ರಡ್ ಒಂಜಾಯಿನ ಆಶ್ಲೇಷಾ ನಕ್ಷತ್ರಡ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಆಶ್ಲೇಷಬಲಿ ಪನ್ಪುನಂಚಿನ ಧಾರ್ಮಿಕವಿಧಿನ್ ಮಲ್ಪೆರ್. ವಿಶಿಷ್ಟವಾಯಿನ ಮಂಡಲ ಬರೆದ್ ಪಿಂಡ ಪಾಡ್ದ್ ಅಪ್ಪ ಪನ್ಪುನಂಚಿನ ಭಕ್ಷದೀದ್ ಮಂಡಲದ ಒರ್ಮೆಲಾ ಬಲಿ ಪಾಡುವೆರ್. ಈ ಪೂಜೆನ್ ನಾಗೆ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಂತಾನ ಭಾಗ್ಯನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್‌ಂದ್ ನಂಬುವೆರ್.

ಇಂಚ ತುಳುವೆರ್ ಬಾಲೆಲ್‌ಗಾದ್ರ, ಬಾಲೆದ ಎಡ್ಡೆಗಾದ್ರ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಲೆಡ್ ಪರಕೆ ಪನ್ಪೆರ್.

******

7. ಪುರುಬಾಲೆನ್ ಮೀಪಾವುನ ಕ್ರಮ

ಲೋಕೊಡು ಸೃಷ್ಟಿ ಆತಿನ ಜೀವಿಲು ಪ್ರಾಣಿ ಆವಡ್ ಪಕ್ಕಿ ಆವಡ್, ಐತ ಜೀವೊದ ಸುದ್ದನ್ ಅವ್ವೆ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಪುಚ್ಚೆ, ನಾಯಿ ಇಂಚಿನ ಪ್ರಾಣಿಲು ಐಕ್ಲೆನ ಜೊಲ್ಲುಡ್ ನಕ್ಕ್-ನಕ್ಕ್‌ದ್ ಸುದ್ದ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಆನೆ, ಪೆತ್ತ, ಎರ್ಮೆ, ಕುದ್ರೆ, ಮಂಗ ಇಂಚಿನ ಪ್ರಾಣಿಲು ಕೆದುಟು-ಸುದೆಟ್ ಮೀಪ. ಪಕ್ಕಿ ಜಾತಿದವು ತನ್ನ ಕೋಕಾಯಿಡ್ ಸುದ್ದ ಮಲ್ತೊನುವ. ಆಂಡ ಜನಮಾನಿನ ಕಿನ್ನಿಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್-ಮೂಜಿ ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟ ಮಲ್ಲಾಕುಲು ಮೀಪಾವೊಡು. ಅವುಲಾ ಚಪ್ಪೆ ನೀರ್‌ಡ್ ಅತ್ತ್. ಎಣ್ಣೆನ್ ಪೂಜಿದ್, ರಡ್ಡ್ ಕೊಡಪಾನ ನೀರ್ ಪತ್ತುನ ಮರಾಯಿಡ್ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್ ಕೂಟ್‌ದ್ ಮೀಪಾವೆರ್.

ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟ್‌ದ್ ಪತ್ತ್‌ದಿನ ಮುಟ್ಟ ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆಪೇರ್‌ನ್ ಪೂಜಿದ್ ಒಂತೆ ಬೆಪ್ಪು ಬೆಚ್ಚದ ನೀರ್‌ಡ್ ರಪರಪ ಮೀಪಾವೆರ್. ಪೂವೊಲ್‌ಗ್ ನೀರ್ ಪೊಗ್ಗಂದಿಲೆಕ್ಕ ಜಾಗ್ರತೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಪೂವೊಲ್ ತಾರಿಬೊಕ್ಕ ಮೂಂಕುದ ಪೊಡಿನ್ ಒತ್ತ್‌ದ್ ದೀದ್, ಐತ ಮಿತ್ತ್ ಒಟ್ಟೆ ಪಾವಲಿನ್ ದೀದ್ ಕುಂಟುಡು ಬಂಜಿಗ್ ಬಿಗಿತ್ ಪಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟುವೆರ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಪೂವೊಲ್ದ ದಂಡ್‌ಗ್ ಗಾಲಿ ಪೊಗ್ಗಂಡ... ಪೂವೊಲ್ ಪುಗ್ಗದ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಲೆ ಆಪುಂಡು. ಬಾಲೆ ಎಣ್ಣೆ ನೀರ್‌ಡೇ ಮಲ್ಲೆ ಆಪುಂಡು ಪನ್ಪುನ ನಂಬೊಲಿಕೆ ಇನಿಕ್ಲಾ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಉಂಡು.

ಬಾಲೆಗ್ ಪೂಜರೆಗಾದ್ರ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ರೆಸ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಎಣ್ಣೆ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಈ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಮಸಾಜ್ ಮಲ್ಪುನಗ ಬಾಲೆದ ಎಲು ಗಟ್ಟಿ ಆಪುಂಡು, ನರ ಸಡಿಲಾಪುಂಡು. ಚರ್ಮ ನಸೆ ಬೂರ್ದ್ ಪುಲೆಪುಂಡು. ಅತ್ತಾಂದೆ ನೆತ್ತೆರ್ ಶುದ್ಧ ಆದ್ ವಾ ಚರ್ಮರೋಗ, ಪೊಡಿಕಜ್ಜಿ ಬರ್ಪುಜಿಗೆ. ಪತ್ತ್ ದಿನತ ಬೊಕ್ಕ ಚಂದನೊನ್ ಪೇರ್ದೊಟ್ಟುಗು ತರೆತ್‌ದ್ ಮೈಕ್ ಪೂಜುವೆರ್.

- ತಾರಾಯಿದ ಪೇರ್‌ಡ್ ಪೂಜಿದ್ ಮೀಪಾವೆರ್.
- ಕೆಲವೆರ್ ಪೇರ್ದ ಮಾಲ್‌ಗ್ ತಿಗ–ಬೊಕ್ಕ ಮಂಜಲ್ದ ಪೊಡಿನ್ ಬೆರಕಾದ್ ಪೂಜಿವೆರ್.
- ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಮೀಪಾನಗಮ್ಮೈತ ಪಸೆ ಪೋವೆರೆಗ್ ಬೇತೆ ದಾಲ ಪಾಡಂದೆ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್‌ಡೇ ಮೀಪಾವೆರ್.
- ಕೆಲವೆರ್ ಮೀಪಾನಗ ಕಡ್ಲೆದ ಪೊಡಿ ಅತ್ತ್‌ಡ ಪದೆಂಗಿದ ಪೊಡಿನ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೀಪಾವೆರ್.
- ಅಂಟ್ವಾಲದ ಕಾಯ್ದ ಪೊಡಿನ್ ವಾರಗೊರ ಪಾಡ್ದ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೀಪಾವೆರ್.
- ಪೊಡಿಗಜ್ಜಿ ಬರಂದಿಲೆಕ್ಕ ಬಾಲೆ ಮೀಪಾವುನ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಬೆಳ್ಳೆ ಕುಂದಾದಿನ ಕಷಾಯ ನೀರ್‌ನ್ ಬೆರಕಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಬಾಲೆ ಮೀಪಾವುನ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್‌ಗ್ ಬೆರಕಾವುನ ಕಷಾಯ

1) ಕೈಬೇವ್ದ ಕಷಾಯ
2) ಚಂದನದ ಅರೆಪು
3) ಒಳ್ಳೆಕೊಡಿತ ಕಷಾಯ
4) ಶಂಖ ಬೇರ್ದ ಅರೆಪು
5) ಆಡ್‌ಸೋಗೆದ ಕಷಾಯ
6) ಗೆಂದಾಲಿದ ಅರೆಪು
7) ಕಾವೇರಿ ತಪ್ಪುದ ಕಷಾಯ
8) ಇಟ್ಟಿದ ಬೇರ್ದ ಅರೆಪು
9) ದಾಲಿಂಬೆದ ಚೋಲಿ
10) ಕಡಿರ ಬೇರ್ದ್ ಅರೆಪು
11) ತಾರಾಯಿದ ಕಜಕ್
12) ಮಂಜಲ್‌ದ ಅರೆಪು

ಬಾಲೆದ ಎಣ್ಣೆ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ:–

1. ಪುಲಿತ, ಸೀಗೆದ ತಪ್ಪುದ ರಸೊನು ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ಪೆರ್.
2. ತೊಲಸಿ, ನೆಲನೆಲ್ಲಿ, ಗರಗದ ರಸೊನು ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ಪೆರ್.
3. ಎನ್ಮೆದೆಣ್ಣೆನ್ ಜೇಷ್ಟಮಧುನ್ ಪೊಡಿಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಾಯ್ಪೆರ್.
4. ಪೊನ್ನೆದೆಣ್ಣೆನ್ ಮಂಜಲ್ದ ಕೊಡಿತ ಪೊಡಿ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾಯ್ಪೆರ್.
5. ಎನ್ಮೆದೆಣ್ಣೆಗ್ ಬಜೆನ್ ತರೆತ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾಯ್ಪೆರ್.
6. ಮದರಂಗಿ, ಜೀರ್‌ದರಿತ ರೆಸೊನ್ ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ಪೆರ್.
7. ಸಾಂಬ್ರಾಣಿದ ರೆಸ, ಬೇಸೊಪ್ಪುದ ರೆಸೊಕ್ ಜೀರಿಗೆ ಪಾಡ್ದ್ ಪೊನ್ನೆದೆಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ಪೆರ್.
8. ಕೇಪುಲದ ಪುರ್ಪ, ದಾಸವಾಲದ ಪುರ್ಪ, ಚಂದನದ ಚೆಕ್ಕೆ, ಕಪ್ಪು ಚಂದನದ ಚೆಕ್ಕೆ, ಕದಿಕೆ, ತೊಲಸಿ, ಮಂಜಲ್ದ ಕೋಡು, ಜೀರಿಗೆ ಉಂದೆನ್ ನುಂಗಾದ್ ಸಣ್ಣ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ಪೆರ್.
9. ಕಾಳ್‌ಜೀರಿಗೆ, ಮೆಂತೆ, ಓಮ ನ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎಣ್ಣೆ ಕಾಯ್ಪೆರ್.
10. ಬಾಲೆದ ಕಣ್ಣಡ್ ಪುರ್ಕ ಬರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಜೀರ್ದರಿ, ಗರಗ, ಮದ್ರೆಂಗಿ, ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿ ಉಂದೆತ ರೆಸ ಗೆತ್ತ್‌ದ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ತ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ರಡ್ಡ್ ಬೊಟ್ಟ ಪಾಡುವೆರ್.

ಬಾಲೆನ್ ಮೀಪಾವುನ ಕ್ರಮ:–

* ದಿನೊಲ ಬಾಲೆನ್ ಒಂಜೇ ಪೊರ್ತುಗ್ ಮೀಪಾವೊಡು.
* ಕೈ ಪಗರ್‌ಂಡ ಶೀತ–ಜ್ವರ ಬರ್ಪುನ ನಂಬಿಕೆ ಉಂಡು (ಕೆಲವು ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ)
* ನೀರ್ದ ಬೆಚ್ಚಲ ಒಂಜೇ ನಮೂನೆಡ್ ಉಪ್ಪೊಡು.
* ಕೆಲವೆರ್ ಪಜಿ ತಾರಾಯ್ದ ಎಣ್ಣೆನ್ ಪೂಜುವೆರ್.
* ಮಂಡೆಡ್ ನೀರ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತುಂಡ ಎಡ್ಡೆಗೆ.
* ವಾ ಕ್ರಮೊನೇ ಆವಡ್ ಬಾಲೆಗ್ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಲ್ತಿಲೆಕ್ಕ ನಡಪುಂಡುಗೆ.
* ಕೆಲವೆರ್ ನಕ್ಕುರು, ತೇರಂಟೆ, ನೆಲಮಂಗೆ ಇಂಚಿನ ಕಿರ್ಮಿಲೆನ್ ಎಣ್ಣೆಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾಯ್ಪುವೆರ್ಗೆ.

ಬಾಲೆಗ್ ಎಣ್ಣೆ ತಿಕ್ಕುನ ಕ್ರಮ:–

■ ಮೀಪಾವುನಕ್ಲು ಕಾರ್ ನೀಟ್ದ್ ಕುಲ್ಲುನಗ ಪೀಂಕಾನ್‌ದಡಿಕ್ ಒಂಜಿ ಮಣೆ ಬೊಕ್ಕ ಕಾರ್ದಡಿಕ್ ಎತ್ತರದ ಮಣೆನ್ ದೀವೊನೊಡು. ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿನಗ ಮಾತ್ರ ಮಣೆದಾಂತೆ ಕುಲ್ಲೊಡು.

- ನಮ್ಮ ಕಾರದ್ ಪಾದದಲ್ಪ ಬಾಲೆದ ತರೆದೀದ್ ಮರಂಕಣೆ ಜೆಪುಡಾವೊಡು. ಸುರುಕು ಮುಡ್ಸುಗಾದ್ರ ಅಂಗೈಕ್ ಎಣ್ಣೆ ಪಾಡ್ದ್ ಬಾಲೆದ ಪಾದೊಗು, ಪೂವೊಲ್ಗ್, ನೆತ್ತಿಗ್ ಮುಟ್ಟಾವೊಡು. ಸುರುಕು ಬಾಲೆದ ನೆತ್ತಿಗ್ ಪೂಜೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ಮುಂಡೊಗು, ಕೆನ್ನಿಗ್, ವೋಲ್ಮುಖವಾದ್ ಪೂಜೊಡು. (ಉಂದು ಒಟ್ರಾಸಿ ಕುಜಾಲ್ ಬುಲೆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮುಂಡಗ್ ಪೂಜೆದ್ ಅಂಗೈಟ್ ಒತ್ತ್‌ದ್ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಕೆಲವೆರ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜುನಾಕ್ಲೆನ ಮುಂಡೊಗು ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿದ್ ಬಾಲೆದ ಮುಂಡೊನ್ ಗಸಗಸ ತಿಕ್ಕುವೆರ್. ಈ ಕ್ರಮೊಟು ಬಾಲೆದ ಮುಂಡ ಎತ್ತರ ಆವಂದೆ ಸಪಾಯಿ ಆಪುಂಡುಗೆ. ಬೊಕ್ಕ ಮುಂಡಡ್ ಇತ್ತಿನ ಕೂಜಲ್ ತಾಲ್ದ್ ಪೋಪುಂಡುಗೆ. ಆನೆದ ಕೆಬಿ ಆವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಪಿರಮಲ್ತ್ ಪದೊಟು ತಿಕ್ಕೊಡು. ಕುರ್ಬುನ್ ಉಂಗಿಲ ಬಿರೆಲ್ಡ್ ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲ್‌ದಲೆಕ್ಕ ತಿಕ್ಕಂಡ ಕುರ್ಬು ಸಪೂರೊಡು ಅಂಚನೆ ಬರ್ಪುಂಡುಗೆ.
- ಮೂಂಕುದ ಒಟ್ಟೆಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಮುಟ್ಟ ರಡ್ಡ್ ಕೈತ ಕೊಂಬ ಬಿರೆಲ್ಡ್ ಮುಕ್ಕೆದ ಲೆಕ್ಕ ತಿಕ್ಕಂಡ ಸಂಪ್ಯಾದ ಮುಕ್ಕೆದ ಲೆಕ್ಕ ಆಪುಂಡುಗೆ.
- ಮೂಂಕುದ ತಿರ್ತ್ ಬಿಮ್ಮೆದ ಮಿತ್ತ್ ಕೊಂಬ ಬಿರೆಲ್ಡ್ ಅಡ್ಡಡ್ಡ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಗಲ್ಲದ ನಡುಟು ಗುರಿ ಬೂರಿಲೆಕ್ಕ ತಿಕ್ಕೊಡು. ರಡ್ಡ್ ಕೆಪ್ಪಡೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಅಂಗೈಟ್ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಕೆಪ್ಪಡೆ ಉಬ್ಬೇರಂದಿಲೆಕ್ಕ ಕೊಂಬ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಬಾಯ್ದು ಉಲಾಯಿ, ನಾಲ್ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಕೆಪ್ಪಡೆದ ಪಿದಾಯಿ ಪಾಡ್ದ್ ರಡ್ಡ್ ಕೈಟ್ ಕೆಪ್ಪಡೆ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಅಂಚನೇ ಕೈ ಬಿರೆಲ್ ಒಟ್ಟೆ ಮುಟ್ಟಲ ಬರೊಡು. ತಿರ್ತ ಬಿಮ್ಮದಲ್ಪ ಒಟ್ಟೆನ್ ಅಡ್ಡಡ್ಡ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಕೊಂಬ ಬಿರೆಲ್ಡ್ ಗಲ್ಲೊಗ್ ತಿರ್ತ್ ಮುಖೊಟು ಪೂಜಿದ್ ಬಿರೆಲ್ ಕೂಡಾವೊಡು. ಗಲ್ಲ ಚೂಪು ಬರ್ರೆ ಬೊಕ್ಕ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ದ ತಿರ್ತ್ ಮುಖೊಟು ಪೂಜೊಡು. ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಉದ್ದಾದ್ ಶಂಕದಾಕಾರೊಗು ಬರ್ಪುಂಡುಗೆ.
- ರಡ್ಡ್ ಪುಗೆಲ್‌ನ್ ಮುಡು ಅಗೆಲ ಬರ್ರೆಗಾದ್ರ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಡ್ದ್ ಅಡ್ಡ ಪೂಜೊಡು. ತಿಗಲೆಗ್ ಪೂಜಿದ್ ರಡ್ಡ್ ಅಂಗೈಟ್ ರಡ್ಡ್ ಮರ್ಗಿಲ್ಗ್ ತಿಕ್ಕೊಡು. ನಡುಡ್ದ್ ಮರ್ಗಿಲ್ ಮುಟ್ಟ, ಬೊಕ್ಕ ಮಿರೆತಲ್ಪ ಅಂಗೈಟ್ ಉರುಂಟುರುಂಟು ತಿಕ್ಕೊಡು. ಕೆಲವೆರ್ ಪೊನ್ನು ಬಾಲೆದ ಮಿರೆತ ಪೇರ್‌ನ್ ಪುಂಟುವೆರ್ಗ್. ಅಂಚ ಪುಂಟುಂಡ ಪ್ರಾಯ ಬನ್ನಗ ಮಿರೆ ಉರುಂಟು ಆಪುಂಡುಗೆ.
- ಬೊಕ್ಕ ಕೈನ್ ಕತ್ತರಿ ಮಾರ್ಕ್ ಪಂಡ ನಮ್ಮ ದತ್ತ ಕೈ ಬಾಲೆದ ದತ್ತ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ತಿಗಲೆಗ್, ಬಲತ ಕೈ ಬಾಲೆದ ಬಲ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ತಿಗಲೆಗ್ ಪೂಜೊಡು. (ತಿಗಲೆ ಅಗಲ ಬೂರ್ರೆಗಾತ್ರ).
- ಕೈತ ರಟ್ಟೆಡ್ದ್ ತಟ್ಟ್ ಬಿರೆಲ್ ಮುಟ್ಟ ಪೂಜಿದ್, ಬಾಲೆದ ಅಂಗೈನ್ ನಮ್ಮ ಒಂಜಿ ಕೈಟ್ ಪತ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ಕೈಟ್ ಪುಗೆಲ್ ಮುಟ್ಟ ತಿಕ್ಕೊಡು.

- ರಡ್ಡ್ ಕೈಕ್‌ಲಾ ಮೂಜಿ ನಾಲ್ ಸರ್ತಿ ಮಸಾಜ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಒಂಜಿ ಕೈತ ಅಂಗೈನ್ ಕೂಡ್ತ್‌ದ್ ವಿರುದ್ಧ ಮುಡುಕು ಮುಟ್ಟವೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ಕೈನ್‌ಲಾ ಕೈಕೈ ಕಟ್ಟಾವೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ಸರ್ತ ಕಾರ್ದ ತುಡೆತಡೆ ಕನತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್ ತರೆತಡೆ ಕೊನತ್‌ದ್ ಗೋವಿಂದ ಗೋವಿಂದಾಂದ್ ಪನೊಂದು ರಡ್ಡ್–ಮೂಜಿ–ನಾಲ್ ಸರ್ತಿ ಬಾಲೆದ ಕೈಕ್ಲೆನ್ ಹದೊಟು ನುರ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್ ತಿರ್ತ್ ಮಲ್ಪೊಡು.
- ಕಿದಿಕಿಲ್ದಡಿಡ್ದ್ ಸೊಂಟ ಮುಟ್ಟ ತಿರ್ತ್ ಈಸೊಡು.
- ಕಾರ ತುಡೆತಲ್ಪ ಸರೀರದ ಮಿತ್ತ್ ಅಡ್ಡಡ್ಡ ತಿಕ್ಕೊಡು.
- ಒಂಜೊಂಜಿ ಪಾದ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್ದ ಪಾದೊಲೆನ್ ಒಂಜಿ ಅಂಗೈಟ್ ಒಪ್ಪ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಮೋನೆ ಪಾಡ್ದ್ ತಿಕ್ಕೊಡು.
- ರಡ್ಡ್ ಮೊರಂಪುದ ಗಂಟ್‌ನ್ ಬಲ್ತಕೈಟ್ ಉರುಂಟು ತಿಕ್ಕ್‌ದ್, ದತ್ತ ಕೈಟ್ ರಡ್ಡ್ ಪಾದೊನು ಪತ್ತ್‌ನಗ ತೋರ್ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ನಡುಟು ಮಿತ್ತ್ ದೀವೊಂದು ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ತಿರ್ತ್ ಈಸ್‌ದ್ ಅಡಿಪಾದ ಪೂಜೊಡು.
- ಕಾರ್‌ನ್ ಕತ್ತೆರಿ ಮಾರ್ಕ್‌ಡ್ ದತ್ತಪಾದೊನ್ ಬಲತ ಮುಡುಕು, ಬಲ್ತ ಪಾದೊನ್ ದತ್ತ ಮುಡುಕು ತಾಗಾವೊಡು.
- ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ಪಾದೊಲೆನ್ ಒಪ್ಪ ಪತ್ತ್‌ದ್ ತರೆತ ಮಿತ್ತ್ ಕೊನೊವೊಡು.
- ಕತ್ತರಿ ಮಾರ್ಕ್‌ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್‌ನ್ ಮುಡುಕು ನಾಲ್ ಸರ್ತಿ ಗಂಟ್ ಮಡ್ತ್‌ದ್ ಅಟ್ಟೆ ಪತೊಂದ್ ಸರೀರೊಗು ಅಡ್ಡಲಾ ತಿರ್ತ್‌ಲಾ ಪೂಜೊಡು.
- ಬೊಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಕಾರ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ದತ್ತಕೈನ್ ತರೆಕ್ಲಾ, ಬೆರಿಕ್ಲಾ ತಾಂಗ್ ಕೊರ್ದು ಕೈಕ್ಲೆನ್ ರಡ್ಡೆನ್ಲಾ ಬಲ್ತ ಕೈಟ್ ಕುಡ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ತುಡೆಕ್ ತಟ್ಟಾವೊಡು.
- ನೆಲಕ್ ಕುಂಟು ಪಾಡ್ದ್ ಕಾರ್ದ ಪಾದೊನು ಸರ್ತ ಊರಾದ್ ಮೊರಂಪುಡ್ದ್ ತಿರ್ತ್ ಈಸೊಡು.
- ಒರ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕಾರ್, ಬೊಕ್ಕೊರ ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್ಲಾ ತಿಕ್ಕಿಬೊಕ್ಕ ತಿಗಲೆಗೊಂಜಿ ಕೈಕೊರ್ದ್ ಸರ್ತ ಉಂತಾದ್‌ತಿರ್ತ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಬೊಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಕಾರ್‌ಡೇ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಅಟ್ಟೆ–ಮುಟ್ಟಿಡ್ ಕುಲ್ಲಾವೊಡು.
- ಬೊಕ್ಕ ಕಾರ್ ಜಪುಡ್ದ್ ಪಿರಮಂಡೆಗ್ ಒಂಜಿ ಕೈ, ಗಲ್ಲೊಗೊಂಜಿ ಕೈ ಕೊರ್ದ್ ರಡ್ಡ್ ಸರಿ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ನೇಲಾವೊಡು.

- ಬೊಕ್ಕ ಕಂಕಣೆ ಜೆಪ್ಪಾದ್ ಪಿರಮಂಡೆಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿದ್ ಉರುಂಟುಗ್ಲಾ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ತಿರ್ತ್‌ಲಾ ಒತ್‌ದ್ ತಿಕ್ಕೊಡು.
- ಪತ್ತ್ ಪದಿನ್ಯೆನ್ ಸರ್ತಿ ಕೆಬಿ, ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಪೂಜೊಡು.
- ತಿರ್ತ್ ಮೋನೆ ಪಾಡ್ದ್ ಅಡ್ಡಡ್ಡ ಪೂಜಿನಗ ರಡ್ಡ್ ಅಂಗೈಟ್ ನಡುಬೆರಿಡ್ದ್ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಗ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಬೊಕ್ಕ ತಿರ್ತ್ ಸೊಂಟ ಮುಟ್ಟ ಪೂಜೊಡು.
- ಸೊಂಟೊಗುಲಾ ಮಿತ್ತ್‌ದಂಚನೆ ಅಡ್ಡ ಪೂಜೊಡು.
- ಕೆಕ್ಕಿಲ್ದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಬೆರಿಕೋಲುನು ಕೊಂಬಬಿರೆಲ್ಡ್ ತಿರ್ತ್ ಈಸ್‌ದ್ ಮುಚ್ಚಿ ಅಂಡೆದಲ್ಪ (ಒಕ್ಕನೂಲುದಲ್ಪ) ಮೂಜಿ ಬಿರೆಲ್ದ ಕೊಡಿಟ್ ಒತ್ತೊಡು. ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕೈನ್ ಕುಡ್ತ್‌ದ್ ನಾಜೂಕುಡ್ ಪಿರ ಬಗ್ಗಾದ್ ಬೆರಿಕ್ ಅಂಗೈ ಕೊನರೊಡು. (ಬೆರಿದೆಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕ). ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಒಂಜೊಂಜೇ ಕಾರ್‍ದ ಪಾದೊನ್ ಪತ್ತೊಂದ್ ಮಿತ್ತ್ ಪಿಂಕಾನ್ ಮುಟ್ಟ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್‌ನ್ಲಾ ಒಂಜಿ ಕೈಟ್ (ತೋರ್ ಬಿರೆಲ್ ಇಡೆಟ್ ಪಾಡ್ದ್) ಮಿತ್ತ್ ಮೋನೆ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ಮಿತ್ತ್‌ಡ್ದ್ ತಿರ್ತ್ ಬಲ್ತ್‌ಕೈನ್ ಇಡೆಟ್ ದೀದ್ ತಿರ್ತ್ ಈಸೊಡು. ರಡ್ಡ್ ಮೊರಂಪು ಮಡ್ತ್‌ದ್ (ಕಪ್ಪೆದಲೆಕ್ಕ) ಪಿಂಕಾನ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೂಟುನು ಅಡ್ಡಡ್ಡ ತಿಕ್ಕೊಡು.
- ಬೊಕ್ಕ ಮರಂಕನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕುಂಟುದ ಮೇಲ್ಡ್ ಉಂತಾದ್ ದತ್ತಕೈಟ್ ಬೆರಿಕ್ ತಾಂಗ್ ಕೊರ್ದು ಬಲ್ತಕೈಟ್ ಕಾರ್, ಪಾದ ಪೂಜಿದ್ ನೆಲಕ್ ನೆಟ್ಟಿ ಸುರ್ತ್‌ದ್ ಅಪಗನೆ ಪಜೆಟ್ ಅತ್ತಡ ಪಾಲೆಡ್ ಜೆಪುಡಾದ್ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಬಾಲೆ ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಎಡ್ಡೆಗೆ.
- ಎಣ್ಣೆ ಮಸಾಜ್‌ನ್ ಇಂಚ ಮಲ್ತ್ಂಡ ಎಲುಕುಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಪುಂಡುಗೆ. ನರನಟ್ಟ್ ಸಡಿಲಾಪುಂಡುಗೆ. ಮೈ–ಕೈ ಕಾರ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಮುಡ್ತ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಬಗ್ಗಾವೆರೆಗಾಪುಂಡುಗೆ. ಚರ್ಮ ನಸೆ ಬೂರುಂಡುಗೆ. ಮೈಟ್ ವಾ ಪೊಡಿಗಜ್ಜಿಲಾ ಬೂರುಜ್ಜಿಗೆ. ಎಲ್ಲಿಡ್ ಬಾಲೆಗ್ ಇಂಚ ಎಡ್ಡೆ ಅನುಪಾನ ಕೊರುಂಡ ತೈನೆಟಲಾ ಪೊರ್ಲುಡು ಬೆಂದ್‌ದ್ ತಿನೊಲಿಂದ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲೆನ ನಂಬೊಲಿಕೆ. ತಡ್ಪೆಗ್ ಅಂಬಿ ಬಲ ಎಂಚನ ಅಂಚನೆ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಎಣ್ಣೆದ ಬಲಂದ್ ಹಿರಿಯಾಕ್ಲು ಪನ್ಪೆರ್.

ಬಾಲೆನ್ ಮೀಪಾವುನ ಕ್ರಮ :-

- ರಡ್ಡ್ ಮಣೆ, ರಡ್ಡ್ ಮಲ್ಲ ಕೊಡಪಾನ ನೀರ್ ದಿಂಜುನ ಅಗೆಲ ಬಾಯಿದ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಮರಾಯಿ, ಬೊಕ್ಕ ಅಗೆಲ ಬಾಯಿದ ತಿಪ್ಪಿನ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲು ಬಾಲೆನ್ ಮೀಪಾವರೆಗ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

- ಕಾರ್ದಲಡಿತ ಮಣೆ ವಂತೆ ಎತ್ತರ ಉಪ್ಪೊಡ್‌ಗೆ, ದಾಯೆಪಂಡ ನೀರ್ ಮೈಪುನಗ ಮಂಡೆ ಮೂಂಕುಗ್ ನೀರ್ ಪೋವರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪನ್ಪುನ ಕಾರನಗಾದ್ರ.
- ಕೆಲವೆರ್ ಕೊದಿತಿನ ಕಷಾಯ ನೀರ್‌ನ್ ಕುಂಟುಡ್ ಅರ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆ ಮೀಪಾವುನ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್‌ಗ್ ಕೂಟೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.
- ಬಾಲೆನ್ ಮೀಪಾವುನಾಕುಲು ಬಾಲೆನ್ ಮರಂಕಣೆ ಜೆಪುಡ್ದು ಬಾಲೆಗ್ ಆಜಿ ತಿಂಗಲಾನ ಮುಟ್ಟ ತಿಪ್ಪಿಡ್ ನೀರ್ ಮೈತೊಂದಿತ್ತರ್ಗೆ.
- ಬಾಯಿಗ್ ನೀರ್ ಪೋವಂದಿಲೆಕ್ಕ ದತ್ತ ಅಂಗೈ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬಲ್ತ ಕೈಟ್ ಮೈಕ್, ಕಾರ್ಗ್, ಕೈಕ್ ನೀರ್ ಮೈಪೊಡು. ಮಾತ್ರ ಬಾಲೆದ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್ ಹದ ಬೆಪ್ಪು ಉಪ್ಪೊಡು. ಮಂಡೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಸರೀರಗ್ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್ ಮೈಪರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ.
- ಬೊಕ್ಕ ಕಡ್ಲೆ ಪೊಡಿಟ್ ವಾರೊಗ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಮೈನ್ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ನೀರ್ ಮೈತ್ ದೆಕ್ಕೊಡು.
- ಸರೀರೊಗು ನೀರ್ ಧಾರೆ ಪತ್‌ದ್ ದತ್ತ ಕೈತ ಕೊಂಬ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ತಿರ್ತಮೋನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಕಿ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಮೂರ ದೀದ್ ನಾಲೈನ್ ತಿಪ್ಪಿ ನೀರ್‌ನ್ ರಪರಪ ಮೈತ್‌ಂಡ ಸರೀರ ಸಿರುಂಟುಂಡುಗೆ.
- ಅಂಚನೆ ಪೂವೊಲುಗ್ ನೀರ್ ಪೊಗ್ಗಂದಿಲೆಕ್ಕ ದತ್ತ ಕೈ ಬಿರೆಲ್ ಅಡ್ಡ ಪತ್ತೊಡು. ಮೈ ದೆಕ್ಕಿಬೊಕ್ಕ ನಮ್ಮ ಕಾರ್‌ಡ್ ಬಾಲೆನ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಜಾಗ್ರತೆಡ್ ಕೈಟ್ ನೀರ್ ತೇತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ಮೋನೆನ್ ದೆಕ್ಕೊಡು. ಕಣ್ಣ್‌ದಡೆ ಅಂಗೈಟ್ ನೀರ್ ತೇತ್‌ಂಡ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪೋಡಿಗೆ ಪೋಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಮೋನೆದ ರೋಮಲಾ ತಾಲುಂಡುಗೆ.
- ಬೊಕ್ಕ ಮೂಂಕುನು ಕೈ ಬಿರೆಲ್‌ಡ್ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ಕಂಕಣೆ ಜೆಪುಡಾವೊಡು. ನೀರ್ ಮೈತ್‌ದ್ ಬೆರಿ ಕಾರ್‌ನ್ ದೆಕ್ಕೊಡು. ಕಡೆಕ್ ಪಿರಮಂಡೆಗ್ ರಪರಪ ನೀರ್ ಮೈತ್ ದತ್ತ ಅಂಗೈಟ್ ಉರುಂಟು ಪೂಜೊಂದಿಪ್ಪೊಡು, ದಾಯೆ ಪಂಡ ಮಂಡೆ ಉರುಂಟಾವರೆ, ಮೆದುಳು ಚುರುಕಾವೆರೆ, ಅಮೆಕುಜಾಲ್ ತಾಲ್ದ್ ಪೊಸಕುಜಾಲ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಬುಲವೆರೆಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೈತ ರೋಮಗ್ ಎಣ್ಣೆ ನೀರ್ ಪೋದು ನೆತ್ತೆರ್ ಸುದ್ದ ಆವೆರೆಗ್ ಭಾರೀ ಎಡ್ಡೆಗೆ.
- ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ತಿಪ್ಪಿ ಬೆರಿಕ್ ನೀರ್ ಮೈತ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ಕಾರ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ನೀರ್ ಪತ್ತಿ ಕೈಟ್ ಮುಂಡೊಗು ಅಡ್ಡ ಪತ್ತ್‌ದ್ (ಬಾಯಿಗ್, ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರಂದಿಲೆಕ್ಕ) ನೆತ್ತಿಡ್ದ್ ಮೈತ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಪುಗೆಲ್, ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್‌ಗ್, ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ನೀರ್ ಮೈತ್‌ದ್ ಒಂಜಿ ತಿಪ್ಪಿ ನೀರ್‌ನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಪೆದಂಬುಸುತ್ತು ಕನತ್‌ದ್ ನೆಲಕ್ ಮೈಪುನವು ಗಾಲಿ ಸೋಂಕಾವಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪುನ ಮುಡ್ಸುದ ಕ್ರಮಗೆ.

- ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆನ್ ತರೆಕೊಂಜಿ ಕೈ, ಮುಂಡಗೊಂಜಿ ಕೈ ಕೊರ್ದ್ ಒತ್ತ್‌ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ಮಿರೆ, ಪೊವ್ವೊಲ್, ತುಡೆ, ಸರೀರ ಒರೆಸ್‌ದ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಗಾಲಿ ಉರಿಪೊಡುಗೆ. ಬೊಕ್ಕ ಕಾರತುಡೆಟ್ ಕುಲ್ಲಾದ್, ದತ್ತ ಕಾರ್‌ನ್ ಬಾಲೆದ ಬೆರಿಕ್ ತಾಂಗ್ ಕೊರ್ದ್ ಬಾಲೆದ ತರೆನ್, ಮೈನ್ ನಸೆತ ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟುಡು ಒಚ್ಚಿದ್, ಬೊಕ್ಕೊಂಜಿ ನಸೆತ ಕುಂಟುಡು ಮಂಡೆ ಒರ್ಬಡಿಗ್ ಗಟ್ಟಿ ಮುಂಡಾಸ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ಪುಗೆಲ್ಗ್ ಪಾಡ್‌ನಗನೇ ಪುರುಬಾಲೆ ಸೋತ್‌ದ್ ನಿದಿರುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಮೈ ತೋಜಂದಿಲೆಕ್ಕ ಕುಂಟು ಪೊದ್ದಿದ್ ಪಡಸಾಲೆಗ್ ಪೊಗ್ಗುನ ದುಂಬು ಬೆಂದ್ರ್‌ದಿಕ್ಕೆಲ್ದ್ ಕರಿನ್ ಮುಂಡಗ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ದಿಟ್ಟಿ ಬೂರುಜ್ಜಿಗೆ. ಬೊಕ್ಕ ಸೀತ ಆವರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಲೋಭಾನದ ಪುಗೆನ್ ಪತ್ತ್‌ವೆರ್. ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತಿನ ತಟ್ಟ್‌ಗೊಡು ಕುಂಕುಮನ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ನೆತ್ತಿಗ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಕಣ್ಣ್‌ದ್ ಕುರ್ಬುಗು, ಮುಂಡೊಗು, ಕೆಪ್ಪಡಗೆ, ಮೈತ ಬೊಟ್ಟು ಪಾಡ್ದ್ ಮೈಕ್ ಕುಂಟುನ್ ಸುಂದ್‌ದ್ ಕುಂಟುದ ತೊಟ್ಟಿಲ್ಗ್ ಪಾಡುವೆರ್. (ಕುಂಟುದ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆ ಉರುಂಟಾಪುಂಡುಗೆ.) ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆನ ಬಂಜಿದುಲಾಯಿ ಜೆತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಬೆಪ್ಪು ಕೊರ್ಪುಂಡುಗೆ. ಬೇತೆ ತೊಟ್ಟಿಲಾಂಡ ಮಂಡೆಗ್ ನಸೆ ಕುಂಟುದ ತೆರುವೆ ದೀದ್, ಕೈತ ಮುಡುತ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿಗ್ ಕುಂಟುಲೆನ್ ಮಡಿತ್‌ದ್ ದೀಪೆರ್. ಇಂಚ ಮೀತಿನ ಬಾಲೆ ಪೊರ್ಲುಡು ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಗಂಟೆ ಮುಟ್ಟ ನಿದೆರುಂಡು.
- ಬಾಲೆಗ್ ಆಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ ಕರಿಯಿನೆ ಕಾರ್‌ಡೇ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಮೀಪಾವೆರ್. ಒರ್‌ಂಬ ತಿಂಗಲಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆನ್ ಮಣೆಟ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಒಂಜಿ ವರ್ಸ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಉಂತಾದ್ ಮೀಪಾವೊಲಿ. ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸದ ಬೊಕ್ಕ ರಡ್ಡ್ ದಿನಕೊರ ಐನ್ ವರ್ಸದ ಬೊಕ್ಕ ವಾರಗೊರ ತರೆಕ್ ಮೀಪಾವೆರ್.
- ತುಳು ಜನಪದರೆನ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಪುರುಬಾಲೆ ಎಣ್ಣೆ ನೀರ್‌ಡೇ ಬುಲೆಪುಂಡುಂದ್ ಪನ್ಪುನ ನ್ನಲಿಕೆ ಉಂಡು. ದುಂಬುಡು ಕೆಲವೆರ್ ಮೀತಿನ ಬಾಲೆದ ಮೈ ಒಚ್ಚಂದೆನೇ ತೊಟ್ಟಿಲ್ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ತೂಂಕೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

ಜೋಯಿ ಪದಕುಲು:-

* ಬಾಲೆ ಸುಖಟ್ ನಿದಿರೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ ತೊಟಿಲ್ ಬೋಡೇ ಬೋಡು.
* ಬಾಲೆದ ತೊಟಿಲ್ ಎಂಚ ಉಪ್ಪೊಡು?
* ತೂಂಕುನ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಕೀಲ್ ಕೆತ್ತನೆ, ಕನ್ನಡಿ ಏರ್ ದೀಯೆರ್?
* ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ಎನ್ನ ಕಿನ್ನಿಗ್ ಸುಖೋತ ನಿದ್ರೆ ಬರೊಡುಂದು ಅಪ್ಪೆನ ಅಂಗಲಾಪು.
* ಇಡೀ ದಿನ ಬಾಲೆನ್ ಪತೊಂದು ತಿರ್ಗ್‌ರೆಗಾಪುಂಡ?

* ಏಪಲಾ ಬುಲಿಪುನ ಚದಿ ಮಲ್ಪುನ ಬಾಲೆಗ್ ತೊಟಿಲ್ಡ್ ತೂಂಕುನನೇ ಮಲ್ಲ ಮರ್ದ್.
* ದಾಯೆಪಂಡ ತೂಂಕುನಗ ಐಕ್ ಅಪ್ಪೆನ ಬಂಜಿಡ್ ಜೆತ್ತಿನ ನೆಂಪು ಬರು.
* ಬಾಲೆ ಪೊರ್ಲುಡು ನಿದಿರೆ ಮಲ್ತೊಡಾಂಡ ವಾ ಮೈ ಕಣ್ಣಗ್‌ಪಾಡೊಡು? ಪನ್ಪುನ ವಿಚಾರ ದುಂಬುದ ಸಾಲ್ಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು.
* ಬಾಲೆಗ್ ನಿದಿರೆ ಬರ್ಪುನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್, ಮರ್ದ್ ಏರೆಗ್ ಗೊತ್ತುಂಡು?
* ಗಂಗೆಗ್ ರೆಂಕುನ ಗರ್ಗದ ಕೊಡಿ : ರಂಬೆನಾಕ್ಲು ಮೈನ್ ಅರೆತೆರ್‌ಗೆ.
* ಬಾಲೆ ಈರ್ ಅಲಡೆ, ಲಕ್ಕುಂಡ ಪೇರ್ ಬಂಜಾರೆ, ನಿದಿರೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಜೆಪ್ಪುಲಪ್ಪ ಎನ್ನ ಬಾಲೆ
* ಜಾಗರ ಕರಿನಗ... ಜಾಗಟೆ ಬೊಟ್ಟು.
* ಬಾಲೆದ ಬುಲಿಪು ಪಂಡ ಜಾಗಂಟೆದ ಸಬ್ದದ ಲೆಕ್ಕಂದ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲು ಎನ್ನ್‌ದೆರ್.

ಕೆಲವೆರ್ ಪುರುಬಾಲೆನ್ ಸುರುಕು ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುನ ದುಂಬು ಸುರುಕು ಕಲ್ಲ್‌ಗುಂಡುನು ಪಾಡುನಗ ಪನ್ಪುನ ಜೋಯಿ ಪದ ಇಂಚ ಉಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ತಾರಾಯಿನ್ ದೀದ್ ಬಾಲೆನ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ನಗ,

ಕಿನ್ನಿ ಗುಂಡಪ್ಪೆ ನಿನ್ನಜ್ಜಿ ಬತ್ತೆರ್, ಕಾರ್‌್ಗ ಗಿಣಿಗಿಣಿ ಗೆಜ್ಜೆನ್ ಕೊನತೆರ್
ಕಾರ್‌ದಾಂತೆ ಎಂಚ ದೀವೊಲಿ ಪಂಡ್ದ್, ಕಿನ್ನಿ ಗುಂಡಪ್ಪೆನ್ ಮುಗರ್ದ್ ತೂಂಕ್ಯೆರ್ ಜೋ– ಜೋ–

ಕಿನ್ನಿ ಗುಂಡಪ್ಪೆ ನಿನ್ನಮಾಮೆ ಬತ್ತೆರ್, ಕೈಕ್ ಗಲಗಲ ಪೊಳೆಪುನ ಪಾಟ್ಲಿನ್ ಕೊನತ್ತೆರ್
ಕೈ ಇಜ್ಜಂದೆ ಎಂಚ ದೀವೊಲಿ ಪಂಡ್ದ್, ಕಿನ್ನಿ ಗುಂಡಪ್ಪೆನ್ ಮುಗರ್ದ್ ತೂಂಕ್ಯೆರ್ ಜೋ– ಜೋ–

ಮುದ್ದು ಗುಂಡಪ್ಪೆ ನಿನ್ನಮ್ಮೆ ಬತ್ತೆರ್, ಕೆಬಿಕ್ ಪಳಪಳ ಪೊಳೆಪುನ ಒಂಟಿ ಕೊನತ್ತೆರ್
ಕೆಬಿ ಇಜ್ಜಂದೆ ಎಂಚ ದೀವೊಲಿ ಪಂಡ್ದ್, ಕಿನ್ನಿ ಗುಂಡಪ್ಪೆನ್ ಮುಗರ್ದ್ ತೂಂಕ್ಯೆರ್ ಜೋ– ಜೋ–

ಬಾಲೆ ಗುಂಡಪ್ಪೆ ನಿನ್ನಜ್ಜಿ ಬತ್ತೆರ್, ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಪೊರ್ಲುದ ಕಂಠಿ ಕೊನತ್ತೆರ್
ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಎಂಚ ಪಾಡೊಲಿ ಪಂಡ್ದ್, ಕಿನ್ನಿ ಗುಂಡಪ್ಪೆನ್ ಮುಗರ್ದ್ ತೂಂಕ್ಯೆರ್ ಜೋ– ಜೋ–

ಬಾಲೆ ಗುಂಡಪ್ಪೆ ನಿನ್ನಪ್ಪೆ ಬತ್ತೆರ್, ಬಿರೆಲ್‌್ಗ ವಜ್ರದ ಉಂಗಿಲ ಕೊನತ್ತೆರ್
ಬಿರೆಲ್ ಇಜ್ಜಾಂದೆ ಎಂಚ ದೀವೊಲಿ ಪಂಡ್ದ್, ಕಿನ್ನಿಗುಂಡಪ್ಪೆನ್ ಮುಗರ್ದ್ ತೂಂಕ್ಯೆರ್ ಜೋ– ಜೋ–

ನಾಲ್ ಜನ ಮುತ್ತೇಸಿನಾಕ್ಲು ಅಂಚಿ-ಇಂಚಿ ಉಂತ್‌ದ್, ಸುರುಕು ಪೊರ್ಲುಡು ಐತ ಮಲ್ತಿನ ಕಲ್ಲಗುಂಡುನ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್ದಡಿಕಾದ್ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಕನತಿಲೆಕ್ಕನ ತೆಪ್ಪಿತ್ತಿನ ತಾರಾಯಿನ್ ಕನತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆ ದೀಪುನಲ್ಪ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ದೀದ್, ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆನ್ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಬರ್ಪಾದ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್ಗ್ ಪಾಡುವೆರ್. ದಾಯೆಪಂಡ ಬಾಲೆ ಕಲ್ಲಗುಂಡುದ ಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಲೆಕ ನನೊರಿಯಗ್ ಸಾಯ ಮಲ್ಪುಲೆಕ ಪುದಾರ್ ಗೆತೊನೊಡು ಪಂಡ್ದ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲೆನ ಆಲೋಚನೆ ಆದಿಪ್ಪೊಡು.

ಕೆಲವೆರ್ ಪದಿನಾಜನೆ ದಿನ ಬಾಲೆಗ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಡುವೆರ್. ಮರಬೂರುಡು ತೊಟಿಲು ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಐಕ್ಕ್ ತಕ್ಕನ ಪಾಡ್ದ್ ಐತ ಮಿತ್ತ್ ಪರಕುಂಟುಲೆನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಧೂಪದ ಹೊಗೆ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಶುದ್ಧ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಇಲ್ಲದ ಮುತ್ತೈಸಿ ಹಿರಿಯರ್‌ನಕುಲು ಬಾಲೆನ್ ತೊಟಿಲ್‌ದ ತಿರ್ತ್,ಮಿತ್ತ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಸುತ್ತು ಬರ್ಪಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ಪುರು ಬಾಲೆನ್ ತೊಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್‌ದ್ ಜೋಯಿಪದ ಪನ್ಪೆರ್.

*****

ನಲಿಕೆದಕೆಲೆನ ಜೋಯಿ ಪದ ಇಂಚ ಉಂಡು :

ಜೋಯಿಪದ

ತಂದನಾನ ತಾನ ತಂದನಾನ
ತಂದನಾದ ತರೊಳಿಗೆ ನಿದ್ರೇದ ಮರೊಳಿಗೆ
ತಂದನಾನ ತಾನ ತಂದನಾನ
ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಬಾಲೆ ನಂತ ಬಾಲೆ
ಎಂಕ್ಲೆನ ಬಾಲೆ ಭಾಗ್ಯೊದ ಬಾಲೆ
ಎಂಚ ಪುಟ್ಯನ ಬಾಲೆ ಎಂಚ ಬುಳೆಪನ ಬಾಲೆ
ಬೆರ್ಮೆರೆರ್ ಕೊರ್ನ ಪಿಂಗಾರದ ಪುರ್ಹ
ತಿಂಗೊಳು ದಿನೊ ದಿನೊ ದಿಂಜೊನು ಬನ್ನಗ
ಓಯಮ್ಮ ಬಾಲೆ ಬಿನ್ನಾಣ ಬಾಲೆ
ಎನ್ನ ಭಾಗ್ಯೊದ ಬಾಲೆ ಜನ್ಮೆತ್ತಿ ಬಾಲೆ
ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಬಾಲೆ ಜೋ ನಂತ ಬಾಲೆ
ಎನ್ನ ಯೋಗ್ಯೊದ ಬಾಲೆ ಭೂಮಿಡ್ ಪುಟ್ಟಿಬಾಲೆ
ಬುಲಿಪಡ ಬಾಲೆ ಜೋ ಎನ್ನ ಬಾಲೆ
ದಟ್ಟಿದ್ ದುಃಖದ್ ಬುಲಿಪಡ ಬಾಲೆ
ಓಯಮ್ಮ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪುಂಡು ತೂಲೆ
ಯೋಗ್ಯೋದ ಬಾಲೆ ಭಾಗ್ಯೊದ ಗುಣೊತ ಬಾಲೆ
ಓಯಮ್ಮ ಬಾಲೆ ಪರಂಚೋಲು ಬಾಲೆ
ತೂಂಕುವೆ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಮಾನವೆ ಬಾಲೆ
ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಎನ್ನ ಮೋಕೆದ ಬಾಲೆ

(ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್)

ಜೋ... ಜೋ... ಬಾಲೆ... ಬಾಲೆಲ ಬಂಗಾರ್‌ಮಗ.. ಪೂಲಪಿಂಗಾರಾ...
ಆನೆಂಡು ಮಗ... ಆಯೆರೆಡ್... ಬಾಲೆ ಜೋ... ಜೋ...
ಕುದುರೆ ಉಂಡು ಮಗಾ ಈಯರೆಡ್...

ಆನೆ ಕುದುರೆ ಬಲ್ಲಾಳೆಗ್ ಮಗ... ॥ಜೋ...ಜೋ॥
ಆನೆ ಕುದುರೆ ಬಲ್ಲಾಳೆಗ್...
ಕತ್ತಿ ಮುಟ್ಪಾಳೆ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮಗ್ ಮಗ ಬಾಲೆ ॥ಜೋ... ಜೋ...॥
ಬಾಲೆ ಬಂಗಾರ್.. ಮಗ ಪೂಲ ಪಿಂಗಾರ...
ಬುಲಿಪ್ಪಡ ಬಾಲೇ ಜೋ.. ಜೋ..

ಜೋ...ಜೋ... ಕಂದ...ಕಂದ ಅಂದರೆ ಬಂಗಾರ...ಹೂ ಅಂದರೆ ಹಿಂಗಾರ
ಆನೆ ಇದೆ ಕಂದ ಆಚೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಗು ಜೋ...ಜೋ...
ಕುದುರೆಯಿದೆ ಮಗು ಈ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ
ಆನೆ ಕುದುರೆ ಬಲ್ಲಾಳರಿಗೆ ಮಗ... ॥ಜೋ...ಜೋ...॥
ಆನೆ ಕುದುರೆ ಬಲ್ಲಾಳರಿಗೆ ...
ಕತ್ತಿ ಮುಟ್ಟಾಳೆ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಮಗು ॥ಜೋ... ಜೋ...॥
ಕಂದ ಅಂದರೆ ಬಂಗಾರ ಹೂ ಅಂದರೆ ಹಿಂಗಾರ...
ಅಳಬೇಡ ಕಂದ ಜೋ...ಜೋ...

ಜೋಕುಲೆ ಪದ

ತೂಂಕುವೆ ತೊಟ್ಟಿಲ್, ಮಾನವೆ ಬಾಲೆ ।
ತೇಂಕಡ, ನರೆಲಡ, ಓ ಯೆನ್ನ ಸೇಲೆ॥ಜೋ ಜೋ॥
ತಟ್ಪ್‌ದಿ ನಿಟ್ಟೆಲ್ ಜಾರ್‌ದ್ ಇತ್ತೆ ।
ತೊಟ್ಟಿಲ್ ತೊಟ್ಟುದು ಜೆತ್ತಿನ ಪಾಂತೆ ॥
ಅಟ್ಟದ ಗುಟ್ಟುನು ತೂಪನ ಒಂತೆ ।
ದಟ್ಟಿದ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಬುಲಿಪಡ ಮುತ್ತ್ ॥ಜೋ॥ ॥1॥
ಬೇನೆದ ಬಂಜಿಗ್ ಅರಿನೆಯಿ ದೀಪೆ ।
ಆನೆದ ಕುದುರೆದ ಪುದರ್‌ನ್ ತುರಿಪೆ ॥
ಮೋನೆಗ್ ಗರ್ಗದ ಕೊಡಿಮಯಿ ಬರೆಪೆ ।
ಬಾನದ ಬೊಲ್ಲಿಯೆ । ಕತೆ ಕೇನ್ ಪನ್‌ಪೆ ॥ಜೋ॥ ॥2॥
ಈ ನೆಲ ತುಂಬುದಿ ಸತ್ಯದ ಕಾಲ ।
ತಾನಾದ್ ನೆನೆತಿನ ತಲನಾಡ್ ತೂಲ ॥
ಆನಿಗೆ ತಲಬೇರ್ ನಮ ನಮ್ಮ ಮೂಲ ।
ಮಾನಿದ್ ಪನ್ಪಿನ ಪಾತೆರ ತೆರಿ ॥ಜೋ॥ ॥3॥

ಪಿಂಗಾರದಾ ಪುರ್ಪ ಬೆಮ್ಮೆರ್ ಕೊರಿನ ।
ಸಿಂಗಾರದಾ ಸಿರಿ ದುಂಬುಗು ನಿನ್ನ ॥
ತಿಂಗೊಲು ದಿನ ದಿನ ದಿಂಜುನ ಬನ್ನ ।
ಮಂಗಲ ಮಾನದ ನಿನ ಮೋಕೆ ಎನ್ನ ॥ಜೋ॥ ॥4॥
ಈಯಿಲ್ಲ್ ದಿಂಜುನ ಪುನ್ಯದ್ ದೀಪ ।
ಈ ಯೆನ್ನ ದುಕ್ಕದ ಬಂಜೊನು ಜಾಪ ॥
ಕಾಯಿದಿ ಮನಸ್‌ಗ್ ತಂಪುನು ಕನಪ ।
ಮಾಯಿದೆ ಪೋಂಡೆನ್ನ ಮಾತಲ ಪಾಪ ॥ಜೋ॥ ॥5॥
ಅಲ ತೂಲ, ಬೆಮ್ಮೆರ್ ನಿನ ತರೆ ಮಿತ್ತ್ ।
ನಲಿಪುನ ದೇವೆರೆ ಪೊರ್ಲುದ ಬಿತ್ತ್ ॥
ಕಲೆಕೂಡಿ ನಿನರೂಪು– ಮೆಯ್ಸಿರಿಲತ್ತ್ ।
ಬಲಪಡ್ ಬಾಡಂದ್ ಬುಲೆವಡ್ ಮಿತ್ತ್ ॥ಜೋ॥ ॥6॥
ಅರಲಿನ ತುಂಬೆದ ಪೂ ನಿನ್ನ ತೆಲಿಕೆ ।
ಮುರೊಟುಪ್ಪುಗೆಂಡ ಸಂಪಾಯಿದ ನಲಿಕೆ ॥
ಇರ್‌ವಂದೆ ನೀರಲ್ಲಿ ಎಸಲ್‌ದ ಬಲಕೆ ।
ತರೆದೆರ್ತಿ ಕೇದಾಯಿರಂಗ್‌ದ ತೋಕೆ ॥ಜೋ॥ ॥7॥
ಮಿರೆಪೇರ್, ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್‌ನ ಕೊರುಪೆ ।
ತರೆಮೆಯಿ ಗಟ್ಟಿದ್ ಕೊಂಡಾಟ ತೂಪೆ ॥
ಪೊರೆಲಡ ಕನೊಟೊಂಜಿ ಗುಟ್ಟುನು ಕನಪೆ ।
ಮಿರಿಮಿರಿಮೆಂಚುನ ಬಂಗಾರ ಪಾಪೆ ॥ಜೋ॥ ॥8॥

ಜೋ ಜೋ ಎನ್ನ ಬಾಲೆ

ಡಾ॥ ಸುನೀತಾ ಶೆಟ್ಟಿ, ಮುಂಬೈ

ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಎನ್ನ ಬಾಲೆ
ಬಂಗಾರ್ದ ಕಿರಿ ತುಡರ್ ರತ್ನದ ಮಾಲೆ ॥ಪ॥
ಬಾನಾದ ದಾರಾಯಿ ಗೆನಿಪುನ ಬಾಲೆ
ತಿಂಗೊಲ್ದ ತಂಪುಡು ನಲಿಪುನ ಬಾಲೆ
ಮೋಡದ ಸುತ್ತ ತಿರುಗುನ ಬಾಲೆ

ಮೂಡಾಯಿ ಬೊಲುಗು ತೆಲಿಪುನ ಬಾಲೆ ॥1॥
ಮಲ್ಲಿಗೆ ದೋಟೊಡು ಬಲಿಪುನ ಬಾಲೆ
ಸಂಪಯ್ ಕಾಡ್‌ಡ್ ಸುತ್ತುನ ಬಾಲೆ
ಗುರ್ಬಿದ ನಡಕೆನ್ ನಡುಪುನ ಬಾಲೆ
ಗಿಲಿತಂಚ ಗಿಲಿಗಿಲಿ ಪಾತೆರು ಬಾಲೆ ॥2॥
ಏಳ್‌ಕಡಲ್‌ದ ಪಿದಯಿ ಪೋವೊಡು ಬಾಲೆ
ತಾಮರೆ ಪೂವೊಂಜಿ ಕನವೊಡು ಬಾಲೆ
ಕಮ್ಮೆನ ನಾಡ್‌ಡ್ ಪರಪಡ್ ಬಾಲೆ
ತುಳುನಾಡ ಬೆಳಗಡ್ ಬಾಲೆ ॥3॥

ಜೋ ಜೋ ಜೆಪ್ಪು
ಕಬ್ಬಿನಾಲೆ ಭಾರದ್ವಾಜ
ಜೋ ಜೋ ಜೆಪ್ಪುಲ ಓ ಪುರುಬಾಲೆ
ಜೋಕುಲೆನರಸು ಪಿಂಗಾರದ ಪಾಲೆ ॥
ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ
ಏರ್ ನೆರಿಯೆರಪ್ಪ ಎನ್ನ ಕುಂದರಿಗ್
ಏರ್ ಕಿನ್‌ಕೈರಪ್ಪ ಬಂಗಾರ್ದ ಮರಿಕ್
ಬೇರುವೆ ಕೈಯಿತ್ತೆ ಬೇತೆ ಜೋಕುಲೆಗ್
ಪೇರ್ ಸಕ್ಕರೆ ಕೊರ್ಪೆ ಎನ್ನ ತಾಮರೆಗ್ ॥1॥
ತಾಡ್‌ಂಡ ಮಗ ನಿಕ್ಕ್ ಕೊಟ್ಯದ ಗೋಣೆ
ತಾಡ್‌ನ ಸೋಂಕ್‌ಗ್ ಕಪ್ಪು ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ ಮೋನೆ
ಪೋಡ್ಯಡ ಯಾನುಲ್ಲೆ ಕೊರ್ಪಾವೆ ಆನೆ
ನಾಡೊಂದು ಬರುಗುಮ್ಮೆ ಬುಲಿಪಡ ದಾನೆ ॥2॥
ಎಲ್ಲೆ ಕಾಂಡೆನೆ ಲಕ್‌ದ್ ಕುಡಲಗ್ ಪೋಕ
ಇಲ್ಲಡಣ್ಣನ್ ಬುಡುದು ನಮ ಪೇಂಟೆ ತೂಕ
ಮಲ್ಲ ಲೋಟೆಡ್ ತಂಪು ಪಾನಕ ಪರ್ಕ
ಪೊರ್ಲಂಗಿ ಪಾಡೊಂದು ತಿರ್ಗೊಂದು ಬರ್ಕ ॥3॥

ತುಳು ಬಾಸೆ ಮೋಕೆಡ್ ಕಬಿತೆನ್ ಮುಡೆಲ
ತುಳುನಾಡ ವೀರೆರೆ, ಶಕ್ತಿನ್ ಪಡೆಲ
ತುಳುನಾಡ ಅಪ್ಪೆ ಸಂಗತಿ ಸಾಧನೆ ತೆರಿಲ
ತುಳು ಮಣ್ಣ ಮಗೆಯಾದ್ ತುಳುಟೆ ಪಾತೆರ್‌ಲ

ನನೊಂಜಿ ಜೋಯಿಪದ ಇಂಚ ಉಂಡು

ಡಿಂಬಿ ಸಾಲೇ, ಡಿಂಬಿ ಸಾಲೇ ಜೋ – ಜೋ
ಡಿಂಬಿ ಸಾಲೇ ಬಾಲೆ ಕೊಂಬಿ ಸಾಲೇ ಜೋ – ಜೋ
ರಾಮೇ ದೂಮೆ ಅಮರ್ ಕುರ್ಲೆಲು ಜೋ – ಜೋ
ರಾಮಗ್ ಕಂಚಿದ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಜೋ – ಜೋ
ದೂಮಗ್ ಬೊಲ್ಲಿದ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಜೋ – ಜೋ
ಕಾಳಗ್ ಕುಂಟುದ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಜೋ – ಜೋ
ಬೋಳಗ್ ಪಾಲೆದ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಜೋ – ಜೋ

ಇಂಚ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಸಾಲ್‌ಗ್ಲಾ ದಿಂಬಿ ಸಾಲೇಂದ್ ಪನೊಂದು ಜೋಯಿ ಪನ್ಪೆರ್.

ಡಿಂಬಿ ಸಾಲೆಗ್ ಅರ್ಥ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಆ ಶಬ್ದೊಲು ಬಾಲೆದ ಕೆಬಿಕ್ ಪೊಸತ್ತಾದ್ ತೋಜುನೆಕ್ ಡಿಂಬಿಸಾಲೆ ಡಿಂಬಿಸಾಲೇಂದ್ ಪಂಡೆರಾದಿಪ್ಪು. ಈ ಕಬಿತೆಗ್ ಕಡೆ ಇಜ್ಜಿ... ಮನಸ್‌ಗ್ ತೋಜುನೆನ್ ಬಾಲೆ ನಿದಿರೆ ಮಲ್ಪುನ ಮುಟ್ಟಲಾ ರಾಗೊಡು ಪನೊಂದು ತೂಂಕೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಾಲೆದ ಪೊರ್ಲು, ರಂಗ್, ತೆಲಿಕೆ, ನಲಿಕೆದೊಟ್ಟುಗು ಬಾಲೆಗ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಸೊಂಟೊಗು ನೇವಲಾ, ಕಂಟೆಲ್ಗ್ ಪಕಲದ ಕಂಟಿ, ಕೆಬಿಕ್ ವಜ್ರದೊಂಟಿ, ಕೈಕ್ ಮುರ್ಗಿಪಾಟ್ಲಿ, ಬಿರೆಲ್‌ಗ್ ಉಂಗಿಲ, ಕಾರ್‌ಗ್ ಗಿಲಿಗೆಜ್ಜೆ, ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮೈ, ಮುಂಡೊಗು ಪುರುಸಾದ ಇಂಚ ಬಾಲೆದ ಐತನ್ ಪುಗರೊಂದು ನಮ ಜನಪದೆರ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ನ್ ತೂಂಕೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪುನೆಕ್ ಈ ಕಬಿತೆ ಉದಾರ್ಮೆ.

ಬಾಲೆಗ್ ಪದ ಪಂಡ್ದ್ ತೂಂಕರೆಗ್ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬಂಞ ಇಜ್ಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಪ್ಪೆ ಆಯಿನಾಲ್ ಮೋಕೆಡ್ ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರನೇ ಮಲ್ಲ ಕಬಿತೆ ಆಪುಂಡು. ಬಾಲೆಗ್ ಕಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿದ್ ಜೆಪ್ಪರೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಳು..ಳು..ಳು.. ಲಾಯಿ, ಜೋಯಿ... ಬುಲಿಪಡಾ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪಡ. ಮೇಗಿನ ಲೋಕೊಡ್ ಇಸ್ವರೇ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವೆರ್, ತಿಪೆ ತಿನ್ಪಾವೆರ್ ಬುಲಿಪಡ, ನಾರಾಯಣ

ದೇವೆರ್ ಮೋಕೆಡ್ ಗೊಬ್ಬಾವೆರ್ ಬುಲಿಪಡ, ಅಪ್ಪೆ ಸರಸೊತಿ ಪದ ಪನೊಂದ್ ಜೋಯಿ ಪಾಡ್‌ವೆರ್ ಬುಲಿಪಡ. ಇಂಚ ಆಲೆನ ಮೋಕೆದ ಪಾತೆರನೇ ಮಾ–ಮಲ್ಲ ಕಾವ್ಯೊ ಆವು. ತುಳು ಜನಪದೆರ್ ಒಂಜಿ ಕಬಿತೆ ಪೊನ್ನುಬಾಲೆದ ಮಿತ್ತ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಮುಡೆತ್‌ದೆರ್:

ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆ ತೆಲಿಕೆದ ಮೋನೆದಾಲೋ, ಜೋ— ಜೋ—
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ತಿರುಪುದ ಪೂವಾವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಬುಗುಡಿ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಉಂಗಿಲ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಮುಂದಲೆ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಮೂಂಕುತಿ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಬೆಂಡೊಲೆ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಕಾಜಿ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಪಟ್ಟಿ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ವಂಕಿ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಕಾರ್ದ ಸರಪಣಿ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಗೆಜ್ಜೆ ಟಿಕ್ಕಿ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಮಿಸ್ರಿ ಮಾಲೆ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಕೊಪ್ಪುಸರಪಳಿ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಬಂಗಾರ್ದ ಕೇದಯಿ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ತಾರೆ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಟಿಕ್ಕಿ ಆವೊಡೋ
ಎಲ್ಯಾಲ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಅಜಿವರಣೊ ಕೈತ ಸರಪಣಿ ಆವೊಡೋ

ಉಂದು ಶಿಷ್ಟವರ್ಗದಾಕ್ಲೆನ ಪದ. ಬಾಲೆಗ್ ಮಾತಾ ಪದ್ದೇಯಿಲೆನ್ ಪಾಡುನ ಕನ ತೂವೊಂದು ಪೊರ್ಲುಡ್ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ ಪದ ಪನ್ತೆರ್ ಪನ್ಪುನೈಕ್ ಈ ಪದ ಉದಾರ್ಮೆಂದ್ ಪನೊಲಿ.

ಪೊನ್ನಗ್ ತನ್ನ ಬೇನೆ–ನೇನೆನ್ ಪಂಡ್ದ್ ಪುಡ್ರಾಡೆಗ್ ಒಂಜಿ ಜನ ಬೋಡು. ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲ ಕೈತಾಲ್ ಇಜ್ಜಿ. ಮಾಮಿ, ಮೈತಿದಿ, ಕಂಡನೆ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಕಷ್ಟೊಲೆನ್ ತನ್ನ

ಬಂಞದ ಬೇಲೆಲೆನ್ ಬಾಲೆ ತನ್ನ ನೆತ್ತೆರ್ಡ್ ಪುಟಿನ ಬಾಲೆಡಪ ಪಂಡ್ದ್ ಸಮಾದಾನ ಪಡೆವುನ ಪೊರ್ತು ಪಂಡ ಬಾಲೆನ್ ತೂಂಕುನಗ ಮಾತ್ರ.

ತೊಟ್ಟಿಲ್ ತೂಂಕನಗ

ರಾಗ ಒಯ್ಪಾಗ – ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ಮಲ್ಲ ದೊಂಡೆಡ್ – ಮೆಲ್ಲ ರಾಗದಾಯೆ? – ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ಬಾರ್ ಎಡ್ಪುನಗ – ಸೊರ ಪೋಂಡು – ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ನಟ್ಟಿಗ್ ಪೋನಗ – ಸೊರ ಪೋಂಡು – ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ಪಜಿರ್ ಕೊಯ್ಪಗ – ಸೊರ ಪೋಂಡು – ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ತೊಪ್ಪು ಕುದ್ಪುನಗ – ಸೊರ ಪೋಂಡು – ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ಕೈ–ಕಂಜಿ ಮೇಪಾನಗ – ಸೊರ ಪೋಂಡು – ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ದಿಕ್ಕೆಲ್ದ ಪುಗೆ ದಿಂಗ್ದ್ – ಸೊರ ಪೋಂಡು – ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ಬಿತ್ತಿಲ್ಗ್ ಗೊಬ್ಬರ ತುಂಬುದು – ಸೊರ ಪೋಂಡು – ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ಕಂಡನೆ ನೋಪುನಗ – ಸೊರ ಪೋಂಡು – ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ಮಾಮಿ ನೆರ್‌ನಗ – ಸೊರ ಪೋಂಡು – ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ಇಡೀ ದಿನ ಬುಲ್ತ್‌ಬುಲ್ತ್ – ಸೊರ ಪೋಂಡು – ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ಬುಲಿಪೆಲ್ ಬಾಲೆ – ಎಂಕುಂಡು ಜೋಯಿ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ
ಅಲ್‌ಪೇಲ್ ಬಾಲೆ – ಎಂಕುಂಡು ಜೋಯಿ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋಯಿ

ಇಂಚ ಅಪ್ಪೆ ತನ್ನ ಸಾರ ಬೇಲೆನ್ ಬಾಲೆಡಪ್ಪ ಪನೊಂದು ಮನಸ್ಸ್‌ನ್ ಹಗುರ ಮಲ್ತೊಂದು ಜೋಯಿಪದ ಪನ್ಪಲ್. ಅ ಪೊರ್ತುಗೆ ಆಲೆಗ್ ಪುರುಸೊತ್ತು. ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆಗ್ ಪಂಡ ಅವ್ ಕೇನುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಅವು ಮಲ್ಲೆ ಆನಗ ತನನ್ ಪೊರ್ಲುಡ್ ತೂವೊಂದ್ ಆಲೆನ ಕನ ಆದಿಪ್ಪು.

ಉಡುಪಿ ಸೋದೆ ಮಠತ ಶ್ರೀ ವಾದಿರಾಜ ಸ್ವಾಮಿಲು ಬರೆಯಿನ ದಶಾವತಾರದ ಜೋಯಿಪದ.

ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಕೃಷ್ಣಗ್ ಜೋ ಜೋ

ಕಣ್ಣ್ ಬುಡ್ಡ್ ನೀರ್ದುಲಾಯಿ ಉಪ್ಪಿನಾರೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಪರ್ವತೋನ್ ಬೆರಿಟ್ ದೀದ್ ದೆರ್ತಿನಾರೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ರಕ್ಕಸೆನ್ ಕೆರ್ದ್ ಭೂಮಿ ದೆರ್ತಿನಾರೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಕರ್ಲ್ ಮಾಲೆ ಕಂಟೆಲ್ಡ್ ಪಾಡಿನಾರೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಬಲಿಟ ಭೂಮಿ ನಟ್ಟಿನಾರೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಕ್ಷತ್ರಿಯೆರೆನ್ ಬಾಳಸರ್ತಿ ಕೆರ್ತಿನಾರೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಉಪ್ಪುನೀರ ಕಡಲ ಕಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿನಾರೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಅರ್ಜುನೆಗ್ ಸಾರಥಿತ್ವ ಮಲ್ತಿನಾರೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಕುಂಟು ಬುಡುದು ಬತ್ತಲೇಡ್ ಉಂತಿನಾರೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಪೆರ್ಮೆಡ್ ಭಕುತೆರೆನ್ ಕಾಪುನ ಹಯವದನಗ್ ಜೋ ಜೋ

*****

ಪುದಾರ್ ದಾಂತಿನ ಕವಿ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ದೇವೆರ್ನ ಪತ್ತಾವತಾರದ ನನೊಂಜಿ ಜೋಯಿ ಪದ ಇಂಚ ಉಂಡು:

ಜೋ ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಕಿನ್ನಿಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ಬಂಗಾರ್‌ಗ್ ಬೊಲ್ಲಿಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ರತ್ನೊಗ್ ಮುದ್ದುಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ಕಡಲ್ಡ್ ಜೆತ್ತಿನಾಯೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ಲೋಕೊನ್ ತೋಜಾಯಿನಾಯೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಜೀವೊನು ಕೊರ್ತಿನಾಯೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ಅಪ್ಪೆನ ಜೀವೊನು ಒರ್ತಿನಾಯೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ಪೆಜ್ಜೆಡ್ ಲೋಕೊನ್ ಲತ್ತಿನಾಯೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ನೀರಡ್ಡ್ ಲೋಕೊನ್ ದೆರ್ತಿನಾಯೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ಗುಡ್ಡೆನ್ ಬೆರಿಟ್ ತುಂಬಿನಾಯೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ಬಾಲೆನ್ ಮಟ್ಟೆಲ್ಡ್ ಕುಲ್ಲಾಯಿನಾಯೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ಅಂಚೆಂಚಿ ಬೆತ್ತಲೆಡ್ ತಿರ್ಗಿನಾಯೆಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ಕುದುರೆನ್ ಮಿತರನಾಯಗ್ ಜೋ ಜೋ
ಜೋ ಜೋ ಪುರುಕುಂದ್ರಿ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋ ಜೋ

*****

ನಲ್ಕೆದ ಹಿರಿಯಡ್ಕದ ದಿ. ಬೆಪ್ಪು ಪಾಗೂರ ಆರ್ ಪಂಡಿನ (ಸಂಗ್ರಹ) ಮಾಂಕಾಲಿ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆದ ಜೋಯಿಪದ:

ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಬಾಲೆ ಜೋ ಜೋ ಜೋ
ಅರಡಾ ಬಾಲೆನೇ । ಬುಲಿಪಡಾ ಬಾಲೆ ಈ ..... ಏ
ಎನ್ನಾ ಬಾಲೆಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜೊಡುಯ್ಯಾ ..... ಏ
ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜೊಡು ಬೆಚ್ಚ ನೀರಾವೊಡುಯ್ಯಾ .....ಏ
ಅಂದಣದಾ ಬಾಲೆಗ್ ಕುಂದಣಂದ ಪುದಾರ್‌ಯೇ..... ಏ
ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿದ್ ಬೆಚ್ಚ ನೀರೊ ಮೀಪಾವೊಡುಯೇ ..... ಏ
ಅರಡಾ ಬಾಲೆನೇ .... ಬುಲಿಪಡಾ ಬಾಲೆ ಈ ..... ಏ ಜೋ ಜೋ
ಎನ್ನೆ ನೀರ್‌ಡ್ ಮೀಪಾದ್ ಬಂಜಾಲ ಹೂವೊಡೇ ..... ಏ
ಮುರುತ್ತಾ ಆವೊಡು, ಬಡವು ಕೊರೊಡುಯ್ಯೇ ..... ಏ
ಅರಡಾ ಬಾಲೆ .... ಬುಲಿಪಡಾ ಬಾಲೇ ಈ ..... ಏ ಜೋ ಜೋ
ಯೆನ್ನಾ ಬಾರೆಗ್ ಮಿರೆ ಕೊರೊಡುಯ್ಯೆ
ಬಂಜಾರಾ ಉರು ಬಾಲೆ । ಜೆಪ್ಪುಲಾ ಬಾಲೆ ಈ
ಬಂಜಾರಾ ಉರುಲಾ, ನೆಲಆರಾ ಜೆಪ್ಪುಲಾ ಬಾಲೆ ಈ ..... ಜೋ ಜೋ

*****

ಕೆಮ್ಮಣ್ಣ್‌ದ ಸೀತು ಮರಕಲ್ತಿ ಪನ್ತಿನ ನನೊಂಜಿ ಜೋಯಿ ಪದ;
ಜೋ ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋ ಜೋ ಬಾಲೆ
ಬಾಲೆದಮ್ಮೆ ಮೀನ್‌ಗ್ ಪೋದಾಂಡ್
ಬಾಲೆದಪ್ಪೆ ಮೂಡಾಯಿ ಪೋದಾಂಡ್
ಜೆಪ್ಪುಲ ಬಾಲೆ ಈ ಬುಲಿಪಡಾ
ದೇವೆರುಲ್ಲೆರ್ ಮಗಾ ನಿಕ್ಕ್, ನಾರಾಯಣ ದೇವೆರ್.
ಜೆಪ್ಪುಲ ಬಾಲೆ ಈ ಬುಲಿಪಡಾ

ಜೋ ಜೋ ಬಾಲೆಗ್ ಜೋ ಜೋ ಬಾಲೆ
ಬಾಲೆ ಗಿಜ್ಜಾಲೆ ಪೊಣ್ಣು
ಕಾಲೆ ಗಿಜ್ಜಾಲೆ ಕಂತಾಲ್ದ್ ವಾಡ ಬನ್ನಗ
ಬಾಲೆದ ಬುಲಿಪುಗ್, ಜೋ ಜೋ.

8. ಪುರುಬಾಲೆದ (ಆ)ಹಾರ

ಲೋಕೊಡಿತ್ತಿನ ಜೀವಿಲೆಗ್ ಬದ್ಕೆರೆಗಾದ್ರ ಹಾರ ಬೋಡೇ ಬೋಡು. ಪುರುಬಾಲೆಗ್ ದೇವೆರ್ ಉಂಡುಮಲ್ತಿನ ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆಪೇರ್ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಯಿನ ಹಾರ.

ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟಿನ ಗಲಿಗೆಡೇ ಮಿರೆಪೇರ್ ಕೊರೊಡಾಂಡಲ ಸುರುತ ದಿನತ ತೆಟ್‌ಪೇರ್ನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಪರ್ಪಾವರೆಗ್ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲು ನಂಬ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ತೆಟ್ ಪೇರ್ನ್ ಪರ್ಪಾಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ಉಸಿಲ್ ಕಟ್ಟುಂಡುಂದು ಆನಿ ಪೇರ್‌ನ್ ಪರ್ಪಾವರೆಗ್ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ದುಂಬುದಕ್ಲು ನಂಬೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆ ತೆಟ್ ಪೇರ್ನ್ ಪರ್ಪಾಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಅಪ್ಪೆನ ಪೇರ್ ಬಾಲೆಗ್ ಅಮೃತಗ್ ಸಮಾತಿನವು.

ಬಂಜಿದುಲಾಯಿಡ್ ಬಾಲೆ ಒಂರ್‌ಬ ತಿಂಗಲ್‌ಡ್ ಬಂಜಿದ ಚೀರಾವುಡ್ ಕತ್ತಲೆಡ್ ಬುಲೆನೈಡ್ಡಾವರ ಬಾಲೆ ಮಿರೆತ ಕಪ್ಪುದ ಕೊಡಿನ್ ಪಕ್ಕ ಗುರ್ತಪತ್ತ್‌ದ್ ಮಿರೆ ಪೇರ್ನ್ ಅಪಗನೆ ಜುಂಬರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಒಂಜಿ ವೇಲ್ಯೊಗು ಬಾಲೆಗ್ ಪೇರ್ ಪರ್ರೆಗ್ ತೆರಿಜ್ಜಡ ಅಪ್ಪೆ ಆಯಿನಾಲ್ ರಡ್ಡ್ ಬಿರೆಲ್ದ ನಡುಟು ಮಿರೆತ ಕೊಡಿನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ನನೊಂಜಿ ಕೈಟ್ ಬಾಲೆನ್ ದೆರ್ತ್‌ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಪೇರ್ ಪರ್ರೆಗ್ ಸಾಯ ಮಲ್ಪೊಡು. ಪೇರ್ ಸೊರ್ಕುದ್ ಉರ್ಕರ್ನಗ, ಬಿರೆಲ್ನ್ ಒತ್ತ್‌ದ್ ಪತ್ತ್‌ಂಡ ಪೇರ್ ನಿಧಾನೊಡು ಬರ್ಪುಂಡು.

ಬಾಲೆಗ್ ಏಪಲಾ ಒಂಜಿ ಮಿರೆನ್ ಕೊರಂದೆ, ಒರ ಬಲತ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ಬೊಕ್ಕೊರ ದತ್ತ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ಮಿರೆನ್ ಕೊರೊಡು. ಬಾಲೆಗ್ ಪೇರ್ ಪರ್ಪಾಯಿಲೆಕ್ಕನೇ ಪೇರ್ ಆಪುಂಡು. ಕೆಲ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜೇ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ಅಭ್ಯಾಸ ಆದ್ ನನೊಂಜಿ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ಮಿರೆತ ಪೇರ್ ಪರ್ರೆಗ್ ಕೇನುಜ್ಜ. ಅಂಚಾದ್ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಬಾಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಲ್ಪೊಡುಗೆ. ದುಂಬುಡು ಕೆಲವೆರ್ ಅಪ್ಪೆಡಿಕ್ಲೆನ ಮಿರೆತ ಪೇರ್ ಏತ್ ತಂಪು ಪಂಡ ನಾಲೈನ್ ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟಲಾ ಬೇತೆ ಹಾರ ಕೊರಂದೆ ಮಿರೆಪೇರ್ ಕೊರ್ದೇ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ದೆರ್ಗೆ. ಅಂಚಿನ ಬಾಲೆಲು ಎಡ್ಡೆ ಪುನ್ಯ ನಟ್‌ದೆರ್, ದಾಯೆಪಂಡ ಇತ್ತೆದ ಕಾಲೊಡು ಅಪ್ಪೆಡಿಕ್ಲ್ ಬಾಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ತಿಂಗಲ್ ಪೇರ್ ಕೊರುಂಡ ಪುನ್ಯ. ಬೊಕ್ಕ ಪೆತ್ತದಲಾ ಅತ್ತ್, ಎರ್ಮೆದಲಾ ಅತ್ತ್, ಕೊರ್ಪುನವು ತೊಟ್ಟೆದ ಪೇರ್. ಬೊರಿದ್ ಏತ್ ವಾರ ಆದಿಪ್ಪುಂಡ ದಾನ್ನ. ಕೆಲವೆರ್ ಬಾಲೆಗ್ ಪರ್ಪಾವುನು ತೊಟ್ಟೆದಲಾ ಪೇರತ್ತ್ ಡಬ್ಬೆದ ಪೊಡಿತ. ಪೊಡಿಕ್ ವಂತೆ ಬೆಚ್ಚನೀರ್ ಕೂಟುಂಡ ಪೇರ್ ಸುಲೊಬೊಡು ತಯಾರ್.

ದುಂಬು ಪೇರ್ ಆವರೆಗಾದ್ರ ಪೆದಿಮೆತ್ತಿ ತಾಂಕನೆಡ್ ಬಾಲೆದ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಕೆಲವು ಮರ್ದ್‌ಲೆನ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆ ಮರ್ದ್‌ಲೆಡ್ ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆಪೇರ್ ಹೆಚ್ಚಾಪುಂಡುಗೆ. ಒಂಜಿ ವೇಲೆ ಬಾಲೆ ರಾತ್ರೆ–ಪುಲ್ಯ ಬುಲ್ಪೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡವು ಬಡವುಗಾತ್ರಂದ್ ಲೆಕ್ಕ. ಒಂಜಿ ವೇಲೆ ಬಾಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆತ ಪೇರ್ ಯಾವಂದೆ ಪೋಂಡ ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್‌ನ್ ಬೆಚ್ಚ

ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್. ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್‌ಗ್ ಒಂಜೆಕ್ಕ್ ಮೂಜಿ ನೀರ್ ಕೊಟೊಡು, ಇಜ್ಜಿಡ ಕಪ ದಿಂಜುಂಡುಗೆ. ಅತ್ತಾಂಡ ಬಾದಾಮಿ, ನೆಲಕಡ್ಲೆನ್ ಪೊರ್ತ್‌ದ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ಕುಂದಾದ್ ಪರ್ಪಾಂಡ ಎಡ್ಡೆಗೆ. ಎಡ್ಡೆ ಏಡ್‌ದ ಪೇರ್‌ನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗ್.

ಮೂಜಿ ತಿಂಗಲ್ ಆನಗ... ಕೆಲವು ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಗಟ್ಟಿದ ತೆನಸ್ ಕೊರೊಡಾಪುಂಡು. ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಧಾನ್ಯದ ಪಲ್ಲೆನ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬಾಲೆದ ಬಡವುನ್ ತೂದು ದಿನಕ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ, ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಇಂಚ ಬಡವು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ರಾಗಿದ ಪಲ್ಲೆನ್ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಎಂಚ ಪಂಡ: ರಾಗಿ ಬೊಕ್ಕ ಗೋಧಿನ್ ಸಮಸಮ ಅಲತೆಡ್ ಸಣ್ಣ ಕಡೆದ್, ತೆಲ್ಪು ಕುಂಟುಡ್ ಪಾಡ್ದ್, ಐತ ನೀರ್‌ನ್ ಪುಂಟುದ್ ದೆಪ್ಪೊಡು. ಮನದಾನಿ, ಮೇಲ್ದ ನೀರ್‌ನ್ ಗೂತ್‌ದ್ ಅಡಿತ ದಪ್ಪ ಬಂದೊನ್ ಬೊನ್ಯ ಇತ್ತಿನ ತಡ್ಪೆದ ಮಿತ್ತ್ ತೆಲ್ಪು ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟುದ ಮಿತ್ತ್ ಪಾಡೊಡು. ರಡ್ಡ್ ಗಂಟೆದ ಬೊಕ್ಕ ಬಂದೊನ್ ಉರುಟು ಉರುಟುದ ಪಲ್ಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೊಲ್ದ್ ಕುಂಟುಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ನಾಲೈನ್ ದಿನ ದೊಂಬುಗು ಸಮಾ ನುಂಗಾದ್ ಡಬ್ಬೆಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೀವೊಡು.

ಸುರುಕು ಅರ್ದ ಪಲ್ಲೆನ್ ನೀರ್‌ಡ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಪೇರ್‌ಡ್ ನೆನೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೈ ಬಟ್ಟಲ್ದ ಬಾಜನೊಡು ನಡು ಸಮಾ ಗುಲ್ಲೆ ಬನ್ನೆಟ್ಟ ಬೈಯ್ಪಾದ್ ಉಗುರು ಬೆಚ್ಚಡ್ ಬಾಲೆಗ್ ತಿನ್ಪಾವೊಡು. ಇಂಚ ತಿನ್ಪಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಮುಡ್ಸ್‌ಗಾದ್ರ ಬಾಜನೊಗು ರಡ್ಡ್ ಚಮಚ ನೀರ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬಾಲೆಗ್ ತೊರತ್ತ್‌ದ್ ದಕ್ಕ್‌ವೆರ್. ಬಾಲೆದ ದೇಹ ಪ್ರಕೃತಿ ತೂದ್ ಉಷ್ಣ ಆಂಡ ರಾಗಿ ಹೆಚ್ಚ ಪಾಡೊಡು. ಸೀತ ಆಂಡ ಗೋಧಿ ಹೆಚ್ಚ ಪಾಡೊಡು. ಇಂಚನೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆಡೆ ನವಧಾನ್ಯ, ಆರಾರೋಟ್, ಕೆರೆಂಗ್, ಬಾರೆ, ಸಾಬಕ್ಕಿ, ಬಜಿಲ್, ಸಜ್ಜಿಗೆ, ಜೋಳ, ಅರಿ ನೆತ್ತ ಪೊಡಿಟ್‌ಲಾ ಬಡವು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಐಕ್ ಪೇರ್ ಅತ್ತ್‌ಡ ಕೊಜಪುಡು ಕೊದಿಪಾದ್ ರಡ್ಡ್ ಕಲ್ಲ್ ಉಪ್ಪು ಅತ್ತಡ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಪೇರ್ ನೀರ್ದ ಬದಲ್ಗ್ ಕುಡು, ಬೇಳೆ, ಇಂಚಿನೆನ್ ಬೆಯ್ಪಾಯಿನ ಕಟ್ಟ್‌ನ್ ಬೆರೆಕಾದ್ ಬಡವು ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಕೆಲವೆರ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಮುಂಡಿದ ಅಂದಾಜಿಡ್ ಉರ್ಪೆಲ್ ಅರಿ, ಬೊಲಂತೆ ಅರಿ, ಗೋಧಿ, ರಾಗಿ, ತೊಗರಿ ಸಲಾಯಿ, ಪದೆಂಗಿ ಸಲಾಯಿ, ಕಡ್ಲೆ, ಅವರೆ, ನೆಲಕಡ್ಲೆ ಸಲಾಯಿ, ಕುಡು, ಉರ್ದು (ಕೊತ್ತಂಬೆರಿ, ಮೆಂತೆ, ಜೀರಿಗೆ ಉಂದೆನ್ ಪರಿಮಲಗಾತ್ರ) ಉಂದೆನ್ ಬಾನಲೆಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಹದ ಗೆಂಡೊಡು ಕೆಂಪುಡ್ ಪೊರ್ತುದ್ ಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಬೀಸ್‌ದ್ ಪೊಡಿಮಲ್ತ್ ಬಾಲೆಗ್ ತೆನಸ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. (ಕೆಲವೆರ್ ಧಾನ್ಯಲೆನ್ ಮುಂಗೆ ಬರ್ಪಾದ್ ನುಂಗಾದ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ಪುವೆರ್). ಈ ಪೊಡಿತ ಬಡವು ಬಾಲೆದ ಬುಲೆಚಿಲ್‌ಗ್ ಭಾರೀ ಎಡ್ಡೆಗೆ.

ಕೆಲವೆರ್ ಸಮಾ ಬೆಯ್ಪಾಯಿನ ನುಪ್ಪುನು ಬಾವಡೆಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಉಪ್ಪಗನೇ ಮಂತ್‌ಡ್ (ಕೊಜಪು ಕಡೆಪಿನ ಮಂತ್) ಸನ್ನ ಕಡೆದ್ ಐಕ್ ನೈತ ಪಸೆನಾ, ಪೇರಾ, ಕೊಜಪುನಾ ಪಾಡ್ದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಉಸ್ಪಾವೆರ್. ತೆಲ್ಲಾವು, ಮೂಡೆ, ಗಟ್ಟಿ ಇಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ತಿನ್ಪುನ ತಿಂಡಿಲೆನ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ಬೊದ್‌ಲಾದ್ ವಂತೆವಂತೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜೊರೆ ವರ್ಷ ಆನಗ ಬಾಲೆಲು ಮಲ್ಲಾಕುಲು ತಿನ್ಪುನ ಹಾರೊನು ತಿನೆರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ಮಾತ್ರ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಒಂಜಿ–ಒಂಜರೆ ವರ್ಷ ಮುಟ್ಟ ಬಂಜಿಗ್ ದಾದ ಕೊರುಂಡಲ ಆಡಿಗೆ ಬರ್ಪಾವೊಡು, ಬೊಕ್ಕ ಮೇಲ್‌ಡ್ದ್ ಮೇಲ್ ತಿನಿಯೆರೆ ಕೊರ್‌ಂಡ ಅಜೀರ್ತೆ ಆಪುಂಡುಗೆ.

ನಡು ನಡುಟು ಪರ್‌ಂದ್, ಟೊಮೆಟೊ, ಕುಕ್ಕು, ಸೇಬು, ಚಿಕ್ಕು, ಖರ್ಜೂರ ಇಂಚಿನ ಪರ್‌ಂದ್‌ನ್ ತಿನಿಯೆರೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಇಲ್ಲಡ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ತಿನ ಅರಿತ, ಪೊದೊಲ್, ಬಜಿಲ್, ಕುರ್ಲು, ನೆಲಕಡ್ಲೆನ್ ಬೆರಕಾದ್ ಬೆಲ್ಲದ ಪಾಕೊಡು ಮಲ್ತಿನ ಉಂಡೆಲೆನ್, ಮಿಠಾಯಿನ್, ಹಪ್ಪಲ, ಸೆಂಡಿಗೆಲೆನ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೆರೆಂಗ್, ಬಟಾಟೆ, ಕೇನೆ ನೆತ್ತ ಉಪ್ಕರಿ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ.

ಪರ್ರೆಗ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಪೇರ್‌ಗ್ಲಾ ಗೋಧಿ, ನೆಲಗಡಲೆ ಬೀಜ, ಬಾದಾಮು, ಏಲಕ್ಕಿ, ಬಾರ್ಲಿ, ರಾಗಿ ಉಂದೆನ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಕೊದಿಪಾದ್ ಕಲ್ಲ್‌ಸಕ್ಕರೆ ಕುಂಕುಮ ಕೇಸರಿ ಬೆರಕಾದ್ ಕೊರ್‌ಂಡ ಬಾಲೆಲು ಪೊರ್ಲುಡ್ ಪುಡ್ಕೆಪುಡ್ಕೆನ ಆದ್ ಆರೋಗ್ಯವಂತೆರಾಪೆರ್. ಬಂಜಿಗ್ಲ ನೆತ್ತಿಗೆ ತಂಪುಗೆ. ಇಂಚಿನ ಶಕ್ತಿ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಹಾರೊಡು ವಾ ಕಲಬೆರಕೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ.

ಅತ್ತಾಂದೆ ನುಪ್ಪುದ ತೆಲಿನ್ ದಕ್ಕಂದೆ ಐಕ್ ಅಲೆ, ಉಪ್ಪು, ನೈ ಪಾಡ್ದ ಅತ್ತಡ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ ಪರ್ರೆಗ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ. ಅಪಗಪಗ ನೀರ್‌ನ್ ಪರ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ. ಪರ್‌ಂದ್‌ದ ಪಾನಕ, ರಸಾಯನ, ಬೊಂಡಗ್ ಕಸ್ತೂರಿ ಜೀರಿಗೆ, ಬಜಿಲ್‌ನ್ ದುಂಬುನಾನಿ ನೆನತ್‌ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಜಿಲ್‌ಗ್ ಬನ್ನಂಗಾಯಿ, ಕೊಜಪು ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ದುಂಬು ತುಳು ಜನಪದೆರ್ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಬಿತ್ತಿಲ್ಡ್ ಕಾಯ್‌ಕೈಪು ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಐಕ್ ತೂಟಾನ್‌ದ ಗೊಬ್ಬರ, ಕಿದೆತ ಗೊಬ್ಬರ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಐತ ತಪ್ಪು–ಕೈಪು ಕಾಯಿಲು ಬಾಲೆಗ್ ಎಡ್ಡೆ. ಮಧು–ಮಾಸ ತಿನ್ಪುನಾಕ್ಲು ಬಾಲೆಲೆಗ್ ನಾಲ್ ತಿಂಗಲ್ದ ಬೊಕ್ಕ ತೆತ್ತಿ, ಮೀನ್, ಮಾಸದ ತುಂಡುಲೆನ್ ತಿನೆರೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.

******

ಮಿರೆಪೇರ್ ಕೊರ್ಪುನ ಕ್ರಮ

ಪೇರ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಮಿರೆಟ್ ಪೇರ್ ಆಪುಂಡುಗೆ. ಒರ ಬಲತ ಮರ್ಗಿಲ್ದ್ ಮಿರೆ ಕೊರುಂಡ, ನನೊರ ದತ್ತ ಮರ್ಗಿಲ್ದ್ ಮಿರೆ ಕೊರೊಡುಗೆ. ಬಾಲೆಗ್ ಪೇರ್ ಕೊರ್ನಗ ಸುರುಕು ಆ ಮರ್ಗಿಲ್ದ ತುಡೆನ್ ಮಿತ್ತ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲೊಡು. ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆನ್ ಮಿತ್ತ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪತ್ತೊಡು. ಕೆಬಿನ್ ಬಿರೆಲ್ಡ್ ದುಂಬು ಮಲ್ಪೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಂಚ ಮಲ್ತುಂಡ ಬಾಲೆದ ಕೆಬಿ ಆನೆದ ಕೆಬಿ ಆಪುಂಡುಗೆ. ಬೊಕ್ಕ ಸುರುಕು ರಡ್ಡ್ ಬಿರೆಲ್‌ದ ನಡುಟು ಮಿರೆತ ತೊಟ್ಟುನು ಗಟ್ಟಿಡ್ ಪತ್ತೊಡು, ದಾಯೆ ಪಂಡ ಪೇರ್ ಒರಾನೆ ಉರ್ಕುದ್ ಬನ್ನಗ ಬಾಲೆ ಪಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ಜುಂಬುನಗ ಮೂಂಕುಗ್ ಪೋದ್ ಬಾಲೆ ಒರಾನೇ ಗಾಲ್-ಮೇಲ್ ಆಪುಂಡುಗೆ. ಬಾಲೆ ಪಕ್ಕಪಕ್ಕ ಪೇರ್ ಜುಂಬುನಗ, ಬಂಜಿದುಲಾಯಿ ಗಾಲಿ ಪೋದು ಬಾಲೆಲು ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಪರಿಲೆಕ್ಕನೆ ಬಸ ಬಸ ಕಕ್ಕುವ. ಐಡ್ಡಾವರ ಪೇರ್ ಕೊರಿಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆನ್ ಮೆಲ್ಲ ಪುಗೆಲ್ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಆಡಿಗೆ (ತೇಗ್) ಬರ್ಪಾವೊಡು.

ಬೊಕ್ಕ ಜೆತೊಂದಿಪ್ಪುನಗ ಅಪ್ಪೆ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಕೊರಿಯೆರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ. ಅಪ್ಪೆಗ್ ನಿದಿರೆದ ಅಮಲ್ ಆಂಡ, ಬಾಲೆ ಜುಂಬುದ್ ಜುಂಬುದು ಪೇರ್ ಮೂಂಕುಗು ಜೆಂಜಿದ್ ಉಸಿಲ್ ದೆಪ್ಪೆರೆಗಾವಂದೆ ಬಾಲೆಲು ತೈತ್ ಪೋತಿನ ಉದಾರ್ಮೆ ಉಂಡುಗೆ. ನನೊಂಜಿ ಕಾರಣ ದಾದ ಪಂಡ, ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆಲ್ ಜೆತ್ತ್‌ದೇ ಪೇರ್ ಕೊರೊಡುಂದ್ ಚದಿ ಮಲ್ಪುಂಡುಗೆ.

ಬಾಲೆಗ್ ಪೇರ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬೇಗ ಬಂಜಿ (ಗರ್ಭ) ಬರ್ಪುಜ್ಜಿಗೆ. ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆಪೇರ್ ಬಾಲೆಲೆನ ಬುಲಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಭಾರಿ ಎಡ್ಡೆ, ಬೊಕ್ಕ ವಾ ಸೀಕ್‌ಲಾ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿಗೆ. ದುಂಬುದ ಕೆಲವು ಪೊಂಜೋವುಲು ಐನ್ ವರ್ಸ ಮುಟ್ಟ ಮಿರೆಪೇರ್ ಅತ್ತಾಂದೆ ಬೇತೆ ಹಾರೊನು ಬಾಲೆಗ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತಿಜ್ಜೆರ್‌ಗೆ.

ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆನ ಪೇರ್ ಅಮೃತದ ಲೆಕ್ಕ. ಏಪಲಾ ಏತ್ ಮೊರ್ತುಗ್ಲಾ ಕೊರೊಲಿ. ಕಾಯ್ಪೊಡು, ಗೂಪುಂಡು, ಕುಪ್ಪಿ ದೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಜಿಂಜಾವೊಡು ಪನ್ಪುನ ವಾ ರಗಲೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲು ಪೇರ್ ಆವೆರೆಗ್ ಅಪ್ಪೆಡಿಕ್ಲೆಗ್ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ಹಾರನ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದ್‌ಲೆನ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎನ್ನ ಬಾಲೆ ಆರೋಗ್ಯೊಡು ಪುಡ್ಕೆ ಪುಡ್ಕೆ ಆದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಬುಲೆವಡ್ ಪನ್ಪುನ ಅಪ್ಪೆನ ಅಂಗಲಾಪು ಅಪ್ಪೆಗ್ ಉಪ್ಪುನವು ಸಹಜವಾತಿನವು.

****

ಪುರುಬಾಲೆಲೆನ ಮರ್ದುಲು

ದೇವೆರ್ ಈ ಪೊರ್ಲುದ ಭೂಮಿನ್ ಉಂಡುಮಲ್ಪುನಗ ಜನಮಾನಿನ್ ಐತ ಬಾಲೆಲಾದ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ತೆರ್. ಪ್ರಕೃತಿದ ಬಾಲೆ ಆಯಿನ ಜನಮಾನಿನ ಚರಿತ್ರೆ ದುಂಬುದಿಂಚಲಾ ತನ್ನ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ನಡಪಾವೆರೆಗ್ ನಿಸರ್ಗದ ಮಾತಾ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್‌ನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂದು ಬೈದೆರ್. ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಮಾತಾ ಉಡುಗೊರೆಲು ನಿಸರ್ಗದ ಕಾಣಿಕೆ. ಉಂದು ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ತಿನ ವರ. ಜನಮಾನಿಗ್ ಸೀಕ್ ಬರಂದೆ ಮರಕ್ಕ್ ಬರ್ಪುಂಡಾಂದ್ ಒಂಜಿ ಗಾದೆದ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ಅಂಚನೆ ಜನಮಾನಿ ಪುಟ್ಟುನಗನೆ ಸೀಕ್‌ಲ ಉಂಡಾತಿನವು ಸತ್ಯ. ಜನಮಾನಿಗ್ ಪುಟ್ಟುಸಾವು ಎಂಚನ ಅಂಚನೆ ಸೀಕ್‌ಲ. ಇತ್ತೆದ ಸೀಕುಲು ದುಂಬುಲಾ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ಜೆಂಜ ವರ್ಷ ಸೀಕ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅತ್ತಡ ಹಾರ್ಟ್‌ಫೈಲ್ ಆಂಡ.. ಸನ್ನಿ ಬೂರುಂಡು, ಗಾಲಿ–ಕುಲೆತ ಸೋಂಕನೆಡ್ ತಿರ್ಯೆರ್‌ಂದ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ದುಂಬುದಕ್ಲು ಸೀಕ್‌ಲೆನ್ ಗುನ ಮಲ್ಪರೆಗಾದ್ರ ನಿಸರ್ಗದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಲೆನ್ ಬಲಸ್‌ದ್ ಮರುಜನ್ಮ ಪಡೆಯೊಂದಿತ್ತೆರ್.. ಮುರ್ಗ ಪಕ್ಕಿಲು ಸೀಕ್‌ಡುಪ್ಪುನಗ ಬಲಸುನ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತೊಂದು ಮರ್ದ್‌ನ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಸೀಕ್‌ಲೆನ್ ಗುನ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಆಂಡ ಮಾತ್ರ ಏರೆಗ್ಲ ಪನರೆಗಾವಂದ್.. ಮರ್ದು ಮಲ್ಪುನೆನ್ ತೂವರೆಗಾವಂದ್ ಪನ್ಪುನ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಡ್.. ಜನಪದರೆನ ಅಮೂಲ್ಯ ವೈದ್ಯಜ್ಞಾನ ಅಕುಲೆನೊಟ್ಟುಗೇ ಮಣ್ಣಾಪಿನವು ನಮ್ಮ ದುರದೃಷ್ಟ . ದಾದಾಂಡಲ ಇನಿತ ವಿಜ್ಞಾನ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ ದುಂಬುದಕ್ಲೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಅನುಭವದ ಸಾರಂದ್ ಪನ್ಪುನವು ಮಾತ್ರ ನೂದೆಕ್ ನೂದ್ಲ ಸತ್ಯ. ದುಂಬು ಇತ್ತೆದಲೆಕ್ಕ ಕ್ಷಯ ಬೊಕ್ಕ (ಡಿ.ಪಿ.ಟಿ) ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಲೆಗ್ ಇಂಜೆಕ್ಷನ್ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಕ್ಷಯ, ಕೋರ, ಕೋಟ್ಲೆ, ನೇಲ್ಯ ಸಂಕಟ,ನಾಯಿತೆಮ್ಮ, ಕಪ್ಪೆತೆಮ್ಮ, ಉಬ್ಬಸ, ಪಕ್ಕಿರೋಗ, ಕಕ್ಕುನ, ಉರ್ಬುನ, ನೆಲೆಂಚಿ, ಬಂಜಿ ಬೇನೆ, ಕಣ್ಣ್, ಕೆಬಿಬೇನೆ, ಸೀತ, ಕಫ, ಪುರಿಕ್, ಎಲು ಪೊಲಿಂಡ ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಬಾಲೆಲೆನ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಇಲ್ಲದ ಮರ್ದ್.. ಅತ್ತಡ ಊರ್ದ ಮರ್ದ್ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಇತ್ತೆದಲೆಕ್ಕ ಓಣಿ ಓಣಿಡ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಲು ದುಂಬು ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪೇಂಟೆಡ್ ಒಂಜಾ ರಡ್ಡಾ ಮಾತ್ರ . ಊರುಡು ಪಂಡಿತೆರ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಇಲ್ಲಡ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿನ ಅನುಭವದ ಅಜ್ಜಿನಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್. "ಐಕಾದ್ರನೆ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗೊಂಜಿ ಕೊಳ್ಳಿ ಇಲ್ಲಗೊಂಜಿ ಅಜ್ಜಿ" ಬೋಡುಂದ್ ಪನ್ಪುನ ಗಾದೆ ಉಂಡಾದಿಪ್ಪು. ಒಂಜಿತ್ತಿನ ಇಲ್ಲ್ . . . ಇತ್ತೆ ಪತ್ತ್ ಆದ್ .. ಒಂಜೊಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್ ರಡ್ಡ್ ಮೂಜಿ ಮಂಡೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪುನ್ಯ. ಬಿತ್ತಿಲ್ದ ದೈ ಮರ್ದತ್

ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತೆ ಮರ್ದ್‌ದ ದೈ ಬೊಡ್ಚಿ, ಬಿತ್ತಿಲ್‌ನ್ ತೂವರೆಗಿಜ್ಜಿ. ಅಂಗೈ ಅಗಲ ಜಾಗ್‌ಡ್‌ಲ ಇತ್ತೆ ನೂದ್ ಇಲ್ಲ್ ಉಪ್ಪುನ, ಫ್ಲಾಟ್, ಕಟ್ಟೋಣನ್ ತೂವೊಲಿ. ಇಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ ನನ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆ ಬುಲೆಪುನ ಕಾಡ್, ಗುಡ್ಡೆಲೆನ್ ದುರ್ಬಿನ್ ಪಾಡ್ದ್ ತೂಂಡಲಾ ತೋಜರೆಗಿಜ್ಜಿ. ಅಂಚಾದ್, ನಮ್ಮ ಹೆರಿಯೆರ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ತಿನ ಏರ್ಲ ಬಿಲೆಕಟ್ಟರೆಗಾವಂದಿನ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ಸಂಪತ್ತ್ ಇನಿ ಮಾತಲಾ ಅಲಿದ್ ಪೋತಿನವು ಒಂಜಿ ಬೇನೆದ ಸಂಗತಿ ಆಂಡಾ, ನನೊಂಜಿ ದಿಕ್ಕ್‌ಡ್ ಅಂಚಿನ ದೈ-ಬೂರ್ನು ಗುರ್ತ ಅರ್ಥ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲು ಇತ್ತೆ ಏರ್ಲಾ ಉಪ್ಪಂದಿನವು ಸತ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ಗುರ್ತ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅವೆನ್ ನಾಡ್ದ್ ಕನತ್‌ದ್ ನುಂಗಾದ್, ಕುಟ್ಟುದು, ಕೊದಿಪಾದ್, ಪೊಡಿಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಂಜಿಗ್ ದೆತೊನುನ ತಾಳ್ಮೆ ಇನಿತ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಯುಗದಕ್ಲೆಗ್ ಇಜ್ಜ್ಯಂದಿನವು ಭಾರಿ ವ್ಯತೆತ ಸಂಗತಿ. ಇತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ದೈಕುಲು . . ನಾಗರಿಕತೆದ ಪ್ರಭಾವಡ್ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯಡ್ದ್ ಅಲಿದ್ ಪೋವೊಂದುಂಡು. ದುಂಬುದಾಕ್ಲು ಸೀಕ್ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದ್ ಮಲ್ಪುನೆಡ್ದ್ ಸೀಕ್ ಬರಂದಿಲೆಕ್ಕ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆನ್ ಹಾರಡ್ ಬಲಸ್‌ದ್ ಜಾಗ್ರತೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಇತ್ತೆದಾಕ್ಲೆಗ್ ಐತ ಒಗರ್, ಕೈಪೆ, ಪರಿಮಲ ಒಗ್ಗುಜಿ , ಇತ್ತೆದಾಕ್ಲೆಗ್ ದುಂಬುದ ಉನಸ್, ಅಡ್ಡೆ ಪುಂಡಿ ಒಗ್ಗಂದೆ ನಾಲಾಯ್‌ದ ರುಚಿಗಾದ್ರ ವಿದೇಶದ ಅಡ್ಯೆಲೆನ್ , ಫಾಸ್ಟ್ ಫುಡ್ಲೆನ್, ಅತ್ತಡ ಬಾಯಿಗ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ ನೀರಾಪಿನ ಬೇಕರಿದ ತಿಂಡಿಲೆನ್ ತಿಂದಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ನಾರ್-ಬೇರ್, ತಪ್ಪ್, ಕಂಡೆಲೆಡ್ ಮಲ್ಪಿನ ತಂಬುಲಿ, ಅಜಾದಿನ, ಚಟ್ನಿ, ಸಾರ್, ಕೊದ್ದೆಲ್, ಗಸಿತ ಕೈಪುಲು, ಬೊಕ್ಕ ಗಟ್ಟಿ, ತೆಲ್ಲಾವ್ ಇಂಚಿನ ಅಡ್ಡೆಲೆನ್ ತಿನ್‌ವೆರಾ?

ಇತ್ತೆ ಏತೋ ಜನಕ್ಲೆಗ್ ಐತ ರಿಚಿ ತಿಂದ್‌ದ್ ಬೊಡ್ಚಿ, ಮಲ್ಪುನ ಬೊಡ್ಚಿ., ಪುದಾರ್‌ನ್‌ಲ ಕೇನ್ದ್ ತೆರಿಯಂದಿನಕ್ಲು ಜಿಂಜ ಜನ ಉಲ್ಲೆರ್. ಐಡ್ದಾತ್ರ ದುಂಬುದಕ್ಲು ಜಿಂಜ ವರ್ಷ ವಾ ಸೀಕ್‌ದಾಂತೆ ಕಲ್ಲಗುಂಡುದಲೆಕ್ಕ ಆರೋಗ್ಯಡ್ ಇತ್ತೆರ್. ಪತ್ತ್ ಇರುವ ಪೆದ್ದಿನಕ್ಲ್‌ಲ ಪದಿನಾಜಿ ವರ್ಷದ ಜವಂತಿಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತೆರ್. ಅಕುಲೆನ ಕಣ್ಣ್, ಕೆಬಿಲಾ ಭಾರಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ. ಸಮ ತಿನೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಸಮ ಬೆನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅತ್ತಾಂದೆ ಇತ್ತೆದಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಗಲ್ಗೆಡ್ ಸೀಕ್ ಗುನ ಆವೊಡು. ಬೇನೆನ್ ತಡತೊನ್ಲೆಗ್ಲ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಅಂಗಡಿದ ಮರ್ದ್ ಮಾತ್ರೆಲೆಡ್ದ್ ವಂತೆ ಸಮಯೊಡು ಬೇತೆ ಸೀಕುಲು ಬರ್ಪುಂಡುಂದು ಅಕ್‌ಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಿಪ್ಪುಜ್ಜಿ. ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ವಾ ಭಾದಕಲಾ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ತುಳುಜನಪದರೆನ ನಂಬಲಿಕೆ.

****

ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮರ್ದ್

ತೆಮ್ಮಗ್ :

- ಮಂಜಲ್ ಗೋಂಕುದ ಕೆತ್ತೆದ ರಸ ಕೊರೊಡು.
- ತಾಲಿತಪ್ಪ್ ನೆತ್ತ ರಸನ್ ಪುಳ್ಕು ಇತ್ತಿನ ಕನ್ನ್‌ದಮಿತ್ತ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ನೀಲಿನೆಕ್ಕಿ, ಬಾಲೆಲೆನ ಜ್ವರಗ್ ನೆತ್ತ ಕಷಾಯ ಎಡ್ಡೆ.
- ಕೊತ್ತಂಬರಿದ ನೀರ್ ಕನ್ನ್ ಬೇನೆಗೆಡ್ಡೆ.
- ಪುಗೆ ಪತ್ತರೆಗ್ಲ ನೆತ್ತ ನುಂಗುದಿನ ಪುಡಿ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಉಮಿಲ್ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿ.
- ಚಿನ್ನೆದ ಸೀಕ್‌ಗ್ – ನೆಕ್ಕಿ ಬೊಕ್ಕ ತುಂಬೆದ ರಸಟ್ ಚಿನ್ನೆದ ಮಾತ್ರೆನ್ ತರತ್ತ್‌ದ್ (ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು) ಕೊರೊಡು.

ಬಾಲೆಲೆನ ಅಜೀರ್ಣೊಗು :

- ಕುರ್ಲೆ ಬಾರೆದ ಕಂಡೆನ್ ತೂಟ್ ಪಾಡ್ದ್ ಐತ ಚೋಲಿ ಜಾರಾದ್.. ಐತ ತಿರ್ಲ್‌ಗ್ ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿ ಪಾಡ್ದ್ ಅರೆತ್ ಕೊರೊಡು.
- ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಪುರ್ಕು ಬತ್ತ್‌ಂಡ : ನೈಕೊಂಬುದ ನೀರ್ ಪಾಡೊಲಿ, ಪನ್ನೀರ್ ಪಾಡೊಲಿ.
- ನೆಲನೆಲ್ಲಿ : ಮಂಜಲ್ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್, ಜೀರಿಗೆ, ನೆಲನೆಲ್ಲಿನ್ ಸನ್ನ ಕಡೆದ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಕೂಲಿಬೇನೆಗ್: ಜೀರ್ದರಿ, ಕುಕ್ಕುದತಪ್ಪು, ಲವಂಗ ಉಂದೆನ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಪೆದ್ಮೆದಿ ಪಥ್ಯ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಪರ್ಪುನ ಬಾಲೆಗ್ ವಾ ಸೀಕ್‌ಲಾ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿ.
- ಜುಲಾಬುಗು : ದಾಳಿಂಬ ಓಡುದ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡು.

ಪಂಡಿನಾರ್ – ಶ್ರೀಮತಿ ಇಂದಿರಾ ಕೆದಿಲ್ಲಾಯ, 78 ವರ್ಷ, ಹೆರ್ಗ, ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು, ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನ ಮನೆತನ.

ಬಾಲೆದ ಬಡವುಗು :–

- ಪಾಂಡೇಲ್ ಬೇರ್, ಅರ್ಸಣಿ ಬೇರ್, ಬೈನೆ ಮರತ ಬೇರ್ ಮಾತಾ ಗುದ್ದುದು ಜೀರಿಗೆ ಪಾಡ್ದ್ ಕಷಾಯನ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ಅರ್ಧಗರ್ಧ ಕುಂದಾವೊಡು. (ಬೈನೆದ ಬೇರ್ ತೆಂಕಾಯಿ ದಿಕ್ಕ್‌ಗ್ ಕೊಡಿನವೆನ್ ಕನವೊಡುಗೆ).

- ರಾಗಿ, ಕುವ್ವೆ, ನವಧಾನ್ಯ, ಬಾದಾಮಿ, ಬೀಜ .. ನೆತ್ತ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ಅತ್ತಡ ನೀರ್‌ಡ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ಪರ್ಪಾಂಡ ಬಾಲೆಲು ಪುಡ್ಕೆ ಪುಡ್ಕೆ ಆಪಗೆ.
- ಇಂಗ್, ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಜೀರ್ದರಿ, ಓಮ, ಶುಂಠಿ, ಕಿತ್ತಲೆದ ಚೂಲಿ, ದಾಳಿಂಬ ಚೂಲಿ, ಉಂದೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ನುಂಗಾದ್ ..ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್ ದೀಯೊಡು. ಬಾಲೆದ ಬಂಜಿಬೇನೆಗ್ ಅತ್ತಡ ನಲೆಂಚಿ ಪೋನಗ ಅರ್ಧ ಚಮಚ ಪೊಡಿಕ್ ಮೂಜಿ ಚಮಚ ಕೊಜಪುಗ್, ರಡ್ಡ್ ಕಲ್ಲ್ ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರುಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಮಂಜಲ್, ಒಲ್ಲೆಕೊಡಿ, ಚಕ್ರಾಣಿಕೆ, ಗರುಡಪಾತಾಳ, ಈಶ್ವರಬೇರ್, ನುಗ್ಗೆದ ಕೊಡಿನ್ ಕಡೆದಿನೆನ್ ಗುಲಿಗೆ ಮಲ್ತ್ ದೀಯೊಡು. ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಕಟ್ಟೆಪಿಜಿನ್, ಕೊಂಬಚೇಳ್, ಪಿಲಿತುಡುವೆ, ತೊಡ್ಡೆ ಉಂದು ಮಿನಿ ಅಗ್ಗಿಂಡ ಮಾತ್ರೆನ್ ಕೈಬೇವುದ ರಸಟ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಅಪಗಪಗ ಪೂಜುಂಡ ವಿಷ ಪೋಪುಂಡು.

  – ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಿ ಪೂಜಾರ್ತಿ, 87 ವರ್ಷ, ಕಂಬಲ ತೋಟ, ಅಂಚೆ-ಕೆಮ್ಮಣ್ಣು, ಉಡುಪಿ. ವೋಲ್ ಪದೆತಿ, ಬೊಕ್ಕ ಅಲೆನ ಅಪ್ಪೆನ ಅಮ್ಮೆರ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.
- ಜೋಕ್ಲೆನ ಪಡ್ಕೆ ಸಂಕಡೊಗು (ಫಿಟ್ಸ್) :- ಗುಡ್ಡೆದ ಒಂಜಿ ಬೇರ್‌ನ್ ಕನತ್‌ದ್ (ಪುದಾರ್ ಪನ್ರೆ ಬಲ್ಲಿ) ದಾಲ್ಚೀನಿ ಎಣ್ಣೆಡ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆ.
- ಬಂಗಿ ಇರೆತ ನೀರ್‌ಡ್ ಅತ್ತಡ ಬಂಗಿ ಒಯ್ಪುನ ಗುಡಿ ಗುಡಿಟ್ ದೀಪುನ ನೀರ್‌ಡ್ ಈ ಬೇರ್‌ನ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಐವ ವರ್ಷದ ದುಂಬು ಕುಲ್ಲೊಂದು, ನೇಲೆ ಬಲ್ಲ್‌ನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಪೆದ್ದಾವುನ ಕ್ರಮ ಇತ್ತೆ ಇಜ್ಜಿ. ಇತ್ತೆ ಜೆತ್ತಿನಲ್ಪನೆ ಪೆದ್ಪುನ ಅಭ್ಯಾಸ ಆತ್ಂಡ್. ಇತ್ತೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಏರ್ ಪೆದ್ದುವೆರ್?
- ದುಂಬು ಒರ್ತಿಗ್ ಪೆದ್ಪಾನಗ ಬಾಲೆದ ಬಲತ ಕಾರ್ ಊನ ಆಯಿನ ಬಾಲೆ ಜಲ್ಮಿತ್ಂಡ್. ಅದಗ ಆ ಪೊನ್ನನ ಕಂಡನೆನ ಸಂಬಂಧದ ಪೊನ್ನು ಬಾಲೆದ ಕಾರ್‌ನ್ ಕುಂಟುಡು ಕಟ್ಟ್ಂಡ ಸಮ ಆಪುಂಡು ಪಂಡಿನ್ಯೆಕ್ ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಅಂಚನೆ ಮಲ್ಪುನಗ,ಬಾಲೆಗ್ ಸಂಕಟ (ಫಿಟ್ಸ್) ಬತ್ತ್‌ದ್ ತೈಯರೆ ಪೋನಗ ಯಾನ್ ಅದಗನೆ ಕುಂಟುದ ಕಟ್ಟನ್ ಗಿತ್ತ್‌ದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ತಿಕ್ಕಿಯೆ. ಐಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆದ ಫಿಟ್ಸ್ ಟಪ್ಪ ಉಂತುಂಡು. ಮಾತ್ರ ಕಾರ್ ಗುನ ಆತ್‌ಜ್ಜಿ.
- ಇತ್ತೆದಕ್ಲೆಗ್ ಕಾಸ್‌ದ ಬಲ ಉಂಡು. ಆಯಿನ್ಯೆಡ್ದ್ ಸಾರ ಸಾರ ಖರ್ಚಾಂಡಲಾ ಸರಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗ್ ಪೋವೆರ್. ವಂತೆ ಕಾಸ್ದ ಮರ್ದ್‌ಲೆಡ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ನಂಬಲಿಕೆ ಪೋತುಂಡುಂದು ಪಂಡೆರ್.

–ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು ಮೂಡು ತೋನ್ಸೆ ಗ್ರಾಮದ ನೇಜಾರ್‌ದ, 85 ವರ್ಷ ತರ್ನಿ ನಲ್ಕೆದಾರೆನ ಹೇಳಿಕೆ (85 ವರ್ಷವಾಗಬಹುದು).

- ಎಂಕ್ಲು "ಪಾನಪಂಡಿತ" ಪನ್ಪುನ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ವೈದ್ಯ ಪದ್ಧತಿನ್ ಮಲ್ಪುವ. ಬಾಲೆಲೆನ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪ. ಪಡ್ಕೆ ಸಂಕಡ (ಫಿಟ್ಸ್), ಕಿರಾನಿ (ರಿಕೆಟ್ಸ್) ಇಂಚಿನ ಸೀಕ್‌ಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ದ್. ಪಕ್ಕ ಗುನ ಮಲ್ಪುವಾ. ಕಷಾಯ, ಪೊಡಿಲೆನ್ ನಮ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪ.
- "ಕನ್ಯವು" ಪನ್ಪಿನ ಒಂಜಿ ಶುದ್ಧ ಮಲ್ಪುನ ಬೇಲೆನ್ ನಮ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪ. ಮುಂಗುಲಿದ ತರೆಕ್ ಕಾಲಜೀರಿಗೆ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ ಪಾಡ್ದ್ ನಾರ್ತ್ತೈನ್ ದಿನ ಮನ್ನ್ಡ್ ಕೌಂತ್‌ದ್ ಐತ ರಸನ್ ಮಾತಾ ಸೀಕ್‌ಗ್ಲ ಕೊರ್ಪ. ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಭೂತ, ಪ್ರೇತ, ಕುಲೆತ "ಗಾಲಿ ಸೋಂಕನೆ" ಆಂಡ ಅತ್ತಡ ಮಲ್ಲ ಸೀಕ್ (ಮೈಲಿಗೆ) ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಕಡೆಕ್ "ತೊರತ್ತ್ ದೆಪ್ಪುನ" ಕ್ರಮ ಮಲ್ಪುವ.
- ಬಾಲೆಲೆನ ವಾಂತಿಗ್, ಅಶ್ವಥದ ಕೆತ್ತೆನ್ ಗೆಂಡಡ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಐಕ್ ನೀರ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಡೆದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಬಾಲೆದ ಉಗ್ಗು ಪಾತೆರಗ್ ಅಶ್ವಥ ಇರೆನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಐತ ಬೊನ್ಯನ್ ತಿಗಟ್ ನಾಲಾಯಿಗ್ ತಿಕ್ಕೊಡು.
- ಬಾಲೆದ ಮೈತ್ ಪೊಡಿಗಜ್ಜಿ ಆಂಡ ಅಶ್ವಥ ಕೆತ್ತೆನ್ ಅರ್ಕಂಜಿ ನೀರ್‌ಡ್ ತರೆತ್ತ್‌ದ್ ಮೈಕ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಅಮಾಸೆ–ಪುನ್ನಮೆದಾನಿ ಎಂಕ್ಲು ಗಿಡಮೂಲಿಕೆನ್ ಕನಪ.
- ಬಾಲೆ ಬೂರ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಗಡಿ ಆಂಡ .. ಹಿಪ್ಪಲಿ, ಲವಂಗ, ಓಮನ್ ಸಣ್ಣ ಗುದ್ದುದು ಐತ ಪೊಡಿನ್ ಗಡಿಕ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕುಂಟುಡು ಕಟ್ಟ್ಂಡ ಪಕ್ಕ ಗುನ ಆಪುಂಡು.
- ದಡ್ಡಾಲ ಕೆತ್ತೆದ ರಸಕ್ ಎಣ್ಣೆ ಕೂಟುದು ಎಣ್ಣೆನ್ ಕಾಯೊಡು. ಉಂದು ತೂ–ಟು ಪೊತ್ತಿನ ಗಾಯಗ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಪಕ್ಕ ಗುನ ಆಪುಂಡು.
- ಕೇಪಲಪೂ–ತ ರಸ, ಪಾಲೆ ಕೆತ್ತೆದ ರಸನ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ತ್‌ದ್ ಪೊತ್ತಿನ ಗಾಯಗ್ ಗಡಿ–ಗಡಿಕ್ ಪೂಜುಂಡ ಗುನ ಆಪುಂಡು.

****

- ಹೆಚ್. ಗೋಪಾಲ ರಾವ್, ಹಿರಿಯಡ್ಕ.
- ಗುರ್ತ : ಹಿರಿಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕಲಾವಿದ, ಮದ್ದಲೆ ಬೊಟ್ಟುನಾರ್, ಊರ್ದ ಮರ್ದ್ ತೆರಿನಾರ್, ಕೊರ್ಪುನಾರ್.

- ಬಾಲೆದ ಮರ್ದ್‌ಲೆಡ್ ಪ್ರಾಣಿ, ಪ್ರಾಣಿಜನ್ಯ ವಸ್ತುಲೆನ್ ಪಾಡುವೆರ್‌ಗೆ.

1. ಪೇರ್ ಬೊಕ್ಕ ಪೇರ್ದ ಉಪವಸ್ತುಲು (ಪೇರ್, ನೈ, ಬೊನ್ನಯ್) 2. ಕಸ್ತೂರಿ 3. ಪುನುಗು 4. ಪುಚ್ಚೆದ ಪೀ 5. ಬಾವಲಿದ ನೆತ್ತೆರ್ 6.ಪೆತ್ತದ ಗೋರೋಚನ 7. ಖಡ್ಗ ಮೃಗತ ಕೊಂಬು 8. ಜಿಂಕೆದ ಕೊಂಬು 9.ಆನೆದ ದಂತ, 10.ಮರ್ವಾಯಿದ ಚಿಪ್ಪು, 11.ಪಿಲಿತ ಉಗುರು ಬೊಕ್ಕ ಕೂಲಿ 12. ಮುಳ್ಳು ಪಂದಿದ ಕಣಿ 13. ಕುದ್ಕೆನ ಕೊಂಬು 14. ಉಡತ ಚರ್ಮ 15. ನವಿಲ್ದ ತುವಿ 16.ಉಚ್ಚುದ ವಿಷ 17. ಉಡತ ನೆತ್ತೆರ್.

ಮುಡ್ಸುಲೆಗ್ ಈ ಪ್ರಾಣಿಲೆನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪೆರ್:- 1. ಕಪ್ಪೆ , 2.ತಿಗತ ಕೆಲಂಜಿ, 3. ತಬುರು, ಕಟ್ಟೆ ಪಿಜಿನ್ 4.ನಕ್ಕುರು, 5. ತೇರಂಟೆ (ಮೂಲಿಕೆ ಮಾತ್ರೆಗ್ ಪಾಡ್ವೆರ್ಗೆ)., 6. ನಕ್ಕುರುಡು ಮಾತ್ರೆ ತಯ್ಯಾರ್ ಮಲ್ಪೆರ್‌ಗೆ. 7. ಕೃಷ್ಣ ಮುರ್ಗದ ಚರ್ಮಡ್ ಕುರಿಕ್ ಮರ್ದ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್‌ಗೆ.

- ಬಾಲೆಲೆನ ಬಾಯಿದ ಪುಡಿಕ್:- ಎಲೆಮುರಿ ತಪ್ಪುಗು ಜೀರ್‌ದರಿ, ಗಸ-ಗಸೆನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಸಣ್ಣ ಕಡೆದ್ ಕಾಲ್-ಕಾಲ್ ಕೊಂಡೆ ಪರ್ರೆಗ್ ಕೊರೊಡು.
- ಬಾಲೆ ಪಾತೆರುನ ತೊದ್ದೆ ತೊದ್ದೆ ಆಂಡ, ನಾರ್ವತ್ತೆನ್ಮ ದಿನ ತಿಮರೆದ ರಸಟ್ ಬಜೆನ್ ತರೆತ್ತ್‌ದ್ ಪುಲ್ಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಒಂಜಿ ಚಮಚ ರಸನ್ ಬಂಜಿಗ್ ಪರ್ರೆ ಕೊರೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ನಾಲಾಯಿಗ್ ತಿಮರೆದ ಕಂಡೆನ್ ಸಮಾ ತಿಕ್ಕೊಡು.
- ಬಾಲೆದ ಚಿನ್ನೆದ ಮಾತ್ರೆನ್ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ:- ಮಾತಾ ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿದ ಅಳತೆ ಪ್ರಮಾನಡ್ ಪೊಂಗಾರ್‌ದ ಕೆತ್ತೆ,, ಒಲ್ಲೆಕೊಡಿ, ತುಂಬೆ, ಆಡ್ಸೋಗೆ, ವಿಷಮುಂಗುಲಿ, ಓಮ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಕಾಲಜೀರಿಗೆ, ನೆಲ್ಲಿ, ನೆಲನೆಲ್ಲಿ, ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ಬಿಲ್ವ, ಕದಿಕೆ, ಗರಗ, ಎಲ್ಯಮುಂಚಿ, ಬಜೆ, ಜ್ಯೇಷ್ಟಮಧು, ಹಿಪ್ಪಲಿ, ಜಾಯಿಕಾಯಿ, ಇಂಗ್, ಗುಗ್ಗುಲ, ಶುಂಠಿ, ಪುಗರೆ... ಉಂದೆನ್ ಸಣ್ಣ ಕಡೇದ್ ಎಲ್ಲ್ಯೆಲ್ಲ್ಯ ಮಾತ್ರೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟುಡು ನಿರೆಲ್‌ಡ್ ನುಂಗಾದ್ ಕುಪ್ಪಿಡ್ ಪಾಡೊಡು.
- ಪುರುಬಾಲೆಗ್ ದಿನಾಲ ಮಾತ್ರೆನ್ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ತಿರ್‌ಗಾದ್ ಮಿರೆಪೇರ್, ಲಿಂಬೆರಸ, ತಿಗ, ಬೆಲ್ಲ, ಬಚ್ಚಿರೆದ ರಸತ್ ಕೊರುಂಡ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ವಾ ಸೀಕ್‌ಲಾ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿ. ಈ ಮಾತ್ರೆನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ವರ್ಷ ಮುಟ್ಟ ಪ್ರಮಾಣನ್ ಎಚ್ಚ ಮಲ್ತೊಂದು ಕೊರೊಡು.

****

ಕೊರಗ ಪುದ್ದೆ (ಇಂದಿರಾ ನಗರ) ಕುಕ್ಕಿಕಟ್ಟೆ.

- ಎನ್ನ ಹೆರಿಯೆರ್ ನೈ ಪಿಲಿತ ತರೆತ ಚಿಪ್ಪುನು ಅರೆದ್... ಐತ ರಸನ್ (48 ದಿನ) ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕರಟ್ ದೀದ್ ಮಣ್ಣ್‌ದಡಿಕ್ ಕೌಂತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಐತ ರಡ್ಡ್ ಬೊಟ್ಟುನ್ ಬಾಲೆದ ಮೂಂಕುಗು ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಈ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ಚಿನ್ನೆದ ರೋಗ ಉಂತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್.
- ಕೆಲಸರ್ತಿ ಮೂಲಿಕೆದ ರಸ ಶುದ್ಧ ಮಲ್ಪರೆಗ್ ಪೆತ್ತ, ಏಡ್, ಎರ್ಮೆದ ಪಡ್ಕೆನ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.
- ಕಂದೋಡಿನ್ ಕೆರ್ದ್ ಬೈತರಿತ ಬಾರ್‌ಗ್ ಕಲತ್ತ್‌ದ್ ದೀಯೊಂದಿತ್ತ. ಸೈದಿನ ಉಚ್ಚುದ ಸತ್ವ ಆ ಬಾರ್‍ಗ್ ಬೆರಕುಂಡು. ಆ ಬಾರ್‌ನ್ ನುಂಗಾದ್ ಕೋರಿಗ್ 22 ದಿನ ಪಾಡುವ. ಆ ಕೋರಿನ್ ಕೆರ್ದ್ ಐತ ಗೋರೋಚನ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ದೀಪ. ಅವು ಪರತ್ತ್ ಆಯಿನಾತ್ ಎಡ್ಡೆ. ಅವೆನ್ ಉಚ್ಚು ತುಚ್ಚಿನಕ್ಲೆಗ್ ಐತ ರಸನ್ ರಡ್ಡ್ ಬೊಟ್ಟು ಕೊರ್ಪೆ. ವಿಷಕ್ ವಿಷನೆ ಮರ್ದ್ ಅತ್ತೆ!

ಬ ವೆಂಕಮ್ಮ ಭಂಡಾರ್ತಿ (ಪದೆತಿ) ಕುತ್ಯಾರ್, ಉಡುಪಿ.

- ಮೋಲೆಗ್ ಪದೆತಿ ಬೇಲೆ ಅತ್ತಂದೆ ಊರ್ದ ಮರ್ದುಲು ಗೊತ್ತುಂಡು, ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಚಿನ್ನೆದ ಮಾತ್ರೆ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆಲ್.
- ಬಾಲೆ ಪಿದಾಯಿ ಬನ್ನಗ... ಜಿಂಜ ತೊಂದರೆಲು ಬರು. ಪಂಡ ಕೆಲಸರ್ತಿ ಬಾಲೆದ ಕಾರ್ ಮುಂಬುಡು ಬರು.
- ಬಾಲೆ ಮರಕಣೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅವೆನ್ ಸರಿ ಮಲ್ಪರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಅಂಚನೆ ಒಯ್ಪೊಡು, ಪಿರನೂಕರೆಗ್ಲ ಬಲ್ಲಿ.
- ಕೆಲವು ಬಾಲೆಲು ಕಜೆಲೆನ್ ಸುತ್ತು ಪಾಡೊಂದು ಬರ್ಪೆ. ಅಪಗ ಕಜೆಲೆನ್ ತಿರ್ಗಾದ್ ದೆಪ್ಪೊಡು.
- ಕೆಲಸರ್ತಿ ಕೈ ದುಂಬು ಬರ್ಪಿನಲಾ ಉಂಡು, ಅದಗ ಕೈನ್ ತಿರ್ಗಾದ್, ಮಂಡೆನ್ ಸಮ ತಿರ್ತ್ ಕೊನೊವೊಡು.
- ಗರ್ಭ ಉಂತರೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಪಂಡ ಅಪಗಪಗ ಮೂಜಿ–ನಾಲ್ ತಿಂಗಲ್‌ಗ್ ಗಬ್ಬ ಪೋಪಿನಾಕ್ಲೆಗ್, ಪೆತ್ತದಪೇರ್, ಜೀರ್ದರಿ, ತಾರಿಪಜಿರ್ದ್ ರಸನ್ ಪಿದಾಯಿ ಆದ್ ಆಜನೇ ದಿನತಾನಿ ಬಜಿ ಬಂಜಿಗ್ ಐನ್ ದಿನ ಕೊರೊಡು.
- ಮೈ ನಿಲ್ಕೆ ಕಜ್ಜಿ ಇತ್ತಿನ ಬಾಲೆನ್ ಉಪ್ಪುನೀರ್‌ಡ್ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ಇಂಚ ಒಂಜಿ ವಾರ ದೀಯೊಡು. ಅತ್ತಡ ಅಂಬಿದ ನೀರ್‌ಡ್ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆ ದೀವೊಡು.

- ಬಾಲೆಗ್ ಮೂಜಿ ವರ್ಷ ಮುಟ್ಟ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಕೊರುಂಡ ಎಡ್ಡೆ.
- ಒಂಜೊಂಜಿ ಬಾಲೆಲು ಕಿನ್ನಿಡ್ ಸೈಪ. ಅವು ಮಿರೆ ಪೇರ್‌ದ ದೋಷೊಡು. ಬಾಲೆಗ್ ಮಿತ್ತ್ ಮಿತ್ತ್ ಕಕ್ಕರೆ ಸುರು ಆಂಡ.. ಅಪಗನೆ ಪೆದ್ಮೆದಿನ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಬೊರಿದ್ ಅವೆನ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ಪೊಡು. ಮಿರೆ ಪೇರ್‌ಗ್ ಜೀವ ಇತ್ತಿನ ತಬುರು ಪಾಡೊಡು. ಅವು ತೈತ್‌ಂಡ ಮಿರೆಪೇರ್ ವಿಷ. ಆ ಪೇರ್ನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಕೊರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಒಂಜಿವೇಲೆ ತಬುರು ಸೈಯಂದೆ ನೀನೊಂದು ಬತ್ತ್‌ಂಡ ವಿಷ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಲೆಕ್ಕ.
- ಚಿನ್ನೆದ ಮಾತ್ರೆಗ್ ನಮ ನಕ್ಕುರ್ ಪಾಡ್ವ. ಅವೆನ್ ಪನ್‌ಂಡ ಜನಮಾನಿಗ್ ಹೇಸಿಗೆ ಆಪುಂಡತ್ತೆ? (ಆರ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕನೆ ಬರೆದೆ)
- ಉಗ್ಗು ಪಾತೆರಗ್:– ಕೆಲವು ಜೋಕ್ಲು ಪಾತೆರುನು ತಡ. ಕೆಲವೆರ್ ತೊದ್ದೆ ತೊದ್ದೆಯಾದ್ ಪಾತೆರ್ವ. ಬಾಲೆಲೆಗ್ ದಿನಾಲ ತಿಮರೆದ ಕಂಡೆನ್ ನಾಲಾಯಿಗ್ ತಿಕ್ಕೊಡು. ಐತ ರಸನ್ ಪರ್ರೆಗಾದ್ರ ಬಜೀ ಬಂಜಿಗ್ ಪುಲ್ಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಕೊರೊಡು. ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತುಗು ಬಜೆನ್ ಬಚ್ಚಿರೆದ ರಸಟ್ ತರೆತ್‌ದ್ ನಾಲಾಯಿಗ್ ತಿಕ್ಕೊಡು.
- ನಿದ್ರೆ ಬರಂದಿನೈಕ್:– ನೆಲನೆಲ್ಲಿ, ಗರಗ, ಮದರಂಗಿ ... ಈ ಮೂಜೆತ ರಸದೆತ್ತ್‌ದ್ ಎನ್ಮೆದೆಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ಪೊಡು. ಬಾಲೆನ್ ಮೀಪಾನಗ ಈ ಎಣ್ಣೆನ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆದ ಅಂಗಾಲ್‌ಗ್ ಸಮ ತಿಕ್ಕ್‌ಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ಪೊರ್ಲುಡು ನಿದ್ರೆ ಬೂರುಂಡು.
- ಬಾಲೆದ ಪಡ್ಕೆ ವಾಸನೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ: – ವಾರಗೊರ, ಕದಿಕೆ ಬೊಕ್ಕ ನಾಚಿಕೆಮುಳ್ಳುದ ಇರೆ, ಜೀರಿಗೆದ ಕಷಾಯಗ್ ವಂತೆ ಪೇರ್ ಕೂಟುದು ಕೊರುಂಡ ವಾಸನೆ ಪೋಪುಂಡು.
- ನೆತ್ತೆರ್ ಶುದ್ಧ ಆವೆರೆಗ್:– ಪೂಂಬೆದ ರಸೊನು ಒಂಜಿ ಚಮಚ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಮಾತ್ರ ಒಂಜಿ ಸತ್ಯ ಸಂಗತಿ ದಾದ ಪಂಡ ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆಪೇರ್ ಪರೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಾಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆನ ಸೀತ, ವಾಯುಉಪದ್ರಲು ಬಾಲೆಗ್ ಬರ್ರೆಗ್ಲ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ಮೂಜಿ ತಿಂಗಲ್ದುಲಾಯ್ದು ಬಾಲೆಗ್ ಸೀಕ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಜಿಂಜ ಜಾಗ್ರತೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ಐಡ್ದಾವರ.. ಆಜಿ ತಿಂಗಲ್ ಮುಟ್ಟ ಅಪ್ಪೆ ಪಥ್ಯದ ಎಡ್ಡೆ ಹಾರಲೆನ್ ಬಂಜಿಗ್ ದೆತೊಂಡ ಬಾಲೆಗ್ಲ ಎಡ್ಡೆ ಬಾಲೆದ ಅಪ್ಪೆಗ್ಲ ಎಡ್ಡೆ.
- ದುಂಬುದಕ್ಲು ಪುರುಬಾಲೆಲೆಗ್ ವಾ–ವಾ ಸೀಕ್‌ಗ್ ವಾ–ವಾ ಮರ್ದ್‌ಲೆನ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್ ಪಂಡ್ದ್ ತೆರಿಕ.
- ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟಿಕೂಡ್ಲೆ... ಕೆಂಬೊನ್ನದ ನೀರ್‌ನ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್.
- ಏಲನೆ ಅಮೆಸುದ್ಧದಾನಿ ಮಡ್ಡೆಲ್ತಿ ಕೊನತ್ತಿ ಉಜೆ ಬೊಂಞದ ನೀರ್‌ನ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್. (ಕೊತ್ತಳಿಗೆ ಪೊತ್ತಾಯಿ ಬೊಂಞನೇ ಉಜೆ ಬೊಂಞ)

- ಪತ್ತ್ ದಿನ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ವಾರೊಗು ರಡ್ಡ್‌ದಿನ ಕೈಪೆರಸ, ಕನೇರ್‌ದ ರಸನ್ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ಪರ್ಪಾವೆರ್. ಕೈಪೆರಸಗ್ ತಿಮರೆ, ಮಾದೆರಿದ ಕೊಡಿ, ಪೇರಂಗಾಯಿದ ಕೊಡಿ, ಕಾಡ್ಕೇಪಲದ ಕೊಡಿ, ಕುಂಟಾಲದ ಕೊಡಿ, ಒಲ್ಲೆಕೊಡಿ, ತೆಂಡೇಲ್ದ ಬಂಧ, ನೆಟ್ಟ್ ಒವ್ವಾಂಡಲ ಒಂಜೊಂಜಿ ಕೊಡಿತ ರಸನ್ ಬಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಪ್ರತಿದಿನ ಮುಸ್ಸಂಜೆದ ಪೊರ್ತುಗು ಮಿರೆತ ಪೇರ್, ಓಮದ ಕಷಾಯ, ತಿಗ, ಸಂಬ್ರವಲ್ಲಿದ ತಪ್ಪು,(ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ), ಬಚ್ಚಿರೆ ಇಂಚಿನ ಒವ್ವಾಂಡಲ ಒಂಜೆನ್ .. ಹಿಪ್ಪಲಿ, ಬಜೆ, ಬೊಕ್ಕ ಜಾಯಿಕಾಯಿಗ್, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿನ್ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ತರತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ಬಂಜಿಗ್ ಕೊರುಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ವಾ ಸೀಕ್‌ಲಾ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿಗೆ. ಕೆಲವೆರ್ ಐತೊಟ್ಟುಗೆ ಪಂಡಿತೆರ್ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಮೂಲಿಕೆದ (ಚಿನ್ನೆ) ಮಾತ್ರೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಸುತ್ತು ತರೆದ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್.
- ವಾರಗ್ ರಡ್ಡ್ ದಿನ ಬಂಜಿಪುರಿ ಎಚ್ಚರೆಬಲ್ಲಿಂದ್ ಓಮದ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಬಾಲೆಗ್ ಸೀತ ಆವರೆಬಲ್ಲಿಂದ್ ಮೀದ್ ಬತ್ತಿನ ಬಾಲೆದ ನೆತ್ತಿಗ್ ಕರ್ಬದ ಸಟುಕಡ್ ಕುಂಕುಮನ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್ ಪಾಡ್ವೆರ್.

– ಪೆದ್ಮೆದಿ ಬಾಲೆದ ಕೋಣೆಗ್ ಉಮಿಲ್ ಬರ್‍ರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ದಿನಾ ಬಯ್ಯದ ಪೊರ್ತುಗು (ಅಗಿಷ್ಟಿಕೆಗ್) ತೂ–ತ ಬಾಣಲೆಗ್ ಕೈಬೇವು ಬೊಕ್ಕ ಆಡ್ಸೋಗೆದ ನುಂಗುದಿನ ಪೊಡಿ ಬಿರ್ಕಾವೆರ್. ಐತ ಘಾಟ್‌ಗ್ ಕೆಲೆಂಜಿ, ಉಮಿಲ್ ಬರ್ಪುಜ್ಜ. ಹೆಚ್ಚದ ಸೀಕುಲು ಉಮಿಲ್‌ಡ್ದಾವರ ಪಗರುನ ಸತ್ಯ.

- ಚಿನ್ನೆದ ಮಾತ್ರೆನ್ ತಯಾರ್ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ :– ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ತುಳಸಿ, ಓಮ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಒಲ್ಲೆಕೊಡಿ, ತಿಮರೆ, ಶುಂಠಿ ಮಂಜಲ್‌ಕೋಡು ರಡ್ಡ್, ನುಗ್ಗೆಸೊಪ್ಪು, ಪುಗ್ಗರೆ, ತೊಜಂಕ್, ಪಾಲೆದಕೆತ್ತೆ, ಗಜ್ಜುಗ, ಕಾಲಜೀರ್ದರಿ, ಬಚ್ಚಿರೆ, ಉಂದೆನ್ ಸಮ ಪ್ರಮಾಣಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮೈತ ಲೆಕ್ಕ ಕಡೆದ್ ಎಲ್ಲ್ಯ ಎಲ್ಲ್ಯ ಮಾತ್ರೆ ಮ ಲ್ತ್‌ದ್ ಗುಲಿಗೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ದೊಂಬುದ ನಿರೆಲ್‌ಡ್ ಒಂಜಿವಾರ ನುಂಗಾವೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ಎಲ್ಲ್ಯ ಬಾಯಿದ ಭರಣಿಗ್ (ಕುಪ್ಪಿಗ್) ಪಾಡ್ದಿಂಡ ವರ್ಷಾಂಡಲ ಹಾಲಾಪುಜ್ಜಿ.

ನಿದಿರೆ ಬರ್‍ರೆಗಾದ್ರ:–

- ಇಡೀ ದಿನ ಬುಲಿಪುನ ಬಾಲೆಗ್ ಮೂಲಿಕೆದ ಮಾತ್ರೆನ್ ತಲೆತ್ ಒಂಜಿ ಚಂಚ ಗಂಗಸರಡ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.

- ಮಿರೆತ ಪೇರ್‌ಡ್ ಜಾಯಿಕಾಯಿನ್ ನಾಲ್‌ಸುತ್ತು ತಲೆತ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್.
- ಪುಟ್ಟುಬಾಲೆದ ಬುಲಕೆ ತೂದು ರಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ತು ಕಾಲ್ ಗ್ಲಾಸ್ ಬೆಚ್ಚನೀರ್ ಅತ್ತಡ ಪೇರ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್.
- ನೀರುಳ್ಳಿ ತಿಮರೆ ಗುದ್ದುದು ರಸನ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್.
- ಗಸ–ಗಸೆದ ಗಂಜಿ ನೀರ್‌ನ್ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ಪರ್ಪಾವೆರ್.
- ಅರ್ಧ ಚಂಚ ತಿಗಕ್ ರಡ್ಡ್ ಚಂಚ ಪೇರ್ ಬೆರಕಾದ್ ಕೊರುಂಡಲಾ ಪೊರ್ಲುಡು ನಿದ್ರೆ ಬರ್ಪುಂಡು.
- ಜೀರಿಗೆ ಕಷಾಯ ರಡ್ಡ್ ಬೊಟ್ಟು ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಒರ ಒರ ಬಾಲೆ ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಪರ್ಪುನ್ಯೆಡ್ದಾವರ ಅಪ್ಪೆ ಚುಟಿತ (ಸಾಂಬರ್ದರಿ, ನೀರುಳ್ಳಿ, ಶುಂಠಿ) ಇಂಚಿನ ಮರ್ದ್‌ಲೆನ್ ದೆತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಐತ ಉಷ್ಣಡ್ ಬಾಲೆಗ್ಲ ಬಂಜಿಡ್ ಜ್ವಾಲೆ ಲಕ್ಕುನ ಪ್ರಸಂಗ ಉಂಡು. ಇತ್ತೆ ಪಂಡಿನ ಮರ್ದ್‌ಲೆಡ್ ಒವ್ವಾಂಡಲ ಒಂಜೆನ್ ಬಾಲೆದ ಪ್ರಾಯಗ್ ಸಮ ಆದ್ ಕೊರೊಡು. ವರ್ಷಡ್ದ್ ಐನ್ ವರ್ಷ ಮುತ್ತ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚ ಮಲ್ತೊಂದು ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

ಶೀತದ ಉಪದ್ರಗ್:–

- ತುಲಸಿದ ರಸಟ್ ಒಂಜಿ ಶುಂಠಿದ ತುಂಡುನು ತೇತ್‌ದ್ ಐತ ರಸಟ್ ದಿನಕೊಂಜಿ ಸರ್ತಿ ಒಂಜಿ ಚಂಚದಾತ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು. ತುಂಬೆ ಪೂ–ತ ರಸನ್ ಕೊರೊಡು.
- ಗೆಂಡಗ್ ಸಕ್ಕರೆ ಪಾಡ್ದ್ ಐತ ಪುಗೆಕ್ ಬಾಲೆನ್ ಪತ್ತ್‌ಂಡ ಕಫ ಜೊಲ್ಲೆಕಾರ್ದ್, ಮೂಂಕ್‌ಡ್ ಸುರಲೆ ಪೋದು ಆರಾಮ ಆಪುಂಡು.
- ದೇವೆರ್ನ ಲೋಭಾನದ ಪುಗೆಟ್ ಶೀತ ದೂರ ಆಪುಂಡು.
- ಸಂಬರಬಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುನು ಸೌಟುದ ಕಡೆಕ್ ತಿಕ್ಕಾದ್ ಗೆಂಡಗ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಡ್ಡಿನ ಇರೆತ ರಸನ್ ತರೆಕ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಉಡಲ್‌ಗ್ ಒಂಜಿ ಚಂಚ ರಸನ್ ಕೊರೊಡು
- ಬೊಲ್ದು ಪೊಂಗಾರದ ಕೆತ್ತೆನ್ ತೇತ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆಗ್ ಲೇಪ ಪಾಡ್‌ಂಡ ತರೆದುನ್ನದ ಶೀತ ಟಪ್ಪ ಉಂತುಂಡು.
- ನೀಲಗಿರಿ ತಪ್ಪುದ ಪುಗೆಟ್ ಶೀತ ದೂರ ಆಪುಂಡು.
- ಓಲೆಬೆಲ್ಲನ್ ಈರುಳ್ಳಿ ರಸಟು ಕೊರೊಡು.

- ಅಡ್ಸೋಗೆ , ಹಿಪ್ಪಲಿ, ಶುಂಠಿ, ಕಲ್ಲ್‌ಸಕ್ಕರೆ, ಬಜ್ಜೆರೆ, ನೀರುಳ್ಳಿ, ತುಂಬೆ, ತಿಗ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಮಂಜಲ್ದಕೊಂಬು, ಬೇಸಪ್ಪು ಉಂದೆನ್ ಸಮ ಪ್ರಮಾಣೊಡು ಮೈತಲೆಕ್ಕ ಕಡೆದ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ಕುಪ್ಪಿಡ್ ಪಾಡ್ದೀಂಡ ಇತ್ತೆದ ಸಿರಪ್ಪ್‌ದಲೆಕ್ಕ. ವಾ ಶೀತಲಾ ಪದ್ರಾಡ್.
- ನೀರುಳ್ಳಿನ್ ಗೆಂಡಗ್ ಪುರ್ಕಾದ್ ಐತ ರಸೊನು ತಿಗಟ್ ಕೊರೊಡು.
- ಅಡ್ಸೋಗೆದ ರಸನ್ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ವಾರಗೊರ ಕೊರೊಡು.
- ಲಿಮ್ಬೆಪುಲಿತ ರಸನ್ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ವಾರಗೊರ ಕೊರೊಡು.
- ತುಂಬೆ ಇರೆತ ರಸನ್ ಒಂಜಿ ಚಂಚ ವಾರಗೊರ ಕೊರೊಡು.

ಬಂಜಿ ಪುರಿಕ್:-

- ದಿನಾಲ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ಓಮ ಕಷಾಯ ಕೊರೊಡು.
- ಸಂಬರ್ದರಿನ್ ಗುದ್ದುದು ಐತ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ರಸನ್ ವಾರಗೊರ ಕೊರೊಡು.
- ಗಜ್ಜುಗನ್ ಅಲೆಟ್ ತೇತ್‌ದ್ ತಿಂಗೊಲ್ಗೊರ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ರಸನ್ ಕೊರೊಡು.
- ಪಾಲೆದ ಕೆತ್ತೆನ್ ಅಲೆತ್ ತೇತ್‌ದ್ ವಾರಗೊರ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ರಸನ್ ಕೊರೊಡು.
- ಕಿರಾತಕಡ್ಡಿದ ರಸನ್ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ವಾರಗೊರ ಕೊರೊಲಿ.
- ಕೈ ಬೇವುದ ರಸನ್ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ವಾರಗೊರ ಕೊರೊಲಿ.
- ಎಕ್ಕಮಾಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಕರಿನೆಕ್ಕಿದ ಕೊಡಿನ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಕಂಚಾಲ್‌ದ ಇರೆತ ರಸನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಅಮೃತಬಳ್ಳಿದ ರಸನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಲೋಳೆ ರಸನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಸಂಬಾರ್ದರಿನ್ ಕಟುಕರೋಹಿಣಿದ ಬೇರ್‌ಡ್ ತರೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಹರಳೆಣ್ಣೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಬೊಟ್ಟು ಬೆಚ್ಚನೀರ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ತುಂಬೆ ತಪ್ಪುದ ರಸ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಕಂಚಾಲ್ ತಪ್ಪುದ ರಸನ್ ಪಿಂಕಾನ್‌ಗ್ ಪೂಜಿಂಡ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಮಿಜಿಲೆಪುರಿ ಪಿದಾಯಿ ಬರ್ಪ.

ಉರ್ಕುನ್ನೈಕ್:-

- ಅಜೀರ್ಣೊಡು ಬಾಲೆ ಬುರ್ತ್ರ ಉರ್ಕೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ :-
- ಅರ್ಧ ಚಂಚ ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ಜೀರ್‌ದರಿ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ಓಮ ಉಂದೆನ್ ಬಾನಲೆಡ್ ಕೆಂಪಾಪಿನೆಟ್ಟ್ ಪೊತ್ತುದು ಬೊಕ್ಕ ಸಣ್ಣ ಪೊಡಿ ಮಲ್ಪೊಡು. ಅವೆನ್ ಬಾಲೆದ ಪ್ರಾಯಗ್ ಸಮ ಆದ್ ದಿನಕ್ ಮೂಜಿ ಪೊರ್ತು ಅಳೆಟ್ ಕರಡಾದ್ ಅರ್ಧರ್ಧ ಚಂಚ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಶುಂಠಿದ ರಸ ಕೊರೊಡು.
- ತುಲಸಿದ ರಸನ್ ಅರ್ಧರ್ಧ ಚಂಚ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಉಪ್ಪು ನೀರ್‌ಗ್ ವಂತೆ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ್ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಅಪಗಪಗ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ತಾರಾಯಿದ ಕಜಕ್‌ನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಐತ ಪೊಡಿನ್ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಎಲಿತ ಬಿಟ್ಟೆನ್ ತಿಗಟ್ ತರೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಆನೆದ ಬೀಲದ ರೋಮನ್ ಬೊನಇಡ್ ತರೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.

ಕಕ್ಕುನ್ನೈಕ್:-

- ಕಂಚಿಕಾರನ ಗೂಡುದ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ತಿಗಟ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಕೊರುಂಡ ಕಕ್ಕುನ ಉಂತುಂಡು.
- ಆರಾರೋಟುದ ಕಂಡೆನ್ ನುಂಗಾದ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ದಿನೆನ್ ಓಮದ ಕಷಾಯಗ್ ಬೆರಕಾದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಪೊರ್ದೊಲರಿಕ್ ರಡ್ಡ್ ಏಲಕ್ಕಿದರಿ ಪಾಡ್ದಿನ ಗಂಜಿದ ನೀರ್‌ನ್ ಅಪಗಪಗ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡ್ ಚಂಚ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಉರ್ಪೆಲ್ದರಿನ್ ಪೊತ್ತ್‌ದ್ ..ಪೊಡಿಮಲ್ತ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಏಲಕ್ಕಿದರಿನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾಲ್ ಗಂಟೆ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಐತ ಗಂಜಿದ ತೆಲಿನ್ ಅಪಗಪಗ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಕೊದಿಪುನ ಪೇರ್‌ಗ್ ಲಿಂಬೆಪುಲಿ ಪುಂಟುದು ಪೇರ್ ತೆಟ್ಪಾದ್ ಐತ ನೀರ್‌ನ್ ವಂತೆ ವಂತೆ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಬಜಿಲ್‌ದ ಗಂಜಿದ ನೀರ್‌ನ್ ವಂತೆ ವಂತೆ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಎಲಿತ ಕೆಬಿತ ಇರೆತ ರಸನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

- ಬೊಲ್ದು ದಾಸವಾಳನ್ ಬೇಯ್ಪಾದ್ ಐತ ರಸನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಗೆಂದಾಲಿ ಬೊಂಡದ ನೀರ್‌ನ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಅರಿದೆಕ್ಕಿನ ನೀರ್‌ನ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಪುನರಪುಳಿತ ಕಷಾಯನ್ ಕೊರೊಡು.
- ಶ್ರೀಗಂಧನ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿದ ಸರ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್ (ಮುಡ್ಸು)
- ಎಕ್ಕಸಕ್ಕ ಕಕ್ಕುನ ಉರ್ಬುನೆಕ್ಕ್ ದಾಳಿಂಬದ ಕೊಡಿ, ಕುಂಟಾಲ ಕೊಡಿ, ನೇರಲೆದ ಕೊಡಿ, ಮಾಫಲದ ಕೊಡಿನ್, ಜೀರಿಗೆಡ್ ಕಡೆದ್ ಮಾತ್ರೆ ಮಲ್ತ್ ನುಂಗಾವೆರ್. ದಿನಕ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಮಾತ್ರೆನ್ ಮಿರೆಪೇರ್‌ಡ್ ತರೆದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಚಕ್ರಾಣಿಕೆದ ಬೇರ್‌ದ ತರೆತ ಕೊಡಿ ಒರ ... ಕಡೆ ಒರ ತರೆತ್ತ್‌ದ್ ನಕ್ಕಾವೆರ್.

ಕೋರ ಕೋಟ್ಲೆ:-

- ಬಂಜೆಗ್ ಗಂಜಿ ಕೊರೊಡು.
- ನಾಲ್ ದಿನ ತಂಪು ಮಲ್ಪರೆಗಾದ್ರ ಪದಜಿಂಡ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಐತ ಗಂಜಿನ್ ಅಪಗಪಗ ಕೊರೊಡು.
- ಬೊಂಡದ ನೀರ್‌ನ್ ಸಂಪಾವರೆಗ್ ಕೊರೊಡು. ಬೊಂಡದ ನೀರ್ ಕೊರ್ಪೆರ್ (ತಂಪಾವರೆಗ್)
- ಅತ್ತಡ ನುಪ್ಪುದ ಗಂಜಿಗ್ ಚಪ್ಪೆ ನೀರ್ ಮೈತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಅಪಗ ಮೈತ ನಂಜಿ ಮೈತ ಪಿದಾಯಿ ಮೂಡುಂಡು
- ಬೊಕ್ಕ ಅವು ಕರಂಚರೆಗಾದ್ರ ಕುಡುನ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಐತ ಸಾರ್‌ನ್ ಪರ್ರೆಗ್ ಕೊರ್ಪೆರ್ ಉಂದು ಪತ್ತ್ ದಿನ ಮುಟ್ಟ ಮಾತ್ರ
- ಜೆಪ್ಪುನ ಅಡಿಕ್‌ಗ್ ಕೈಬೇವ್‌ದ ಇರೆನ್ ಪಾಡ್‌ವೆರ್.
- ಕೋನೆಡ್ ಅಲ್ಪ ಅಲ್ಪ ಐತ ಕೂಪೆನೆಲ್ ನೇಲಾವೆರ್.
- ಮೈತ ಕಜ್ಜಿನ್ ಕಿರ್‌ಂಬರೆಗಾದ್ರ, ಕೈಬೇವ್‌ದ ಇರೆನ್ ಒಟ್ಟ್ ಮಲ್ತ್ (ಬ್ರಷ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ) ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಕೋರ ಅತ್ತಡ ಕೋಟ್ಲೆ ಬೂರ್ದ್ ತಿಂಗಲ್ ಮುಟ್ಟು ನಂಜಿದ ಬಜಿಲ್, ಉರ್ದು, ಮಾಸ, ಮೀನು, ಗುಲ್ಲ, ಕುಂಬುಡ ಇಂಚಿದ ಹಾರಲೆನ್ ಕೊರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಬೊಕ್ಕ

ಬಜ್ಜಾರ್ದೊರ್ಗಸೆ (ನೀರ್ ತೆಲ್ಲವು). ಸೇಮೆದಡ್ಡೆನ್ ಆಜಿ ತಿಂಗೊಲು ಮುಟ್ಟ ಕೊರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿಗೆ. ದಿನಾಲ ಆಡ್ಸೋಗೆ, ಕೈಬೇವುದ, ಒಲ್ಲೆಕೊಡಿ, ಮಂಜಲಿರೆತ ಕಷಾಯೊಡು ಕಜ್ಜಿ ನುಂಗುನಮುಟ್ಟ ಮೀಘಾವೊಡುಗೆ. ಮೂಜಿ ತಿಂಗೊಲ್ದ ಉಲಾಯಿ ಅಮೆಕೋರ, ಬೂರುಂಡ ಅರಿತ ಅರ್ಕಂಜಿದಡಿತ ಬಾವೆ ಪೂಜಿದ್ ಮೀಪಾವೆರ್‌ಗೆ.

- ಕೈಬೇವುದ ರಸನ್ ಬಂಜಿಗ್ ಕೊರ್ಪೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೀಪಾವೆರ್.
- ಆಡುಸೋಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಕೈಬೇವುದ ಕಷಾಯಡ್ ಮೀಪಾವೆರ್.
- ನಾಲ್ ತಿಂಗಲ್ದ ಬೊಕ್ಕ ಕೋಟ್ಲೆ ಅತ್ತಡ ದಡ್ಕೆ ಬೂರುಂಡ ಪಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ಕೈಪೆ ಕಷಾಯ ನೀರ್‌ಡ್ ಕಜ್ಜಿ ನುಂಗುನ ಮುಟ್ಟ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಮೂಜಿ ದಿನೊಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕೈಬೇವು ತಪ್ಪು, ಕಾಯೇರಿ ತಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ಕೊದಿಪಾಯಿ ಕಷಾಯನ್ ಉಗುರು ಬಿಚ್ಚೊಡು ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಬಾಲೆದ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ದ್ರಾಕ್ಷಿದ ನೀರ್, ಕೊತ್ತಂಬರಿ ನೀರ್, ಪದಂಜಿದ ನೀರ್ (ಕಣ್ಣ್‌ದ ಪುರ್ಕುನ್ ಬುಡ್ಪಾವೆರ್‌ಗೆ ಆವಂದಿನೆಕ್) ಅಪಗ ಅಪಗ ಪಾಡೊಡು.
- ನಂದಿ ಬಟ್ಟಲ್ ಪೂತ್ತ ರಸನ್‌ಲ ಪಾಡುವೆರ್
- ಮಿರೆಪೇರ್ ಅತ್ತಡ ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಣ್ಣ್‌ನ್ ಬುಡ್ಪಾವೊಡು.
- ನೆಕ್ಕಿ ತಪ್ಪುದ ಕಷಾಯ ಕೊರೊಡು.

– ಪಂತಿನಾರ್ ಅಚ್ಚಕ್ಕ, ಶಿವಪುರ, ಅಂಚೆ : ಹೆಬ್ರಿ.

ತೆಮ್ಮಗ್:–

- ತೆಮ್ಮಡ್ ಶೀತ ಕಫ, ಉಷ್ಣ ತೆಮ್ಮ, ಉಬ್ಬಸ, ಕಪ್ಪೆ ತೆಮ್ಮ, ನಾಯಿ ತೆಮ್ಮ ಇಂಚ ನಮುನೆ ನಮುನೆದ ತೆಮ್ಮ ಉಂಡು. ಕಪ್ಪೆತೆಮ್ಮ ಬೊಕ್ಕ ನಾಯಿತೆಮ್ಮ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಜಿಂಜ ಭಂಙ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ತೆಮ್ಮ . ಮುಪ್ಪ ನಲ್ಪ ದಿನಮುಟ್ಟ ಉಪದ್ರ ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿತ್ತಿನವು.

ಸೀತ ತೆಮ್ಮಗ್ :–

- ತುಳಸಿ ರಸಗ್ ತಿಗ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಸಂಬರವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುದ ರಸಕ್ಕ್ ತಿಗ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರುಡು.
- ಲಿಂಬೆಪುಳಿ ರಸಕ್ಕ್ ತಿಗ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರುಡು.

- ಲವಂಗನ್ ತಿಗಟ್ಟ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಮಂಜಲ್‌ದ ಕೊಂಬುನ್ ತಿಗಟ್ಟ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಹಿಪ್ಪಲಿನ್ ನೈ ಟ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಮಜ್ಜಿಗೆ ತಪ್ಪುದ ಕಷಾಯ ಕೊರೊಡು.
- ಕಫಗ್ ಜೇಷ್ಠ ಮಧುತ ಬೇರ್‌ನ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.

ಉಷ್ಣ ತೆಮ್ಮಗ್ :-

- ನೆಲನೆಲ್ಲಿದ ರಸಕ್ಕ್ ತಿಗ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಗರಗದ ರಸಕ್ಕ್ ತಿಗ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಕೊತ್ತಂಬರಿ ಜೀರ್‌ದರಿತ್ತ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡು.
- ಜೇಷ್ಠ ಮಧುನ್ ತಿಗಟ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಅಳಿಲೆ ಕಾಯಿ, ಪೊನ್ನೆದ ಕಾಯಿನ್ ತಿಗಟ್ ತರೆತ್ ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್ ನೈಕ್ ರಡ್ಡ್ ಚಮಚ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್ ಸಕ್ಕರೆ ಪಾಡ್ದ್ ಅಪಗ ಅಪಗ ಕೊರೊಡು.
- ನೆಲ್ಲಿದ ರಸನ್ ತಿಗಟ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಬೇಸೊಪ್ಪುದ ಕಷಾಯಗ್ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ನೀರುಳ್ಳಿ ರಸನ್ ತಿಗಟ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಬಾಲೆಲೆನ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ತಿಗತ ಉಪಯೋಗ ಜಿಂಜ ಉಂಡು. ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ವಾ ರಸ ಆಂಡಲಾ ಕೈಪೆ – ಒಗರ್ ಇಂಚ ಉಪ್ಪುನಗ ಬಾಲೆದ ಬಾಯಿ ತೀಪೆ ಮಲ್ಪರೆಗಾದ್ರ ತಿಗನ್ ಎಚ್ಚ ಬಳಕೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅತ್ತಂದೆ ತಿಗ ವಾ ಸೀಕ್‌ಗ್‌ಲ ಎಡ್ಡೆ ಮರ್ದ್. ಕಫ ಆವೆರೆ ಬುಡ್ಪುಜ್ಜಿ. ಜೋಕುಲೆಗ್ ಬಡವು ಆಪುಂಡು, ಮೈತ ರಂಗ್ ಪೊರ್ಲುಜ್ಜಿ ಆಪುಂಡು, ಪುಡ್ಕೆ ಪುಡ್ಕೆ ಬುಲೆಪೆರ್. ತಿಗ ಇಜ್ಜಿಡ ವಾಲೆ ಬೆಲ್ಲಡ್ ಬೆರಕಾದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬೆಲ್ಲಡ್ ಕರ್ಬದ ಸತ್ವ ಉಂಡು. ಅಂಚನೆ ಕೆಂಪು ರಂಗ್‌ದ ಕಲ್ಲ್‌ಸಕ್ಕರೆನ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ನಗ ಬಲಸ್‌ವೆರ್.

ನಾಯಿತೆಮ್ಮಗ್ :–

- ದ್ರಾಕ್ಷಿದ ರಸನ್ ತಿಗಟ್ ಅಪಗಪಗ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಹಿಪ್ಪಲಿ ಬಜೆತ ಬೇರ್‌ನ್ ತಿಗಟ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಕೆನೇನ್ ನುಂಗಾದ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೆತ್ತದ ನೈಟ್ ತರೆತ್ ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿನ್ ಬಲ್ಲ್‌ಡ್ ತುರಿದ್ ಸರ ಮಲ್ತ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುವೆರ್ (ಮುಡ್ಸು)
- ಕಜ್ಜಕ್‌ನ ಅರೆ ಪೊತ್ತಾದ್ ಬಲ್ಲ್‌ಡ್ ತುರಿದ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್. (ಮುಡ್ಸು)
- ಉಡತ ಎಲುನ್ ಬಲ್ಲ್‌ಡ್ ತುರಿದ್ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟುವೆರ್. (ಮುಡ್ಸು)
- ಮಂಡೆಗ್ ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ಸಮಾ ದಾರೆ ನೀರ್ ಮೈಪೆರ್.
- ಮಂಡೆಗ್ ಜೀರಿದರಿತ ಲೇಪ ಪಾಡ್ದ್ ಬಚ್ಚಿರೆ ದೀಪೆರ್.

ಕಪ್ಪೆತೆಮ್ಮಗ್:–

- ಗರಗ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ, ಬೇಸೊಪ್ಪು, ನೆಲನೆಲ್ಲಿ, ಕದಿಕೆ ಉಂದೆನ್ ಸನ್ನ ಕಡೆದ್ ತರೆಕ್ಕ್ ಲೇಪ ಪಾಡ್ದ್ ಅರ್ಧ ಘಂಟೆ ಬೊಕ್ಕ ದಾರೆ ನೀರ್‌ಡ್ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಬೊಲ್ದು ದಾಸವಾಳ, ನಂದಿ ಬಟ್ಟಲ್‌ನ್ ಸನ್ನ ಕಡೆದ್ ತರೆಕ್ಕ್ ಲೇಪ ಪಾಡ್ದ್ ಅರ್ಧ ಘಂಟೆ ಬೊಕ್ಕ ದಾರೆ ನೀರ್‌ಡ್ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಹಿಪ್ಪಲಿ, ಗಿಜಿಗಿಜಿ, ತಂಜಂಕ್, ಬಸಳೆದ ರಸಕ್ಕ್ ತಿಗ ಬೆರಕಾದ್ ಕೊರೊಡು.

ಮೂಂಕ್‌ಗ್:–

- ಮೂಂಕ್‌ಡ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಬತ್ತ್ಂಡ ತಾರಾಯಿದ ಪೇರ್‌ಗ್ ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿದ ರಸ ಪಾಡ್ದ್ ತರೆಕ್ ತಿಕ್ಕಾದ್ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಸುರಲೆ ಪೋವೊಂದಿತ್ತ್ಂಡ ಸಕ್ಕರೆ ಪಾಡ್ದ್ ಪುಗೆನ್ ಮೂಂಕ್‌ಗ್ ಪತ್ತೊಡು.
- ನೀಲಗಿರಿ ತಪ್ಪುದ ಪುಗೆ ಪತ್ತೊಡು.

ಲಿವರ್:–

- ಪರ್‌ಂದ್ ಗಂಡ್ ಕಾಯಿದ ರಸನ್ ಅಪಗಪಗ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಮೂಲಂಗಿ ಕ್ಯಾರೆಟ್ ರಸನ್ ಕೊರೊಡು
- ನುರ್ಗೆ ತಪ್ಪುದ ರಸನ್ ಕೊರೊಡು.

- ಪೆತ್ತದ ಅಂಬಿ, ಪೇರ್, ಅಳೆ, ಪಡ್ಕೆ , ನೈ ನ್ (ಪಂಚಕವ್ಯ) ಬೆರಕಾದ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಚಮಚ ಕೂರೊಡು.
- ಮುನ್ನೆ ತಪ್ಪುದ ರಸ ಕೊರೊಡು.
- ಟೊಮೆಟ ತಪ್ಪುದ ರಸ ಕೊರೊಡು
- ತುಳು ಜನಪದೆರ್ ಎಚ್ಚಾದ್ ಲಿವರ್‌ದ ಉಪದ್ರೊಗು ತಬುರ್, ಪೇನ್, ತೇರೆಂಟ್, ನಕ್ರುನ್ ಗುದ್ದುದ್ ಐತ ರಸನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್‌ಗೆ.
- ಕಾಡುಪುಚ್ಚೆದ ಮಾಸದ ಎಣ್ಣೆನ್ ರಡ್ಡ್‌ಬೊಟ್ಟು ಪೇರ್‌ಡ್ ಕೊರ್ಪೆರ್‌ಗೆ.

ಚರ್ಮರೋಗಗ್:-

- ಪೆತ್ತದ ಪಡ್ಕೆನ್ ಒಂಜಿ ವಾರ ಪೂಜಿದ್ ದೊಂಬುಡ್ ದೀದ್ ಮೀಪಾವೊಡು (ಪೊಡಿ ಕಜ್ಜಿಗ್)
- ಪೆತ್ತದ ಅಂಬಿನ್ ಮೈಕ್ ಪೂಜಿದ್ ದೊಂಬುಡ್ ದೀದ್ ಮೀಪಾವೊಡು (ಪೊಡಿ ಕಜ್ಜಿಗ್)
- ಗೆಂದಾಳಿ ಬೊಂಡದ ಚೂಲಿನ್ ಉರ್ಪೆಲರಿತ ಅರ್ಕಂಜಿಡ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜಿದ್ ರಡ್ಡ್ ಗಂಟೆ ಬುಡ್ದ್ ಮೀಪಾವೊಡು.
- (ಉಚ್ಚುದ ಲೆಕ್ಕ ಚೂಲಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ) ಎಣ್ಮೆದ ಎಣ್ಣೆಗ್ ಕೇಪಲ ಪೂತ ರಸ, ಗರಗದ ರಸ, ಕದಿಕೆದ ರಸನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾಯ್ತ್‌ದ್ ದಿನಕ್ ರಡ್ ಸರ್ತಿ ಪೂಜೊಡು.
- ಗಿಜಿಗಿಜಿ ತಪ್ಪುದ ರಸನ್ ಬಂಜಿಗ್ ಒಂಜಿ ಚಂಚ ಕೊರೊಡು ಬೊಕ್ಕ ಜೇರಿದರಿಟ್ ಐತ ತಪ್ಪುನ್ ಸನ್ನ ಕಡೆದ್ ಪೊಡಿ ಕಜ್ಜಿಗ್ ಪೂಜೊಡು.
- ವಾರಗ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಕೈಬೇವು ಬೊಕ್ಕ ಆಡುಸೋಗೆದ ಕಷಾಯನ್ ಬಾಲೆ ಮೀಪಾವುನ ಬೆಂದ್ರ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಕಿತ್ತಳೆ ಚೂಲಿನ್ ನುಂಗಾದ್ ಐತ ಪೊಡಿನ್ ಪೇರ್‌ದ ಮಾಲ್ ಗ್ ಬೆರಕಾದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಮಾದ್ರ ಫಲತ ರಸನ್ ಮೈಕ್ ಪೂಜೊಡು.
- ತುಳಸಿ, ಸೀಗೆ, ಮಂಜಲ್‌ನ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಶ್ರೀಗಂಧ, ಪೀನಾರಿನ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಬಂಜಿಗ್ ಒಲ್ಲೆಕೊಡಿ, ಕಿರಾತಕಡ್ಡಿದ ಕಷಾಯ ಕೊರೊಡು. ಎಚ್ಚಾದ್ ಛವಿತ ದೋಸ ಇತ್ತಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಚರ್ಮ ರೋಗ ಬರ್ಪುಂಡು.

- ಸಿಬ್ಬ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಲಿಂಬೆ ಪುಲಿಟ್ ಮೀನ್‌ದ ಎಲುಟು ತರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಚೇರಂಟೆ, ನಕ್ರು ನ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ನೆಲಮಂಗೆದ ನೆತ್ತೆರ್‌ನ್ ಕಜ್ಜಿಗ್ ಪೂಜೊಡು.
- ತಬುರ್‌ದ ಪುಂಡೆನ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.

ತರೆಬೇನೆಗ್:-

- ಸಂಬ್ರವಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುದ ರಸನ್ ತರೆಕ್ ತಿಕ್ಕೊಡು.
- ಪೊಂಗಾರದ ಕೆತ್ತೆನ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಪುನರಪುಲಿತ ಕಷಾಯ ಕೊರೊಡು.
- ಲಿಂಬೆಪುಲಿತ ಪಾನಕ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡು.
- ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಜುಂಬುಲಿ, ಪುಲಿ ನೆತ್ತ ಪಾನಕ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡು.
- ಪರಂಗಿ ಪೆಲಕಾಯಿದ ರಸನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಲಿಂಬೆ ಪುಲಿತ ರಸನ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ಪೂಜೊಡು.
- ತಾಮ್ರದ ಚೊಂಬ್‌ಡ್ ದೀತಿನ ಕಲೆಂಗಿನ ನೀರ್ದ ಒಂಜಿ ಬೊಟ್ಟ್‌ನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

ಕಣ್ಣ್ ಬೇನೆಗ್:-

- ಉಷ್ಣಡ್ ಕನ್ಣ್‌ದ ರೆಪ್ಪೆ ಮುಚ್ಚಿದುಂಡ, ತರೆಕ್ ಗರಗದ, ಬೇಸೊಪ್ಪು, ಮದರಂಗಿ ಸೊಪ್ಪು, ದಾಸವಾಳ, ನೆಲ್ಲಿ... ನೆತ್ತ ರಸಟ್ ಕಾಯಿತ್ತಿನ ಎಣ್ಣೆನ್ ಸಮಾ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಮಿರೆಪೇರ್‌ನ್ ಅಪಗಪಗ ಪಾಡೊಡು
- ಕೆಂಗಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕೇಪಲ ಪೂತ ರಸ ಪಾಡೊಡು.
- ಪನ್ನೀರ್ ಗುಲಾಬಿ, ಪನ್ನೀರ್ ಮಂದಾರ, ಪೂತ ರಸ ಪಾಡೊಡು
- ಚೂರಿ ಮುಳ್ಳ್‌ದ ರಸ ಪಾಡೊಡು
- ಪೆತ್ತದ ನೈನ್ ಪಾಡೊಡು, ಪೇರ್‌ನ್ ಪಾಡೊಡು
- ನಂದಿ ಬಟ್ಟಲ್ ಪೂತ ರಸನ್ ಪಾಡೊಡು.
- ಎನ್ಮೆದೆಣ್ಣೆನ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ಪಾಡೊಡು.

- ನೆಲನೆಲ್ಲಿದ ರಸನ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ತಿಕ್ಕೊಡು.
- ಲಿಂಬೆಪುಲಿತ ರಸನ್ (ಒಂಜಿ ಬೊಟ್ಟು) ಪಾಡೊಡು.
- ತಾಮ್ರದ ಚೊಂಬುಡು (ಒಂಜಿ ವಾರದ ನೀರ್) ಕಲೆಂಗಿನ ನೀರ್‌ದ ಬೊಟ್ಟನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬುಡೊಡು.

ನೆಲಂಚಿ ಉರ್ಕುನೆಕ್ಕ್ (ಅತಿಸಾರ):-

- ಆಹಾರ್‌ಡ್ ವಂತೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಆಂಡ ಉರಿಶೀತೊಡು ಜೋಕುಲು ಅಪಗಪಗ ಸುರಲೆ ಸುರಲೆ ಉರ್ಕುವ. ಅಪಗ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ತಡೆಯೆರೆ ಆವಂದಿನ ತಿರ್ತ ಬಂಜಿ ಬೇನೆಲ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಸುರುಕೆ ಮರ್ದ್ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಪಕ್ಕ ಕಡಿಮೆ ಆಪುಂಡು. ನಂಡ್‌ಗ್ ಬೂರುಂಡ ತಿಂಗಳಾನುಗಟ್ಲೆಡ್ ಬಾಲೆ ನರೊಲೊಂದು ಉಪ್ಪುಂಡು.
- ಮಲ್ಲ ಬಂಧದ ನಾರ್‌ನ್ ಗುದ್ದುದ್ ಜೀರ್ದರಿ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದಿನ ಕಷಾಯಗ್ ಕಾಯ್ತಿನ ಪೇರ್ ಕೂಟುದು ಗಂಟೆಗೊರ ನಾಲ್ ನಾಲ್ ಚಂಚ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ನೇರಲೆ ಪರ್‌ಂದ್‌ದ ರಸನ್, ನೇರಲೆ ಕೆತ್ತೆದ ರಸನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ದಾಳಿಂಬೆ, ಕುಂಟಾಲ, ನೇರಲೆ, ಪೇರಂಗಾಯಿದ ಕೊಡಿ ಅರ್ಧ ಚಂಚ ಜೀರ್ದರಿಟ್ ಸನ್ನ ಕಡೆದ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಚಂಚ ಕೊರೊಡು.
- ಕುವ್ವೆ ಗಡ್ಡೆದ ಪುಡಿನ್ (ಅರಾರೋಟ್) ಕೊದಿಪಾದ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಕುಕ್ಕ್‌ದ ಗೊರಂಟ್‌ದ ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಬಾರೆದ ಪೂಂಬೆದ ರಸನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ನೆಲ್ಲಿದ ರಸನ್ ಅಲೆಟ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಚಾ-ದ ಇರೆನ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ಐತ ಕಣ್ಣನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಉರ್ಪೆಲ್ ಅರಿತ ತೆಲಿಕ್ ಇಸ್‌ಬ್‌ಗೋಲು ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರೊಡು.

ಜ್ವರ :-

- ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮೂನೆಡ್ ಜ್ವರ ಬರ್ಪುಂಡು. ಬಂಜಿಬೇನೆ, ಸೀತ, ಕಫ, ಸೋಂಕನೆದ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸೀಕ್‌ಡ್ ಜ್ವರ ಬರ್ಪುಂಡು.
- ಹಿಪ್ಪಲಿ, ತಾರೆ ಕಾಯಿ, ತುಳಸಿನ್ ತರೆತ್‌ದ್ ತಿಗಟ್ ಕೊರೊಡು.

- ಜೇಷ್ಠಮಧು, ಕದಿಕೆ, ಮಜ್ಜಿಗೆ ತಪ್ಪು, ಲಾವಂಛ, ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಕಲ್ಲ್ ಸಕ್ಕರೆ, ಕಟುಕ ರೋಹಿಣಿ ನೆತ್ತ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ಪೊರ್ತು ಒಂಜೊಂಜಿ ಚಂಚ ಕೊರೊಡು.
- ಬಜೆನ್ ತರೆತ್ ದ್ ಕ್ಕೊದಿಪಾದ್ ಮುಂಡಗ್ ಪೂಜೊಡು.
- ನೀಲಗಿರಿ ಇರೆನ್ ಅರೆದ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ಮುಂಡಗ್ ಪೂಜೊಡು.
- ನೋನೆಕಾಯಿದ ಕಷಾಯನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ನೀರುಳ್ಳಿ , ಜೀರ್ದರಿ, ಶುಂಠಿ, ಕಲ್ಲ್ ಸಕ್ಕರೆ ಪಾಡ್ದಿನ ಕಷಾಯನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಜೇಷ್ಠಮಧು, ಹಿಪ್ಪಲಿ, ಜಾಯಿಕಾಯಿ, ಲವಂಗ, ಪತ್ರೆ, ತುಳಸಿ, ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ ತಿಮರೆ, ಮದರಂಗಿ ಈ ತಪ್ಪುಲೆನ್ ನಿರೆಲ್‌ಡ್ ನುಂಗಾದ್ ಸನ್ನ ಪುಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತಿಗಟ್ ಕೊರೊಡು.
- ಪೊಂಗಾರ್ ಕೆತ್ತೆದ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಕೋರಿದ ಕಾರ್, ಯೆಡ್‌ದ ಕಾರ್ ದ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಕೊತ್ತಂಬರಿ, ಮೆಂತೆ, ಜೀರಿಗೆ, ದಾಸೆಮಿ, ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ನೀರುಳ್ಳಿ, ಕಾಳ್‌ಜೀರಿಗೆದ ಕಷಾಯಗ್ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಮಜ್ಜಿಗೆ ತಪ್ಪುದ ಕಷಾಯಗ್ ಶುಂಠಿದ ರಸ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಕುಂಕುಮನ್ ಸಟ್ಟ್‌ಗಡ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ಪಾಡೊಡು.
- ಕಳ್ಳಿನ್ ಗೆಂಡಡ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಐಯಿಟ್ ರಡ್ದ್ ಬೊಟ್ಟು ರಸನ್ ಬಂಜಿಗ್ ಕೊರೊಡು. ಒರಿನ ರಸನ್ ತರೆಕ್, ಮೈಕ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಬಚ್ಚಿರೆದ ರಸ, ಸಾಂಬ್ರಾಣದೆ ರಸ, ತುಳಸಿದ ರಸನ್ ಒಂಜಿ ಚಂಚ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ನೆಕ್ಕಿ ತಪ್ಪು, ಎಡ್ಡೆ ಮುಂಚಿ, ನೀರುಳ್ಳಿದ ಕಷಾಯನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

ಚರ್ಮ ರೋಗ:-

- ಇಳ್‌ಚೇವುದ ದಂಡ್‌ನ್ ಕಜ್ಜಿಗ್ ಗಸಗಸ ತಿಕ್ಕೊಡು.
- ಮಂಡೆಡ್ ಕುಜಲ್ ದಾಂತಿನ ಜಾಗೆಗ್ ಲತ್ತ್ ಗಂಡ್ ಕಾಯಿದ ಸುನೆನ್ ರಡ್ದ್ ಸರ್ತಿ ಮಂಡೆಗ್ ತಿಕ್ಕೊಡು.
- ನಂದಿಬಟ್ಟಲ್, ಕರವೀರದ ಪೂತ ಕಷಾಯನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಪೂಜೊಡು.

- ಕಾಲಜೀರಿಗೆ, ಮಂಜಲ್, ಸೀಗೆದ ಪುಡಿನ್ ಏಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು
- ದಿನಾಲ ಪುಲ್ಲ್ಯಕಾಂಡೆ, 8 ಗಂಟೆದ ಲತ್ತ್ ದೊಂಬುಗ್ ಬತ್ತಲೆದ ಬಾಲೆನ್ ದೀವೊಡು.
- ಎನ್ಮೆದ ಅರೆಪುನ್ ಪೂಜೊಡು.

ಬಾಲೆದ ಚರ್ಮ ಬೊಲ್ದು ಆವೆರೆಗಾದ್ರ :-

- ಮೀಪಾನಗ ಕಡ್ಲೆದ ಪೊಡಿಟ್ ಅತ್ತಡ ಪದಂಜಿದ ಪೊಡಿಟ್ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಚಂದನ, ಕೇಪಲ ಪೂತ ಅರೆಪುನು, ಪೇರ್ ದ ಮಾಲ್‌ಗ್ ಬೆರಕಾದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಮಂಜಲ್‌ದ ಕೊಂಬು, ಉರೆತ ಕೋಡುನು ಮಾಲ್‌ಡ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಕದಿಕೆ, ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ತುಳಸಿದ ತಪ್ಪು , ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ನೆಲ ನೆಲ್ಲಿ, ತಿಮರೆದ ರಸ, ರಡ್ಡ್ ಚಂಚ ಜೀರ್ದರಿ , ರಡ್ಡ್ ಮಂಜಲ್ದ ಕೊಂಬುನ್ ನುಂಗಾದ್ ಪುಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ಕೊಂಡೆ ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಹದೊಟ್ಟು ಕಾಯ್ತ್‌ದ್ ಕುಪ್ಪಿಡ್ ಜಿಂಜಾದ್ ದಿನಕ್ ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಬಾಲೆಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿದ್ ಮೀಪಾಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ರಂಗ್ ಬರ್ಪುಂಡು, ನಿದಿರೆ ಬರ್ಪುಂಡು, ಚರ್ಮ ನಸೆ ಬೂರುಂಡು, ತರೆ ಕುಜಾಲ್ ಬರ್ಪುಂಡು.
- ತೆಕ್ಕದ ಇರೆತ ಕೊಡಿನ್ ಪೊನ್ನೆದೆಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಓಂಟೆ ಪುಲಿತ ರಸನ್ ಮೈಕ್ ತಿಕ್ಕೊಡು.

ಕುರಿ ಆಂಡ :-

- ನಂದಿಬಟ್ಟಲ್‌ದಿರೆಕ್ ವಂತೆ ಉರ್ದು ಪಾಡ್ದ್ ಸನ್ನ ಕಡೆದ್ ಲೇಪ ಪಾಡೊಡು.
- ಬೊಲ್ದು ದಾಸವಾಲದಿರೆತ್ತ ಚಟ್ನಿ, ದೋಸೆ, ಮುಡೆ, ಗಟ್ಟಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಶಂಖ ಅತ್ತಡ ಚಿಪ್ಪುನ್ ನೈಟ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾವೊಡು.
- ಕುಂಟುದ ಸಾಬೂನುನ್ ಕಲತ್‌ದ್ ಮುಟ್ಟಾವೊಡು.
- ಹಿಂಗ್‌ನ್ ದಪ್ಪೊಡು ಪೂಜೊಡು.
- ಕರ್ಪೂರ, ಚಿಮಿನಿದೆಣ್ಣೆನ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಗೋಪಿ, ಗಂಧ, ಪೀನಾರಿ, ಸೇಡಿ ನೆಟ್ಟ್ ಒವೆನಾಂಡಲ ತರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಕಂಚಾಲ್ದ ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ತಾಮರೆ ಪೂತ ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ಅರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.

ಮುಟ್ಸ್ ದೋಷಗ್:-

- ಮುಟ್ಸ್ ದೋಷ ಪಂಡ ಬಾಲೆದ ಬಂಜಿ ಮಲ್ಲೆ ಕುದ್ಪೆದಲೆಕ್ಕ , ಕೈಕಾರ್ ಸಪುರ, ಪಿಂಕಾಣ್ ಚಾಟ್, ಮಂಡೆ ಮಲ್ಲೆ ಉಪ್ಪುಂಡು ಆಂಡ ಬಂಜಿಡ್ ಬಡವು ಮಾತ್ರ ಬಗ – ಬಗ ಉಪ್ಪುಂಡು. ದಾಲ ಚಟುವಟಿಕೆ ದಾಂತೆ ಜೆತ್ತಿನಲ್ಪನೆ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಬಾಲೆ ಬುಲೆವಂದೆ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಮಂಗನ ಕಿನ್ನಿದ ಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಈ ಸೀಕ್‌ಗ್
- ಪರ್ಂದ್ ಗಂಡ್ ಕಾಯಿನ್ ಕೊರೊಡು.
- ಎಲಿಕೆಬಿತ ಬೇರ್‌ನ್ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಕಡಿರ್ ಬೇರ್‌ದ ಕಷಾಯ ಕೊರೊಡು.
- ಗೆಂದಾಲಿ ಬೊಂಡಗ್ ಒಂಜಿ ಪುಂಡಿ ಉರ್ದು ಪಾಡ್ದ್ ಮನದಾನಿ ಕಡೆದ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಮೀನ್‌ದ ಎಣ್ಣೆನ್ ರಡ್ಡ್ ಬೊಟ್ಟು ದಿನಕ್ ಕೊರೊಡು.
- ಕುವ್ವೆ ಪುಡಿ ಅತ್ತಡ ಇಂದ್‌ದ ಪುಡಿನ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ಕರಡಾದ್ ಪುಲ್ಯ ಕಾಂಡೆ ಬಜಿ ಬಂಜಿಗ್ ಕೊರೊಡು.
- ಬಾವಲಿದ ಎಣ್ಣೆನ್ ಮೈಕ್ ಪೂಜಿದ್ ಕಾಂಡೆದ ದೊಂಬುಗು ದೀವೊಡು. (ಮುಡ್ಸು)
- ಎಕ್ಕಲೆದ ಬಿಟ್ಟೆನ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ಕರಡಾದ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ನಕ್ಕುರುನು ಪೊತ್ತಾದ್ ಪಾದದಡಿಕ್ ಪೂಜೊಡು. (ಮುಡ್ಸು)
- ಪಿಲಿತ ಉಗುರುನು ಸರಕ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟೊಡು.
- ನವಿಲ್‌ದ ಮಾಸದ ಎಣ್ಣೆನ್ ಮೈಕ್ ಕೈಕ್ ಪೂಜೊಡು (ಮುಡ್ಸು)
- ಮುಳ್ಳು ಪಂಜಿದ ಕಣೆನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮೈಕ್ ಪೂಜಿದ್ ದೊಂಬುಗ್ ದೀವೊಡು. (ಮುಡ್ಸು)
- ಕಣಲೆನ್ ಗಂಧಡ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಮೈಕ್ ಪೂಜೋಡು. (ಮುಡ್ಸು)
- ಮೊದಲೆದ ಎಣ್ಣೆನ್ ಪೂಜುವೆರ್.
- ಬೆರುತ, ಉರೆತ ಎಣ್ಣೆನ್ ಪೂಜುವೆರ್.

ಕೆಬಿ ಬೇನೆಗ್:-

- ಗೊಂಡೆ ಪೂತ ಇರೆತ ರಸಕ್ ರಡ್ಡ್ ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್ ಕುದಿಪಾದ್ ಕೆಬೆಕ್ ಬುಡೊಡು.
- ಒಗರನೆದ ಎಣ್ಣೆನ್ ಪಾಡೊಡು.

- ದಿರ್ಸಾಲೆ ಮುಂಚಿನ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕಾಯ್ತ್ ಪಾಡೊಡು.
- ಕೆಬಿ ತೋರೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅರಣಿದ ಬೀಲಡ್ ಸಮಾ ತಿರ್ಗಾವೊಡು. (ಮುಡ್ಸು)
- ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ದ ಬೊಣ್ಣ್ಯನ್ ನೀರ್‌ಡ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ತೆಳಿನಗ ರಡ್ಡ್ ಬೊಟ್ಟು ಕೆಬಿಕ್ ಪಾಡೊಡು.
- ಅಶ್ವತ್ಥ ಮರತ ಚೆಕ್ಕೆನ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ರಡ್ಡ್ ಬೊಟ್ಟು ಪಾಡೊಡು.
- ಕರಿ ನೆಕ್ಕಿದ ರಸನ್ ಪಾಡೊಡು.

ಮೈತ ಎಲು ಗಟ್ಟಿಗ್:-

- ಸುಣ್ಣದ ನೀರ್‌ನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಮೂಜಿ ತಿಂಗಲ್ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜೊಂಜಿ ಬೊಟ್ಟೊನು ತಿಗಟ್ ಕೊರೊಡು.
- ನೇಂದ್ರ ಪರ್‌ಂದ್‌ನ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಚಿಕ್ಕ್‌ದ ರಸನ್ ಕೊರೊಡು.
- ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್‌ನ್ ಕೊರೊಡು.
- ಮೀನ್‌ದ ಎಣ್ಣೆನ್ ಪೂಜಿದ್ ಕಾಂಡೆ ಬಯ್ಯದ ದೊಂಬುಗ್ ಬಾಲೆನ್ ದೀವೊಡು.
- ಗರ್ಗದ ತಪ್ಪುದ ರಸನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

ಎಕ್ಕ್‌ತ್ತ್‌ಗ್:-

- ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್‌ನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ತಾರಾಯಿದ ಎಣ್ಣೆಗ್ ಸಕ್ಕರೆ ಬೆರೆಕಾದ್ ಕೊರೊಡು.
- ನಿಂಬೆರಸನ್ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್‌ಡ್ ಕೊರೊಡು.
- ಕುಲ್ರ್ಲುನ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಐತ ನೀರ್‌ನ್ ಕೊರೊಡು.

ಬಾಲೆದ ತರೆಕ್ ತಂಪು ಸರೋಲಿ:-

- ಬೊಳ್ಳೆ ತಪ್ಪು, ಬಂಧ ನಾರ್, ಕೆಂಪು ಕಾಟ್ ದಾಸಾಳ ಪೂತ ತಪ್ಪು, ಪುರಂಚಿ ನೀರ್‌ದ ಸರೋಲಿ, ತಾರಾಯಿದ ಪೇರ್, ನೆಲ್ಲಿದ ತಿರ್ಲ್, ನಂದಿ ಬಟ್ಟಲ್‌ದ ರಸ ಉಂದೆನ್ ಒವಾಂಡಲ ಒಂಜಿ ನಮೂನೆದ ಸರೋಲಿನ್ ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಪಕ್ಕ ಮೀಪಾವೊಡು.

ಗಡಿ ಆಂಡ:–

- ಬೊಂಡದ ನೀರ್‌ನ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ಕೊದಿಪಾದ್ ಒರಿನ ಲೇಹನ್ ವಾ ಗಡಿಗ್‌ಲಾ ಪೂಜಿಂಡ ಪಕ್ಕ ಗುಣ ಆಪುಂಡ್.
- ಮೋನೆಡ್ ಮೊಳಂಪೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಬೆಲ್ಲ ಅತ್ತಡ ಗೋಪಿನ್ ತೇತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಚಂಡಿ ಕುಂಟುನ್ ಕಟ್ಟೊಡು.
- ಗಾಯ ಆಯಿಜ್ಜಡ ಉಪ್ಪಿನು ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸಿಕೆ ಕೊರೊಡು.

ಬಂಜಿ ಬೇನೆಗ್:–

- ಓಮದ ಸತ್ವ ಅತ್ತಡ ಓಮದ ಕಷಾಯ ಕೊರೊಡು.
- ಬಂಜಿ ಬೇನೆ ವಾಯುದ ಉಪದ್ರಡ್ ಆಂಡ ಜೀರಿದರಿತ ಕಷಾಯ ಅತ್ತಡ ಹಿಂಗ್‌ನ್ ತಲೆತ್‌ದ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಬಚ್ಚಿರೆದ ರಸನ್ ತಿಗಟ್ ಕೊರೊಡು.
- ಗಜ್ಜುಗನ್ ಅಲೆಟ್ ಕಡೆದ್ ಕೊರೊಡು.
- ಕರಿನೆಕ್ಕಿ ತಪ್ಪುದ ಕಷಾಯ ಕೊರೊಡು.
- ಅಂಬಟೆ ಮರತ ಕಷಾಯ ಕೊರೊಡು.

ನಾಲಾಯಿದ ಅಗ್ರಗ್:–

- ಬಾಲೆದ ಪಡಿಕೆದ ಚಂಡಿ ಆತಿನ ಬೊಲ್ದು ನಸೆತ ಕುಂಟುನು ತೋರು ಬಿರೆಲ್‌ಗ್ ಪೊದ್ದ್ಯೊಂದು ಬಾಲೆದ ನಾಲಾಯಿ ತೊಡೆತ್‌ದ್ ಒರೆಸೊಡು.
- ಗೆಂದಾಲಿ ಚೆಂಡೆಲ್‌ನ್ ಬಾಲೆದ ಪಡ್ಕೆಡ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಬಜೆನ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜೋಡು.
- ಕನಕ್‌ದ ನಸೆ ಬೊನ್ಯನ್ ನೀರ್ ಬೆರಕಾದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಬಚ್ಚಿರೆದ ರಸಟ್ ಬಜೆನ್ ತರೆತ್‌ದ್ ತಿಕ್ಕೊಡು.

ಕೆಪ್ಪಟ್ರಾಯಗ್:–

- ಲಿಂಬೆಪುಲಿತ ರಸಕ್ ಸುಣ್ಣ ಬೆರಕಾದ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಇಲ್ಜೇವುದ ರಸ, ನಂದಿ ಬಟ್ಟಲ್ ರಸನ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.

- ಪಾಲಾಶಾದ ಬಿತ್ತ್ ನ್ ಲಿಂಬೆ ಪುಲಿತ ರಸಟ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಸುಡುಗಾಡ್‌ಡ್ ಬುಲೆಪಿನ ಉಮ್ಮತ್ತ (ದತ್ತೂರಿ) ಇರೆನ್ ಜೀರ್ದರಿದೊಟ್ಟುಗು ಅರೆತ್‌ದ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪೂಜೊಡು.
- ಸಮುದ್ರ ನಾಲಿಗೆನ್ ಲಿಂಬೆದ ರಸಟ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಪೂಜುವೆರ್.

ಬೂರ್ದ್ ಪೆಟ್ಟಾಂಡ:-

- ಗಾಯಗ್ ಮಂಜಲ್ದ ಪೊಡಿನ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್ ಪಾಡೊಡು.
- ಉಡತ ಮಾಂಸದೆಣ್ಣೆ ಪೂಜೊಡು.
- ಕಾಪಿ ಪೊಡಿ ಪಾಡ್‌ಂಡ ನೆತ್ತೆರ್ ಕಟ್ಟುಂಡು.
- ಕುಂಕುಮನ್ ಪಾಡ್ವೆರ್.
- ಸುನ್ನ ದೀಪೆರ್.
- ಮೂಂಕುದ ಪೊಡಿನ್ ಪಾಡುವೆರ್.
- ಉಪ್ಪುಡದ ಅರೆಪ್ಪುನ್ ಪಾಡುವೆರ್.
- ದಾಸಮಿದ ಪೊಡಿನ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಕೈತ್ ಪಾಡುವೆರ್.
- ಮಲ್ಲ ಗಡಿ ಆಂಡ ಅಯಿಕ್ ಪೂಜುನ ಮರ್ದ್‌ನ್ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ :

– ಕೊತ್ತಳಿಗೆದಡಿತ ಕಾಪು, ಕೆಂಪು ಕೇಪಳದ ಪೂ, ತಾರಾಯಿದ ತಿರ್ನಿರ್, ಮಂಜಲ್ ಕದಿಕೆದ ರಸನ್ ಎಣ್ಣೆಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಾಯಿತ್ ಆಜಾದ್ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಕುಪ್ಪಿಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೀಂಡಾ ಬೇಗ ಗುಣ ಆಪುನ ಎಡ್ಡೆ ಮುಲಾಮು. ಈ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಕಟ್ಟುಂಡು. ರೆಶಿ ಆಪುಜ್ಜಿ, ನಂಜಿ ಆಪುಜ್ಜಿ , ಭಾರೀ ಎಡ್ಡೆ ಮರ್ದ್. ಪತ್ತ್ ಗೆಂದಾಲಿ ಬೊಂಡದ ನೀರ್ಡ್ ಕಾಯ್ತ್‌ದ್ ನೈ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡೊಡು.

ಬಾಲೆದ ತರೆತ ಪೇನ್‌ಗ್:-

- ಮೂಂಕುದ ಪೊಡಿನ್ ಎಣ್ಣೆಡ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತರೆಕ್ ಪೂಜಿದ್ ಕಾಲ್ ಗಂಟೆಡ್ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಕುಂಟುಗ್ ಪಾಡುನ ಸಾಬೂನುದ ನುರೆನ್ ಕಾಲ್‌ಗಂಟೆ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಕೈಬೇವುದ ಇರೆತ ಕಷಾಯಡ್ ಮೀಪಾವೊಡು.

- ಸೊರಗೆ ಪೂತ ಕೆತ್ತೆ, ರೆಂಜೆ ಬೂರುದ ತಪ್ಪುದ ದನಿ ಕಷಾಯನ್ ಪೂಜಿದ್ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆದ ಬೊಕ್ಕ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಸೀತಾಫಲತ ಬಿತ್ತ್‌ನ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ತರೆತ್‌ದ್ ತರೆಕ್ ಪೂಜಿದ್ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ತುಳಸೀ ಇರೆತ ಕಷಾಯಡ್ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಕಾಯೆರ್ ತಪ್ಪುದ ಕಷಾಯಡ್ ಮೀಪಾವೊಡು.
- ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರೆದ ಕಷಾಯಡ್ ಮೀಪಾವೊಡು

ಪಡ್ಕೆ ಸಮಾ ಪೋವರೆಗ್:-

- ಬೊಂಡದ ನೀರ್‌ನ್ ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪುನು.
- ನೆಗ್ಗಿಮುಳ್ಳುದ ಕಷಾಯನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಕದಿಕೆದ ಕಷಾಯನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಇಟ್ಟೆವುದ ಬೇರ್‌ಗ್ ಜೀರ್ದರಿ ಪಾಡ್ದ್ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಡು. (ಬಾಲೆದ ಪಡ್ಕೆಡ್ ನೆಲಟ್ ಬಿಲ್ದು ಕಲೆ ಒರಿಂಡ ಐಕ್ ಧಾತು ಪೋಪಿನೆಕಾದ್ರ ಬಾರ್ಲಿದ ನೀರ್ನ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.
- ಬೊಲ್ದು ಪೊಂಗಾರದ ಕಷಾಯನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಕೇಪಲ ಪೂತ ಕಷಾಯ, ಚೂರಿಮುಲ್ಲುದ ಕಷಾಯನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಪೀ ಪೋವೆರೆಗಾತ್ರ:-

- ಕಡಿರ್ದ ಬೇರ್‌ದ, ಶಂಖಪುಷ್ಪದ್, ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಸೋನಾಮುಖಿ ತಪ್ಪುದ ಕಷಾಯ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಅರ್ಧ ಚಂಚ ಬಸಲೆ ಅತ್ತಡ ಪದಿಪೆದ ತಪ್ಪುದ ರಸ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಗಂಜಿದ (ಉರ್ಪೆಲರಿತ) ತೆಲಿನ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್.
- ಕುರ್ಲರಿತ ಗಂಜಿನ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್.
- ಜೀರಿಗೆ ಕಷಾಯ ಮಲ್ತ್ ಕೊರ್ಪೆರ್ (ವಾಯು ಉಪದ್ರಗಾತ್ರ).
- ಪುಟ್ಟುಬಾರೆದ ಪರ್‌ಂದ್‌ನ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ದ್ರಾಕ್ಷಿದ ರಸನ್ ಕೊರ್ಪಾವೆರ್.
- ಒಂಜಿ ಪನಿ ಹರಳೆಣ್ಣೆನ್ ಬಿರೆಲ್ಡ್ ಜುಂಬಾವೆರ್.

- ಬೆಚ್ಚನೀರ್‌ನ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್.
- ಕಸ್ತೂರಿ ಮಾತ್ರೆನ್ ಪೇರ್‌ಡ್ ತರೆತ್ತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಅಪ್ಪೆ ವಾಯುದ ಹಾರಲೆನ್ ತಿನ್ನ್ಂಡ ಅಲೆನ ಪೇರ್ ಪರ್ತಿನ ಬಾಲೆಗ್ಲ ವಾಯುದ ಉಪದ್ರ ಬರ್ಪುಂಡು.
- ಕೆಲ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಪಿಂಕಾನ್‌ಗ್ ಬಚ್ಚಿರೆದ ತೊಟ್ಟುನು ಪಾಡ್ದ್ ಪೀನ್ ಮಲ್ಪಾವೆರ್.

****

ಮರ್ದ್ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ

- ಬೇರ್, ನಾರ್, ಕೆತ್ತೆಲೆನ್ ಸರಿಯಾದ್ ನುಂಗಾದ್ ಸಣ್ಣ ಪೊಡಿ ಮಲ್ಪೊಡು. (ಚೂರ್ಣ).
- ಬಾಲೆದ ಪ್ರಾಯಗ್ ಸರಿ ಆದ್ ಮರ್ದ್‌ಲೆನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕಷಾಯನ್ ಅರ್ಧೊಗರ್ಧ ಕೊದಿಪಾವೊಡು.
- ಚುಟಿತ ರಸ ಆಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಬೊಟ್ಟ್ ಮಾತ್ರ ಕೊರೊಡು.
- ಮರ್ದ್‌ದ ಲೇಪ ಪಂಡ ಮೂಡೆದ ಬಂಧದಲೆಕ್ಕ ದಪ್ಪ ಉಪ್ಪೊಡು.
- ವಾ ಮರ್ದ್ ಆವಡ್ ತಿಗೆ, ಕಲ್ಲ್‌ಸಕ್ಕರೆ , ಅತ್ತಡ ಬೆಲ್ಲ ಪಾಡ್ದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಕೊರೊಡು.
- ಬಜೆ, ಪಿನಾರಿ, ಮೂಲಿಕೆದ ಮಾತ್ರೆಲೆನ್ ದಿನಾಲ ಮುಸ್ಸಂಜೆದ ಪೊರ್ತುಗು ಕೊರೊಡು.
- ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ತಿನ ಪತ್ತ್ ನಿಮಿಷದ ಬೊಕ್ಕ ನಾಲ್ ಚಂಚ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್ ಕೊರೊಡು. ಇಜ್ಜಡ ಬಂಜಿಡ್ ತೂ ಲಕ್ಕುಂಡು.
- ಇಲ್ಲಡ್ ಬಾಲೆಗಾದ್ರ ಬೇತೆನೇ ಬಟ್ಟಾಲ್ ,ಲೋಟೆ, ಚಂಚ, ಗೋಮುಖ (ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿನ ಸೊತ್ತು) ಮಲ್ತೊನೊಡು.
- ಮರ್ದ್ ತರೆಪುನ ಕಲ್ಲ್, ಕಲ್ಲ್‌ದ ಗುರಿ, ಪಾರಂಗಿ, ಸೈಂಗೋಲು, ಮರ್ದ್ ಕಡೆವುನ ಚಟ್ಟೆದ ಕಲ್ಲ್ ಬೋಡು.
- ಬಾಲೆದ ಬಜಿ ಬಂಜಿಗ್ ಏಪಲಾ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿ.
- ಶುಂಠಿ ರಸ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುನಾಂಡ ವಂತೆ ಪೊರ್ತು ಐತ ರಸನ್ ದೀಯೊಡು. ಅಪಗ ಅಡಿತ್ ಸುಣ್ಣದ ಅಂಶ ಒರಿಪುಂಡು.

- ಏಕಾದಶಿ, ಅಮಾಸೆ, ಪುಣ್ಣಮೆ, ಅಂಗಾರೆದಾನಿ ಬಾಲೆದ ಬುಲಿಪಾಟಿಕೆ ಎಚ್ಚ. ಅಂಚಾದ್ ಆ ಪರ್ವದಿನತಾನಿ ಬಾಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪುನಗ ಮರ್ದ್ ಕೊರುಂಡ ನೆತ್ತಿಗ್ ಪೋಪುಂಡು, ಅತ್ತಡ ಕಕ್ಕುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಬಾಲೆನ್ ಮಂಗಟಾದ್ ಮಾನಾವೊಂದು ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಡು. ಆಂಡಲಾ ಮರ್ದ್‌ದ ಪರಿಮಲ ಬನ್ನಗನೆ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪುಂಡು. ಅಪಗ ಬೆಲ್ಲ, ಸಕ್ಕರೆದ ರಿಚಿ ತೋಜಾದ್ ಬೊಕ್ಕ ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಡು.
- ದುಂಬು ಇಂಚಿನ ಮರ್ದ್‌ಲೆನ್ ಐನ್ ವರ್ಷ ಮುಟ್ಟ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಬಾಲೆದ ತಿಂಗಲ್ಗೆ ಸರಿಯಾದ್ ಮರ್ದ್ ಅಲತೆ ಪ್ರಮಾಣನ್ ಹೆಚ್ಚ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೋವೊಡು.
- ಬಾಲೆಗ್ ಮರ್ದ್ ಪರ್ಪಾವುನಲ ಒಂಜಿ ಕಲೆ, ಒರಾನೆ ಕೊರುಂಡ ಮೂಂಕುಗು ನೆತ್ತಿಗ್ ಪೋದು ಧಂ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಗಾಲ್–ಮೇಲ್ ಆವು. ಆಂಡಲಾ ಮರ್ದ್ ಮರ್ದೇ. ವಾ ಬಾಲೆಲಾ... ಕುಶಿಟ್ ಪರ್ಪುಜ್ಜ. ಕಡೆತ ತಾದಿ ಪಂಡ ಮೆಲ್ಲ ಬಾಲೆನ್ ಕಾರ್‌ದಡಿಕ್ ಪಾಡ್ದ್, ಮೂಂಕು ಪತ್ತ್‌ದ್ ವಂತೆ ವಂತೆ ಪರ್ಪಾವೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ತಿಗನ, ತಕ್ಕರೆದನ, ಬೆಲ್ಲದನ ನೀರ್‌ನ್ ಒಂಜಿ ಚಂಚದಾತ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು.

*****

ಮರ್ದ್‌ದ ದೈಕುಲು

ದುಂಬುದ ಕಾಲಡ್ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಬಿತ್ತಿಲ್‌ಡ್ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ದೈಕ್ಲೆನ್ ರಕ್ಷಣೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವ್ವತ್ತಾಂದೆ ಜಾಲ್‌ಡ್, ಕಂಡದ ಪುನಿಟ್, ದೋಟಡ್, ಬಿತ್ತಿಲ್‌ಡ್ ಕೊಡಿಯೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಕೆಲವೆನ್ ನಡೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಕೆಲವು ಮರಕ್ಲೆನ್ ಒರಿತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಕದಿಕೆ, ತಿಮರೆ, ನೆಲನೆಲ್ಲಿ, ಗರ್ಗ, ಕಡಿರ್ದಬೇರ್, ತಜಂಕ್, ಗಿಜಿಗಿಜಿ ತಪ್ಪು, ಕೈಬೇವು, ಸಾಂಬ್ರಾಣಿ ತಪ್ಪು, ಬೇಸೊಪ್ಪು, ನೆಕ್ಕಿತಪ್ಪು, ಮಜ್ಜಿಗೆತಪ್ಪು, ಕೇಪುಲ, ಕಾಯೆರ್, ಕುಂಟಾಲ. ಎಕ್ಕಮಾಲೆ, ಉತ್ತರಾಣಿ, ದಾಸವಾಳ, ಅಂಟುವಾಳ, ಗೋರಟೆ, ಮದರಂಗಿ, ತುಂಬೆ, ಕಳ್ಳಿ, ಲೋಳೆರಸ, ಪೇರಂಗಾಯಿ, ಕುಕ್ಕುದಮರ, ಲಿಂಬೆಪುಲಿ, ಬಜ್ಜೆರೆ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಏಲಕ್ಕಿ, ತೇವುದ ಕಂಡೆ, ಕುವ್ವೆದ ಕಂಡೆ, ಎಲಿಕೆಬಿ, ತುಲಸಿ, ಬಿಲ್ವಪತ್ರೆ, ಕಾಮಕಸ್ತೂರಿ, ಒಲ್ಲೆಕೊಡಿ, ಸದಾನಂದ, ಪಲಾಶ, ಅಶೋಕ, ಆಡ್ಸೋಗೆ, ಕಿರಾತಕಡ್ಡಿ, ತುಂಬೆ, ಕಕ್ಕೆತಪ್ಪು, ಎಲೆಮುರಿತಪ್ಪು, ನಂದಿಬಟ್ಟಲ್.

ಪೂ–ಕುಲು:– ಬೊಲ್ದು ದಾಸವಾಳ, ಬೊಲ್ದು ಶಂಖಪುಷ್ಪ, ಬೊಲ್ದು ಕೇಪಲ, ಕೆಂಪುಕೇಪಲ, ತುಂಬೆ, ಮಂದಾರ, ಗುಲಾಬಿ, ಸದಾನಂದ, ತಾಮರೆ.

ಸಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಲು:– ಜೀರ್ದರಿ, ದಾಸೆಮಿ, ಕೊತ್ತಂಬರಿ, ಎಡ್ಡೆಮುಂಚಿ, ಬೊಳ್ಳುಳ್ಳಿ, ನೀರುಳ್ಳಿ, ಜಾಯಿಕಾಯಿ, ಪತ್ರೆ, ಚಕ್ಕೆ, ಲವಂಗ, ಏಲಕ್ಕಿ, ಕಾಳಜೀರ್ದರಿ, ಹಿಂಗು, ಬಾರ್ಲಿ, ಮಂಜಲ್.

ತರಕಾರಿಲು:– ನುರ್ಗೆ, ತೌತೆ, ಟೊಮೆಟೊ, ಕಂಚಾಲ, ಕರ್‌ಕುಮ್ಮುಡ, ಕೇನೆ, ಕಿರೆಂಗ್, ನೀರುಳ್ಳಿ, ಕ್ಯಾರೆಟ್, ಪಟಾಕಿಲ್, ಮೂಲಂಗಿ, ಲಿಂಬೆ, ತುರೆ, ಗಂಡ್ ಕಾಯಿ.

ಪರ್‌ಂದುಲು:– ಗಂಡ್‌ಕಾಯಿ, ಫರಂಗಿಪೆಲಕಾಯಿ, ಕುಕ್ಕು, ಪುಲಿ, ಲಿಂಬೆಪುಲಿ, ಧರೆಪುಲಿ, ಚಿಕ್ಕು, ಸೀತಾಫಲ, ಪರ್‌ಂದ್, ಪುನರ್‌ಪುಲಿ, ಮೂಸುಂಬಿ, ಪೇರಂಗಾಯಿ, ಕುಂಟಾಲ, ನೇರಳೆ, ಮರಸೇಬು, ಅಂಜೂರ, ರಂಜೆದ ಪರ್‌ಂದ್, ವಾಂಟೆ ಪುಲಿ. ಇಂಚ ಪ್ರಕೃತಿದ ಬಾಲೆ ಆಯಿನ ಜನಪದೆರ್ ತಮ್ಮ ಸೀಕ್‌ಲೆಗ್ ಪ್ರಕೃತಿದ ಸಸ್ಯರಾಶಿಡ್ ಜೀವರಾಶಿಡ್ ಮರ್ದ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ತ್‌ದೆರ್.

ನಾಯಿ ಪುಚ್ಚೆ, ಮಂಗೆ ಇಂಚಿನ ಮುರ್ಗಲ್ ತನ್ನನೆ ಬಂಜಿಬೇನೆ ಅತ್ತಡ ಬೇತೆ ಸಂಕಟಗ್ ಐಕುಲು ಕೆಲವು ಗಿಡಮೂಲಿಕೆನ್ ನಾಡೊಂದು ಪೋದು ತಿನ್ಪುನೆನ್ ತೂಯಿನ ನರಮಾನಿ, ಆ ವಿಧಾನೊಡೇ ಆಕುಲೆನ್ ಸೀಕ್‌ಲೆಗ್ ಮರ್ದ್‌ಲೆನ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ಯೆರ್‌ಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಅತ್ತಾಂದೆ ನಮ್ಮ ಅಂಗಾಂಗದಲೆಕ್ಕ ಇತ್ತಿನ ಕಾಯಿ, ಇರೆ, ಪೂ, ಬೇರ್‌ನ್ ತೂದು ಅವೇ ಅಂಗಾಂಗದ ಬೇನೆಲೆಗ್ ಮರ್ದ್‌ಂದ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ಯೆರ್‌ಂದ್ ನಂಬಲಿಕೆ ಉಂಡು.

******

9. ಬಾಲುಲೆನ ಗೊಬ್ಬುನ ಸೊತ್ತುಲು

ದುಂಬುಡು ಬಾಲೆದ ಪೆಜ್ಜೆ ಗಟ್ಟಿಯಾದ್ ನಡವರೆಗಾದ್ರ.. ಆಚಾರಿಡ ಪಂದ್ ಮೂಜಿ ಚಕ್ರದ ಬಂಡಿ, ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ಆನೆ, ಕುದ್ರೆ, ಪೂರಲ್.. ಬೊಂಬೆ, ಚೆಂಡ್, ಗಿಳಿ, ಪಕ್ಕಿ, ಕೋರಿ, ಇಲ್ಲ್, ದೇವೆರ್, ತೊಟಿಲ್ ಗಾಡಿ, ಡಮರು, ಚಂಡೆ ಇಂಚಿನ ಗೊಬ್ಬುದ ಹತ್ಯಾರ್‌ಲೆನ್ ಮಲ್ಪಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಅಂಚನೆ ಕರ್ಬದ ಗಿರಿಗಿಟಿ, ಟಂಕಿ, ಗಿಲಿಗಿಲಿ ಇಂಚಿನ ಗೊಬ್ಬುನ ಸಾದನೆಲೆನ್ ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತೊಟಿಲ್ಗ್ ಗರಗರ ತಿರುಗುನ ಗಿರಿಗಿಟಿನ್, ಮನಿ–ಸರಕ್ಲೆನ್ ನೇಲಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ತಿರ್ತ ವರ್ಗದಾಕುಲು ಮಜ್ಜಿ, ತಿಪ್ಪಿ, ಕರ, ಕೋಲು, ಬೆದ್ರ್, ಇರೆ, ಕಲ್ಲ್, ತೆಂಡೆಲ್, ಪಕ್ಕಿಲೆನ ತುಯಿ, ಮೈಪುದ ಕೊರುಂದ್, ಇಂದ್‌ದ ಪುರ್ಪದ ಮಾಲೆ, ಮಡಲ್, ಪಾಲೆ, ಸಂಕ, ಚಿಪ್ಪು, ಬೂರು, ಬಲ್ಲ್, ಇಂಚಿನ ಸೊತ್ತುಲೆಡ್ ಗೊಬ್ಬೊಂದಿತ್ತೆರ್.

****

ಪುರುಬಾಲೆಲೆನ್ ತಾಂಕರೆಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಸೊತ್ತುಲು

- ಪರ್ತಿದ ಕುಂಟುಲು, ಮೀಪಾವರೆಗ್ ಅಗೆಲ ಬಾಯಿದ ಮರಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ತಿಪ್ಪಿ ಅತ್ತ್‌ಡ ಎಲ್ಯ ಬಟ್ಟಲ್, ಮರ್ದ್ ಕೊರ್ರೆಗ್ ಗೋಮುಖ ಅತ್ತ್‌ಡ ತಕ್ಕನ.
- ಮರ್ದ್ ಕಡೆವರೆಗ್, ಗುದ್ದರೆಗ್, ತರಪೆರೆಗ್, ಬೋಡಾಯಿನ ಕಲ್ಲುಲು, ತೂಂಕರೆಗಾದ್ರ ಕುಂಟು, ಬೂರ್ದು, ಪಿತ್ತಾಲೆ, ಮರ, ಕರ್ಬದ ಒವ್ವಂಡಲ ಒಂಜಿ ತೊಟ್ಟಿಲ್.
- ಬಡಾವು ಕೊದಿಪಾವರೆಗ್ ಕೈ ಬತ್ತಿನ ಬಟ್ಟಲ್, ಎಲ್ಯ ದೊನ್ನೆ ತಟ್ಟೆ, ಲೋಟೆ, ಚೊಂಬು, ಅರಿವಾನ, ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಸೊತ್ತುಲು.
- ಮುಂಡೇರ್ ಒಲಿತ ಪಜೆ, ಪಾಲೆ, ಕುಂಟುದ ತೆರ್ವೆ.
- ನಾರ್ - ಬೇರ್-ತಪ್ಪು ಗುದ್ದೆರೆಗ್ ಪಾರಂಗಿ ಅತ್ತ್‌ಡ ಕಲ್ಲ್.
- ಮೀಪಾವೆರೆ ಕುಲ್ಲರೆಗಾದ್ರ ರಡ್ಡ್ ಮನೆಕ್ಲು.

*****

ಬಾಲೆನ್ ಐತ ಮಲ್ಪುನ ಪೊರ್ಲು

ಜನಮಾನಿ ಪೊರ್ಲು ತೋಜೊಡುಂದ್ ಐತಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಇನಿ ಕೋಡೆದವತ್ತ್. ಆಕುಲು ಬುದ್ಧಿ ತೆರಿಗನೆ ಕಲ್ದಿನ ಮಲ್ಲ ಕಲೆ. ಜಗತ್ತ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಪೊರ್ಲುದ ವಸ್ತುಲು ಆಕ್ಲೆನ ಐತಗ್ ಬೋಡು ಪನ್ಪುನ ಮಲ್ಲ ಅಂಗಲಾಪುಡು ನಾಗರಿಕತೆದ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ದ ತುತ್ತೈಡ್. ಪದ್ದಾಯಿಡ್ ಪೊಸ-ಪೊಸ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ಯೆರ್. ಐಟ್‌ಲಾ ತನ್ನ ನೆತ್ತೆರ್ಡ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಕಿನ್ನಿಲೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಐತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೂಪುನನೇ ಮಲ್ಲ ಐಸಿರಿಂದ್ ಎನ್ನೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಾಲೆಲುನ ಐತದ ಪೊರ್ಲು-ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ಪುರಾನ ಕತೆಟ್-ಪಾಡ್ದನೊಡು ನಮ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಮಿತ್ತ ವರ್ಗದಾಕ್ಲು ಬಾಲೆದ ಕೆಕ್ಕಿಲ್ಗ್ ಪಗಲ-ಮುತ್ತುದ ಕಂಠಿ, ಕೈಕ್ ಮುರ್ಗಿ ಪಾಟ್ಲಿ, ಬಿರೆಲ್ಗ್ ಉಂಗಿಲ, ಮುಂಗೈಕ್ ಸರಪಣಿ, ಕೆಬಿಕ್ ಒಂಟಿ, ಕುಡ್ಕ, ಮುರು, ಸೊಂಟೊಗು ಉಡಿದಾರ, ಉಡಿಗೆಜ್ಜೆ, ಕಾರ್ಗ್ ಗೆಜ್ಜೆ, ಕಡವು, ಜೀವದಿ ಮದೆ ಮಲ್ಪರೆಗ್ ಪದಕ (ಚಿಲ್ಲ) ಇಂಚಿನ ಪದ್ದಾಯಿಲೆನ್ ಬಂಗಾರ್‌ಡ್ ಅತ್ತಡ ಬೊಲ್ಲಿಡ್ ಮಲ್ಪಾದ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನೆತ್ತೊಟ್ಟುಗು ದಿಟ್ಟಿ ಬೂರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಕೈಕ್ ಕರ್ಬದ ಪಾಟ್ಲಿ,

ಪಂಚಲೋಹದ ಕಾಜಿ, ಮಣಿತ ಕಂಠಿ, ಕುದ್ರೆಲಾಳದ ಕಾಜಿ, ಉಡುತ ಚರ್ಮದ ಕಾಜಿ, ಉರ್ಕು ಇಂಚ ನಮುನೆ ನಮೂನೆದ ಕಾಜಿ-ಕಂಠಿಲೆನ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ತಿರ್ತ ವರ್ಗದಾಕ್ಲು – ಎಕ್ಕಂಬರೆ ಬಲ್ಲ್‌ದ ನೂಲು, ಪಟ್ಟೆನೂಲುನ್ ಸೊಂಟೊಗು ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಕ್ಕಿಲ್ಗ್ ಬಣ್ಣ-ಬಣ್ಣದ ಮಣಿತ ಕಂಠಿ, ಆನೆದ ದಂತ, ಆನೆದ ಚವರಿ, ಪಿಲಿತ-ಕುದ್ರೆದ, ಉರೆತ ಉಗುರುದ ಅತ್ತಡ ಕೂಲಿದ ಪದಕುಲು, ಮನಿಕುಲು, ಕಂಟಿಲು, ಮುದಲೆ ಚರ್ಮದ, ಜಿಂಕೆದ ಕೊಂಬುಲೆಡ್ದ್ ಕಾಜಿ-ಕಂಠಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಪಕ್ಕಿಲೆನ ತುಯ್ಲೆಡ್ದ್ ತರೆಕ್, ಕೆಕ್ಕಿಲೆಗ್ ಐತ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲವು ಕಾಯಿ, ಪುರ್ಪೊಲೆನ್ ನುಂಗಾದ್ ಮಾಲೆ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಸಂಖಿ, ಚಿಪ್ಪು, ಪಾರಿದ ಮಾಲೆಡ್ ಐತ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪೊನ್ನು ಜೋಕುಲೆಗ್ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಕೆಬಿ, ಮೂಂಕು ಕುತ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ನನ ಬಾಲುಲೆನ ತುತ್ತೈತಗ್ ಮಿತ್ತ ವರ್ಗದಾಕುಲು ಪರ್ತಿದ ಅಂಗಿ, ಗಂಜಿಪರಕ್, ಜಿಂಕೆದ ಚರ್ಮದ ಅಂಗಿ, ಟೊಪ್ಪಿ ಇಂಚ ಮಾತಾ ಬಲಸೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಪಾಪದಕ್ಲು ಪಾಳೆದ, ಚರ್ಮದ, ಮರತ ಚೂಲಿಡ್ ಬಾಲೆನ್ ಪೊದ್ಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಎಚ್ಚಾದ್ ಅಕಲು ಬುದ್ಧಿ ತೆರಿನ ಮುಟ್ಟಗಲ ಬತ್ತಲೆಡೇ ತಿರ್ಗೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ಬೈರಾಸ್ದ್ ಕೋಮನ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಬಾಲುಲೆನ ಮೋನೆಗ್ ಮಂಜಲ್, ಚಂದನ, ಗಂಧೊನು ಅರೆತ್ ಪೂಜೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮುಂಡಗ್, ಕೆಪ್ಪಡೆಗ್, ಕುರುಬುಗು, ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಮೈತ ಬೊಟ್ಟ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ತಿರ್ತ ವರ್ಗದಾಕ್ಲು ಸೇಡಿದ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಬಾಲುಲೆಗ್ ಐತ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಮುಂಡೊಗು, ಕೆಪ್ಪಡೆಗ್, ಕೈಕ್ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ರಸಟು ಹಚ್ಚೆ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ.

****

ಮೈ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ

ಒಂಜಿ ತುಂಡು ಬೊಲ್ದು ನಸೆತ ಕುಂಟುಗು ಏಲ್ ದಿನ ನಂದಿಬಟ್ಟಲ್ದ ಪೂತ ರಸೊನ್ ಪುಂಟುದು ಏಲ್ ಸರ್ತಿ ನಿರೆಲ್ಡ್ ನುಂಗಾವೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ಆ ಕುಂಟುನ್ ಪೊತ್ತಾದ್ ಐತ ಕರಿನ್ ಬೋನಾಯಿಡ್ ಸನ್ನ ಕಡೆದ್ ಕುಪ್ಪಿಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ದೀವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಉಂದು ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬಾರೀ ತಂಪುಗೆ. ನನೊಂಜಿ ನಮೂನೆಡ್ ಮೈ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಇಂಚ ಉಂಡು. ಪೊನ್ನದೆನ್ನೆದ ಚಿಮಿನಿದ ಮಿತ್ತ್ ಒಂಜಿ ತಗಡ್ ದೀದ್, ಐತ ಕರಿಕ್ ಬೋನಾಯಿಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಪಚ್ಚೆಕರ್ಪೂರದ ಒಟ್ಟುಗು ಸನ್ನ ಕಡೆದ್, ಕರಂಡೆಡ್ ಪಾಡೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ.

*****

10. ಬಾಲೆಲೆನ ರಕ್ಷಣೆಗಾದ್ರ ಮುಡ್ಸ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಾಂತ್ರಿಕ ನಡಾವಲಿಲು

ಧರ್ಮ ಬೊಕ್ಕ ಮಂತ್ರ ವಿದ್ಯೆಲು ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಮಲ್ಲ ಸ್ಥಾನನ್ ಪಡೆದ್‌ಂಡ್. ದಾಯೆಪನ್ಡ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟಗ್ , ಮನಸ್‌ದ ಬೇನೆಗ್ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಆಚರನೆಡ್ ನೆಮ್ಮದಿನ್ ಪಡೆಯೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಕೆಲಸರ್ತಿ ಗೆರಚಾರ ದೋಷಲು ಕೈ ಮೀರ್‌ನಗ ನರಮಾನಿ ಏಪ ಬಾನ್‌ಗ್ ಮೋನೆಮಲ್ತ್ ತರೆತಮಿತ್ತ್ ಕೈ ದೀಯೆನ– ಆನಿ. ಎನಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಮಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಉಂಡ್‌ಂದ್ ..ಧಾರ್ಮಿಕತೆಗ್ .. ಬೊಕ್ಕ .. ಪಿರಿಕಟ್‌ದ ತಂತ್ರೊಲೆನ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ತ್‌ಯೆ. ಪುಟ್ಟು–ಸಾವು, ಮದ್ಮೆ..ಬಯಕೆ.. ಇಂಚ ಬದ್ಕ್ ದ ನಾನಾ ಮುಟ್ಟಿಗಲ್ಲ್‌ಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ನಡಾವಲಿಲು.. ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಪೊಕ್ಕಡೆಂದ್ ತೊಜುಂಡಲಾ ಮುಲ್ಪ ಈ ಕ್ರಮಕ್ಲು ಮಾನಸಿಕವಾದ್ ಮನಸ್‌ಗ್ ಧೈರ್ಯ ಕೊರ್ಪುಂಡ್. ಬದ್ಕ್ ಗ್ ಬೊಲ್ಪು ತೋಜಾವುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಇಂಚಿನ ನಡಾವಲಿನ್ ಮೂಢನಂಬಿಗೆಂದ್.. ದಕ್ಕರೆಗಾಪುಜ್ಜಿ. ಕೆಲವು ಆಚರನೆಲೆನ್ ಸಾಮೂಹಿಕವಾದ್ ನಡಪಾವೆರ್. ಸೀಕ್ ಕಷ್ಟ.. ನಷ್ಟ..ಬೇನೆ.. ದುನಿಪು ಕನಪುನ, ಕಣ್ಣ್ ಗ್ ತೋಜಾಂದಿನ ಶಕ್ತಿಲೆಗ್ ಪೋಡಿದ್ ಐತ ಪಿರಿಕಟ್ಟ್‌ಗಾದ್ರ ಆರೋಗ್ಯದ ದಿಟ್ಟಿಗಾದ್ರ ಜನಪದೆರ್ ಕೆಲವು ನಡಾವಲಿನ್ ಬದ್ಕ್ ಡ್ ಆಚರನೆ ಮಲ್ಪರೆಗ್ ಸುರು ಮಲ್‌ದಿಪ್ಪೆರ್. ಒಂಜೇ ಪಾತೆರಡ್ ಪನ್ಪುನಾಂಡ ನಂಬಲಿಗೆ ಬೊಕ್ಕ ಆಚರನೆಲು ಒಂಜಿ ಕಾಸ್‌ದ ರಡ್ಡ್ ಮೋನೆಲೆಂದ್ ಪನೊಲಿ. ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಅತಿಮಾನುಷತೆದ ಅಂಶ (ಕೆಲ್ಸ್) ಭೂತ–ಕುಲೆಕ್ಲೆಡ್ ಜಿಂಜಿದುಂಡ್‌ಂದ್ ಪನ್ಪುನ ನಂಬಲಿಗೆ ಉಂಡು. ತುಳು ಜನಪದೆರ್ ಪುರುಬಾಲೆಲೆನ ರಕ್ಷನೆಗಾದ್ರ ಕೆಲವು ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಮಕ್ಲೆನ್ ಆಚರನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತಿನ ಗುರ್ತ ಅರ್ಥನ್ ಇತ್ತೆಲಾ ಕೆಲವೆರ್ ಒರಿತೊಂದೆರ್.

- ಕೆಲವ್ ಕಡೆಟ್ ಬಾಲೆದ ಪುದಾರ್‌ಡ್ದ್ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆನ ಲೆಪ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಶೇಖುನಪ್ಪೆ–ಶೇಖುನಮ್ಮೆಂದ್ ಲೆಪ್ಪೆರ್. ದಾಯೆಪಂಡ ಕಂಡನೆ ಬುಡೆದಿನ್ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ಲೆತ್ತ್‌ಂಡ ಬುಡೆದಿ ಕಂಡನೆನ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ಲೆತ್ತ್‌ಂಡ ಇಲ್ಲಗ್ ಹಾಳ್.. ಅಕುಲೆನ ಆಯಿಸ ಕಮ್ಮಿ ಆಪುಂಡ್‌ಂದ್ ನಂಬುವೆರ್. ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆಗ್ ತೀರ್ದ್ ಪೋಯಿನ ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿನ ಪುದಾರ್‌ನ್ ಆಕುಲೆನ ನೆಂಪುಗಾದ್ರ ದೀಪೆರ್.
- ಬಾಲೆಗ್ ದೇವೆರ್–ದಿಂಡೆರ್‌ನ ಪುದಾರ್ ದೀಪೆರ್. ಬಾಲೆನ್ ನೂದು ಸರ್ತಿ ಲೆಪ್ಪುನಗ ಪುನ್ಯ ಸಂಪಾದನೆ ಮಲ್ಪೊಲಿಂದ್ ಎನ್ನುವೆರ್.
- ಬಾಲೆಗ್ ಕುಲೆತಬಾಧೆ ಬರ್‍ರೆಬಲ್ಲಿಂದ್ ಅಡ್ಡಪುದಾರ್‌ಡ್ ಲೆಪ್ಪೆರ್.
- ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಪ್‌ಲಕ್ಕನೆ ಪೋಡಿಗೆ ದೆಪ್ಪರೆಗ್ ಜಾಗಂಟೆ ಬೊಟ್ಟುವೆರ್.
- ಬಾಲೆ ಉಪ್ಪುನ ಇಲ್ಲದೆದುರು ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಲು ಉಪದ್ರ ಕೊರ್‍ರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಕಾವೇರ್ದ ಗೆಲ್ಲ್‌ನ್ ಗೂರ್‌ವೆರ್‌ಗೆ.

- ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಗುನ ಆವಂದಿನ ಸೀಕ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ರಾಹುಸೋಂಕನೆ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ ದೆಪ್ಪಾವರೆಗಾದ್ರ ತಿರ್ತ ವರ್ಗದ ಕೊರಗೆರ್ ಬಾಲೆನ್ ಮುಟ್ಟಾಂಡ ಸೀಕ್ ಗುನ ಆಪುಂಡುಗೆ . ಅರ್ಧ ಬೈತಿನ ನುಪ್ಪುದ ರಾಸಿನ್ ಮಲ್ಲ ಕೊಡಿ ಇರೆಟ್ ಬಲಸ್‌ದ್ ಐತಮೇಲ್‌ಗ್ ಸಾರ್, ಕೊದ್ದೆಲ್ ಮೈತ್‌ದ್ ತುಲಸಿ ಕಟ್ಟೆಡ್ ಕುಲ್ಲಾದಿನ ಬಾಲೆದ ಕೈಟ್ ಮುಟ್ಟಾದ್ ಮಂಡೆದ ಪಿರ ದುಂಬು ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ತೊರತ್‌ದ್ ಕೊರಗೆರೆಗ್ ಕೊರ್ಪುನೆಕ್ಕ್ ರಾಹು ದೆಪ್ಪುನಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್‌ಗೆ. ಬಾಲೆಗ್ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಾಯಿನ ಕೊರಗೆರ್‌ನ ಪುದಾರ್ ದೀಂಡಲ ಸೀಕ್ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿಗೆ. ಕೆಲೆವೆರ್ ಅಕುಲೆನ ಪುದಾರ್ ದೀವರೆಗಾದ್ರ ಬಾಲೆನ್ ಅಕುಲೆಗ್ ಕೊರ್ದು ಪಿರ ದೆತೊನ್ಪೆರ್‌ಗೆ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಕುಲೆನ ಸ್ಪರ್ಶಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಪುದಾರ್ದ್ ಮಂತ್ರದ ಶಕ್ತಿ ಉಪ್ಪುಂಡುಗೆ.
- ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಗುನ ಆವಂದಿನ ಸೀಕ್‌ಲೆಗ್ ಅಂಬಿದ ನೀರ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಮಲ್ಲ ಕರಟ್ ಎನೆಕೋಲ್‌ನ್ ದೀದ್ ಬಾಲೆದ ಮೋನೆಗ್ ಆ ನೀರ್‌ನ್ ತಲ್‌ಪ್ಪೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಅಂಬಿಗ್ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಉಪ್ಪುನವು ಸತ್ಯ.
- ಬಾಲೆ ಬಡವು ತಿನರೆ ಕೇಂಡ್‌ಜಡ, ಅತ್ತಡ ಬಂಜಿ ಸಮದಾಂತೆ ಪೊಂಡ ಮಂತ್ರಡ್ ಉಪ್ಪು, ಪುಲಿ, ಮುಂಚಿ, ದಾಸೆಮಿಡ್ ತೊರತ್‌ದ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್ಗ್ ಪಾಡುವೆರ್.
- ಗಂಜಿದ ತೆಲಿಕ್ ಮಜಿತ ತುಂಡು ಪಾಡ್ದ್ ದಿಟ್ಟಿ ತೊಲತ್‌ದ್ ದಕ್ಕ್‌ವೆರ್.
- ಬಾಲೆಗ್ ಅಮೆಗೊರ ಬನ್ನಗ ಮಾರಿಯಮ್ಮನ ಶಾಂತಿಗಾದ್ರ ಹಣ್ಣ್–ಕಾಯಿ ದೀದ್ ಊದ್‌ಬತ್ತಿನ್ ಬಾಲೆದ ಕೈತಾಲ್ ಪತ್ತಾದೀಪೆರ್.
- ಒಂಜಿ ವರ್ಗಡ್ ಏಲ್‌ನೆ ಅಮೆತಾನಿ ಮೂಜಿಕೋಡಿ ಕತ್ತಲೆದ ಪೊರ್ತುಗ್...ಬೊಲ್ಪು ಪತ್ತಾದ್ ಪರ್‌ಂದ್ ತಾರಾಯಿ ದೀದ್ ಮನೆಟ್ ಅರಿ ಬಿರ್ಕ್‌ದ್, ತಾರೆದ ಗರಿ ಕಂಠ ದೀದ್ ಬಾಲೆನ್ ಬಜಿ ಮೈಟ್ ಅಲ್ಪ ದೀದ್ ಬಾಕಿಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬರ್ಪೆರ್. ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವೆರ್ ಐತ ಮುಂಡೊಡು ಎಡ್ಡೆ ಬರೆಯಡ್ ಪನ್ಪುನ ನಂಬಲಿಕೆಗಾದ್ರಗೆ.
- ಪುರಿ ಸೊಂಟಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಬರಂದಿಲೆಕ್ಕ ಒಕ್ಕನೂಲು ಕಟ್ಪೆರ್.
- ಪುರುಬಾಲೆಗ್ ಸುರುಕು ಪೊಸಅಂಗಿ ಪಾಡುಜ್ಜೆರ್. ಮಲ್ಲೆ ಆತಿನ ಜೋಕ್ಲೆನ ದುಂಬುದ ಪರಅಂಗಿನ್ ಪಾಡ್‌ವೆರ್.ಆಯುಷ್ಯ ಎಚ್ಚಾಪುಂಡುಗೆ ನಂಬಲಿಕೆ.
- ಬಾಲೆದ ಪೂವಲ್ ಬೂರ್‌ನಗ ಅವೆನ್ ಅಮೆತ ಗುಂಡಿಡ್ ನಿಗಿಪೆರ್. ಇಜ್ಜಿಡ ಬಾಲೆಗ್ ಸೀಕ್ ಬರ್ಪುಂಡು.
- ಬಾಲೆದ ನಸೆತ ನೆತ್ತಿನ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಒಚ್ಚರೆಬಲ್ಲಿ. ಅಲ್ಪ ದೇವೆರ್ ಹಾರ ಕೊರ್ಪುನ ಬಾಯಿ ಉಂಡುಗೆ.

- ಬಾಲೆನ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ನಗ ಸುರುಕು ಗುಂಡುಕಲ್ಲ್ ಪಾಡ್ವೆರ್. ಐತ ಆಯುಷ್ಯ ಕಲ್ಲ್‌ದಲೆಕ್ಕ ಗಟ್ಟಿ ಉಪ್ಪಡ್‌ಂದ್.
- ತೆಪ್ಪು ಇತ್ತಿನ ತಾರೈನ್ ಪಾಡುವೆರ್. ತಾರೆದ ಮರತಲೆಕ್ಕ.. ಬುಲೆವಡ್.. ನನೊರಿಯಗ್ ಉಪಕಾರಿ ಆದ್ ಬದ್ಕಡ್‌ಂದ್. ಬಾಲೆಗ್ ದಿಟ್ಟಿ ಬೂರನ್ದಿಲೆಕ್ಕ.. ಮಿಪಾಯಿಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಗುರ್ಕೆದ ಕರಿನ್ ಮುಂಡಗ್ ಮುಟ್ಟಾವೆರ್. ಏರ್ಯೆರ್ಲ ದಿಟ್ಟಿ ಬೂರಂದಿಲೆಕ್ಕ.. ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಮೈತ ಬೊಟ್ಟುಲೆನ್ ಮುಂಡೊಗು.. ಕೆಪ್ಪಡೆಗ್ ಪಾಡುವೆರ್.
- ಬಾಲೆ ನಿದಿರೆಡುಪ್ಪುನಗ ಐತ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ ದೆರ್ಪೊಡುಗೆ. ಅವ್ ನಿದಿರೆಡ್ ದೇವೆರ್‌ಡ ಪಾತೆರೊಂದುಪ್ಪುಂಡುಗೆ.
- ಪುರುಬಾಲೆ ನಿದಿರ್ನಗ ದೇವೆರ್ ಐಟ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮೆ ತೈತೆ ಪನ್ಪೆರ್ಗೆ. ಅಪಗ ಬಾಲೆ ಅಯ್ಯೋ ಯಾನ್ ಒರಲಾ ಅಮ್ಮೆನ್ ತೂಯಿಜೆನೇ ಪಂದ್ ಬುಲಿಪುಂಡುಗೆ. ಕುಡ ನಿನಪ್ಪೆ ತೈತೊಲುಂದ್ ದೇವೆರ್ ಪನ್ನಗ.. ಬಾಲೆ ಇಜ್ಜಪ್ಪ ಯಾನಿತ್ತೆ ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಪರ್ದ್ ಬತ್ತೆ ಪಂದ್ ಕಿಟಿ-ಕಿಟಿ ತೆಲ್ಪುಂಡ್‌ಗೆ.
- ಪನೊರಿ ತುಂಡುನು ಗೆಂಡಡ್ ಕಾಯ್ತ್‌ದ್ ಐಕ್ ಒಂಜಿ ಲೋಟೆ ಕುರ್ನೀರ್‌ನ್ ಪಾಡ್ದ್, ಆ ಕರ್ಬದ ನೀರ್‌ನ್ ಬಾಲೆದ ಮೋನೆಗ್ ತರ್‌ತ್‌ದ್ ರಡ್ಡ್ ಸಕ್ಕನ ನೀರ್‌ನ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್ . ಸುನ್ನ ಬೊಕ್ಕ ಕರ್ಬದ ನೀರ್ ಜೀವಗ್ ಎಡ್ಡೆ. ಚದಿ ಚೊರೆ ಮಲ್ಪುಜ್ಜ. ಪೋಡಿಗೆಡ್ ಬುಲಿಪುಜ್ಜಗೆ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ್ ಕರ್ಬದ ನೀರ್ ಆರೋಗ್ಯಗ್ ಎಡ್ಡೆ. ಬೆಚ್ಚದ ಕರ್ಬ ಜುಂಯಿ ಜುಂಯಿ ಪನ್ನಗ ಬಾಲೆದ ಪೋಡಿಗೆ ಪೋಪುನ್ಡು ಪನ್ಪುನ ನಂಬಲಿಕೆ.
- ಐತಾರ, ಅಂಗಾರೆ, ಪಾಸ, ಸಂಕ್ರಾಂತಿ, ಅಮಾಸೆ, ಪುನ್ನಮೆ ಇಂಚಿನ ಪರ್ವ ದಿನಕ್ಲೆಡ್ ಮುಚ್ಚಂಜೆ ಪೊರ್ತುಗ್ ದಾಸಮಿ, ಉಪ್ಪು, ಬಾರ್, ಉಳ್ಳಿ, ಸಂಬಾರ್ದರಿತ ಚೂಲಿ ಪುಂಚಿ ಉಂದೆನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ತ್‌ನೈನ್, ಬಾಲೆನ್ ಅಪ್ಪೆನ ಮುಟ್ಟೆಲ್ಡ್ ಕುಲ್ಲಾದೀದ್ ದಿಟ್ಟಿ ದೆಪ್ಪೆರೆಗಾದ್ರ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ.. ಪಿರ ದುಂಬು.. ಮೈ ಕೊಡಿ ಕಡೆ ತೊರತ್ತ್‌ದ್ ಗೆಮಲುನ ಗೆಂಡಗ್ ಪಾಡ್‌ನಗ.. ಚಟ –ಪಟ ಚಟ–ಪಟಾಂದ್ ಪುಡಾದ್ ಪೋನಗ ಸಬ್ದಗ್ ಆ ಘಾಟ್‌ಗ್ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಲು ಬಲ್ತ್‌ದ್ ಪೋಪುಂಡುಗೆ.
- ಅದಗದ ಮಂತ್ರ : ಅಪ್ಪೆ ದಿಟ್ಟಿ, ಅಮ್ಮೆ ದಿಟ್ಟಿ, ಜನಮಾನಿ ದಿಟ್ಟಿ, ಭೂತ ದಿಟ್ಟಿ, ಪ್ರೇತ ದಿಟ್ಟಿ, ಮುಂಡೆ ದಿಟ್ಟಿ, ರಂಡೆ ದಿಟ್ಟಿ, ಗೊಡ್ಡು ದಿಟ್ಟಿ, ಮಾತಾ ದಿಟ್ಟಿಲಾ ಪಟ ಪಟ ಪುಡಾದ್ ಪೋವಡ್.
- ಕುರ್ನೀರ್ ಪಂಡ ಕುಂಕುಮನ್ ನೀರ್‌ಡ್ ಕರಡಾಯಿನವು ನಮ್ಮ ಜನಪದರೆರ್ ಅವೆನ್ ನೆತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ಎನ್ಡ್ ಬಾಲೆಗ್ ಸೋಂಕನೆ ಆತಿನ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಲೆಗ್ ಈ

ನಮುನೆಡ್ ನೆತ್ತೆರ್ ಕೊರುಂಡ ದಾಲಾ ಉಪದ್ರ ಮಲ್ಪಯ ಪನ್ಪುನ ನಂಬಲಿಗೆ ಆದಿಪ್ಪು. ಅಂಚನೆ ಕಿದೆ ದೆಕ್ಕುನ ಕುತ್ತಿ ಮೈಪುನು ಪೊತ್ತಾದ್ ತೊರಪುನಗ ಆ ತೂ-ತ ಜಾಲೆಗ್ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಲು ಪೋಡಿದು ಬಲಿಪುಂಡು ಪಂದ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲು ಎನ್ನಿಪ್ಪೆರ್.

- ನನ ಕೆಲವೆರ್ .. ಆ ಮಂತ್ರಡ್ ಕಕ್ಕೆದಿಟ್ಟಿ, ಕುದ್ಕೆದಿಟ್ಟಿ, ನಾಯ್ದ ದಿಟ್ಟಿ, ಪುಚ್ಚೆದಿಟ್ಟಿ, ದಗೆ ದಿಟ್ಟಿ, ಪಗೆದಿಟ್ಟಿ, ಸಿಂತ್ರಿ ದಿಟ್ಟಿ , ನಂಜಿದಿಟ್ಟಿ,ಕಿಚ್ಚಿ ದಿಟ್ಟೀಂದ್ ಉದ್ದ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೊರತ್ದ್.. ಗೆಂಡಗ್ ಪಾಡ್ವೆರ್. ಇತ್ತೆ ದಿಕ್ಕೆಲ್, ಗೆಂಡ ಒಲ್ಪ ಉಂಡು. ಗ್ಯಾಸ್ ಅತ್ತಡ ಕರೆಂಟ್‌ದ ದಿಕ್ಕೆಲ್‌ಗ್ ತೊರತ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡ್ರೆಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ.
- ಕುತ್ತಿ ಮೈಪುದ ಕಡ್ಡಿನ್ ಪೊತ್ತಾದ್, ತೊರತ್‌ದ್ ಐತ ಕರಿನ್ ಬಾಲೆದ ಮುಂಡೊಗ್ ಮುಟ್ಟಾವೆರ್.
- ನನೊಂಜಿ ನಮುನೆಡ್ ದಿಟ್ಟಿ (ಕಾಲೆ)ದೆಪ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ನಡ್ತಿಲ್ದ ತಡ್ಯಡ್ ಅಪ್ಪೆ- ಬಾಲೆನ್ ತುಡೆಟ್ ಕುಲ್ಲಾವೊಂದು ನನೊರ್ತಿ ಹರಿಯಾನಡ್ ಕುರ್‌ನೀರ್ ದೀದ್ ಒಟ್ಟೆ ತಿಪ್ಪಿ ಪೊತ್ತಾದ್ ತೂ ಆರ್ಲ್‌ನಗ ಅತ್ತಡ ಕುತ್ತಿ ಮೈಪುದ ಐನ್ ಕಡ್ಡಿ ಪೊತ್ತಾದ್ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಗ್ ಉಲಾಯಿ -ಪಿದಾಯಿ ತೊರತ್ತ್‌ದ್ ಕುರ್‌ನೀರ್‌ಗ್ ಕಂತಾವೊಡು (ಮುರ್ಕಾವೊಡು). ಅಂಗೈಡ್ ಬಾಲೆದ ಮೋನೆಗ್ ರಪ ರಪ ಕುರ್‌ನೀರ್ ತೇತ್‌ದ್ ನೀರ್‌ನ್ ಬಿರೆಲ್‌ಡ್ ಬಾಲೆಗ್ ಪರ್ಪಾಫೆರ್. ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆನ್ ಪತೊಂದು ಕುರ್‌ನೀರ್‌ದ ಹರಿಯಾನ ದಂಟ್‌ದ್ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ನನ ಒರ್ತಿ ಅವೆನ್ ಮೂಜಿತಾದಿ ಕೂಡುನಲ್ಪ ಗೂಪೆರ್ . ಇಂಚನೆ ಪರಕುಂಟುದ ಕೋಲ್‌ನಿನೆಡ್ಲ ಮಲ್ಪೆರ್. ಬೊಕ್ಕ ತಿಪ್ಪಿನ್ ಕೋಲ್ನಿನೆನ್, ಮೈಪುಕಡ್ಡಿನ್ ಮಾಡ್‌ಗ್ ದಕ್ಕ್‌ವೆರ್‌ಗೆ.
- ಪೆರ್ಚ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬಾಲೆ ತಿನಂದೆ-ಪತ್ತಂದೆ ಛದಿಟ್ಟ್ ಬುಲಿಪುನಗ, ಮರ್ದ್‌ಮಲ್ತ್‌ಂಡಲ ಗುಣ ಆವಂದಿನ ಸೀಕ್‌ಗ್, ಭೂತ-ಪ್ರೇತದ ಉಪದ್ರಂದ್ ಪಿರಿಕಟ್ಟ್ ಮಲ್ಪರೆಗ್ ಮಲ್ಪುನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಿಯೆದೊಟ್ಟುಗು.
- ದಿಟ್ಟಿ ಪೋವೆರೆಗಾತ್ರ ನುಪ್ಪುದ ತೆಲಿಕ್ ಮಜಿತ ತುಂಡುನು ಪಾಡ್ದ್ ಬಾಲೆಗ್ ತೊರತ್ತ್‌ದ್ ದಕ್ಕ್‌ವೆರ್.

ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕ್ರಿಯೆದೊಟ್ಟುಗು ಕೆಲವು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಿಯೆಲಾ ಉಂಡು. ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಲು ಛದಿಟ್ ಬುಲ್ತ್‌ದ ರಂಪ ರೂಟಿ ಮಲ್ಪುನವು ಸಹಜವಾತಿನ ಸಂಗತಿ. ಆಂಡ ಪಗೆಲ್ ರಾತ್ರೆ ಪುರುಬಾಲೆಲು ಛದಿಟ್ ಬುಲ್ತೊಂದಿತ್ತುಂಡ ಪೆದ್ದುನಾಕ್ಲು ಗಾಲ್‌ಮೇಲಾಪೆರ್. ಬಡವು ಅತ್ತ್‌ಂಡ ಬೇನೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಪುರುಬಾಲೆಲು ಬುಲಿಪುವ ಆಂಡ ಕಾರಣಧಾಂತೆ ಬುಲ್ತೂಂಡ

ಕಾರ್ನಿಕದ ದೈವ ದೇವೆರ್ನ ಖಂಡಗ್ ಬಾಲೆ ಮಲ್ಲಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಎಂತಿಣ ತುಪ್ಪು ತುಂಬ್‌ದ್ ಪಾಡ್ಪಾವಂದ್ ಮಲ್ಲಕ್ಲು ಪರಕೆ ಪಂಡೊನ್ಪೆರ್. ಉರ್ದಾಮೆಗ್ ನೆಲ್ಯಾಡಿದ ಕೋರಿಜಾತ್ರೆ ಛದಿಕ್ ತೊಪ್ಪೇ ಮರ್ದ್‌ಂದ್ ವಾಡಿಕೆದ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ಅಲ್ಪದ ಶ್ರೀ ವೈದ್ಯನಾಥೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಖಂಡಡ್ ಧನುರ್ಮಾಸದ ಸುರುತ ದಿನ ಕೋರಿ ಜಾತ್ರೆ ನಡಪುಂಡು. ಅಪಗ ದೇವೆರ ಖಂಡಗ್ ತೊಪ್ಪು ತುಂಬುದ್ ಸೇವೆ ಸಂದಾವಂದ್ ಪನ್ತಿನ ಕ್ಷಣಂಟ್ ಬಾಲೆಲು ಬುಲ್ತ್ ರಂಪ ಮಲ್ಪಂದೆ ಕುಶಿಟ್ ಉಪ್ಪೆರ್‌ಂದ್ ತುಳು ಜನಪದೆರನ ನಂಬಲಿಕೆ.

ದಿಟ್ಟಿ ಗೆಪ್ಪುನ ನನೊಂಜಿ ಕ್ರಮ:

- ಮೂಜಿಕೋಡಿ ಕತ್ತಲೆಡ್ ಬಾಲೆನ್ ತಡ್ಯಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ತರೆಡ್ದ್ ಕಾರ್ ಪೂಜಿದ್ ನೆಲಕ್ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಒತ್ತುದು ನೆಟ್ಟಿ ದೆಪ್ಪೆರ್. ಅದಗ ಒಂಜಿ ಲಟ-ಲಟ ಸಬ್ದ ಆನಗ.. ಬಾಲೆಗ್ ದಿಟ್ಟಿ ಕಂತ್‌ದೇ ಪೋತುಂಡುಂದ್ ಎನ್‌ವೇರ್.

ಅದಗದ ಮಂತ್ರ: ಗಾಲಿ ದಿಟ್ಟಿ ಬೋಲಿ ದಿಟ್ಟಿ, ಕಲ್ಪ ದಿಟ್ಟಿ , ಹಾಲ್ ದಿಟ್ಟಿ, ಕಾಲೇ ದಿಟ್ಟಿ ನಿನನ್ ತೂಯಿನಾಕ್ಲೆನ ಅಂಗಲಾಪುದ ದಿಟ್ಟಿ ಕಿಚ್ಚಿ-ಮಚ್ಚೆರದ ದಿಟ್ಟಿ ಮಾತಾ ಪಟ ಪಟ ಪುಡಾದ್ ಪೋವಡ್.

ಕೊರಗೆರೆಗ್ ಬಾಲೆನ್ ದಾನ ಕೊರ್ಪುನ ಕ್ರಮ: ಬಾಲೆ ಒವ್ವಾ ಸೀಕ್‌ಡ್ ರೆಂಕೊಂದು ನಚ್ಚೊಂದು ಬದುಕುನ ಆಸೆ ಒರಿಯಂದೆ ಉಪ್ಪುನಗ ಕೊರಗೆರೆನ್ (ಪೊಂಜೊವೆನ್) ಲೆಪುಡಾದ್ ಆಕುಲೆಗ್ ತಮ್ಮನದ ಉನಸ್ ಪಾಡ್ದ್ ಕೈ ನಿಲ್ಕೆ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊರ್ದು ಬಾಲೆನ್ ಅಕ್ಲೆನ ಕೈಕ್ ದಾನ ಕೊರ್ನಗ ಅಕುಲು ಭೂಮಿಡ್ ಒಂಜಿ ತೋಡು ಗರ್ತ್‌ದ್ ಐಕ್ ಪಾಲೆಡಿತ್ತಿನ ಬಾಲೆನ್ ದೀದ್ ಮೂಜಿ ಚಿಮಿಟಿ ಮಣ್ಣ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಕುಡ ಬಾಲೆನ್ ದೆರ್ತ್‌ದಾಕ್ಲು ಐತ ಕೆಬಿಟ್ ಅಕುಲೆನ ಜಾತಿದ ಒಂಜಿ ಪುದರ್ ದೀದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಲೆತ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ಪಿರ ಕೊರ್ಪೆರ್. ದಿಕ್ಕೆ, ಪಿಜಿನ್, ಕಕ್ಕೆ, ಕೂಕ್ರ, ಕೇಪು, ಪುದ್ದೆ, ಪುಚ್ಚೆ ಇಂಚಿನ ಪುದರ್ ದೀಪೆರ್. ದೀತಿನ ಪುದಾರ್ನ್ ದಿನಕ್ಕ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಆಂಡಲಾ ಲೆಪ್ಪೊಡುಗೆ. ಇಂಚ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ಕುಡ ಜೀವ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ತಿಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕಗೆ. ದುಂಬು ಈ ಕ್ರಮಟ್ ಏತೋ ಜೋಕುಲು ಉಶಾರಾತಿನ ಉದಾರ್ಮೆಲುಂಡುಗೆ. ಇಂಚ ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆನ ಕೈಟ್ ಜಿಂಜ ಜೋಕುಲು ಬದ್ಕ್‌ದೆರ್‌ಂದ್ ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕುದ ಕನಂಜಾರ್ ಗ್ರಾಮೊದ ನಕ್ಕುರ್ ಪೊಂಜೋವ್ ಪಂತೆರ್.

- ಈ ಕ್ರಮನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಶನಿಗೆರಚಾರ ಉಪ್ಪುನಗಲ ನಮ ಬಾಲೆನ್ ಪೊಸ ತಡ್ಪೆಡ್ ದಾನ ದೆತೊನ್ಪ . ಇಂಚನೆ ಅಮಾಸೆ ಬೂದೆದಾನಿ ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುಂಡ ದೆತ್ತಿನಾಕ್ಲು

ದಾನ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಎನ್ನ ಬುಡೆದಿನ ಪೇರ್ ಜುಂಬುದು ಮಲ್ಲೆ ಆತಿನ ಬಾಲೆಲು ಇತ್ತೆ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಸ್ಥಾನ ಮಾನಡ್ ಉಲ್ಲೆರ್. ಐತ ಸಂತೇಸ ಎಂಕುಂಡು. ಅಪಗ ಅಕುಲು ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ಪೊಸಕುರ್ವೆಡ್ ಅರಿ ತಾರಾಯಿ, ಬಚ್ಚಿರೆ ಬಜ್ಜಾಯಿ, ಬೆಲ್ಲ ಪೊಸ ಬೈರಾಸ್‌ದೊಟ್ಟುಗು ಕೈನಿಲ್ಕೆ ರೂಪಾಯಿ ಪಾವಲಿನ್ ದಾನ ಕೊರ್ಪುನಾಕ್ಲು ಇತ್ತೆರ್. ಅವ್ ಅಪಗದ ಸತ್ಯೊದ ಕಾಲ. ಇತ್ತೆ ದೂಜಿ ಪಾಡುನೆಟ್ ಅಂಚಿನ ಸೀಕುಲು ಬರ್ಪುಜ್ಜಿ. ಬರ್ರೆಗ್ಲ ಬಲ್ಲಿ. ಆಂಡ ಅಂಚಿನ ಕ್ರಮಕ್ಲು ಎನ್ನ ಅಪ್ಪೆನ ತರೆಕೇ ಅಲಿದ್ ಪೋಂಡುಂದ್ ಬೇನೆ ಆಪುಂಡು. ಇಂಚ ಒಂಜಿ ಕ್ರಮ ಇತ್ತ್‌ಂಡುಂದ್ ಪಂಡ ಇತ್ತೆದ ಜವನೆರ್ ಮಕ್ಕರ್ ಮಲ್ಪ. ಈ ಕ್ರಮ ಅತ್ತಾಂದೆ ಅಮಾಸೆ ಬೂದೆದಾನಿ ಪುಟ್ಟುದಿನ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಕಂಜಿ ಇತ್ತಿನ ಕಬೆತಿ ಪೆತ್ತದಡಿಕ್ ಮಿತ್ತ್‌ಗ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ತೊರತ್ತ್‌ದ್ ಪಿರ ಅಕುಲೆಗ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತ ಅಕುಲು ಅರಿ ತಾರಾಯಿ, ದಕ್ಷಿನೆ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ಅವ್ ರಡ್ಡ್ ದಿನೊತ ಉನಸ್‌ಗ್ ಬರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ್. ಆಂಡ ಆ ಬಾಲೆದ ಶನಿ ಎಂಕ್ಲೆನ ಬೆರಿಬುಡಂದೆ ಕುಲ್ಲುಂಡ? ಎನ್ಮೆದೆಣ್ಣೆಡ್ ಬಾಲೆನ್ ತೊರತ್‌ದ್ ಕೊರ್ಪೆರತ್ತ.. ಅವ್ ಮಲ್ಲ ಮಸನಿ.. ಆಂಡ ಎಂಕ್ಲೆನ ಕುಲತ ಕಸಬು ಮಲ್ದ್‌ಜಡ ಕೊರಗಜ್ಜೆರೆಗ್ ಕೋಪ ಬರ್ಪುಂಡು. ಈರೆಗ್ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿ ಅಪಗ ನಮ ಉಂಡುದು ದಕ್ಕಿನ ಮಡೆಯಿರೆನ್ ನುಂಗಾದ್ ಕರಟ್ ದೀಪೊತ್ತ. ಐತ ಮಡೆನ್ ಬಾಲೆದ ಬಾಯಿಗ್ ಮರ್ದ್‌ಂದ್ ಪಾಡುವ. ಅವ್, ಪತ್ತ್ ಜನ ಸಂತೇಸಡ್ ಉಂಡಿ ಮಡೆ-ಅತ್ತ! ಆ ಬಾಲೆಗ್ ಎಂಕ್ಲೆನ ದೇವೆರ್ ಆಯುಷ್ಯ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಇತ್ತೆ ಮಡೆ ತಿನರೆಬಲ್ಲಿಂದ್ ಸರಕಾರ ಕಾನೂನು ಮಲ್ದ್‌ಂಡ್. ಆಂಡಲಾ ಎಂಕ್ಲೆನ ದೇವೆರ್ ಮಡೆ ಕೇನ್‌ವೆರ್. ಐಕಾದ್ರ ನಮ ಗುಟ್ಟುಡಾಂಡಲ ಮಡೆತ ಇರೆನ್ ನಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರಗಜ್ಜಗ್ ಪನಿಯಾರ ಬಲಸುವ. ನಷ್ಟ-ಕಷ್ಟಗ್ ಬಲ್ಮೆಡ್ ಕೇನ್ನಗ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ತೋಜ್‌ದ್ ಬರ್ಪುನ ಆ ದೋಷನೆ! ತೈನಮುಟ್ಟ ಬದ್ಕೊಡತ್ತ? ಎನ್ನ ಜೋಕ್ಲೆನ ಕಾಲಗ್ ಎಂಚನ? ಈ ವಿಷಯನ್ ಆರ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕನೆ ಭರತೆ. ಅಕುಲೆನ ತುಳು ಬಾಸೆಲ ಬೇತೆ ನಮುನೆದ. ಐಕ್ ಅಕ್ಲೆನ ಮಂತ್ರಲ ಉಂಡುಗೆ.

ಬಾಲೆ ಬಂಗಾರ್, ಸೂತ್ರ ಗೆರಚಾರ ತುಂಬುದ್, ತರೆ ಆಡವುನ ಉಸಿಲ್‌ಗ್ ಎನ್ನೆದಾನ ಮಲ್ಪೊಡೇ! ಬಡವು ಕಟ್ಟಿನಾಯಗ್, ಉನುಪುದಾನ ಮಲ್ಪೊಡೆ! ಅಂಗಯಿ ಬುಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನಾಯಗ್, ಪಣವು ದಾನ ಮಲ್ಪೊಡೆ, ಪೇರ್ ಪರ್ದ್ ಉಳ್ಳಕುಲೆ, ಕೂಳಿ ಪೋವಂದೆ, ಪಕ್ಕಿ ತಿಂದ್‌ದ್ ಉಳ್ಳಾಯ ಒಕ್ಕೆಲ್ ಪೋವಂದೆ, ಕೊರಗಜ್ಜಗ್ ಮಡೆ ಕೊರ್ಪೆ. ಕೊರ್ಪಾವೆ. ಉಸಿಲ್ ಕೊರ್ದ್ ಪತ್ತ್ ನೂಲ್-ಪಾಲ್‌ಗ್ ಕಾರ್ನಿಕಡ್ ಮಾಣಾಲ. ದೆಕ್ಕುಲು ಕೊರ್ತಿನ ಅರಿ, ತಾರೆ, ಬಚ್ಚಿರೆ ಪೂಳು, ಓ ಕೊರಗಜ್ಜೆರೆಗ್ ಬಾರನೆ. ದುಟ್ಟ ಕುಲೆಕುಲು ದಡಿ

ಪಾಡ್ದ್ ಪೆದಿಮೆತ್ತಿ ದಿಕ್ಕಲ್ದಿ ಮಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ಸೊಲ್ಮೆ ಸಂದಾದ್ ಬತ್ತೆ, ಅಡ್ಡ ಬೂರೊಂಡೆನೆ! ಕುಲೆ-ಪಿಲೆನ್ ಹಾಕ್‌ಲೆಂದ್ ದೈವ ದೇವೆರೆಗ್ ಕೈ ಮುಗ್ಗಿದ್ ಮಾಪು ನಟ್ಟೊಂಡೆ. ಬಿರಮೆ ದೇವೆರ್.. ಉಂಡು ಮಲ್ದೆರ್ ಗೆರಚಾರ ಮಾಜಾದ್.. ಕೊರೆಪೆಳ ಅಂಗೈಗ್ ಉಳ್ಳಾಕುಲೆ ಭಕುತಿಗ್ ಅಡಿ ಜಾರಾದ್ ಶಕುತಿ ಕೊರುದು ನೂಲ್-ಪಾಲ್ ಬಾಲೆನುಂಡು ಮಾನಾಲೆ. ಇಂಚ ಜನಪದರೆನ ಮನೋಭಾವೊಗು ಮದು ಪನ್ಪುನವು ಪೊರ್ಲು-ಚೋದ್ಯಡ್ದೊಟ್ಟುಗ್ ರಂಗ್ ಜಿಂಜಿದುಂಡು. ಕುಲೆ ದುಷ್ಟ ಶಕುತಿಲೆನ್ ದೂರ ಮಲ್ಪರೆಗಾದ್ರ ದೈವ ದೇವೆರೆನ್ ಭಕುತಿಡ್ ಸುಗಿತೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

ಬಾಲೆಗ್ ಕೊದಿ ದೆಪ್ಪುನ ಕ್ರಮ: (ಬಂಜಿ ಉಬ್ಬೇರ್‌ಲೆಕ್ಕಾದ್ ಬಂಜಿಗ್ ತಿನರೆ ಕೇಂಡಿಜಡ, ಬಂಜಿ ಬೇನೆಡ್ ಬುಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ) ಇಲ್ಲ್‌ದ ಮೂಜಿಮೂಲೆದ ಮೂಜಿ ಎಲ್ಯ ಬೊರ್ಗಲ್, ಮಾಡ್‌ದ ಮೂಜಿಮೂಲೆದ ಮೂಜಿ ಮುಲಿಕಡ್ಡಿ ಅತ್ತಡ ಓಡ್‌ದ ಪಾಮಚಿ, ಜಾಲ್‌ದ ತುಲಸಿಕಟ್ಟೆದಲ್ಪದ ಮೂಜಿ ಚಿಮಿಟಿ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ ಒಂಜಿ ತಾಂಬ್ರದ ಚೊಂಬುಗು ಪಾಡ್ದ್ ಐಕ್ ದಿಕ್ಕೆಲ್ದ ಮೂಜಿ ತುಂಡು ಗೆಂಡಲಾ ಪಾಡೊಡು. ಬಾಲೆದ ಬಂಜಿಗ್ ಏಪಲಾ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಪೇರ್, ಮಣ್ಣಿ (ಬಡಾವು) ಕೊಜಪು, ನುಪ್ಪು, ನೈ, ಇಂಚ ಆ ಬಾಲೆ ತಿನ್ಪುನಂಚಿನ ಒಂತೆಮಡೆನ್ ಮಲ್ಲ ಬಟ್ಟಲ್ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ನಿಲ್ಕೆ ನೀರ್ ಮೈತ್ ದೀವೊಡು. ಬಾಲೆನ್ ನನಓರಿ ಪತೊಂದ್ ಕುಲ್ಲೊಡು. ಬೊಕ್ಕ ಅಂಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಾಡ್ದಿ ಚೊಂಬುಗು ಮೂಜಿ ಕಲ್ಲುಪ್ಪು, ಒಂಜಿ ಮುಂಚಿ ಪಾಡ್ದ್ ಬಾಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಸುತ್ತು ಸೀದ.. ಬೊಕ್ಕ ಒಂಜಿ ಸುತ್ತು ಪಿರ ತೊರತ್‌ದ್ ನೀರ್‌ದ ಬಟ್ಟಲ್‌ಗ್ ಕಂಕನೆಪಾಡೊಡು. ಐತ ಪುಗೆನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಪತ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ಪತೊಂದು ಆ ಬಟ್ಟಲ್‌ನ್ ದಾಂಟ್‌ದ್ ಬರೊಡು. (ಕಂಕನೆ ಪಾಡಿಚೊಂಬು ಬಟ್ಟಲ್ದ ನೀರ್‌ನ್ ರೊಂಯ್ ರೊಂಯ್ ಸಬ್ದೊಡು ಪೂರಾ ಉಲಾಯಿ ಒಯ್ತೊನುಂಡು).

ಅಪಗ ಪನ್ಪಿ ಮಂತ್ರ :- ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆನ ಕೊದಿ, ಜೋಕ್ಲುಬಾಲ್ಲೆ ಕೊದಿ, ನಾಯಿ ಪುಚ್ಚೆದ ಕೊದಿ, ಮುಂಡೆ-ರಂಡೆನ ಕೊದಿ, ಕುಲೆ-ಪಿಲೆತ ಕೊದಿ, ಉಲಾಯಿದ ಕೊದಿ, ಪಿದಾಯಿದ ಕೊದಿ ಪೂರಾ ಕುಂದ್‌ದ್ ಆಜಡ್.

ನನೊಂಜಿ ಕ್ರಮ ಇಂಚ ಉಂಡು:- ಒಂಜಿ ತುಂಡು ನೀರುಳ್ಳಿ ಒಂಜಿ ಬೊಲ್ಲುಲ್ಲಿದರಿನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಮಡೆ ಮಲ್ಪಾದ್ ಅವೆನ್ ಮೈಪುಕಡ್ಡಿಡ್ ತುರಿದ್ ತೂ-ಟ್ ಬಾಡಾದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ದುಂಬು ಪಿರ ತೊರತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ಬಂಜಿನ್ ನಮ್ಮೊ ಕೈ ಬಿರೆಲ್‌ಡ್ ತಟ್‌ದ್ ನೆಲಕ್ ಬೊಟ್ಟೊಡು.

ತಾಮ್ರದ ತಗಡ್‌ದ ಉರ್ಕ್ ಅತ್ತಡ ಉಡುತ ಚರ್ಮದ ಎಲ್ಯ ಪುಡಿಕೆಡ್ ಕೈಬೇವು, ಕಾವೇರಿ, ಆಡ್ಸೋಗೆ, ಎಕ್ಕಂಬರೆ, ಪುಲಿತಿರೆ, ನುಗ್ಗೆ, ಉತ್ತರನೆ, ಕದಿರು ನೆತ್ತ ಇರೆಲೆನ್

ಸುಂಗಾದ್ ಪೊಡಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಉರ್‌ಕುಡು ಮಂತ್ರವಾದಿಲು ಜಿಂಜಾದ್ ಬಾಲೆದ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟ್‌ಂಡ ಭೂತ – ಪ್ರೇತ–ಕುಲೆತ ಬಾಧೆ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿಗೆ. ಈ ಕ್ರಮನ್ ಮಸನಡ್ ರಾತ್ರೆದ ಪೊರ್ತುಗ್ (ಅಮಾಸೆ, ಐತಾರ) ಮಲ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ.

ದೇವೆರೆನ ತೀರ್ಥ ತಲಿಪಾವೆರ್, ಹೋಮದ ಭಸ್ಮನ್ ದೇವೆರೆನ ಗಂಧಪುರುಸಾದನ್ ಮುಂಡಗ್ ಮುಟ್ಟಾವೆರ್, ಗೆರಚಾರ ದೋಷಗ್ ಶಾಂತಿದ ಹೋಮ ಮಲ್ಪಾವೆರ್.

2. ಅಚಾರಿ, ಮೂಲ್ಯ, ಮಡ್ಯೆಲೆರ್, ಭಂಡಾರಿ, ಓಡಾರಿ, ದೇವಾಡಿಗೆರ್ ಇಂಚ ಏಲ್ ವರ್ಗದಕ್ಲೆನ ದಿಕ್ಕೆಲ್ದ ಬೊನ್ಯನ್ ಕನತ್‌ದ್ ಐಕ್ ರಂಗೋಲಿ ಪುಡಿ ಬೊರ್ಕಲ್ದ ಪುಡಿನ್ ಬೆರಕಾದ್ ಬಾಲೆನ್ ಪಾಲೆಡ್ ಜಪಡಾದ್ ಸುತ್ತ ಬೆರಕೆ ಮಲ್ದಿನ ಪುಡಿಟ್ ಮಂಡಲ ಪಾಡ್ದ್.. ಪೂಜೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಸುಗಿತೊಂಡ ಆ ಬಾಲೆಗ್ ದಾದೆತಲ ಉಪದ್ರ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿಗೆ.

3. ಅಂಚನೆ ಬಾಲೆಗ್ ಪಿಲಿತ ಉಗುರು ಬೊಕ್ಕ ಐತ ಕೂಲಿದ ಪದಕ, ಆನೆ ಬೀಲದ ಚವರಿ (ರೋಮದ) ಕಾಜಿ, ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಮನಿತ ಸರ, ಪಂಚ ಲೋಹದ ಕಡಗ, ಕರ್ಬದ ಕಾಜಿ, ಕುದುರೆಲಾಳಡ್ದ್ ಮಲ್ದಿನ, ಖಂಡ ದಪ್ಪುನ ಪನೊರಿಮುನೆತ ಕಾಜಿ–ಉಂಗಿಲ ಮಲ್ತ್ ಪಾಡ್‌ಂಡ ದಿಟ್ಟಿ ಬೂರಂದ್‌ಗೆ. ಶನಿನ ಗೆರಚಾರ ದೋಷ, ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಲೆನ ಉಪದ್ರ ಬರಂದ್‌ಗೆ.

ಬಾಲೆದ ಕೆಬಿತ್ ರಸಿ ಬರೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಕೆಬಿತುಲಾಯಿ ಅರನೆದ ಬೀಲ ಡ್ ಕೆಬಿತುಲಾಯಿ ಬುಡ್ಡು ಗರ–ಗರ ತಿರ್ಗಾಂಡ ಗುನ ಅಪುಂಡುಗೆ.

ನಿದಿರೆದಾಂತೆ ಬುಲಿಪುನ ಬಾಲೆಗ್ ಐನ್ ಎಕ್ಕಂಬರೆ ಇರೆಡ್ದ್ ದೊನ್ನೆದ ಲೆಕ್ಕ ಕುತ್ತುದ್ ಅವ್ ತಿನ್ಪುನ ಬಡವು ಅತ್ತಡ ನುಪ್ಪುನು ಕುಂಕುಮ ಮಂಜಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಐನ್ ಬಗೆತ ಪುರ್ಪಡ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆಗ್ ತೊರತ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ದಿಕ್ಕ್‌ಗ್ ತೋಜಾದ್ ಮೂಜಿ ತಾದಿ ಸೇರುನಲ್ಪ ದೀದ್ ಪಿರ ತೂವಂದೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಬಾಲೆದ ಛದಿಕ್ ಪಿರಿಕಟ್ಟ್ ಆಪುಂಡ್‌ಗೆ.

ಬಾಲೆ ಪೋಡಿಡ್ ಕಿರ್‌ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬುಲ್ತೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ.. ಊರ್ದ ಒಲ್ಮೆದ ಭಟ್ರೆ ಕೈತಲ್ ಪೋದು ಭಸ್ಮನ್ ಮಂತ್ರಿದ್ ಕನತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ಮುಂಡಗ್ ಮುಟ್ಟಾವೆರ್.

ತಾಳೆದ ಗರಿಟ್ ಮಂತ್ರ ಬರೆವಾದ್, ಸುಂದ್‌ದ್ ಪಟ್ಟೆನೂಲುಡು ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟಾವೆರ್, ಅಮಾಸೆಗ್ ಬದಲ್ ಮಲ್ಪೊಡುಗೆ.

ಮಂತ್ರೊಡು ಗಂಟ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಕರಿಯ ಪಟ್ಟೆನೂಲುನು ತಗಡ್‌ಡ್ ಮಂತ್ರಿದ್, ಉರ್ಕುಗು ಪಾಡ್ದ್ ಬಾಲೆದ ಸೊಂಟಗ್, ಕೈಕ್, ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟಾವೆರ್.

- ಬಾಲೆದ ಜರ ಬುಡಂದೆ ಪೋಂಡ ಇಲ್ಲದ ಕೋರಿನ್ ತೊರತ್‌ದ್ ದೈವಲೆಗ್ ಬುಡ್ಪೆರ್. ಬಾಲೆಗ್ ತೊರತಿನ ನುಪ್ಪುನು ಕೊರಗೆರೆಗ್ ಕೊರ್ಪೆರ್, ಕಕ್ಕೆಗ್ ಪಾಡ್ಪೆರ್.

- ತೈಪುನ ಸ್ಥಿತಿಟ್ತ್ತಿನ ಬಾಲೆನ್ ಒರಿಪೋವರೆಗಾತ್ರ ಬಡಕಾಯಿ ಮೈಟ್ ಗುಂಡಿತೋಡ್ದ್ ಐಕ್ ಗೋಂಕ್ರು ಕಪ್ಪೆ ಅತ್ತಡ ಅರಣೆನ್ ಪಾಡ್ದ್ ಐಕ್ ಪೂಜೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆಗ್ ತೊರತ್‌ದ್ ಐತಮಿತ್ತ್ ಪರ್‌ಂದ್, ಬಜ್ಜಿರೆ, ಪೂಲು, ಮಂಜಲ್, ಕುಂಕುಮ ಪಾಡ್ದ್ ಗುಂಡಿದ ಮಣ್ಣ್ ಮುಚ್ಚಿಬೊಕ್ಕ ಆ ಬಾಲೆನ್ ಗುಂಡಿದಮಿತ್ತ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ದಂಟೊಂಡ ಬಾಲೆ ತೈತ್ ಬದ್ಕುಂಡು, ಗೆರಚಾರ ದೋಷಲು ಪಿದ್ಡೆ ಪಾಡುವಗೆ.
- ಗುಣ ಆವಂದಿನ ಬಾಲೆಲೆನ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಕೊರಗೆರ್ ಗೋರೊಚನದ ಎಣ್ಣೆದ ಬೊಟ್ಟುನ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪರ್ಪಾವೆರ್‌ಗೆ. ದುಂಬು ತೈದಿನ ಪೆತ್ತ, ಎರುತ ಮಾಸನ್ ಬಿಚ್ಚಾನಗ ಗೋರೊಚನ ತಿಕ್ಕುಂಡುಗೆ. ಅವೆನ್ ಸುಂಗಾವೆರೆಗಾದ್ರ ದಿಕ್ಕೆಲ್ದ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಪಕ್ಕಾಸ್‌ಗ್ ಕಟ್ಟೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ. ಐತ ರಸತ ಒಂಜಿ ಬೊಟ್ಟುನ್ ಪರ್ಪುನೈಟಾ ಉನ್ಪುನೈಟಾ ಪಾಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್‌ಗೆ. ಅವ್ ಭಾರಿ ಕೈಪೆಗೆ. ಇತ್ತೆದ ಕೈ-ಕಂಜಿಲೆಡ್ದ್ ಗೋರೊಚನ ತಿಕ್ಕುಜ್ಜಿಗೆ.
- ಕೆಲಸರ್ತಿ ಜರ ಬುಡ್ತಿಜಡ ಎಣ್ಮೆದೆನ್ನೆದ ತುಡರ್‌ಡ್ದ್ ಕುಪ್ಪಿದ ಕಾಜಿದ ತುಂಡ್‌ನ್ ಕೆಂಪಾನಮುಟ್ಟ ಕಾಯ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ನೆತ್ತಿಸುಲಿ, ಮುಂಡದ ಬರಿಟ್ ಕೊಂಬಬಿರೆಲ್‌ದ ನರತಮಿತ್ತ್ ದೀದ್ ಬರೆ ಪಾಡ್‌ವೆರ್. ಅಪಗ ಆ ಕಾಜಿ ತುಂಡುದ ಬೆಚ್ಚಗ್ ಬಾಲೆ ಅರೆಬಾಯಿ ಕೊರ್ದುಗ ಬುಲ್ತುಂಡ ಸನ್ನಿ ಪೋಂಡುಂದು ಲೆಕ್ಕಗೆ.
- ಬಂಜಿ ಕುದ್ಪೆ, ಕೈ ಕಾರ್ ಸಪುರ ಉಪ್ಪುನ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಕಾಡ್‌ದ ಪುನುಗು ಪುಜ್ಜೆನ್ ಕೆರ್ದ್‌ಗ ಐತ ಮಾಸನ್ ಪೊನ್ನೆದೆನ್ನೆಡ್ ಬೆಯ್ಪಾದ್ ಐತ ಎನ್ನೆಡ್ ತಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೂಜಿದ್ ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆದ ದೊಂಬುಗು ಬಾಲೆನ್ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆದಿಂಡ ಪಕ್ಕಿದರೋಗ ಗುಣ ಆಪುಂಡುಗೆ.
- ಬಾಲೆಗ್ ಸೀಕ್ ಗುನ ಆಯಿಜಡ .. ಕೊರಗೆರೆನ್ ಲೆತ್ತ್‌ದ್ (ಅಮಾಸೆದಾನಿ) ಬಾಲೆನ್ ಪಾಲೆಡ್ ಜೆಪ್ಪುಡಾವೆರ್, ಮಲ್ಲ ಪಾಲೆದ ದೊನ್ನೆನಿಲ್ಕೆ ಎನ್ಮೆದೆನ್ನೆ ಪಾಡ್ದ್ (ಐನ್ ಲೀಟರ್ ಪತ್ತ್‌ನಾತ್) ಅಂಚಿ ಇಂಚಿಡ್ದ್ ಕೋಲ್‌ನೆನೆ ದೀದ್ .. ಬಾಲೆಗ್ ತೊರತ್‌ದ್ ಕೊರುಂಡ ಅಕುಲು ಪಿರ-ಮುಂಕುಡ್ದ್ ತೂವಂದೆ ಪೋನಗ ಅಕುಲೆನ ಬೆರಿಕೇ ಬಾಲೆದ ಗೆರಚಾರದೋಷ ಪೋಪುಂಡುಗೆ.
- ಬಾಲೆನ್ ಉಪ್ಪುನೀರ್‌ದ ಮರಾಯಿಡ್ ಪತ್ತ್ ನಿಮಿಷ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಕೋಲ್‌ನೆನೆಟ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ತೊರತ್‌ದ್ ತಾದಿಡ್ ಗೂತುಂಡ ಮೈತಗಜ್ಜಿ ಗುನಆಪುಂಡುಗೆ.
- ಉಪ್ಪುನೀರ್‌ದ ಬಾಜನನ್ ಬಾಲೆದ ಎದುರು ದೀದ್ ಬಾಲೆದ ಒಂಜೊಂಜೇ ಅಂಗೊನು ದೂರಡ್ದ್ ಮುಟ್ಟುದು ಐನ್ ಆಜಿ ಸರ್ತಿ ಪೂಜಿ-ಪೂಜಿದ್ ನೀರ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಬೊಕ್ಕ ಅವೆನ್ ತಾದಿಗ್ ಗೂತುಂಡ (ಉಂದು ಇತ್ತೆದ ರೇಖೀ ಚಿಕಿತ್ಸೆ) ಸೀಕ್ ಗುನ ಆಪುಂಡುಗೆ.

- ತೈದಿನ ಕುದ್ಕನ ಬೊಂಡುದುಲಾಯಿ ಎಕ್ಕ, ಆಡುಸೋಗೆ, ವಾಲೆಬೆಲ್ಲ, ವಿಷಮುಂಗುಲಿ, ನೆಕ್ಕಿ, ಈಶ್ವರಬೇರು ಉಂದೆನ್ ನುಂಗಾದ್ ಪೊಡಿಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜಿಂಜಾದ್ ಒಂಜಿ ಮಂಡಲ (ನಲ್ಪತ್ತೆಣ್ಮ ದಿನ) ಮುಟ್ಟ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕೌಂಪುವೆರ್‌ಗೆ. ಬೊಕ್ಕ ಅವೆನ್ ಗುಲಿಗೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಾತಾ ಸೀಕ್‌ಲೆಗ್ ಕೊರ್ಪೆರ್‌ಗೆ.
- ಜನಪದರೆನ ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯೆದ ಆಚರನೆಲು ಭಾರಿ ಸೋಜಿಗ. ಸೀಕ್–ಸಂಕಟಲೆಗ್–ಗಿಡ ಮೂಲಿಕೆಡ್ ಗುನ ಮಲ್ಪೆರೆಗ್ ಉಂದೆನ್ ನಂಬ್‌ದ್ ಆಚರನೆ ಮಲ್ತೊಂದಿತ್ತೆರ್ ನಂಬೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಪ್ರಕೃತಿದ ಗುಟ್ಟುಲೆನ್ ತೆರಿದ್, ಸೀಕ್–ಸಂಕಟಲೆನ ಪಿರಿಕಟ್ಟ್‌ಗಾತ್ರ.. ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ತೋಜಂದಿನ ದೈವ–ದೇವೆರೆನ್ ನೆನಪುನ ಜನಮಾನಿನ ಗುನ–ಅಥರ್ವ ವೇದದಾತೇ ಪಿರಾಕ್‌ದ. ಬೊಕ್ಕ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮಟ್ ಮಂತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ರೂಪಾಂತರ ಆತಿನವು ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಂಡಲಾ ಮುಲ್ಪ ಮಂತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪಂಡ ಜನಮಾನಿನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಮಾನಸಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಂದ್ ಪನೊಲಿ.

*****

ಬಾಲೆಲೆನ ಗೊಬ್ಬುಲು

ತುಳು ಜನಪದೆರ್ ಬಾಲೆದೊಟ್ಟುಗು ಗೊಬ್ಬುನ ಗೊಬ್ಬಾಟಿಕೆಗ್ ಜಿಂಜ ಮಹತ್ವ ಉಂಡು. ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲೆನ ಮೌಖಿಕ ಪದತ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ತುಳುಜನಪದರೆನ ಬಿರ್ಸಾತಿಕೆಲು, ಮರ್ಲ್ ಮಲ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನವು. ಬಾಲೆಲುನ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ಅರ್ತಿ ಕುಸಾಲ್ ಉಂಡು, ನೀತಿ ಕತೆಕುಲುಂಡು. ಗೊಬ್ಬಾಟಿಕೆ ಉಂಡು, ಪುರಾಣ ಕತೆಕುಲುಂಡು.

ಜೋಕ್ಲೆನ ಪದ ಬೊಕ್ಕ ಗೊಬ್ಬುಪಂಡ ಕೆಲವೆರ್ ಪುಸ್ಕಂದ್ ಸಸಾರ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ತೂಪಿನಾಕ್ಲೆ ಎಚ್ಚ, ಜೋಕ್ಲೆನೊಟ್ಟುಗು ಗೊಬ್ಬುನಾಕ್ಲು ಅಪ್ಪೆ, ಅಮ್ಮೆ, ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿ, ಬೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲು ಗೊಬ್ಬುವೆರ್.

ಈ ಗೊಬ್ಬಾಟಿಕೆಗ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಉರು ಪೋಪುಂಡು. ಶಕ್ತಿ, ಯುಕ್ತಿ, ಪಗೆ, ದಗೆ, ಕೋಪ, ಅಲಿಕೆ, ನಲಿಕೆ, ತೆಲಿಕೆ, ಪಂಥ., ಪರಿಸರದ ಗುರ್ತ ಅರ್ಥ ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಚಟುವಟಿಕೆಲು ಮೂಡುಂಡು. ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಬಿರ್ಸಾತಿಕೆದ ತಿರ್ಲುಂಡು. ಇಲ್ಲಡ್ ಬೊಕ್ಕ ಸಮಾಜೊಡು ಬೆರೆಕುನಂಚಿನ ಧೈರ್ಯ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಬರ್ಪುಂಡು. ಸೋತುಂಡ.. ಗೆಂದುನ ಛದಿ ಬರ್ಪುಂಡು. ಇಂಚ ಬದ್ಕ್‌ದ ಏರ್ತೆ ಬರ್ತೆದ ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲ್‌ಡ್ ಒಂಜೊಂಜೇ ಪೆಜ್ಜೆ ದೀವೊಂದು ದುಂಬು ಪೋವರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನಮಲ್ಪುಂಡು.

ತುಳುವೆರ್ ಉಲಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಪಿದಾಯಿ ಗೊಬ್ಬುನ ಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ ನೂತ್ರೈವಗ್ಲ ಮಿಕ್ಕ್‌ದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮುನೆದ ಗೊಬ್ಬುಲುಂಡು.. ಐತ ಮಾತಾ ವಿವರಲೆನ್ ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಎಕ್ಕಾರ್ "ತುಳುನಾಡಿನ ಜನಪದ ಆಟಗಳು" ಈ ಕೃತಿಟ್ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಮುಲ್ಪ ಎಲ್ಯ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಗೊಬ್ಬರೆಗಿತ್ತಿನ ಗೊಬ್ಬುಲು ಪಂಡ ಅಜ್ಜಿ, ಅಜ್ಜ, ಅಪ್ಪೆ, ಅಮ್ಮೆ, ಗುಬ್ಬಿ ಕಕ್ಕೆ ಗೊಬ್ಬು, ಅಟ್ಟಾ ಮುಟ್ಟಾ, ತೂಂಕುನಾಟ, ದೆಂಗ್‌ದ್‌ಕುಲ್ಲುನಾಟ, ಇಲ್ಲ್‌ದ ಗೊಬ್ಬು, ಉಪ್ಪುಮುಟ್ಟೆ, ಆನೆ-ಕುದ್ರೆದ ಗೊಬ್ಬು, ಚೆಂಡ್‌ದ ಗೊಬ್ಬು, ಗುರುಗುಂಜಿ, ಪೊಂಗಾರ್‌ಕಾಯಿ, ಬಿಸಿಕಾಯಿ, ಪುರುಕೊಟ್ಟೆ, ತೊಟ್ಟಿಲ್ದ ಗೊಬ್ಬು, ಕೈತ ತೊಟ್ಟಿಲ್, ದೇವೆರ್ನ, ದೈವೊದ ಗೊಬ್ಬು, ಕೋಲ, ಚೆಂಡು ಬುಗಿರಿ, ಕಡ್ಡಿ ಚಾಮರ, ಟೊಪ್ಪಿ, ಉರ್ರುನ, ಕಲ್ಕುನ, ಬಲಿಪುನ, ಕುಲ್ಲುನ,ಬೊಟ್ಟುನ, ನೂಪುನ, ನೇಲುನ, ದಕ್ಕುನ,ಮದಿಮೆ, ಮಂಗೆ, ಕುದ್ಕೆ, ಕೈತ ಬಿರೆಲ್‌ದ ಗೊಬ್ಬು, ಕೋಕಿ-ಹಾತಿ, ತೆಲಿಕೆ ನಲಿಕೆದ ಗೊಬ್ಬು, ಕುಸ್ತಿ, ಲಡಾಮಿ, ದೋಲು ಗುದ್ದುನ, ತೆಂಬರೆ ಬೊಟ್ಟುನ, ಕುಂಟುನ ಗೊಬ್ಬು, ಕಂಕಣೆ-ಮರಂಕಣೆ, ತೇರ್ ಒಯ್ಪುನ, ಪಲ್ಲಕಿ ತುಂಬುನ, ಗಾಲಿ ಬೀಜುನ, ಸರಿ-ಮುಗುಲಿ, ಗುಮ್ಮನ ಗೊಬ್ಬು, ಅಬ್ಬ-ಇಬ್ಬ, ಕಂಬ ಕಂಬ, ಗಾಲಿಪಟ, ದೋಸೆ ಮಲ್ಪುನ, ಉಂಡೆ ಮಲ್ಪುನ, ತಿನ್ಪುನ, ಬಲೆಸುನ, ಮದ್ಮೆ ಆಪುನ, ಬಂಡಿ, ಚಕ್ರದ ಗೊಬ್ಬು, ಕೋಲ್ದ, ಬಲ್ಲ್‌ದ, ಓಡ ಒಚ್ಚುನ, ಎಚ್ಚಿಡ್ ಬರ್ಪುನ, ಬಾರ್ ಮೆದ್ಪುನ, ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನ ಕುಲ ಕಸುಬುದ ಗೊಬ್ಬು, ಅಂಗಡಿ, ಸಂತೆ, ತೇರ್ ಇಂಚಿನೈನ್ ತೂಯಿನ ಬಾಲೆಲು ಅವೆನೆ ಅನುಕರನೆ ಮಲ್ಪರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಬರ್ಪ. ಇಂಚಿನ ಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ದ್ ಆ ಗೊಬ್ಬುದ ಪುದಾರುಲು ಐತ ಗುರ್ತ-ಅರ್ಥನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲೆನ ಪ್ರಾಯಗ್, ಆರೋಗ್ಯಗ್ ಸರಿಯಾದ್ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್. ಈ ಗೊಬ್ಬಾಟಿಕೆದ ಪಿರವು ತುಲು ಜನಪದರೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಪರಿಸರದ ಅರೆಪು ಜಿಂಜಿದುಂಡು. ಗುಡ್ಡ-ಬೆಟ್ಟ, ತುದೆ, ಕಡಲ್, ಇರೆ, ಕಾಯಿ, ಮಣ್ಣ್, ಮರ, ಕುಪ್ಪಿ, ಮಣೆ, ಕಲ್ಲ್, ತುವಿ (ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಗರಿ) ಅಟಿಲ್ ಕೋನೆದ ಸೌಟು, ಸಟುಗ, ಮರಾಯಿ, ಹರಿಯಾನ, ಮಂತ್, ಇಂಚಿನ ವಸ್ತುಲು, ತಾರೆದ ಲತ್ತ್ ಮಡಲ್, ತೆಂಡೇಲ್, ಮೈಪುಕಡ್ಡಿ, ಪೂ-ತ ಕೂಪೆ, ಪೂ-ತ ಮಾಲೆ, ಕನಕ್, ಅಡರ್, ಇಂಚ ಆಯಾ ಜಾಗೆದ ಪಕ್ಕಿ-ಮುರ್ಗ, ಕುಲಕಸುಬುದ ಸಾಹಿತ್ಯೊಲು, ಬಾಲೆಲೆನ ಅಂಗಲಾಪುದ ಗೊಬ್ಬುದ ಸೊತ್ತುಲಾಪುಂಡು.

ಬಾಲೆಲೆನ ಗೊಬ್ಬಾಟಿಕೆಡ್ ಮಲ್ಲಕ್ಲು ಎಲ್ಯಕ್ಲೆನ ನಡುಟಿತ್ತಿನ ಮೋಕೆದ ಸಂಬಂಧಲು ನನ ಆತ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಜೋಡ್ಯುಂಡು, ಮಂಡೆಡ್ ಬಿಸ್ರಾತಿಕೆದ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗ್ ಬೇಲೆ ಕೊರ್ಪುಂಡು, ಜೀವಗ್ ವ್ಯಾಯಾಮ ತಿಕ್ಕುಂಡು, ಆರೋಗ್ಯಗ್ ಉಲ್ಲಾಸ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಕೆಲವು ಊರುದ ಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ ಅಲ್ಪದ ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಗೂಡಾರ್ಥದ ತಿರ್ಲ್

ಉಪ್ಪುಂಡು. ಎಲ್ಲೆದ ಕನತ ಮುದೆಲ್ ಉಂಡು. ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಕೆಲವು ಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ ಪದಕುಲ್ಲುಂಡು. ಆ ಪದತುಲಾಯಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ರಾಗ, ಲಯ, ಪ್ರಾಸ, ಅಲಂಕಾರ, ಉಪಮೆ ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಪೇರ್ದ ಮಾಲ್‌ದಲೆಕ್ಕ ಮಂದಡುಂಡು. ಈ ಪದಡ್ದ್ ಎಲ್ಲ್ಯಬಾಲೆಲು ಐತ ಸಬ್ದನ್ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ಪನರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಬರ್ಪ, ಐತ ಅರ್ಥ ದಾದ? ಗುರ್ತ ದಾದಾಂದ್ ಗ್ಯಾನ ಕೊರ್ಪ.

ಇನಿತ ದಿನೊಕು ಜೋಕ್ಲಾಟಿಕೆದ ಪದೊಕ್ಲು, ಗೊಬ್ಬುಲು, ಮಾತಾ ಕಣ್ಮರೆ ಆವೊಂದುಂಡು. ಪನರೆಗ್ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆಗ್ ಪುರುಸೋತಿಜ್ಜಿ. ಕೇನರೆಗ್ಲ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅಂಗಲಾಪಿಜ್ಜಿ. ಉಂದು ಜಿಂಜ ಬೇನೆ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಸಂಗತಿ. ಜನಪದರೆನ ಗೊಬ್ಬಾವಡ್, ಸಾಹಿತ್ಯ ಆವಡ್ ಮೈ-ಮನಸ್ಸ್‌ನ್ ಒರ್ಮೆಲಾ ಅರ್ಲಾವುಂಡು. ಒರ್ತ್ರೆ ಬೊಕ್ಕ ಮಲ್ಲಾತಿಕೆದ ಹ್ಯದಯದ ಕಲು ಕಪಟದಾಂತಿನ ಅರ್ಥನ್ ಅದಗದ ವಿವರನೆದ ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ನೆಗೆತ್‌ದ್ ತೋಜಾವುಂಡು.

ಜನಮಾನಿಗ್ ಬಡವುಗು ಹಾರ ಎಂಚನ? ಅಂಚನೆ ಮನಸ್ಸ್‌ದ ಉಲ್ಲಾಸೊಗು ಗೊಬ್ಬುಲಾ ಆತೇ ಮುಖ್ಯವಾತಿನವು. ಆಂಚಾದ್ ಗೊಬ್ಬು ಪನ್ಪುನವು ಇನಿ ಕೋಡೆದತ್ತ್. ಜನಮಾನಿ ಪುಟ್ಟುನಗನೇ . . ಆಯೆನ ಚರ್ಯೆಲೆಡ್ದ್ ಗೊಬ್ಬಾಟಿಕೆದ ಗುರ್ತನ್ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊನೊಲಿ. ನಮ್ಮ ನಾಡ್‌ದ ಪೌರಾಣಿಕ ಅತ್ತಡ ಪಾಡ್ದನ ಪ್ರಸಂಗೊಲೆಡ್, ಅಜ್ಜಿ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್, ಗಾದೆಡ್, ಎದುರುಕತೆಡ್ ಬಾಲೆಲೆನ ಗೊಬ್ಬುದ ಪ್ರಸಂಗದ ಗುರ್ತನ್ ನಮ ತೆರಿಯೊನೊಲಿ. ಕೆಲವು ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ದೇಶದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಡ್ ಗೊಬ್ಬುಂಡಲಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ್ ಅಲ್ತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಮುಟ್ಟ ಆದ್, ಬೇತೆನೇ ನಮುನೆದ ಗೊಬ್ಬುದಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಎನ್ನ ವಿಷಯೊಗು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆದ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ಪರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದೆ.

ಬಾಲೆಲು ಪನ್ನಗ , ಮುಟ್ಟೆಲ್ದ್ ಕುಲ್ಲ್‌ದ್ ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಗೊಬ್ಬುಲು, ಬೊಕ್ಕ ಪಿಟಿ-ಪಿಟಿ ಬಲಿಪುನಗ ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಗೊಬ್ಬುಲುಂದ್ ಬೇತೆ-ಬೇತೆ ವರ್ಗೀಕರಣ ಮಲ್ತ್‌ದೆ.

ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಐನ್ ವರ್ಸ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಅಕ್ಲು ಮಲ್ಲಕ್ಲೆನೊಟ್ಟುಗು ಪಿದಾಯಿ (ಹೊರಾಂಗಣ) ಪೋದು ಗೊಬ್ಬುವೆರ್.ಮುಟ್ಟೆಲ್ದ್ ಬುಲೆವುನ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಅಪ್ಪೆ-ಅಮ್ಮೆ, ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿ, ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಗೊಬ್ಬಾವೆರ್. ಇಲ್ಲದುಲಾಯಿ ಗೊಬ್ಬುನ ಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಪಂಡ್‌ಕೊರ್ಪಿನ ಕೆಲವು ಗೊಬ್ಬುಲೆನ ಪದಲಾ ಉಂಡು.ಈ ಪದಕ್ಲು ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಅತ್ತಡ ಮುರ್ಗ ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಗುರ್ತ-ಅರ್ಥ ಮಲ್ಪುಂನಂಚಿನ ಈ ಪದಕ್ಲು ಉದ್ದಾವೊಂದು ಪೋಯಿಲೆಕ್ಕನೆ ಗೊಬ್ಬುನು ಜಿಂಜ ಪೊರ್ತು ಗೊಬ್ಬೊಲಿ. ಚೆಂಡ್, ಕೋಲು, ಕಂಬ,

ನೀರ್, ಚಕ್ರ, ಗಾಲಿಪಟ, ಗೊಂಬೆ, ಇಂಚಿನ ವಸ್ತುಲೆಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆನೇ ಗೊಬ್ಬೊಲಿ. ಮುಟ್ಟಾಟ, ಚೆಂಡ್, ದೆಂಗ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುನ ಇಂಚಿನ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಗೊಬ್ಬೊಲಿ. ಕೆಲವು ಗೊಬ್ಬುಲೆಗ್ ಜಿಂಜ ಜನ ಬೋಡಾಪುಂಡು.

ಉದಾರ್ಮೆಗ್:– ಬಾಲೆಲೆನ್ ಸುತ್ತ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಈ ಗೊಬ್ಬುನು ಗೊಬ್ಬಾವೆರ್, ಈ ಪದ ಗೊಬ್ಬುಡು ಏರ್ ಮಲ್ಲ ದೊಂಡೆಡ್ ಕಲ್ಕುವೆರ್ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಬಲ್ಮಾನ.. "ಸಾರಿ ಸಾರಿ ನಾಯ್ಕೆದಿ। ಸಾರಿ ಲವೆ ಲಪಾದೆ, ಸಾರಿನಕ್ಲೆನ್ ಬೊಟ್ಟುದು ಕಕ್ಕೆಲು ಸೈದಾ, ಸಾರಿ ಸಾರಿ ನಾಯ್ಕೆದ್ ಸಾರಿ ಲವೆ ಲಪಾದೆ. ಸಾರಿನಕ್ಲೆನ್ ಬೊಟ್ಟುದು ಪುಚ್ಚೆಲು ಸೈದಾ.

- ಇಂಚ ಈ ಗೊಬ್ಬುಡು ಮುರ್ಗ–ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಪುದಾರ್ ಪನ್ನಗ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪಂಥ ಮನೋಭಾವಡ್ ಸುರುಕು ಪನರೆಗ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದು ಉಲ್ಲಾಸಡ್ ಕಾತೊಂದಿಪ್ಪ. ಅತ್ತಂದೆ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಪದ ಪನರೆಗಿಪ್ಪುನಗ.. ಬಾಲೆಲು ತನ್ನ ಸರದಿಗಾತ್ರ ಕಾತೊಂದಿಪ್ಪ. ಒರ ಪಂಡಿ ಪುದಾರ್ನ್ ನನ ಒರಿ ಪನರೆಗಿಜ್ಜಿ. ಪನ್‌ಡ ಆ ಗೊಬ್ಬುಡು ಆಯೆ ಪಿದಾಯಿಂದ್ ಅರ್ಥ.
- ಚೆಂಡ್‌ನ್ ಪುರೆಲ್‌ಪುನಿ ಪತ್ತರೆಗ್ ಬಲಿಪುನಿ, ಒರಿಯೆಗೊರಿ ದಕ್ಕುನಿ, ದಕ್ಕ್‌ನಗ ಏರೆಗ್ ಚೆಂಡ್ ತಾಗುಂಡ ಅಕುಲು ಸೋತೆರ್‌ಂದ್ ಅರ್ಥ. ಉಂದು ಬಲ್ತ್‌ದ್ ಗೊಬ್ಬುನ ಗೊಬ್ಬು ಆಯಿನೈಡ್ದ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ನೆಟ್ಟ್ ಕಸರತ್ತ್, ಆರೋಗ್ಯ ತಿಕ್ಕುಂಡು.
- ಬೊಕ್ಕ ಸುತ್ತ ಕುಲ್ಲುದಿನ ಬಾಲೆಲು ಚೆಂಡ್, ಟುವಾಲು, ಕಲ್ಲ್ ಇಂಚಿನ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಮಟ್ಟೆಲ್ದ್ ದೆಂಗಾದ್ ಕುಲ್ಲುನಗ ಒರಿ ಆ ವಸ್ತುಲೆನ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ತೊಡು. ಇಂಚಿನ ಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ ಕಲುವೆ ಅತ್ತಡ ಸೇನಾಧಿಪತಿ (ಪೋಲಿಸ್) ಆವೊಡಾಂಡ ಒಂಜಿ, ರಡ್ಡ್, ಅಬ್ಬ–ಇಬ್ಬ, ಬಜಿಲು, ಬೆಲ್ಲ ಇಂಚಿನ ಎಲ್ಯ ಪದನ್ ಪನ್ಪೆರ್, ಕಡೆಕ್ ಒರಿನಾಯೆ ಕಲುವೆಂದ್ ಅರ್ಥ. ಗೊಬ್ಬುನು ಅಕುಲೇ ಸುರುಮಲ್ಪೊಡು.
- ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಕುಂಟು ಕಟ್ಟ್‌ದ್. ಬೇತೆಕ್ಲೆನ್ ಪತ್ತುನ ಗೊಬ್ಬು.
- ಬಲಿತೊಂದು ಪೋದು ಬೇತಕ್ಲೆನ್ ಮುಟ್ಟುನ ಗೊಬ್ಬು.
- ಕಲ್ಲ್ ಅತ್ತಡ ಬಿತ್ತ್‌ಲೆನ್ ಅಂಗೈಡ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ವಾ ಕೈಟ್ ಉಂಡುಂದು ಪನ್ಪುನ ಗೊಬ್ಬು.
- ಬಿತ್ತ್‌ಲೆನ್ ಪುಂಡಿಡ್ ಪತ್ತೊಂದು ಸರಿ–ಮುಗುಲಿ ಗೊಬ್ಬುನ ಗೊಬ್ಬು. ಉತ್ತರ ಸಮ ಪಂಡ ಪುಂಡಿಡಿತ್ತಿನ ಬಿತ್ತ್‌ಲೆನ್ ಎದುರಾಲಿಗ್ ಕೊರೊಡು.
- ಚೆಂಡುಲು, ಸಕ್ಕರೆಕಂಚ್, ಕಜಕುಲೆಗ್ ನಡುಟು ಗಟ್ಟಿದ ಕೋಲು ತಿಕ್ಕಾದ್ ಬಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್.. ದರ ದರ ಒಯ್ತೊಂದು ಪೋಪುನ ಗಾಡಿದ ಗೊಬ್ಬು.

- ಕೊತ್ತಲಿಗೆದಮಿತ್ತ್ ಬಾಲೆನ್ ಕುಲ್ಲಾದ್, ಮಲ್ಲಕ್ಲು ದರ–ದರ ಒಯ್ತೊಂದು ಪೋಪುನ ಗೊಬ್ಬು.
- ಮಲ್ಲ ಮರಾಯಿಡ್ ಬಾಲೆನ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ನೀರ್‌ಡ್ ತಟ–ಪಟ ದರ್ಪುನ ಗೊಬ್ಬು.
- ಬರ್ಸದ ನೀರ್‌ಗ್ ಕಾಕಜಿಡ್ ದೋಣಿ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪಾಡ್ದ್ ಐತ ಬೆರಿಟ್ ಬಲಿಪುನ ಗೊಬ್ಬು.
- ಬಾಲೆಲೆನ್ ಬೆರಿಟ್ ಕುಲ್ಲಾದ್.. ಉಪ್ಪು ಬೋಡ ಉಪ್ಪುಂದು ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಡ ಕೇನಗ ಕೆಲೆವೆರ್ ಬೋಡು ಪನ್ನಗ.. ತಿರ್ಗ್‌ದ್ ಪುರ್ಕ ಪುರ್ಕ್ ಪನ್ನಗ ಬಾಲೆನ್ ಕಿಟಿ–ಕಿಟಿ ತೆಲಿಪಾವುನ ಗೊಬ್ಬು.
- ಎಲ್ಯ ಗಾಲಿಪಟ ಮಲ್ತ್ ಬಲ್ಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೊರ್ನಗ– ಬಾಲೆಲು ಅವೆನ್ ರಾಪಾವೊಂದು ಕಲ್ಯೊಂದು ಕುಸಿಟ್ ಬಲಿಪುನ ಗೊಬ್ಬು.
- ಕೊರ್‌ಂದ್ ಕಡ್ಡಿದ ಕೊಡಿಕ್ ಕಾಕಜಿ ಅತ್ತಡ ಕುಂಟುದ ಚೂರುನು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಅಂಚಿ–ಇಂಚಿ ನಲಿಪಾನಗ ಪುರುಬಾಲೆ ಕುಸಿಟ್ ತಾಟಿ ಬೊಟ್ಟುದು ತೆಲಿಪಾವುನ ಗೊಬ್ಬು.
- ಕೆರೆ–ದಡ ಗೊಬ್ಬುಡು ಬಾಲೆಲೆನ್ ಮುಟ್ಟುಡ್ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಉಂತಾವೊಡು. ಕೆರೆ ಪನ್ನಗ ತಿರ್ತ್ ಪಾರೊಡು, ದಡ ಪನ್ನಗ ಮಿತ್ತ್ ಉಂತೊಡು. ಈ ಗೊಬ್ಬುಲ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಭಾರಿ ಕುಸಿ ಕನಪಿನಂಚಿತನವು.
- ಒರಿಯಡ ಒಂಜಿ ಅಂಗೈಡ್ ಕಲ್ಲ್, ಮಣಿ ಇಂಚ ದಾದಾಂಡಲ ಕೊರೊಡು. ಬೊಕ್ಕದ ಅಕುಲು ಪುಂಡಿಲೆನ್ ಒಂಜೆತ್ತ ಮಿತ್ತ್ ಒಂಜಿ ದೀವೊಡು. ಕಲುವೆ ಆತಿನಕ್ಲು ವಾ ಪುಂಡಿಡ್ ಕಲ್ಲುಂಡುಂದ್ ಪನ್ಪುನಂಚಿನ ಗೊಬ್ಬುಡು, ಮಾತಾ ಬಾಲೆಲು ಆಕುಲೆನ ಪುಂಡಿಡಿಪ್ಪುನ ಕಲ್ಲ್ ಗೊತ್ತಾವರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಮಾತೆರೊಟ್ಟುಗು ಕಲ್ಪುನ, ಬುಲಿಪುನ, ತೆಲಿಪುನ, ಪದಪನ್ಪುನ ಇಂಚಿನ ಡೊಂಬರಾಟ ಮಲ್ಪೆರ್.
- ಮಂಗಲೆಕ್ಕ ಲಾಗಪಾಡುನ್, ಕಪ್ಪೆದ ಲೆಕ್ಕ ಲಯ್ಪುನ್, ಪಕ್ಕಿ ಪಾರುನ್, ಆನೆ–ಕುದ್ರೆ ಇಂಚಿನ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್
- ಅಜ್ಜ ಅತ್ತಡ ಅಜ್ಜಿ ಪುಲ್ಲಿ ಸೇರ್ದ್ ಗಾನಾದ ಲೆಕ್ಕ ತಿರ್ಗುನ ಗೊಬ್ಬು.
- ಎರು ಅತ್ತಡ ಪೆತ್ತ ಆನಗ ಬಾಲೆಲು ಕೋಲು ಪತ್ತ್‌ದ್ ಹೈ ಹೈ ಹೈ ಪನೊಂದು ಗೊಬ್ಬುವೆರ್. ಪೊಯ್ಯೆಡ್, ಅತ್ತಡ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್, ಗುವ್ವೆಲ್ದ ಲೆಕ್ಕ ಗುರಿ ತೋಡುನು, ಅತ್ತಡ ಕಾರ್ದ ಮಿತ್ತ್ ಪೊಯ್ಯೆ.. ಮಣ್ಣ್ ಒಯ್ತೊಂದು ಗೋಪುರ ಮಲ್ಪುನು ಇಂಚಿನ ಗೊಬ್ಬುಲುಂಡು. ಕೈ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಗಿರ ಗಿರ ತಿರ್ಗುನ, ಪಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ಪರ್ಪುನ, ತಿನ್ಪುನಲ ಗೊಬ್ಬುಲುಂಡು. ಪಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ಕನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಮುಚ್ಚುನ ಗೊಬ್ಬುಂಡು. ಅಜ್ಜಿನ

ಗೊಬ್ಬುಡು ಒರ್ತಿ ಅಜ್ಜಿ ಆದ್ ಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ನಾಡುಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪುನಗ, ಬಾಕಿದಾಕ್ಲು ಸುತ್ತ ಉಂತ್‌ದ್ ಕೇನ್ವೆರ್. ಆಜ್ಜಿ ಅಜ್ಜಿ ದಾದ ನಾಡೊಂದುಲ್ಲ? ಸೂಜಿ ಮಗಾ. ಸೂಜಿ ದಾಯೆಗ್? ಚೇರಾವು ಪೊಲ್ಲರೆಗ್. ಚೇರಾವು ದಾಯೆಗ್? ಕಾಸ್ ಪಾಡೆರೆ. ಕಾಸ್ ದಾಯೆ? ಹೆಂಚಿ ಕನರೆಗ್, ಹೆಂಚಿ ದಾಯೆ? ದೋಸೆ ಮಲ್ಪರೆಗ್. ದೋಸೆ ದಾಯೆ? ತಿನರೆಗ್. ತಿನ್ಪುನ ದಾಯೆ? ಶಕ್ತಿ ಬರ್ರೆಗ್, ಶಕ್ತಿ ದಾಯೆ? ಪೆಟ್ಟ್ ಕೊರ್ರೆಗ್. ಅಪಗ ಅಜ್ಜಿ ಪೆಟ್ಟ್ ಕೊರ್ರೆ ಬನ್ನಗ. ಬಾಲೆಲು ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ಬಲಿಪುವ. ಕಡೆಗ್ ತಿಕ್ಕುನಾಕ್ಲು ಅಜ್ಜಿ ಆಪೆರ್. ಉಂದುವೇ ಗೊಬ್ಬುನು ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮುನೆದ ಪದಟ್ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್.

ತಾರೆದ ಒಲಿಟ್ ಕನಡಕ, ಉಂಗಿಲ, ಸರ, ಗೆಜ್ಜೆ, ಕಿರೀಟ ಉಂದೆನ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್, ಒಲಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕೋಲ ನಲಿಪುನ ಗೊಬ್ಬು.

ಬ್ರಾಣೇರ್ನ ಬಾಲೆಲಾಂಡ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪುನ, ದೇವೆರ್ ತುಂಬುನ, ತೀರ್ಥ ಪ್ರಸಾದ ಕೊರ್ಪುನ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್.

ಒಂಜಿ ಸತ್ಯ ವಿಷಯ ದಾದ ಪಂಡ ಅಕ್ಲೆಕ್ಲೆನ ಕುಲ ಕಸುಬುನು ತೂದು ಮಲ್ಲಆತಿನ ಜೋಕ್ಲು ಐತ ಗೊಬ್ಬುನು ಗೊಬ್ಬುವೆರ್.

ಉದಾರ್ಮೆಗ್:- ಕರಮಲ್ಪುನ, ಕರ್ಬ ಕಾಯ್ಪುನ, ಮೀನ್ ಪತ್ತುನ, ಕುಚ್ಚಿ ದೆಪ್ಪುನ ಪೊಲ್ಲುನ, ಕೋಲ ಕಟ್ಟುನ, ಡೋಲು ಬೊಟ್ಟುನ, ತೆಂಬರೆ ಬೊಟ್ಟುನ. ವಾದ್ಯ ಉರಿಪುನ, ಕಂಡ ದಪ್ಪುನ, ನೇಜಿ ನಡ್ಪುನ, ಕೈಯಿ ಕೊಯ್ಪುನ, ಅಂಗಡಿ ಬ್ಯಾರ ಮಲ್ಪುನ ಇಂಚ ಬಾಲೆಲು ಮಲ್ಲಕ್ಲೆನ ಬೇಲೆನ್ ತೂದು ತೂದು ಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ ಅನುಕರನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್.

ಒಟ್ರಾಸಿ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಗೊಬ್ಬುದನೆ ಪ್ರಪಂಚ. ಗೊಬ್ಬುನಗ ಅಕಲೆಗ್ ಬಡವು ಬಾಜೆಲ್ ಇಜ್ಜಿ. ತುಳು ಬಾಲೆಲೆನ ಗೊಬ್ಬುಲೆಡ್ ಅಲ್ಪದ ಪ್ರಕೃತಿ ಬೊಕ್ಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮಂದ ಮಾಲುಂಡು. ಬಾಲೆಲೆನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗ್ ಇಂಬು ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿನ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ತುಳುಜನಪದೆರ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಲ್ದೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಜೋಕ್ಲೆಗಾದ್ರ ಐತ್ ನಮುನೆದ ಗೊಬ್ಬುಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಯಾನ್ ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಮಾತ್ರ ಗುರ್ತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೆಲ್ಪುಡು ವಿವರನೆ ಕೊರ್ರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದೆ.

ಇತ್ತೆದ ಬಾಲೆಲೆಗೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ದ ಗೊಬ್ಬುನ ಸೊತ್ತುಲು ತಿಕ್ಕುಂಡು, ಟಿ.ವಿದ ಕಾರ್ಟೂನ್ಸ್, ಸಿ.ಡಿ.ದ ರೆಯಾನ್ಸ್ ಉಂದುವೆ ಅಕುಲೆನ ಜಗತ್ತು. ಯಂತ್ರದ ಎದುರು ಕುಲ್ಲುದಿನ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲು ಯಂತ್ರದಲೆಕ್ಕನೇ ಆದಿಪ್ಪೆರ್. ಜನಮಾನಿನ ಗುರ್ತ ಅರ್ಥ ಬೊಡ್ಚಿ, ಇಲ್ಲದ ಪಿದಾಯಿ ಒಂಜಿ ಲೋಕ ಉಪ್ಪುನ ಸಂಗತಿ ಅಕುಲೆಗ್ ಬೊಡ್ಚಿ. ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನ ಮೋಕೆ, ನೆರೆಕರೆತಕ್ಲೆನೊಟ್ಟುಗು ಪಾತೆರ-ಕತೆ, ಪ್ರಕೃತಿದ ಚೋದ್ಯೊಲು ಉಂದೆತ ಸತ್ಯ ತೆರಿಯಂದೆ

ಯಂತ್ರದ ಎದುರು ಯಂತ್ರ ಆದ್ ಬದುಕುವೆರ್. ಕುಟ್ಮದಾಕ್ಲೆನ ಪರಿಚಯದಾಂತೆ,.ಪರಿಸರದ ಗುರ್ತ-ಅರ್ಥ ಮಲ್ಪಂದೆ ಪೆದ್ದಿನಾಕ್ಲು ಬಾಲೆಗ್ ಒಂಜಿ – ಒಂಜರೆವರ್ಸ ಆನಗನೆ ಪ್ಲೇ ಸ್ಕೂಲ್ ಪನ್ಪುನಂಚಿನ ಜೈಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಆ. ಬಾಲೆಲೆನ ಗೊಬ್ಬಾಟಿಕೆದ ಕಲ್ಪ-ಕೋಮಾಟಿಕೆ, ಪೊರ್ಲುರ್ಮ-ಮರ್ಲ್‌ನ್ ಪೀಂಟಾದ್ ತುಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಮಣ್ಣ್‌ದಡಿಕ್ ಪಾಡ್ದ್ ಗೋರಿ ಮಲ್ಪೆರ್. ಅಂಚಾದ್ ಜೋಕ್ಲು ನಾಲ್ ಜನದೊಟ್ಟುಗು ಬೆರೆಕ್‌ದ್ ಬದ್ಕರೆ ಗೊತ್ತುದಾಂತೆ ಒಕ್ಕುಡ್ಮೆ ಆದ್ ಬದ್ಕುನಂಚಿನವು ಜಿಂಜ ಬೇನೆ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಸಂಗತಿ. ಒಂಜಿ ರೀತಿಡ್ ಇತ್ತೆದ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲು ಜೋಕ್ಲಾಟಿಕೆದಾಂತಿನ ಶಾಪಗ್ರಸ್ಥ ಬಾಲೆಲೆಂದ್ ಪನೊಲಿ.

******

ಬಾಲುಲೆನ ಲೂಟಿಲು

ಪುರುಕುಂದ್ರಿಲೆನ ತೆಲ್ಕೆ, ನಲ್ಕೆ, ಅರ್ತಿಕುಸಾಲ್, ಕಲ್ಪ ಕೋಮಾಟಿಕೆ ಏತ್ ಪೊರ್ಲಾ ಅಕುಲೆನ ಬುಲಿಪಾಟಿಕೆ, ಭದಿ , ಜೊರೆ, ಗರ್ವ, ರಂಬಾಲೂಟಿಲು ಆತೆ ಉಪದ್ರಾಂದ್ ದಿನಯಿಡಿ ಬಾಲೆದ ಬೆರ್ಯೆ ಬಲಿಪುನಕ್ಲೆಗ್ ತೆರಿವು. ಬಾಲೆ ಕಂಕಣೆ ಬೂರ್ದು ಬಂಜಿ ಒಯ್ಪುನಗನೆ ಲೂಟಿ ಸುರುವಾಪುಂಡು. ಡೊಗ್ಗಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ನಡಪರೆ ಸುರುಮಲ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಕ್ಲೆನ ಲೂಟಿಲು ತಡೆವರೆಗಾವಂದಿನವು. ಒರ ಒರ ಬಾಲೆಲೆನ ಲೂಟಿಲು ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಮುಟ್ಟ ಬರ್ಪುಂಡು. ಬಾಲೆಲೆನ ಜೀವಗ್ ಕುತ್ತ ಕನಪುಂಡು. ಕೆಲವು ಜೋಕುಲು ಪಾಪದ ಆಂಡ ಕೆಲವು ಜೋಕುಲು ಕುಲ್ಲಿನಲ್ಪ ಕುಲ್ಲಯ ಉಂತಿನಲ್ಪ ಉಂತಯ. ಒಂಜಿ ಗಲ್ಗೆಡ್ ಕನ್ನ್‌ಮದೆ ಆಪೆರ್.

ಅಕುಲೆನ ಕಾಪರೆಗ್ ಮೈ ನಿಲ್ಕೆ ಕಣ್ಣ್‌ತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಯಾವಂದ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಇಡಿದಿನ ಅಕ್ಲೆಗ್ ಲೂಟಿದನೆ ಸಿಂತೆ. ಬಲಿಪುನ, ಒಯ್ಪುನ, ದರ್ಪುನ, ಗೂಪುನ , ಬಿರ್ಕುನ, ದೆಂಗ್‌ದ್ಕುಲ್ಲುನ, ಕೈಕ್ ತಿಕ್ಕಿನೈನ್ ದಿಂಗುನ, ಗೂವೆಲ್ ನಿಲ್ಕುನ, ಕೆದುಕು ಜಪ್ಪುನ, ತೂ ಮುಟ್ಟುನ, ಗುರ್ತ ಅರ್ತದಾಂತಿನಕ್ಲೊಟ್ಟುಗು ಪೋಪುನ, ಇಂಚ ಮಂಗ ಕೋಲ ಕಟ್ಟುನ ಬಾಲೆದ ಲೂಟಿಲೆನ ಉದಾರ್ಮೆಲು ಒಂಜಿ, ರಡ್ಡ್? ಇಂಚಿನ ಬಾಲುಲೆನ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲೆ ಕಟ್ಟ್‌ಪಾಡ್ದ್ ತಾಂಕ್‌ನಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರ್ನ ಲೂಟಿ ನೆಂಪಾಪುಂಡು. ಕೆಲವು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಬೂರ್ದ, ಪೆಟ್ಟಾದ, ಆ__ಂದ್ ದಮ್ಮು ಸ್ವರಕ್ ಪೊಂಡ ಬಾಲೆದ ಮೈ ಮಾತ ನೀಲಿ ಆಪುಂಡು. ಪಕ್ಕಗ್ ಉಸಿಲ್ ತಿರ್ತ್ ದೆಪ್ಪಯ. ಅಪಗ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲು ಗಾಲ್ಮೇಲಾಪೆರ್. ಲೂಟಿ ಮಲ್ಪುನ ಬಾಲೆಲೆನ ಎದುರು ವಾ ಸೊತ್ತುಲಾ ತಿರ್ತ್ ದೀಯರೆಗಿಜ್ಜಿ. ಸಿರ್ತ್ ದೀಂಡ ಪೊಡಿ ಪೊಡಿಂದ್ ಲೆಕ್ಕ. ಆಕುಲೆನ ಕೈಟ್ ಎಕ್ಕಂದಿಲೆಕ್ಕ ಮಾತ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಮಿತ್ತ್ ಅಕ್ಕ್‌ಡ್ದ್ ದೀವೊಡಾಪುಂಡು. ನನ ನಿತ್ರಾನದ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಕೋಪ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಪುರೆಲುನ

, ಬಲಿಪುನ, ಪಡ್ಕೆ ಮಲ್ಪುನ, ಮಂಡೆಗ್ ಹಾಕೊನ್ನ ಇಂಚ ಅಕ್ಲೆನ ಚೊರೆಪಟ್ಟ್‌ನ್ ಪಂಡ್ರೆಗಾವಂದಿನವು. ಅಪಗ ದುಂಬುದಾಕ್ಲು ಉಪದ್ರ, ಗೆರಚಾರ, ಸೋಂಕನೆ ಪಂಡ್ದ್ ಬಲ್ಮೆಡ್ ಕೇನ್ದಾ ಅತ್ತಡ ಮಂತ್ರವಾದಿಲೆನ ಕೈತಲ್ ಪೋದು ನೂಲು ಉರ್ಕು ಕಟ್ಟಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್. ನನ ಕೆಲವು ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಉಗುರು ಅಗಿಪುನ, ನೆಟ್ಟಿ ದೆಪ್ಪುನ, ಅಪ್ಪೆನ ಕುಂಟು ಅತ್ತಡ ಪೊದಪುದ ಕುಚ್ಚುನ್ ತಿರಿ ಮಲ್ಪುನ, ಕಣ್ಣ್ ರೆಪ್ಪೆದ ಕೂಜಲ್‌ನ್ ಮುಟ್ಟುನ, ಅಪ್ಪೆನ ತರೆತ ಕುಜಲ್‌ನ್ ಬಿರಲ್‌ಡ್ ಸುಂದ್ರ್ ಪಾಡ್ದ್ ಜೆಪ್ಪುನ, ಕೈತ ಅತ್ತಡ ಕಾರ್‌ದ ಬಿರಲ್‌ನ್ ಜುಂಬುನ. ಮೂಂಕುದ ಸುರಲೆನ್ ತಿನ್ಪುನ. ಕಣ್ಣ್‌ದ ಪುರ್ಕುನ್ ದೆಪ್ಪುನ, ಕೂಲಿನ್ ಕಟ ಕಟ ಅಗಿಪುನ. ಇಂಚಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಲೆನ್ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಲ್ದಿಪ್ಪೆರ್. ಅವೆನ್ ಬುಡ್ಪಾವುನಾಂಡ ಜನಪದೆರ್ ಕೆಲವು ಮುಡ್ಸ್‌ಲೆನ್ ಮಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಾನಲೆನ್ ನಾಡ್ದ್ ಪತ್ತ್‌ದಿತ್ತೆರ್.

******

ಬಾಲೆಗಾದ್ರ ನಾಗದೇವೆರೆನ ಆರಾಧನೆ

ಸಂತತಿ ಕೊರ್ಪುನಾರ್ ನಾಗದೇವೆರೆಂದ್ ತುಳುವೆರ್ ಪ್ರಾಕ್‌ದಂಚಲಾ ನಾಗನ್ ನಂಬೊಂದು ಬೈದೆರ್. ಜನಮಾನಿ ಬೊಕ್ಕ ಮುರ್ಗತ ನಡುಟು ಕೂಡೊಂದು ಬೈದಿನ ಸಂಬಂಧ ತುಳುವೆರೆಡ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾತಿನವು. ಅಕುಲೆಗ್ ಮುರ್ಗ, ಪಕ್ಕಿ, ಮರ, ದೈ ಇಂಚ ಪ್ರಕೃತಿದ ಮಾತಾ ಸೃಷ್ಟಿಲಾ ದೈವ ದೇವೆರೆಗ್ ಸಮಾನವಾಯಿನವು.

ತುಳುನಾಡ್‌ಗ್ ನಾಗರ ಖಂಡಂದ್ಲಾ ಪುದಾರ್ ಉಂಡು. ಭೌಗೋಲಿಕವಾದ್ ತುಳುನಾಡ್ ನಾಗಸಂತತಿ ಬುಲೆಯೆರೆ ಅನುಕೂಲವಾದುಂಡು. ತುಳುವೆರ್ ಪಿರಾಕ್‌ದಿಂಚ ಬ್ರಮ್ಮೆರ್ ಬೊಕ್ಕ ನಾಗನ್ ನಂಬೊಂದು ಬತ್ತಿನಾಕ್ಲು. ಅಂಚಾದ್ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಒಲ್ಪ ತೂಂಡಲಾ ನಾಗಬನ, ನಾಗಕಲ್ಲ್, ಆದಿಮೂಲ, ಆದಿ ಆಲಡೆದ ಜಾಗೆಲು ನಾಗಗ್ ಮುಲ್ಪ ಪ್ರಧಾನ ಆಯಿನವು.

ಬಾಲೆಲ್ ಇಜ್ಯಾಂಡ, ಚರ್ಮ ದೋಷಗ್, ದೃಷ್ಟಿ ದೋಷಗ್, ಗುನ ಆವಂದಿನ ಸೀಕ್‌ಲೆಗ್ ನಷ್ಟ-ಕಷ್ಟೊಲೆಗ್ ನಾಗನನೇ ಉಪದ್ರಂದ್ ತೆರಿವೆರ್. ಐಕಾದ್ರ ಪಟ್ಟಪರಕೆ ಪನ್ಪೆರ್, ಮುಖ್ಯವಾದ್ ಬಾಲೆಲು ದಾಂತಿನಕ್ಲು ನಾಗದರ್ಶನ, ನಾಗತನು, ನಾಗತಂಬಿಲ, ಸರ್ಪಸಂಸ್ಕಾರ, ಆಶ್ಲೇಷ ಬಲಿ, ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಲ್ ಪಂಚಮಿದಾನಿ ವ್ರತ ಕುಲ್ಲುದು ಉಪ್ಪುದಾಂತೆ ಒನಸ್ ಮಲ್ಪುನ ಇಂಚಿನ ಬೇತೆ-ಬೇತೆ ಸೇವೆಲೆನ್ ಮಲ್ಪುವೆರ್. ಅಸ್ವತ್ಥ ಕಟ್ಟೆಡ್ ದೀತಿನ ನಾಗನಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಬಲಿ ಬರ್ಪೆರ್. ನಾಗರ್‌ಕಲ್ಲ್‌ಗ್ ಬೊಂಡ, ಪೇರ್ ಮೈಪಾವೆರ್, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವೆರ್ ಪಂಡ ನಾಗದೇವೆರ್‌ಂದ್ ನಂಬೊಲಿಕೆ. ನಾಗದೇವರ್ನ ಕರುನೆಡ್ ಸಂತತಿ ಆಂಡ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ದೇವಸ್ಥಾನೊಡು ಮಡೆ ಮಡಸ್ನಾನ, ಪೊಡಿ ಮಡಸ್ನಾನ, ತೊಟಿಲ್ ಬಾಲೆದ

ಪರಕೆ (ಬೊಲ್ಲಿ ಅತ್ತ್‌ಡ ಬಂಗಾರ್ದ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ದ ಬಾಲೆದ ಪರಕೆ) ಸಂದಾವೆರ್. ಬಾಲೆದ ಪುಂಡಿಡ್ ಪಣವು ಪಾಡಾವೆರ್. ಬೊಂಡ, ಧಾನ್ಯ, ಪರ್‌ಂದ್, ಕಾಯಿ, ಕಾಸ್‌ಡ್ ತೊಲಾಬಾರ ಮಲ್ಪೆರ್. ವಟು ಆರಾಧನೆ ಮಲ್ಪುವೆರ್, ಕೆಲವೆರ್ ಬಾಲೆಗಾದ್ರ ಢಕ್ಕೆ ಬಲಿ, ನಾಗ ಮಂಡಲ ಇಂಚಿನ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಪರಕೆಲೆನ್ ಪಂದ್ ಸೇವೆ ಕೊರ್ಪೆರ್ .

ನನ ಬಾಲೆಲ್‌ಗಾದ್ರ ಕುಟ್ಮದ ದೈವದೇವೆರೆಗ್ ನಾನಾ ನಮೂನೆಡ್ ಪರಕೆ ಪನ್ಪೆರ್.

- ಬಾಲೆದ ಸುರುತ ಚೌಲ ಅತ್ತಡ ಕಜಬುನ್ ಪವಿತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರೊಡ್ ದೆಪ್ಪಾವೆರ್. ಅಲ್ಪನೆ ಸುರುತ ಅನ್ನ ಪ್ರಾಶನ (ನುಪ್ಪು) ಕೊರ್ಪೆರ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ್ ನೆಲಟ್
- ದೈವಸ್ಥಾನಡ್ ಕಂಚಿಲ್ ಕುಲ್ಲಾವೆರ್
- ತುಲಾಭಾರ ಮಲ್ಪಾವೆರ್, ಮಡಸ್ನಾನ ಪಾಡಾವೆರ್, ಪರಕೆ ಪಂಡಿನ ಸೊತ್ತುಲೆನ್ ಪರಕೆ ಪಾಡಾವೆರ್. ಮೊಸರ್ ಕುಡ್ಕೆದಾನಿ ಬೊಕ್ಕ ನವರಾತ್ರಿದಾನಿ ವೇಷ ಪಾಡಾವೆರ್, ಪಿಲಿವೇಷ ಪಾಡುನ ಪರಕೆಲ ಉಂಡು. ಐನ್ ಇಲ್ಲ್ ನಟ್‌ದ್ ಉನ್ಪುನಲ ಉಂಡು. ಗುರುವಾರ, ಶನಿವಾರ, ಸಂಕಷ್ಟ ಚೌತಿ, ಪುನ್ನಮೆದಾನಿ ಬಾಲೆಗಾದ್ರ ಇಂಚ ಪಾಸ ಕುಲ್ಲುನ ಕ್ರಮಲಾ ಉಂಡು. ಪುನ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಲೆಡ್ ಮೂಲೆ ನಮಸ್ಕಾರ, ಪೆಜ್ಜೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಪಾಡುನ ಪರಕೆ, ಆಟ ತೂಪುನ, ಆಟ ನಲಿಪಾವುನ ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಪರಕೆಲೆನ್ ಬಾಲೆಲ್‌ಗಾದ್ರ ದೈವ–ದೇವೆರ್, ನಾಗಗ್ ಬೊಕ್ಕ ಪಿತೃಲೆಗ್ ಪರಕೆ ಪನ್ಪುನ ಕ್ರಮ ತುಳು ಜನಪದೆರೆಡ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್. ದಾಯೆ ಪಂಡ ತುಳು ಜನಪದೆರೆಗ್ ಜೋಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಮಿತ್ತ್ ಮಲ್ಲ ಐಸಿರಿತ ಬದ್‌ಕ್ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ.

****

ತುಳು ಗಾದೆಲೆಡ್ ಜೋಕುಲು ಬಾಲೆಲ್.

ತುಲು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಮುಟ್ಟಿಗಲ್ಲ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದನ, ಕಾವ್ಯೊ–ಪದ–ಕತೆ, ಎದುರ್ಕತೆ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ.. ಗಾದೆಲಾ ಒಂಜಿ ಜನಮಾನಿನ ಸಂಸ್ಕ್ರತಿಗ್ ಪತ್ತಿನಂಚಿನ ಕನ್ನಡಿ. ಗಾದೆ ಪನ್ಪುನವು ಜನಮಾನಿಲೆನ ಸಮಷ್ಟಿದ ಸೃಷ್ಟಿ. ಉಂದು ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಎನ್ಮೆದಾತ್ ಎಲ್ಯಾಂಡಲ ಅರ್ಥಡ್ ಕಡಲ್‌ದಾತ್ ಮಲ್ಲ. ಅಂಚಾದ್ ತುಲುಜನಪದರೆನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ದಿನ ನಿಚ್ಚಲ ನಾಲಾಯ್‌ಡ್ ನಲಿಪುನ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರ. ಬರವು ಸರವು ಧಾಂತಿನ ಅಜ್ಞಾತ (ಪುದರ್‌ದಾಂತಿನ) ಕಬಿಕ್ಲು ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಲೋಕೊದ ಮಾತಾ ಪ್ರಸಂಗಲು ಉಂಡು.

ಜನಮಾನಿನ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಗುನೊತ ಮರ್ಜಿಲೆನ್, ಲೋಪ ದೋಷನ್, ಕಲು ಕಪಟನ್ , ಕೋಮಾಟಿಕೆಗ್ ಬೊಲ್ಪು ಪತ್ತುನ ಗಾದೆ ವೇದಗ್ ಸಮ. ನೂದು ವಾಕ್ಯಡ್

ಪನ್ಪುನಂಚಿನ ಎಡ್ಡೆ ಪಾತೆರದ ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ಗಾದೆ ಒಂಜೇ ವಾಕ್ಯೊಡ್ ಚಿಟ್‌ಕ್‌ಡ್ ಪನ್ಪುಂಡು. ಎಲ್ಲಿಡ್ ಮಲ್ಲೆ ಅರ್ಥ. ತೂವರೆ ವಾಮನೆ ಆಂಡಲಾ ... ಐತ ಅರ್ಥ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ. ಅಂಚಾದ್ ತುಲು ಜನಪದೆರ್ ಗಾದೆಗ್.. ಎಡ್ಡೆ ಮದಿಪು ಕೊರ್ತೆರ್. ಜನ್ಮೊಗು ಬತ್ತಿನ ನರಮಾನಿ ಆಯೆ ಮಲೆಮಂಗೆ ಆಂಡಲಾ (ಬೊಂಧಲೆ) ತನ್ನ ಪಾತೆರ್‌ಕತೆಟ್ ಗಾದೆನ್ ಪನಂದೆ ಕುಲ್ಲಯೆ. ಗಾದೆ ಪನ್ಪುನವು ಜನಮಾನಿಲೆನ ಉಸಿಲ್. ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ತುಡರಾಯಿನ ಗಾದೆಲು.. ಇನಿ ಕೋಡೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಯಿನತ್ತ್. ಅಕುಲಾಕ್ಲೆನ ಅಪ್ಪೆನ ಭಾಷೆ.. ಮೂಡ್‌ನಗನೆ ಉಂಡಾಯಿನವು. ಸಾರ ಸಾರ ವರ್ಷದ ಪಿರವು ಬದ್ಕ್‌ದ್ ಬಾಲ್ದಿನ ಜನಮಾನಿಲೆನ ಅನುಭವದ ತಿರ್ಲ್(ಮೌಲ್ಯ) ಗಾದೆಡ್ ಕರಗ್‌ದುಂಡು.

ಏಡ್ ಮೇಪಂದಿನ ತೊಪ್ಪಿಜ್ಜಿಂದ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಗಾದೆ ಮುಟ್ಟಂದಿನ ವಿಷಯಲಿಜ್ಜಿ . ಜನಮಾನಿನ ಗುನ ಅವಗುನ, ಆಚಾರ–ವಿಚಾರ, ಎಡ್ಡೆ–ಪಡ್ಕೆ, ಕಸಬು, ಬುಲೆ, ನಕ್ಷತ್ರ–ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕುಟುಮದ ಕಟ್ಟುಲು–ಬಾಷೆ, ನಂಬಲಿಗೆ. ನಮ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಬೆಂಞನಾಡಿತ್ತಿನ ಬೋನ್ನೆಯಿದಲೆಕ್ಕ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್ ನಿಂದೊಂದುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಗಾದೆ ಪನ್ಪುನವು ಕೋಡೆ, ಇನಿ, ಎಲ್ಲೆದ ಸತ್ಯನ್ ಬಿರ್ಕ್‌ನಂಚಿತ್ತಿನವು. ಒಂಜೇ ಊರ್‌ಡ್ ಸೃಷ್ಟಿ ಆತಿನವತ್ತ್, ಇನಿ ಕೋಡೆದತ್ತ್. ತುಳುಜನಪದೆರ್..ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಜಿಂಜ ಗಾದೆಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತ್‌ದೆರ್.

- ಕಾಸಿತ್ತಿನಾಯೆಗ್ ಬಾಲೆಲಿಜ್ಜಿ.. ಬಾಲೆಲಿತ್ತಿನಾಯೆಗ್ ಕಾಸಿಜ್ಜಿ:– ಮಲ್ಲಸ್ತಿಗೆ ಬಡಪತ್ತ್.. ಇನಿ ಕೋಡೆದತ್ತ್. ಲೋಕಡ್ ಕಾಸ್ ಇತ್ತಿನಾಯೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಮಣೆ ಪಾಡುನವು ಸತ್ಯ. ದೇವೆರ್ ತ್ರಾಸ್‌ಡ್ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಲ್ಪುನಲೆಕ್ಕ.. ಅಕುಲೆಗ್ ವರ್ಷಗೊಂಜಿ ಬಾಲೆನ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಬೆನ್ಪುನ ಕೈ ಒಂಜಾಂಡಲಾ.. ತಿನ್ಪುನ ಬಾಯಿಲು ಪತ್ತ್..ಪದರಾಡ್. ಮಲ್ಲಾಕ್ಲು ಏತ್ ಪಟ್ಟ –ಪರಕೆ, ಪೂಜೆ–ಪುನಸ್ಕಾರ, ಮರ್ದ್– ಮಾಯ ಮಲ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಬಂಜಿಡ್ ಬಾಲೆ ಕೊಡಿಪುಜ್ಜಿ. ಅಕುಲೆನ ಸಂಪತ್ತ್ ಕರಗರೆಗ್ಲ ಬಾಲೆಲಿಜ್ಜಿ.. ಮಾತಾ ಭಾಗ್ಯಡ್ದ್ ಎಚ್ಚ ತನ್ನ ನೆತ್ತೆರ್‌ದ ಕೊಡಿದಾಂತಿನ ಬೇನೆ ತೈನಂಗೆಲಾ ಉಪ್ಪುಂಡ್.
- ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ದಾನೆ? ಬಂಜಿಡೊಂಜಿ ಪುರಿ ಮಿಜಿಕ್‌ಜ್ಜಿಡ! :– ಬಾಲೆ ಪೆದ್ದಂದಿನಾಕ್ಲೆನ ಬೇನೆನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುಡಾಡ್ರೆಗಾವ!.
- ಬಾಲೆದಾಂತಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಸನ್ಯಾಸಿ ಭಿಕ್ಷೆ ನಟ್ಟಯೆ:– ಪೊನ್ನನ ಬದ್ಕ್ ಅಪ್ಪೆಆಂಡ ಮಾತ್ರ ಸಾರ್ಥಕ. ದುಂಬುಡು ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ರಿಸಿಮುನಿನಾಕ್ಲ್.. ಬಾಲೆಲು ಇತ್ತಿನ ಇಲ್ಲಡ್ ಮಾತ್ರ ಭಿಕ್ಷೆ ನಟೊಂದಿತ್ತೆರ್.. ಉನಸ್ ಮಲ್ಪೆರ್. ಅಂಚನೆ ಧಾರ್ಮಿಕೊದ ಪೂಜೆ–ಪುನಸ್ಕಾರ ಲೇಸ್‌ಗಟ್ಟ್‌ಡ್ ಎಲ್ಯಕಂಜಿ ಇತ್ತಿನ ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್‌ನ್ ಬಲಸ್ವೆರ್. ಇಲ್ಲಡ್ ಬಾಲೆದ ತೆಲ್ಕೆ ಅಲಿಕೆ ಕೇನ್‌ಂಡ ಮಾತ್ರ ಆ ಇಲ್ಲಗ್ ಗಲ್ಕ್‌ದ ಲಚ್ಚನ. ಈ ಗಾದೆದ ಪಾತೆರ ಪುರಾಣ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್, ಜನಪದ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್ ಜಿಂಜ ಬರ್ಪುಂಡು.

- ಬಾಲೆದಾಂತಿ ಗೊಡ್ಡುನ ಬದ್ಕ್ ಉಂಡುದು ದಕ್ಕುನ ಮಡೆ ಇರೆತಲೆಕ್ಕ :– ಈ ಗಾದೆದ ಅರ್ಥೊಡು ಪೊಣ್ಣನ ಶೋಷಣೆದ ತೆಡಿಲ್ ಮಿಂಚ್‌ದ.. ಬೇನೆ, ದುನಿಪುಂಡು. ದುಂಬು ಇತ್ತೆದಲೆಕ್ಕ ಮದ್ಮೆ ಆದ್ ಬಾಲೆಗಾದ್ರ ಏಲೇನ್ಮ ವರ್ಷ ಕಾಪುಜೆರ್. ಮದ್ಮೆ ಆಯಿ ಬೆರಿಕೆ ಆಲ್ ಬಂಜಿನಾಲಾದ್ ಪೆದ್ದೊಡು. ಮದ್ಮೆ ಆಯಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗೆ ತೂಯಿನಾಕ್ಲು ಸುರುಕು ಕೇನುನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂಜಿನಾಲಾ? ಏತ್ ತಿಂಗಲ್‌ಂದ್ ಕೇನುವೆರ್. ಪೆದ್ದಂದೆ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಸ ಕರಿಂಡ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲು ಗಾಲ್–ಮೇಲ್ ಆಪೆರ್. ಅಲೆಗ್ ದಿನ ಇಡೀಲಾ ನೆರಡೆ. ಮಗಕ್ ಬೇತೆ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪುನ ಆಲೋಚನೆ ದೊಟ್ಟುಗು ಲೋಕಾಪವಾದ ಬೇತೆ. ಗೊಡ್ಡುನ ನಿರೆಲ್ ರೆಂಕ್‌ಂಡ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮರ್ಕಸಂಕಟ, ಜರ, ಸನ್ನಿ ಬರ್ಪುಂಡುಂದ್ ಜನಪದೆರೆನ ನಂಬಲಿಗೆ. ಆಲ್ ಎಡ್ಡೆಪಡ್ಕೆಗ್ ಎದುರುಂತರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಮಾತೆರ್‌ನಲ ಕತ್ತೆ ಚಾಕರಿ ಮಲ್ಪೊಡು. ಪಾಡಿನುಪ್ಪು, ಕೈಪುನು ತಿಂದ್‌ದ್ ಇಡೀ ದಿನಲಾ ಬೇನೊಡು. ಏತ್ ಬೆನ್‌ಂಡಲಾ ಆಲೆನ ಸ್ಥಾನ ಮಾನ ಉಂಡುದು ದಕ್ಕುನ ಮಡೆ ಇರೆತಲೆಕ್ಕ. ಉನ್ನಗ ಮಾತ್ರ ಇರೆಕ್ ಬಿಲೆ, ಬೊಕ್ಕ ದಕ್ಕುನ ಸೊತ್ತುದ ಲೆಕ್ಕ ಆಲೆನ ಬದ್‌ಕ್.
- **ಬಾಲೆದಾಂತಿ ಇಲ್ಲಡ್ ತಡ್ಯ ತೂಂಡ ತೆರಿವು.** :– ಉಂದು ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಬಿರೆಲ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ಒಂಜಿ ವರ್ಗದ ಪೊಂಜೋವುಲೆಗ್ ತಡ್ಯಪಂಡ ಮಾ... ಲಚ್ಚಿಮಿ ದೇವೆರ್ ಲೆಕ್ಕ. ಪುಲ್ಲ್ಯಕಾಂಡೆ ಮೀದ್.... ಮಡಿ ತುತ್ತುದು ತಡ್ಯನ್ ಒಚ್ಚಿದ್ ಸೇಡಿಮಣ್ಣ್‌ಡ್ ಗೀಟ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್.. ಕುಂಕುಮ–ಮಂಜಲ್ ಬನ್ನ – ಬನ್ನದ ಪೂ–ವುಡ್ದ್ ಐತ ಮಲ್ತ್‌ದ್.. ಪುಡಾಡ್ದ್ – ತುಲಸಿ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಸುತ್ತು ಬರ್ಪುನ ಕ್ರಮ. ಇಲ್ಲಡ್ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲಿತ್ತುಂಡ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ತಡ್ಯ ಕಡಪುನಗ, ತಡ್ಯಗ್ ಐತ ಮಲ್ದಿನ ಒಂಜಿ ಗುರ್ತ ಕುಡ ಉಪ್ಪಂದ್.
- ಬಾಲೆ ಬುಲ್ಪಂದಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಕಾಲೆಲಾ ಕುಲ್ಲ್‌ಂದ್‌ಗೆ.
- ಬಾಲೆ ಉಪ್ಪಿ ಇಲ್ಲಗ್ ಬೀಸನಿಗೆ ದಾಯೆ?
- ಬಾಲೆ ಇತ್ತಿನ ಇಲ್ಲಗ್ ದೇವೆರೆಗ್ ಪೂಜೆ ದಾಯೆ?:– ಕಲು ಕಪಟ ದಾಂತಿನ ಬಾಲೆಲು ದೇವೆರೆಗ್ ಸಮ. ಅಕುಲೆನ ಚಾಕ್ರಿ ಮಲ್ಪುನವು ದೇವೆರೆನ ಪೂಜೆಗ್ ಸಮಂದ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲೆನ ಆಲೋಚನೆ.
- ಒಕ್ಕೆಲಿತ್ತಿ ಇಲ್ಲ್ ಪೊರ್ಲು – ಜೋಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರ ಪೊರ್ಲು:– ಒಕ್ಕೆಲ್ದಾಂತೆ ದೂಲ್– ಕಜವು.. ಬಲೆ ಜಿಂಜಿನ ಇಲ್ಲ್‌ನ್ ತೂನಗನೆ ಮರ್ಕ ಸಂಕಟ ಆಪುಂಡು. ಅಟಿಲ್ದ ಕೋಣೆಡ್ ಪುಗೆ ಪೋಪುಜ್ಜಿ. ಪೂ–ತ, ಕೈಪುಕಾಯ್ದು ಬಿತ್ತಿಲ್ ತೋಜುಜ್ಜಿ. ಒಕ್ಕೆಲಿತ್ತಿ

ಇಲ್ಲಗ್ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬರ್ಪೆರ್ ಪೋಪೆರ್. ಬೆನ್ನಿದ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ ಜಿಂಜಿದ್ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅಂಚನೆ ಜೋಕ್ಲೆನ ತೊದ್ದೆ ತೊದ್ದೆ ಪಾತೆರ ಕೇನರೆಗ್ ಪೊರ್ಲುೞ. ಬಾಲೆದೊಟ್ಟುಗು ನಮಲ ಬಾಲೆ ಆದ್..ಬಪ್ಪೆ, ಪೋಪೆ, ಕೊಲ್ಲೆ, ಜಿಜ್ಜಿ, ಬೋಚಿ, ಚಚಿ, ಚೀಪೆ, ಕುಲ್ಲುಲೆ, ಮಮ್ಮ, ಮುನ್ನೆ ಇಂಚ ತೊದ್ದೆ ತೊದ್ದೆ ಪಾತೆರುನ ಪೊರ್ಲುಗ್ ಏರ್ಲಾ ಬಿಲೆ ಕಟ್ಟರೆಗ್ ಆಪುಜ್ಜಿ.

- ಬೇಲೆ ಕಂಡುಗು ಬಾಲೆದ ನೆವೆನ.
- ಬೇಲೆ ಕಲ್ವೆದಿ ಬಾಲೆದ ಪಿಂಕಾನ್ ಕಿನ್ಕ್ಯಲ್.
- ಬೇಲೆದಾಂತಿ ಆಚಾರಿ ಬಾಲೆದ ಪಿಂಕಾನ್ ಕೆತ್ತಿಲೆಕ್ಕ!
- ಬೇಲೆದಾಂತಿ ಕೂಚಿ ಬಾಲೆದ ಪಿಂಕನ್ ಕಿನ್ಕ್ದ್ ಬುಲಿಪಾಯೆ :- ಉಂದು ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪರೆ , ಉರು ಆತಿನಕ್ಲೆಗ್ ಚಬುಕುದಡರ್ಡ್ ಹಾಕ್ದ್ ಪನ್ಪುನ ಗಾದೆಲು. ಪೊನ್ನಾವಡ್ – ಆನಾವಡ್ ಬೆಂದ್ದ್ ತಿನೊಡು. ಎಂಚಾಂಡಂಚ ಪೊರ್ತು ದೆಪ್ಪುನವು ನಿಯತ್ತ್‌ದ ಬದ್‌ಕತ್ತ್. ಬೆಗರ್ ಸೀಂಟಂದೆ ಕುಲ್ಲು ತಿನ್ಪುನಾಕ್ಲೆಗ್ ಉಂಡಿ ನುಪ್ಪು ಮೈಕ್ ಪತ್ತಂದ್. ಅಂಚ ಆಚಾರಿ ಉಪಯೋಗಗ್ ಬರಂದಿನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್, ಆಯೆ ಮಲ್ಪೊಡಾಯಿನ ಬೇಲೆಡ್ ಕಜ್ಜೆರುನ ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪು.
- ಎಲ್ಲ್ಯ ಬಾಲೆ ಇತ್ತಿನ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬೇಲೆ ಕಜ್ಜೆರ್‌ನೈಕ್ ಬಾಲೆ ಒಂಜಿ ನೆಪ. ಇಡೀ ದಿನಲಾ ಬಾಲೆಗ್ ಮಿರೆಪೇರ್ ಕೊರ್ಪುನನ, ಬಡವು, ಬಾಜೆಲ್ ಕೊರ್ಪುನನ, ತೊಟ್ಟಿಲ್ ತೂಂಕುನನ, ಕುಂಟು ಅರ್ದುನನ, ಪೀ–ಪಡ್ಕೆ ಗೋರುನನ, ಮಂಗಾಟಾವುನನ ಇಂಚ ದಾದಾಂಡಲ ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನಗ, ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆಗ್ ಅಲೆಡಪ ಬೇಲೆ ಪನರೆಗ್ ಮನಸ್ ಬರಂದ್. ಒಂಜಿ ವೇಲ್ಯೆ ಕಣ್ಣ್ ಕಟ್ಟ್‌ಗ್ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪರೆಗ್ ಪೋಂಡಲಾ ಬಾಲೆದ ತುಡೆಕ್ ಅತ್ತಡ ಪುಕುಲಿಗ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಕಿನ್ನಿನ ಬೇನೆಗ್ ಬಾಲೆ ಕಿರ್‌ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬುಲಿಪುನಗ ಪೋ.. ಪೋ ಬಾಲೆನ್ ಬುಲಿಪಾವಡಂದ್ ಇಲ್ಲದಕ್ಲು ಪಿರ ಕಡಪುಡುವೆರ್. ಬಾಲೆಗ್ ಸತ್ಯನ್ ಪನರೆಗ್ ತೆರಿಪುಜ್ಜ್ಯತ್ತ್.
- ಪೆಟ್ಟ್‌ಗ್ ಬಾಲೆನ್ ಅಡ್ಡ ಪತ್ತಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್:- ಕಂಡನೆನ ನೆರಡೆ ಪುರಡೆಗ್ ಬಾಲೆದ ನೆಪ ಮುಲ್ಪ ನೆಗೆತ್ ತೋಜುಂಡು. ಹಾಕರೆ ನೂಪರೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಬಾಲೆನ್ ಅಡ್ಡ ಪತ್ತ್‌ಂಡ ಕಂಡನೆನ ಏರ್‌ದಿನ ಗರ್ವ ಒರಾನೆ ಪಿರಿವುಂಡು.
- ಬೂರುಗು ಕಾಯಿ ದಿನ್ನ ಅತ್ತ್. ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬಾಲೆ ದಿನ್ನ ಅತ್ತ್.
- ಎನ್ನ ಬಾಲೆ ಪುಥ್ಥೊಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ್, ಅಕ್ಲೆನ ಬಾಲೆ ಕಕ್ಕೆ ಬಂಗಾರ್.

- ಪೆದ್ದಿನಾಲೆಗ್ ಪೆರ್ಗುಡೆ ಮುದ್ದು.
- ಬಾಲೆ ಕಪ್ಪಾಂಡ ಬಾಲೆದ ಪಗ್‌ರ್ ಕಪ್ಪಾವ?
- ಉರ್ಯಾ೯ಯ ಬಾಲೆದ ಬಾಯಿಗ್ ತಲ್ಲುನೆಡ್ದ್ ನಮ್ಮ ಬಾಲೆದ ಪೀಂಕನ್‌ಗ್ ತಲ್ಲುನೆಡ್ಡೆ.
- ತಾಂಟೆನಾ ಮೋಂಟೆನಾ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬಾಲೆ.
- ಕುಂಟೆನ ಕುರುಡೆನಾ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬಾಲೆ.
- ಊರ್‌ಗ್ ಅರಸೆ ಆಂಡಲಾ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬಾಲೆ.
- ಅಪ್ಪೆಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಬಂಧು ಇಜ್ಜಿ, ಉಪ್ಪುಡ್ದು ಮಲ್ಲ ರಿಚಿ ಇಜ್ಜಿ :- ಈ ಗಾದೆಲು ಅಪ್ಪೆನ ಪೆರ್ಮೆದ ಗುನಕ್‌ಲೆನ್ ಜಗಕ್ ಸಾರುನಂಚಿತ್ತಿನವು. ಒರುಂಬ ತಿಂಗಲ್ ಅಂಗೈ ಅಗಲ ಕರ್ಲ್‌ದಡಿಟ್ ಜಾಗೆ ಕೊರ್ದು , ತುಂಬುದು , ಬೇನೆ ದಿಂಗ್‌ದ್ ಪೆದ್ದ್‌ದ್ , ಜಾಗರ ಕುಲ್ಲುದ್ ಜೋಯಿ ಪನ್ನೊಂದು ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಜೋಕೆ ಮೋಕೆಡ್ ತಾಂಕ್‌ದ್ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ಪುನ ಅಪ್ಪೆನ ರಿಣನ್ ಈ ಜನ್ಮೊಡು ಬೂಟರೆಗಾಪುನತ್ತ್.
- ಪತ್ತ್ ಬಾಲೆ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಅಪ್ಪೆಗ್ ತೈತಿ ಬಾಲೆದ ನೆಂಪು. ಕರ್ಲ್ದ ಮೋಕೆ ಅಂಚಿನಿತ್ತಿನವು. ಬಾಲೆನ್ ತುಂಬುದು ಪೆದ್ದುನ ಬೇನೆ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಒಂಜತ್ತೆ.
- ಪುಡ್ಕೆದ ಬಾಲೆ ಒಂಜಿಯಾವು, ಕುದ್ಪೆದ ತೆಲ್ಲಾವು ಒಂಜಿಯಾವು :- ಸಕ್ಕನದ ತೀರ್ಥಡ್ ಕಡಲ್ ಜಿಂಜಿಲೆಕ್ಕ ಸೀಕ್-ಸಂಕಟೊದ ಪತ್ತ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೆದ್ದುನ್ನೈಡ್ದ್ ಪುಡ್ಕೆ ಪುಡ್ಕೆ ಆದಿತ್ತಿನ ಆರೋಗ್ಯದ ಕುರ್ಲೆ ಒಂಜಿತ್ತ್ಂಡ ಯಾವ್. ನೂದು ವಿದ್ಯೆಲೆನ್ ಅರ್ಧರ್ಧ ಕಲ್ತ್‌ದ್ ವಾ ವಿದ್ಯೆಲ ಕೈಕ್ ಸಿದ್ದಿ ಆವಂದೆ ತ್ರಿಶಂಕು ಸ್ಥಿತಿಟ್ ನೇಲುನ್ನೈಡ್ದ್ ದಾದಾಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ವಿದ್ಯೆಡ್ ಬಿರ್ಸೆ ಆಂಡ ಐಟ್ ಸಂಪದನೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಪೊರ್ಲುಡು ಬದ್‌ಕೊಲಿಂದ್.. ಈ ಗಾದೆ ಸೊರ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ನನ ರಡ್ಡನೆ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಕುದ್ಪೆ ಪಂಡ ತೋರದ ತೆಲ್ಲಾವುನು ಒಂಜಿ ತಿನ್ನ್ಂಡ ಬಂಜಿ ಜಿಂಜಿಲೆಕ್ಕಂದೇ ಅರ್ಥ.
- ಅಪ್ಪೆದಾಂತಿನ ಬಾಲೆ, ಬಲದಾಂತಿನ ಪಾಲೆ.
- ಅಪ್ಪೆದಾಂತಿನ ಬಾಲೆಗ್ ಕಲ್ಪ ಎಚ್ಚ್:- ಅಪ್ಪೆದಾಂತಿನ ಬಾಲೆಂದ್ ಮಾತೆರ್ಲ ದೆರ್ತ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕೊಂಡಾಟ, ಮೋಕೆ ಮಲ್ಪೆರ್, ಬುಲಿಪಂದಿನಲೆಕ್ಕ ತೂಪೆರ್. ಈ ಸತ್ಯೊನು ತೆರಿನ ಬಾಲೆ, ಛದಿ-ಗರ್ವೊಡೇ ಮಲ್ಲೆ ಆಪುಂಡು. ಅಕ್ಲೆನ್ ಮಂಗ ಮಲ್ಪರೆಗಾದ್ರ ಬುಲಿಪುಂಡು, ಬೂರುಂಡು, ಒಟ್ರಾಸಿ ಮಾತೆರ್ನಲ ಗೇನ ತನ್ನಮಿತ್ತ್ ಉಪ್ಪಡ್ಂದ್ ಬಯಕುಂಡು.

ಪ್ರಾಸದ ಪೊರ್ಲುದೊಟ್ಟುಗು ಅಲಂಕಾರ ಉಪಮೆ ಜಿಂಜಿನ ಇಂಚಿನ ಗಾದೆಲು, ಜನಮಾನಿಗ್ ಬದ್ಕರೆಗ್ ತಾದಿ ತೋಜಾವುನ, ಈ ಗಾದೆಲು ವಿವರನೆ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಅಪ್ಪೆ ತೈತ್‌ಂಡ ಅತ್ತಡ ಬುಡ್ದುಪೋಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ತಮೆರಿ ಏರ್? ಲೋಕಾಪವಾದಗ್ ಪೋಡಿದ್ ಅಮ್ಮೆ ಅತ್ತಡ ಬೇತೆ ಏರಾಂಡಲಾ ಕಣ್ಣ್‌ಕಟ್ಟ್‌ಗ್ ತಾಂಕುಂಡಲಾ ಅಪ್ಪೆನ ಜಾಗೆನ್ ತುಂಬರೆಗ್ ಏರೆಗ್ಲ ಸಾಧ್ಯಯಿಜ್ಜಿ.,

- ಬಾಲೆದ ಅಪ್ಪೆಗ್ ರಾತ್ರಿ ಪಗೆಲ್ ಒಂಜೇ.
- ಪೆದ್ದಿ ಕರ್ಲ್‌ಗ್ ಕುರ್ತೆಲ್ ಇಜ್ಜಿ.
- ಇತ್ತಿನ ಬಾಲೆಲೆನ ಬಂಜಿಗಿಜ್ಜಿ, ನನ್ನೊಂಜಿ ಕೊರ್ಲೆಂದ್ ದೇವೆರೆಡ ನಟ್ಟ್‌ಯೆರ್:- ಬಾಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿ ದೇವೆರ್ ಬಂಜಿಗ್ ಗಂಜಿ ಜಿಂಜಾವಂದೆ ಬುಡುವೆರೆ? ದುಂಬುದಾಕ್ಲೆನ ಬದ್‌ಕ್‌ದ ಐಸಿರಿ ಪಂಡ ಇಲ್ಲ್ ನಿಲ್ಕೆ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲು. ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ತಿನ ಧರ್ಮದ ಬುಲೆ. ಇಲ್ಲ್ ನಿಲ್ಕೆ ಜೋಕ್ಲು ಉಪ್ಪಡಪ್ಪಾಂದ್ ದೇವೆರ್‌ಡಪ್ಪ ನಟ್ಟುನಂಚಿನ ಆ ಕಾಲ. ಇತ್ತೆದಲೆಕ್ಕ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆಗೇ ಖೈದ್ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಕಲ್ಜಿಗ ಅದಗತ್ತ್.
- ಬಾಲೆನ್ ತಿರ್ತ್ ದೀಂಡ ಪಿಜಿನ್ ಕೊನೊವು, ಮಿತ್ತ್ ದೀಂಡ ಕಕ್ಕೆ ಕೊನೊವು:- ಈ ಗಾದೆಡ್ ಬಾಲೆಡಿಪ್ಪುನ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನ ಮೋಕೆ ಗಮೆಲುಂಡು.
- ಇಂಚಿದ ಇಲ್ಲದಾಲ್ ಬಾಲೆ ಪೆದ್ದ್‌ಂಡ ಆಪೆದಿಲ್ಲದಾಲೆಗ್ ಬಂಜಿಬೇನೆ.

ಜನಮಾನಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭಾವನೆಲೆನ್ ಈ ಗಾದೆ ಬೊಟ್ಟು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ಬಂಜಿದ ಕಿಚ್ಚಿ ತೂ-ದಾಂತೆ ಇಡೀ ಬದ್ಕ್‌ನ್ ಜೀವೊನ್ ಪೊತ್ತಾವುನೈಕ್ ಈ ಗಾದೆ ಒಂಜಿ ಉದಾರ್ಮೆ. ಒಂಜಾ ಆಪೆದಿಲ್ಲದಾಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಆತಿಜ್ಜಿ ಅತ್ತಡ ಮದ್ಮೆ ಆಂಡಲಾ ಬಾಲೆಲು ಆತಿಜ್ಜಿ ಅತ್ತಡ ಪುಟ್ಟುದಿನ ಬಾಲೆ ತೈದಿಪ್ಪು. ಪನರೆಗ್ಲ ಅತ್ತ್. ಪನರೆಗಾವಂದಿನ ತಡೆವೆರೆಗಾವಂದಿನ ಬಂಜಿ ಬೇನೆಗ್, ಕಿಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚರಗ್ ಮರ್ದ್‌ಜ್ಜಿ. ಕಡಿವಾನದಾಂತಿನ ಮನಸ್ಸ್ ನಮ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಬಲಿಪುಂಡು

- ಒಂಜೇ ಅಪ್ಪೆ ಬಂಜಿಡ್ ಪುಟ್ಟುಂಡಲಾ ಜೋಕ್ಲೆನ ಗುನ ಬೇತೆ-ಬೇತೆ.
- ಪುಟ್ಟುನಗ ಬಾಲೆಲು .. ಬುಲೆನಗ ಕುಲೆಕ್ಲು.
- ಪೆಲತರಿನ್ ಬಂಜಿಡ್ ದಿವೊನೊಲಿ ಆಂಡ ಪೆಲಕಾಯಿನತ್ತ್.
- ಒಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆಲು .. ಮಲ್ಲನಗ ಪಾಲ್ಪಟ್ಟಿದಕ್ಲು.
- ಬಾಲೆ ಪೋದು ಬಬ್ಬರಿಯೆ ಆಯೆ.

- ಬಾಲೆ ಮಲ್ಪರೆಗ್ ಗುರು ಬೊಡ್ಚಿ. ಉರು ಆಪುಂಡ್‌ಂದ್ ಬಾಲೆ ಮಲ್ತೆ :- ಈ ಗಾದೆ (ಲೈಂಗಿಕತೆ) ಬಪ್ಪರಾಂಡಲಾ ಪ್ರಕೃತಿದ ಸಹಜವಾತಿನ ಗುನಧರ್ಮ ಉಂಡು.
- ಸಿಂಹದ ಬಂಜಿಡ್ ಕುದ್ಕೆ ಪುಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕ . ಪಿಲಿತ ಬಂಜಿಡ್ ಎಲಿ ಪುಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕ,
- ಆನೆದ ಬಂಜಿಡ್ ಏಡ್ ಪುಟ್ಟಿಲೆಕ್ಕ :- ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆ ಬಿರ್ಸೆರಾದ್ ಮಲ್ಲ ಪುದಾರಿತ್ತಿನಾಕ್ಲೆನ ಜೋಕುಲು ಎರ್‌ಮೈಂದೆಲೆಕ್ಕ ಬೂರ್ನಾಸ್ ಆಂಡ ಜನಮಾನಿಲು ಇಂಚಿನ ಪಾತೆರಡ್ ದಡಿತ ಪಡಿ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಜೋಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರಗ್ ಇಲ್ಲ್ ಬುಡಿಯೆ.
- ಜೋಕ್ಲೆನ ಎಲ್ಯ ಪಾತೆರನೇ ಇಲ್ಲ್ ದರ್ತ್‌ಂಡ್ .
- ಜೋಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರಗ್ ಬಿಲೆ ಕೊರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿ.
- ಜೋಕ್ಲಾಟಿದಾಯೆಗ್ ಬಾಲೆ ಆಂಡ್‌ಗೆ:- ಜಿಂಜಿನ ಕುಟ್ಮದ ಕೂಡುಕಟ್ಟ್‌ದ ಇಲ್ಲ್ ಭಾಗ ಆಪುನಿ, ಜೋಕ್ಲೆಡ್ದಾವರ. ಜೋಕ್ಲೆನ ಲಡಾಯಿ-ಪುಡಾಯಿ ಅಕುಲೆನ ಲತ್ತ್ ಪ್ರಾಯಗಿತ್ತಿನವು. ಅವ್ ಒಂಜಿ ಗಲ್ಗೆ ಮಾತ್ರ. ಬೊಕ್ಕ ಅಕ್ಲು ಒಂಜೇ. ಮಲ್ಲಕ್ಲೇ ಬೇತೆ. ಆಂಡ ಜೋಕ್ಲೆನ ದೂರ್ ಕೇನ್‌ದ್ ಮಲ್ಲಕ್ಲು ಲಡಾಯಿ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಅಕುಲೆನ ಮನಸ್ಸ್ ಏಪಲಾ ಕಲಂಕಿನ ನೀರ್. ಒಂಜಿ ಕೋಪಗ್ ಗುವ್ವೆಲ್ ಲಾಗಿಲೆಕ್ಕ, ತುಂಡಾಯಿನ ಮನಸ್ಸ್ ಒಂಜಾವೆರೆಗ್ ಜಿಂಜ ಕಷ್ಟ ಉಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ದೂರುಲೆಗ್ ಮಲ್ಲಕ್ಲು ಕೆಬಿ ಕೊರ್ರೆ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಈ ಗಾದೆಲು ಪನ್ಪುಂಡು.
- ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪ್ಪಂದೆ ಪೇರ್ ಕೊರಯೆರ್ :- ಬಾಲೆದಪ್ಪೆಗ್ ಗಲ್ಗೆ ಪುರುಸೊತ್ತುದಾಂತೆ ಕೈ ನಿಲ್ಕೆ ಬೇಲೆ ಉಪ್ಪುನಗ ಅಲೆಗ್ ಬಾಲೆದ ನೆಂಪುಲಾ ಮಾತ್ಯದ್ ಪೋವು. ಬಾಲೆ ಬುಲ್ತುಂಡ ಮಾತ್ರ ಪಾರೊಂದು ಬರುವಲ್.
- ಎನ್ನ ಬಾಲೆದ ಗುನ ಎಂಕ್ ತೆರಿದುಂಡು:- ಬಾಲೆದ ಭದಿ , ರಿಚಿ, ಬುಲಿಪು, ಬಡವು; ಪಿಸ್‌ಂಟ್ ಉಂದು ಮಾತಾ ಬಾಲೆದಪ್ಪೆಗತ್ತಾವಂದೆ ಬೊಕ್ಕ ಏರೆಗ್ ತೆರಿವು? ಇಡೀ ದಿನಲಾ ಬಾಲೆದೊಟ್ಟುಗು ಉಪ್ಪುನಾಲ್ ಆಲ್. ಪೊರ್ತು ಪೊರ್ತುಗು ಬಂಜಿಗ್ ಕೊರ್ಪುನಾಲ್, ಪೀ-ಪಡ್ಕೆ ಗೋರುನಾಲ್ ಆಲ್.
- ಎನ್ನ ಬಾಲೆನ್ ತಟೊನ್ಲ .. ನಿನ್ನ ಬಾಲೆನ್ ನಡಪೊಲ :- ಈ ಗಾದೆಡ್ ಅಪ್ಪೆನ ಸ್ವಾರ್ಥ ತಮೆಲೊಂದುಂಡು. ಅಕುಲಕ್ಲೆನ ಬಾಲೆ ಅಕುಲಕ್ಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ. ಆಲ್ ಇಂಚ ಪನೊಡಾಂಡ ಕುಡ ಒರ್ತಿ ಅಲೆನ ಚಾಕ್ರಿದಾಲ್ ಆದಿಪ್ಪೊಡು. ಅತ್ತಡ ಬಡಪತ್ತ್‌ದಾಲ್ ಆದಿಪ್ಪೊಡು.

- ಒಂಜಿ ತುಡರ್ ತುಡರತ್ತ್, ಒಂಜಿ ಬಾಲೆ ಬಾಲೆ ಅತ್ತ್ :- ಬದ್ಕ್‌ದ ಸತ್ಯಡ್ ಮೂಡ್ದ್‌ಬತ್ತಿನ ಈ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಒಂಜಿ ತುಡರ್ ಗಾಲಿಗಾ, ಎನ್ನೆದಾಂತೆನ, ಬತ್ತಿ ಕರಂಚ್‌ದ ಪಾಂತೆಬೂರ್ದ ತೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೋವು. ನನೊಂಜಿ ಸಾನಾದಿಗೆಡ್ ತುಡರ್ ಅಲ್ಲೊಂದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಆ ತುಡರ್‌ಡ್ ಇಲ್ಲದ ಕತ್ತಲೆನ್ ಅಲಿತ್‌ದ್ ಬೊಳ್ಪು ಮಲ್ಪೊಲಿ. ಅಂಚನೆ ಇತ್ತಿನ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆ ಸೀಕ್‌ಡಾ, ಅಪಘಾತೊಡಾ ತೀರ್ದ್ ಪೋಂಡ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆಗ್, ಕುಟುಮದಕ್ಲೆಗ್ ಬದ್‌ಕ್‌ಡ್ ಕತ್ತಲೆ. ವಂಶ ಬೆಲಗಾವರೆಗ್ ನನೊಂಜಿ ಬಾಲೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆಂದ್ ಈ ಗಾದೆ ಪನ್ಪುಂಡು.
- ಅಪ್ಪೆ ತೈತಿ ಬಾಲೆದ ಬದ್ಕ್ ಪೊಂಗಾರ್ಲ ಆವು. ಅಮ್ಮೆ ತೈತಿ ಬಾಲೆದ ಬದ್ಕ್ ಬಂಗಾರ್ಲ ಆವು.
- ಬಾಲೆ ಎಡ್ಡೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಯಾವಂದ್ ಶೀಲ ಎಡ್ಡೆ ಬೋಡು.
- ಬಾಲೆಡೇ ತಿದ್ದ್‌ಂಡ ಪಾಲೆಮರತಲೆಕ್ಕ ಆವು :- ಈ ಗಾದೆಲು ಎಡ್ಡೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಮೈಮೆನ್ ಬದ್‌ಕ್‌ಗ್ ಕೊರ್ತುಂಡು. ಎಲ್ಲಿಡ್ ಕಲ್ದಿನ ಬುದ್ಧಿಲು ಅಖೇರಿಮುಟ್ಟ ಬರ್ಪುಂಡು.
- ಬಾಲೆ ಬುಲೆತಿ ಬೊಕ್ಕ ಐಕ್ ಛದಿ ಗರ್ವ ಎಚ್ಚ.
- ಬಾಲೆದ ಪುಟ್ಟುದ ಗುನ ತೈನಂಗೆ:- ಆ ಗಾದೆದ ಆಶಯ ಅಂಚಿನನೆ.
- ಕಂಡನೆ ಬುಡ್ತಿನಾಲೆಗ್ ಜೋಕ್ಲೇ ಗತಿ:- ಉಂದು ಲೋಕೊದ ಸತ್ಯ. ಬಂಜಿ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಅಪ್ಪೆ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ಪುನವು..ಅಪ್ಪೆನ ಬೇಲೆ ಆಂಡ , ಆ ಜೋಕ್ಲು ಮಲ್ಲೆ ಆದ್, ರಿನ ಬೂಟರೆಗಾದ್ರ ಅಪ್ಪೆನ್ ತಾಂಕ್‌ನವು ಜೋಕ್ಲೆನ ಧರ್ಮ.
- ತೊಟ್ಟಿಲ್ ತೂಂಕುನ ಕೈ ..ಪಟ್ಟೊದ ಖಡ್ಸಲೆನ್ ಪತ್ತೊಲಿ:- ಅಧಿಕಾರದ ಗದ್ದುಗೆಗ್ ಪೊನ್ನು ಆನ್ ಪನ್ಪುನ ಪರಬೇಧ ಇಜ್ಜಿ. ಅವುಲ ತುಲುನಾಡ ತುಲುವೆರ್‌ನ ಮಾತ್ರ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಅರಸ್ತಾನದ ಅತ್ತಡಲ ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಗುತ್ತು ಬರ್ಕೆದ ಅಧಿಕಾರಲ ಪೊನ್ನಗುಂಡು. ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾನಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕನ್ ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಕೊರೊಲಿ. ಇಂಚಿನ ಗಾದೆಲು ರಾಜಕೀಯದ ಚರಿತ್ರೆನ್ಲ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.
- ಪೊನ್ನು ಬಾಲೆ ಪೆದ್ದಿ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಏಪಲಾ ಸುಖ ಇಜ್ಜಿ:- ದುಂಬು ಪೊನ್ನನ ಬದ್ಕ್ ಪಂಡ ಕನ್ನನೀರ್‌ದ ಕಡಲ್‌ಂದೇ ಲೆಕ್ಕ.
- ಮಗಲೆಗ್ ಭಂಜ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಏಪಲಾ ಬೇನೆ. ತಾನ್ ಗಂಜಿ ಉನ್ನಗಲಾ ಮಗಲ್ ಉಂಡಲಾ ಇಜ್ಜ್ಯಂದ್ ಆಲೆನ ದು:ಖ, ಅಪ್ಪೆನ ಮನಸ್ಸ್ ಪಂಡ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆದ ಲೆಕ್ಕ.

- ಪೊನ್ನು ಬಾಲೆ ಪೆದ್ದ್‌ದ್ ಮರ್ಮಾಯ ತಿಗಲೆಗ್ ದೀವೆರಾಂಡ್, ಆನ್ ಬಾಲೆ ಪೆದ್ದ್‌ದ್ ಮರ್ಮಲೆ ತಿಗಲೆಗ್ ದೀವೆರಾಂಡ್, ಅಕೇರಿಗ್ ಎನ್ನ ಕೈ ಎನ್ನ ತರೆಕ್‌ಂದೊಲು ಅಪ್ಪೆ.
- ಪೊನ್ನು ಬಾಲೆನ್ಲ – ಮಣ್ಣ್‌ದ ಜಾಲ್‌ನ್ಲ ದೀಲೆಕ್ಕ ಉಂಡು:– ಅಮೃತದ ಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪುನಂಚಿನ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್‌ದ ಸತ್ಯ. ಪೊನ್ನು ಮಗಲ್ ಒಂಜತ್ತ್ ಒಂಜಿ ದಿನ ನನವೊರಿಯನ ಸೊತ್ತು. ನನೊಂಜಿ ಇಲ್ಲ್‌ದ ಬೊಲ್ಪು . ಅಯ್ಯಾದ್ರ ಅಲೆಗ್ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಬದ್ಕ್‌ದ ಕಷ್ಟ ನಷ್ಟದ ವಿವರನೆ ಕೊರ್ದುಜಾಗರ ಮೂಡಿಸೊಡು. ಇಜ್ಜಡ ಇಂಚ ಒಂಜಿ – ರಡ್ಡ್ ಪಾತೆರಗ್ .. ಮೋನೆ ಬಾಪಾದ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಬಲ್ತೊಂದು ಬತ್ತ್‌ದ್ ಅಪ್ಪೆನ ಇಲ್ಲ್‌ನ್ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಮಲ್ತೊಂದು ಇಲ್ಲಾದಾಕುಲೆಗ್ ನೆಮ್ಮದಿ ದಾಂತಿ ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪುವಾಲ್. ಅಂಚನೆ ಜಾಲ್ದ ಮಣ್ಣ್‌ನ್ಲಾ ದಿನಾ ಅಡ್ತ್‌ದ್ ಅಂಬಿ–ಕರಿ ಗಟ್ಟಿದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ದೀವೊಡು. ಇಜ್ಜಡ ನಾಚಿಗೆ ಮುಲ್ಲು, ಪಜಿರ್, ದೈಕುಲು ಕಜವು ಜಿಂಜಿದ್ ಇಲ್ಲ್ ನರಕ ತೋಜು . ಇಲ್ಲಗ್ ಗುರ್ಕಾರ್ದಿ ಎಡ್ಡೆ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಜಾಲ್‌ಲ ಪೊರ್ಲು ಉಪ್ಪೊಡು.
- ಬಾಲೆಡ್ಡೆ ಕಣ್ಣಡ್ಡ :– ಒರ್ದ ಕಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಲೆ ಏತ್ ಪೊರ್ಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ, ಮಾತ ಬಣ್ಣನ್ ಮಜ್ಜಿ ದಿಂಗಿಲೆಕ್ಕ ಕುರ್ತೆಲ್ ತೋಜುಂಡು.
- ಬಾಲೆಡ್ಡೆ – ಪೀ ಪಡ್ಕೆ :– ಕಿನ್ನಿಬಾಲೆದ ಕೋಮಾಟಿಕೆದ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ತೂದು ಏರ್ ಮಲ್ಲಾಪುಜೆರ್! ಪುರುಬಾಲೆಲು ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಪರಿಲೆಕ್ಕನೆ. ಅಪಗಪಗ.. ಪೀ ಊಜುಂಡು. ಮಡಿಕುಂಟ್ ತುತ್ತಿನಾಕ್ಲು ಅಂಗಲಾಪುಡು ಬಾಲೆನ್ ಪತ್ತ್‌ಂಡ .. ಕುಂಟುಗು ಬಾಲೆದ ಪ್ರಸಾದ ರೆಂಕು.
- ಬುಲ್ತ್ ಬುಲ್ತೇ ಬಾಲೆ ಬುಲೆಪಿನಿ, ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪಂದೆ ಮಲ್ಲೆ ಆಪುಜ್ಯ .
- ಪೊನ್ನು ಬಾಲೆಗ್ ಸೇಲೆ ಎಚ್ಚ, ಆನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಬೇಲೆ ಎಚ್ಚ :– ತ್ರಾಸ್‌ಡ್ ತೂಂಕುಂಡ ಆನ್ ಬಾಲೆಗ್ ತಂಟೆ, ಲೂಟಿ, ಪೋಕ್ರಿ ಎಚ್ಚ. ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಪೊನ್ನು ಬಾಲೆಲು ಅಪ್ಪೆನ ಸಿರಿಂಗ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ನೇಲೊಂದಿಪ್ಪುನ ಸತ್ಯ.
- ರಡ್ಡ್ ಪೊನ್ನು ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುಂಡ ರಡ್ಡ್ ಊರು..ರಡ್ಡ್ ಕುಟುಮ ನಮ್ಮೊ ಆವು.
- ಅಪ್ಪೆನ ಸಿಕೆ ತಾಗಿ ಬಾಲೆಗ್ ನಿದಿರೆದ ಸುಖ ಎಚ್ಚ :– ಅಪ್ಪೆನ ಮೈತ ಮಪ್ಪು ಬೆಚ್ಚಡ್ ಬಾಲೆನ್ ತಟ್ಟ್‌ದ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಜೆತ್ತ್‌ಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆನ ಬಂಜಿಡಿತ್ತಿನ ಕುಸಿಟ್ ಪೊರ್ಲುಡು ನಿದಿರೆ ಮಲ್ಪುಂಡು.
- ಬಾಲೆದ ಸುರುತ ಶಾಲೆ ಇಲ್ಲ್. ಅಪ್ಪೆ .. ಬಾಲೆದ ಸುರುತ ಗುರು;– ಪರಿಸರ. ಪ್ರಕೃತಿದ ಗುರ್ತ–ಅರ್ಥ, ಕುಟ್ಮದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಪಾತೆರಕತೆ.. ಒಪ್ಪ ಓರನ, ಎಡ್ಡೆ –

ಪಡ್ಕೆ, ತನ್ನ ಬೇಲೆನ್ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ವಿದ್ಯೆಲೆನ್ ಬಾಲೆ ಸುರುಕು ತನ್ನ ಅಪ್ಪೆಡ ಕಲ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಆ ಗಾದೆದ ಉದಿಪನೆ ಆದಿಪ್ಪು.

- ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಹಾಕ್‌ದ್ ತಾಂಕ್.. ನುಗ್ಗೆ ದೈನ್ ಕಡ್ತ್‌ದ್ ತಾಂಕ್:– ದೈ ಆನಗ ಬಗ್ಗಂದಿನವು ಮರವಾದ್ ಬುಲಯಿಬೊಕ್ಕ ಬಗ್ಗವರೆ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡಾ? ಬಲತ್ಕಾರಡ್ ಬಗ್ಗಾಂಡ ಪೊಲಿದ್ ಪೋವು. ಅಂಚನೆ ಛದಿ–ಗರ್ವ ಇತ್ತಿನ ಜೋಕ್ಲೆಗ್.. ಎಡ್ಡೆಪಾತೆರಡ್ ಪನ್‌ಂಡ ಕೆನಯೆರ್. ದಂಡಂ ದಶಗುಣಂದ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ .. ಅಕುಲೆಗ್ ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ಪೋಡಿಗೆ ಬೋಡು. ಇಜ್ಜಾಂಡ ಇಲ್ಲಗ್ ಮಾರಿ ಆಪೆರ್. ಅಂಚನೆ ನುಗ್ಗೆ ದೈನ್ ಕಡ್ಪಂದೆ ಬುಡುಂಡ ಬಾನಗ್ ಮೋನೆ ಪಾಡ್ದ್ ಬುಲೆಪುಂಡು. ಐತ ಇರೆ ಕಾಯಿ ದಾದಲ ಎಂಕ್ಲೆನ ಉಪಯೋಗಗ್ ತಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ.
- ಗೆರಚಾರ ಗುದ್ದುನಗ ಬಾಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆನ ಪೇರೆ ವಿಷ:– ಅಪ್ಪೆನ ಪೇರ್ ಒರಒರ ಜೋಕ್ಲೆನ ಬಂಜಿಗ್ ಆವಂದೆ ಪೋವು . ಜಿಂಜ ಪೇರ್ ಪರ್‌ಂಡ ಬಂಜಿಪುರಿ ಸೊರ್ಕುದು ಮೂಂಕುಡ್ದು – ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಬರು. ರಾತ್ರೆ ಲಕ್ಕರೆಗ್ ಉರು ಆತಿನ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪುನಗ ..ಜೆತ್ತೊಂದು ಪೇರ್ ಕೊರ್ನಗ.. ಆಲೆಗ್ಲ ಅಕ್ಕಲಿಪ್ಪುಜ್ಜಿ. ಬಾಲೆಲ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಜುಂಬುದು ಜುಂಬುದು. ಶ್ವಾಸದೆಪ್ಪರೆಗಾವಂದೆ ದಮ್ಮು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಐತ ಜೀವೊಲಾ ಪೋವು. ಅಂಚ ಏರ್ನ ತಾವು ಎಂಚ ಬರ್ಪುಂಡುಂದ್ ಪನರೆಗಾಪ್ಪುಜ್ಜಿ.
- ತಿಕ್ಕಿ ತಿಕ್ಕಿ ದೇವೆರೆಗ್ ಕೈ ಮುಗಿಂಡಲಾ ಕಂಡಾನೆ ದಾಂತೆ ಬಾಲೆ ಆವಂದ್.
- ಅಮಸರೊಗು ಇಲ್ಲ್ ತಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ, ಆಶಿರ್ವಾದೊಡು ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುಜ್ಜಿ:– ಈ ರಡ್ಡ್ ಗಾದೆದ ತಿರ್ಲ್ ಕಂಡನೆ –ಬುಡೆದಿನ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವೊನದ ಸಮಸ್ಯೆಲೆನ್ ಪನ್ಪುಂಡು. ಪೀ ಬನ್ನಗ ಬಿತ್ತೀಲ್ ನಾಡುನ ಗಾದೆದಲೆಕ್ಕ.. ಅಮಸರಗ್ ಇಲ್ಲ್ ನಾಡ್‌ಂಡ ಎಂಕ್ಲೆನ ಕಾಸ್‌ಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ ಇಲ್ಲ್ ತಿಕ್ಕುಜ್ಜಿ. ಅಂಚನೆ ಕಂಡನೆ ದಾಂತೆ ಇತ್ತಿ ದೇವೆರೆಗ್ ಪಟ್ಟ ಪರಕೆ ಪಂಡ ಸಾಧು–ಸಂತರೆನ ಆಶಿರ್ವಾದ ಪಡೆಂಡಲಾ.. ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟಂದ್.
- ಒರಿ ಅಮ್ಮೆ ಪತ್ತ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ತಾಂಕುವೆ . ಆಂಡ್ ಪತ್ತ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಒರಿ ಅಮ್ಮೆರೆನ್ ತಾಂಕರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ.
- ಪತ್ತ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಅಪ್ಪೆ, ತಾದಿಡ್ ಬೂರ್ದ್ ತಯ್ತುಲ್ :– ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆನ ಮೋಕೆ ಮಾತಾ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಒಂಜೇ. ವಾ ಬಡಪತ್ತ್‌ಡ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಬಂಜಿ ಬಾಯ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ತಾಂಕುವೆರ್. ಆಂಡ ಆ ಋನನ್, ಆ ಮೋಕೆನ್ ಇತ್ತೆ ನಮ ಪಿರ ಬರ್ಪುಂಡೂಂದು ಎನ್ನರೆಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ರೆಂಕೆ ಬುಲೆತಿನ ಪಕ್ಕಿಲೆಗ್.. ಐತನೇ ಬೇತೆ ಪ್ರಪಂಚ. ಕೆಲಸರ್ತಿ ಜೋಕ್ಲು ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆನ್‌ಲಾ ಪಾಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಚಾಕ್‌ರಿ

ಮಲ್ಪೊವೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಅನಾಥಾಶ್ರಮಗ್ ಅತ್ತಡ ವೃದ್ಧಾಶ್ರಮಗ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಕೆಲವೆರೆಗ್ ಐಕ್ಲಾ ಅವಕಾಶದಾಂತೆ ಏರೇರ್ನ ಇಲ್ಲಡ್ ಚಾಕ್ರಿ ಮಲ್ತೊಂದು ಬದುಕುವೆರ್. ಪತ್ತೆದಾಂತೆ ತೈಪೆರ್.

- ದಾಕ್ಷಿನ್ಯಗ್ ಬಂಜಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪೆದ್ದರೆ ಜಾಗ ಇಜ್ಜಿ :– ಈ ಗಾದೆ ಆದ್ರದಾಲೆಗ್ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡಲಾ.. ಈ ಗಾದೆ ನೂದು ಅರ್ಥಗ್ ಬೊಲ್ಪು ಪತ್ತುಂಡು. ನನೊರಿಯನ ಕಷ್ಟಗ್ ನಮ ಕರಂಗ್‌ದ್ ಸಾಯ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ..ಚೊಕ್ಕ ಆ ನಷ್ಟದ ಪುದೆನ್ ನಮನೆ ತುಂಬೊಡಾವು. ಮುಲ್ಪ ದಾಕ್ಷಿನ್ಯ ಪನ್ಪುನವು ಎಡ್ಡೆ ಗುನ ಆಂಡಲಾ .. ಒರಂಬರ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಬರ್ಪುನವು ಸತ್ಯ.
- ಅಜ್ಜಿಗ್ ಉನಸ್‌ದ ಸಿಂತೆ, ಪುಲ್ಲಿಗ್ ಮಿಂಡೆನ ಸಿಂತೆ.
- ಅಜ್ಜಗ್ ತೈಪುನ ಸಿಂತೆ ..ಪುಲ್ಲಿಗ್ ಗೊಬ್ಬುನ ಸಿಂತೆ.
- ಅಜ್ಜಿಗ್ ಪುಲ್ಲಿ ತೆಮ್ಮ ಮಲ್ಪರೆ ಕಲ್ಪಾಯಿಲೆಕ್ಕ.
- ಅಜ್ಜಿ ತಾಂಕಿನ ಪುಲ್ಲಿ ಮೂಜಿ ಕಾಸ್‌ಗ್ಲ ಆವಯೆ.
- ಅಜ್ಜ ತಾಂಕ್ದಿನ ಬಾಲೆ ಬೊಜ್ಜ ತಿನರೆಗ್ ಲಾಯಕ್ಕ್.
- ಅಜ್ಜಿ ಬೆಂದಿನ ಪೂರಾ ಪುಲ್ಲಿನ ಸೊಂಟದ ನೂಲುಗಾಂಡ್.
- ಅಜ್ಜಿ ತಾಂಕ್ದಿನ ಬಾಲೆ ಕಜ್ಜಿ ಕಿರ್ಮರೆ ಲಾಯಕ್ಕ್.

ಈ ಗಾದೆಲು ಮಾತಾ ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿ –ಪುಲ್ಲಿಲೆನ ಮೋಕೆನ್ ತೋಜಾವುಂಡು. ಪ್ರಾಯ ಕರಿನ ಹೆರಿಯರೆಗ್ ಪೊರ್ತು ಪೋವೆರೆಗ್, ಪುಲ್ಲಿ ಬೋಡು. ಪುಲ್ಲಿನ ನೂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗ್ ಉತ್ತರ ಪನರೆಗ್ ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿ ಬೋಡು. ಅಕುಲೆನ ಜಿಂಜ ಮೋಕೆಡ್ ಪೆಟ್ಟ್ ಬೂರಂದೆ ಬಾಲೆಲು ಹಾಲಾವೆರೆಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆನ ಪೆಟ್ಟ್‌ದ ದಡಿ ಬೂರ್‌ಗಾನಗ.. ಅಕುಲು ಪಾರ್‌ದ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ .. ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿನ.. ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುವೆರ್. ತಿನರೆ ದಾದ ಬೋಡಾಂಡಲ ಅಜ್ಜಿ ಅಜ್ಜಡ ಕೇನುವೆರ್. ಅಕುಲೆನ ದೋಸ್ತಿ ಕತೆತ ಮೇಳ ಅಂಚೆತ್ತಿನವು.

- ಮುಂಡೆ ಆನಗ ಬಾಲೆದ ಗೊಂಡೆ ಪೋಂಡು.
- ಆಲೇ ಬಾಲೆ , ಆಲೆಗೊಂಜಿ ಬಾಲೆ.
- ಗೊಬ್ಬುನ ಪೊನ್ನಗ್ ಬುಲಿಪುನ ಬಾಲೆ :– ಈ ಗಾದೆಲು ದುಂಬುದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಕನ್ನಡಿ ಪತ್ತ್‌ದುಂಡು. ತೊಟ್ಟಿಲ್ದ ಬಾಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪುನವು ದುಂಬುದ ಕ್ರಮ . ಮದ್ಮೆ ಆವಂದೆ ಪೊನ್ನು ಮದಿಮಾಲ್ ಆಂಡ್ ಕನ್ನ್‌ಗ್ ಕುಂಟು ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕಾಡ್‌ಗ್

ಬುಡೊಂದಿತ್ತೆರ್ಗೆ. ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಡ್ ಬಾಲೆದ ಕಂಡನೆ ತೈತ್‌ಂಡ ಆಲೆನ ಪುಚ್ಚೆದ ಗೊಂಡೆ ಪಂಡ ಕುಜಲ್‌ನ್ ಕೆರಸ್‌ದ್ ಮಂಡೆನ್ ಬೋಲ್ ಮಲ್ಪೆರ್. ಅಪಗ ಗೊಂಡೆನ್ ವಾ ಪುಚ್ಚೆಗ್ ಪಾಡುನು? ಕುಂಕುಮ–ಮಂಜಲ್, ಪೂ.. ಕಾಜಿ, ಮೈತ ಬಂಗಾರ್ ಪೂರಾ ದೆತ್ತ್‌ದ್ ಬೋಲು ಮಲ್ಪೆರ್. ನನ ಮದಿಮಾಲ್ ಆದ್ ಒಂಜಿ ವರ್ಸಡೇ ಆಲ್ ಬಾಲೆನ್ ಪೆದ್ದ್‌ಂಡ ಆಲೆನ ಜೋಕ್ಲಾಟಿಕೆದ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಮಾತ್ರ್ ಬುಡಿಲೆಕ್ಕನೆ. ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೊಡೇ ಮಲ್ಲ ಪುದೆ ತುಂಬಿಲೆಕ್ಕ!. ನನ ದಿನ ಇಡೀಲಾ ಬುಲಿಪುನ ಬಾಲೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಆಲೆನ ಭಂಜನ್ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪುಡಾಡ್ರೆಗ್ ಇಜ್ಜಿ. ಆಲ್ ಸುಖ ಸಂತೇಸನ್ ಮಾತಾ ತ್ಯಾಗ ಮಲ್ಪೊಡಾಪುಂಡು.

- ಏರೆನ್ಲ ಬಾಲೆಲು ತೈತ್‌ಂಡ್ ತೂವೆರೆಗ್ ಪೊರ್ಲು :– ಈ ಗಾದೆಡ್ ಜನಮಾನಿನ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಚಿತ್ರನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಮುಡೆತೆರ್. ಕೈತಾಲ್ದ ಇಲ್ಲಗ್ ತೂ ಬುರುಂಡ, ಏರ್ ನೀರ್ ಮೈತೆರ್? ಏರೇರ್ ಬತ್ತೆರ್? ದಾದ ದಾದ ಪೊತ್ತುಂಡು? ಏತ್ ನಷ್ಟ ಆವೊಂದ್ ಪೊರ್ಲುಡ್ ದೂರಡ್ದ್ ಉಂತುದು ಲೆಕ್ಕ–ಚಾರ ಮಲ್ಪುನವು ಜನಮಾನಿನ ಗುನ. ಅಂಚನೆ ಬೇತೆಕ್ಲೆನ ಬಾಲೆ ತೈನಗ .. ಅಕುಲೆನ ಬೇನೆ ದು:ಖ ತೆರಿಪುಜ್ಜಿ. ಅಂಡ ತನ್ನ ಇಲ್ಲದ ಬಾಲೆ ತೈನಗ ಮಾತ್ರ ಆ ಭೇನೆ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು. ಈ ಗಾದೆ ಸಾಹಿತ್ಯಲಾ ಅಂದ್ ..ಬದ್ಕ್‌ದ ಸೂತ್ರಲಾ ಅಂದ್.
- ಗಾದೆ ಪನ್ಪುನವು ಜನಮಾನಿನ ವಿಶ್ವಕೋಶ. ಅವು ಮುಟ್ಟಂದಿನ ವಿಷಯ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪನ್ಪುನೆಕ್ಕ್.. ತಿಥಿ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಪಕ್ಷ, ತಿಂಗಲ್‌ನ್ಲಾ ಬುಡ್ದಿಜ್ಜಿ.
- ಅಮಾಸೆಗ್ ಆನ್ ಪುಟ್ಟರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಪುನ್ನಮೆಗ್ ಪೊನ್ನು ಪುಟ್ಟರೆ ಬಲ್ಲಿ :– ಅಮಾಸೆಗ್ ಪುಟ್ಟಿನಾಕ್ಲು ಉದ್ಧಾರ್ ಆವಯೆರ್‌ಗೆ. ಮೇಲ್ ಮೇಲ್ ಅಪವಾದ ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ನರಮಾನಿಗ್ , ಈ ದಾನೆ ಅಮಾಸೆಗ್ ಪುಟ್ಟಿನಾಯೆನಂದ್ ಕೇನುವೆರ್. ಅಮಾಸೆ, ಅಮಾಸೆ ಬೂದೆಗ್ ಪುಟ್ಟುಂಡ .. ಬಾಲೆಗತ್ತಾವಂದೆ ಪೆದ್ದಿ ಅಪ್ಪೆ–ಅಮ್ಮೆಗ್ ಹಾಲುಂಡು ಪನ್ಪುನ ನಂಬಲಿಗೆ ಉಂಡು. ಪುನ್ನಮೆದಾನಿ ಪೊನ್ನು ಪುಟ್ಟುಂಡ ಇಲ್ಲದ ಐಸಿರಿ–ಲಕ್ಷನ ಪೋಪುಂಡುಗೆ . ದಾಯೆ ಪಂಡ ಪೊನ್ನು ನನೊಂಜಿ ಇಲ್ಲಗ್ ಪೋಪಿನಾಲ್, ಆಲೆನೊಟ್ಟುಗು ಸಂಪತ್ತ್ ಪೋವುಂದು ದುಂಬುದಕ್ಲೆನ ನಂಬಲಿಗೆ. ಆಂಡ ಈ ಪಾತೆರ ಏತ್ ಸತ್ಯ? ಇಂಚಿನ ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಉದಾರ್ಮೆ ಒಲ್ಪಾಂಡಲಾ ನಡೆದಿಪ್ಪು ಐಕಾದ್ರ ಅವೆನ್ ದುಂಬು ಕನದ್ ಇಂಚಿನ ಅಪವಾದದ ಕತೆ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಆ ಪೊಡಿಗೆನ್ ಶಾಶ್ವತವಾದ್ ಒರಿಪೋವುನ ಎಡ್ಡೆ ಅತ್ತ್.

- ಅಮಾಸೆ ಬೂದೆದಾನಿ ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುಂಡ ಬಾಲೆನ್ ಬೊನ್ಯದ ರಾಶಿಡ್ ಜೆಪ್‌ಡಾದ್ ಕೊರಗೆರೆಗ್ ದಾನ ಕೊರ್ದ್ ಪಿರ ದೆತೊನೊಡುಗೆ. ಕೆಲವು ನಕ್ಷತ್ರದ ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುಂಡ ಇಂಚ ಗಾದೆಡ್ ಪನ್ಪೆರ್.
- ಭರಣಿ ನಕ್ಷತ್ರದಕ್ಲು ಧರಣಿ ಆಳ್ವೆರ್.
- ಉತ್ತರದಕ್ಲು ಒತ್ತರೆ ಮಲ್ಪೆರ್.
- ಧನಿಷ್ಟದಕ್ಲು ಅನಿಷ್ಟ ಕನಪೆರ್.
- ಜ್ಯೇಷ್ಟದಕ್ಲೆಗ್ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ನಕ್ಷತ್ರದ ಪೊನ್ನನ್ ಸಾಟೆ ಮಲ್ಪೊಡು.
- ಮೂಲದಕ್ಲು ಮೂಲನ್ ಕರಾವೆರ್‌ಗೆ, (ಅಮಾಸೆದ ಮೂಲ ಹಾಲ್‌ಗೆ , ಬೊಲಿಯ ಮೂಲದಕ್ಲು ಇಲ್ಲ್-ಬದ್ಕ್ ಮಲ್ಪೆರ್ಗೆ).
- ರೋಹಿಣಿಡ್ ಪುಟ್ಟುಂಡ ಸೋದರಮಾಮುಗು ಹಾಲ್,
- ಚಿತ್ರದಾಕ್ಲು ವಿಚಿತ್ರದಾಕ್ಲು, ಚಿತ್ರದಕ್ಲು ಚಿಟ್ಟೆ ಮಾಜವೆರ್‌ಗೆ .
- ಅಮಾಸೆದ ದುಂಬುದಿನ ಹಾಲ್, ಪುನ್ನಮೆದ ದುಂಬು ಎಡ್ಡೆ.
- ಅಂಗಾರೆ-ಶನಿವಾರ ಹಾಲ್, ಕಿರಣ (ಗ್ರಹಣ)ದಾನಿ ಹಾಲ್.
- ಅಂಗಾರೆದಾನಿ ಪುಟ್ಟಿನಾಯೆಗ್ ಮೂಂಕುದ ಕೊಡಿಟ್ ಕೋಪ.
- ಆಶ್ಲೇಷ ನಕ್ಷತ್ರಡ್ ಪೊಣ್ಣುಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುಂಡ ಮಾಮಿ ಅತ್ತಡ ತಮ್ಮಲೆ ತರೆ ಅಲಿವುಂಡ್‌ಗೆ.
- ನೂದು ಕೈಕಂಜಿಲ್‌ನ ಮೇಪು ಮೇಪದೆ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆ ಮಣಾವೆರೆಪಿನಯೆ :- ಕೈ-ಕಾರ್ ಬತ್ತಿನ ಬಾಲೆ ಒಂಜಿ ಗಲ್ಗೆ ಕುಲ್ಲುಂಡ್? ಅವೆನ್ ಕಾಪೆರೆಗ್ ನೂದು ಕಣ್ಣ್ ಬೋಡು. ಗೂಪುನು, ದಕ್ಕುನು, ಹಾಕುನು, ಬೂರುನು, ಬುಲಿಪುನು, ಬಲಿಪುನು, ಬಿರ್ಕುನು ಒಂಜಿ ರಡ್ಡ್ ಬೇಲೆನ ಐತ! ಮೈ ಒರ್ಮೆ ಕನ್ನಾಂಡಲ ಯಾವಂದ್.
- ಬಾಲೆ ಪೆದ್-ಪೆದ್‌ದ್ ಮದ್ಮಾಲಾಯೊಲ್ಗೆ!.:- ಆನಿ ಆನಿಗ್ ಮದಪುನಾಕ್ಲೆಗ್.. ಈ ಪಾತೆರ ಪನ್ಪೆರ್.
- ಬಾಲೆ ಪಿಂಗಾರ-ಬಾಲೆಡ್ದ್ ಬಾಲೆ ಬಂಗಾರ. ಬಾಲೆಡ್ದ್-ಬಾಲೆಡ್ದ್ ಬಾಲೆ ಬಂಗಾರ್ದ ಗುರ್ಬಿ.
- ಮಗಲೆ ಬಾಲೆನ್ ನಿಟ್ಟೆಲ್ಡ್ ತಟೊಂದು , ಮಗನ ಬಾಲೆನ್ ನಡಪಾವೊಂದು ಪೋಪಿ ಅಜ್ಜಿಡ ಮಗನಬಾಲೆ – ಅಜ್ಜಿ ನಮ್ಮ ಕಂಡೊಡು ಕೈ-ಕಂಜಿಲು ತಿನ್ಪಂದ್ ಪಂಡ್‌ಗೆ.

ಮಗಲೆನ ಬಾಲೆ ಅಜ್ಜಿ ನಿಕ್ಲೆ ಕಂಡದ ಕೈಯಿನ್ ಗೋಣೆ ತಿನ್ಪುಂಡುಂದು ಪಂಡ್‌ಗೆ. ಅಪಗ ಅಜ್ಜಿ. ಮಗಲೆನ ಬಾಲೆನ್ ದಿಡ್ಕ ತಿರ್ತ್‌ಪಾಡ್ದ್.. ಮಗನ ಬಾಲೆನ್ ಸೊಂಟೊಡು ದೀವೊಂಡಲ್ಗೆ.

- ತಾರಾಯ್ದ ಮರ ತೆಂಕಾಯಿ :– ಈ ರಡ್ಡ್ ಗಾದೆದ ಅರ್ಥ.. ಪೊನ್ನು ಜೋಕ್ಲು ನಮ್ಮ ಅತ್ತ್. ಅಕ್ಲೆನ ಗುನಲಾ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಉಪ್ಪುಂಡುಂದು ಪನ್ಪುಂಡು.
- ಏಲ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಏಲ್‌ಗುರಿಟ್ ಗಂಜಿ ಮೈತ್‌ದ್ ಕೊರಿ ಅಪ್ಪೆ ಆ ಗುರುಟ್ ಒರಿನ ತೆಲಿ ನಕ್ಕೊಂದು ನನ ರಡ್ಡ್ ಜೋಕ್ಲಿತ್ತ್‌ಂಡ ನನ ರಡ್ಡ್ ಗುರಿನಕ್ಕ್‌ದ್ ಬಂಜಿ ದಿಂಜಾದೊಲಿಂದ್ ಪಂಡಲ್‌ಗೆ:– ಮುಲ್ಪ ಅಪ್ಪೆನ ಮೋಕೆದೊಟ್ಟುಗು ಗಂಜಿದ ಗುರಿನೆಕ್ಕ್‌ದ್ ಬಂಜಿ ಜಿಂಜಾವುನ ಬಡಪತ್ತ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಜೋಕ್ಲು ನನಲ ಬೋಡುಂದು ಬಯಕುನಂಚಿತ್ತಿನವು ಅಪ್ಪೆನ ಮಲ್ಲಾದಿಗೆ .
- ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಮುರ್ಕುನಂಗೆ ಬೊಲ್ಲದ ನೀರ್‌ಡ್ ದೆರ್ತ್‌ಪತ್ ಉಂತಿ ಅಪ್ಪೆ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆನ್ ಕಾರ್ದಡಿಕ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮೇಲ್ಲುಂತಿಯಲ್ಗ್ :– ಅಪ್ಪೆನ ಸ್ಥಾನಗ್ ಅಪವಾದ ಆತಿನ ಈ ಗಾದೆದ ಅರ್ಥ .. ಅಪ್ಪೆ ಬದ್ಕರೆಗಾದ್ರ ಮಲ್ಪುನ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮುಲ್ಪ ಪುಲೆವುಂಡು. ಬಾಲೆಲ್‌ಗಾದ್ರ ಜೀವ ಬುಡ್ಪುನ ಅಪ್ಪೆಲು ಉಪ್ಪುನ ಲೋಕೊಡು, ಬಾಲೆನ್ ಕೆರ್ದ್ ಬದ್ಕ್‌ನಂಚಿತ್ತಿನ ಅಪ್ಪೆಲ್ ಉಲ್ಲೆರ್‌ಂದ್ ಬಿರೆಲ್ ತೋಜಾವುಂಡು.
- ಬಾಲೆನ್ ಕೆರ್ಪಿ ಅಪ್ಪೆಡ್ದ್ – ಮೋಕೆಡ್ ತಾಂಕುನ ಕುರ್ಪೆಲ್ ಭೂತ ಎಡ್ಡೆ:–ಈ ಗಾದೆಲಾ ಅವ್ವೆ ಅರ್ಥೊನು ಕೊರ್ಪುಂಡು.
- ಕಿರ್‌ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬುಲ್ಪುನ ಬಾಲೆಗ್ ನಿನ್ನ ಬಾಯಿಗ್ ಸುರೂಟ್ ಕೈ ಪಾಡಿ ತಾಟಕಿ ಏರಪ್ಪ ಪಂಡೊಲ್ಗೆ ಅಪ್ಪೆ.
- ಒಡಕದಾಂತೆ ಪಾತೆರುನ ಬಾಲೆಗ್ ನಿನ್ನ ನಾಲಾಯಿಗ್ ಸುರುಕು ಬಜೆನ್ ಏರ್ ನಕ್ಕಾಯರಪ್ಪಂದ್ ಕೇನ್‌ವೆರ್‌ಗೆ:– ಬಜೆ ಒಂಜಿ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆದ ಬೇರ್, ಉಂದು ಎಡ್ಡೆ ಮರ್ದ್. ಪುರುಬಾಲೆಲೆಗ್ ದಿನಾ ಬಜೆನ್ ತರೆತ್‌ದ್ ಉಂಗಿಲ ಬಿರೆಲ್‌ಡ್ ನಾಲಿಗೆಗ್ ತಿಕ್ಕ್‌ವೆರ್. ತಿಕ್ಕಂಡ ಅಗ್ರ ಪೋದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಪಾತೆರ್ವ. ಅಜ್ಜಿ ಮರ್ದ್‌ಡ್ ಉಂದೆನ್ ಜೆಂಜ ಸೀಕ್ಲೆಗ್ ಉಪಯೋಗ ಮಲ್ಪುವೆರ್.
- ಬಾಲೆದ ಮೊರಂಪಾಯಿಗರಿಂಡ ಅಪ್ಪೆನ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ನೀರ್ ಒಡ್ಡು. ಅಪ್ಪೆನ ಮೋಕೆದ ಮನಸ್ಸ್ ಪಂಡ ಅಂಚಿತ್ತಿನವು.
- ಕೊರಂದಿ ಅಮ್ಮ ಏಪಲ ಕೊರಯೆರ್. ಕೊರ್ಪಿಮುಂಡೆಗ್ ಇನಿದಾನೇಂದ್? ಪಂಡ್‌ಗೆ ಬಾಲೆ. ದಿನಾ ಕೊರ್ಪುನಾಕ್ಲು ದಿನಾ ಮೋನೆ ತೂಪುನಕ್ಲು ಪಂಡ ನಾಯಿಲಾ

ತಾದಿ ತೆಲಾವಂದ್. ಆತ್ ಸಸಾರ. ಮುಲ್ಪ ಬಾಲೆಗ್ ಕೊರಂದಿನಾಲ್ ಅಮ್ಮೆ ಆತಲ್. ಕೊರ್ಪುನಾಲ್ ಮುಂಡೆ ಆತಲ್, ಲೋಕೊದ ವ್ಯವಹಾರನೆ ಅಂಚಿತ್ತಿನವು

- ಕಂಡನೆದಾಂತಿನಾಲೆನ ಬಾಲೆಗ್ ಊರುದಾಕ್ಲು ಅಮ್ಮೆರ್.
- ಬೆರಕೆದ ಕೈಪು ಎಡ್ಡೆ – ಕಂಡ್ರೆಕುಟ್ಟಿ ಬಾಲೆ ಎಡ್ಡೆ.
- ಉರೆಕೊಡಿನ ಬಿತ್ತ್‌ಗ್ ಬುಲೆ ಎಚ್ಚ–ಉರೆಕೊಡಿನ ಬಾಲೆಗ್ ಬುದ್ಧಿ ಹೆಚ್ಚ :– ಉಂದು ಪೊನ್ನು ಆನನ ಆದ್ರದ ವಿಷಯ. ಅಪ್ಪೆ ಏರ? ಅಮ್ಮೆ ಏರ? ಕೆಲಸರ್ತಿ ರಡ್ಡ್ ಗುನೊತ ನೆತ್ತೆರ್‌ಡ್ ಬಾಲೆ ಕೀರ್ತಿವಂತೆ ಆತಿನ ಉದಾರ್ಮೆಲ್ ಉಂಡು..
- ಪೀ – ತಿಂದಿ ಬಾಲೆ ಮಲ್ಲೆ ಆನಗ ಕಲುವೆರ್ ತಿಕ್ಕುಗೆ.
- ಬಾಲೆ ಪತ್ತಿ ಪದೆತ್ತಿ ಬಾಲೆದ ಬಾಯಿ ಗುಜ್ಜೆತ್ನಿ ಬಾಯಿಂದೊಲ್ಗೆ.
- ಬಾಲೆದ ತರೆಟ್ ಬರೆಯಿನೆನ್ ಇರೆಟ್ ಒಚ್ಚಿಂಡಲ ಮಾಜಂದ್.
- ಅಜ್ಜಿಗ್ ಪುಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಾಯಿಲೆಕ್ಕ.
- ಒಂಜಿ ಬಾಲೆ ಪೆದ್ದಿನಾಲ್ ಒರುಂಬ ಬಾಲೆ ಪೆದ್ದಿನಾಲೆಗ್ ಬುದ್ಧಿ ಪಂಡಲ್ಗೆ :– ಅರ್ಧ ವಿದ್ಯೆ ಕಲ್ತಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಅಂಸಾನಿ, ಅಂಕಾರ ಎಚ್ಚ. ಜಿಂಜಿನ ಕೊಡಪಾನದ ನೀರ್ ಏಪಲ ತಮೆಲುಜ್ಜಿ. ಅನುಭವ ಇತ್ತಿನಾಕ್ಲು–ತೆರಿನಕ್ಲು ಏಪಲಾ ಇರೆ–ಮರೆತ ಕಾಯಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪೆರ್. ಅಂಚಿನಕ್ಲೆಗ್ ದಾಲಾ ಅನುಭವದಾಂತಿನಕ್ಲು ಬುದ್ಧಿ ಪಂಡ ಎಂಚಾವ್? ಉಂದು ಅಕ್ಲೆನ ಎಲ್ಯ ಮನಸ್ಸ್‌ನ್ ತೆರಿಪಾವುಂಡು.
- ಕೈ ಪೊತ್ತಾವೊಂದಿ ಬಾಲೆ, ತೂ–ತ ಕೈತಲ್ ಪೋವಂದ್.
- ಜೋಕುಲು ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ ಊರುಗು ಎಡ್ಡೆ.
- ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಮಾರುನಾಯೆಗ್ ಊರ್ದ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಪೆದ್ದುನೆನೆ ಕಾಪುವೆಗೆ :– ಉಂದು ಅಕುಲಕ್ಲೆನ ಕಸಬುದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಆಂಡಲಾ ಒಂಜಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಪ್ಪುನ ಪಿರಾಕ್‌ದ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಅಜ್ಜೆರ್–ಪಿಜ್ಜೆರ್ ಜೆತ್‌ದ್ ಮಲ್ಲೆ ಆತಿನ ಚರಿತ್ರೆ ಉಪ್ಪುನಗ ಒಂಜೊಂಜಿ ಬಾಲೆಗ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪೊಸ ಪೊಸ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಕನಪುನ ಪ್ರಸಂಗೊಲು ಬರ್ಪುಂಡೆ?.
- ಪುಟ್ಟುನಗ ಬತ್ತಲೆ – ಪೋನಗ ಕತ್ತಲೆ.
- ಪುಟ್ಟುನಗಿತ್ತಿನ ಗುನ – ಗುಡ್ಡೆ ಮಿತರ್‌ಂಡಲಾ ಪೋವಂದ್.
- ಪುಟ್ಟ್ ರಾಶಿದ ಗುನ – ತೈನಗ ತೂವೊಡು.
- ಪುಟ್ಟುನಗ ಎಲಿತ ಕಿನ್ನಿ – ಬುಲೆನಗ ಪಿಲಿತ ಕಿನ್ನಿ.
- ಪುಟ್ಟುನಗಿತ್ತಿನ ಗುನ – ಚಟ್ಟಗ್ ದೀನಗ ಪೋಪುಂಡು.

- ಮಲ್ಲಕ್ಲೆನ ಬಾಲೆದ ಮೂಲ ಕೇನ್ರೆ ಬಲ್ಲಿ:– ಪುರಾನ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್ ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ಎಚ್ಚದ ಬಿರ್ಸೆರ್ನ ಪುಟ್ಟು ಮೂಲ ಬೆರೆಕೆದಂದ್ ಉದಾರ್ಮೆ ಕೊರೊಲಿ.
- ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಬಯಕೆ ಪಾಡ್ದಿಜಡ ಬಾಲೆದ ಕೆಬಿ ತೋರಿಲೆಕ್ಕ.
- ಸುರುತ ಬಾಳೆ ಪೊಣ್ಣಾವೆರೆ ಬಲ್ಲಿ. ಅಕೇರಿದ ಬಾಲೆ ಆಣಾವೆರೆ ಬಲ್ಲಿ :– ಸುರುತ ಬಾಲೆ ಪೊಣ್ಣಾಂಡ, ಇಲ್ಲದ ಮಾತಾ ಬೇಲೆ ಪುದೆ ಆಲೆನ ಮಂಡೆಗ್. ಸುರುತಕ್ಲು ಇಲ್ಲ್ ಬುಡ್ದ್ ಪೋಂಡ ಅಕೆರಿದ ಬಾಲೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಉಪ್ಪೊಡಾಪುಂಡು. ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆನ್ ತಾಂಕುನ ಪುದೆ ಆಯೆನ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಬೂರುಂಡು .
- ಬಿತ್ತಿಲ್ದ ದೈ ಮರ್ದತ್ತ್. ಜೋಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರ ಸತ್ಯ ಅತ್ತ್ .:– ಬಿತ್ತಿಲ್ದ ದೈಟ್ ಮರ್ದ್‌ದ ಗುನ ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಜನಮಾನಿಗ್ ಸಸಾರ. ಕಾಸ್ ಕೊರ್ದು ನನೊರಿಯಡ ಮರ್ದ್ ಕನತ್ಂಡನೇ ಸಮಾಧಾನ. ನನ ಜೋಕ್ಲು ಸತ್ಯ ಪಂಡಲಾ ಜೋಕ್ಲೆನ ಪಾತೆರನ್ ಏರ್ಲ ನಂಬುಜೆರ್ಂದ್ ಪನ್ಪುನ ಸತ್ಯ ಈ ಗಾದೆಡ್ ಉಂಡು.
- ಬಿತ್ತ್‌ದ ಗುನ ಕೊಡಿಪುನಗನೇ ಗೊತ್ತಾಪುಂಡು.
- ಬಾಲೆದ ಪೀ ತೂನಗ, ಬುದ್ಧಿ ತೆರಿವು, ಬದ್‌ಕ್‌ನ ಬಾಲೆದ ಪೀ ತೂಂಡ ತೆರಿವು:– ಬಿತ್ತ್‌ದ ಮುಂಗೆ ಎಡ್ಡೆ ರೀತಿಡ್ ಅರ್ಲ್‌ದ್ ತೆಗಲುಂಡು, ಪೊರ್ಲುಡ್ ಬುಲೆವುಂಡು. ಅಂಚನೆ ಬಾಲೆಲ ಅಪಗಪಗ ಚೂರ್–ಚೂರ್ ಉರ್ಚಂದೆ ಒರಾನೆ ಪೀ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಅತ್ತಾಂದೆ ಸೀಕ್‌ದ ಜೋಕ್ಲೆನ ಪೀ..ಬೇತೆ ಬೇತೆ ನಮುನೆಡ್ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಅಂಚಾದ್ ಈ ಗಾದೆ ಉಂಡಾದಿಪ್ಪು. ದುಂಬುಡ್ ಪಂಡಿತೆರ್ ಬಾಲೆದ ಪೀ ತೂದ್ ಸೀಕ್‌ಗ್ ಮರ್ದ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್. ತೈಪುಂಡ ಬದುಕುಂಡಂದ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್.
- ಬಾಲೆಡ್ ಕಲ್ದಿನವು ಅರ್ಥ ಅಪುನವು ಪರಬೆರಾನಗ.
- ಬೊಡ್ಜಿ–ಬೊಡ್ಜಿಂದ್ ಬಾಲೆ ಆಂಡ್.
- ಏಲ್ ತಿಂಗಲ್ಡ್ ಪುಟ್ಟ್‌ನಾಯೆ.
- ಕಂಡನಿ ಹಾಕಿಯೆಂದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಹಾಕ್ದ್ ಬೆಂಗ್ ತೀರ್ಸಾಯಲ್.
- ಕಂಡನೆ ಬುಡೆದಿನ ಲಡಾಯಿಡ್ ಬಾಲೆ ಬಚ್ಚಿಂಡ್ :– ಕಂಡನೆ ಬುಡೆದಿನ ಕೋಪಡ್ ಅಟಿಲ್ ಮಲ್ಪಂದೆ ಪೊಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ಪಾಸ. ಬಾಲೆನ್ ಕೇನುನಾಕ್ಲ್ ಏರ್ಲಾ ಇಜ್ಜೆರ್. ಬಾಲೆಗ್ ಹಾಕರೆಗ್ ಪೆದ್ದಿನಾಲೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಅಧಿಕಾರ. ಏರೇರ್ನ ಕೋಪನ್ ಆಲ್ ಬಾಲೆದಮಿತ್ತ್ ತೋಜಾವಲ್.
- ಅಪ್ಪೆ ಲೆಕ್ಕ ಮಗಲ್ ನೂಲ್ದ ಲೆಕ್ಕ ಕುಂಟು.
- ಅಮ್ಮೆ ಮಲ್ತಿ ಪಾಪದ ಫಲ , ಬಾಲೆಲೆನ ಮಿತ್ತ್.

- ಅಮ್ಮೆ ಲೆಕ್ಕ ಮಗೆ ಗುರು ಲೆಕ್ಕ ಶಿಷ್ಯೆ.
- ಅಮ್ಮೆ ಮಲ್ತಿನ ಪುಣ್ಯ ಜೋಕ್ಲೆನ ಕಾಲಡ್ ತೂಲ.
- ಅಪ್ಪೆ ಸೈತಿ ಬೊಕ್ಕ ಅಮ್ಮೆ ಬಾಲೆಗ್ ತಿದ್ಯಮ್ಮೆ.
- ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬಾಲೆ ಆಂಡ, ಅಮ್ಮಗ್ ಬೇಲೆ ಆಂಡ್.
- ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆದ ನೆವನಡ್ ಇಡಿ ದಿನ ಬಾಲೆ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲಿ ಲೆಕ್ಕ.
- ಬಾಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಅಟ್ಟಡಿತ್ತಿನ ಅರಿ ಬಾರ್ :- ಬಾಲೆಗ್ ಮಿರೆ ಪೇರ್ನ್ ಎನ್‌ನಗ ಕೊರೊಲಿ. ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪೊಡು ಹಾಲಾಪುಂಡು ಪನ್ಪಿನ ಪೋಡಿಗೆ ಇಜ್ಜಿ. ಅಟ್ಟಡ್ ಅರಿ ಬಾರ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಬಂಜಿದ ಗಂಜಿಗೊಂಜಿ ಎಪಲಾ ಧೈರ್ಯ.
- ಬಾಲೆದ ಪುಟ್ಟಾಶಿಡ್ (ಜಾತಕಡ್) ಗಲಿಗೆ ತತ್ತ್‌ಂಡ್ ಗುಲಿಗೆ ನಷ್ಟ.
- ಅಮಾಸೆದಾನಿ ಪುಟ್ಟಿನಾಯೆ :- ವಾ ಬೇಲೆಗ್ಲಾ ಅಮಸರ ಮಲ್ಪುನಾಕ್ಲೆಗ್ ಏಲ್ ತಿಂಗಲ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟಿನಯೆಂದ್ ಮಕ್ಕರ್ ಮಲ್ಪೆರ್. – ಬಂಜಿಡ್ ಬಾಲೆ ಬುಲವೆರೆಗ್ ಒರುಂಬ ತಿಂಗಲ್ ಬೋಡು. ಬಂಜಿನಾಲೆಗ್ ಬೇಗ ಪೆದ್ದರೆಗ್ ಬೇತೆ ದಾದಾಂಡಲ ಕಾರನ ಉಪ್ಪು. ಅಂಚಿನ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಬಂಜಿಡ್ದ್ ಪಿದಾಯಿ ಬರ್ರೆಗ್ಲ ಅಮಸರಾಂದ್ ಈ ಗಾದೆ ಅರ್ಥ ಕೊರ್ಪುಂಡು.
- ಆರತಿಗೊರ್ತಿ ಪೊನ್ನು, ಕೀರ್ತಿಗೊಂಜಿ ಆನ್ ಇತ್ತೆದ ಗಾದೆ.
- ಇಲ್ಲ್ ನಿಲಿಕೆ ಬಾಲೆಲ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಸಾರ್‌ಗ್ ಉಪ್ಪು ಪಾಡುನಕ್ಲ್ ಇಜ್ಜೈರ್.
- ಇಲ್ಲಗೊಂಜಿ ತುಡರತ್ತ್, ಸಂಸಾರಗೊಂಜಿ ಬಾಲೆ ಅತ್ತ್.
- ಇಲ್ಲದ ಗುಟ್ಟು ಬಾಲೆಡ ಕೇಂಡ ತೆರಿವು.
- ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನ ಗುನ ಜೋಕ್ಲೆಗ್.
- ಎಂಕ್ಲೆನ ಜೋಕ್ಲು ..ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ತಿಕ್ಕುಜ್ಯ..ಊರ್ಯಕ್ಲೆನ ಜೋಕ್ಲು ತಿಕ್ಕ್‌ವೆರ?
- ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲಾಂಡಲಾ ..ಅಲಚನೆ ಇಪರೀತ.
- ಕಂಡನೆ ಬುಡೆದಿಗ್ ಪಾತೆರ ಇಜ್ಜ್ಯಾಂಡಲ ಆಪಿನ ಬಾಲೆ ಆಂಡ್.
- ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆನ ಲಡಾಯಿ ತೂದು ಜೋಕ್ಲು ಜೋಕ್ಲು ಹಾಕೊಂಡ.
- ಬಾಲೆದ ಎದುರ್‌ಡು ತಕ್ಕರೆ ತಿನಡ.
- ಜೋಕ್ಲಿತ್ತಿನಲ್ಪ ಎನನ್ ಕೌಂಪಡಾಂದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪಂಡೆಗೆ :- ಈ ರಡ್ಡ್ ಗಾದೆಲಾ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲೆನ ಪೆರ್ಚದ ಮಂಗಬುದ್ಧಿನ್ ತೋಜಾವುಂಡು . ಕೌಂತಿನಾಯೆನ್ ತೂಕಂದ್ ಜೋಕ್ಲು ಮಣ್ಣ್‌ಗರ್ತ್‌ದ್ ತೂವೆರೆಗ್ಲ ಪಿರಜಾರುನಕ್ಲತ್ತ್ .

- ಗೊಡ್ಡುಗು ದಾನೆ ತೆರಿವು ಬಾಲೆ ಪೆದ್ದುನ ಭಂಜ .
- ಗೋಲಿ ಗೊಬ್ಬುನಗ ಸುರುವಾಯಿನ ಜೋಕ್ಲೆ ಲಡಾಯಿ ಊರ್‌ನ್ ಪೊತ್ತಾಂಡ್.
- ಜೋಕ್ಲು ಎಡ್ಡೆ ಆಂಡ ಊರು ಎಡ್ಡೆ.
- ಗೊಬ್ಬುನ ಜೋಕ್ಲು ಗೊಬ್ಬೊಡು, ನಟ್ಟುನ ಜೋಕ್ಲು ನಟ್ಟೊಡು.
- ಕೋಮಾಟಿಕೆದ ಪಾತೆರನ್ ಬಾಲೆಡ್ದ್ ಕಲ್ಪೊಡು.
- ಬಾಲೆ ಪೊಣ್ಣಾಂಡಲಾ ಆನಾಂಡಲಾ ತಾಂಕುನ ತಾಂಕೊಡೆ.
- ಪೇರ್ ಪರ್ನ ಜೋಕ್ಲೇ ಬದ್ಕುಜ್ಜ್ಯ ನನ ವಿಷ ಪರ್ನ ಜೋಕ್ಲು ಬದ್ಕುವೆರಾ?
- ಬಾಲೆ ಪೇರ್ ಪರ್ಜಿ ಪೊರ್ತುಗು ಅಪ್ಪೆನ ಸಾವ್, ನುಪ್ಪು ತಿನ್ಪಿ ಪೊರ್ತುಗು ಅಮ್ಮೆನ ಸಾವ್.
- ಬಡವನ ಬಾಲೆನ್ ಗುವೆಲ್‌ಗ್ ನೂಕ್‌ದು ಗುಂಡಿ ತೂಯೆರ್‌ಗೆ.
- ಬಡವನ ಬುಡೆದಿಗ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೆದ್ದಿನಾತ್ ಸಂತೇಸ.
- ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುನ ದುಂಬೆ ಅಂಗಿ ಪೊಲ್ಲಾಯೆರ್
- ಮದ್ಮೆ ಆಯಿಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆಲೆನ ಚಿಂತೆ.
- ಬಂಜಿನಾಲ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಉಜ್ಜೆರ್ ಕೊರು, ಪೆದಿಮೆದಿ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಮಣೆ ಕೊರು.
- ಪೆದಂದಿನಾಲ್ ಪೆದ್ದ್‌ಂಡ ಊರೊರ್ಮೆ ಸುದ್ದಿ.
- ಜೋಕ್ಲಾಟಿಕೆದಾಯೆ ಬಾಲೆನ್ ಮಲ್ತೆ.
- ಜೋಕ್ಲುದಾಂತಿ ಇಲ್ಲ್ ಇಲ್ಲತ್ತ್, ಪಕ್ಕಿಲುದಾಂತಿ ಕಾಡ್ ಕಾಡತ್ತ್.
- ಅಮ್ಮಗ್ ಮಗೆ ಬೊಡ್ಚಿ, ಅಜ್ಜಿಗ್ ಪುಲ್ಲಿ ಬೋಡಾ?
- ಬಾಲೆದಾಂತೆ ಇಲ್ಲಡ್ ಅಜ್ಜೆರ್ ಡೊಂಗಲ್ ಪಾಡ್ಯೆರ್.
- ಅಜ್ಜಗ್ ಸಾವುದ ಚಿಂತೆ ಪುಲ್ಲಿಗ್ ಆಟದೊ ಚಿಂತೆ.
- ಬಾಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಎನ್ನಿಲೆಕ್ಕ.
- ಬಾಲೆ ಕಪ್ಪಾಂಡಲಾ ಬಾಲೆದ ಗುಣ ಎಡ್ಡೆ ಬೋಡು.
- ಬಾಲೆ ಪೊರ್ಲುಜಿ ಬುದ್ಧಿ ಮರ್ಲ್.
- ಒಂಜಪ್ಪೆನ ಬಾಲೆಲಾಂಡಲಾ ಬುದ್ಧಿ ಬೇತೆ ಬೇತೆ.
- ಆನ್ ಬಾಲೆದ ಕೈಟ್ ಪಾವ್ನೆ ಒರಿಯಂದ್, ಪೊಣ್ಣು ಬಾಲೆದ ಬಾಯಿಡ್ ಗುಟ್ಟು ಒರಿಯಂದ್.

- ನೈ ತಿಂದಿನ ಬಾಲೆ ಅಮ್ಮಗ್ ನೆರಿಯೆ, ಉಪ್ಪು ತಿಂದಿನ ಬಾಲೆ ಅಮ್ಮನ್ ತಾಂಕ್‌ಯೆ.
- ಬಾಲೆಲೆನ್ ಲೆತೊಂದು ಸಂತೆಗ್ ಪೋವರೆ ಬಲ್ಲಿ, ಬುಡೆದಿನ್ ಲೆತೊಂದು ಪೇಟೆಗ್ ಪೋವರೆ ಬಲ್ಲಿ.
- ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೆದ್ದಿನಾತ್ ಭಂಜ ಎಚ್ಚ, ಉಪ್ಪು ತಿಂದಿನಾತ್ ಬಾಜೆಲ್ ಎಚ್ಚ.
- ಜೋಕುಲೆ ಪರ್ಬೊಗು ಎಣ್ಣೆ, ಕೃಷ್ಣನ ಪರ್ಬೊಗು ಬೆಣ್ಣೆ.
- ಬಾಲೆಲೆನ ಮನಸ್ಸ್ ಎಡ್ಡೆ . ಪುಲ್ಯಕಾಂಡೆದ ದೊಂಬು ಎಡ್ಡೆ.
- ಬಾಲೆಲು ಮಲ್ತಿನನೆ ಆಟ, ಅರಿಟ್ ಮಲ್ತಿನನೆ ಅಡ್ಡೆ.
- ಬಾಲೆಲುದಾಂತಿ ಇಲ್ಲ್ ಸುಡುಗಾಡ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ .
- ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆಡ ಸಲಿಗೆ ಎಚ್ಚ.
- ನಾಲ್ವರ್ಸದ ಬಾಲೆಗ್ ನಾಯ್‌ದ ಬುದ್ಧಿ.
- ಕೈಲ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಬಾರೆ ಪೊರ್ಲು, ಬಾಲೆ ಪತ್ತಿನ ಪೊಂಜೋವು ಪೊರ್ಲು.
- ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆನ ಲಡಾಯಿಡ್ ಬಾಲೆ ಪಚ್ಚ.
- ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲು ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪೊಡು.
- ತನ್ನ ಬಾಲೆಲು ಪೊರ್ಲು ಬೇತಕ್ಲೆನ ಬುಡೆದಿ ಪೊರ್ಲು.
- ಪತ್ತ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಪೆದ್ದಿನಾಲ್ ಮದಿಮಾಲಾಪಿನ ಎಂಚಂದ್ ಕೇಂಡಲ್‌ಗೆ.
- ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲೆನ ಲಡಾಯಿಗ್ ಮಲ್ಲಾಕ್ಲು ಕೆಬಿ ಕೊರಿಲೆಕ್ಕಾಂಡ್.
- ತೀಪೆ ಕುಕ್ಕುದ ಮರದಡಿಟ್ ಜೋಕ್ಲೆನ ಕಾಟ, ಮುಗುಡು ಮುಗುಡು ಮಿರೆ ಬನ್ನಗ ಮಿಂಡೇರ ಕಾಟ.
- ಬಾಲೆಲೆನ ಜೊಲ್ಲು ಮಡೆ ಅತ್ತ್.
- ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮೈಲಿಗೆ ಇಜ್ಜಿ.
- ಮದ್ಮೆ ಆವಂದೆ ಬಾಲೆಲು ಆವಯೊ, ಬಾಲೆ ಆವಂದೆ ಸ್ವರ್ಗ ತಿಕ್ಕಂದ್.
- ಇಲ್ಲ್ ನಿಲ್ಕೆ ಜೊಕ್ಲಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಹಪ್ಪಲ ಕಾಪೆರೆ ಜನ ಇಜ್ಜಿ.
- ಪತ್ತ್ ಆನ್ ಬಾಲೆಲು ಒಟ್ಟುಗಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ರಡ್ಡ್ ಪೊನ್ನು ಬಾಲೆಲು ಒಟ್ಟುಗಾವಯ.
- ಪತ್ತ್ ಬಾಲೆಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ಉನರೆದಾಂತೆ ತೈತಲ್.
- ಪತ್ತ್ ಪೆದ್ದಿನಾಲೆಗ್ ನನೊಂಜಿ ಪೆದ್ದರೆಗಾವಂದ?

- ಬಾಸೆದಾಂತಿನ ಪತ್ತ್ ಜೋಕ್ಲೆಡ್ದ್ ಎಡ್ಡೆ ಬುದ್ಧಿದ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆನೇ ಎಡ್ಡೆ.
- ಬಾಲೆ ಪೆದ್ದ್‌ಂಡ ಪೇರ್ ನೀರ್, ಬಾಲೆ ತೈತ್‌ಂಡ್ ಎಡ್ಮೆನೀರ್.
- ಪೆರಡೆದ ಬೆರಿಯೆ ಕಿನ್ನಿಲು ಬತ್ತಿನಂಚ ಬಿನ್ನೆರ್ ಬತ್ತೆರ್.
- ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬೊಡ್ಚಾಂದಿನ ಬಾಲೆ ಬೇತೆರೆಗ್ಲ ಬೊಡ್ಚಿ.
- ಅಜ್ಜನ ಮರ್ಲ್ ಪುಲ್ಲಿಗ್ ಪೊರ್ಲು.
- ಅಪ್ಪೆ ಜಳ ಜಳ, ಮಗಲ್ ಪಿಳಿ–ಪಿಳಿ.(ಪಡ್ಕೆ ಮಲ್ಪುನ ಕ್ರಿಯೆ)
- ಅಪ್ಪೆ ಮಗಕ್ ಅಮ್ಮನ ಗುರ್ತ ಎಂಚ?
- ಅಮ್ಮೆ ಒಂಜಿ ತಿಪ್ಪಿ ಪರ್ಯೆರ್‌ಂಡ ಮಗೆ ಮೂಜಿ ತಿಪ್ಪಿ ಪರ್ಪೆಗೆ.
- ಕೊಡೆಂಚಿಡ್ ದೀದ್ಲಾಂಡಲಾ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಗ್ ಕೊರ್ವಲ್ಗೆ.
- ಅಪ್ಪೆನ ಮಿರೆ ಪೇರಾಂಡಲಾ ಬಾಲೆ ಉಜುಂಬೊಡೆ? (ಕ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಪಡೆಯಲಾಗದು)
- ಗಬ್ಬಗ್ ಸುಖೊ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಬಾಲೆಗ್ಲ ಸುಖೊ
- ಗೊಂಗನ್ (ಗುಮ್ಮ) ತೂಯಿ ಜೋಕುಲೆಲೆಕೊ.
- ಜೋಕುಲೆ ಕೈತ ಸೂಕುಲಾ ಜೋಕುಲೆ ಬುದ್ಧಿಗೆ.
- ಜೋಕುಲೆ ಕೆಲಸ ಕಿನ್ನಿ ನಾಯಿ ಪೀ ತಿಂದಿಲೆಕ್ಕೊ.
- ಬಾಲೆನ್ ದಕ್ಕುನ ಜೋಗೊ ಬೋಡುಗೆ.
- ಎಲ್ಯ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಪಾತೆರ.
- ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಉಳ್ಳಾಯೆ ಬೋಡು, ಇಲಿಕ್ ಪುಚ್ಚೆ ಬೋಡು.
- ಬಾಲೆಲೆನ ಪಗರಿಲಾ ಪರ್ತೆ ಉಪ್ಪುಂಡು.
- ಜೋಕುಲೆ ಜಾತಿದ ಗಾಡಿ.
- ಪತ್ತಿ ಬಾಲೆ ಕೈತ ಕಿನ್ನಿ.
- ಬಾಲೆನ್ ಅಂಚಿ ಜೆರ್ಪುಡ್ದ್ ಈ ಇನ್ನಿ ಜೆಪ್ಪುಲಾ.
- ಬಾಲೆ ಬೂರುಂಡು, ಕಜೆಲ್ ಬೂರುಜ್ಜಿ (ಅರ್ಧ ಬೆಲೆ ಆದಿತುಂಡ)
- ಬಾಲೆದ ಅಪ್ಪೆ ಬಡವು ಕಟ್ಟೊಡು (ಬಾಲೆಲೆಗ್ ತೊಡು ಬಡವು ಎಚ್ಚ)
- ಬಾಲೆ ತೈತ್‌ಂಡಲಾ ಪೀತ ನಾತ ಪೋಪುಜ್ಜಿ.
- ಬಾಲೆದ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಇರ್ಲ್ ಪಗೆಲ್ ಒಂಜೇ.

- ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆಗ್ ಮದ್ಮೆದ ಅಬ್ಬರ.
- ಬಾಲೆದ ಬುದ್ಧಿ ಅತ್ತ್ ಗೆ , ದೈತ ಇರೆ ಲತ್ತ್‌ಗೆ
- ಬಾಲೆಲೆಡ ಕಂಡರೆ ಪನ್ಡ್ ಸುಬಗೆ ಆವೆರೆ ತೂಯಿ ಲೆಕ್ಕ .
- ಹೆಚ್ಚಾಂಡಲಾ ಬಾಲೆಲೆನ್ ದಕ್ಕರೆಗಾಪುಂಡಾ?
- ಬುಲೆನ್ ಮೇಪಾವುನಾಯೆ ಬಾಲೆನ್ ಕೆರ್ಪೆಗೆ.
- ಬುಲುಪುನ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್ ಇಜ್ಜಿ.
- ಮಿರೆ ಬುಡ್ಪಾಯಿ ಬಾಲೆಗ್ ಅಂಗ್ ಎಚ್ಚ, ಬಾಲೆದಾಂತಿನಾಲೆಗ್ ಪುಲಿ ಎಚ್ಚ.
- ಸಕೊತ್ತ ಬಾಲೆ ಸೊಕೊಟಿಪ್ಪಂದ್ (ಹಟದ ಮಗು ಸುಖದಲ್ಲಿರದು)
- ಸಾದಿಡ್ ಉರ್ಚಿದ್ ಅಪ್ಪೆಮ್ಮಗ್ ಪುದ್ದರ್ ಬರ್ಪಾವೆ.
- ಮೇಪುದ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಪಾಸಿಗ್ ಪಾಡಿ ಗಾದೆ.
- ಮಲ್ಲಾಕುಲೆ ಜೋಕ್ಲು ನುಂಗುನೆ, ಬಡವೆರ್ನ ಜೋಕ್ಲು ಓಂಗುನೆ (ಇಣುಕುವುದು)
- ಮಿರೆತಿಂದಿ ಅಭ್ಯಸೊನು ಬಿರೆಲ್ ಜುಂಬುದು ಮದಪುವೆ.
- ಬಡಪತ್‌ದ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪುನು ಬಡವುಗು, ಮಲ್ಲಾಯೆನ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪುನು ಕಡವುಗು.
- ಬಾಲೆದ ಕನ್ ಕಿನ್ನಿಪ್ಪು.. ಆಂಡ ದಿಟ್ಟಿ ಕಿನ್ನಿಯತ್ತ್.
- ಅಕ್ಕಲೆ ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆ ಮುಕ್ಕುದು ತಿನುವೆ.
- ಅಪ್ಪೆ ಪೂ–ತು ಎಂಕ್ ದೂರ್ (ಬಾಲೆ ಪಂಡಿ ಗಾದೆ)

ಇಂಚ ಕೆಲವು ಗಾದೆಲೆಡ್ "ಪಾತೆರ ಬೊಲ್ಲಿ ಮೌನ ಬಂಗಾರ" ಇಂಚ ಮನಿಪಂದೆ ಕುಲ್ಲೊಡಾಪುಂಡು. ಮುಲ್ಪ ವಿವರಣೆ ಬೊಡ್ಚಿ. ತಿಗ ನೆಕ್ಕಿಲೆಕ್ಕ ಕುಶಿ ಬುಡೊಡು. ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಗಾದೆಗಿತ್ತಿನ ಸೊಲ್ಮೆ ಬಲ್ಮೆ ಬೇತೆ ವಾ ಸಾಹಿತ್ಯೊಡ್ಲ ಇಜ್ಜಿ. ಗಾದೆ ಬದ್ಕ್‌ದ ಉಸಿಲ್. ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ನಾಡ್‌ಂಡ ನನಲ ಆತ್ ಗಾದೆಲು ತಿಕ್ಕು. ಯಾನ್ ಮುಲ್ಪ ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನೆನ್ ಕೇನ್ಡ್ ತೆರಿನೆನ್ ಒಟ್ಟು ಮಲ್ಪುನ ಎಲ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದೆ. ಇಂಚ ತುಲು ಜನಪದೆರ್ ಬಾಲೆಲೆನ ಮಿತ್ತ್ ಮಲ್ತಿನ ಗಾದೆಲು ಎಲ್ಯಡ್ ಮಲ್ಲ ಅರ್ಥ ಕೊರ್ಪಿನಂಚಿನವು. ಸಾಲ್ ಎಲ್ಲ್ಯಾಂಡಲಾ ಐತ ಒಳಮೈಟ್ ಉಪ್ಪುನ ಗೂಡಾರ್ಥ ಬದ್ಕ್‌ಗ್ ತಾದಿ ತೋಜಾವುನವು. ಲೋಕೊದ ಡೊಂಕುನ್ ತಿದ್ದುನ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನವು. ಐಡ್ದ್ ಪ್ರಾಸದ ಪೊರ್ಲು ಪೊದಿಕೆ ಇತ್ತಿನವು.

****

ಎದುರು ಕತೆ

ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಎದುರು ಕತೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಲ ಗಾದೆದ ಲೆಕ್ಕ ಬಾರೀ ಪಿರಾಕ್‌ದ ದುಂಬುದಾಕುಲು ಎದುರು ಕತೆಲೆನ್ ಮನೋರಂಜನೆಗಾದ್ ಒಳಾಂಗಣದ ಗೊಬ್ಬುಗಾದ್ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಬುಲೆಪಾವೊಂದು ಬತ್ತಿನಾ ನಮ್ಮ ತುಳು ಜನಪದರೆನ ಬಿರ್ಸಾತಿಕೆನ್ ತೋಜಿಪಾವುಂಡು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಸತ್ವವಾದ್, ಸುಲಭವದ್ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಕಂತರೆಗ್ ಮುಟ್ಟ ಆದುಂಡು. ಉಂದು ಗಾದೆದ ಲೆಕ್ಕ ಎಲ್ಯ ಆಂಡಲಾ ನೆತ್ತ ಉಲಾಯಿದ ಗೂಢಾರ್ಥನ್ ನಮ ಯೋಚನೆ ಮಲ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನವು, ಬಿರ್ಸಾತಿಕೆಗ್ ಕನ್ನಡಿ ಪತ್ತಿಂಚಿತ್ತಿನವು. ಎದುರು ಕತೆತ ವಿವರನೆಡೇ ಐತ ಗುರ್ತದ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ದೆಂಗ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುದಿಪ್ಪುಂಡು. ಕುಟ್ಮದಾಕ್ಲು ಎಡ್ಡೆಮಲ್ಲಿಗ್ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಸೇರ್ನಗ ಅರ್ತಿ ಕುಸಾಲ್ಡ್ ಎದುರುಕತೆನ್ ಗುಂಪುಡು ಅತ್ತ್‌ಡ ಇರ್ವೆರ್ ಸೇರ್ದ್ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್. ಈ ಎದುರುಕತೆಟ್ ಪುರಾನ ಕತೆ, ದೈವದ ಕತೆ, ಮರ, ದೈ, ಪಕ್ಕ, ಪ್ರಾಣಿ, ಬೇಲೆ, ಪ್ರಕೃತಿದ ಸೋಜಿಗಲು ಎದುರು ಕತೆಟ್ ದೆಂಗ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುಂದುಂಡು. ಅವ್ವೆನ್ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ಉತ್ತರ ಪನ್ಪುನನೇ ಐಸಿರಿತ. ಈ ಎದುಕು ಕತೆನ್ ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿ ಪುಲ್ಲಿಯಡಿಕ್ಲು ಗೊಬ್ಬುನಂತಿಚಿತ್ತಿನವು. ಎದುರು ಕತೆಟ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮುಟ್ಟ ಆಯಿನ ಕೆಲವು ಎದುರ್ ಕತೆನ್ ಮುಲ್ಪ ಯಾನ್ ವಿವರನೆ ಕೊರ್ರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದೆ:

- "ಕಿನ್ನಿ-ಕಿನ್ನಿ ಬಾಲುಲೆಗ್ ಕಿನ್ನಿ-ಕಿನ್ನಿ ಮುಟ್ಟಾಲೆ." :- ಜನಪದೆರೆನ ಕಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬಿರೆಲ್ ಕಿನ್ನಿ-ಕಿನ್ನಿ ಬಾಲುಲೆನ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜ್‌ದುಂಡು ಪಂಡ ಐತ್ತ ಉತ್ತರ ಮುಟ್ಟಾಲೆ. ಬಿರೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಪೊರ್ಲುದ ಟೊಪ್ಪಿದ ಲೆಕ್ಕ ಆಕುಲೆಗ್ ತೋಜಿನಲ ಒಂಜಿ ಚೋದ್ಯ.
- "ಆಯಿರೆಡ್ ಬಾಲೆಲ್ ಪದ್ದ್‌ಂಡ, ಈಯೆರಡ್ ಸುದ್ದಿ ಆಂಡ್.":- ಜನಮಾನಿನ ನಾಲಾಯ್ಡ್ ಬೇಗ ಸುದ್ದಿ ಪಗರುನ ಸೊತ್ತು ಪಂಡ ಗಾಲಿ. ಗಾಲಿದ ಬಲಿಪಾಟಿಕೆಗ್ ಏರ್ಲಾ ಎದುರತ್ತ್. ಮುಲ್ಪ ಆಯಿರೆಡ್ ಪೆದ್ದುನವು ▯ ಕೇದಾಯಿ ಪುರ್ಪ ಪೂತ ಎಸಲ್ದ ಉಲಾಯಿಡ್ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಬಾಲೆಲ್ ಜೆತ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಜನಪದರೆಗ್ ತೋಜಿದಿಪ್ಪು. ನನ ಐತ ಪರಿಮಲ ಊರ್ ಒರ್ಮೆಲಾ ಪಗರುಂಡು. "ಬಂಗಾರ್ದ ತಗಡ್ದ ಉಲಾಯಿ ಬೊಲ್ಲಿದ ಬಾಲೆಲು"! ಜನಪದೆರೆನ ಕಲ್ಪನೆಗ್ ಬಿಲೆ ಕಟ್ಟರೆಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ.
- "ಅಜ್ಜನ ಪುಕುಲಿಡ್ ಪುನ್ನಿ ನೇಲ್‌ವೆ" :- ಅಜ್ಜನ ಪುಕುಲಿದ ಬೆರಿಯೇ ನೇಲುನಾಕ್ಲು ಪುಲ್ಲಿಲು. ಬಾಲುಲೆನ ಬೊಡ್ಚಿ-ಬೋಡುಲೆಗ್ ಬಿಲೆ ಕೊರ್ಪಿನಾಕ್ಲು ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿ ಅತ್ತಾವಂದೆ ಬೇತೆ ಏರ್ಲಾ ಬರಯೆರ್. ಬಾಲುಲೆನ ಸಾರ ಪ್ರಶ್ನೆಲೆಗ್ ಉತ್ತರ ಕೊರ್ರೆಗ್ ಬೋಡಿತ್ತಿನ

ತಾಳ್ಮೆ-ಸಹನೆ ಆಕ್ಲೆಡ ಮಾತ್ರ ಉಪ್ಪುನಿ. ಅಂಚಾದ್, ಗೋಂಕುದ ಪರ್‌ಂದ್‌ದ ಪುಕುಲಿಡ್ ನೇಲುನಾಯೆ ಪರ್‌ಂಗೊಟೆ. ವಾ ಪರ್‌ಂದ್‌ದಲಾ ಬಿತ್ತ್ ಉಲಾಯಿ ಉಪ್ಪುನಿ ಆಂಡ ಗೋಂಕುದ ಪಿದಾಯಿ. ಉಂದುಲಾ ಒಂಜಿ ಚೋದ್ಯ.

- ಪುಟ್ಟಿ ಪೆಟ್ಟ್‌ಗೆ ಪಟ್ಟುನವು ಎಂಚಿನ?:- ಉತ್ತರ : ಬೆಲ್ಲ-ತಾರಾಯಿ
- ಪೊರ್ಲುದ ಬಾಲೆ ಮುಲ್ಲುಡು ತಿಕ್ಕ್‌ದ್‌ಂಡ್ : ಉತ್ತರ : ಕೇದಾಯಿ (ಕೇದಿಗೆ)
- ಬಂಜಿಡಿತ್ತಿ ಬಾಲೆ ಬಚ್ಚಿರೆ ತಿನ್ಪುಂಡು : ಉತ್ತರ : ಮನೋಲಿ (ತೊಂಡೆಕಾಯಿ)
- ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಮಗಲ್ ಪೋಪುಂಡು, ಮಗಲೆನ ಇಲ್ಲಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಪೋಪುಜಲ್ ಉತ್ತರ – ಸೇರ್,ಕೊಂಡೆ.
- ಒಂಜಿ ಬಾಲೆ ಪೋನಗ ಸಾರ ಬಾಲೆಲು ಬರ್ಪೆರ್ :ಉತ್ತರ : ಸೂರ್ಯ, ಬೊಲ್ಲಿ
- ಅಪ್ಪೆ ಚಕ್ಕಪ್ಪ, ಬಾಲೆ ಚಲ್ಲಪ್ಪ : ಉತ್ತರ : ಕಡೆಪಿಕಲ್ಲ್
- ಅಟ್ಟಡೊಂಜಿ ಮುಡಿ ಕಟ್ಟ್‌ದೆ, ಅವು ಉರ್ಪೆಲಾ, ಬೊಳಂತೆನಾ ಗೊತ್ತುಜ್ಜಿ : ಉತ್ತರ: ಬಂಜಿನಾಲ್
- ಅಪ್ಪೆಲ ಅಮ್ಮೆಲ ಕಪ್ಪು, ಬಾಲೆ ಬೊಳ್ಳನ : ಕಾವೊಲು, ಬಾವಡೆ ದೋಸೆ.
- ಅಪ್ಪೆಗ್ ಒಂಜಿ ಒಟ್ಟೆ, ಮಗಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ಒಟ್ಟೆ : ಉತ್ತರ : ಬೀಸುನ ಕಲ್ಲ್
- ಅಮ್ಮೆ ಪುಟ್ಟುನ ದುಂಬು ಬಾಲೆ ಪುಟ್ಟುವೆ : ಉತ್ತರ : ಮಣಿ
- ಮಣ್ಣ್‌ದುಲಾಯಿ ಬಂಗಾರ್ದ ಬಾಲೆ : ಉತ್ತರ – ಮಂಜಲ್ದ ಕೋಡು
- ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಕೋಮನ : ಉತ್ತರ : ಸೂಜಿ, ನೂಲು
- ಅಪ್ಪೆ ಮಗಲೆನ ಕಾರ್ಬಾರ್ದ್ ನುಂಗಿನಾಕ್ಲು ಮಾತಾ ಪೊಡಿಪೊಡಿ : ಉತ್ತರ ಬೀಸುನ ಕಲ್ಲ್
- ಸಾರತ್ತೊಂಜಿ ಬಾಲುಲೆಗ್ ಒಂಜೇ ಒಕ್ಕನೂಲು :ಉತ್ತರ ಮೈಪು
- ಕಾಡ್‌ದ ನಡುಟು ಸರಪಣಿದ ಬಾಲುಲೆನ ಸಾಲ್: ಉತ್ತರ ಪಿಜಿನ್
- ಬಾಲೆನ್ ಕಡ್ತ್‌ಂಡ್, ಅಪ್ಪೆನ್ ತಿಗ್ತ್‌ಂಡ್ :ಉತ್ತರ ಬಾರೆದ ದೈ
- ಬಾಲೆ ಬುಲ್ತಿಜ್ಜಂಡಲಾ ತಟ್ಟೊನುನ ತಪ್ಪುಜ್ಜಿ : ಉತ್ತರ ಕೊಡಪಾನ
- ಅಂಕು ಡೊಂಕು ಸಂಕಪಾಲ, ಮೂಜಿ ಬಾಲುಲೆಗ್ ಪತ್ತ್ ಕಾರ್ : ಉತ್ತರ ಕಂಡ ದಪ್ಪುನು
- ಸುರಂಗಡ್ ರಡ್ಡ್ ಬಾಲೆಲ್ ನಿಲ್ಕ್‌ವೆರ್, ಬಲಿಪೆರ್ :ಉತ್ತರ ಮೂಂಕುದ ಸುರಲೆ

- ಮಲ್ಲ ಗುವೆಲ್‌ಡ್ ನಲಿಪುನ ಬಾಲೆ : ಉತ್ತರ ನಾಲಾಯಿ
- ಸಾರ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ಕಲಸ :ಉತ್ತರ ಬಾರೆದ ಕೈಲ್ ಪೋಡಿಗೆ ದಾಂತೆ ಮಾತೆರ್ನ ಎದುರು:
- "ಮಿರೆ ಪತ್ವೆ ಕಂಡನೆ ಅತ್ತ್, ಮಿಂಡೆ ಅತ್ತ್" ಏರ್‌ಗೆ? :- ಈ ಎದುರುಕತೆತ ಉತ್ತರ - ಬಾಲೆ ಎಂಚಿನ ನಮ ಜನಪದರೆಗ್ ಕುಸಾಲ್ದ ಕಲ್ಪನೆ ಎಂಚಿನತ್ತೆ? ಮಿರೆಪತ್ತುನ, ಮುತ್ತು ಕೊರ್ಪುನ ತೊರ್ಪುನ, ನೋಪುನ, ತಿನ್ಪುನ, ಹಾಕುನ ಏರ್? ಬಾಲೆಗತ್ತಾವಂದೆ ಆ ಧೈರ್ಯ ಬೊಕ್ಕ ಏರೆಗ್? ಬಾಲೆಗ್ ಬಡವಾಂಡ, ತೊಡು ಆಂಡ ಒಲ್ಪಾಂಡಲಪ್ಪ ಅಪ್ಪೆನ ಸೆರೆಂಗ್ ಜಾರಾದ್ ಪೇರ್ ಪರ್ಪುನವು ಆ ಬಾಲೆದ ಹಕ್ಕು.
- ಪೋನಾಗ ಒಂಜಿ, ಬನ್ನಾಗ ರಡ್ಡ್ :- ಉತ್ತರ - ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆ ಪೆದ್ದರೆ ಪೋನಾಗ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಬರ್ತಿ. ತೊಟ್ಲಾಲೆ ಬನ್ನಗ ರಡ್ಡ್ ಜನ ಆಪೆರತ್ತೆ ?
- ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟುನು ತುತ್ತಿನ ಅಪ್ಪೆ, ಸೀದಾ ಅಡಿಪಿಲ್ಗ್ ಪೋಪಾಲ್ :- ಉತ್ತರ - ಸಾಂಬಾರ್‌ದರಿ

ಈ ಎದುರು ಕತೆನ್ ನನೊಂಜಿ ನಮೂನೆಡ್ಲಾ ಪನ್ಪೆರ್: ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟುಂದ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಸಾರ ಜೋಕ್ಲು. ಸಂಬರ್‌ದರಿತ ಚೋಲಿ ಬೊಲ್ದು ಕುಂಟುದಲೆಕ್ಕ. ಐತ ಒರ್ತಮೆ ಇತ್ತಿನ ನೇಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ಸಾಂಬರ್‌ದರಿ ಐತ ಜೋಕ್ಲು.

ಎಲ್ಯ ಸಾಲ್‌ಡ್ ನೇಲ್ಯ ಅರ್ಥ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಎದುರುಕತೆಕ್ಲು ಜೋಕ್ಲೆನ ಬಿರ್ಸಾತಿಕೆಗ್ ಕನ್ನಡಿ ಪತ್ತುನಂಜಿನವು. ಆಕ್ಲೆನ ಯೋಚನೆಗ್ ಹಾರ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನವು.

- ಒಂಜಿ ಕಾರ್ಡ್ ಕೊಕ್ಕರೆಗ್ ಸಾರ ಬಾಲೆಲು :- ನೆತ್ತ ಉತ್ತರ ತಾರೈದ ಮರ. ಬಾಲೆಲು ಪಂಡ ಬೊಂಡ ಅತ್ತ್‌ಡ ತಾರಾಯಿ. ಉದ್ದ ಕಾರ್ದ ಕೊಕ್ಕರೆ ಜನಪದರೆಗ್ ತಾರಾಯಿದ ಮರತಲೆಕ್ಕ ತೋಜಿದುಪ್ಪು.
- ಅಪ್ಪೆನ ಬಂಜಿಗ್ ಮಗಳ್ ಪೋಪಲ್, ಮಗಲ್ನ ಬಂಜೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ಪೋಪುಜಲ್:- ನೆತ್ತ ಉತ್ತರ - ಸೇರ್, ಕೊಂಡೆ. ನನೊಂಜಿ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕೆಲ್, ಕೋಡ್ದಿಕ್ಕೆಲ್
- ಪತ್ತ್ ಬಾಲುಲೆನ ಅಪ್ಪೆ ಪರ್ಕಟೆ ಕುಂಟು ತುತುದು, ಪತ್ತ್ ಬಾಲೆಲೆನ್ ದೆರ್ತೊಂದು ಅಡ್ಡಿಲ್ಲಗ್ ಪೋಯೆರ್ :- ಈ ಒಗಟ್‌ದ ಪ್ರಕಾರ ಇಂಚಿನ ಬಡವೆದಿ ಅರಮನೆಗ್ ವನಸ್‌ಗ್ ಲೆಪ್ಪು ಇತ್ತ್‌ದ್ ವನಸ್‌ಗ್ ಪೋಪುನ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ಈ ಒಗಟ್‌ಡ್ ಪೋತಿನವು ಸತ್ಯ. ಅವು ಎಂಚ? ಆಲ್ ಏರ್? ಪಂಡ •ಉತ್ತರ ಐತ ಚೋಲಿ ಪರ್ಕಟೆ ಕುಂಟುದ ಲೆಕ್ಕ. ಐತ ಉಲಾಯಿದ ಬಿತ್ತ್‌ಲ್ ಅಲೆನ್ ಅರಾಪತ್ತಿನ ಬಾಲೆಲೆನಲೆಕ್ಕ.

- ಅಮ್ಮೆ ತೈನಗ ಮಗಲ್ ಅಲ್ಪಲ್ : ಈ ಒಗಟ್‌ಡ್ ಅಮ್ಮೆನ್ ಬಿಚ್ಚಾನಗ, ಮಗಲ್ ಅಲ್ಪಲ್ ಪಂಡ ದೆತ್ತ್‌ಂಡ ಎಡ್ಡೆ ಅರ್ಥ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಮ್ಮೆ ತೈತ್‌ಂಡ ಮಾತೆರ್ಲಾ ಅಲ್ಪೆರ್. ಆಂಡ ಅಮ್ಮನ್ ತುಂಡು ಮಲ್ಪುನಗ ಅಲ್ಪುನ ಕ್ರಿಯೆ ಅಪರೂಪ. ಅಂಚಾದ್ ನೆತ್ತ ಉತ್ತರ – ನೀರುಲ್ಲಿನ್ ಪೊನ್ನು ಜೋಕುಲು ಮೂರುನಗ ಅಲ್ಪೆರ್.
- ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆದ ಕೈತಾಲ್ ಕತ್ತಿ :– ನೆತ್ತ ಉತ್ತರ ಕುಡುತ ಕೋಡು. ಮೂಲು ಜನಪದೆರೆನ ಕಲ್ಪನೆ ತುವಿ ಬಿಚ್ಚಿದ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತ್‌ಂಡ ಕಂಡ ನಿಲ್ಕೆ ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ಪುರ್ಪದ ನಡುಟು ಒಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ ಕುಂಟುಪಾಡ್ದಿನ ಯುದ್ಧ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ದಂಡ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು.
- ಬಾಲೆದೆಚ್ಚ ಉದ್ದ ಜೀಲ :– ಮುಲ್ಪ ಬಾಲೆ ಏರ್? ಜೀಲ ದಾದ? :– ಉತ್ತರ – ಸೌಂಟು ಅತ್ತ್‌ಡ ತಟ್ಟ್‌ಗ.
- ಬಂಜಿಡ್ ಪುಟ್ಟಂದಿನ ಬಾಲೆ, ತೆಗುಲುಜ್ಜಿ ಕಡ್ತುಂಡ್ ಬಾಡುಜಿ :– ತೆಗ್‌ಲಂದಿನ ಬಾಡಂದಿನ ವಾ ದೈ? ನೆತ್ತ ಉತ್ತರ ಉಗುರು ಬೊಕ್ಕ ಕೂಜಲ್. ಏತ್ ಚೋದ್ಯ ಕೊರ್ಪುಂಡತ್ತೆ?
- ಉರುಂಟು ಮೋನೆದ ಬಾಲೆ, ಚಂದಿರನ ಮೋನೆ ಬಾಯಿಡ್ ಜೊಲ್ಲೆ ಕಾರುನ ದಾದ?: – ಉತ್ತರ ನಾಲಾಯಿ.
- ಉರುಂಟು ಚಂದಿರನ ಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪುನವು ದಾದ: ಉತ್ತರ – ಹೋಳಿಗೆ
- ಅರಸನ ತಿಗಲೆಗ್ ತೊರ್ಪುನ ತಿಗಲೆ – ದಾದ ಈ ಎದುರುಕತೆತ ಗೂಡಾರ್ಥ? ಅರಸನ ತಿಗಲೆಗ್ ತೊರ್ಪುನಾಯೆನ್ ದೀವೆರಾ? ಅಪಗ ಆ ಬೀರೆ ಏರ್? ಏರ್ ಪಂಡ ಆಯೆನ ನೆತ್ತೆರ್ಗ್ ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆ ಐತ ಉತ್ತರ.

  ಇಂಚ ಬಾಲುಲೆಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿನ ಪತ್ತ್ ನೂದು ಎದುರುಕತೆಕುಲು ಉಂಡು. ಅವೆನ್ ಒರಿಪುನವು ನಮ್ಮ ಮಾಮಲ್ಲ ಕರ್ತವ್ಯ.

*****

11. ಪುರುಬಾಲೆಲೆನ್ ಮಾನಾವುನ ಪದಕುಲು

ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಆಡಳಿತ ಬಾಸೆ ಕನ್ನಡ ಆಂಡಲಾ... ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಬೊಕ್ಕ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲೆದ ಬಾಸೆ ತುಳು. ದ್ರಾವಿಡ ಬಾಷೆಡ್ ಒಂಜಾಯಿನ ತುಳುಭಾಷೆ ಪಂಡ ಆನ್ ಭಾಷೆಂದ್ ಪನ್ಪುನ ಪೆರ್ಮೆ ಉಂಡು. ಒಂಜಿ ಸಮಾಜೊಡು ವಾ–ವೊಂಜಿ ವ್ಯವಹಾರಲೆನ್ ನಡಪೋವೆರೆಗ್ ಅವು ಭಾಷೆದ ಮುಖಾಂತರನೇ ನಡಪೊಡು. ಬಾಸೆ ಪನ್ಪುನವು ಅನುವಂಶಿಕವಾದ್ ಬಯಿದಿನತ್ತ್. ಪುರುಬಾಲೆಲೆಗ್ ಬಾಸೆನ್ ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಲ್ಪಾವುನತ್ತ್. ಅಪ್ಪೆನ ಮೋನೆದ ಭಾವ, ಸನ್ನೆ.. ಸೊರೊತ ಪಾತೆರನ್ ಕೇನ್ದ್–

ಕೇನ್ದೇ ಬರ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನವು. ಅಂಚಾದ್ ಮಾತ್ರ ಬಾಸೆದ ಪಾತೆರಕತೆ, ಉಚ್ಚಾರಲು ಪನರೆಗ್ ಏತೇ ಭಂಜ ಆಂಡಲಾ ಪುರುಬಾಲೆಲೆಗ್ ಬಾಸೆನ್ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಕಲ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಆ ಗೇನನ್ ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ತಿನ ವರಂದ್ ಪನೊಲಿ.

ಬರವು ಸರವುದಾಂತಿನ ತುಳುಜನಪದರೆನ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪಂಡ ಐಸಿರಿ ಜೆಂಜಿನ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಲ್‌ಂದ್ ಅರ್ಥ ಮಲ್ತೊನೊಲಿ. ಐತ ಉಪಮೆ, ರೂಪಕ, ಅಲಂಕಾರ, ಪ್ರಾಸ, ಪೊರ್ಲು, ತಿರ್ಲ್ ಇಂಚಿನ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ಉರ್ಕುದು ತಮೆಲೊಂದುಂಡು. ಅತ್ತಾಂದೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ಮಾಮಲ್ಲ ಕಾವ್ಯಲೆನ್ ಮುಡೆಪುನಂಚಿನ ವಿಷಯಲುಂಡು. ತುಳುಟು ಪಾಡ್ದನ, ಸಂಧಿ, ಉರಲ್, ಲೇ–ಲೇ, ಓ–ಬೇಲೆ ಪದಕುಲು, ಜನಪದ ಕತೆಕುಲು, ಗಾದೆ, ಒಗಟು, ಎದುರುಕತೆ, ನುಡಿಕಟ್ಟ್ ಇತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೇ ಪುರುಬಾಲೆಲೆನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉಂಡು.

ಉಂದು ಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅತ್ತ್‌ಂದ್ ದೂರ ಮಲ್ಪರೆ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ಐಟ್ ದಡ್ಡ್ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಟ್ಟುಗು, ಗಟ್ಟಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲುಂಡು. ಪುರುಬಾಲೆಲೆನ ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲಾಸಕೊರ್ರೆಗ್, ನೀತಿಪಾಠ ತೆರಿಪಾವೆರೆಗ್, ಬಿರಸಾತಿಕೆ ಮುಡಾವೆರೆಗ್, ನೆಂಪುಶಕ್ತಿ ಒರಿಯರೆಗಾದ್, ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ನಾಲಾಯಿ ಮಗಪರ್ರೆಗಾದ್, ಬಾಲುಲೆಗಾದ್ರ .. ಪೊರ್ಲುಡು ಮುಡೆಯಿನ ಜೆಂಜ ಪದಕುಲುಂಡು. ಉಂದುಲಾ ತರೆಡ್ಡ್–ತರೆಕ್ ಪರತೊಂದು ಬತ್ತಿನ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಲಯ, ಗೇಯ, ರಾಗ ಉಂದು ಬಾಲುಲೆನ ಪದತ ಉಸಿಲ್. ಹೆಚ್ಚಿದ ಪುರುಬಾಲೆದ ಪದಕ್ಲೆಡ್ ಅರ್ಥ–ತರ್ಕಡ್ ಬಲಸುನ ದಿನ್ನೊ–ಬನ್ನ ಪದರಂಗೀತದ ಸಂಬಂಧ ಉಂಡು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ಬಾಲುಲೆನ ಬೌಧಿಕ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಗ್ ಕಾವ್ ಕೊರ್ದು ಅಕುಲೆನ ಬಿರ್ಸಾತಿಕೆನ ಅಲ್ರಾವೆರೆಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಉಂಡು. ವಾ ಸ್ಥಿತಿ ಗತಿಟ್ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಲೋಕಡ್ ಪೊಂಜೋವ್ನಾಯಿನಾಲೆಗ್ ಪೆದ್ದುನಂಚಿನ ಬೇನೆ ಒಂಜೆ. ಅಕುಲೆಗ್ ಬಾಲುಲೆಡ ಉಪ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಮೋಕೆ ಒಂಜೇ . ಅಂಚಾದ್‌ಅಕುಲು ಬಾಲೆಲೆನ್ ಮನಾವುನ ಪದತ ಸೃಷ್ಟಿ ಅಕುಲೆನ ಮೋಕೆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಕನ್ನಡಿ ಪತ್ತುನಂಚಿತ್ತಿನವು.

"ಬಾಲೆದ ತರೆಟ್ಟ್ ಬರೆಯಿನ ಇರೆಟ್ಟ್ ಪೂಜೆಂಡ ಮಾಜಂದ್" ಈ ಗಾದೆಡ್ ಮುಲ್ಪ ಆದಿಪ್ರಾಸ, ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸದ ಪೊರ್ಲುದೊಟ್ಟುಗು ಐತ ಅರ್ಥನ್ ಐತ್ ಪೊರ್ಲುಡು ವಿವರನೆ ಕೊರ್ಪುಂಡು.

ಪುರುಬಾಲೆದ (ಶಿಶು ಸಾಹಿತ್ಯ) ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ಅರ್ಥ, ನೀತಿ, ಅತ್ತವಂದೆ ಅರ್ತಿ–ಕುಸಾಲ್‌ಡ್ ಬಂಜಾರೆ ತೆಲಿಪುನಂಚಿನ ಜೆಂಜ ಪ್ರಸಂಗಲುಂಡು. ಕೆಲೆವೆರೆಗ್ ಪುರುಬಾಲೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ದಾದ ಮಣ್ಣ್‌ಂಗಟ್ಟಿಲಾ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಕಡೆ ಕನ್ನ್‌ಡ್ ತೂವಂದೆ. ಪುರುಬಾಲೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ಲಾ ಜನಮಾನಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಉಸಿಲ್‌ಂಡು. ಅವ್ ಒಂಜಿ ಗಲ್ಗೆ ಆಂಡಲಾ ಕೇನ್ದಿನಾಕ್ಲೆನ ಮೈ ಮನಸ್‌ನ್ ಮರ್ಲ್ ಮಲ್ಪುಂಡುಂದು ಪನ್ಪುನವು ಸತ್ಯದ ಪಾತೆರ.

ನನೊಂಜಿ ನಮುನೆಡ್ ಪುರುಬಾಲೆದೊಟ್ಟುಗು ಅಪ್ಪೆ ಬೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನ ಮೋಕೆದ ಪಾತೆರ-ಕತೆನೇ ಬಾಲೆಲೆನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್‌ಂದ್ ಎನ್ನೊಲಿ.

1. ಪುರುಬಾಲೆಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಅತ್ತಡ, ಬುಲಿಪುನಗ ಮಂಗಟಾವುನ, ಮೋಕೆ ಮಲ್ಪುನ, ಮಾನಾವುನ, ತೂಂಕುನ, ಇಂಚಿನ ನಡಾವಲಿದ ಆಚರನೆದ ಬೇತೆ-ಬೇತೆ ಮರ್ಗಿಲ್‌ದ ಪದಕುಲು ಮಲ್ಲ ಮಲ್ಲ ಕಬಿತೆದ ಉದಿಪನೆಗ್ ಮುಟ್ಟಿಗಲ್ಲಾದ್ ಉಲ್ಲಂದ್ ಜನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರಡ್ ಬೆಂದಿನ ಖ್ಯಾತ ಸಿ.ಆರ್.ಕೆ. ಪನ್ತೆರ್. ಪೆದ್ದಿನ ಅಪ್ಪೆ ಅತ್ತಡ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲು ಪುರುಬಾಲೆಲೆನ್ ಮಾನಾನಗ, ಗೊಬ್ಬಾನಗ, ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿದ್ ಮೀಪಾನಗ, ತೂಂಕುನಗ, ಬಂಜಿಗ್ ಕೊರ್ನಗ, ಪೊಸ-ಪೊಸ ವಿದ್ಯೆಲೆನ್ ಕಲ್ಪಾನಗ, ಪೆಜ್ಜೆದ ಅಜೆ ತತ್ತ್‌ದ್ ಬೂರ್ನಗ. ಜರಟ್ ಸಂಕಟಡ್ ಅತ್ತಡ ಛದಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬುಲಿಪುನಗ . . ಮಟ್ಟೆಲ್ಡ್ ಬೊಟ್ಟುನಗ, ಕಲ್ಪ ಕೋಮಾಟಿಕೆ ಮಲ್ಪುನಗ. . .ಅಪ್ಪೆನ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಮೋಕೆಡ್ ಉದಿಪಿಂಚಿತ್ತಿನ ಪಾತೆರಕತೆನೇ. ಬಾಲುಲೆನ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಅಪ್ಪೆ ಆಯಿನಾಲೆಗ್ ಪುರುಬಾಲೆನ್ ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ಪುನವು ಒಂಜಿ ಭಂಜಿದ ಕೆಲಸ. ನುಪ್ಪು ನೀರ್ ಬುಡ್ಡು ನಿದ್ರೆ ಕಜ್ಜೆರ್‌ದ್ ಪುರುಬಾಲೆದೊಟ್ಟುಗೇ ಬಾಲೆ ಆದ್ ಅವ್ ಬುಲಿಪುನಗ ಬುಲ್ತೊಂದು, ತೆಲಿಪುನಗ ತೆಲಿತೊಂದು, ಜರ ಬನ್ನಗ .. ಅಕಲ್ ಪಾರ್ದ್... ಬೇನೆಡ್ ಆಲ್ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಬಾಲೆದ ಚಾಕರಿಗ್ ಬಿಲೆಕಟ್ಟರೆಗ್ ಏರೆಗ್ಲ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ. ದಾಯೆಪಂಡ ಸಂಬಲದಾಂತೆ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುನವು ಅಪ್ಪೆ ಪನ್ಪುನ ಸಿರಿತುಪ್ಪೆಗ್ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ.

ಕಲು-ಕಪಟದಾಂತಿನ ಬಾಲುಲೆನ್ ನಮ್ಮ ಹೆರಿಯೆರ್ ದೇವೆರೆಗ್ ಸಮಂದ್ ಎನ್ನ್‌ದಿತ್ತೆರ್. ಅಕುಲೆನ ತೆಲಿಕೆ, ನಲಿಕೆ, ಬುಲಿಪುನ, ಕಲ್ಪ ಕೋಮಾಟಿಕೆಲು . . ಜನಮಾನಿನ ಪುಗರಿಕೆಗ್ ತಿಕ್ಕಂದಿನವು. ಪೆದ್ದಿನಪ್ಪೆಗ್ ಬಾಲೆದ ಒಂಜೊಂಜಿ ಚರ್ಯೆಲಾ ಚೋದ್ಯ. ದಿನ-ದಿನಕ್ ಪೊಸತ್, ತೊಯಿನಾತ್, ಪುಗರಿನಾತ್ ಅಲೆಗ್ ಯಾವಂದ್, ಪನರೆ ಪೋಂಡ ಮುಗ್ಯಂದಿನವು. ಅಕುಲಾಕುಲೆನ ಬಾಲೆಲು ಅಕುಲಾಕ್ಲೆಗ್ ಮಲ್ಲೆ. ಪೇರ್ ಜಿಂಜಿದ್ ಉರ್ಕುನ ಮಿರೆಕ್ ಬಾಲೆ ಒರಾನೆ ಬಾಯಿ ಕೊರ್ದು ಜುಂಬುನಗ ಒರಾನೆ ಪೇರ್ ನೆತ್ತಿಗ್ ಪೋದು ಬಾಲೆ ಗಾಲ್‌ಮೇಲ್ ಆನಗ... ಅಪ್ಪೆ ರಬಕ್ಕ ಐತ ನೆತ್ತಿಗ್ ಗಾಲಿ ಉರ್ತುದು . . .

ಸೊರ್ಕೆಲ್‌ದ ಪೇರ್, ಎನ್ನ ಒಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ನೀರ್ ಇಜ್ಜಿ,

ನಿನನ್ ಒಕ್ಕನೂಲುಡ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್... ಕಕ್ಕೆಗ್ ಪಾಡ್ ಉರ್ಪ್.ಉರ್ಪ್.ಉರ್ಪ್.

ಅಂಗಣಿ-ಮಂಗಣಿ, ದಡ್ಕ .. ಪೋಂಡು... ಇಂಚ ಪಂಡ್ದ್... ಬಾಲೆದ ಮೆತ್ತನೆದ ನೆತ್ತಿನ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಉರ್ಪುನಗ.:. ಪೊಸ ಪೊಸ ಶಬ್ದ ಕೇನಗನ ಅತ್ತಡ ಗಾಲಿ ಉರ್ತುನ್ನೈಕ ಆ ಬಾಲೆ ಒರಾನೇ ಅಲ್ಕ್‌ದ್ ಉಸಿಲ್ ಬುಡ್ಪುಂಡು.

ಸೊರ್ಕೆಲ್‌ದ ಪೇರ್‌ಗ್, ನೀರ್ ಪಾಡಂದಿನ ಮಂದ ಪೇರ್, ಶುದ್ಧವಾಯಿನ ಪೇರ್‌ಂದ್ ಅರ್ಥ ಉಪ್ಪೊಡು. ಅವೆನ್ ಒಕಾನೂಲುಗು ಕಟ್ಟ್ರೆಗಾಪುಂಡ? ಇಜ್ಜಿ. ನನ ಕಕ್ಕೆಗ್ ಪಾಡುನ ಎಂಚ? ಬಹುಶ: ಪ್ರಾಸಗಾದ್ರ ಈ ಶಬ್ದಲೆನ್ ಮುಡೆದಿಪ್ಪೆರೆಗ್ಲ ಯಾವ್. ಉರ್ಪ್. ಉರ್ಪ್.. ಅಂಗಣಿ–ಮಂಗಣಿ ಈ ಪದಕ್ಲೆನ ಅರ್ಥ ಅರ್ತಿ–ಕುಸಾಲ್ದ.. ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪುನೆನ್ ಉಂತಾನಗ ಅಪ್ಪೆಗ್ಲ ವಂತೆ ಸಮಾಧಾನ. ಮೀಪಾವರೆ ಬಾಲೆದ ಬಂಜಿದ ಮಿತ್ತ್ ದೀತಿನ ದಟ್ಟಿದ ಕುಂಟು ದೆಪ್ಪುನಗನೇ ಐಕ್ ಅಂದಾಜಾಪುಂಡು. ಸಿಮಗಾಲಿಗ್ ಒರಾನೇ ಧಂ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬುಲಿಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪ. ಆನ್ ಜೋಕ್ಲಾಂಡ ಬುಲಿಪಾಟಿಕೆಡ್ ಪೊತೆಲ್ದರಿಲಾ ಮಿತ್ತ್ ಪೋವು. ಕೆಲ ಜೋಕ್ಲು ನೆಕ್ಕ್ ಅಪವಾದಾದ್ ಕುಸಿಟ್ಟ್ ತೆಲಿತೊಂದಿಪ್ಪ. ಪುರುಬಾಲೆಗ್ ಎನ್ನೆ ಪೂಜಿನಗ... ಮಾಣಾವುನ ಪದ.

ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆ ಕುಮ್ಡದಾತ್ ಬಾಲೆದ ಮುಂಡ ತಾರಾಯಿದಾತ್
ಬಾಲೆದ ಕೆಬಿ ತಡ್ಪೆದಾತ್ ಬಾಲೆದ ಕಣ್ಣ್ ಪುರ್ಕೊಟ್ಟೆದಾತ್
ಬಾಲೆದ ಮೂಂಕ್ ಗುವ್ವೆಲ್ದಾತ್ ಬಾಲೆದ ಪೂವೊಲು ಚಂಡೆಲ್ದಾತ್,
ಬಾಲೆದ ಮಿಮ್ಮಿ ಪೂಲ್‌ದಾತ್ ಬಾಲೆದ ಬಾಯಿ ಕೆದುತಾತ್
ಬಾಲೆದ ತೊಮ್ಮೆ ಮುಂಚಿದಾತ್ ಬಾಲೆದ ಶುಂಠಿ (ಪೊನ್ನುಬಾಲೆಗ್)ಬಾವಡೆದಾತ್

ಇಂಚ ಬಾಲೆದ ಒಂಜೊಂಜಿ ಅಂಗಲೆನ್ ಮಕ್ಕರ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜುವೆರ್. ಅಪಗ ಬಾಲೆ ದು:ಖನ್ ಮದತ್ತ್‌ದ್ ಕಿಟ–ಕಿಟ ತೆಲಿಪರೆ ಸುರುಮಲ್ಪುಂಡು.

ಎನ್ನೆ ಪೂಜುನ ನನೊಂಜಿ ಪದ ಇಂಚ ಉಂಡು.. ಬಾಲೆದ ನೆತ್ತಿಗ್, ಮುಂಡಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿನಗ

"ಪದೆಪು ಏತ್ ಅಗಲಜೆ? ನಾಲ್ ಬಿರೆಲ್‌ದಾತ್! ಈ ಸಾಲ್‌ನ್ ರಾಗಡ್ ನಿಧಾನಡ್ ಪನೊಡ್ಗೆ.

ಪದೆಪು ಪೂಜಿ ಬ್ರಹ್ಮೆ ಬರೆತೆ! ಆಯುಷ್ಯ ಮಸ್ತ್ ಉಂಡುಕೆರೆ!

ಮುಂಡ ಅಗೆಲ ಉಂಡುಜೆ! ಮುಂಡು ಬೂಳೊಳಿ. – ಪಂಡ ಆ ಮುಂಡ ಇತ್ತಿನ ಜಾಗೆಡ್ ಅಡ್ಡಬೂರ್‌ದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಲ್ಪುನಾತ್ ಜಾಗೆ ಉಂಡುಂದ್ ಅರ್ಥ. ಬಾಲೆದ ಕುಜಲ್‌ಗ್ ಎಣ್ಣೆ ತಿಕ್ಕ್‌ನಗ:–

ಕೆನ್ನಿ ನಿಲ್ಕೆ ತರೆಕುಜಾಲ್.., ಪುಚ್ಚೆ ನೈಯೊಲಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ಜಲ್ಲಿ ಪಾಡೊಲಿ, ಅಂಬಡೆ ಸೂಡಿ ಪಾಡೊಳಿ, ಪರ–ಪರ ಮಿಜುಕುನ , ಕುಡು–ಕುಡು ಪೇನ್‌ನ್... ಚಿಡ್ಕ್ ಚಿಡ್ಕ್ ಸೊಯ್ಪೊಳಿ. ಅಪಗ ಪೇನ್‌ನ್ ಸುಯ್ಪುನಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪುನಗ – ಬುಲಿಪುನ ಬಾಲೆ ಕಣ್ಣ್ ಬಾಯಿ ಬುಡ್ದು ಪಿಲಿಪಿಲಿ ತೂಪ.

ಕೊಂಬ ಬಿರೆಲ್ ಕೊಕ್ಕೆ ಆಂಡ, ಮೂಂಕು ಸಂಪಾಯಿ ಮುಕ್ಕೆ ಆವು,
ಮೂಕುದಡಿ ತಿಕ್ಕ್‌ಗ, ಕೊಕಾಯಿ ಕೂಳಿ ಬರನ್‌ಜೇ?
ಬಿಮ್ಮೊ ಮುಕ್ಕೆ ತಿಕ್ಕ್‌ನಾತ್, ಬಾಯಿ ಕೊಂಡೆ ಆವು,
ಕೆಪ್ಪಡೆ ಮೂಡೆ ಆವು, ತುಟ್ಟಿಬಾತ್ ಪೋವು.

ಈ ಪದಟ್ ಅಪ್ಪೆಗ್ ತನ್ನ ಬಾಲೆದ ಮೋನೆ ದಾಲ ಊನದಾಂತೆ ಪೊರ್ಲುಗಂಟ್ ಉಪ್ಪೊಡುಂದ್ ಅಂಗಲಾಪು ಬುಡ್ಪಲ್.

ನೆತ್ತಿ ಸಿತ್ತ್ ಪೂಜಿನಾತ್ ಮುಕ್ಕೆ ಆಪುಜಿ. . ಕುಚ್ಚುನು ಪೂಜು ಪೊರ್ಲುಡ್, ಕುಜಾಲ್ ಮೂಡುಜಿ.

ಈ ಸಾಲ್‌ಡ್ ಬಾಲೆದ ಅಜ್ಜಿ. . ಪೆದಿಮೆತ್ತಿ ಪಂಡ ತನ್ನ ಮಗಲೆನ ಬಾಲೆಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜುನಗ ಕ್ರಮನ್ ಈ ಪದ್ಯಡ್ ಪಂಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪಿಲೆಕ್ಕ ತೋಜುಂಡು.

ಇಂಚ ಬಾಲೆದ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ಅಂಗಲೆನ್ ಬಾರಿ ನಾಜೂಕುಡು ನುರ್ತ್‌ದು ನರನಟ್ಟ್‌ನ್ ಹಿಕ್ಮತ್ತ್‌ಡ್ ಒಯ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆದ ಬೇನೆನ್ ದು:ಖನ್ ಮಾಜಾವರೆಗಾದ್ರ.. ರಾಗ ಒಯ್ತೊಂದ್..,

- ಲು-ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ, ಬಾಲೆಗ್ ಮಲ್ಲ ಬಾಯಿ,
  ತೇರ್‌ಗ್ ಪೋಯಿ, ಅಂಬಡೆದ ಕಾಯಿ,
  ಲು.ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ, ಎನ್ನ ಬಾಲೆದ ಮಲ್ಲ ಬಾಯಿ,
  ಎಕ್ಕ್ ತೆಲೆ ಕುಟ್ಟುನ ... ಅಕ್ಕಲೆ ಬಾಯಿ.
  ಗಡಿ ಗಡಿ ಆಡಿಗೆ ದೆಪ್ಪುನ... ಗುರ್ಕೆದ ಬಾಯಿ.
- ಲು.ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ..ಎನ್ನ ಬಂಗಾರ್, ಲು.ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ ಎನ್ನ ಬೊಳ್ಳಿ
  ಲು.ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ.. ಎನ್ನ ರತ್ನ ಲು.ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ ಎನ್ನ ಪಗಲ.
  ಲು.ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ.. ಎನ್ನ ಮುತ್ತು. ಲು.ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ ಎನ್ನ ಬಿಟ್ಟೆಗ್.
  ಲು.ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ.. ಎನ್ನ ಕೊಟ್ಟೆಗ್. ಲು.ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ ಒಟ್ಟೆ ತಟ್ಟೆಗ್
  (ಪೊಣ್ಣ್ ಬಾಲೆ ಆಂಡ).
  ಲು.ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ.. ಪೊತ್ತೆಲ್ ಕುಡುವಗ್ ಲು,ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ ಬಾಂಪೆಲ್‌ಗ್
  ಲು.ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ.. ಎನ್ನ ಬುಲಿಪೆಲಗ್ ಲು.ಲು.ಲು.ಲಾಯಿ ಎನ್ನ ಕಿನ್ನಿಗ್.

ಇಂಚ ಪದಕ್ಲೆಡ್ ಆಲ್ ಮುಡೆತಿನನೆ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಆಲ್ ಮೋಕೆಡ್ ಉದ್ದಗ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ತೊಂದು ಪನ್ಪುನವು ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆದ ಉಬ್ಬ್‌ದಿನ ಮುಂಡನ್ ಪೂಜಿ–ಪೂಜಿದ್ ಸಪಾಯಿ ಮಲ್ಪೊಡಾಂಡ ಎನ್ನೆ ಪೂಜುನಾಕ್ಲು ಆಕ್ಲೆನ ಮುಂಡಗ್ ಎನ್ನೆ ಪೂಜಿದ್... ಪುರುಬಾಲೆದ ಮುಂಡಗ್ ತಾಗಾದ್

ಬೊಂಡು ಇದ್ಯಾಂತಿನ... ಮುಂಡಗ್., ಚೆಂಡ್‌ದ ಪುರಲ್‌ಗೆ,

ಖಂಡ ಅಂಪುಗ, ಓಡ ಒಚ್ಚುಗ,

ಮಾಡ್ ಮಿತ್ತರ್ಗ... ಬೆಡಿ ಪುಡಾಕ ಬೆಡಿ

ಪಂದ್... ಟುಸ್...ಂದ್ ರಾಗ ಒಯ್ತೊಂದು ಮುಂಡನ್ ತಿಕ್ಕೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಬೊಕ್ಕ ಎಣ್ಣೆ ಕೆಕ್ಕಿಲ್‌ಗ್ ಪೂಜೊಂದಿತ್ತಿಲೆಕ್ಕನೆ ಪಕ್ಕ

ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ... ಬಾಲೆನ್ ಅಂಚಿ–ಇಂಚಿ ನೇಲಾನಗ ಸೂರ್ಯನ್ ಪತ್ತ್‌ಗ, ದೊಂಬುನು ದೊಂಕುಗ,

ಮಿಂಚಿದ ಪಳ ಪಳ, ತೆಡಿಲ್‌ದ ಗಡ ಗಡ,

ಬಾಲೆದ ಕಣ್ಣ್ ಪಡ್ಡಾಯಿ, ಬಾಯಿ ಅರಬಾಯಿ, ಬುಡೆದಿ ಕೋಕಾಯಿ,

ಕುಂಟೆ ಮೊಂಟೆ ಬಾಲೆ . . . ವ್ಯಾ . ವ್ಯಾ.. ವ್ಯಾ..

ಬೊಡ್ಚಪ್ಪ ಬೊಡ್ಚಿ ಬೊಡ್ಚಪ್ಪ ಬೊಡ್ಚಿ ಎನ್ನ ಬಾಲೆಗ್

ಪೊರ್ಲು ಕಂಟ್‌ದ ಬುಡೆದಿ ಬರೊಡಪ್ಪ ಬರೊಡು.

ಮಾತಾ ಅಪ್ಪೆಡಿಕ್ಲೆಗ್ ತನ್ನ ಕಿನ್ನಿ ಪೊರ್ಲುಗಂಟ್‌ದ ಸುಂದರೆ ರಾವಣೆ ಆವೊಡು. ಕೆಕ್ಕಿಲ್ ಉದ್ದದಾಂತೆ. . ಕುದ್ಯ ಆಂಡ, ತಾಂಟೆ, ಮೋಂಟೆ, ಕುಂಟೆ ಆಂಡ ಕಜವುದ ಲೆಕ್ಕಂದೆ ಅರ್ಥ. ಬಲದಾಂತೆ ಕಣ್ಣ್ ಮೂಡಾಯಿ–ಪಡ್ಡಾಯಿ ತೂಪುನ ಬಾಲೆ . .ಪೋಡಿದ್ ಬುಲಿಪುನಗ ಅರೆಬಾಯಿ, ಇಂಚಿನ ಕುರ್ತೆಲ್ ಸುರ್ಪದ ಬಾಲೆನ್ ಏರ್ ಮದ್ಮೆ ಆಪೆರ್?. ಐಕ್ ಅಪ್ಪೆಗ್ ತನ್ನ ಬಾಲೆ ಉದ್ದ ಆವೊಡು ಪನ್ಪುನ ಅಂಗಲಾಪು. ಮುಲ್ಪ ಆನ್ಬಾಲೆಗಾಂಡ ಜೋವ್‌ಂದ್, ಪೊಣ್ಣುಬಾಲೆಗಾಂಡ ಮಾಣಿಂದ್ ಅದಲ್–ಬದಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪನ್ಪೆರ್‌ಗೆ.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಆಜಿ ತಿಂಗಲ್ ಮುಟ್ಟ ಬಾಲೆದ ಪಾದದಡಿಕ್ ಕುಂಟು ಪಾಡ್ದ್ ಉಂತಾವೊಡುಗೆ, ಇಜ್ಜಿಡ ನೆಲತ ಸಿಮ ಬಾಲೆದ ನೆತ್ತಿಗ್ ಒರಾನೆ ಪೋಪುಂಡು ಪನ್ಪುನ ಕಾರನಗಾದ್ರ ಆಜಿ ತಿಂಗಲ್ಮುಟ್ಟ ಬಾಲೆದ ಪಾದದಡಿಕ್ ಕುಂಟು ಪಾಡ್ದ್ ಉಂತಾವೊಡುಗೆ. ಇಂಚ ಊರಾದ್ ಬಾಲೆದ ಪಿರಮಂಡೆಗೊಂಜಿ ಕೈ . . . ಗಲ್ಲಗೊಂಜಿ ಕೈ ಕೊರ್ದು ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಮೂಜಿ ಸರ್ತಿ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ನೇಲಾದ್

5."ಕುಂಟಣ್ಣಾ .. ಮೊಂಟಣ್ಣ । ಉಳ್ಳಾಳ – ಮಂಜೇಶ್ವರ

ಪೊರ್ಲುಡು ತೂಯರ ಮಂಗಣ್ಣ! ಬಾರ್ಕೂರ್–ಸೊರ್ಕೂರ್ ಪೊರ್ಲುಡು ತೂಯರಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಬಾಲೆನ್ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ತಿಗಲೆ ಅತ್ತಡ ಬಂಜಿಗೊಂಜಿ ಕೈ ಪಿರಮಂಡೆಗೊಂಜಿ ಕೈ ಕೊರ್ದ್, ಹದೋಟು ಪಿರ ದುಂಬು ಆಡಾನಗ

ಆನೆ ಬತ್ತೊಂಜಿ ಆನೆ । ಕಾಡ ತಪ್ಪು ತಿನ್ಪುನಾನೆ

ತೋಡ ನೀರ್ ಪರ್ಪುನಾನೆ । ಉಡ್ಪಿದ ಮರಿಯಾನೆ ।

ಧರ್ಮಸ್ಥಳೊದ ಕಿನ್ಯಾನೆ। ಕಾರ್ಲದ ಕರ್ಯಾನೆ ।

ಬೋಳಾರ್ದ ಬೊಲ್ದಾನೆ । ವೇಣೂರ್ದ ಸೇಳೆದಾನೆ ।

ಕುಡ್ಲದ ಕುದ್ಯದಾನೆ । ಪೊಳಲಿದ ಪೋಕ್ರಿಆನೆ ।

ಇಂಚ ಆಕುಲೆಗ್ ಗೊತ್ತಿತ್ತಿನ ಊರ್ದ ಪುದಾರ್‌ನ್ ಪನ್ಪೊಂದು ಬಾಲೆನ್ ಮಾನಾವೆರ್.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಪೊಣ್ಣಗ್ ಮದ್ಮೆ ಆನಗ ನಾಚಿಕೆ ಪೋಪುಂಡು. ಪೆದ್ದ್‌ನಗ ಹೇಸಿಗೆ ಪೋಪುಂಡ್‌ಂದು ನಮ್ಮಡ ಒಂಜಿ ಗಾದೆದ ಪಾತೆರ ಉಂಡು. ಪುರುಬಾಲೆ ಗಡಿ–ಗಡಿ ಪೇರ್ ಪರಿಲೆಕ್ಕನೆ ಗಡಿ–ಗಡಿಕ್ ಉರ್ಚುಂಡು, ಕಕ್ಕುಂಡು, ಪಡ್ಕೆ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಅವೆನ್ ಗೋರಂದೆ... ಒಚ್ಚಂದೆ ಕುಲ್ಲರೆಗಾಪುಂಡ? ಮೀದ್ ಮಡಿತ ಕುಂಟು ತುತ್ತೊಂದು ಬನ್ನಗ.. ಬಾಲೆದ ಪೀ–ಪಡ್ಕೆ ಮಲ್ಪುವ. ಐಕ್‌ಲೆಗ್ ಮಲ್ಪುರೆ ಬಲ್ಲಿ ಪಂಡ ಅರ್ಥ ಆಪುಂಡ? ಅಪ್ಪೆಲಾ.. ಹೇಸಿಗೆಡ್ ಒಂಜಿ, ರಡ್ಡ್ ಸರ್ತಿ ಬೇತೆ ಕುಂಟು ಮಾಪುವಲ್. ಬೊಕ್ಕ –ಬೊಕ್ಕ ಅವ್ವೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಆದ್ ಆ ನಾದೆಲ್ ಆಲೆಗ್ ಕಮ್ಮನೆ ಆಪುಂಡು. ಪೆದಿಮೆತ್ತಿನ ಕೋನೆಗ್ ಪೊಗ್ಗಿನಗ... ಬಾಲೆದನೆ ಪೀ–ಪಡ್ಕೆದ ನಾದೆಲ್. ಬಾಲೆ ಮಿರೆತ ಪೇರ್ ಪರ್ನಮುಟ್ಟ... ಬಾಲೆದ ಪೀ–ಪಡ್ಕೆಡ್‌ಲಾ ಒಂಜಿ ನಮುನೆದ ಕಮ್ಮನೆ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಬೊಕ್ಕದ ಕೆಟ್ಟ ಕುಜೆಲ್. ಐಕಾದ್ರ ಬಾಲೆ ಎಡ್ಡೆ. ಪೀ–ಪಡ್ಕೆ ಪನ್ಪುನಂಚಿನ ಗಾದೆದ ಪಾತೆರ ನಮ್ಮಡುಂಡು.

- ಆನೆ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್ ಒಂಜಿ ಆನೆ ಈ ಪದನ್.. ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿನಗ ಅತ್ತವಂದೆ... ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆ ಗಟ್ಟಿ ಆಯಿ ಬೊಕ್ಕ.. ಅಜ್ಜ, ಅಜ್ಜಿ, ಅಪ್ಪೆ, ಅಮ್ಮೆ.... ಇಂಚ ಏರಾಂಡಲ.. ಬಗ್ಗ್‌ದ್ ಡೊಂಗಲ್ ಪಾಡ್ದ್ ಆನೆ ಆನಗ, ಆರ್ನ ಬೆರಿತ ಮಿತ್ತ್.. ಬಾಲೆನ್

ಏರಾಂಡಲ ಪತ್ತೊಂದು ಕುಲ್ಲವೆರ್. ಅಪಗ ಆನೆ ಆತಿನಾರ್... ಮೆಲ್ಲಡ್ ದುಂಬುದುಂಬು ಪೋವೊಂದ್.. ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ಮಂಡೆ ಆಡಾವೊಂದು, ಬಲತ ಕೈನ್ ಸೊಂಡಿಲ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್... ಪದ ಪನೊಂದು ಪೋನಗ ಬಾಲೆಗ್ ಕುಶಿಯೋ ಕುಶಿ.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಪುರುಬಾಲೆದ ತೆಲಿಕೆ ನಲಿಕೆ, ತೊದ್ದೆ ಪಾತೆರದ ಕಲ್ಪ ಕೋಮಾಟಿಕೆನ್ ತೂನಗ. ಲೋಕೊದ ವಾ ಫಿಸುಂಟಗ್ಲ ... ಒರ ಮನಸ್ಸ್ ಶಾಂತ ಆಪುಂಡು. ಸಾರ ಬೇನೆ ಮನಸ್ಸ್‌ಡಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಬಾಲೆದ ಮೋನೆ ತೂನಗ ಪಾರ್ದ್ ಪೋವು. ಐಕಾದ್ರನೇ ಬಾಲೆ ಇತ್ತಿನ ಇಲ್ಲಗ್ ಬೊಲ್ಪು , ಬೀಸಾನಿಗೆ ಬೊಡ್ಚಿಗೆ. ಬಾಲೆದಾಂತಿನ ಇಲ್ಲಡ್ ಒಕ್ಕೆಲಿಜ್ಜಿಂದ್ ಪನ್ಪುನವು ಸತ್ಯ ನೂದ್ಯೆಕ್ ನೂದ್ಲಾ ಸತ್ಯ. ವೈರಾಗ್ಯಡ್ ಸಂಸಾರನ್ ಬುಡ್ದ್ ಪೋತಿನ ಸನ್ಯಾಸಿಲಾ... ಪುರುಬಾಲೆದ ಗೊಬ್ಬಾಟಿಕೆನ್ ತೂದ್... ಪಿರ ಬತ್ತ್‌ದ್ ಮದ್ಮೆ ಆತೆಗೆ. ಬಾಲೆದ ಕಾರ್ನಿಕ ಚಮತ್ಕಾರ ಅಂಚಿತ್ತಿನವು.

ದುಂಬುದ ಪುರಾನಕತೆಕ್ಲಾವಡ್ ... ಜನಪದರೆನ ಕತೆಕ್ಲಾವಡ್... ಐಟ್.. .ಜೋಕ್ಲುದಾಂತೆ ದು:ಖ ದಿಂಗುನ, ತಪಸ್ಸ್ ಮಲ್ಪುನ, ದೇವೆರ್ ವರ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ, ಬಾಲೆಲ್ದಾಂತಿನ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ಭಿಕ್ಷೆ ಗೆತೊನಂದಿನ ಪ್ರಸಂಗೊಲು ಜಿಂಜ ಉಂಡು. ರಾಮಾವತಾರಡ್ – ಕೃಷ್ಣಾವತಾರಡ್ ಆಕ್ಲೆನ ಬಾಲೆದಪಗದ ಲೀಲೆಲುಂಡು. ಐಯಾಡ್ಲ.. ಕೃಷ್ಣಾವತಾರಡ್.. ಕೃಷ್ಣದೇವೆರೆನ ಬಾಲೆದ ಲೀಲೆಲು ಮೈ ಮಲ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನವು. ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯೊಡು ಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರ್ನ ಬಾಲೆದ ಲೀಲೆಲೆನ್ ಪಂಡ್ದ್ ಪುಡಾಡ್ದಿನ ಪದಕುಲು ಸಾರಗಟ್ಲೆಡುಂಡು.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಬಾಲೆಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿನಗ ಅತ್ತಡ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ತೂಂಕುನಗ.. ಅಪ್ಪೆ ಪುರುಸೊತ್ತು ಮಲ್ತೊನೊಡು. ಐಕಾದ್ರ ಜಿಂಜ ಪೊರ್ತುಲ ಪೋಪುಂಡು, ಆ ಪೊರ್ತುಡು.. ಮೋಕೆದ ಲೋಕಡಿಪ್ಪುನ ಅಪ್ಪೆ–ಬಾಲೆದನೇ ಕಾರ್‌ಬಾರ್.. ಅಪಗದ ಗೊಬ್ಬಾಟಿಕೆನ್... ಪಾತೆರಕತೆನ್ ಏರ್ಲಾ ಮಸ್ಕರಿ ಮಲ್ಪರೆಗಿಜ್ಜಿ. ತನ್ನ ಉರುನ್ ದೂರ ಮಲ್ತಿನ ಅಪ್ಪೆ– ಬಾಲೆದೊಟ್ಟುಗ್ ಬಾಲೆ ಆಪಲ್. ಪೇರ್ ಕೊರ್ದು ಬಂಜಿ ಜಿಂಜಾಯಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆದ ಬೆರಿನ್ ಪೂಜಿದ್ ಆಡಿಗೆ ಬರ್ಪಾವೊಡು. ಇಜ್ಯಾಂಡ ಬಾಲೆ ಒರಾನೇ ಬಸ ಬಸ ಕಕ್ಕುವ–ಅತ್ತಡ ಎಕ್ಕ್‌ತೆಲ್ಪುಂಡು. ಐಕಾದ್ರ ಬಾಲೆನ್ ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲದ್ ಇಂಚ ಮಾನಾವೆರ್.

ಆನೆ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಆಯಿರೆಡ್	–	ಕುದ್ರೆ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಕುದ್ರುಡು
ಒಂಟೆ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಒಟ್ರೆಡ್	–	ಕುದ್ಕೆ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಕುಡ್ಲಡ್
ಎರ್ಮೆ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಎರ್ಮಾಳ್‌ಡ್	–	ಕಕ್ಕೆ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಕದ್ರಿಡ್
ಗಿಳಿ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಗಿಳಿಯಾರ್‌ಡ್	–	ನಾಯಿ ಬತ್ತ್‌ನ್ ನಾರಾವಿಡ್
ಪೆತ್ತ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಪೆಲತೂರ್‌ಡ್	–	ಪುಚ್ಚೆ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಪುಂಚೂರ್‌ಡ್

ಎನ್ನ ಬೊಗ್ರೆ ಬತ್ನ ಒಲ್ಪಂಡ್ದ್? ಪೊನ್ನುಬಾಲೆ ಆಂಡ ಬೊಗ್ಗಿ ಬತ್ನ ಒಲ್ಪಂಡ್ದ್‌ಂದ್ ಬಾಲೆದ ಮೈ ಒರ್ಮೆಲಾ ಕ್ರಿಚಿಲ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಆ ಪೊರ್ತುಗು ಬಾಲೆಗ್ ಗರ್ಕ ಆಡಿಗೆ ಬನ್ನಗ... ಅಪ್ಪೆಗ್ ತನ್ನ ಮೋಕೆದ ಪೇರ್ನ್.. ಬಂಜರೆ ಪರ್ತಿನಬಾಲೆ ನನ ಕಕ್ಕರೆಗಿಜ್ಯತ್ತಂದ್ ಸಮಧಾನದ ಉಸಿಲ್ ಬುಡ್ಪಲ್.

ಅತ್ತಾಂದೆ.. ಪುರುಬಾಲೆಗ್ ಮುಲ್ಪ, ಕಕ್ಕೆ–ನಾಯಿ, ಪುಚ್ಚೆ, ಪೆತ್ತ.. ಆನೆ.. ಕತ್ತೆ. . ಇಂಚಿನ ಮುರ್ಗ –ಪಕ್ಕಿಲೆನ ಗುರ್ತ–ಅರ್ಥ ಆಪುನೊಟ್ಟುಗು ಊರ್ದ ಪುದಾರ್‌ದಲ ಗುರ್ತ ಆಪುಂಡು. ದಾಯೇ ಪಂಡ . "ಇಲ್ಲ್ ಬಾಲೆದ ಸುರುತ ಶಾಲೆ" ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ "ಅಪ್ಪೆನೇ ಬಾಲೆದ ಸುರುತ ಗುರು" ಪನ್ಪುನಂಚಿನ ಈ ಪಾತೆರ ಸತ್ಯ. ಪಾತೆರಕತೆ–ಉನಸ್, ತಿನಸ್, ಗೊಬ್ಬು, ಆಚಾರ – ವಿಚಾರ. ಧರ್ಮ – ದೇವೆರ್ ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್.. ಅಪ್ಪೆ ಆಯಿನಾಲ್ ಬಾಲೆಗ್ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಪಂದ್ ಕೊರ್ಪಲ್. ದಿನಡ್ದ್ ದಿನ ಬುಲೆಪುನಂಚಿನ ಪುರುಬಾಲೆ ರಡ್ಡ್ ವರ್ಷ ಮುಟ್ಟ ಅಪ್ಪೆನ ಮಾತಾ ಚರ್ಯೆಲೆನ್ ಬೇಗ. ಬೇಗಡ್ ತೆರಿದ್ ಆ ತಾದಿಡ್ ನಡಪರೆಗ್ ಸಾಧನೆ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಒಂಜೇ ಪಾತೆರಡ್ ಪನ್ಪುನಾಂಡ ಅಪ್ಪೆ ಆಯಿನಾಲ್ ಬಾಲುಲೆಗ್ ಸಂಬಲದಾಂತೆ ವಿದ್ಯೆ–ಬುದ್ಧಿನ್ ಕಲ್ಪಾವುನ ಗುರುಂದ್ ಪನೊಲಿ. "ನೂಲ್ದಲೆಕ್ಕ ಕುಂಟು–ಅಪ್ಪೆಲೆಕ್ಕ ಬಾಲೆ" ಈ ಗಾದೆ ಈ ವಿವರನೆನ್ ಕೊರ್ಪುಂಡು. ಪಂಡ ಪುರುಬಾಲೆದ ಮನಸ್ ಪಜಿ ಮಣ್ಣ್‌ದ ಗೋಡೆದಲೆಕ್ಕ. ಐಕ್ ದಾದ ದಕ್ಕ್‌ಂಡಲಾ ಗೊಡ್ಯುಂಡು. ಎಡ್ಡೆ ಆವಡ್ – ಪಡ್ಕೆ ಆವಡ್ ವಾ ವಿಷಯನೇ ಆವಡ್ ತನ್ನ ಅಪ್ಪೆ–ಅಮ್ಮೆ ಅತ್ತಡ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲು ನಡಪುನಂಚಿನ ತಾದಿಡ್ ಪೋವರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುಂಡು.

○ ○ ○ ○

ಅತ್ತಾಂದೆ ತುಳುನಾಡ್‌ಡ್ ಪ್ರಾದೇಶಿಕವಾದ್ ಬಾಲುಲೆನ ಪದಕ್ಲೆಡ್ ವಂತೆ–ವಂತೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ತುಳು ಅತ್ತಾವಂದೆ ಹವ್ಯಕ, ಕೋಟ, ಕನ್ನಡ, ಭಾಷೆಡ್ಲ... ಬಾಲುಲೆನ ಮಿತ್ತ್‌ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಿಂಜ ಉಂಡು.

"ಆನೆ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಆನೆ । ಆನೆ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಆನೆ
ಆನೆ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಆಯರೆಡ್ । ಕುದ್ರೆ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಈಯರೆಡ್
ಒಂಟೆ ಬತ್ತ್‌ನ್ ಪೇಂಟೆಡ್ । ಒಂಟೆದ ಕಂಟೆಲ್ಗ್ ಗಣ ಗಣ ಗಂಟೆ,
ಸಾಲ್‌ಡ್ ಸೂಯರೆ ಪೋಯೆರ್ ಜೋಕುಲು – ಬಾಲೆಲು.

ಇಂಚ ಲಯ–ಗೇಯದೊಟ್ಟುಗು ದುಂಬು–ಪಿರ ಆನೆ ಆಪಿನಾಕ್ಲು ಆಡಾವೊಂದು ಪೋನಗ... ಕಣ್ಣ್ ಅರ್ಲಾದ್,ಬಾಯಿ ಅಂಗಾದ್ ತೂಪುನ ಬಾಲೆದ ಸಂತೇಸನ್ ಪನರೆಗಾವಂದಿನ ಸಂಗತಿಲು.

ಆ ಮರ್ಲ್ ಮಲ್ಪುನ ಬಾಲೆದ ಪೊರ್ಲುನು ತೂದೇ ಅರ್ಥಮಲ್ತೊನೊಡು. ನಮನಾಡ್‌ದ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕೋಡಿಡ್ ಉಂದುವೆ ಪದ ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಆನೆ ಬಂತೊಂದಾನೆ, ಯಾವೂರಾನೆ? ಮೈಸೂರಾನೆ. ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂತು? ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಬಂತು.

ದಾರಿಗೊಂದು ದುಡ್ಡು.. ತೇರಿಗೊದು ಕಾಸ್‌ಂದ್ ಕನ್ನಡಡ್ ಉಂಡು.

ಈ ಪದ.... ತುಳುಭಾಷೆಡ್ ಇಂಚ ಒಂತೆ ಬದಲಾವಣೆಡುಂಡು.

ಆನೆ ಬತ್ತ್ನ ಆನೆ । ವಾ ಊರ್ದ ಆನೆ ?
ಉಡುಪಿದಾ..ಆನೆ । ಇಡೆ ಜಾಯೆಗ್ ಬತ್ತ್ನ ?
ಸಾದಿ ತತ್ತ್‌ದ್ ಬತ್ತ್ನ । ತಾದಿಗೊಂಜಿ ದುಡ್ಡು ।
ಓಣಿಗೊಂಜಿ ದುಡ್ಡು । ಇಲ್ಲಗೊಂಜಿ ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಕೊಳ್ಳೆ ।
ಬೆಲ್ಲಗೊಂಜಿ ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಕೊಳ್ಳೆ । ತೆಂಗೈಗೊಂಜಿ ಮುಕ್ಕಾಲ್ ಕೊಳ್ಳೆ।

ಬುಲಿಪೆಲ್ ಬಾಲೆ ಎಂಕ್ ಬೋತ್ರಪ್ಪಾ ಬೋತ್ರಿ । ಬಾಂಪೆಲ್ ಬಾಲೆ ಎಂಕ್ ಬೋತ್ರಪ್ಪಾ ಬೋತ್ರಿ

ಪೊತ್ತೆಲ್ ಕುಡುವೆ ಎಂಕ್ ಬೋಡಪ್ಪಾ ಬೋಡು.

ಪದತ ಕಡೆತ್ ಬಾಲೆದ ಶರೀರಗ್ ಮುತ್ತು ಕೊರ್ನಗ ಐತ ಪಡ್ಕೆ... ಕಾರಂಜಿದ ಲೆಕ್ಕ ಮೋನೆಗ್ ರಂಟುಂಡು.

ಬಾಲೆ ಎಂಕ್ ಬೋತ್ರಿ...ಬೋತ್ರಿಂದ್ ಪನ್ನಗ ಬಾಲೆದ ಮೋನೆ ಸಿರ್‌ಂಟ್‌ದ್ ಬುಲುಪಿನೆನ್ ತೂಪುನನೆ ಒಂಜಿ ಪೊರ್ಲು. ಬಾಲೆನ್ ಇಂಚ ಬುಲಿಪಾದ್ ಬೊಕ್ಕ

ಬಾಮಿದ್, ಐಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಮಂಗಟಾದ್ ಮುದ್ದು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಗೊಬ್ಬಾವುನನೇ ಕುಶಿಕನಪಿನವು. ಪೊರ್ತುರ್ಜ ಪಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ಪೋಪಿನಂಚಿತ್ತಿನವು.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಬಾಲೆದ ರಡ್ಡ್ ತೋಳ್‌ಗ್ ಎಣ್ಣೆ ಪೂಜಿನಗ ಅತ್ತಡ ಗೊಬ್ಬಾನಗ ಬಾಲೆದ ಒಂಜಿ ಕೈನ್ ಬೀಜಾದ್, ಕುಡೊರ ನನೊಂಜಿ ಕೈನ್ ಬೀಜಾವೊಂದು

ಕೈ ಬೀಜಮ್ಮ ಕೈ ಬೀಜ್ । ದೇತನೊಗು ಪೋಯಿ ಕೈ ಬೀಜ್
ಸಂತೆಗ್ ಪೋಯಿ ಕೈ ಬೀಜ್ । ತೇರ್‌ಗ್ ಪೋಯಿ ಕೈ ಬೀಜ್
ಕೋಲಗ್ ಪೋಯಿ ಕೈ ಬೀಜ್ । ಆಟಗ್ ಪೋಯಿ ಕೈ ಬೀಜ್
ಅಶನಂಕ್ ಪೋಯಿ ಕೈ ಬೀಜ್ । ಗೊಬ್ಬರೆ ಪೋಯಿ ಕೈ ಬೀಜ್

ಇಂಚ ಪುರುಬಾಲೆಗ್ ಪೂಜಿನ ಎಣ್ಣೆ ಮೈಕ್ ಒಯ್‌ಪರೆಗಾದ್ರ ಪಾಕ ನಮುನೆಡ್ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಲ್ಪೆರ್ ಪೊಸ–ಪೊಸ ಶಬ್ದದ ಪದಕುಲೆನ್ ಬಾಲೆ ಕೇನ್ನಗ ಐತ ಬುಲಿಪಾಟಿಕೆ ಕಡಿಮೆ ಆಪುಂಡು.

ಇಂಚಿಡ್ದ್ ಕುಲ್ದಾ, ಜೆತ್ತ್‌ದಾ, ಉರು ಆಪುನ ಪೆದಿಮೆತ್ತಿಗ್ ಬಾಲೆನ್ ಮಾನಾದ್ ಗೊಬ್ಬೊಪಿನ್ನೈಟ್ ಪೊರ್ತುರ್ಜ ಪೋಪುನನೇ ಗೊತ್ತಾವಂದ್.

ಬಾಲೆದ ರಡ್ಡ್ ಮುಡುನ್ ಅಂಚಿ–ಇಂಚಿ ಮಲ್ಪುನಗ . . .ಕಾರ್‌ನ್ ಕೈತ ಮುಡುಕು ತಾಗಾನಗ, ಮುಂಡಗ್ ತಗಾನಗ.

ಇಂಚಿ ಕಿರ್‌ಂಬುಗ.. ನಮ ಅಂಚಿ ಕಿರ್‌ಂಬುಗ,
ಕಂಚಿದ ಬಾವಡೆದ್. . ಮುಂಚಿ ನುರ್‌ಪುಗ.

ಅಪ್ಪಚ್ಚಿದ ಬಾಯಿಗ್ ಕಂಚಾಲ್ ರಸ ಪುಂಟ್‌ಗ.

ಮಿಲ್ಪ ಅಂಚಿ–ಇಂಚಿ ಕಿರ್‌ಂಬರೆಗ್ ಕೈ ಪೋವೊಡು ಸಮ. ಕಂಚಿ ಬಾವಡೆಗ್ – ಮುಂಚಿ ಮುಲ್ಪ ಪ್ರಾಸ ಉಂಡು. ಕಾರದೊಟ್ಟುಗು... ಕೈಪೆದ ರಸ... ಪನ್ನೊಂದು ಬಾಲೆದ ಕಾರ್ ಮುಂಡಗ್ ತಾಗಾನಗ... ಬೇನೆಡ್ ಐತ ಮೋನೆ ಪುಲಿ–ಪುಲಿ ಆದ್ ಪಿಂಕಾಣ್‌ಡ್ದ್ ಪೀ–ಲಾ ಬರು. ಮುಂಚಿಡ್ದ್ ಪಡ್ಕೆಲಾ ಬರು. ಅಪಗ ಪೆದ್ದ್‌ನ ಕರ್ಲ್‌ಗ್... ಕೈಪೆದ ರಸ ಪರ್ತಿಲೆಕ್ಕ ಬೇನೆ ಆಪುನವು ಸತ್ಯ.

ಪುರುಬಾಲೆದ ಕಾರ್ನ್ ಮುಂಡಗ್ ಮುಟ್ಟಾನಗ... ಪುರ್ಕ್ ಪುರ್ಕುಂದ್ ಪೂಕಿ ಬುಡ್ಪ. ಅದಗ,

"ಸಾಂತಾನಿ, ಪೆಲತರಿ, ತಿಂದರಾ ಬಾಲೆ, ಟಸ್ಸ್-ಪುಸ್ಸ್ ಪೂ-ತೆರಾ ಬಾಲೆ,

ಅರ್ಕಂಜಿ ಕೊಟ್ಯಡ್ ಬೂರ್ಯರಾ ಬಾಲೆ, ಮೆಲ್ಲಡ್ ಉರ್ಜೊಂದು ಪೋಯರಾ ಬಾಲೆ".

– ಇಂಚ ಪನೊಂದು ಮಾನಾವೆರ್.

ಪುರುಬಾಲೆದ ಕಾರ್ನ್ ಮುಂಡಗ್ ಮುಟ್ಟಾನಗ ನನ ಒಂಜಿ ಪದ ಪನ್ಪೆರ್.

ಅಟ್ಟೆ ಕಾರ್ದ ಪುಟ್ಟಣ್ಣಗ್ – ಚಟ್ಟೆ ಮೂಂಕುದ ಗುಂಡಣ್ಣಗ್... ಜೋವು ಸಿಕ್ಕುರಿಕೆರೆ! ನಮ್ಮ ಬಾಲೆ ಪೊರ್ಲ್ ಗಂಟಾವೊಡುಂದು ರಡ್ಡ್ ಕಾರ್ದ ಗಂಟ್‌ನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಗಸ ಗಸ ತಿಕ್ಕುವೆರ್.

ಬಾಲೆದ ಕಾರ್ನ್ ಮುಂಡಗ್ ಮುಟ್ಟಾನಗ ಗ್ರಾಮ ದೇವೆರ್ನ, ಕುಲದೇವೆರ್ನ ಪುದಾರ್ ಪಂದ್... ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಪಾವಂಜೆ ಶ್ರೀ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರಗ್ ಗೋವಿಂದಾನಿ ಗೋವಿಂದಾ. ಗೋ... ವಿಂದಂದ್ ರಾಗ ಒಯ್ಯುನಗ ಕೆಲ ಬಾಲೆಲು ಇಂಚಿಡ್ಡ್ ಪುರ್ಕಂದ್ ಉರ್ಜುವ. ಅಪಗ ಅಪ್ಪೆ ದೇವೆರ್ ಪುಸ್ರಾದ ಕೊರಿಯೆರ್ಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಮೀಪಾವುನ ಪೊರ್ತುಗು... ಮೈಕ್ ಒರಾನೆ ಬೆಚ್ಚನೀರ್ ಬೂರ್ನಾಗ... ನನೊರ ಮಲ್ಲ ದೊಂಡೆದ್ ಬಾಲೆ ಕಲ್ಕರೆಗ್ ಸುರು ಮಲ್ಪ. ಅಪಗ... ರಪ-ರಪ ಮಂಡೆಗ್ ಬೆರಿಕ್ ನೀರ್ ಮೈಪುನಗ, ಬೆರ್ಮೆಗ್ ನೀರ್, ಈಸರಗ್ ನೀರ್, ನಾರ್ಣೆರೆಗ್ ನೀರ್, ತರೆಕ್ ನೀರ್, ಬೆರಿಕ್ ನೀರ್ಂದ್, ಅಕುಲು ನಂಬಿಂಚಿತ್ತಿನ ದೇವೆರ್ನ ಪುದಾರ್ ಪನೊಂದ್ ನೀರ್ ಮೈಪುವೆರ್. ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆಗ್ ದೂಸಿಲ ದೂಸಿಲ ನೀರ್ ಪಾಡ್ನಗ ತಾರೆಗ್ ನೀರ್, ಬಾರೆಗ್ ನೀರ್, ದೋಟಗ್ ನೀರ್, ಖಂಡಗ್ ನೀರ್, ಬೆಂಡೆಗ್ ನೀರ್, ಲತ್ತಂಡೆಗ್ ನೀರ್, ಆನೀರ್, ಈ ನೀರ್, ಮಾತ್ತೈಕ್ಲಾ ನೀರೋ ನೀರ್.

○ ○ ○ ○

ಈ ಒಂಜಿ ಅರ್ತಿ ಕುಸಾಲ್ದ... ಪದಟ್,

ಪೊತ್ತ ಪೊತ್ತ ನೀರ್‌ಡ್... ಬಾಲೆದ ಪೊತ್ತೆಲ್ ಪೊತ್ತ್‌ದ್ ಪೋಂಡೆ !

ಕೊದ್ಪ ಕೊದ್ಪ ನೀರ್ಡ್... ಬಾಲೆದ ಕೂಜಲ್ ತಾರುಂಡೆ!

ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ನೀರ್‌ಡ್... ಬಾಲೆದ ಬೆರಿತ ಚೂಲಿ ಜಾರುಂಡೆಂದ್... ಬುಲಿಪಡ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪಡ ನಿನನ್ ಮೀಪಾಯಿನ ತೂಟೆಗ್ ದಂಟೆಡ್ ಹಾಕ್‌ಗ.

ನಿನನ್ ಮೀಪಾಯಿನ ಕೈಕ್ ತೂತ ಕೊಳ್ಳಿಡ್ ಬರೆ ಪಾಡ್ಗ.

ನಿನನ್ ಮೀಪಾಯಿನ ತಾಟೆಗ್ ಉಜ್ಜೆರ್‌ಡ್ ನೋಪುಗಂದ್

ಬುಲಿಪಡ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪಡಂದ್ ಮಾನಾದ್... ತರೆಕ್-ಮೈಕ್ ಬಿಗಿತ್ತ್‌ದ್ ಕುಂಟು ಸುಂದ್‌ದ್... ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ನಾಗ.. ಬುಲ್ತ್-ಬುಲ್ತ್‌ದ್ ದೊಂಡೆ ಬಚ್ಚಿದ್ ಪೋಯಿನ ಬಾಲೆ ಅಪಗನೆ ನಿದಿರೆಗ್ ಜಾರುಂಡು.

ಕೆಲವೆರ್ ಮೀತ್ ಬೈದಿನ ಬಾಲೆದ ಮೈ ಒಚ್ಚಂದೆ... ಎಣ್ಣೆ-ನೀರ್‌ಡೇ ಮಲ್ಲೆ ಆವಡ್‌ಂದ್, ಅಂಚನೆ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುವೆರ್. ಕೆಲವೆರ್ ಲೊಭಾನದ ಪುಗೆ ಪತ್ತ್‌ದ್... ಪೇರ್ ಕೊರ್ದ್ಯ್, ಬಾಲೆನ್ ಐತ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಜಪುಡಾವೆರ್.

ಬಾಲೆ ನಿದಿರೆಡ್ ಕಿಟ-ಕಿಟ ತೆಲಿಪುನು..

ಒರ ಒರ ಪೋಡಿದ್ ದುಡಿನ್ ಪಿಂಟಾದ್ ಬುಲಿಪುನು.

ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ಪುನ ಬಾಲೆನ್ ಅಪ್ಪೆ ಆಯಿನಾಲ್ ತೂಂಡಲಾ ದಿಟ್ಟಿ ಬೂರುಂಡುಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್. ತೂಪುನಾಂಡಲಾ ಬಾಲೆದ್ ಪೂವಲ್ ತೂದು... ಮೋನೆ ತೂವೊಡುಗೆ.

ಪೋಯಿ ಜನ್ಮದ ಘಟನೆಲೆನ್ ಉಂಡು ಮಲ್ತಿನ ದೇವೆರ್ ಬಾಲೆಗ್ ನೆಂಪು ಮಲ್ಪುನಗ... ಐತ ಸುಖ್-ಕಷ್ಟೊದ ಪ್ರಸಂಗಲೆನ್ ನೆನೆತ್‌ದ್ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪುಂಡುಗೆ, ತೆಲಿಪುಂಡುಗೆ.

ನನೊಂಜಿ ಹೇಳಿಕೆದ ಪ್ರಕಾರ ಅಪ್ಪೆ ತೈತಿನ ಕನ ಬೂರ್ನಗ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪುಂಡುಗೆ, ಅಪ್ಪೆ ಪೇರ್ ಕೊರ್ಪುನ ಕೆನ ಬೂರ್ನಗ ಬಾಲೆ ತೆಲಿಪುಂಡುಗೆ.

ನಿದಿರೆದ ಬಾಲೆನ್ ಅಪ್ಪೆ ತೂವೊಡಾಂಡ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪೆನ ದಿಟ್ಟಿ... ಬಾಲೆಗ್ ಕಂತನ್, ಕಂತ್‌ಂಡ... ಬಾನ್ ಪುಡಾದ್ ತೂ-ತ ಬರ್ಸ ಬರು. ಮುಗಲ್ ಕಡಲಾವುಂದ್ ತರೆತ್ತ್-ಕಾರ್ಮುಟ್ಟ ಪೂಜಿದ್, ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ನೆಲಕ್ಕ್ ಊರ್‌ದ್ ನೆಟ್ಟಿ ದೆಪ್ಪೆರ್.

೦ ೦ ೦ ೦

ನನ. ಬಾಲೆಗ್ ನಾಲ್ಯೆನ್ ತಿಂಗಲಾನಗ.. ಪಿದಾಯಿ ಲೋಕದ ಪಚ್ಚೆ ಪಜಿರ್‌ನ್ ತೂದ್, ಪಚ್ಚೆ ಪಚ್ಚೆ ಉರ್ಜುವ. ಪ್ರಪಂಚ ಜ್ಞಾನ ವಂತೆ ವಂತೆ ತೆರಿಪುನ ಪೊರ್ತು. ಇರೆ ಪಂದುನ... ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ಗೆಲ್ಲ್ ಮಾಲುಲೆನ್ ದೃಷ್ಟಿ ಕೊರ್ದ್ಯ ಭೂತ ಬುಡ್ದು ತೂನಗ, ಅಪ್ಪೆ ಆಯಿನಾಲ್ ತನ್ನ ಪುಂಡಿದ ಬಿರೆಲ್ನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಮಡ್ತ್‌ದ್, ಗುಬ್ಬಿ.. ಗುಬ್ಬಿ... ಗುಬ್ಬಿ

- ಪೊರ್ಲುದ ಗುಬ್ಬಿ, ಮರ್ಲ್‌ದ ಗುಬ್ಬಿ (ಗುಬ್ಬಿ, ಗುಬ್ಬಿ,ಗುಬ್ಬಿ)

ಬಂಗಾರ್ ಕೊಣ ಗುಬ್ಬಿ । ಬೊಳ್ಳಿ ಕೊಣ ಗುಬ್ಬಿ
ಮುತ್ತು ಕೊಣ ಗುಬ್ಬಿ । ಪಕಲ ಕೊಣ ಗುಬ್ಬಿ
ರತ್ನ ಕೊಣ ಗುಬ್ಬಿ । ವಜ್ರ ಕೊಣ ಗುಬ್ಬಿಂದ್

ಪಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ಕೈತ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಬುಡ್ಪಾದ್ . . ಮಡಿಪುನಗ . . . ಬಾಲೆಗ್ ಚೋದ್ಯ ತೋಜಿದ್ ಬುಲಿಪುನೆನ್ ಮಾತ್ರ ಬುಡ್ಪುಂಡು. ಬಾಲೆದ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಬುಡ್ಪಾವೊಂದು,

ಒಂಜಿ ಮಂಜೊಟಿ । ರಡ್ಡ್ ಮಂಜೊಟಿ ।
ಕಂಕಣೆ ಮರಂಕಣೆ । ಗಲ್ಲ, ಬಾಯಿ ।
ಮೂಂಕು ಪಿಳಿ–ಪಿಳಿ । ಮೈತ ಬೊಟ್ಟು ।
ನಿನ್ನ ಜುಟ್ಟು । ಬನ್ನದ ಟೊಪ್ಪಿ. ।

ಈ ಪದಟ್ ಒಂಜಿ ಸಾಲ್‌ಡ್ದ್ ಒಂಜಿ ಸಾಲ್‌ಗ್ ದಾದಲ ಸಂಬಂಧ ಇಜ್ಜಿಡಲ ಬಾಲೆದ್ ಕೈತ್ತ ಮುಡುನ್ ಅಂಚಿ–ಇಂಚಿ ತಿರ್ಗಾದ್ ಕಂಕನೆ – ಮರಂಕನೆ ಪಾಡ್ದ್ ಗೊಬ್ಬಾವೆರ್. ಅಂಚನೆ ತನ್ನ ಕೈಟ್ ಪುಂಡಿ ಮಡಿಪುನ, ಬುಡ್ಪಾವುನ ಗೊಬ್ಬುಲೆನ್ ಕಲ್ಪರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ಅಂಚನೆ ಬಲತಕೈನ್ ತಾಮರೆದ ಪೂ–ತ ಲೆಕ್ಕ ಅರ್ಲಾದ್
ತಾರಾಮ್ಮಯ್ಯ... ಪೊಲ್ಲುಕೈ ತೋರಮ್ಮಯ್ಯ
ಚಂದಿರ ಮಂದಿರಡ್.. ನಿನ್ನ ಪಲಯೆನ ಇಲ್ಲಡ್
ಲಿಂಬೆದ ಪರ್‌ಂದ್ ಇದ್ದಿಕೆರೆ ಇದ್ದಿಕೆರೆ!
ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ.. ಪೊಲ್ಲು ಕೈ ತೋರಮ್ಮಯ್ಯ
ಬೊಲ್ಲಿದ ಮಂದಿರಡ್... ನಿನ ಪಲಿನ ಇಲ್ಲಡ್
ಬಾರೆದ ಪರ್‌ಂದ್ ಇದ್ದಿಕೆರೆ ಇದ್ದಿಕೆರೆ!
ತಾರಮ್ಮಯ್ಯ ಪೊಲ್ಲುಕೈ ತೋರಮ್ಮಯ್ಯ

ಬಂಗಾರ್‌ದ ಈ ಪುಂಡಿಡ್ ಬರ್ಸದಲೆಕ್ಕ ಪುಷ್ಪ ಬಿರ್ಕಲೆ.. ಪಣವು ಬಿರ್ಕಲೆಂದ್

ಬಾಲೆದ ಕೈತ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಅರ್ಲಾದ್... ಬೊಕ್ಕ ಪದತ ಕಡೆಟ್... ಬಾಲೆದ ಅಂಗೈಕ್ ಕ್ರಿಚಿಲ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಅಂಚನೆ ಬಾಲೆಗ್ ಕ್ರಿಚಿಲ್ ಕೊರ್ಪುನ ನನೊಂಜಿ ಪದ ಉಂಡು. ಮಟ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ಬಾಲೆನ್ ಕುಲ್ಲಾದ್.. ಐತ ಅಂಗೈತ ಒಂಜೊಂಜೇ ಬಿರೆಲೆನ್ ತಿರ್ಗಾದ್ ಪೆತ್ತ–ಕಂಜಿ, ಎರ್ಮೆ, ಎರ್ಮೆದ ಕಂಜಿ, ಬೊಕ್ಕ ಕೊಂಬಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಮುಟ್ಟುದು ನೆಕ್ಕ್ ಬೈ ಪಾಡುನ ಏರ್? ಕುಡು ಪಾಡುನ ಏರ್? ಯಾನ್ ಒರಿ ಉಲ್ಲೆತ್ತ ಪಂದ್ ಕುಡು ಕುಡು ಕುಡುಂದ್ ಬಿರೆಲ್‌ಡ್.. ಕೈತ ಮಿತ್ತ್ ಮಿತ್ತ್ ಕ್ರಿಚಿಲ್ ಕೊರೊಂದು ತೋಳ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್.. ಕಿತ–ಕಿತ–ಕಿತ ಪನ್ನಗ... ಬಾಲೆ ಬೊಚ್ಚುಬಾಯಿ ಬುಡ್ದ್ ಕುಟು–ಕುಟು ತೆಲಿಪುಂಡು. ಇಂಚನೆ ಕ್ರಿಚಿಲ್ ಕೊರ್ಪುನ ನಲ್ಪೆನ್ ಪದಕುಲುಂಡು.

ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬಾಲೆ ಜೀವೊದ ಬಲ್ಲ್. ಕರ್ಲ್ಡ್ ಕೊಡಿತಿನ ತೆಗಲೆ. ಆಲ್ ಪೆದಿಮೆತ್ತಿ ಲಕ್ಕಿ ಬೊಕ್ಕ ದುಂಬುದಲೆಕ್ಕ ಇಡೀ ದಿನ ಬಾಲೆನ್ ಮಾನಾವೆರೆ – ಗೊಬ್ಬಾವೆರೆ ಅಲೆಗ್ ಪೊರ್ತು ಇಜ್ಜಿ. ಇತ್ತೆ ಪೊರ್ತು ಇತ್ತ್ಂಡಲಾ ಬಾಲೆಡಪ ಪದ ಪಂದ್ ಗೊಬ್ಬಾವೆರೆಗ್ ಅಪ್ಪೆಡಿಕ್ಲೆಗ್ ಮೋಕೆ ಇಜ್ಜಿ. ಬಾಲೆ ಬುಲ್ತುಂಡ ಸಿ.ಡಿ.ಡ್ ಟೇಪ್‌ರೆಕಾರ್ಡ್‌ಡ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರೆಯಾಮ್ಸ್ ಪದಕ್ಲೆನ್ ಕೇನ್ಪಾವೆರ್.

ಅಪ್ಪೆ ಪೆದಿಮೆತ್ತಿ ಲಕ್ಕಿ ಬೊಕ್ಕ... ಬಾಲುಲೆನ ಹೆಚ್ಚದ ತಮೆರಿ ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿನಾಕ್ಲೆನ ಪುಗೆಲ್‌ಗ್ ಬೂರುಂಡು. ಪುರುಬಾಲೆ ಪೆಜ್ಜೆ ದೀನಗ ಅಜೆ ತತ್ತ್‌ದ್ ಬೂರುನಗ., ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿನ ಮೈತ ಬೆಪ್ಪು ಬೋಡು. ಆಕುಲೆಗ್ಲ ಆತೇ ಪೊರ್ತು ಪೋವರೆಗ್ ಪುಲ್ಲಿನ ಸಿಕೆ ಬೋಡು.

ಅಪ್ಪೆ–ಅಮ್ಮೆಗ್ ಬೆಚ್ಚ ನೆತ್ತೆರ್, ನೂದು ಬೇಲೆಲೆಡ್ಡ್ ಗಂಟೆ ಕಟ್ಟೆ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ಮಾನಾವುನಾತ್ ಪೊರ್ತುಲಾ, ತಾಲ್ಮೆಲಾ ಉಪ್ಪಂದ್. ಹೆರಿಯಾಕ್ಲೆನ ಉರು ಮಾಜಾವೆರೆಗ್ ಪುರುಬಾಲೆನೇ ಕೈತ ದಂಟೆ. ಆಕುಲೆನ ಪಿರಾವುಡೇ ಪೋಪೆರ್. ಬಾಲುಲೆನ ಬೋಡು ಬೊಡ್ಚಿಲೆನ್ ಕೇನ್ವೆರ್. ಆನೆ ಆಪೆರ್– ಕುದ್ರೆ ಆಪೆರ್, ಉಪ್ಪು ಮೂಟೆ ಮಲ್ಪೆರ್,ಕಕ್ಕೆ–ನಾಯಿ ತೋಜಾದ್.. ನುಪ್ಪುದ ಗುಲ್ಲೆ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಕಥೆ–ಪದ ಪನ್ಪೆರ್. ಬಾಲೆ ಮಲ್ಲೆ ಆಂಡಲಾ... ಜಕ್ಕೆಲ್‌ಡ್ ತುಂಬುದು ತಿರ್ಗುವೆರ್. ಬಾಲೆ ದಾದ ಪೋಕ್ರಿ ಲೂಟಿ ಮಲ್ತ್ಂಡಲಾ ಅಕುಲೆಗ್ ಪೊರ್ಲು. ಪೆಟ್ಟ್ ಪಾಡುಜ್ಜೈರ್. ನೆರ್ಪುಜೆರ್, ಸಮಾಧಾನೊಡು ಬುದ್ಧಿ ಪನ್ಪೆರ್, ಜೋಕೆ–ರಾಂಕೆಡ್ ತೂಪೆರ್.

ದಿಕ್ಕೆಲ್ಗೊಂಜಿ ಕೊಳ್ಳಿ ಬೋಡು, ಇಲ್ಲಗೊಂಜಿ ಅಜ್ಜಿ ಬೋಡುಂದು ಗಾದೆ ಪಾತೆರ ಉಂಡಾಯಿನ ಈ ಸತ್ಯಗಾದ್ರ ಆದಿಪ್ಪು. ದಿಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಗಮೆಲುನ ಕೊಳ್ಳಿ ಇತ್ತ್ಂಡ.. ಕುಡ–ಕುಡ ತೂ–ಮಲ್ಪರೆಗ್ ಭಂಜ ಉಪ್ಪುಜ್ಜಿ. ಅಂಚನೇ ಇಲ್ಲಡ್ ಅನುಭವೊದ ತುಪ್ಪೆ ಪನ್ಪುನ ಅಜ್ಜಿ ಇತ್ತ್ಂಡ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆಗ್ ವಾ ಭಂಜಲಾ ತೋಜಂದ್. ಇತ್ತೆದ ಅಪ್ಪೆಡಿಕ್ಲೆಗ್ ಬಾಲೆನ್ ಮೋಕೆಡ್ ಜೋಕೆಡ್ ಮಾನಾವುನ, ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಪದ ಗೊತ್ತಿಜ್ಜಿಡಲ ಮಲ್ಲೆ ಇಜ್ಜಿ. ಆಂಡ ತನ್ನ ನೆತ್ತೆರ್‌ದ ಕುರ್ಲೆನ್ ಕೊಡಿ ಬಾಲೆನ್ ತಾಂಕರೆಗ್, ಮಾನಾವರೆಗ್ ಜನ ದೀಪುನವು ಮಾತ್ರ ಮಲ್ಲ ತಪ್ಪು. ಉಂದೆಕ್ ಆ ದೇವೆರ್ಲ ಮಾಪು ಕೊರಯೆರ್.

ಅಂಚಾದ್.. ಪುರುಬಾಲೆಲು ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಅಜ್ಜಿನ ಪಿರ–ದುಂಬುಡ್ ನೇಲೊಂದಿಪ್ಪೆರ್. ಬಾಲುಲೆಗ್ ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿ ಬಾಕಿಲ್ ದೆತ್ತ್ ದೀತಿನ ವಿಶ್ವಕೋಶ. ಅಕುಲೆಗ್ ಪಂಡಿನಾತ್, ಮುಗಿಯಂದಿನ ವಿಷಯಲು, ಕೇಂದಿನನೇ ಕೇನರೆಗ್ಲ.. ಬಾಲುಲೆಗ್ ಬೊಡಿ ಇಜ್ಜಿ. ಬಾಲುಲೆಗ್ ಐತ ಪಾತೆರನ್.. ಕೇನರೆಗ್ ಜನ ಬೋಡು. ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲುಲೆನ ವಾ ಚಾಕರಿ ಮಲ್ಪರೆಗ್ಲ... ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿಗ್ ಉರು ಇಜ್ಜಿ. ವಂಸೊದ ತೆಗಲೆಗಾದ್ರ ಅಕುಲು ದೈವ–ದೇವೆರೆಗ್ ಪಂಡಿನ ಪಟ್ಟ–ಪರಕೆಲು ಉದ್ದಡ್ ಉಪ್ಪುನೈಕ್ಲಾ ಉಂದುವೆ ಕಾರನ ಆದಿಪ್ಪು.

ಬಾಲೆ ಕಂಕನೆ – ಮರಂಕನೆ ಬೂರುನ, ಬಂಜಿ ತೇಶ್ ಒಡ ಒಚ್ಚೊಂದು ದುಂಬು ಪೋಪುನ... ಡೊಂಗಲ್ ಕಾರ್‌ಡ್ ಪೋಪುನ... ಪತ್ತ್ ತಿಂಗಲ್‌ಗ್ ಪತ್ತ್ ಪಜ್ಜೆ ಪಾಡುನ.. ಬೂರೊಂದು–ಲಕ್ಕೊಂದು ನಡಪುನಂಚಿನ ಬಾಲೆ ಕಲ್ಪುನ ಒಂಜೊಂಜಿ ವಿದ್ಯೆಲಾ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆಗ್ ಕುಶಿಕನಪಿನಂಚಿತ್ತಿನವು.

ಬಾಲೆ ಕಲ್ಪುನ ಒಂಜೊಂಜಿ ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲ್‌ದ ವಿದ್ಯೆಲೆಗ್ಲ ಆನಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಪರ್ಬ. ಪಾಯಸದ ಉನಸ್, ಪಡಸಾಲೆದ ತಡ್ಯದಂಟುನಾನಿ ಇಲ್ಲದ ದೇವೆರೆಗ್ ವಿಸೆಸ ಪೂಜೆ ಮಲ್ಪೆರ್.

ಬಾಲೆನ್ ನಮ ಕಾರ್‌ದ ಪಾದೊಡು ಕುಲ್ಲಾದ್ ಐತ ಕೈಕ್ಲೆನ್ ನಮ ಕೈಟ್ ಪತ್ತೊಂದ್ ಕಾರ್‌ನ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆನ್ ನಮಾ ಮಿತ್ತ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ತಿರ್ತ್ ಮಲ್ತ್ ಗೊಬ್ಬಾನಗ.

ಪಣಿ ಕಿರೀಲ – ನೀರ್ ದುಸೀಲ – ಬಾರೆಗ್ ನೀರ್, ತಾರೆಗ್ ನೀರ್
ಕಂಡೊಗು ನೀರ್ ದೋಟಗ್ ನೀರ್ – ಬಾಲೆದ ಪೀಂಕಣ್ ದೆಕ್ಕರೆ ನೀರ್
ಬಟ್ಟಲ್ ದೆಕ್ಕರೆ ನೀರ್ – ಬಾಲೆದ ಒರ್ಬಡಿ ಅರ್ದರೆ ನೀರ್
ಬಾಲೆ ಮೀಪಾಯರೆ ನೀರೋ ನೀರ್ ಕಾಂಕೂಕೂರ್‌ಲೂರ್ಲ್ದೀಸೀರ
ನೀರ್ ದುಸೀಲ ನೀರೋ – ನೀರ್

ಇಂಚ ಕುಲ್ಲುದು ಅತ್ತಡ ಜೆತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ಕುಲ್ಲಾದಿನ ಕಾರ್‌ನ್ ತಿರ್ತ್ ಮಿತ್ತ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಗೊಬ್ಬಾವೆರ್.

○ ○ ○ ○

- ಉರ್ಚರೆ ಪೋಯೆ । ಪಿಂಕಾನ್ ದೆಕ್ಕರೆ
  ಒಡಾರಿನಡೆ ಪೋದು । ನೀರಲ್ಯೆ ನಟ್ಟ್‌ಯೆ.
- ಗಾಲಿಗ್ ರಾವೊಂದ್ ಕುದ್ರೆಡ್ ಕುಲ್ಯೆ, ಬುಡೆದಿನ ಇಲ್ಲಡ್ ಗಡಾಯಿ ಬುಡೊಂದ್
  ಮುಡಾಯಿ–ಪಡ್ಡಾಯಿ ಪೋಯೆ, ಬಂಜಿಗ್ ನುಪ್ಪು ದಾಂತೆ, ಮಂಡೆಗ್ ಕೈ ದೀಯೆ.

ಈ ಪದಕುಲೆನ್ ಅಭಿನಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆಗ್ ಪಂದ್ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನವು.

ಬಾಲೆದ ಕಾರ್ ಪೆಜ್ಜೆ ದೀದ್ ಗಟ್ಟಿ ಆವರೆಗಾದ್ರ ಥೆಯ್ಯ ಥೆಯ್ಯ ಥೆಯ್ಯ ತಾ–ಥೆಯ್ಯ–ಥೆಯ್ಯ–ಥೆಯ್ಯ ನಲ್ಪು ಬಾಲೆ ನಲ್ಪು.. ಬೇಲೆ ಕಲ್ವ ನಲ್ಪ್,, ಬಕ್ಕಣ್ ಬಾಯ್ ಬುಡ್ದ್ ನಲ್ಪು, ಜೊಲ್ಲೆ ಕಾರೊಂದು ನಲ್ಪು ಪನ್ನಗ, ಬಾಲೆ ತನ್ನ ರೆಡ್ದ್ ಕೈಟ್ ತಾಟಿ ಬೊಟ್ಟೊಂದು ಜೊಲ್ಲೆ ಕಾರೊಂದು ತೆಲಿತೊಂದು... ಮೈ ಮರ್ಲ್‌ದ್ ತಕ–ತಕ ನಲ್ಪುಂಡು. ಅಪಗ ಆನ್ ಬಾಲೆ ಅದಿತ್ತ್‌ಂಡ

ಆಡಾವೊಂದ್ ಬತ್ತೆ.. ಬೊಗ್ರೆ । ಗಣ ಗಣ ಗಂಟಾಮಣಿ
ಆಡಾವೊಂದು ಬತ್ತೆ.. ಪೊತ್ತೆಲ್‌ಕುಡ್ವೆಂದ್ ಪದ ಪನ್ಪೆರ್.
ಚರಿಟಾ.. ಉರುಟಾ ತೊಮ್ಮೆ ಉಲಾಯಿ ಪೋದಿತುಂಡಾ
ಎನ್ನ ಬಾಲೆದ ಮುಂಚಿ ಇದ್ದಿ.. ಓಡೆ ಪೋಂಡುಣಿ?

ಕಜಿಪುಗು ಪಾಡಿಯೆರ್‌ಣಿ? ಮಿಂಡಿನಡೆ ಪೋಯೆನಣಿ? ಚಳಿಟ್ ಮುರುಂಟ್ನಣಿ? ನಿನ ಬುಡೆದಿಗ್ ಬೋತ್ರಿಯಣಿ?

– ಈ ಪದಟ್ ಲೈಂಗಿಕತೆದ ಸುಲಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಮಿಂಡಿನ ಕೈತಾಲ್ ಪೋವಡ ಪನ್ಪುನ ಎಚ್ಚರಿಕೆದ ತಿರ್ಲ್ ಉಂಡು.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಅಂಚನೆ ಮಾಮಿ... ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆದ ನೆರ್ಪಾಟಿಕೆದ ಪದ ಇಂಚ ಉಂಡು.
ಏರಣ್ಣ ಮಾಣಿ ? ಈ ಎಲ್ಲ್ಯ ಪುಳ್ಳಿ
ಜೇಗ್ ಬತ್ತ ಮಗ? ಅಳೆಕ್ ಬತ್ತೆ ಮಾಮಿ.
ಅಳೆ ಇದ್ದಿ ಮಗ, ಸೈತೆ ಪೋಲ ಮುಂಡೆ.
ಜಾದೊ ಪಂಡ ಮಗ? ಪೋಪೆ ಪಂಡೆ ಮಾಮಿ

ಮಾಮಿ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆದ ಕಲ್ಪ ಕೋಮಾಟಿಕೆದ ಪಾತೆರಲು ಒಂಜೈಕ್ ಒಂಜಿ ಸಂಬಂಧ ಇಜ್ಜಿಡಲ.. ಬಾಲೆನ್ ಮಾನಾವರೆಗ್ ಆಕುಲೆಗ್ ಅರ್ಥ ಬೋಡುಂದ್ ಇಜ್ಜಿ.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಬಾಲೆದ ಬಿರೆಲ್‌ಲೆನ್ ತಿರ್ಗಾವೊಂದು ಪನ್ಪುನ ನನೊಂಜಿ ಪದ :–
ಉನ್ಕ–ಉನ್ಕಂದ್ ಪಂಡೆ । ಒಲ್ತು ಉನ್ಪುನಂದ್ ಪಂಡೆ
ಸಾಲ ಕೊಂಡುಬರ್ಕಂದ್ ಪಂಡೆ । ಸಾಲ ಬೂಟುನೇರ್‌ಂದ್ ಪಂಡೆ
ಕುಂಟೆ ಆವಡ್ ಕುರುಡೆ ಆವಡ್
ಕೊಂಬ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ತಿರ್ಗಾವೊಂದು
ತಾಂಟೆ ಆವಡ್ – ಮೋಟೆ ಆವಡ್

ಯಾನೊರಿ ಉಲ್ಲೆತ್ತ.
ಅಜ್ಜೆರೇ ಬೈ ಪಾಡ್ಲೆ, ನೀರ್ ಪಾಡ್ಲೆ
ಕಾಡ ತೊಪ್ಪುಗು ತೋಡ ನೀರ್
ಕುಡೋ ಕುಡೋ ಕುಡೋಂದ್ ಕ್ರಿಚಿಲ್ ಪಾಡೊಡು.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಮಮ್ಮಗೊಂಜಿ ಕಾಸ್ । ತಿಗಕ್ಕೊಂಜಿ ಕಾಸ್
ನೈಕೊಂಜಿ ಕಾಸ್ । ಪೇರ್ಗೊಂಜಿ ಕಾಸ್

ಅಜ್ಜೆರ್ ಕೊರ್ತಿನಕಾಸ್ ದಕ್ಕ್‌ದ್ ಪೋಂ..ಡುಂಡ್ ಪನ್ನಗ . . . ಬುಲಿಪುನ . . ಬಾಲೆದ ದುಡಿ ದು:ಖಡ್ ಒರ್ದ ಆಪುನ ಪೊರ್ಲುನ್ ತೂಪುನವು ಮೈ ಮರ್ಲ್ ಮಲ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನವು .

ಇಂಚನೆ ನನೊಂಜಿ ಪದ ಉಂಡು.

ಬೆಲ್ಲ ಕನ ಮಗ – ಪಾಕಗ್ ಬೂರುಂಡ!
ನೀರ್ ಕನ ಮಗ – ಗುವ್ವೆಲ್‌ಗ್ ಬೂರುಂಡ!
ತಿಗ ಕನ ಮಗ – ತುಂಬಿ ಚುಚ್ಚಿಂಡ!
ತಾಸೆ ಕನ ಮಗ – ಬೆರಿ ಪೂಡಾಂಡ!
ಮಣ್ಣ್‌ದ ಬಾಲೆನ ಎನ್ನ . . . ಬುಲಿಪಡಮ್ಮ ಬುಲಿಪಡ (ಕೊಂಬ ಬೆರಲ್)
ತಾಂಟೆ ಆವಡ್ ಮೋಂಟೆ ಆವಡ್ ಯಾನ್ ಒರಿ ಉಲ್ಲೆತ್ತ
ಬೆಲ್ಲ ಕನಪೆ, ನೀರ್ ಕನಪೆ, ತಿಗ ಕನಪೆ,
ಕುಡು ಕುಡು ಕುಡುಂದ್ ಬಾಲೆದ ಮುಡುತಡಿ ಕ್ರಿಚಿಲ್ ಪಾಡುವೆರ್.

ಬಾಲೆನ್ ಮುಟ್ಟೆಲ್‌ಡ್ ಕುಲ್ಲಾನಗ . . ಐತ ಅಂಗೈನ್ ಐತ ತುಡೆಕ್ ಬೊಟ್ಟಾವೊಂದು
ಮುಪ್ಪ ಕುಳ್ಳ ಪೂಚ (ಮಾಣಿ ಆದಿತುಂಡ್ ಪೂಚಿ)
ಆಳೆ– ಮೋಳೆ ಸುದ್ದಿ ಪಾತೆರ್ಗ. ಸುಣ್ಣ ಪೂಜಿದ್ ತಮ್ಮೆ ತಿನ್ಕ
ಚಿಂಬರಪ್ಪ ಗಾಳಿ ಬೀಸ್‌ಗ.

ಪೂಚಿಲ ಪೂಚಿಲ ರಾಜ ಮಾರ್ಗೊಡು ಕೈ ಪತೊಂತ್ ಹೆಬ್ಬಾಕಿಲ್ಡ್ . . . ಪೋಯೇ. .ಪುಗ.

ಕಡೆತ ಸಾಲ್ ಪನ್ನಗ ಬಾಲೆದ ಕೈನ್ ತರೆತಮಿತ್ತ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಜೋಡಿಸಾದ್ ಪತೊನ್‌ವೆರ್.

ಬಾಲೆ ಪಂಡ ನಮನ್ ಮಂಗ ಮಲ್ಪುನ ಜೀವೊದ ಕೊಡಿ. ಐತೊಟ್ಟುಗ್ ಮನಿಪಂದೆ ಬಾಯಿಗ್ ಬೀಗಪಾಡ್ದ್ ಕುಲ್ಲರೆಗಾವ? ಬಾಲೆಲೆನ್ ಮೋಕೆಡ್ ಸಾರ ಪುದಾರ್‌ಡ್ ಲೆಪ್ಪುವೆರ್. ಲೋಕಡ್ ಬಿಲೆಬಾಲುನ ಸೊತ್ತುಲು ಮಾತಾ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಗ್ ಪುದಾರ್‌ಂದೇಲೆಕ್ಕ.

ಬಾಲೆದ ಬಂಜಿಗ್ ಬಡವತ್ತಡ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ನಗ. .

ಭೂರಿ ಭೋಜನ ಅಂಪರೆ । ಕುಕ್ಕೆ ಲಿಂಗನ್ ಸೂಕ

ಕುಮಾರಧಾರೆಡ್ ಮೀಕ । ಒಡೆ ಪರಮಾನ್ನ ತಿನ್‌ಕ.

ಚಾಮಿ ದೇವೆರೇ ಸುಬ್ಬರಾಯರೆಗ್... ಭೋಜನ.ಭೋಜನ

ಭೋಜನ್ ಭೋಜನ್...ಂದ್ ಕೈತ ಗುಲ್ಲೆನ್ ಬಾಲೆದ ಬಾಯಿಗ್ ಗುಳಂ ಪಾಡ್ವೆರ್.

ಅಂಚನೆ... ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನ ಮಾತೆರ್ನಲ ಪುದಾರ್ಪಂದ್.. ಕೈತ ಗುಲ್ಲೆನ್ ಬಾಲೆಗ್ ಮಾಣಾದ್ ಉನ್ಪಾವೆರ್. ಬಾಲೆಗ್ ಕೂಲಿ ಬತ್ತಿ ಬೊಕ್ಕ ನುಪ್ಪುನು ಬಾವಡೆಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮಂತ್‌ಡ್ ಸಣ್ಣ ಕಡೆದ್ ಐಕ್ ನೈತ ಪಸೆ.. ರೆಡ್ಡ್ ಉಪ್ಪು ಪಾಡ್ದ್.. ಉಂಡೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನೆಲಟ್ ಪಾಡ್ವೆರ್‌ಗೆ. ಅವೆನ್ ಬಾಲೆ ಪೆಜ್ಜಿದ್ ತಿನ್ನ್‌ಂಡ ಮೈಕ್ ಪತ್ತುಂಡುಗೆ. ಆಂಡಲಾ ಬಾಲೆಗ್ ಬಂಜಿಗ್ ಹಾರ ದೆತೊನ್ರೆಗ್ ಜಿಂಜ ಉರು. ಅಪ್ಪೆನ ಪೇರ್ ಬೋಡುಂದ್ ಪನ್ಪುನ ಛದಿ. ಅಪ್ಪೆ ಒಲ್ಪ ಕುಲ್ಲಡ್.. ವಾ ಬೇಲೆ ಮಲ್ತೊಂದಿಪ್ಪಡ್. ಮಿರೆತ ಮದೆತ ಸಿರೆಂಗ್‌ನ್.. ರಾಕೆನ್ ಬದಿಗ್ ಮಲ್ತ್‌ದ್.. ಎಂಚಾಂಡಂಚ ಪೇರ್ ಪರ್ಪುನವು ಬಾಲುಲೆನ ಬಿಸ್ರಾತಿಕೆ.

ಬಾಲೆಗ್.. ಬೇತೆ ವಾ – ಹಾರ ಕೊರಂದೆ, ದುಂಬುದಾಕ್ಲು.. ಐನ್ ವರ್ಷ ಮುಟ್ಟ ಬಾಲೆಗ್ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಮಾತ್ರ ಕೊರ್ದು ಮಲ್ಲೆ ಮಲ್ತಿನಾಕ್ಲು ಉಲ್ಲೆರ್.

ಪೇರ್ ಬಾಲೆಗ್ ಕೊರೊಂದೇ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಬರ್ಪುಂಡು ಬೊಕ್ಕ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬೇಗ ಗಬ್ಬ ಬರ್ಪುಜ್ಜಿಂದ್ ಇತ್ತೆದ ಡಾಕ್ಟರ್‌ನಾಕ್ಲು ಪನ್ಪೆರ್. ಅಂಚ ಈ ಸತ್ಯನ್ ನಮ ದುಂಬುದ ಅಪ್ಪೆಡಿಕುಲು ತೆರಿದಿತ್ತೆರ್. ಈ ವಿಷಯಡ್ ಅಪ್ಪೆಯಡಿಕ್ಲೆಗ್ ನಾಸಿಕೆ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಆಕುಲೆನ ಪೊರ್ಲು ಮೈಕಟ್ಟ್ ಹಾಲಾಪುಂಡು ಪನ್ಪುನ ಪೋಡಿಗೆಲ ಇತ್ತಿಜ್ಜಿ. ಇತ್ತೆದಾಕ್ಲು ಬಾಲೆಗ್ ಪೇರ್ ಕೊರಿಯರೆಗ್ ಪಿರ–ದುಂಬು ತೂಪೆರ್.

ಐಕಾದ್ರ... ಇತ್ತೆದ ಬಾಲುಲೆಗ್ ಕುಪ್ಪಿದ ಪೇರೇ ಗತಿ. ಮಿರೆ ಪೇರ್ನ್ ಕಾಯ್ಪೊಡ? ಬೆಚ್ಚ ಮಲ್ಪೊಡ? ಕುಪ್ಪಿ ದೆಕ್ಕೊಡ? ಗೂಪುಂಡ ? ಹಾಲಾಪುಂಡ? ಇಂಚಿನ ವಾ ಪೋಡಿಗೆಲಾ ಇಜ್ಜಿ. ಮಿರೆ ಪೇರ್ನ್ ನೆನಪುನಗ.. ಬಾಲುಲೆಗ್ ಕೊರೊಲಿಂದ್ ಆ ದೇವೆರ್, ಅಪ್ಪೆಡಿಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರ್ತಿನ ವರ. ಈ ಕ್ರಮಟ್ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೆನ ಸಂಬಂಧ ಅಖೇರಿಮುಟ್ಟ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಆ ಮೋಕೆದ ಕೊಲ್ಕೆ ಏಪಲಾ ಕಡಿಪುಜಿಂದ್ ವಿಜ್ಞಾನಿಲು ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಪನ್ತೆರ್.

o o o o

ಆ... ಆ... ಆ.... ಅಜ್ಜಿಗ್... ಅಜ್ಜಗ್, ದೊಡ್ಡಗ್, ಮಾಮಗ್, ಮಾಮಿಗ್, ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಗ್, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮಗ್, ಪಲಿಕ್, ಪಲಯಗ್, ಮೆಗ್ಯಗ್, ಮೆಗಿದಿಗ್, ಆಕೆರಿಗ್ ಇಲ್ಲಡಿತ್ತಿನ ಪೆತ್ತ ಕೈಕಂಜಿ, ನಾಯಿ, ಪುಚ್ಚೆದ ಪುದಾರ್ ಪಂದ್ ಬಾಲೆದ ಬಾಯಿಗ್ ಗುಲ್ಲೆ ತಲ್ಲನಗ... ಐಕ್ ನುಪ್ಪು ದಿಂಗ್‌ನನೆ ಮಾತ್ಯ ಪೋದು... ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆನ ಪುದಾರ್ದ ಗುರ್ತ-ಅರ್ಥನ್ ಎಲ್ಲಿಡೇ ತೆರಿಪುಂಡು.

ಬಾಲೆನ್ ಮಟ್ಟೆಲ್ಡ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಗೊಬ್ಬವುನ ನನೊಂಜಿ ಪದ ಉಂಡು. ಬಾಲೆದ ಕೈಟ್ ತುಡೆಕ್ ಹಾಕಾವೊಂದು,

ಒರ ಬಲದೆ। ನೆಟೆ ಕುಲ್ಲುದೆ । ತಮ್ಮೆ ಓಂಡುದೆ? ಸುಣ್ಣ ಕೊರುದೆ।

ಪೂಲು ಕೊರುದೆ। ಇಂಚ ಗುದ್ದುದೆ । ಇತ್ತೆ ಅಜ್ಜನ ಬಾಯಿಗ್

(ಅಜ್ಜಿನ) ದೊಡ್ಡನ ಬಾಯಿಗ್ । ಗುಲ್ಕ ಪಾಡ್‌ದೆ।

ಬಚ್ಚಿರೆದ ಮುದ್ದೆನ್ ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿನ ಬಾಯಿಗ್ ದೀಯರೆಗ್ ಪುಲ್ಲಿಲೆಗ್ ಕುಶಿಯೋ ಕುಶಿ. ಅಕುಲು ಬಚ್ಚಿರೆ ಗುದ್ದುನ ಸೊರ ಕೇಂಡ ಸರಿ ಬಾಲೆಲು ಒಲ್ಪ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಅಲ್ಪ ಹಾಜರ್. ಅಕುಲೇ ಬಚ್ಚಿರೆ-ಪೂಲು ಕೊರೊಡು. ಟಕ [] ಟಕ ಗುದ್ದೊಡು, ಗುಲ್ಕಂದ್ ಬಾಯಿಗ್ ಪಾಡ್ನಗ... ಬಾಲೆಲೆನ ಕುಷಿನ್ ಪುಗರ್ರೆಗಾವಂದಿನವು. ಇತೆದ ಅಪ್ಪೆಡಿಕ್ಲೆಗ್ ಬಾಲೆ ಬಾಯಿ ಕೊರ್ದ್ ಬುಲ್ತುಂಡ ರಡ್ಡ್ ದಡಿ ಕೊರ್ರೆಗ್ಲ ಪಿರ-ದುಂಬು ತೂಪುಜೆರ್. ಕಾರ್ಟೂನ್‌ದ ಚಾನ್ನೆಲ್ ಪಾಡ್ದ್... ಬಾಲೆದ ಬಂಜಿಗ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಉಪ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಬಾಲೆ ಕಾರ್ಟೂನ್ ಅತ್ತಡ ಕಾಮಿಕ್ಸ್‌ದ ಬೂಕು ತೂದೇ ಮಲ್ಲೆಆಪಿನವು ಇತ್ತೆದ ಬಾಲೆಲೆನ ಗೆರಚಾರ.

o o o o

ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಬಾಲೆಲೆನ ಪದಕ್ಲೆಡ್ ಆನ್ಲೋಕ್ಲೆನ್ ಮಾನಾವುನ ಪದಕುಲು ಹೆಚ್ಚ ದುಂಬುಡ್ಲ.. ಆನ್ಬಾಲೆಗೇ ಮದಿಪು.ಆ ಪದಕ್ಲೆನ್.. ಪೊನ್ನ್‌ಬಾಲೆಗ್ ಅದಲ್-ಬದಲ್ ಮಲ್ತೊಂದು ಪನ್ಪೆರ್. ದುಂಬುಲಾ ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್ ಪನ್ಪುನೈಕ್ ಉಂದೊಂಜಿ ಉದರ್ಮೆ. ಆಂಡ ಮುಲ್ಪ ಪೊಣ್ಣುಮಗಲೆನ್ ಅರ್ತಿ-ಕುಸಾಲ್ಡ್ ಮಕ್ಕರ್ ಪನ್ಪುನ ಒಂಜಿ ಪದ ಇಂಚ ಉಂಡು. ಛವಿ ದೋಷ ಇತ್ತಿನ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮಿರೆಟ್ ಪೇರ್ಲಾ ಬರ್ಪುಂಡು. ಅತ್ತಾಂದೆ ಕೆಲವು ಪೊಣ್ಣುಬಾಲೆಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ತಿಂಗಲ್ ಮುಟ್ಟ ಶರೀರಡ್ದ್ ಕೆಂಪು ಪೋವೊಂದಿಪ್ಪುಂಡು. ಅಪಗ ಇಲ್ಲದ ಅಜ್ಜಿನಾಕ್ಲು ಕುಸಾಲ್‌ಡ್.

ಪೊಣ್ಣು ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ । ಪೊಣ್ಣು ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ
ಪೂ ಕೋಣಲೇ । ಪಿಂಗಾರ ಕೋಣಲ್ಲೆ
ಪೊಣ್ಣು ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ । ಪೊಣ್ಣೂ ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ ॥
ಬಜಿಲ್ ಕೋಣಲ್ಲೆ । ಬೆಲ್ಲ ಕೊಣ್ಣಲೇ ।
ಪೊಣ್ಣು ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ । ಪೊಣ್ಣೂ ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ ॥
ಎನ್ಮೆ ಕೋಣಲ್ಲೆ । ತೆಂಗೈ ಪಿರಾಲೆ ।
ಪೊಣ್ಣು ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ । ಪೊಣ್ಣೂ ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ ॥
ಬೊಂಡ ಕೋಣಲ್ಲೆ । ಚೆಂಡ್ ಮುಡಿಪಾಲೆ।
ಪೊಣ್ಣು ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ । ಪೊಣ್ಣೂ ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ ॥
ಪೇರ್ ಬೆಂಜನ ಕೋಣಲ್ಲೆ । ಮಡ್ಡೆಲ್ತಿನ್ ಲೆಪ್ಪುಲೇ ।
ಪೊಣ್ಣು ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ । ಪೊಣ್ಣೂ ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ ॥
ಮಂಜಲ್ ಕುಂಕುಮ ಕೋಣಲ್ಲೆ । ಚಟ್ಟ ಒತ್ತಾಲೆ ।
ಪೊಣ್ಣು ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ । ಪೊಣ್ಣೂ ಮಮ್ಮಾಳಾಂಡಪ್ಪ ॥

ಪೊಣ್ಣು ಮಗಲ್ ಮದಿಮಾಲ್ ಆನಗ ಮಲ್ಪುನ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಲೆನ್ ಈ ಪದಟ್ ವಿವರನೆ ಕೊರ್ತೆರ್.

ಬಾಲೆಲೆನ ಪೋಕ್ರಿ.. ಅರ್ತಿ-ಕುಸಾಲ್. ಮಂಗ ಗೊಬ್ಬಾಟಿಕೆನ್... ಕಲ್ಪ ಕೋಮಾಟಿಕೆನ್ ನಮ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರೆನ ಪುರುಬಾಲೆದ ಲೀಲೇಡ್ ತೆರಿಪ. ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರೆನ ಜೋಕ್ಲಾಟಿಕೆದ ವರ್ಣನೆಲು ಜಿಂಜಿದುಂಡು.

ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಬ್ರಾಣೇರ್ ಬಾಲೆದ ಪದಕ್ಲೆಡ್... ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರ್ನ ಲೀಲೆಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿನವಾಂಡ... ಪೊಣ್ಣುಬಾಲೆಲೆನ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸರಸ್ವತಿ, ಬೊಕ್ಕ ಶಕ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಿಣಿಗ್, ಹೋಲಿಸಾದ್ ಪದಕ್ಲೆನ್ ಮುಡೆದ್ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್.

ಅತ್ತಾಂಡೆ ಬಾಲುಲೆನ ನಾಲಾಯಿ ಪಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ಮಗಲ್ಪರೆಗಾದ್ರ.. ಬಲಟ್ ಬಲ್ಲ, ಬಲಡ್ಡ್ ಬೆಲ್ಲ, ಬೆಲ್ಲಡ್ ಬಜಿಲ್, ಬಜಿಲ್‌ಡ್ ಪಿಜಿನ್, ಪಿಜಿನ್ ದೆತ್ತ್ ಬಜಿಲ್ ತಿನೊಡು.

ಕೆಂಪು ಪಕ್ಕಿ, ಕಪ್ಪು ಪಕ್ಕಿ, ಕೆಂಪು ಪಕ್ಕಿ, ಕಪ್ಪು ಪಕ್ಕಿ...

ಉಡಲ್‌ಡ್ ಕಡಲ್ । ಕಡಲ್‌ಡ್ ಚೆಂಡೆಲ್ ।
ಚೆಂಡೆಲ್‌ಡ್ ಬೊಂಡ । ಬೊಂಡಡ್ ತಾರಾಯಿ ।
ತಾರಾಯಿಡ್ ನೀರ್ । ನೀರ್‌ಡ್ ಎನ್ನೆ ।
ಎನ್ನೆಡ್ ತುಡರ್ । ತುಡರ್‌ಡ್ ಬೊಲ್ಪು ।

ಇಂಚಿನ ಉದ್ದದ ಪದಕುಲು ಉಂಡು.

ಪಣ್ಣೆನ್ ಕೇಣಂತಿ ಬಾಲೆ ಕೊಳ್‌ನೆನ್ ತಿನಂತಿ ಬಾಲೆ
ಮಣ್ಣು ಗೊರುನ ಬಾಲೆ । ಬಾಯಿಗ್ ತಳ್ಳ್ಯನ ಬಾಲೆ
ಮಣ್ಣ್ ತಿಂದಿ ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಯಿನ್ ಸೂಲೆಪ್ಪ ಸೂಲೆ ಇಡೀ ಲೋಕ ಸೋಜುಣು
. . ಸೋಜುಣುಂದ್ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಗ್ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ಪಲ್.

ಅಂಚನೆ ಬಾಲೆದ ಕಿನ್ನಿ ಕೈನ್ ಮುಕ್ಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್
ತಾಟಿ ತಾಟಿ ತಾಟಿ । ತಾಟಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ ಬಾಲೇಳು
ಕೋರಿ ಅಡಿಯೋಗೇನ್ । ಅಪ್ಪೆಗೊಂತೆ ಕೊರುಂದೆ
ಅಮ್ಮೆಗೊಂತೆ ಕೊರುಂದೆ ।ತನ್ನುಲೇ ತಿಂದಗೇ । ಜೋಕ್ಲು ತನ್ನುಲೇ ತಿಂದಗೆ.

ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲುಲೆನ ಕುಸಾಲ್ದ ಗೊಬ್ಬುಡೊಟ್ಟುಗೆ ಸೇರ್ದಿನ ಅಜ್ಜಿ ಪಂಡಲ್ಗೆ.

ಕತೆ ಕತೆ ಕತೆ । ಕತೆ ಪೋದು ಎತೆ ಆಂಡ್
ಎತೆನ್ ದಾದ ಪನ್ಕೆ ದೇವೆರೆ!ಬಂಟೆ ತೈತ್ ಆಜಿ ಮೂಜಿ ವರ್ಸಾಂಡ್
ಕೋಡೆ ತೈತಿ ಮುರ್ಗ ಇನಿ ಕಜಿಪಾಂಡ್ । ಅಯಿನ್ ಪನೊಡು ಇಂದೆನ್ ತಿನೊಡು

ಒಯಿನ್ ಪನೊಡು ಒಯಿನ್ ತಿನೊಡು ಪಂಡ ? ಉಂದೆನ್ ತಿನೊಡ್‌ಂದ್ ಬಾಲೆನ್ ತಿನರೆಗ್ ಬಾಯಿ ಅಂಗಾನಗ. .. .ಬಾಲೆ ಬಂಜಾರೆ ತೆಲಿಪುಂಡು.

o o o o

ಪುರುಬಾಲೆ ಪುಂಡಿನ್ ಗಟ್ಟಿಡ್ ಪತ್ತೊಂದಿಪ್ಪುನೆನ್ ನಮ ತೂಪ. ಆ ಪುಂಡಿಡ್ ದೇವೆರ್ ಪುಂಡಿ ನಿಲ್ಕೆ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ತಿಪ್ಪೆರ್‌ಗೆ. ನಿನ್ನ ಕೈಟ್ ಕಾಸ್ ಕೊರ್ತೆ ಕೊರ್ತೆ ಪನ್ನಗ ಬಾಲೆ ತೆಲಿಪುಂಡುಗೆ. ನಿನ್ನ ಕೈಟ್ ಕಾಸ್ ಇಜ್ಜಿ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪನ್ನಗ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪುಂಡುಗೆ.

ಬಾಲೆ ಒಂಜಿ ವರ್ಷ ಆನಮುಟ್ಟ ಪಕ್ಕ-ಪಕ್ಕ ಬುಲಿಪುಂಡು. ಕೈ-ಕಾರ್ ಆಡಾವೊಂದು ಬಾಯಿನ್ ಆ... ಊಂದು ಪನ್ನೊಂದಿತ್ತಿನ ಬಾಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ತಿಂಗಲ್ ಆನಗ ಒರ್ದ ಬೂರ್ರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಚುರ್ಕುದ ಬಾಲೆಗ್ ರಡ್ಡ್ ರಡ್ಡರೆ ತಿಂಗಲಾನಗ ಕಂಕಣೆ ಬೂರುವ. ಕೈಟ್ ದೇವೆರ್ಲೆಕ್ಕ ಬಾಲೆನ್ ಪತೊಂದೇ ಕುಲ್ಲುಂಡ ಆ ಬಾಲೆಲು ದಾಲ ಮಲ್ಪಂದೆ ಮನಿಪಂದೆ ಜೆಪ್ಪುವ. ನಿದಿರೆದ ಪೊರ್ತು ಅತ್ತವಂದೆ ಬಾಕಿ ಪೊರ್ತುಡು ಐಕ್‌ಲೆನ್. ತಟೊನೊಡು.. ಇಜ್ಜ್ಯಡ ಕಿರ್ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಬುಲಿಪುನುಂದ್ ಲೆಕ್ಕ. ಕೆಲವು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಅಪ್ಪನೇ ಆವೊಡು. ಬಾಕಿದಾಕ್ಲು ಪತ್ತ್‌ಂಡ ತೂಂಕುಂಡ ರಂಭರೂಟಿಡ್ ಬುಲಿಪುವ. ಮಾತೆರ್ನ ಕೈಟ್ ಪೋದು ಪೊಲಸಿತ್ತಿನ ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆ ಕೈ-ಕಾರ್ ಬೇಗ ಗಟ್ಟಿ ಆಪುಂಡು. ಉಂತರೆ, ನಲಿಪರೆ ತೂಪ. ಕಂಕಣೆ-ಮರಂಕನೆ ಬೂರ್ದು ದುಂಬು ಪೋವರೆಗ್ ಅಬ್ಬೆಸ ಮಲ್ಪುವ. ಅಪಗ ಏತೋ ಸಲ ಪಿರ ಮರ್ಗ್‌ನಗ... ಬಾಲುಲೆನ ಬುಲಿಪಟಿಕೆ ತೂವೊಡು. ಅಪಗ...

ಕಂಕನೆ ಮರಂಕನೆ ಬೂರುನ ಮಾಮ್ಯ ಕಲ್ತೆಗೇತರಿ?ಬಯ್ಯಗೇತರಿ? ಒದ್ ಈ ಸಾಲ್ಡ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಈ ಪದಟ್ ದಾದಲಾ ಅರ್ಥ ತೋಜ್ಜಿ.

○ ○ ○ ○

ನನೊಂಜಿ ಪದ ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಕಂಕನೆ ಬೂರೊಂಡೆ ಮೂಂಕು ಚಟ್ಟೆ ಆಂಡ್ । ಮರಂಕನೆ ಬೂರೊಂಡೆ ಮಂಡೆ ಚಟ್ಟೆ ಆಂಡ್।

ಕಂಕನೆ ಬೂರ್ನಗ ಪೂಕಿ ಪೋಂಡು ಪುರ್..ಪುರ್..ಪುರ್..

ಮರಂಕನೆ ಬೂರ್ನಗ ಪೊಸ್ರ ಪೋಂಡು। ಚುಳ್ಳ್.. ಚುಳ್ಳ್.. ಚುಳ್ಳ್..

ಪೀ-ಪೊಸ್ರದ ಕಂಬಳಡ್ ಓಡ ಒಚ್ಚುನ ಬಾಂಪೆಲೆ.

ಬಂಜಾರೆ ತಿಂದ್‌ದ್ ಕಂಕಣೆ ಬೂರ್ದಿನ ಬಾಲೆಗ್ ಆಡಿಗೆ ಬಯಿಜ್ಜಡ ಒರಾನೆ ಬಸ ಬಸ ಕಕ್ಕುವ. ಪೊಸ ಪೊಸ ವಿದ್ಯೆಲೆನ್ ಕಲ್ಪರೆಗ್ ಸುರು ಮಲ್ತಿನ ಬಾಲೆನ್ ನಮ ಇಡೀ ದಿನ ಕಾಪೆರೆಗಾಪುಂಡ? ಕಂಕಣೆ ಬೂರ್ದು.. ಬಂಜಿ ಬೇನೆಡ್ ಒರಾನೇ ಬುಲ್ಪರೆ ಸುರು ಮಲ್ಪ. ಇಜ್ಜಿಡ ಒರಾನೇ ಮರಂಕನೆ ಬೂರ್ನಗ ತರೆಕ್ ಪೆಟ್ಟಾದ್ ಮೊಳಪೆ ಬರು.

ಮಲ್ಲಾಕ್ಲೆನ ಮದಪ್ರುಡು.. ಏತೋ ಸರ್ತಿ ಮಂಚವುಡ್ದ್, ತಿಟ್ಟಿಡ್ದ್, ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ದ್ ಬಾಲೆಲು ಬೂರ್ನ‌ಲ ಉಂಡು. ಅಪಗ ಬಾಲೆಲೆನ್ ದೇವೆರೇ ಕಾಪಾಡೊಡು. ಅಂಚಿನ ಪೆಟ್ಟುಲು ಮಲ್ಲಕ್ಲೆಗ್ ಆದಿತ್ತ್‌ಂಡ ಎಲು ಪೊಡಿ ಪೊಡಿ ಆವು. ಕಂಕನೆ ಬೂರ್ದಿನ ಬಾಲೆ ಬುಲಿಪಂದೆ, ಮನಿಪಂದೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಆ ಬಾಲೆ ಪೀ ಮಲ್ತ್‌ಂಡ್‌ಂದ್ ಲೆಕ್ಕ. ಪೀ ದೊಟ್ಟುಗು ಪಡ್ಕೆಲಾ ಮಲ್ತ್ ಆ ಕಳಕಂಬಳಡ್ ಬಾಲೆ ಚಕ್ರ ಸುತ್ತು ಪಾಡೊಂದು ನಿಂದೊಂದಿಪ್ಪುನಗ ಐಕ್ ಭಾರಿ ಕುಷಿ. ಪೀನ್ ಕೈಟ್ ಪೊಜಂಕ್‌ದ್ ಒರ ಒರ ಕೈ ನಿಲ್ಕೆ, ಮೈ ನಿಲ್ಕೆ ಕೊಡಿ ಕಡೆ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಬಾಯಿಗ್ಲ ದೀವೊಂದಿಪ್ಪ. ಅಂಬಿ ಗಟ್ಟಿನ ನೆಲ ಆಂಡ ಅಂಬಿಲಾ ಬಾಯಿಗ್ ಪೋದಿಪ್ಪು. ಬೊಕ್ಕ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಆ ಬಾಲೆನ್ ತರೆಕಾ-ಮೈಕಾ ಮೀಪಾವೊಡಾಪುಂಡು. ಇಂಚ ಪುರುಬಾಲೆಲು ಪಕ್ಕ ಗಾಲಿಗ್ ಮಲ್ಲಪುಜ್ಜ. ಅಪ್ಪೆಗ್ಲ.. ಕೆಲಸರ್ತಿ ಮಲ್ತಿನ ಬೇಲೆನ್ ಅರ್ಧಡೇ ಬುಡ್ದು ಬರ್ರೆಗಾಪುಜ್ಜಿ. ಬಾಲೆ ಬುಲಿತೊಂದಿಪ್ಪುಂಡು.

ಐಕಾದ್ರ ದುಂಬುದಾಕ್ಲು ಬುಲ್ತ್‌ದ್ ಬುಲ್ತ್‌ದ್ ರಾಗ, ನಲ್ತ್‌ದ್ ನಲ್ತ್‌ದ್ ಲಾಗಂದ್ ಪನ್ತೆರ್.

ಕೆಲಸರ್ತಿ ಬಾಲೆಲು ಬುಲ್ತ್‌ದ್ ಬುಲ್ತ್‌ದ್ ಅಡೇಗೇ ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ಪುವ – ಅಂಚ ಅರಸೆರ್ನ ಇತ್ತಿನ ಜೋಕ್ಲಾಂಡಲ ಸಮ ಪೀ ತಿಂದೇ ಮಲ್ಲೆ ಆಪುನೀಂದ್ ದುಂಬುದಾಕ್ಲು ಪನ್ಪೆರ್. ಬಾಲುಲೆನ ಚರ್ಯೆಲೆಗ್, ಗೊಬ್ಬಾಟೆಗೆಗ್, ಮಲ್ಲಾಯೆ, ಪಾಪದಾಯೆಂದ್ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಕಟ್ಟುಂಡ ? ಇದ್ಯತ್ತೆ.

ಕೆಲವು ಬಾಲೆಲು ಬಂಜಿ ಒಯ್ಪುಂದೆ ಕೃಷ್ಣ ದೇವೆರ್ನ‌ಲೆಕ್ಕ ಡೊಗ್ಗಲ್ ಪಾಡೊಂದು ಬಲಿಪುನ, ಅವೆನ್ ತೂವೆರೆ ರೆಡ್ಡ್ ಕಣ್ಣ್‌ಲಾ ಯಾವಂದ್.

ಗುಡು ಗುಡು ಗುಡು ಬತ್ತೆ ಪೋಕ್ರಿ, ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆಗ್ ಮಲ್ಪರೆ ಚಾಕ್ರಿ

ನೀರ್ ಗೂಪುನ, ತೂ-ತ ಕೊಳ್ಳಿ ಒಯ್ಪುನ, ತಿಕ್ಕಿನೆನ್ ಬಾಯಿಗ್ ಪಾಡುನ., ಕೈ-ಕಾರ್ ಬತ್ತಿನ ಬಾಲುಲೆನ್ ಕಾಪುನ ಪಂಡ ಸಾರ ಕಣ್ಣ್, ಸಾರ ಕೈ ಇತ್ತ್‌ಂಡಲಾ ಯಾವಂದ್, ಅಪ್ಪೆ ಮೈ ಒರ್ಮೆಲ ಕಣ್ಣಾದ್ ತೂವೊಂದಿಪ್ಪೊಡು.

ಬಂಜಿ ಒಯ್ಪುಂದೆ ಡೊಗ್ಗಲ್ ಪಾಡುನ ಬಾಲೆಲೆಗ್
ಗಂಜಿ ಓಂಡು ಬಾಲೆ , ಬಂಜಿಡುಂಡು।
ಬಂಜಿ ಓಂಡು ಬಾಲೆ , ನೆತ್ತಿಡುಂಡು ।
ನೆತ್ತಿ ಓಂಡು ಬಾಲೆ , ಕುತ್ತಿಡುಂಡು।
ಕುತ್ತಿ ಓಂಡು ಬಾಲೆ , ಮೂಲುಂಡು, ಗಣ-ಗಣ ಗಣ

ಆಹಾಪೋಂಯೇಂಪು.. ಅಲ.. ಲ..ಲ..ಲಲ ಪಂದ್ ಬಾಲೆನ್ ಮುಟ್ಟರೆಗ್ ಮಲ್ಲಕ್ಲು ಡೊಗ್ಗಲ್ ಪಾಡೊಂದು ಬೆರಿಯೇ ಪೋಪೆರ್.. ಅಪಗ ಬಾಲೆ ಕುಸಿಟ್ ಬಲ್ಲಿಂದ್ ಬಿಸ ಬಿಸ ಪೋಪುಂಡು.

ಬಾಲೆ ಕಾರ್ ಗಟ್ಟಿ ಉರ್ನಗ.. ಬಾಲೆದ ಸೊಂಟ ಪತ್ತ್ದ್.. ಎಡ–ಬಲ ಮರ್ಗಿಲ್‌ಡ್ ಮಾಲಾವೊಂದು

"ಅಂಚೇಂದ್‌ನ್.. ಚಣಿಲ್ ಇಂಚೇಂದ್‌ನ್..
ಸಾಂತೇರಿದ ಮರಕ್ ಪೋತು ಕಾಯಿ ತಿಂದ್‌ನ್
ತಾಳೇದ ಮರಕ್ ಪೋತು ಕಳಿ ಪರ್‌ನ್,
ಗೋಳೀದ ಮರಕ್ ಪೋತು ಪರ್‌ಂದ್ ತಿಂದ್‌ನ್
(ಬಾಲೆನ್ ಐನಾಜಿ ಸರ್ತಿ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ಮಾಲಾದ್ ಕಡೇಕ್)
ಡಬ್ಬ ಬೂರುಂಡು ಚಣಿಲ್ ದಿಬ್ಬ ಬೂರುಂಡು ಚಣಿಲ್
ಡಬ್ಬ ಬೂರುಂಡು ಚಣಿಲ್ ದಿಬ್ಬ ಬೂರುಂಡ್‌ಂದ್ ಪಂದ್
ಕೈ ಬುಡ್ದ್ ಬಾಲೆ ಬೂರ್ನಗ ರಬ್ಬಕ್ಕ ಪತೊನೊಡು.
ಅಂತೊನಿನ ಇಲ್ಲ ಮಿತ್ತ್, ಸಾತನೆದ ಮರ ಉಂಡು,
ಅಯಿತ್ ಒಂತೆ ಕೆತ್ತೆ ಕೆತ್ತ್‌ದ್ ಬೆರಿಕಿಂಚ ಗುಡ್‌ದಾಂ ಪಾಡೊಡಂದ್

ಪುರುಬಾಲೆದ ಬೆರಿಕ್. . ಗುದ್ದುನು ಮೆಲ್ಲಡ್ ಪಾಡ್ನಗ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ದುಢುಂ ದುಢುಂ ದುಢುಂದ್ ಸಬ್ದ ಮಲ್ಪೆರ್‌ಗೆ. ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಬಾಲುಲೆನ ಪದಕ್ಲೆಡ್ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಸಬ್ದೊಲು ಅತ್ತ್ಂಡ ಒಂಜಿ ರೀತಿದ ಪ್ರಾಸೊಲು ಉಪುಂಡು. ಪ್ರಾಸೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಅರ್ಥಲೆನ್ ನಾಡ್ದೆರ್ ಅತ್ತಂದೆ ಅರ್ಥಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಸಬ್ದಲೆನ್ ನಾಡ್‌ಜೆರ್.

ಬಾಲೆ ಪಿಟಿ ಪಿಟಿ ನಡಪುನಗ.. ಮಲ್ಲಕ್ಲು ಕೈ ಪತ್ತ್‌ದ್
ಬೆರಣೆರವುಲು ಕಾರ್ಯ, ಜೋಕುಳು ಮಾತಾ ಪಾರ್ಯ
ಪಾರ್ದ್ ಜಾರ್ದ್ ಬೂರ್ಯ, ಮುಂಡೆದ ಬಲ್ಲೆ ನೂರ್ಯ,
ಪುಂಡದ ಕಿನ್ನಿ ಪತ್ಯ.

ಬಲಿಪೆರ್.. ಪಾರ್ವೆರ್... ಬೂರುವೆರ್,.. ನೂರ್‌ವೆರ್, ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆನ್ ದೆರ್ತ್‌ದ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಮೂಜಿಸುತ್ತು ತಿರ್‌ಗಾದ್ ಕುಲ್ಲಾನಗ... ಬಾಲೆಗ್ ತರೆಗಿರಿಲೆಕ್ಕಂದ್.. ಬೊಕ್ಕಲ ಬಾಲೆ ಅಂಚ ತಿರ್ಗಾವರೆಗಾದ್ರ ಚೊರೆ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ಅಂಚನೆ ಬಾಲೆನ್ ಸೊಂಟಡ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ತಿರ್ಗಾನಗ

ಗಿರಿ–ಗಿರಿ ಗಿರ್‌ಗಿಂಡಿ, ಪುರಿ–ಪುರಿ ಪುರಿಕುಂದ್ರಿ

ಚರಿ–ಚರಿ ಚಾವುಂಡಿ, ತುರಿ–ತುರಿ ತಾರ್ಗಿಂಡಿ

ಬುರಿ–ಬುರಿ ಬೂರು...ಂಡಿಂದ್

ಒಯ್ತೊಂದು ಪದ ಪಂದ್ ಇರ್ವೆರೊಟ್ಟ್‌ಗ್ ಬೂರ್‌ನ ಕಲ್ಪ ಕೋಮಾಟಿಕೆದ ಗೊಬ್ಬುಂಡು.

೦ ೦ ೦ ೦

ಗರುಡ ಗರುಡ ಪಾತಾಳ । ರೆಂಕೆ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಏಳ್ ಕಡಲ್ ತಿರ್ಗರೆ ಪೋನಗ।

ತರೆ ಗಿರಿಂಡ್ ।ಡುಬ್ಬ ಬೂರುಂಡು ।

ಗಿರಿ ಗಿರಿ.. ಗಿರಿಯೊಂದ್ ಗೋವಿಂದ.

ಉಂದು ಬಾಲೆನ್ ಬೆರಿಟ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಗರ–ಗರ ಸುತ್ತು ಬರ್ಪುನ ಗೊಬ್ಬುದ ಪದ.

ಬಾಲೆನ್ ಉಂತಾದ್ ಗೊಬ್ಬಾವುನ ನನೊಂಜಿ ಪದ

ತೆಯ್ಯ ತೆಯ್ಯ ತೆಯ್ಯ । ತೆಯ್ಯ ನಪ್ಪು ದಿಕ್ಕ

ಬೈತರಿತ ನುಪ್ಪು । ನೀರ್‌ಕ್ಕುದ ಬಜ್ಜಿ

ತಂಞನಲ್ – ಬೆಂಞನಲ ತೊಯಿತ್ ಕಟ್ಟ್‌ಗ ದಿಕ್ಕ।

ತೆಯ್ಯ ತೆಯ್ಯ ತೆಯ್ಯ । ತೆಯ್ಯ ನಪ್ಪು ದಿಕ್ಕ.

ದುಂಬು ತಿರ್ತ ವರ್ಗದಾಕ್ಲೆಗ್.. ಬಾಲುಲೆನ್ ಮಾನಾವ್‌ನಗಲ... ಬಂಜಿದ ಬಡವುದ ನೆಂಪು, ಬಡವುಡ್ದ್ ಮಲ್ಲ ಬೇತೆ ಪ್ರಪಂಚನೆ ಇಜ್ಜಿ. ಅಕುಲು ದಿನ ಇಡಿಲಾ ಬೆನ್ನಗ... ಮಿತ್ತ ವರ್ಗದಾಕ್ಲು ಅಕುಲೆಗ್ ಸಂಬಲದ ಪಡಿಯಾದ್ ಬೈತರಿನ್ ಲತ್ತ್ ಕೊರೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಂದ್ ತೋಜುಂಡು. ಬಡವುದಾಯೆಗ್ ಅವ್ವೆ ಮಲ್ಲ ಸಿರಿ. ತಂಞನಲ–ಬೆಂಞನಲ ಅಕುಲೆಗ್ ಕನತ ಸೊತ್ತು. ಅವೆನ್ ತೊಯಿತ್ ಕಟ್ಟ್‌ಗ, ನಮ್ಮಂಚಿನಾಕ್ಲೆಗತ್ತ್. ಬೈತರಿತ ನುಪ್ಪುಗು ನೀರ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದಿನ ಕುಕ್ಕುದ ಬಜ್ಜಿ ಆಕುಲೆಗ್ ಪಂಚ ಭಕ್ಷ್ಯ ಪರಮಾನ್ನಂದ್ ನಲ್ಪು ದಿಕ್ಕ ನಲ್ಪು ದಿಕ್ಕಾಂದ್ ಪುರುಬಾಲೆಯಾದಿಪ್ಪುನಗನೇ. . . ಆಕುಲೆನ ಸ್ಥಿತಿ–ಗತಿನ್ ತೆರಿಪೋಪುನ ಕ್ರಮ ಈ ಪದಟ್ ಉಂಡು. ಇಂಚನೆ,

ಕಾರ್ – ಕಾರ್ ಕಾರ್. ಕಾರ್‌ಗ್ ಕಾಲೆನಯಿ ಅಗಿನ್

ಜೋರ್–ಜೋರ್–ಜೋರ್, ಜೋಕ್ಳೆಗ್ ಜೋರ್ ನಾಯಿ ಅಗಿನ್,

ಮರ್ದ್ ಅಂಪುಲ ತೋಮಪ್ಪ, ಮರ್ದ್‌ದ ಚೀಲ ಉರ್ದುದ ಖಂಡಡ್

ಬೂಳ್ತ್ ಪೋನಪ್ಪಾ ಬೂಳ್ತ್ ಪೋನಪ್ಪ.

ಇಂಚ ಬಾಲೆಲೆನ ಎದುರ್... ಬುಲಿಪುನ.. ಮರ್ದ್ ಕಡೆದ್ ಕನನಗ.. ಡುಬ್ಬ ಬೂರುನ.. ಬುಲಿಪುನ ! ತಾಂಗ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ತೆಲಿಪೋಪೆರ್.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಪುರುಬಾಲೆದ ಮಂಡೆ ಬಲದಾಂತೆ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ಅಡಾನಗ,

ಮಂಡೆ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ಆಡೇಲೆ, ಚೆಂಡೆಲ್ ಅಂಚಿ ಇಂಚಿ ಆಡೇಲೆ

ಒರುದ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂಪೆಲೆ, ಹುಯ್ಕ್ ಹುಯ್ಕ್ ಎಕ್ಕ್‌ತೆಲೆ

ಪುರ್ಕ್ ಪುರ್ಕ್ ಪೂಪೆಲೆಂದ್ ಗೊಬ್ಬಾವೆರ್.

ಅಂಚನೆ ಬಾಲೆನ್ ಬೆರಿಟ್ ಉಪ್ಪುಮೂಟೆದಲೆಕ್ಕ ಪತ್ತೊಂದು ಗೊಬ್ಬಾವುನ ನನೊಂಜಿ ಪದ ಉಂಡು.

ಉಪ್ಪು ಬೋಡಾ... ಉಪ್ಪು । ಕಡಲ್‌ದ ಉಪ್ಪು, ಉಡಲ್‌ದ ಉಪ್ಪು,

ಕಾಸ್‌ಗೊಂಜಿ ಉಪ್ಪು । ದುಡ್ಡುಗೊಂಜಿ ಉಪ್ಪು

ಪಣವುಗೊಂಜಿ ಉಪ್ಪು । ಪಾವಲಿಗೊಂಜಿ ಉಪ್ಪು

ರೂಪಾಯಿಗೊಂಜಿ ಉಪ್ಪು । ವರಹಗೊಂಜಿ ಉಪ್ಪು

ಬೋಡಾ.. ಬೋಡಾ... ಬೋಡಾಂದ್ ಇಲ್ಲದಕ್ಲೆನ ಮೋನೆಗ್ ಬಾಲೆದ ಪುಕುಲಿನ್ ತಿರ್ಗಾದ್ ಪುರ್ಕ್– ಪುರ್ಕುಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಕೆಲವು ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಕೋಪ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಪಿರಿಕಟ್ಟೇ ಇಜ್ಜಿ. ಎಂಚ ಎಂಚ ಮಾನಾವುಂಡಲಾ... ಬುಲಿಪುನಿ ಪಂದೆ ಅರ್ಥ. ಕೊರಿನೆನ್, ಎದುರಿತ್ತಿನೆನ್ ದಕ್ಕ್‌ದ್ ಇಲ್ಲ್ ಕೊಡಿ ಕಡೆ ಮಡಸ್ಥಾನ ಪಾಡೊಂದು, ಕೈಟ್ ನೆಲಕಾಯಿ ದರ್ತೊಂದು, ಕಾರ್ನ್ ಪಟ–ಪಟ ಹಾಕೊಂದು ಬುಲಿಪುನಗ ಅಪ್ಪೆಗ್ – ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆಗ್ ಮಂಡೆ ಬೆಚ್ಚ ಆಪುಂಡು.

ಬಾಲೆಲೆನ ಸಂತೋಸ ಎಂಚಿನ, ಅಂಚನೆ ಕೋಪದ ನಲಿಪಾಟಿಕೆ–ಬುಲಿಪಾಟಿಕೆನ್ ತೂಪೆರೆಗ್, ಪನರೆಗ್ ಆವಂದಿನವು. ಐಕ್ಲೆಗ್ ಪಂಡಿನನೇ ಆವೊಡು. ಬಾಲೆ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕನೇ ಕೇನೊಡು, ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲ್ ಮಾತಾ ತನ್ನನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಮಾನವ್ವೊಡುಂದ್ ಆ ಬಾಲೆಲೆನ ಆಲೋಚನೆ ಆದಿಪ್ಪು.

ಎಂಕೊಂಜಿ ಬಾಲೆ ಉಂಡು... ಬೊಟ್ಟಂತಾತ್
ಐಕೊಂಜಿ ಕೋಪ ಉಂಡು ಅಟ್ಟ್‌ಂತಾತ್
ಅಯ್ಯೊರ ಕೊಳ್ಪನ ಕುಂಜಾರಮ್ಮಗ್.

ಮುಲ್ಪ ಬಾಲೆದ ಕೋಪನ್ ಕುಂಜಾರಮ್ಮಗ್ ಕೊರೊಡುಂದು ಅಪ್ಪೆ ಬಯಕುವಲ್. ಕುಂಜಾರಮ್ಮ ಪಂಡ ಆಲ್ ದುರ್ಗೆನ ಅವತಾರ. ದುರ್ಗೆ ಪಂಡ ಚಂಡಿ, ಚಾಮುಂಡಿ, ಕೋಪದ ನನೊಂಜಿ ರೌದ್ರ ರೂಪ. ನಿನ್ನ ಕೋಪನ್ ದುರ್ಗೆಗ್ ಕೊರ್ಲಂದ್ ಅಪ್ಪೆನ ಆಶಯನ್ ಪದಟ್ ಮುಡೆತೆರ್.

ಚಣಿಲ್ ಅಂಚೀಂದ್‌ಂಡ್ । ಚಣಿಲ್ ಇಂಚೀಂದ್‌ಂಡ್
ತಾರೆಗ್ ಮಿತ್ತ್ ಪೋದು ಕಲಿಪರ್‌ಂಡ್ । ತರೆ ಗಿರಿಂಡ್
ಡಬ್ಬ ತಿರ್ತ್ ಬೂರುಂಡು । ಮಿತ್ತಡ್ಯ ಫರಡ್‌ಂಡ್
ಕಣ ಕೋಡಿ ನೂರುಂಡ್ । ಅಂಚಿ ಮಗರ್‌ಂಡ್
ಇಂಚಿ ಮಗರ್‌ಂಡ್ । ಡಬ್ಬ ಬೂರ್‌ಂಡ್
ಡಬ್ಬ ಬೂರ್‌ಂಡು । ಡಬಾಲ ಬೂರುಂಡ್

ಇಂಚ ಚಣಿಲ್ದ ಮಿತ್ತ್ ಬಾಲೆಲುಗಾದ್ರ ಜಿಂಜ ಪದಕ್ಲುಂಡು. ಬಹುಶ: ಪುರುಬಾಲೆ ತೂವೆರೆಗ್ ಕಿನ್ನಿ ಕಿನ್ನಿಯಾದ್ ಚಣಿಲ್‌ದ ಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪುಂಡು.

ಬಾಲೆಗ್ ಅಪ್ಪೆ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ನಗ. .
ಚಣಿಲಣ್ಣಾ . . .ಮಣಿಲಣ್ಣಾ । ಎಂಕೊಂಜಿ ಕುಕ್ಕು, ನಿಕ್ಕೊಂಜಿ ಕುಕ್ಕು
ದಡ ಬಡ . .ದಡ ಬಡ. . ಬೂರ್ಪಾಲ.
ನನೊಂಜಿ ಪದ ಇಂಚ ಉಂಡು.
"ಚಣಿಲಣ್ಣಾ ಚಣಿಲಣ್ಣಾ ! ಯೆಂಕೊಂಜಿ ಕುಕ್ಕು ಕೊರ್
ನಿಕೊಂಜಿ ಪೊಣ್ಣು ಕೊರ್ಪೆ!
ಕುಕ್ಕೋಜ ಮಾರೋಜ, ಯೆಂಕೊಂಜಿ ಕುಕ್ಕು ಪಾಡ್
ನಿಕ್ಕೊಂಜಿ ಕೊರಂಟ್ ಕೊರ್ಪೆ."

ಈ ವಿವರನೆಲಾ ಉಂಡು. ಗೆಲ್ಲ್‌ಡ್ದ್ ಗೆಲ್ಲ್‌ಗ್ ಪೋದು ಕುಲ್ಲುದು ಕುಕ್ಕು ತಿನ್ಪುನ ಚಣಿಲಣ್ಣನ್ ಬಾಲೆ ಸೋಜಿಗಡ್ ತೂವೊಂದು ಪಕ್ಕ ಪಕ್ಕ ನುಪ್ಪುನು ದಿಂಗುಂಡು.

ಬೊಕ್ಕ ಇಲ್ಲದ ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿ... ಕುಕ್ಕುನು ಉಜುಂಬುದು ಕೊರಂಟ್‌ನ್ ದಕ್ಕ್‌ದ್ ಬಾಲೆಡ ಐತ ಬೆರಿಟೆ ಪೋದು ಕನಲಂದ್ ಕುಶಾಲ್‌ಡ್ ಪನ್ಪೆರ್. "ಬಾಲೆ ಈ ಕೊರಂಟ್‌ದ ಬೆರಿಯೇ ಪೋಲ ಆವಾಂದ್" ಓಲೆಮಾನಿ ಕಡಪುಡ್ಪು. ಕೊರ್ಪುನವು ಬಾಲುಲೆನ ಕಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಅತ್ತ್ ಮಲ್ಲಕ್ಲೆನ ಜೋಕ್ಲಾಟಿಗೆಲಾ ಅಂದ್.

ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲು ಕುಲ್ಲುದಿಪ್ಪೆರ್, ಅಜ್ಜಿ ಗುಜ್ಜೆ ಮಾರ್ನಾಲ್.. ಅದಿಪ್ಪೆರ್. ಒರಿ ಕೇನ್‌ವೆ. ಬಾಲೆನ್ ಅಜ್ಜಿನ ಸೆರಂಗ್‌ಡ್ ಮದೆ ಮಲ್ತ್‌ದಿಪ್ಪೆರ್.

ಅಜ್ಜಿ... ಅಜ್ಜಿ... ಒಂಜಿ ಗುಜ್ಜೆ ಕೊರೊಂಡೆಗೆ...

ಏರೆಗ್ ಗುಜ್ಜೆ? ಮಂತ್ರಿಗ್ ಗುಜ್ಜೆ

ಕೋಡೆ ಕೊರ್ನವು ಓಡೆ ಪೋಂಡು? ಅವು ಅಂಬಿಗ್ ಬೂರುಂಡ್

ಮೊರಾನಿ ಕೊರ್ನವು ಓಡೆಗ್ ಪೋಂಡು? ಅವು ಕೆಸರ್‌ಗ್ ಬೂರುಂಡು

ಎಲ್ಲಾಂಜಿ ಕೊರ್ನವು ಓಡೆ ಪೋಂಡು? ಅವು ಪೀ–ಕ್ಕ್ ಬೂರುಂಡು

ಐತೆಲ್ಲಾಂಜಿ ಕೊರ್ನವು ಓಡೆ ಪೋಂಡು? ಅವು ಪಡಿಕೆಗ್ ಬೂರುಂಡು.

ಅಜ್ಜಿ... ಇಜ್ಜಿ... ಇಜ್ಜಿ... ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ನಿನ್ನ ಮುಟ್ಟಿಲ್ದ್ ತ್ತಿನ ಗುಜ್ಜೆ ಬೋಡ್‌ಂದ್

ಸಿರಂಗ್‌ಡ್ ದೆಂಗಾದೀತ್ತಿನ ಬಾಲೆನ್ ಪತ್ತ್‌ವೆರ್. ಉಂದು ಬಾಲೆನ್ ದೆಂಗಾದೀಪಿನ ಗೊಬ್ಬು.

ಅಂಚನೆ ಅಪ್ಪೆ–ಅತ್ತಡ ಎಲ್ಲಾಂಡಲಾ ಬಾಲೆಗ್ ಅತ್ತಡ ಅಕುಲೆನ ಮೋನೆಗ್ ಕುಂಟು ಪಾಡ್ದ್

ಕೋಕಿ... ಹಾತಿ, ಕೋಕಿ... ಹಾತಿ

ಕೋಕಿ ಪನ್ನಗ ಮೋನೆಗ್ ಕುಂಟು ಪಾಡ್ಪೆರ್, ಹಾತಿ ಪನ್ನಗ ಮೋನೆದ ಕುಂಟು ದೆಪ್ಪೆರ್. ಉಂದುಲಾ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಗೊಬ್ಬು. ಹತಿ ಪನ್ನಗ ಬಾಲೆದ ತೆಲ್ಕೆದ ಮೋನೆ ತಡ್ಪೆದಾತ್ ಅಗೆಲ, ಅಂಚನೆ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂಪಿನ ಬೊಕ್ಕ ಮುಚ್ಚುನ ಗೊಬ್ಬು ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಕುಷಿ ಕನಪಿನವು.

ಬಾಲೆ ಪಿಟಿ–ಪಿಟಿ ಕಣ್ಣ್ ಓಂಡಮ್ಮ ಒರ ಮಲ್ಪು ಬಾಲೆ ಪಂಡ ಕಣ್ಣ್‌ನ್ ಮುಚ್ಚಿದ್... ದೆಪ್ಪುನ ಬೊಂಬೆದಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ತ್ ತೋಜಾವುಂಡು.

ಅತ್ತಾಂದೆ ಮಲ್ಲಕ್ಲು ಕಣ್ಣ್‌ದ ರೆಪ್ಪೆನ್ ಮಿತ್ತ್ ಮಲ್ತ್‌ದ, ಒರ್ದ ಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ತೂದಾ, ಮಂಗ ಮುಸುಂಟು ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬವೆರ್.

"ಇಕ್ಕ್ ಬಾಲೆ ಇಕ್ಕ್... ಸೇಮೆದಡ್ಡೆ ಮುಕ್ಕು

ಬೈತರಿತ ನುಪ್ಪು... ಬಂಗಡೆದ ಕಜಿಪು."

ಬಾಲೆ ಮಡೆ ಮಲ್ಪುನಗ ಈ ಪದನ್ ಕುಸಾಲ್‌ಗ್ ಪನ್ಪೆರ್. ಬಾಲೆದೊಟ್ಟುಗು ಮಲ್ಲಾತಿನ ಜೋಕ್ಲುಲಾ ಕೈ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ನೆಲಕ್ ಊರ್ದು... ಸುತ್ತಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುನಗ ಅತ್ತಡ... ಬಾಲೆದ ಒಂಜೊಂಜಿ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಮುಟ್ಟುದು

ಅಟ್ಟೆ – ಮುಟ್ಟೆ ಎನ್ನ ದೇವಿ । ನಿನ್ನ ಪುರುಷೇ । ಓಡೆಗ್ ಪೋಯೆ?

ಕಾಶಿಗ್ ಪೋಯೆ। ಜಾದೋ ಕೊಣತೆ? ಅರಗಿಳಿ ಕೊಣತೆ।

ಏರೆಗ್ ಕೊಳಿಯೆ? ಮಿಂಡಿಗ್ ಕೊಳಿಯೆಂದ್

ಬಾಲೆದ ಬಿರೆಲ್‌ದ ಇಡೆಕ್ ನಮ್ಮ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ನೂಳಾವೆರ್.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಅರ್ಪನ್ ತಿರ್ಪನ್ । ಕೋರಿಗ್ ಬರ್ಪನ್।

ಆನೆ– ಕುದುರೆ । ತತ್ತಿಕೊಂಡ ಮಟಕ್।

ಇಂಚ ಬಾಲುಲೆನ ಕೆಲವು ಪದಕ್ಲೆಡ್ ಯೇತೇತೋ ನಮುನೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಲೆನ್ ನಮ ತೂವೊಲಿ.

"ತೌತೆ ಕೊದ್ದೆಲ್ ದುಮ್ಮ ಪೊತ್ತೆಲ್ ತೌತೆ ಕೊದ್ದೆಲ್"

ಉಂದೆನ್ ಉಸಿಲ್ ಬುಡಂದೆ ಪನ್ನಗ ಬಾಲುಲೆನ ಕೆಬಿ ಅಲ್ರುಂಡು. ಮುಲ್ಪ ಪ್ರಾಸೊಗು ಸರಿಯಾದ್ ಅರ್ಥೊಲೆನ್ ನಾಡ್‌ದೆರ್ ಅರ್ಥೊಲೆಗ್ ಬೋಡಾದ್ ಸಬ್ದೊಲೆನ್ ನಾಡುನವತ್ತ್. ಪ್ರಾಸೊಲೆಗಾದೇ ಅವು ಮುಡೆದ್ ಬತ್ತಿನವು.

ಬಾಲೆನ್ ನಲಿಪೋಪುನ ನನೊಂಜಿ ಪದ ಬಾರಿ ಪೊಲ್ರುಂಡು. ಉಂದು ಬಾಲೆಗ್ ಅರ್ಥದೊಟ್ಟುಗು ಅಭಿನಯನ್ ಪಂದ್ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿತಿನ ಪದ.

ಮಾಮಿ ಇಲ್ಲಡ್ ಪರ್‌ಂದ್ ಕೈಲ್ । ತುಂಬುನೆಂಚ ಮಂಗಣ್ಣ।

ದಿಬ್ಬಣ ಬತ್ತಿ ಪೊಣ್ಣ । ನಿಲ್ಕ್ ತೂಪಿನೆಂಚ ಮಂಗಣ್ಣ?

ಬೆತ್ತ ಪತೊಂದಿ ಮಾಮಣ್ಣನ್ । ಗಿಡ್ಪುನೆಂಚ ಮಂಗಣ್ಣ?

ಬಟ್ಟಾಲ್ ನಿಲ್ಕೆ ಗಂಜಿನ್ । ಉನ್ಪುನೆಂಚ ಮಂಗಣ್ಣ?

ಕೊಡಪಾನಡ್ ನೀರ್ ಒಯ್ತ್ । ಕೊನಪಿನೆಂಚ ಘಂಗಣ್ಣ?

ಬಂಜಾರ ಉಂಡ್‌ದ್ । ಗರ್ಕ ತೇಗ್ ಒಯ್ಪುನೆಂಚ ಮಂಗಣ್ಣ?

ಇಂಚ ಅಜ್ಜೆನಾ ಅಪ್ಪೆನಾ ಮಂಗೆ ಆದ್... ಪದ ಪನೊಂದು ಅಭಿನಯ ಮಲ್ಪುನಗ... ಬಾಲೆಲಾ ಅಂಚನೆ ಮಲ್ಪರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ಪುರುಬಾಲೆ ಬಂಜಿಡ್ದ್ ಪುಟ್ಟುನಾಗನೆ ಮಂಡೆಡ್ ಪೇನ್ ಉಪ್ಪುಂಡ ದಾನ್ನ! ಪತ್ತಿನತುಲಾಯಿ ಐತ ತೆಲ್ಪು ಕೂಜಲ್‌ಡ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಪೇನ್‌ದ ತಿದ್‌ಪೆ – ಅತ್ತಡ ಕುಡು ಕುಡು ಪೇನ್ ಉಪ್ಪುಂಡು.

ಗಿಡ್ಪು ಕುರ್ಮಿಲ್ ಕೂಜಲ್‌ಡ್ ಪೇನ್ ಉಪ್ಪುನಗ ಬಾಲೆಗ್ ಕಿರಿಕಿರಿಯಾದ್ ರೆಡ್ಡ್ ಕೈಟ್ ಕಿರ್‌ಂಬುವ. ಅತ್ತಡ ತರೆಟ್ ಎಲ್ಯ ಎಲ್ಯ ಕಜ್ಜಿಲಾ ಮೂಡುಂಡು. ವರ್ಷದುಲಾಯಿ ನೆತ್ತಿದ ಚರ್ಮಲಾ ಅಪಗಪಗ ಪೋವೊಂದಿಪ್ಪುಂಡು. ಅಪಗ ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆಡ್ ಪೇನ್... ನಾಡುನು ಬಾರಿ ಬ್ಬಂಙದ ಕೆಲಸ. ಅಂಚೆಂಚಿ ಆಡಾವುನ ಮಂಡೆನ್ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ಮಂಗಟಾವರೆಗಾದ್ರ...

"ಜಪ್ಪು ಪೇನ್ ಜಪ್ಪು । ಜಪ್ಪು ಪೇನ್ ಜಪ್ಪು ।

ಮಿತ್ತ ಇಲ್ಲಡ್ದ್ ತಿರ್ತ ಇಲ್ಲಡೆ

ಜಪ್ಪು ಪೇನ್ ಜಪ್ಪು । ಜಪ್ಪು ಪೇನ್ ಜಪ್ಪು।

ಮಿತ್ತ ಇಲ್ಲಲ್ ಮೀನ್ದ ಕಜಿಪ್ಪು । ತಿರ್ತ ಇಲ್ಲಲ್ ಕೋರ್ದ ಕಜಿಪ್ಪು ।

ಜಪ್ಪು ಪೇನ್ ಜಪ್ಪು । ಜಪ್ಪು ಪೇನ್ ಜಪ್ಪು।

ಇಂಚ ಪೇನ್‌ಗ್ ಪಂಡೊಂದು ಬಾಲೆ ಪೇನ್ ತೊಯ್ಪರೆ ತರೆ ಒಡ್ಡುದು ಕೊರೊಡುಂದು ಮಾನಾವೆರ್.

ಪುರುಬಾಲೆಲೆಗ್ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಅಪ್ಪೆಡಿಕ್ಲು ದೈವ ದೇವೆರೆಗ್, ಪೆರಿಯರೆಗ್ ಭಕ್ತಿಡ್ ಸುಗಿಪುನಂಚಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಪಂದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಮುಟ್ಟೆಲ್ಡ್ ಕುಲ್ಲಾದೀದ್ ಐತ ರೆಡ್ಡ್ ಕೈನ್ ಮುಕ್ಕೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್

ಜೈ ಜೈ ವಿಠಲಾ ಪಾಂಡುರಂಗಾ । ಜಯ ಹರಿ ವಿಠಲಾ ಪಾಂಡುರಂಗಾ

ಹರೇ ರಾಮಾ ಹರೇ ರಾಮಾ । ರಾಮ ರಾಮ ಹರೇ ಹರೇ ।

ಹರೇ ಕೃಷ್ಣಾ ಹರೇ ಕೃಷ್ಣಾ । ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ ಹರೇ ಹರೇಂದ್।

ತಾಟಿ ಬೊಟ್ಟುದು ದೇವೆರ್ನ ಭಜನೆನ್ ಕಲ್ಪಾವೆರ್. ಚಾಮಿ ದೇವೆರೆ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ಯೆಂದ್ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಲ್ಪಾವೆರೆಗ್ ಕಲ್ಪಾವೆರ್. ಬಾಲೆ ದೈವ – ದೇವೆರೆಗ್ ಅಡ್ಡ ಬೂರ್ನ ಬಾಲೆನ್ ತೂದ್ ಪನ್ಪೆರ್,

ಜೋಗಿ ಬೂರೊಂಡೇ । ದೈತ್ಯೆ ಜೋಗಿ ಬೂರೊಂಡೇ ।
ಕಾಯಿ ತಿಂಕನಾ ಜೋಗಿ । ಕೂಲಿ ಚೊರುಂಡ್ ।
ಪುಗರೆ ತಿಂಕಾನ ಜೋಗಿ । ತರೆಕ್ ಪತ್ತ್‌ಂಡೆ।
ಅಪಿನಿ ತಿಂಕಾನ ಜೋಗಿ । ಅಮಲ್ ಗೆಮಲುಂಡೆ
ಬಂಗಿ ತಿಂಕಾನ ಜೋಗಿ । ಬಿಂಗಿರಿ ಪತ್ತ್‌ಂಡೇ।
(ತಿರ್ತ್ದ ಸಾಲ್‌ನ್ ಬೇಗ ಬೇಗ ಪನೊಂದಿತ್ತೆರ್‌ಗೆ)
ವನರಪಯ್ಯಗ್ ಪೋಯನ ಜೋಗಿ । ಅಲ್ತ್ ಲಕ್ಕದ್ ಪಾರ್‍ಯನ ಜೋಗಿ । ಕಂಡದ ಪುಣೆನ್ ದಾಂಟ್ಯನ ಜೋಗಿ । ಕದ್ರ ದೇಪೆರ ಅಂಗನೊಡು ।
ಪೆ ಪೆ ಪ್ಪೆ ಲಿ ಲಿ ಲ್ಲಿ ಲಿ ಲ್ಲಿಲ್ಲಿ
ನಲ್ತನ ಜೋಗಿ ಪೆ ಪೆ ಪ್ಪೆ ಲಿ ಲಿ ಲ್ಲಿ ಲಿ ಲ್ಲಿ ಲ್ಲಿ

೦ ೦ ೦ ೦

ತುಳುನಾಡ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಜಾತ್ರೆಲೆಡ್ ದೇವೆರೆನ್ ತುಂಬುನ ನರ್ತನ ಸೇವೆ (ನಲಿಕೆದ ಸೇವೆ) ಜನಪದರೆನ ಪೊರ್ಲುದ ಕಲೆ. ಬಾಲೆದ ಮಂಡೆದ ಮಿತ್ತ್ ದುನ್ನ ದಾಂತಿನ ವಸ್ತುಲೆನ್ ದೀದ್ ಚಕ್ರ ಸುತ್ತು. . .ಪಿರ–ದುಂಬು ನಲಿಪರೆಗ್ ಪಂದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಮುಲ್ಪ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲು ವಾದ್ಯ . . . ಚೆಂಡೆ ಬೊಟ್ಟುವೆರ್.

ಬುಲಿಪುನ ಬಾಲೆಗ್ ಅಪನಾಲೀಸ್ ಮಲ್ಪರೆಗಾದ್ರ

"ಎಂಕ್ ಬೊಡ್ಚಪ್ಪ ಬುಲಿಪೆಲ್ ಬಾಲೆ । ಕಜ್ಜಿ ಕಿರ್‌ಂಬೆಲೆ ಬೊನ್ಯೊರೆಂಕೆಲೆ।
ಎಂಕ್ ಬೊಡ್ಚಪ್ಪ ಅಲ್ವೇಲ್ ಬಾಲೆ. । ಜೊಲ್ಲೆ ಕಾರೇಲೆ, ಸುರಲೆ, ಸುಂಯ್ಯೇಲೆ।
ಎಂಕ್ ಬೊಡ್ಚಪ್ಪ ಬುಲಿಪೆಲ್ ಬಾಲೆ । ಮೋನೆ ಬಾಂಪೆಲೆ, ತೊಮ್ಮೆ ಆಡೇಲೆ ।
ಎಂಕ್ ಬೊಡ್ಚಪ್ಪ ಬುಲಿಪೆಲ್ ಬಾಲೆ ಪಂದ್

ಅಪ್ಪೆ ಅತ್ತಡ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲು ಬಾಲೆನ್ ದೂರ ದೂರ ಮಲ್ಪುನಗ ಬಾಲೆ ಕುಡ ರಂಬರೂಟಿಡ್ ಬುಲಿತೊಂದು ಅಪ್ಪೆನ ಜಕ್ಕೆಲ್ಡ್ ಕುಲ್ಲರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ಪುಂಡು. ಬಾಲೆನ್ ಬುಲಿಪಾದ್ ಮಾನಾವುನನೇ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಕುಶಿತ ಗೊಬ್ಬು. ಬಾಲೆದ ಕಂಟೆಲ್‌ಗ್ ಒಟ್ಟೆ ಡಬ್ಬೆನ್ ಮಾಲೆ ಪಾಡ್ದ್ . . ಕೈಕ್ ರೆಡ್ಡ್ ಕೋಲ್ ಕೊರ್ದು

ಡೋಲು ಬೊಟ್ಟು ದಿಕ್ಕ ಮಗ । ಜಾತ್ರೆಗ್ ಪೋತುಂಡ ಬಂಜರುಂತೊಲಿ।

ಡೋಲು ಬೊಟ್ಟು ದಿಕ್ಕ ಮಗ । ಕಂಬಲಗ್ ಪೋತುಂಡ ಬಂಜರುಂತೊಲಿಂದ್ ಗೊಬ್ಬಾವೆರ್.

ಎಲ್ಯ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ದಿನ ಇಡಿಲಾ ಬಾಜನಗ... ಬಟ್ಟಾಲ್‌ಗ... ಮಂಚಾವ್‌ಗ, ಬಾಕಿಲ್‌ಗ... ತಿಕ್ಕಿನ ಕೋಲ್‌ಡ್ ಹಾಕುನಂದೇ ಲೆಕ್ಕ . ಹಾಕ್‌ನಗ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಸೊರ ಕೇನ್ನಗ ಭಾರಿ ಕುಶಿ. ಕೈಕೊಂಜಿ ಮೈಪುದ ಕಡ್ಡಿ ತಿಕ್ಕಂಡಲಾ ಯಾವ್. ಇಂಚ ಕೋಲ್ಡ್ ಗೊಬ್ಬಂದಿನ ಜೋಕ್ಲೇ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪನೊಲಿ.

ಅಜ್ಜಿ ಪುಲ್ಲಿಲು ಸೇರ್ದ್ ದೋಸೆ ತಿಂದ್‌ದ್ ದೆಂಗ್‌ದ್ ಕುಲ್ಲುನ ಪದನ್ ಉಂದೆನ್ ಅಭಿನಯಡ್ ಅಜ್ಜಿ ಪನ್ಪಲ್.

ಚ್ಯುಯ್ ಚ್ಯುಯಿ ದೋಸೆ । ಚ್ಯುಯ್ ಚ್ಯುಯ್ ದೋಸೆ।ಎಂಕೊಂಜಿ ಕೊರ್ಲೆ

ಚ್ಯುಯ್ ಚ್ಯುಯಿ ದೋಸೆ । ಚ್ಯುಯ್ ಚ್ಯುಯಿ ದೋಸೆ ।
ನಿಕ್ಲೆಗಿಜ್ಜಿ ನಿಕ್ಲೆಗಿಜ್ಜಿ ।ಪೋಲೆಂಚಿ । ಅಜ್ಜಿ ಗಿಡಪಲ್
ಅಜ್ಜಿ ಅಜ್ಜಿ ಮೀಪರ ಅಜ್ಜಿ ?
ಈ ಕೆರೆತ ನೀರೆಂಚ? । ಅವು ಪಡ್ಕೆನೀರ್ ।
ಈ ಕೆರೆತ ನೀರೆಂಚ? । ಅವು ಕೆಸರ್ ನೀರ್ ।
ಈ ಕೆರೆತ ನೀರೆಂಚ? । ಅವು ಬೊಂಡದ ನೀರ್ ।
(ಅಜ್ಜಿ ಮುರ್ಕುಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪುನಗ)
ಮುಕ್ಕು ಮುಕ್ಕು ಮುಕ್ಕು
ಚ್ಯುಯ್ ಚ್ಯುಯಿ ದೋಸೆ । ಎಂಕ್, ನಿಕ್ಕ್ .

ಅಜ್ಜಿ ಬನ್ನಗ ಬಾಲೆಲ್ ಪೂರಾ ತಿಂದ್‌ಂದ್ ಪಾರ್ನಗ ಅಜ್ಜಿ ಕೋಲ್‌ಡ್ ಪೆಟ್ಟ್ ಕೊರ್ಪಲ್ . ಅಪಗ

ಜೋಕ್ಲು ಬುಲಿಪೆರ್, ಬೊಕ್ಕ ಅಜ್ಜಿ ಮಾಣಾವಲ್.

ಬಾಲೆಡ ಬತ್ತಿನಕ್ಲು ಕೇನ್ವೆರ್:

ನಿನ್ನಪ್ಪೆಡೊತೊಲು ಕೂಕುರಾ? ಕಂಡ ಲಿಲಿಲ್ಲಿ

ನಿನ್ನಮ್ಮೆಡೊತೆ ಕೂಕುರಾ ? ಗಾಳ ಲಿಲಿಲ್ಲಿ

ನಿನ್ನಮಾಮೆಡೊತೆ ಕೂಕುರಾ ? ಪೇಂಟೆ ಲಿಲಿಲ್ಲಿ

ನಿನ್ನಕ್ಕೋಡೆತೊಲು ಕೂಕುರಾ ? ಪಡ್ಪು ಲಿಲಿಲ್ಲಿ

ನಿನ್ನಣ್ಣೆಡೊತೆ ಕೂಕುರಾ ? ಜಾಲ್ದ್ ಲಿಲಿಲ್ಲಿ

ನ್ನಿನ್ನಜ್ಜಿಡೊತೊಲು ಕೂಕುರಾ? ಬಿತ್ತಿಲ್ಡ್ ಲಿಲಿಲ್ಲಿ

ಇನ್ನಜ್ಜೆಡೊತೆ ಕುಕುರಾ? ಸಂತೆಗ್ ಲಿಲಿಲ್ಲಿ

ಈ ಓಡೆಪೋತ ಕೂಕುರಾ? ಚಂಗಾಯಿ , ಮಂಗಾಯಿ ಲ.ಲ.ಲ್ಲಿ

ಬಾಲೆಗ್ ಕ್ರಿಚಿಲ್ ಪಾಡ್ವೆರ್.

ಬಾಲೆನ್ ಮಂಡೆದ್ ದೀಯೊಂದ್ .. . ಲಿ ಲಿ ಲಿ..ಲ್ಲಿ

ಗುಡು ಗುಡು ಗುಮ್ಮಟೆ ಬತ್ತೆ ಸಾದಿ ಬುಡ್ಲೆ. . .

ಗುಡು ಗುಡು ಬತ್ತಲೆ ಧೂಮೆ ಬತ್ತೆ (ಬತ್ತಲೆ ಧೂಮಿ ಬತ್ತಲ್) ಸಾದಿ ಬುಡ್ಲೆ. .

ಪ್ರೊತ್ತೆಲ್ ಧೂಮೆ ಬತ್ತೆ (ಬಾಂಪೆಲ್ ದೂಮಿ ಬತ್ತಲ್) ಸಾದಿ ಬುಡ್ಲೆ.. . ಲಿ.ಲಿ.ಲಿ.ಲ್ಲಿ.

ದೇವೆರೆನ್ ತುಂಬಿಲೆಕ್ಕ ಬಾಲೆನ್ ತೊಂಬೊಂದು ನಲಿಪುವೆರ್.

ಕೆಲವು ಜಾನಪದ ಜೋಕ್ಲೆನ ಸಾಹಿತ್ಯಡು ಕೆಲವು ಪದಕ್ಲೆಡ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಬುದ್ಧಿ ಪನ್ಪುನೈಡ್ದ್ ಹೆಚ್ಚ ಅರಿ ಕುಶಾಲ್ ಮೆನ್ಕುಂಡು ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಬಾಗರೆ ಇಲ್ಲಲ್ ಸಾರ್ದ ಜೋಕುಲು ಮಂತ ಪಾರ್ದ ಪಾದೆ ಜಾರ್ದ್ ಬೂರ್ದಂದ್ ತಾಟಿ ಬೊಟ್ಟ್‌ದ್ ತೆಲಿಪೆರ್.

ಅಂಚನೆ ಚನಿಲೊಂಜಿ ದೋಟಗ್ ಪೋನಗ ಐಕ್ಕೊಂಜಿ ಪೆಲಕಾಯಿ ಪಚ್ಚೆರ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಅವೆನ್ ಜೋಕ್ಲೆಗ್ ಕೊರ್ರೆಗಾದ್ರ ತನ್ನ ಬುಡದಿನ್ ಲೆಪ್ಪುನ ನಮೂನೆ ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಆರ್ಚಕ – ಪೀಚಕ ದುಡಿ ದೂಂಚಕ ಬಾಕಿಲ್ ದೆಪ್ಪು ಜೋಕುಲೆನ್ ಮೆನಿಪು ಬಟ್ಟಲ್‌ಡ್ ನೀಕಕೊಂಡ ಅರಿಯಾಡ್ ಎಣ್ಣೆಕೊಂಡ ಪೊದುಂಕುಲು ದೆಪ್ಪು ಪಚ್ಚಿಲ್ ಗೆಟಪು ರಚ್ಚೆನೆವಿರ್ಲೇಗ್ ಪಾಡ್ ಪೆಲತರಿ ಜಾಲ್ಡ್ ಪಾಡ್ ಇಂಚ ಜೆಂಜ ಬಾಲುಲೆನ್ ಮಾನಾಪುನ ಪದಕುಲು ತುಳುವರೆಡ ಇತುಂಡು.

ಂ ಂ ಂ ಂ

ಅಡ್ಡ ಬೂರೊಂಡೆ ಉಲ್ಲಾಯ । ಕಡ್ಸಲೆ ಕೊರ್ಪಾಲೆ
ಮಗತ್ ಬೂರೊಂಡೆ ಉಲ್ಲಾಯ । ಮಣಿ ಪತ್ತಾಲೆ
ಜಾಲ ಬೈಕಡ್ತಿ ಬತ್ತೊಲುಲ್ಲಾಯ । ನೀಟ ಬೂರೊಂಡೆ
ಅಡ್ಡ ನೀಟ ಪಾರೊಂಡೆ ಉಲ್ಲಾಯ । ಬೊಂಡ ಪರ್ಪಾಲೆ
ಪುಂಡಿ ಪಣವು ಕೊರ್ದು ಉಲ್ಲಾಯ । ಬೂಲ್ಯ ಪತ್ತೊನ್ಲೆ".

ಬಾಲೆ ಚದಿ ಮಲ್ತ್ ಬುಲಿಪುನಗ... ಕೊಕಾಯಿಡ್ ಅರಬಾಟ ಮಲ್ಪುನಗ . . ಬಾಲೆದ ಕೋಪಗ್ ನೈ ಪಾಡುನಂಚಿನ ಪದಟ್ ಜಾಲ ಬೈಕಡ್ತಿನ ಉದಾರ್ಮೆ ಕೊರ್ತೆರ್. ಬೈಕಡ್ತಿಗ್ ಕೋಪ ಬತ್ತ್ಂಡ ಎದುರುಂತುನಕ್ಲ್ ಏರ್? ಶಾಂತ ಆವರೆಗ್ ಅಡ್ಡ ನೀಟ ಬೂರ್ದು ಸುಗಿಪೊಡು. ಅಂಚನೆ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಬಾಲೆನ್ ಮಾಣಾವರೆಗಾದ್ರ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲು ಅಡ್ಡ ಬೂರುನ ನಾಟಕ ಗೊಬ್ಬುವೆರ್. ವಾ. . .ಬೇಲೆನಾಂಡಲಾ ಮಲ್ಪೊಲಿ, ಆಂಡ ಬಾಲೆಲೆನ್ ಮಾಣಾವುನ ಬೇಲೆ ಭಾರಿ ಭಂಙದ. "ತೂಯರೆ ಬಾಲೆಲು ಚದಿ-ಗರ್ವ ಎಲ್ಯ ಗಾಂದಾರಿ ಮುಂಚಿದಲೆಕ್ಕ."

ಇಂಚ ಬಾಲೆಲು ಕಿನ್ನಿ ಆಂಡಲಾ ಐಕ್ಲು ಮಲ್ಪುನ ರಾಪಾಟೊಡು ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲೆಗ್ ಕುಲ್ಲು ತೆಯ್ಯರೆಗಿಜ್ಜಿಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ವಾ ಚದಿ ಬಾಲೆಗ್? ವಾ ಲೂಟಿ ಬಾಲೆಗ್! ಹಪ್ಪಾ ಐತ ಕಲ್ಪ ಕೋಮಾಟಿಕೆನೇ! ಅಪ್ಪೆನ ಬಂಜಿಗ್ ನನೊರ ಪೋದುಲಾ ಬರುವೆರ್. ಇಲ್ಲ್ ಗಿರ್ತ್ ಕಟ್ಟೆರ್! ಆಯೆ ಪಟ್ಟ ಬುಳೆಪೋತೆ. ನಲ್ ದಡಿ ಪಾಡ್‌ಂಡ ಬುಲಿಪಾಟಿಕೆ, ರಾಪಾಟಿಕೆ ಕಡಿಮೆ ಯಾವ್‌ಂದ್... ಬಾಲುಲೆನ ಲೀಲೆದ ಗೊಬ್ಬುಲೆಗ್ ಮಲ್ಲಕ್ಲು ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರಲು ಸತ್ಯೊದ.

ಆಂಡ ಆ ಇಲ್ಲಡ್ ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಬಾಲುಲೆನ್ ದೆರ್ತೊಂದು... ಚದಿ, ಲೂಟಿ, ಬುಲ್ಪಾಟಿಕೆನ್ ಬಾಲೆ ಮಲ್ಪುಂದೆ ನಿಕ್ಲು ಮಲ್ಪರಾಂದ್ ಮಲ್ಲಕ್ಲೆಗ್ ನೆರ್ದ್ ಪಾತೆರಡ್ ದಡಿ ಪಾಡ್ವೆರ್. ಇಂಚ ಪುಲ್ಲಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಏಪಲ ಅಜ್ಜಿ-ಅಜ್ಜೆರ್ನ ಶ್ರೀರಕ್ಷೆ ಉಪ್ಪುಂಡು.

○ ○ ○ ○

ನನ ಬಾಲೆಗ್ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ಪುನು ಪಂಡ ಮಲ್ಲ ತ್ರಾಸ್‌ದ ಬೇಲೆ. ದಾಯೆಪಂಡ ಬಾಲೆಗ್ ಇಡೀ ದಿನಲಾ ಲೂಟಿ ಅತ್ತಡ ಗೊಬುನ ಗ್ಯಾನ, ಬೆಲ್ಲ-ಬಜಿಲ್... ಉಂಡೆ-ಮಿಠಾಯಿ ಆಂಡ... ಬಾಲೆಲೆಗ್... ಪತ್ತ್ ಬಾಯಿ. ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ಪುನಾಂಡ ಅಪ್ಪೆಗ್ ನನೊರ ಆಲೆನ ಅಪ್ಪೆನ ಬಂಜಿಡ್ದ್ ಬತ್ತಿನಂಚಿನ ಅನುಭವ. ಕತೆ-ಪದ, ನಲಿಕೆ, ಕೊಂಗಿ.. ಪೆತ್ತ, ನಾಯಿ, ಬಾನ್, ಚಂದಿರ, ಬೊಳ್ಳಿ ಉಂದೆನ್ ಮಾತಾ ತೋಜಾದ್ ನುಪ್ಪುದ ಗುಲ್ಲೆನ್ ಬಾಯಿಗ್ ದೀಯೊಡು.

ಆ ಬಾಲೆಗ್ ನುಪ್ಪುದ ಗ್ಯಾನ ಬರಂದಿಲೆಕ್ಕ ಐತ ಮಂಡೆಗ್ ಬೇತೆಬೇತೆ ವಸ್ತು-ಪರಿಸರದ ಗುರ್ತನ್ ಪೊಗಿಪಾವೊಡು. ರಾತ್ರೆ ಬಾಲೆಗ್ ನುಪ್ಪು ಕೊರ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಗು

ಚಂದಮಾಮ ಬಲೆ ಬಲೆ ।ಪೇರ್ ನೈನ್ ಕನಲೆ ಕನಲೆ ।

ಚಕ್ಕುಲಿ ಉಂಡೆನ್ ಕನಲೆ ಕನಲೆ । ಬೇಗ ಬೇಗ ಕನತ್ . .

ಬಾಲೆದ ಬಾಯಿಗ್ ದೀದ್ ಬುಡ್ಲೆ, ಪನ್ನಗ ಬಾಯಿಗ್ ಪಕ್ಕ ನುಪ್ಪು ದೀಪೆರ್. ತರೆತ ಮಿತ್ತ್ ಢುಂ ಢುಂ ಢುಂ ಬೂರ್ಲೆ ಪನ್ನಗ ಬಾಲೆ ಕುಷಿಟ್ ತಾಟಿ ಬೊಟ್ಟುದ್ ತೆಲಿಪುಂಡು.

ಬಾಲೆನ್ ಮಾನಾವುನ ನನೊಂಜಿ ಪದ ರಂಗೀತಡುಂಡು. ಬಾಲೆನ್ ಪತ್ತೊಂದು ಐತ ಮಂಡೆನ್ ಆಡಾವೊಂದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಕಂಡಿನೇರ್ ಕಿಂಕಣ್ಣ ? ಯಾನತ್ತ್ ಯಾನತ್ತ್!

ಉಂಡಿನೇರ್ ಉಗ್ಗಣ್ಣ ? ಯಾನತ್ತ್ ಯಾನತ್ತ್ !

ತೂಯಿನೇರ್ ಬೊಟ್ಟಣ್ಣ? ಯಾನತ್ತ್ ಯಾನತ್ತ್

ಯಾನೆ ಮಗೆ ಕೊಂಬಣ್ಣೆ । ಪುಂಡಿ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ಉಂಡೆ।

ಈ ಪದನ್ ಬಾಲೆದ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಒಂಜೊಂಜಿ ಮುಟ್ಟುದು ಕಡೆಕ್ ಕೊಂಬಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಪತ್‌ದ್ ಕುಡೋ ಕುಡೋಕುಡೋಂದ್ ಕೈತ ಅಡಿತ್ ಕ್ರಿಬಿಲ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.

ಬಾಲೆದ ಕೂಲಿ ತಾರ್‌ನಗ . . . ಪಿದಡುನ ಒಂಜಿ ಕೋಂಗಿದ ಕುಸಾಲ್
ಒಟ್ಟೆ ಕೂಳಿ ದವ್ವೆ , ಕಾಸ್‌ಗೊಂಜಿ ಕಡಲೆ।
ಎನ ಒಟ್ಟುಗು ಬರಡ ತಾದಿಡೆ ಬೂರ್ದು ತೈಯಡ

ಈ ಪದಟ್ ಅಖೇರಿಡ್ . . . ಬಾಲೆ ದಿಡ್ಕ ಬೂರಿಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪುಂಡು.

ಪೆದ್ದಿನವು ಪೊಣ್ಣು ಬಲೆ ಆಂಡ ಲೋಕೊಡು ಮಾತೆರೆಗ್ಲಾ ಸಸಾರ. ಆಂಡ . . . ಜನಪದರೆನ ದಿಟ್ಟಿಡ್ ಕಕ್ಕೆಗ್ ಭಾರಿ ಕುಸಿಗೆ. ಕಕ್ಕೆದ ಮನಸ್ಸ್ ಇಂಚ ಉಂಡುಗೆಂದ್ ಬಾಲೆನ್ ಗೊಬ್ಬಾವೆರ್.

ಅಕ್ಕೆರೆ ಅಕ್ಕೆರೆ ಬಾಲೆ ಎಂಚಿನ ? ಬಾಲೆ ಆಣತ್ತ?
ಅಂದಾ! ಓ. . ದೇವೆರೆ ಬೇಗ ಸುಣ್ಣನೀರ್ ಬುಡ್ಲೆ!
ಆಯೆ ಬಿರು ಪತ್ತ್‌ದ್ ಕೆರುವೆ! ಆಯೆ ಉರ್ಲು ದೀದ್ ಕೆರುವೆ!
ಆಯೆ ಕಲ್ಲ್ ದಕ್ಕ್‌ದ್ ಕೆರುವೆ!

ಆಣ್ ಬಾಲುಲೆಗ್ ಆತ್ ಥಂಕ, ಆತ್ ತಿಗಲೆ ಎಲ್ಲಿಡೇ ಉಪ್ಪುಂಡುಗೆ. ಆಕುಲು. . .ಬೋಂಟೆ , ಮರ ಮಿತರುನ, ಕಡಲ್-ತುದೆ ನೀಂದುನ, ಇಂಚ ಇಲ್ಲದ ಪಿದಾಯಿದ ಭಂಞದ ಬೇಲೆ ಮಲ್ಪುನಂಚಿನ ಇಲ್ಲದ ಅಂಜೋವುನ (ಅಮ್ಮೆನ) ಬೆರಿ ಪತ್ತ್‌ದ್ ಅಂಚಿನ ಬೇಲೆಲೆನ್ ಮಲ್ಪೆರ್. ಕಕ್ಕೆನ್ ಗಿಡಪೆರ್‌ಂದ್ ಪೋಡಿಗೆ. ಪೊನ್ನು ಜೋಕ್ಲು ಏಪಲಾ ಅಪ್ಪೆನ ಬೆರಿ. ಅಟಿಲ್, ಬಿತ್ತಿಲ್, ಕಿದೆ, ಖಂಡ, ದೋಟಂದ್ ಬೆನ್ಪುನ ಅಪ್ಪೆನ ಬೇಲೆಲೆಡ್ ಆಕುಲೆಗ್ ಆಸಕ್ತಿ ಎಚ್ಚ .

ಐಕಾದ್ರ ಪೊನ್ನು ಬಾಲೆ ಆಂಡ ಕಕ್ಕೆಗ್ ಭಾರಿ ಕುಶಿಗೆ. ಆಲ್ ಮಂಗಟ್ಟಾದ್ ಅರಿ, ಬಾರ್, ಬಜಿಲ್, ಪೊದ್ದೊಲ್‌ನ್ ಪಾಡುವಲ್. ಅರಿ ಪೊಡಪುನಗ ಐತ ಪೊಡಿಕುಲು ಕಕ್ಕೆದ ಪಾಲ್‌ಗ್. ಆಲ್ ಕೋಲ್ ತೋಜಾಂಡಲಾ ಹಾಕುಜ್ಜಲ್, ಪಾಪದಾಲ್ ಐಕಾದ್ರ.

ಅಕ್ಕೆರೆ ಅಕ್ಕೆರೆ ಬಾಲೆಂಚಿನ? ಬಾಲೆ ಪೊಣ್ಣತ್ತ?
ಅಂದಾ! ಸ್ವಾಮಿ ದೇವೆರೆ , ಉಪ್ಪಡಪ್ಪ . .ಉಪ್ಪಡ್!
ಆಲ್ ಬಾಲೆನ್ ಮೀಪಾನಗ ಒಂಜಿ ಕೋಕಾಯಿ ತಿನ್ಪೆ
ಆಲ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ತೂಂಕುನಗ ಒಂಜಿ ಕೋಕಾಯಿ ತಿನ್ಪೆ
ಆಲ್ ತೂ ಉರಿಪುನಗ ಒಂಜಿ ಕೋಕಾಯಿ ತಿನ್ಪೆ.
ಆಲ್ ಬಾಲೆಗ್ ಮಿರೆ ಕೊರ್ನಗ ಒಂಜಿ ಕೋಕಾಯಿ ತಿನ್ಪೆ
ಆಲ್ ಮಿರೆಕ್ ಕುಂಟು ಪಾಡ್ನಗ ಒಂಜಿ ಕೋಕಾಯಿ ತಿನ್ಪೆ

ಇಂಚ ಪೊನ್ನುಬಾಲೆ ಆಂಡ ಕಕ್ಕೆಲೆಗ್ ಎಲ್ಲಿದಿಂಚನೇ ಜಿಂಜ ಕನಿಕರ. ಅಲೆನ್ ಮಂಗಟ್ಟಾದ್ ಅರಿಯಾಂಡ ಅರಿ, ಬಾರಾಂಡ ಬಾರ್, ತಿಕ್ಕಿನೆನ್ ಕೋಕಾಯಿಡ್ ಪತ್ತ್‌ನಾತ್ ಗೋರ್ದು ಕೊನೊವೊಲಿಂದ್ ಕಕ್ಕೆಗ್ಲಾ ತೆರಿದಿಂಡು . ಇಂಚ ಕಕ್ಕೆ ಬಾಯಿಡ್ದ್ ಪನ್ಪಾಂದಿನ ಈ ಪದ ತುಳು ಜನಪದರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯೊದ ಪೊರ್ಲು.

ಅಂಚನೇ . . ಬಾಲೆನ್ ಕೈತಾಲ್ ಕುಲ್ಲಾದ್ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ನೆಲಕ್ ಮುಟ್ಟಾದ್ . . ಐತೊಟ್ಟುಗು ನಮ್ಮ ಎಡಕೈತ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ಲ ಬುಡ್ಪಾದ್ , ಬಲಕೈಟ್ ಅಬ್ಬಾ ಇಬ್ಬಾ . . ಮೂಜಿ ..ಪರಬ್ಬೆ.....ಕುಟ್ಟಿ . ಢಾಂ ಢೀಂ. .ಟಯ್ಯ . .ಪೊಂಯ್ಯ ಟುರ್ರ್ . .ಪುಸ್ಕ ಒದ್ ಪನ್ಪೆರ್.

ಕಡೆತ ಸಬ್ದಗ್ ವಾ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಮುಟ್ಟುವೆರಾ ಆ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಮಡಿಪೊಡು. ಅಖೇರಿಗ್ ನೆಲಕ್ . . . ಕೈಕ್. . .ಗೊಬ್ಬುನಗ ನೆಲ ಪಿದಾಯಿ ಒರಿಂಡ ಬಾಲೆನ್ ದೆರ್ತ್ ಮೂಜಿ ಸುತ್ತು ಬರ್ಪೆರ್. ಜಿಂಜ ಜೋಕ್ಲು ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಜಿಂಜ ಪೊರ್ತುಡು ಗೊಬ್ಬೊಲಿ.

■ ಪೆತ್ತ ಪೆತ್ತ ಪೇರ್ ಕನಲೆ । ಗುಬ್ಬಿ ಗುಬ್ಬಿ . .ಗುಲುಗುಂಜಿ ಕನಲೆ
ಕಕ್ಕೆ ಕಕ್ಕೆ ಕರಡಿಗೆ ಕನಲೆ । ಪುಚ್ಚೆ ಪುಚ್ಚೆ ಪುಂಡಿ ಕನಲೆ
ನಾಯಿ ನಾಯಿ . . ನಾಯ್ದ ಮಗನ ಬೆರಿಕ್ ನಾಲ್ ದಡಿ ಕೊರ್ಲೆ.

■ ಕೆಡ್ಡೆಸ ಪತ್ಯರೋ ಆಂಜೋವು ಪುಂಡದೆ ದೇರ್ಯೆರೋ ಭೂಮಿಗ್ ಎಣ್ಣೆ
ಮೈತೇರೋ ಪೂಂಜಾವು ಕುಡಾರಿ ಕುತ್ತೇರೋ, ತೆಲ್ಲಾವು, ಬಜಿಲ್ ಪನಿಯಾರ ದೀದ್
ಮುಂಡು ಬೂರೇರೋ ಬಾಲೆಗ್ ಮುಂಡು ಬೂರೇರೋ

■ ಕಾನಗ್ ಪೋಪಿಗಾಲಿ. . . ಕೂನುಗು॥ ತಾಗುಬಾಲೆ ಕೋಕ ಮಲ್ಪುಗ.
ಮುಲ್ಪ ಪೊಣ್ಣುಬಾಲೆದ ಶರೀರನ್ ಗುರ್ತ ಮಲ್ಪುನ ಕುಸಾಲ್ ಉಂಡು.
ಅಳ್ಪುನ ಬಾಲೆದಪ್ಪೆ ತುದೆಕ್ ಮೀಯರೆ ಪೋನು।ಅಳಡೆ ಎನ್ನ ಬಂಗಾರ್ । ನಿನ್ನಪ್ಪೆ
ತುದೆ ಮೀದ್ ಬರುವಳ್ ನಿನ್ನ ಕೈತಾಳ್.

■ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆನ್ ಮೋಕೆಡ್ ತೂಪಳ್
ಉಪವಾಸ ಬೂರ್ದು ಭಂಞಡಿತ್ತ್‌ಂಡಲಾ
ಅರ್ತಿ ಪಿರ್ತಿಡ್ ಬಾಲೆನ್ ತಾಂಕುವಲ್.

ತುಳುತ ತ್ರಿಪದಿಲೆಡ್ದ್ ಅಪ್ಪೆ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆದ ಐಸಿರಿ ನೆಗತ್‌ದ್ ತೋಜುಂಡು.

■ ತೊಟ್ಟಿಲ ಪುರುಬಾಲೆ ಬಿರೆಳ್ ಜಾಯೆ ಜುಂಬುವಾ ?
ಬಂಜಿ ಜಿಂಜುನ ಐಡ್ದಾವ್ರ ಕೃಷ್ಣೆ
ಪೇರ್ ಜಿಂಜಾಯೆರ್ ಅಮೃತದ

■ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಇಲ್ಲ್ ಬೋಡು , ಕೊಪ್ಪರಿಗೆ ಕಾಸ್ ಬೋಡು
ತುಪ್ಪಂತಶನ ಬೋಡು ದಿನ ನಿಚ್ಚ । ಎಂಕು
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವೆರ್ಲೆಕ್ಕಂತಿನ ಬಾಲೆ ಬೋಡು.

■ ಪುರ್ಪ ದುಂಬಿಗ್ ಮುದ್ದು, ಕಡಲ್ ತುದೆಕ್ ಮುದ್ದು,
ಪರ್ಂದ್ ಗಿಲಿಕ್ ಮುದ್ದು। ಬಾಲೆ
ಈ ಮುದ್ದು ಎನ್ನ ಸಂಸಾರೊಗು

■ ಬಾನಗ್ ಚಂದ್ರೆ ತಂಪು, ಪುರ್ಪಗ್ ಗಾಲಿ ತಂಪು
ಶ್ರೀಗಂಧ ತಂಪು ಮುಂಡಕ್ಕ್ । ಈ
ಇಲ್ಲಗ್ ತಂಪು ಪುರುಬಾಲೆ.

■ ಜೋ-ಜೋ ಪಂಡ, ಕೆಬಿ ಕೊರ್ದು ಕೇನ್ವೆ
ಮಿರೆ ಪೇರ್ನ್ ಮದಪ್ಪೆಬಾಲೆಗ್
ಜೋ-ಜೋ ಪದ ಪಂಡ ।ನಿದ್ರೆ ಕಣ್ಣ್ ನಿಲ್ಕೆ

■ ಪೆಲತ್ತ ಪಲಾಯಿದ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಪೊರ್ಲು
ನೇವಳ ಪಾಡ್‌ದ್ನ ನಡು ಪೊರ್ಲು । ಬಾಲೆದ
ಬಾಂಪೆಲ್ ಮೋನೆ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲು.

■ ಎನ್ನುಡಲ್ದ ಕಿನ್ನಿನ್ ಎಂಚ ಲೆಪ್ಪೊಲಿ?
ಬಂಗಾರ್, ಬೊಲ್ಲಿಡ್ದ್ ಲಪ್ಪರೆಗಾವಂದೆನ್ನ
ಬಾಲೆಗ್ ಬಿಲೆ ಕಟ್ಟರೆಗಾವೆ?

■ ಗಲ-ಗಲ ಗೆಜ್ಜೆನ್ ಕಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆಗ್
ಉರುಡ್‌ತ್ ಪೊರಲ್‌ತ್ ಸಬ್ದ ಮಲ್ಪಂದೆ, ಅಜ್ಜಿನ
ಮುಟ್ಟೆಲ್ದ ಬೆಪ್ಪುಡೇ ಮಲ್ಲೆ ಆಯೆ

ನಮ್ಮ ದೇಶ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯಲ್‌ಡ್ದ್ ಕೂಡ್ಸೈಡ್ಡಾವರ ಮುಲ್ಪ ಬೇತೆ ಬೇತೆ ಭಾಷೆಲುಂಡು. ಒಂಜೊಂಜಿ ಭಾಸೆಗ್ಲ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿದ ಪೆರ್ಮೆ ಉಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಭಾಸೆ ಪಂಡ ಬಜೀ ಬಾಸೆ ಅತ್ತ್. ಐತುಲಾಯಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ , ಸಾಹಿತ್ಯದುಲಾಯಿತ್ತಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಡಿತ್ತಿನ ಬದ್ಕ್, ಬದ್ಕ್‌ಡಿತ್ತಿನ ಕನ, ಕನತುಲಾಯಿದ ಪೊರ್ಲು, ಪೊರ್ಲುದುಲಾಯಿ ಉಪ್ಪುನ ಮೋಕೆ. ಈ ಕಾರನಗಾದ್ರ ಮಾತ್ಯ ಭಾಷೆಗ್ ಜಿಂಜ ಮಾನಾದಿಗೆ ಕೊರ್ಪೆರ್.

12. ತುಳು ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬಾಲೆಲು

- ಸಿರಿ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಸತ್ಯನಾಪುರತ ಬೆರ್ಮೆ ಆಳ್ವೆ ಪನ್ಪುನಾಯೆಗ್ ಬಾಲೆಲುದಾಂತೆ ವ್ಯಥೆ ದೆಪ್ಪುನಗ ಬ್ರಾಣೆ ಒರಿ ಆಯೆನ ಸೆರಂಗ್‌ಗ್ ಪಿಂಗಾರನ್ ದಕ್ಕ್‌ನಗ ಐಟ್ ಪೊನ್ನುಬಾಲೆ ಉದಿತಿಪ್ಪುಂಡುಗೆ. ಐಕ್ ಮೋಕೆಡ್ ಸಿರಿಂದ್ ಪುದಾರ್ ದೀಪೆಗೆ. ಮದ್ಮೆ ಮಲ್ಪುವೆ, ಬೊಕ್ಕ ಸಿರಿಕ್ ಪುಟ್ಟ್‌ದಿನ ಬಾಲೆನ್ ಅಜ್ಜೆರ್ ತೂಂಡ ತೈಪೆರ್‌ಂದ್ ಬಲ್ಮೆದ ಭಟ್ರ್ ಪಂದಿತ್ತಿನವು ಸತ್ಯ ಆದ್ ಬೆರ್ಮೆ ಆಳ್ವೆ ಆ ಲೋಕಗ್ ಸಂದಾಯ ಆಯೆರ್. ಈ ಕಥೆಟ್ ಕುಮಾರಬಾಲೆನ ವರ್ನನೆದ ವಿವರೊಲು ಪಾಡ್ದನೊಡು ಪೊರ್ಲುಡು ಮೂಡುದು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಐಟ್ ಸಿರಿ ತನ್ನ ಬಾಲೆನ್ ತೊಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುನ ಪದ್ದೆನ್ಮ ಸಾಲ್‌ದ ಚಿತ್ರನ ಬಾರಿ ಪೊರ್ಲುಂಡು. ಬೊಕ್ಕ ಸಿರಿ ಸೊನ್ನೆನ್ ಪೆದ್ದುನ, ಬ್ರಾಣೆನ ಬಾಲೆಗ್ ಆಸಿರ್ವಾದ ಮಲ್ಪುನ ತೊಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಪುದಾರ್ ದೀಪುನ ವಿವರೊಲು ಬಾರಿ ಕುಸಿ ಕೊರ್ಪಿನವು ಮನಸ್ಸ್‌ಗ್ ಉಲ್ಲಸ ಕೊರ್ಪಿನವು. ಅತ್ತಾಂದೆ ಸಿರಿ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಬಿಳಿದೇಸಿಂಗರಾಯೆ ಬೊಕ್ಕ ಕರಿಕಾಮುರಾಯೆ ಮೊಕುಲು ಬೋಲದ ಕಾಡ್‌ಡ್ ಮುತ್ತ್ ತಾಮರೆದ ಕೆದುಟು ಬೊಲ್ದು ತಾಮರೆ ಪೂ–ಟು ಪುಟ್ಟಿನಾಯೆ ಬಿಳಿದೇಸಿಂಗರಾಯೆ, ಕೆಂಪು ತಾಮರೆಡ್ ಪುಟ್ಟಿನಾಯೆ ಕರಿಕಾಮುರಾಯೆ ಪನ್ಪುನ ವಿವರನೆಲು ಬರ್ಪುಂಡು. ಉದಾರ್ಮೆಗ್ ಪುರಾನ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್ ಇಂಚಿನ ಜಿಂಜ ಪ್ರಸಂಗೊಲು ಬೈದ್‌ಂಡ್. ರೋಯಿನಿ ನಕ್ಷತ್ರಡ್ ಶ್ರೀಕಿಸ್ನ ದೇವೆರ್ ಪುಟ್ಟಿನೈಕ್ ಆಯೆನ ಸೋದರ ಮಾಮು ಕಂಸೆ ತೈಪೆ. ಚಂದ್ರಹಾಸ ಮೂಲ ನಕ್ಷತ್ರೊಡು ಪುಟ್ಟಿನೈಕ್ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆನ್ ಬೊಕ್ಕ ಮಾತ ಬದ್‌ಕ್ ಭಾಗ್ಯನ್ ಕಲೆವೊಂಡೆ.

- ಬಬ್ಬರ್ಯೆ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬರ್ಪಿನಂಚಿನ ಒಂಜಿ ಪ್ರಸಂಗ ಇಂಚ ಬೈದ್‌ಂಡ್. ಬಾಲೆ ಬಂಜಿಡುಪ್ಪುನಗನೆ "ಬ್ಯಾರಿ ಯಾನ್ ವಾ ತಾದಿಡ್ ಪಿದಾಯಿ ಬರೊಡುಂದು ಕೇನ್ನಗ ನಿಕ್ಕ್ ದೇವೆರ್ ಕೊರ್ತಿನ ತಾದಿಡ್ ಬಲಾಂದ್ ಬ್ಯಾರಿ ಪನ್ಪೆಗೆ. ಅಪಗ ಬಂಜಿದ ಬಾಲೆ ಪನ್ಪುಂಡುಗೆ ಬಂಜಿನ್ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಅಪ್ಪೆನ್ ಕೆರ್ಯೆಂದ್ ಜನಮಾನಿ ಪನುವೆರ್. ಬೆರಿನ್ ಬಿಚ್ಚಾದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ ಅಮ್ಮೆನ್ ಕೆರಿಯೆಂದ್ ಪನ್ವೆರ್‌ಂದ್ ಮಾಯೊದ ಬಾಲೆ ಬಂಗಾರ್‌ದ ತುಂಬಿಯಾದ್ ಅಪ್ಪೆನ ಬಲಮ್ಯೆತ ಮಿರೆನ್ ಪುಡಾದ್ ಬತ್ತೆಗೆ. ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆಗ್ ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಬುಲವನಿಗೆಗೆ. ಐತ ನೆತ್ತಿಡ್ ಸುರಿಯ, ಬೆರಿಟ್ ಬೆರ್ಮೆರ್ನ ಗುರ್ತ, ಬಂಜಿಡ್ ಈಸರನ ಗುರ್ತ, ಜುಟ್ಟುಡು ಕೂಚುಲಿಂಗೆ, ಕಾರಗಂಟ್‌ಡ್ ಕಾರಲಿಂಗೆ, ಪಾದೊಡು ಪಾದಲಿಂಗದ ಗುರ್ತ ತೋಜುಂಡುಗೆ. ಆ ಬಾಲೆಗ್ ಬಪ್ಪಾಂದ್ ಪುದರ್‌ಗೆ . ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಬಾಲೆಗ್ ಪತ್ತ್ ವರ್ಸದ ಬಾಲೆದ ಬಿರ್ಸಾತಿಕೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ್‌ಗೆ. ಗೊಬ್ಬುನಗ ಪತ್ತ್‌ನಗ ಏಪಲಾ ಆಯೆ ಗೆಂದುನ ತೂದು ಬಾಕಿತ್ತಿ ಜೋಕ್ಲು ಕಿಚ್ಚಿ ಮಚ್ಚರೊಡು ಈ ಆದ್ರೊಗು ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆಂದ್ ಮಕ್ಕರ್ ಮಲ್ಪುನಗ ಬಪ್ಪೆ ಅಪ್ಪೆಡ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟುದ ಗುಟ್ಟು ಕೇನ್ನಗ ಈ ಮಾಯೊದ ಬಾಲೆಂದ್ ಪನ್ಪುನ ವಿವರನೆಲು ಈ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಸೋಕುಡೆ ಬೈದ್‌ಂಡ್.
- ಸಿರಿಪಡ್ದನೊಡು ಬಾಲೆ ಕುಮಾರೆನ ಪುಟ್ಟುರಾಸಿದ ಫಲನ್ ಕೇನುನ ವರ್ನನೆ ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಜೋಗಟೆ ಪೊಯೀ ಪಾಡ್ದ್ ಬಟ್ಟೇರ್ ಕುಲ್ಲಿಯೇರ್ಗೇನಾ...

ಕವಡೀಗೆ ಸಾರಿ ಪೊಯ್ಯೇರ್ಗೇನಾ...

ಅಜಿಪಾಪುಂಡಿ ಜಾತಾಗ ಬುಡ್ಪಾವೇರ್ಗೇನಾ...

ಮುಪ್ಪಾಪುಂಡಿ ಪುಸ್ತಾಕ ಬುಡ್ಪಾದ್ ಪನ್ಪೇರ್ಗೇನಾ......

ಪಾಡೀ ರಾಸೀಗ್‌ಗೇನಾ ದೀಯೀ ಕಾನಿಗೇಗ್ ತೋಜೀದ್ ಬರ್ಪುಂಡುಗೇನಾ...

ಬೆರಮನೆ ಪನ್ಪೇರ್ಗೇನಾ...

ಇನಿ ಕುಮಾರೆ ಪುಟುದಿನ ಏಲ್‌ಯಗಲಿಗೆ ಅಜ್ಜೇರ್ ಕೇಂದೇರ್ಗೇನಾ...

ಸರ್ವಲಚ್ಚನಡ್ ಪುಟುದೀನ ಮಗೆ ಆಯಗ್ಗೇನಾ...

ಕುಮಾರಂದೇ ಪುದಾರ್ ಪುರಪ್ಪು ಅಜ್ಜೇರೇ... ಏ ಏ...

ಬಟ್ಟೇರೋ ಗೆರಂತ ಬಾರಿ ಬಟ್ಟೇರೋ...
ಪಂಡೇರೋ ಅಜ್ಜೇರೇ ಈರ್ ಕುಮಾರನ ಮೋನೆ ತೂಂಡ...
ಇರೆಗ್ ಮರನಾಂದೇ ಉಂಡೂಂದೇರೋ ಪನ್ನಗ...
ಅಜ್ಜೆರ್ ಕಡೆಕಣ್ಣ್‌ಡ್ ಕೊಡಿ ದು:ಖೋ ಬುಡ್ಪೇರತ್ತೋ...

ಇಂಚ ಅವೆ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಅಮಾಸೆದಾನಿ ಪುಟ್ಟಿನ ಬಾಲೆದ ದೋಸಗ್ ಪಿಲೆ ದೆಪ್ಪುನ ಕ್ರಮ.

ಬಾಲೆದ ಪದ್ನಾಜನಮೆ ಕರಿಪುನಗಾ
ಅಜ್ಜೆರ್ಗೇನ ನಾಲ್ ಇಲ್ಲಡೆ ಪನ್‌ಪಾವೇರ್ಗೇನಾ
ನಾಲ್ ಇಲ್ಲ್ ಪೊಂಜೋವುಲಾ ನಾಲ್ ಕನ್ಯಾವು ಬಾಲೆಲೆನ್ ಕೂಡಾವೇರ್ಗೇನಾ...
ಬಲ್ಲ್ ಪತ್ತಿ ಬೊಲ್ಲಿ ಮಾಡೋಡ್ಗೇನಾ...
ಇನಿ ಅಮುರ್ತ ಗಲಿಗೆಡ್ ತೊಟಿಲ್ ಗೋಪಾವೆರತೋ...
ಮುತ್ತಿಕುಂದನಂದ ತೊಟಿಲ್ ಪಾಡಾರ್ದೇರ್ಗೇನಾ...
ಆರಿಯ ಬನ್ನಾರೊ ಬೆರ್ಮು ಮಾಲಾವೇರ್ಗೇನಾ...
ಇಂಚಬಾಲೆನ್ ತೊಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡುನ ವರ್ನನೆ ಬರ್ಪುಂಡು.

■ **ಕೊರಗ ತನಿಯ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಬಾಲೆಗಾತ್ರ ಪರಕೆ ಪನ್ಪುನ ಪ್ರಸಂಗ ಇಂಚ ಬೈದ್‌ಂಡ್** :– ಕದ್ರಿದ ವುರವನ ಓಡಿಕೊರಗಗ್ ಕೊಪ್ಪದ ಕೊರಪಲೊಟ್ಟುಗು ಮದ್ಮೆ ಆಪುಂಡು. ಬೆಚ್ಚ ಬೆಚ್ಚ ಗಂಜಿ ಉಂಡುದು ಬಾನ ದೇವೆರೆಗ್ ಬೆರಿಕೊರ್ದು, ಉಡಲ್‌ಡ್ ನೀರುಂತುಂಡ ಕಾಂತಾವರದ ದೇವೆರೆಗ್ ಪುಂಡಿ ಪನವುದ ಪರಕೆ ಪಂಡಿಲೆಕ್ಕ ಕೊರಪಲ್ ಬಂಜಿನಾಲ್ ಆಪಲ್. ಕೊರಪೊಲು ಮೈರೆಗ್ ಸುಕಟ್ ಪೆದ್ದ್‌ಂಡ ಕುಲದೈವಗ್ ಪರಕೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ನಾಲಾಯಿದ ಪಸೆ ಆಜುನದುಂಬು ಮೈರೆ ಆನ್ಬಾಲೆನ್ ಪೆದುಪಾಲ್. ಮಣ್ಣ್‌ಗ್ ಬೂರ್ದಿನ ಬಾಲೆನ್ ಕಂಗ್‌ದ ಪಾಲೆಡ್ ಜೆಪುಡಾವೆರ್. ಪೂವಲ್ ಬೂರ್ನು ಕುದುಪೆರ್. ಸರೊಲಿತಪ್ಪುಡು ತಂಪು ಮಲ್ತೇರ್. ಪದಿನಾಜನೇ ದಿನತಾನಿ ಕುಟ್ಮ–ಬಂಧು–ಬಲಗ ಊರುದಾಕ್ಲು ಸೇರ್ದ್ ಶುದ್ಧ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕೊರಗ ತನಿಯಾಂದ್ ಪುದಾರ್ ದೀಪೇರ್. ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಪರ್ಪುನಪೊರ್ತುಗು ಅಪ್ಪೆನ ಸಾವು, ಪೆತ್ತದ ಪೇರ್ ಪರ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಗು ಪೆತ್ತಾಕಂಜಿದ ಸಾವು ದುಂಬು ಪರಪುನ ಪೊರ್ತುಗು ಅಮ್ಮೆನ ಸಾವು, ಬೊಕ್ಕ ಕುಟ್ಮದ,

ಏಲ್ ಕೊಪ್ಪದ ಜಾತಿದಕ್ಲು ಅಲಿದ್‌ಪೋದು ಕೊರಗತನಿಯೆ ಒರಿಯಾದ್ ಒರಿತಿನ ಬಂಜಿದ ಪ್ರಸಂಗದ ವಿವರನೆಲು ಈ ಪಾಡ್ದನೊಡುಂಡು.

******

ಪೌರಾಣಿಕ ಕತೆಟ್ ಬಾಲೆದ ವರ್ನನೆದ ಪಾಡ್ದನ:

■ ಬಾಲೆ ಪೊಲಿ ಪಂಡ ಐಸಿರಿ ಸಂಪತ್ತ್. ಟ್ರುವೇಲೆ ಬಾಲೆ ಬಾಲೆ ಪೊಲಿಯೆ. ಉಳ್ಳಾಯ, ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿನ ಉದರ್ಮೆ ಕೊರ್ತಿನ ಈ ಪದಟ್ ಪೌರಾನಿಕ ಕತೆತ ತಿರ್ಲ್ ಉಂಡು. ಬಾಲೆನ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ತೂಂಕುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಅಪ್ಪೆಗ್ ಬಾಲೆ ಒಂಜಿ ಮಲ್ಲ ಪೊಲಿ.

ಟ್ರುವೇಲೆ ಬಾಲೆ ಬಾಲೆ ಪೊಲಿಯೆ..
ಮಿತ್ತೊಂಜಿ ಮಿರಿ ಲೋಕೊಡುಳ್ಳೆರೊಡೊ
ತಿರ್ತ್‌ಂನ್ಜಿ ಸಿರಿ ಲೋಕೊಡುಳ್ಳೆರಡೊ . . . ಇಂಚ ಸುರುವಾದ್
ಬಾಲೆದ ಸೊರೋನೇ ಕೇನುಂಡೆಂಕ್
ಬಾಲೆಲು ಬಂಧೂಲು ಇಜ್ಜಾನ್ದಿನ ಅರಮನೆಡ್
ಬಾಲೆದ ಸೊರೊನೇ ಕೇನುಂಡೆಂಕ್
ದಾಯ್‌ತೇನ್ ಪನಪ್ಪರೋ ಈಸ್ವೆರಾ
ನಮ್ಮಾನರಮನೆಡ್ ಬಾಲೇಲಿದ್ದಿ
ಬಾಲೇನೆ ಬುಲಿಪ್ಪುನ ಕೇನುಂಡಯಾ
ಪಾರ್ವತಿ ನಂದಾದೀಪೊ ಪೊತ್ತಾದಾಳೆ
ಉಳಾಯಿ ಸೂತ್ರೊಗು ಪೋಪಳೋಡೋ
"ಪೊಣ್ಣೂನೇ ಮಗಲ್ ಉಜ್ಜಾನೇ ಉದಿಪಾನೋ
ಲಕ್ಕಂಡ್ ಬಾಲೆ ಅವು ಕೇನಿದರೋ"
ಪಿದಯೀನೆ ಸೂತ್ರಗ್ ಕೊಂಡುಬಲಾ
ಬಾಲೆದ ಪೊಲರ್ನನೇ ತೂಪೇರ್ ಈಸ್ವರೆ.

■ ಈ ಕಬಿತೆದ ಕಡೆಟ್... ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ಜೋಯೀದ ಪದ ಇಂಚ್ ಉಂಡು.

- ಕಂಚಿ ಮಿಂಚೀನ ಕಳಸೊ

ಕನ್ಯೆತಿ ಗಂಗೆ ತಾಂಟೀನ ಗೂಮಾರೆ ಪುಟ್ಟೀನ ಬಾಲೆ ಅರಿಪುಂಡು

ಬಾಲೆ ಅರಿಪುಂಡು ಓಲು ಪನ್ನಗ ಉಲಾಯಿ ಸೂತ್ರೋಡು

ಪಿದಾಯಿ ಪಾತ್ರೋಡು ಎಣ್ಣೆ ಓಲೇಡ್, ಎಸೆಲ್ ಬುಗುಡೀಡ್,

ಕಲ್ಲುಲ್ಲಾ ಕೊಪ್ಪೊಡು, ಮುಲ್ಲುಲ್ಲಾ ಬಾಲ್ಸರೋಡು

ಮೂಜೀ ಕೈತ ಕೊಪ್ಪರೊಡು ಬೆಂದ್ರ್ ಕಾಯಿಂಡ್ ಬಾಲೆ

ಸಾಲ್ ಕೈತ ಕೊಪ್ಪರೊಡು ಪುರುಗೊ : ಮಾಜಿಂಡ್ ಬಾಲೆ

ಬಾಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಾಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪರಮೆಸ್ರ ದೇವಸ್ಥಾನೊಗು ಪಟ್ಟ

ಪರಕೆ ಪಾಡ್ಯರೇಂದ್ ಪೋತೆರ್ ಮಗ

ಬಾಲೇ ನಮೋಲ ಪೋಯಿ ಜೋ. . .ಜೋ. . .

ಇಂಚ ತುಳು ಜನಪದೆರ್ ಈ ಪದನ್ ತೊಟಿಲ್ ತೂಂಕುನಗ ಪನ್ಪೆರ್. ಪ್ರತೀ ಸಾಲ್‌ಗ್ಲಾ ಟ್ರುವೇಲೇ ಬಾಲೆ ಬಾಲೇ ಪೊಲಿಯೆಂದ್ ಪನ್ನಗ ಅಪ್ಪೆನ ಮೊಕೆದ ಆ ಸೊರೊತ ರಾಗಗ್ ಪೊರ್ಲುಗಂಟ್‌ಡ್ ಬಾಲೆ ನಿದ್ರೆ ಮಲ್ಪುಂಡು.

- ಹೆಚ್ಚಾದ್ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಉಪಮೆಲು ಉಪಕಲೆನ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಬಲಸ್ದೆರ್. ಉದರ್ನೆಗ್ ದೇವ ಪೂಂಜೆ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ಚುಟಿತ ಪಾತೆರ ಇಂಚ ಉಂಡು.
- ಈತೆಲ್ಯ ಪಾಂಜರೊಡು ಈತ್ಮಲ್ಲೆ ಕುರ್ಲೆ ಉಂಡೊಂದು ಪಿಂದಿಜ್ಜಿ. . .
- ಬೆರಿಟ್ ಬರ್ಪುಂಡು ಬೆರ್ಮೆದೇವೆರ ಬೇನೆ . ಬಂಜಿಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು ಬಾಲೆದ ಬೇನೆ :– ನೆತ್ತ ಸುರುತ ಬೊಕ್ಕ ಅಕೆರಿದ ಪ್ರಾಸದ ಪೊರ್ಲು ಸಿರಿ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಬರ್ಪುಂಡು.
- ತೂತಲೆಕ್ಕನೆ ದೊಂಬು ಪೂ–ತ ಲೆಕ್ಕಂತಿ ಬಾಲೆ – ಇಂಚಿನ ಉಪಮೆದ ಸಬ್ದಲೆಗ್ ಬಿಲೆ ಕಟ್ಟರೆಗ್ ಸಾಧ್ಯ ಇಜ್ಜಿ.

ಓ ಬೇಲೆ ಕಬಿತೆಡ್ ಬಾಲೆದ ಬಬ್ಬುದ್ಯೆವೊದ ವಿವರನೆ

ನೋಪುನ ಬೈರಗ್	–	ಉನುಪ್ಪುಲಾ ಕಜಿಪ್ಪುಲಾ
ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಿಕ್ಲೆ	–	ಬಲಸ್‌ದ್ ಬಲಟ್
ಬುಲಿಪೂನ ಬಾಲೆಗ್	–	ಮಿರೆ ಕೊರುಲೆ
ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಪಾಡುಲೆ	–	ಕರೆಪುಚ್ಚನ ಕಂಚಿಗ್
ಪಂತಿ ಪೊರ್ತ್ದು	–	ದೀದಾಂಡ ಬಲೆ – ಪಂಡೇನೇ ಬಬ್ಬು

ಅಂಚನೆ ಬೆನ್ನಗ ಉರು ಪೋವರೆಗ್ ಮೈತ ಬೇನೆ ಪೋವರೆಗ್ ಕಂಡಡ್ ಓ ಬೇಲೇಂದ್ ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪುನ ಕ್ರಮ ತುಳು ಜನಪದೆರೆಡ ಉಂಡು. ಅಕ್ಲೆನ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಜೋಕುಲು ಬಾಲೆಲೆನ ಪ್ರಸಂಗ ಬರಂದೆ ಇಜ್ಜಿ.

ದೆತ್ತೀಗ್ ಬಂಜಿ	–	ಬತ್ತ್ಂಡ್‌ಗೇ ಅವುಲು
ಪೊನ್ನೂಬಾಲೇನ್	–	ಪೆದ್ದ್ಂಡ ಆಲ್
ಅಪ್ಪೆಗ್ ಸಹಾಯೊ	–	ಆನ್ ಬಾಲೇನೇ
ಪೆದ್ದೆಂಟ ಆಲ್	–	ಅಮ್ಮೆಗ್ ಸಹಾಯೋ
ಪೊನ್ನೂ ಮಗಲ್	–	ಪುಟ್ಟುಂಡಾನೆ ಅಂದಾಂಡ
ಬೊಲ್ಲೂಗು ಲಕ್ಕೇತ್	–	ಚೆಂಬು ಬಟ್ಟಲ್
ದೆಕ್ಕುವತ್ತೋ ಬಾಲೇ	–	ಆನ್ ಮಗೇನೇ
ಪುಟ್ಟುಂಡನೇ ಅವುಲು	–	ಕಂಡೋತ ಕ್ಕರೆಬರಿಕೆ
ಪೋತೂಗೆ ಅವುಲು	–	ಎಚ್ಚಾಯೀ ನೀರ್ ತಗ್ಗಾವು ಬಾಲೇ
ತಗ್ಗಾಯೀ ನೀರ್	–	ಎಚ್ಚಾವು ಬಾಲೇ

ಈ ಪಾಡ್ದನ ಇಂಚನೆ ದುಂಬು ಒರಿಯೊಂದು ಪೋಪುಂಡು. ಪೊನ್ನು, ಆನ್ ಪುಟ್ಟುಂಡ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮೆಗ್ ದಾದ ದಾದ ಸಹಾಯ ಆಪುಂಡುಂದು ಅಜ್ಞಾತ (ಪುದಾರ್ ದಾಂತಿನ) ಜನಪದೆರ್ ಪೊರ್ಲುಡು ಮುಡೆದೆರ್.

- ತುಳು ಸಂಧಿಲೆಡ್ ಬರ್ಪುನ ಬಾಲೆದ ರಂಗೀತೊ ಉದಾರ್ಮೆಗ್:

ಲೆಮಿಂಕಾಯನಪ್ಪೆ ಲೆಮಿಂಕಾಯಡ ಪನ್ಪುನ ಪಾತೆರೋ,

ಬಾಲೆ ಪೋವಡ ಈಯಿ ಬಡಕಾಯಿ ರಾಜ್ಯೊಗು

ನಿನ್ನ ಬುದ್ಯಂತಿಕೆ ಸಾಮರ್ತಿಕೆ – ಕೋಡಿ ಎತ್ತಂದವುಲು, ಬಡಕಾಯಿ ಸೀಮೆದ

ಮಣ್ಣ್ ದ ಗುಣೊ ಬಿಸ್ರ್ ಮಲ್ಲಾವು.
ಓ ಬಾಲೆ ನಿದ್ರೆಡ್ದ್ ಲಕ್ಕಪ್ಪ ಕನಕುಲೆ
ಕುಡ್ತ್ ಲಕ್ಕೊಂದು ಬಲ ಇತ್ತೆ
ಈ ಚಲ್ಲ್ ಜಾಗಡ್ದ್ ಕೇಂದ್ ಪಾಸ್‌ಡ್ದ್
ಲಕ್ಕ್ ಕಣ್ಣೆದ್ರ್ ಉಂತೊನ್ಲಾ.

****

ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿನ ನುಡಿಕಟ್ಟುಲು

ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಪುಟ್ಟು ಕಜಂಬು ತರೆನೀರ್‌ದ ಮದಿಮೆ, ಮದಿಮೆ– ಬಯಕೆ– ಸಾವು, ಕನ್ಯಾವು ಇಂಚಿನ ಎಡ್ಡೆ ಪಡ್ಕೆದ ಸಂಸ್ಕಾರೊಡು ಪತ್ತಸೇರ್ದಿನ ಕಲೊಟು ಸುಗಿಪುನ ಮದು ಪನ್ಪುನ ಆಚರನೆ ಉಂಡು.

- ಧರ್ಮದ ನಡೆಟ್ ದೈವ, ಬಾಲೆಗ್ ಬಾಳ್‌ದ ಪೆಟ್ಟ್ ಕೊರ್ಪಿನವು ಧರ್ಮ ಅತ್ತ್‌ಂದ್ ನುಡಿಟ್ ಅಭಯ ಕೊರ್ಪುಂಡು.
- ಬಯಕೆದ ಪೊರ್ತುಡು ಪೊನ್ನನ್ ಅಪ್ಪೆ ಇಲ್ಲಗ್ ಕಡಬುಡ್ಪುನ ಪೊರ್ತುಗು ಇಲ್ಲದ ಗುರ್ಕಾರೆ, ದೈವ–ದೇವೆರೆನ ಎದುರುಡು – "ಎಂಕುಲು ನಂಬೊಂದು ಬೈದಿನ ಸತ್ಯೊಲು, ರಡ್ಡ್ ಕುಟ್ಮದ ದೈವದೇವೆರ್ನಾಕ್ಲು ಈ ಇಲ್ಲದ ಬಾಲೆ (ಬಯಕೆದ ಮದಿಮಾಲ್) ಜತ್ತ್ ಪೋಪಿನ ಪೊರ್ತುಗು ವಿಸ ಗಲಿಗೆ ಇತ್ತ್‌ಂಡ ಅವೆನ್ ಗರುಡ ಬಾಯಿಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಅಮೃತ ಗಲಿಗೆನ್ ಒದಗಾದ್ ಕೊರೊಡು. ದಿಂಜಿದಿ ಕಪ್ಪಲ್ ನಂಜಿದ ಪುದೆ ಬಂಜಿಡುಂಡು. ಪೆದ್ದುನ ಪೊರ್ತುಡು ಒಂಜಿ ಜೀವ ರಡ್ಡಾನಗ ಅಲೆಗ್ ಬರ್ಪುನಂಚಿತ್ತಿನ ಮಾತ ಪೆದ್ದುಬೇನೆ ಬೆಸರಗ್ ಕುದ್ದುಬೇನೆ ಕೊರ್ದು, ನಂಜಿ ನೀರ್‌ನ್ ಪಿದಯಿ ಪಾಡ್ದ್ ಆಲ್ ಆನ್ ಬಾಲೆನ್ ತೊಟ್ಲಾಲೆ ಪತೊಂದು ಈ ಇಲ್ಲ್‌ದ (ಕಂಡನೆನ) ಮುಟ್ಟಿಕಲ್ಲ್ ಮಿತರ್‌ಲೆಕ್ಕ ಮಲ್ಪುನ ಕೀರ್ತಿ ಎಂಕುಲು ನಂಬುದಿನ ಸತ್ಯೊಲೆಗ್ ಸೇರ್ದಿನಂದ್ ಸುಗಿತ್‌ದ್ ಕಡಪುಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್.
- ಬಾಲೆ ದಾಂತೆ ದೈವಡ ದೂರು ಕೊರ್ನಗ – ಸಂಸಾರಗ್ ವಂಸದ ಕೊಡಿ ಬೋಡು ಪನ್ಪುಂಡು. ನಾಗ ಬೆರ್ಮೆರೆನ್ ಸಾರಥಿ ಮಲ್ತೊಂದ್ ಮಾಗಣೆ ದೇವೆರೆನ ಅನು ದೆತ್ತೊಂದ್ ಮೂಜಿ ಸನಿವಾರ ಮಧುಮಾಸ ತಿನಂದೆ ಅಸ್ವತ್ಥ ಕಟ್ಟೆಗ್ ಬಲಿ ಬರೊಡು. ಮೂಜಿ ಅಮಾಸೆ ಮೀಯೊಡು. ಪರಬಿತ್ತ್‌ಗ್, ಪೊಸ ಬಿತ್ತ್ ಮಗತ್ ಪಾಡೊಡು.

ಒಂಜಿ ವರ್ಸದ ಗಡು, ಬರ್ಪಿ ಎನ್ನ ನೇಮದ ಪೊರ್ತುಡು ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಬಾಲೆನ್ ಪತೊಂದು ಬರ್ಪಾವೆ. ಬಯ ಮಲ್ಪಡೆ" ಪಂಡ್‌ದ್ ದೈವ ಅಭಯ ಕೊರ್ಪುನ ನುಡಿ ಉಂಡು.

- ಬಾಲೆಗಾದ್ರ ಪಂಡಿನ ಪರಕೆಲೆನ್ ದೈವ ದೇವೆರೆಗ್ ಸಂದಾಯ ಮಲ್ಪುನಗ ಪನ್ಪುನ, ಸುಗಿಪುನ ನುಡಿಕುಲು, ಕಣಂತೂರು ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿನ ಪಾರ್ದನೊಡು ಬರ್ಪುಂಡು. ಕಣಂತೂರು ಉಳ್ಳಾಲ್ದಿನ ಪಾರ್ದನೊಡು :- ಅಜ್ಜಿ ಕೊಲ್ಯಂದಾರ್ ಉಲ್ಲೆರ್, ಮಗಲ್ ಪಟ್ಟಮ್ಮ ದೈಯಾರ್, ಕೂಟಜೆ ಜನನಂದ ಬೂಡುಡು ಪನ್ಪೆರ್ ಎಂಕ್ಲೆಗ್ ದುಂಬಿ ಪೋಪಿ ಆನ್ ಮಗೆ ಪಿರವು ಬರ್ಪಿ ಪೊನ್ನು ಮಗಲ್ ಇಜ್ಜಿಂದ್ ಪಟ್ಟ ಪರಕೆ ಪನ್ಪೆರ್. ಕೋಳ್ಯೂರು ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ದೇವೆರೆಗ್ ದಡೆ ಪಾಡ್ದ್ ಸುಲಾಭಾರ ತೂಂಕಾವ, ಪಟ್ಟತ್ತನ್ನ ದೇವೆರೆಗ್ ಪಟ್ಟ ಕೊಟಜೆ ಕಟ್‌ವಾ. ನೇತ್ರೊಡು ನರಿ ದೀಪಾವೆ, ಎಂಕ್ಲೆನ ಹೆರಿಯಕ್ಲೆಗ್ ಜನನಂದ ಬೂಡುಡು ಪದಿನಾಜಿ ಇರೆ ಪಾಡ್ದ್ ಅಗೆಲ್ ಬಲಸುವಂದ್ ಪರಕೆ ಪಂಡ್‌ದ್ ಕೈ ಮುಗಿಯೆರ್. ಇಂಚ ಬಾಲೆಗಾದ್ರ ಪನ್ಪುನ ಪರಕೆದ ನುಡಿಕುಲು ಪೊರ್ಲುಡ್ ಮೂಡ್ದ್ ಬೈದ್‌ಂಡ್.
- ಕೊರಗ ತನಿಯೆ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಕೊರಪಲ್.... ಉಂದೊಂಜಿ ನೀರ್.... ಉಂತುಂಡು ಪಂದಾಂಡ ಕಾಂತಾವಾರದ ದೇವೆರೆಗ್ ಪುಂಡಿ ಪನವು ಪರಕೆ ಪಾಡುವೆಂದ್ ಪನ್ಪುನ ಪ್ರಸಂಗ ಬರ್ಪುಂಡು.
- ಅಂಚನೆ ಜಾರಂದಾಯ ದೈವಡ ಮದಿಪು ಪನ್ನಗ – ಎಂಕ್ಲೆನ ಕಾರ್ಯಡ್ ಜಿಂಜ ತಪ್ಪುಪ್ಪು. ಎಂಕ್‌ಲಾ ಅಪ್ಪೆ ಬಂಜಿಡ್ ಬೈದಿ ಜನಮಾನಿಲು, ಮಾನಿ ಜೋಕ್ಲಾಟಿಗೆ ಆದ್ ಪೋವುಂದ್ ದೈವಡ್ ಮಾಪು ನಟ್ಟುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು.
- ಕೋರ್ದಬ್ಬುಡ ಮದಿಪು ಪನ್ನಗ – ಸಾರಲಿಂಗ ಮಾಯ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ಕಚ್ಚೂರ ಮಾಲ್ದಿನ ಪುನ್ಯದ ಗರ್ಭೊಡು ಏಲ್ ತಿಂಗಲ್ದ ಈ ಪಾತೆರಿನ ಸತ್ಯ. ನಿನ್ನ ಪುಟ್ಟು ಬಲಕೆ, ಪನೆರೆ ಪೋಂಡ ಏಲ್ ರಾತ್ರಿ, ಏಲ್ ಪಗೆಲಾಪುಂಡುಂದು ವಿವರನೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು.
- ಕೊಡಮಣಿತ್ತಾಯ ದೈವದ ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಜನಮಾನಿಲೆಗ್ ಬೆರಿಟ್ ಮರಣ, ಬಂಜಿಡ್ ಜನನ ಆಂಡಲಾ.. ವಿಸನ್ ತಟ್‌ಪಾರಾದ್, ಅಮುರ್ತನ್ ಕೈ ಸೇರಾದ್, ಎನ್ನ ಬಕ್ತೆರೆನ್ ಬಾಲೆಲೆನ ಲೆಕ್ಕ ಕಾಪುವೆ.

- ಪತ್ತ್ ಜಾತಿದ ಪತ್ತಪ್ಪೆ ಜೋಕುಲು ಒಂಜಪ್ಪೆ ಬಾಲೆಲೆನಲೆಕ್ಕ ಒತ್ರಮುಡ್ ಬಾಲುಲೆಂದ್ ಪನ್ಪುನ ಈ ಮದಿಪುದ ಪಾತೆರ ನಮ ಜಿಲ್ಲೆಡ್ ನಂಬುನಂಚಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂಜಿ ದೈವದ ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಬರ್ಪುಂಡ್.
- ಮಂತ್ರ ದೇವತೆನ ಮದಿಪುಡು – ಪತ್ತಪ್ಪೆನ ಬಾಲೆಲು, ಪತ್ತ್ ಬಿರೆಲ್‌ನ್ ಒಪ್ಪ ಮಲ್ತ್‌ದ್ ನಿನ್ನ ಸತ್ಯೊದ ಜಾಗೆಡ್ ನಮ ನಟ್ಟೊಂದುಲ್ಲಾಂದ್ ಒತ್ತಮೆದ ಸುಗಿಪುಂಡು.

ಮೋಕೆದ ಮಗಲೆನ್ ಕಂಡನಿನ ಇಲ್ಲಗ್ ಕಡಪುಡ್ನಗ , "ಎನ್ನ ಬಾಲೆನ್ ಮಿತ್ತ್ ದಿಂಡ ಕಕ್ಕೆ ಕೊನೊವು, ತಿರ್ತ್ ದೀಂಡ ಪಿಜಿನ್ ಕೊನೊವು ಪನ್ಪಿನ ಮೋಕೆಡ್ ತಾಂಕ್‌ದ್ ಅಂಚಿತ್ತಿನ ಎಂಕ್ಲ್‌ನ ಸಂತಾನದ ಕೊಡಿನ್ ನಿಕ್ಲ್‌ನ್ ಸಿರೆಂಗ್‌ಗ್ ಪಾಡುವ. ತಪ್ಪು ತಾಂಗ್‌ನ್ ತೆರಿಯಂದಿನ ಬಾಲೆ ಒಂಜಿ ಕೆನ್ನಿಡ್ ಪೇರ್, ಬೊಕೊಂಜಿ ಕೆನ್ನಿಡ್ ನೆತ್ತೆರ್ ರಟ್ಟುನಂಚಿನ ಈ ಪುರು ಬಾಲೆಡ್ದ್ ದಾದಾಂಡಲಾ ತಪ್ಪಾಂಡ ಅವು ನಿಕ್ಲ್ನ ಬಾಲೆಂದ್ ತೆರಿಲೆ, ಎಂಕ್ಲೆನ ಕುಲ ದೇವೆರೆನ್ ನೆನೆತೊಂದು ಈ ಇಲ್ಲದ ಬಾಲೆನ್ ನಿಕ್ಲ್ನ ಮುಟ್ಟೆಲ್‌ಗ್ ಪಾಡೊಂದುಲ್ಲಾ" . ಪಂಡ್ದ್ ಮಗಲೆನ್ ಕಡಪುಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪೆರ್. ಪೆದ್ದಿನಾಕ್ಲೆಗ್ ಜೋಕ್ಲು ಎಪಲಾ ಬಾಲೆಲೆನ ಲೆಕ್ಕ.

ಇಂಚ ತುಳುನಾಡ್ದ ಜನಪದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆತ ನುಡಿಕಟ್ಟ್‌ಡ್ ಬಾಲೆದ ಮಾನಾದಿಗೆದ ಪೊರ್ಲುದ ತಿರ್ಲ್‌ನ್ ನಮ ಸುಗಿಪು, ಮದಿಪು, ಪಾರಿ ಬೀರಡ್ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು.

******

ತುಳು ಪಾಡ್ದನಡು ಬಾಲುಲೆನ ಪ್ರಸ್ತಾಪ

ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪುನವು ತುಳುನಾಡ್ದ ಒಂಜಿ ಸತ್ವದಿಂಜಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಅಂಚಾದ್ ದೇಶ ವಿದೇಶೊಡುಲ ಪಾಡ್ದನಗ್ ಎಡ್ಡೆ ಪುದಾರ್, ಪ್ರಚಾರ ತಿಕ್‌ದಿಂಡ್. ಪಾಡ್ದನ ಪನ್ಪುನವು ಬಜೀ ಒಂಜಿ "ಜನಪದರೆನ ಸಾಹಿತ್ಯಂದ್ ಪನೆರೆಗಾಪುಜ್ಜಿ. ದಾಯೆ ಪಂಡ ಒಂಜಿ ಶಿಷ್ಟವರ್ಗದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗ್ ಬೋಡಾಯಿನ ಲಕ್ಷಣೊಲು ಐಟ್ ಜಿಂಜ ತೋಜಿದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. ಜನಪದತ ಪೊರ್ಲು–ತಿರ್ಲ್‌ಲಾ ಉರ್ಕುದು ತಮೆಲುಂಡು.

ಜನಪದೆರ್ ಉಂಡುಮಲ್ತಿನ ಪಾಡ್ದನೊಡು ... ಆಕುಲೆನ ಬದ್ಕ್‌ದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಪತ್ತಿನ ಕನ್ನಡಿಯಾದುಂಡು. ಉಂದೆಟ್ ದುಂಬು ತುಳು ಸಮಾಜ ಬುಲೆದ್ ಬತ್ತಿ ರೀತಿ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ಕೂಡುಕಟ್ಟ್, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಕಲೆ, ಗೊಬ್ಬು, ಪಗೆ, ವಿನೋದ, ತುತ್ತೈತ ಆಹಾರ-ವಿಚಾರನ್ ತೆರಿಯೊಲಿ.

ಅತ್ತಾಂದೆ ತುಳುನಾಡ್ದ ಕಾರ್ನಿಕ ಜನಮಾನಿನ ಪುಟ್ಟು, ಜೋಕ್ಲಾಟಿಗೆದ ಗೊಬ್ಬು, ಅಪ್ಪೆನ ಕೊಂಡಾಟ ಇಂಚ ಕೆಲವು ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬತ್ತಿನ ಪ್ರಸಂಗ ಉಂಡು. ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚದ ಪಾಡ್ದನದ ವರ್ಣನೆ ... ಉಪಮೆ .... ಪ್ರಾಸ....ಪ್ರಸಂಗೊಲು ಒಂಜೇ ಲೆಕ್ಕ ಅತ್ತ್‌ಡ ಅಂಚಿ-ಇಂಚಿಂಡ್ ಒಂತೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ತೋಜ್‌ದ್ ಬರ್ಪುಂಡು. "ದೇಯಿ ಬೈದೆದಿ, ಕೋಟಿ-ಚೆನ್ನಯ, ಕಾಂತಾಬಾರೆ-ಬೂದಬಾರೆ, ಸಿರಿ ಕುಮಾರೆ, ತನ್ನಿಮಾನಿಗ, ಚೆನ್ನುಕುಣಿತ, ಮೈಸಂದಾಯ, ಕಲ್ಕುಡ ... ಇಂಚಿನ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬಾಲೆಲುನ ತಾಂಕನೆದ ಚಿತ್ರಣದ ವಿವರನೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ಮೈಸಂದಾಯ ಭೂತದ ಅಪ್ಪೆನ ಪುದರ್ ಮೈಯಗೆಂದ್. ಮೈಯಿ ಪನ್ಪುನಾಲೆನ ಮಗೆ ಮೈಸಂದಾಯೆ. ಈ ಬಾಲೆಗ್ ಪುಟ್ಟುನಾಗನೆ ಮಂಡೆಡ್ ಕೊಂಬು ಉಪ್ಪುಂಡುಗೆ. ಯುದ್ದೊಡು ಆಕುಲೆಗ್ ಸೋಲಾದ್ ರುಂಡ ಮುಂಡ ಬೇತೆ ಬೇತೆಯಾದ್ ಬೂರ್ನಗ ... ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲುಲೆಗ್ ದತ್ತ-ಬಲತ ಮಿರೆ ಪೇರ್ ಕೊರ್ದು... ಬೆರಿ ಪೂಜ್‌ದ್ "ಬಾಲೆಲೇ ಕಾಯ ಬುಡ್ದ್ ಕೈಲಾಸೊಗು ಪೋಲೆ, ಜೀವ ಬುಡ್ದು ವೈಕುಂಠೊಗು ಸಲ್ಲುಲೆಂದು ಕಡಪುಡ್ದ್ ಕೊರ್ಪುನ ಪ್ರಸಂಗ ಬರ್ಪುಂಡು.

*****

ತುಳುವೆರೆನ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿನ ಭೂಮಿ ಪೂಜೆದಾನಿ (ದೀಪಾವಲಿಡ್ ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿನ್ ಲೆಪ್ಪುನು) ಪೊಲಿ ಲೆಪ್ಪುನ ಕ್ರಮ ಉಂಡು. ಆ ಧಾನ್ಯದ ಸಿರಿದೇವಿ ಎಂಚ ಬರೊಡು ಪಂಡ್ದ್ ಜನಪದರೆನ ನುಡಿಗಟ್ಟ್‌ಡ್ ಇಂಚ ಉಂಡು.

ಪೊಲಿ ಪೊಲಿ ಆ ಜಾಲ ಈ ಜಾಲ ಪೊಲಿ
ಎಲ್ಲತ್ತೇಲ್ ಜಾಲ ಪೊಲಿ , ಪಂಚ ಪಾಂಡೇರ್ಕಲೆ ಪೊಲಿ
ನಿತ್ಯ ದೇವರ್ಕಲೆ ಪೊಲಿ ಅಪ್ಪೆ ಬೆರಿಯೆ ಬಾಲೆಲು
ಬನ್ನಂಗೆ ಬರೊಡುಂದ್ ಪೊಲಿನ್ ಲೆಪ್ಪುವೆ.

ಅಪ್ಪೆನ ಬೆರಿಯೆ ಜೋಕ್ಲು ಬಾಲೆಲುಪ್ಪುನವು ಇಲ್ಲದ ನೇಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತ್. ಅಂಚನೇ ಕಂಡೊಡ್ದ್ ಬುಲೆತರಾಶಿ ಜಾಲ್‌ಗ್ ಪೊಲಿ ಬರೊಡು ಪನ್ಪುನ ಉದಾರ್ಮೆ ಈ ನುಡಿಗಟ್ಟ್‌ಡ್ ಬೈದ್‌ಂಡು.

ಕರ್‌ಂಗೋಲ್ ನಲಿಕೆದ ಪಾಡ್ದನೊಡು
ಕರ್‌ಂಗೋಲ್ ಕರ್‌ಂಗೋಲ್ ಮಾಯೆದ ಪುಣ್ಣಾಮೆ
ಕರ್‌ಂಗೋಲ್ ಪುಟ್ಟಿನೆ ಒಪ್ಪೊಂಜಿ ನಾಡ್‌ಡ್
ಪೊಲಿಯೇ ಪೊಲಿಯೆರೆ ಪೊಲಿ ಪೂವೆ ಪೋಂಡೆ ಉಲ್ಲಾಯ
ಮಾಯಿದ ಪುಣ್ಣಮೆ ಉಳ್ಳಾಯ ಮಾಯೊಡೆ ಪೋಂಡೆ
ಕರ್‌ಂಗೋಲ್ ಪುಟ್ಟಿನಾಜೆ ಓಲುಂಡು ಕಾಂತಕ್ಕ
ಮೂಡಾಯಿ ದಿಕ್ಕ್‌ದ ಉಳಾಯಿ ಸುದೆ ಪೊಯ್ಯೆಡೆ
ಸುದೆ ಪೊಯ್ಯೆಡೆ ಉಳ್ಳಾಯ ನೀರ್ ಬುರುದಿಡೆ
ಬಾಲೆ ಮನಿಪುಲಾಜೆ ಬಾಲೆ ಮದಿಮಾಲೆ
ಬಾಲೆನ್ ಮೆನಿಪುಲ ಕುಚೆಲ್‌ನ್ ಪಿನಯನೆ
ಇಂಚ ... ಬಾಲೆದ ವಿವರಣೆ ಬರ್ಪುಂಡು.

*****

ಆಟಿ ತಿಂಗಲ್‌ದ ಆಟಿಕಳೆಂಜ ನಲಿಕೆಡ್ ಲೋಕದ ಮಾರಿ ಕಳೆಪುನ ಆಟಿ ಕಳಂಜನ ಬಾಲೆದಪಗದ ವಿವರನೆ ಇಂಚ ಉಂಡು:

ಆಟಿಡ್ ಬತ್ತೆ ಕಳಂಜೆ ಮಾರಿ ಕಳಪೆನೋ
ಏಳ್ ತಿಂಗಲ್‌ಗ್ ಕೆಂಚಿ ಮೀಸೆ ಆಂಡ್ ಕೇಸರಿ ಗಡ್ಡ ಆಂಡ್
ಗುಮ್ಮೆ ಕೊಡೆಂಜಿ ಅಂಡೇ ಚಾಮರಿ ಬಂಜಾಂಡೇ.

*****

ಮುಗ್ಗೇರಲೆ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಬಾಲೆಲೆನ ವಿವರಲೆನ್ ಪಂಡಿನಾರ್: ಮಂಚಮೇರ, ಕೈಕಂಬ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ

ಅಪ್ಪೆಂದ್ ಪಣ್ಣಗ ಉಲ್ಲಲೂ ಸಾಮೆನಾ ಮುದೆನಲ್ಲೊ
ಅಮ್ಮೆಂದ್ ಪಣ್ಣಗ ಉಲ್ಲೇನೇ ಕೂರ್‌ಮ್ಮನೇ
ಅಗಲೇ ಸುರುಕು ಮಿನದ್ದೊಗು ನಿರೆಯಿ ಬಾಲೆಲು ಉಳ್ಳೇರು
ಹಾ ... ಆ ... ಯೇ ... ಯೇ ... ಯೇ ... ಆ
ನೆರ್ತ್ತೇರು ನೀರುಡು ಪುಟ್ಟುನ ಬಾಲೆಲಾ
ಪಾಳೆಗೂ ನಿಲೆಯ್ಯಾ ಪಾಲೆಗೂ ನಿಲೆಯ್ಯಾ ಬಾಲೆಲು
ಸಕ್ಕಣ ದಳಯ್ಯೋಗು ನಿರೆಯ್ಯೋ ಆ ಆ
ಮೂಜೇಟ್ ಮೂಜನೇ ಆಮೇ, ಐನೇಟ್ ಐನನೇ ಆಮೇ,
ಏಲೇಟ್ ಸುದ್ದದ ಅಮೆ ಕರಿತ್ತೆರೋ,
ಪೂವಲು ಉದ್‌ರ್‌ತೆರೋ ಪುಲ ಪೂರು ಪಾರಾಯ್ಯೇರೋ
ದುಂಬು ಪುಟ್ಟಿ ಮುದ್ದೆ, ಬೊಕ್ಕ ಪುಟ್ಟಿ ನಾಯರ್
ಕಲ್ಲಾಲೆಂದೋ ಪುದಾರ್ ಲೆತ್ತೇರೋ
ಗಾನತ್ತಾ ತಂಡೆತ್ಯಾಲ್ ನರಂಬುದೆ ಕಲ್ಲಾಲೇ
ಒಂಜೊಂಜೇ ಪಿರಯಾ ... ಒಂಜೊಂಜೇ ಬಳಕ್ಕೆಡು
ಬುಲತ್ತೊಂದು ಉಲ್ಲೇರೋ ...

*****

ಬೊಬ್ಬರ್ಯ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬಾಲೆಲೆನ ವಿವರನೆ ಪನ್ತಿನಾರ್ ಸಂತೆಕಟ್ಟೆದ ತರ್ಸಿ ನಲ್ಕೆದಾರ್.

ಅಪ್ಪೆ ಆದಿ ಮಕ್ಕೋಡು ಪಾತಿಮಾ ಬೀಬಿ
ಅಮ್ಮೆ ಮಕ್ಕೋಡು ಸುಲಿಕಲ್ಲಾ ಮಾಧವ ಬ್ಯಾರಿ
ಒರ್ತಪ್ಪೆ ಕಿಲಾರೊಡು ಒರಿ ಅಮ್ಮೆ ಸಪೊಡು
ಏಲ್ ಜನ ಬಾಲೆಲೂ ಪುಟ್ಟುವೇರ್.
ಪುಟ್‌ನಗ ಏಲ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಪೂವೊಲು ಒಂದಿಯ್ಯೇರ್
ಪುಲ ಪೂಜಿದ್ ಪಾಲೆಡ್ ಪಾಡುವೇರ್

ಮೂಜೇಡ್ ಮುಚ್ಚಿಲಾ ಅಮೆ ಕರಿಯೇರೊ
ಏಲೆಡ್ ಏಲ್‌ನೇ ಅಮೆ ಕರಿಯೇರೊ
ಪತ್ತ್ ಪದಿನಾಜಿಡ್ ಪೆರಿಯ ಅಮೆ ಕರಿಯೇರೋ
ಅಮೆ ಕಲೆದ್ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಕಟ್ಟಿಯೇರೋ
ಪಾಲೆದ ಬಾಲೆಲೂ ಪೋದು ಸಕಣೂ ಬಾಲೆಲಾಯೆರ್
ಒಕ್ಕನೂಲು ಕಟ್ಟಿಯೇರೋ, ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಪುದಾರ್ ಲೆಪ್ಪೋರೋ, ಮಡಿಯಾಲ್ದಿ
ಸಕಣೆದ ಬಾಲೆಲೂ ಪೋದ್ ತಡ್ಯಗ್ ಬಂಜಿ ಕೊರ್ದು ನಿರನೆರೊ
ನಡತ್ ನಾಲೆಜ್ಜೆ ಬನ್ನಗ ಸೊಂಟೊಗು ದಾಬು ಪಾಡಿಯೇರೊ
ಕಾರ್‌ಗ್ ಕಡವು, ಕೈಕ್ ಮುರ್ಗಿ ಪಾಡಿಯೇರೋ
ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಐನ್ ಪ್ರಾಯ ಆನಗ ಬರವು ಕಲ್‌ಪಾವೊಡು
ಪಂಡ್‌ದ್ ಪಡ್ಡಾಯಿ ಕಡಲಾ ಬರಿಕ್ ಪೋಯೆರೋ
ಸನ್ನಲ್ಲಾ ಪೊಯ್ಯೆ ಕೊಣತ್‌ದ್ ಬತ್ತೆರೊ
ಮೂಡಾಯಿ ಸಿನೆವುಲ್ಲಾ ಮುಂಡೊಡು ಪಾಡಿಯೇರೊ
ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಪೊಯ್ಯೆಡ್ ಬರವು ಕಲ್ಪಾಯೆರೋ
ಪೊಯ್ಯೆದ ಬರವು ಕೈಟ್ ಸುದ್ದ ಆಂಡ್.
ಪಲಯಿ ಪತ್ತಾವೆರೊ, ಪಲಯಿ ಪಂಚೋಡಿದ
ಬರವು ಬರೆಯೇರೋ ಬರೆದ್ ಪಲಯಿ ಬರವು
ನಾಲಾಯಿಡ್ ಸುದ್ದ ಆದ್ ಬತ್ತ್‌ಂಡ್.

ಅವೇ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬಾಲೆಲೆನ್ ತಾಂಕಣಿದ ವಿವರ ಇಂಚಉಂಡು:
ರಡ್ಡ್ ಅದೆತ ತೊಟಿಲ್ ಕಟ್ಟಿಯೇರ್, ಮೈತ ಮದೆಕ್ ಕುಂಟು ಪಾಡಿಯೆರ್
ಯೆನ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಮೀಯೆರ ಬೆಚ್ಚನೀರ್ ಆವೊಡು
ಬೆಚ್ಚನೀರ್ ಬೆಪ್ಪುಮಗ, ಚಪ್ಪೆನೀರ್ ತಣ್ಬುಮಗ

ಎನ್ನ ಬಾಲೆಲ್‌ಗ್ ಸೀಗೆ ಆವೊಡು, ಮಂಜಾಲ್ ಆವೊಡು
ಯೆನ್ನ ಬಾಲೆಲ್‌ಗ್ ಮೈಕ್ ಮೈ ಎನ್ನೆ ಆವೊಡು,
ಕಾರ್‍ಗ್, ಮೈಕ್, ತರೆಕ್, ಬೆರಿಕ್ ಒರ್ಮೆಲ ಕೆಂಪೆಣ್ಣೆ ಪೂಜಿಯೆರ್
ಮಂಜೋಲು, ಸೀಗೆ ಪೂಜಿದ್ ಮೀಪಾಯೆರ್
ಕೈಯ ನೆಡಿಯೊಡು ಕಾರ್ ಸೆಡಿಯೊಡ್, ಎನ್ನ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಪೇರ್ ಕೊಂಡ್‌ಬಲ್ಲ.
ಎನ್ನ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಪೇರ್ಲಾ ಆವೊಡು, ಕೋಡಿದ ಸಿರಿ ಕಲ್ಲಂಟೆ ಮದ್ಮಾಲೇ
ಈ ಇರುವತ್ತನಾಲ್ ಕೊಂಡೆ ಪೇರ್ ಕೊಂಡ್‌ಬಲ್ಲ.
ಮೈಲಾಜೆ ನಿಲೆದಾನಿ, ಮೈಲಾಜೆ ಮಡ್ಯಾಳಿ, ಇರುವತ್ತನಾಲ್ ಮಡಿಕುಂಟು ಕೊರ್ಲ
ಬಾಲೆ ಮೀಪಾದ್ ತೊಟ್ಟಿಲ್‌ಡ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮಾನಾವೆರೊ
ಬಾಲೆಡ್ಡೆ ಬಂಗಾರೂ ಸೀಲೆಡ್ಡೆ ಸಿಂಗಾರೂ, ಈ ಅಲಡ ಮಗಾ ಬುಲಿಪಡೆ ಈ
ಬಂಜಾರ ಉಣ್ಣಾ ಮಗಾ, ಈ ಬಂಜಾರ ಪೇರ್ ಪರ್ಲಾ
ಈ ಬುಲಿಪಡ ಈಯೇ ನೀಲಾರ ಜೆಪ್ಪುಲಾ.
ಎನ್ನ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಪುರುಗ ಆವೊಡು (ಅನ್ನ),
ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಬಾಲೆ, ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಬಾಲೆ
ಎನ್ನ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಪೇರ್ ಪರ್ಪಾವೊಡು, ಬಾಯಾರ ಮಿರೆ ಕೊರ್ದು ಮಾನಾವೊಡು ಅದಗದಗ
ಬಾಲೆ ಜೋ ಜೋ ಜೋ ಜೋ

*****

ಮಾಂಕಾಲ್ದಿ ದೈವದ ಪಾಡ್ದನಡ್ ಪುರುಬಾಲೆದ ವಿವರನೆನ್ ಪನ್ತಿನಾರ್ ತರ್ನಿ ನಲ್ಕೆ
ನೇಜಾರ್, ಮೂಡುತೋನ್ಸೆ ಗ್ರಾಮ, ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು
ಅಪ್ಪೆಂದ್ ಪನ್ನಗ ಉಲ್ಲೇರ್ ಅಪ್ಪೆ ಗಂಗೆ, ಮದ್ಮಾರ್ ಅಮ್ಮೆಂದ್ ಪನ್ನಗ ಉಲ್ಲೇರ್ ಅಮ್ಮೆ
ಗಾಳಿ ಭದ್ರ ಕುಮಾರ ಒತ್ತ್ಯಪ್ಪೆ ಕಿಲಾರೊಡು,
ಒರಿ ಅಮ್ಮೆ ಸಾಪೊಡು ಇರುವೆರ್ ಮೊನ್ನು ಬಾಲೆಲು ಪುಟ್ಟುವೇರ್.
ಪುಟಿಕೆನೆ ಬಾಲೆಲೆಗ್ ಪೂವೊಲು ಕುತ್ತಿಯೇರ್, ಪುಲ ಪೂಜಯ್ಯೇರೊ

ಪಾಲೆಡ್ ಪಾಡುವೆರೊ, ಮೂಜೇಡು ಮುಚ್ಚಿಲ ಅಮೆ, ಏಲೇಡ್ ಏಲನೆ ಅಮೆ, ಪದಿನಾಜೆಡ್ ಪೆರಿಯ ಅಮೆ ಕಲೆವೊಡು ಪಂಡೇರ್.

ಮಡ್ಯಾಲ್ತಿ ಚೆಲುವೆದಿನು ಲೆಪ್ಪಾದೆರೊ, ಅಮೆ ಸುದ್ದ ಮುದ್ರಿಕೆ ಮಲ್ದೇರೊ

ತಲ್ಪು ತಲ್ಪದೆರೊ (ತೀರ್ಥ–ಪವಿತ್ರ ನೀರು)

ಒಕ್ಕನೂಲು ಮಡ್ಡೇಲ್ತಿ ಕಟ್ಟುವೊಲು, ಪುರುಬಾಲೆನ್ ಪಾಲೆಡ್ ಪಾಡುವೆರೊ

ಪಾಲೆದ ಬಾಲುಲೆನ್ ಸಕುನೊಡು ಪಾಡುವೆರ್ (ಚಾಪೆ) ತೊಟ್ಟಿಲ್ ಕಟ್ಟ್‌ದ್ ತೊಟಿಲ್ಗ್ ಪಾಡ್ವೆರ್

ತೊಟಿಲ್ಗ್ ಪಾಡ್ದ್ ಮಡ್ಯಾಲ್ತಿ ಪುದಾರ್ ಲೆಪ್ಪುವೊಲು, ತೊಟಿಲ್‌ದ ಬಾಲೆಲು ಪೋಯೇರ್

ತಡ್ಯಗ್ ಬಂಜಿ ಕೊರ್ದು ನಿರೆವೆರೊ, ನಡತ್ ನಾಲೆಜ್ಜೆ ಬನ್ನಗ ಬಾಲುಲೆಗ್ ಸೊಂಟೊಗ್ ನೂಲು,

ಕಾರ್ಗ್ ಕಡವು, ಕೆಬಿಕ್ ಒಂಟಿ ಪಾಡಿಯೆರ್

ಪಾಡ್ದ್ ಬಾಲೆಲು ಕಿನ್ನಿ ಪೋದು ಮಲ್ಲೆ ಆಯೇರ್.

ಈ ಪಾಡ್ಡೊನೊಡು ತುಳು ಜನಪದೆರೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಮಡ್ಯಾಲ್ತಿನ ಗುರ್ಕಾರ್ಮೆ, ಪುದಾರ್ ದೀಪುನ, ಅಮೆತ ನಡಾವಲಿದ ಪಾಲೆ–ಪಜೆತ, ಪದ್ದಾಯಿದ ವಿವರನೆ ತಿಕ್ಕುಂಡು.

ಕಲ್ಕುಡ ಪಾಡ್ದನೊಡು ಬಂಜಿನಾಲ್ ಬೊಕ್ಕ ಬಾಲೆದ ವಿವರಲೆನ್ ಪನ್ತಿನಾರ್ ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು ಮಾಲ ಚೌಕಿದ ಜಲಜ ಪರೇತಿ

ಸುವ್ವಾ ಬೆಳಗೋಡ್‌ಡ್ ಬೆಂದೋನೋ ಉಪ್ಪುನಗ. ಆರೇ ಬುಡದೀನ ಬಂಜಿಗ್ ಏಲ್ ತಿಂಗೊಲ್

ಕಡದೊಂಡೂ ಎಡ್‌ಮ್ಮಾ ತಿಂಗೊಲ್, ಎಡ್‌ಮ ಕಡದೊಮಡು ಪತ್ತ್ ಪಾದ್ದೇಯ್ಯೊ ತಿಂಗೋಲ್ ಆವೊಂದ್ ಬನ್ನಗ

ಚೆಲ್ಲುಲ್ಲಾ ಮೋನೆಡೂ ... ಪುಲೀಲ್ಲಾ ಬೇನೇಲಾ, ತೋಜೀದ್ ಬನ್ನಾಗಾ, ಮಾರ್‌ಯಮ್ಮಾ ಕಲ್‌ಕ್ಕೂಡೇಗೂ

ಮಗಲೇ ಪದ್ದ್ಯೈೇರೋ...ಮನಾ ಸೆಲ್ಲಿಯ್ಯೇರೋ, ಮಗೇ ಪದ್ದ್ಯೈೇರೋ...ಸಂತೋಮಿ ಆಪೇರೋ,

ಪೂವೊಲು ಕುದ್ದೇರೋ... ಪುಲಾ ಬಂದಯ್ಯೇರೋ, ಕಂಟೇ ನೋತೇರೋ... ಪೋಡಿಗೇ ದವದ್ದೇರೋ

ಬೊಂಡ ಕೊಡತ್ತೇರೋ...ಪನಿನೀರ್‌ಂದ್ ಪರ್‌ದ್ದೇರೋ, ಪುಲೊಟ್ ಪುದಾರ್ ತೆರ್‌ದ್ದೇರೋ ನನಲಾ

ದುಂಬು ಪುಟ್ಟಿನಾ ಬಾಲೇಗ್ ನನಲಾ, ಆಣೂ ಬಾಲೆಗ್ ಕನ್ನಡಾ– ಕಲ್‌ಕ್ಕೋಡೆಂದೂ ಪುದಾರ್ ತೆರ್‌ದ್ದೇರೋ, ಬೊಕ್ಕ ಪುಟ್ಟಿನಾ ಬಾಲೆಗ್ ನನಲಾ ಸತ್ಯದೇವತೇಂದೂ ಪುದಾರ್ ಪಂಡೂದ್ ಲೆತ್ತೇರೊ.

ಇಂಚ ಬಾಲುಲೆನ ತಾಂಕಣಿದ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ಪೊರ್ಲುಡ್ ಮುಡೆದೆರ್.

ಕೊನೆಯ ಮಾತು:– ತುಳು ಜನಪದೆರೆನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗ್ ಐತನೇ ಆಯಿನ ಮಾನಾದಿಗೆ– ಪೊರ್ಲುೃ–ತಿರ್ಲ್ದ್ ವೈಶಿಷ್ಟಲೆನ್ ನಮ ಬೇತೆ ಭಾಷೆದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಡ್ ಐತ ಸಂಬಂಧನ್ ತೂವೊಲಿ. ಆಂಡ ಪುರುಬಾಲೆನ್ ತಾಂಕುನ,ತೂಂಕುನ, ಮಾನಾವುನ, ಗೊಬ್ಬಾವುನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಲ್ಲ ಬುಲೆಚ್ಚಿಲ್‌ನ್ನಮ ಬೇತೆ ಭಾಷೆದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ನಮ ತೂವಯ.

ತುಳು ಜನಪದ ಕತೆಕ್ಲೆಡ್ ಬಾಲುಲೆನ ಪ್ರಸಂಗ ಜಿಂಜ ಬರ್ಪುಂಡು. ಬಾಲೆದಾಂತಿನ ಗೊಡ್ಡುಗು ಸಾಮಾಜಡಿತ್ತಿನ ಸ್ಥಾನ ಮಾನ, ಅಲೆನ ಕನ್ನ ನೀರ್‌ದ ಬದ್ಕ್, ಬಂಜಿಡ್ ಬಾಲೆ ಕೊಡ್ಯಂದಿನ್ನೈಕ್ ಕಂಡನೆ ರಡ್ಡನೆ ಮದ್ಮೆ ಆಪುನ ಪ್ರಸಂಗ, ಅಪ್ಪೆ ಸೈತಿ ಬಾಲೆನ್ . . ರಡ್ಡನೆ ಬುಡೆದಿ ಅತ್ತಡ ಇಲ್ಲದಾಕ್ಲು ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಸಿಕ್ಷೆಲು, ನನೊರಿಯನ ಬಾಲೆನ್ ದತ್ತು ದೆನೊನ್ಪುನ ಕ್ರಮ, ಬಾಲೆಗಾದ್ರ ಪನ್ಪುನ ಪಟ್ಟ ಪರಕೆಲು, ಆನುಲೆನ ಸಂಪರ್ಕದಾಂತೆ ಪುಟ್ಟುನ ದೈವ ಶಕ್ತಿದ ಬಾಲೆಲೆನ ಚಿತ್ರನ, ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಕತೆಕ್ಲು , ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಡ್ ಜಿಂಜ ಉಂಡು. ಯಾನ್ ಈ ಕೃತಿಟ್ ಐತ ವಿವರನೆನ್ ಕೊರ್ರೆಗ್ ಪೋವಂದೆ, ಪಾಡ್ದನಡ್ ಬರ್ಪುನಂಚಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರಸಂಗಲೆನ್ ಚಿಟ್ಕ್‌ಡ್ ಕೊರ್ರೆಗ್ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಲ್ತ್‌ದೆ.

ನಮ್ಮ ತುಳುನಡ್‌ಡ್ ಅಳಿಯ ಕಟ್ಟ್‌ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಡ್ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಧತಿಡ್ ಆಚರನೆ ಮಲ್ಪೆರ್, ನಾಯಮ್ಮಾರೆರ್, ಮಾಸಾಧಿಕ ಜೈನೆರ್,ಹರಿಶಿಲ್ಪಿ, ಪೆರಿಯರ್,

ಮೂಲ್ಯೆರ್, ಮೊಯ್ಲಿ, ಸಾಲಿಯ, ಮಲೆಕುಡಿಯೆ, ಬಿರುವೆರ್, ಪಂಬಾಲ, ಕಳೆಸಿ, ಮಡಿವಾಳೆ,ಮುಖಾರಿ,ಮುಗೇರ್, ದಿಕ್ಕೆ–ಕೊರಗೆರ್ ಬಾಲುಲೆನ್ ತಾಂಕುನ ಕಟ್ಟ್. . ಪಿಲೆತಕರ. .ಒಂಜೇಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪುಂಡು.

ಬೊಕ್ಕ ಜೈನೆರೆಡ್ ರಡ್ಡ್ ಪಂಗಡ ಇತ್ತಿನೆಟ್ಟ್ ಒಂಜಿ ವರ್ಗ ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಧತಿನ್ ಆಚರನೆ ಮಲ್ಪೆರ್. ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಧತಿಡ್ ಬಾಲೆದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರನೆಲು ಒಂಜೇಲೆಕ್ಕ ಉಪ್ಪುಂಡು. ಎನ್ನ ಅಂದಾಜಿದ ಪ್ರಕಾರ . . ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆದ ಸಿರಿ ತುಪ್ಪೆ. ಬಾಲುಲೆನ ತಮೆರಿ–ತಾಂಕಣೆ ಆಲೆನವು ಆಯಿನ್ಯೆಡ್ದಾವ್ರ ಬಾಲೆನ್ ಮಾನಾವುನ ಕಬಿತೆದ ಉದಿಪನೆಲು. ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆದಿಪ್ಪು. ಆಂಡ ಆಕುಲೆನ ಕಬಿತೆಡ್, ಗಾದೆಲೆಡ್, ಪಾಡ್ದನಡ್... ಆನಿದ ಜನಮಾನಿನ ಬದ್ಕ್, ಬೇಲೆ, ಭಾಷೆ, ನಡಾವಲಿ ಇಂಚಿನ ಮಾತಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿನ್ ನಮ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ್ ತೆರಿಯನೊಲಿ.

ಒಂಜಿ ದುರಂತದ ಸಂಗತಿ ದಾದ ಪಂಡ ಇತ್ತೆ ಮಾತೆರ್ಲ್ಲ ಪೆದ್ದರೆಗ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಲುಂಡು. ಮರ್ದ್‌ಲಾ ಅಂಗಡಿಡ್ ತಿಕ್ಕುಂಡು. ಒಂಜಿ ಬಾಲೆನ್ ತಾಂಕರೆಗ್ ಮಡ್ಯಾಲ್ತಿ ದಾಯೆ ಬೋಡು? ಬಜೆ, ಮೂಲಿಕೆಮಾತ್ರೆ ನೆಕ್ಕಾವುನ, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆನ್ ಬುಲೆಪೋವುನ, ಮರ್ದ್ ಮಲ್ಪುನ ಭಂಙ ಏರೆಗ್ಲಾ ಬೊಡ್ಚಿ. ನನ ಬಾಳೆದ ಪದಕ್ಲೆನ್, ಕಬಿತೆಲೆನ್ ಪಂದ್ ಗೊಬ್ಬಾವುನಾತ್ ಪುರುಸೊತ್ತು ಇತೆದ ಅಪ್ಪೆಡಿಕ್ಲೆಗ್ ಒಲ್ಲುಂಡು ? ಕಾಸ್ ಕೊರುಂಡ ಬಾಲೆದ ಹಾರಗ್ ಡಬ್ಬಿಲೆಡ್ ಪೊಡಿ ತಿಕ್ಕುಂಡು.ಬಾಲೆ ಬುಲ್ತುಂಡ ಮಾನಾವರೆಗ್ ನಿದ್ರೆದ್ ಮಾತ್ರೆಲೆನ್ ಕೊರ್ಪುನಂಚಿನ ಬೇಬಿ ಸಿಟ್ಟಿಂಗ್ ಉಂಡು. ಪ್ಲೇ ಸ್ಕೂಲ್ ಉಂಡು. ಅಜ್ಜ–ಅಜ್ಜಿ ಕೂಡುಕುಟ್ಮದ ಮೋಕೆ ಬಾಲುಲೆಗ್ ಇತ್ತೆ ಕನನೇ ಸರಿ. ಕಂಡನೆ ಬುಡೆದಿ ಇರುವೆರ್‌ಲಾ ಬೆನ್ಪುನ ಅಂಬರಾಪುದ ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬದ್ಕ್‌ಡ್ ಅಪ್ಪೆ ಅಮ್ಮನ್ ತೂವಂದೆ, ಮೋಕೆದಾಂತೆ ಮಲ್ಲಪುನ ಜೋಕ್ಲೆನ್ ನಮ ಇತ್ತೆ ತೂವೊಂದುಲ್ಲ. ನನ ದುಂಬುದ ನಂಬಿಕೆಲು, ನಡಾವಲಿಲು, ಮೀಪಾವುನ, ಮಾನಾದ್ ಗೊಬ್ಬಾವುನ ವಿವರನೆಲು ನನ.. ಒರಿಂಡ ಅವು ಅಚ್ಚಾಯಿನ ಬೂಕುಲೆಡ್ ಮಾತ್ರಂದ್ ಎನ್‌ನಗ.. ಇತ್ತೆದ ಬಾಲೆಲು... ಬಾಲ್ಯದಾಂತಿನ ಶಾಪಗ್ರಸ್ಥೆರೆಂದ್ ಪನರೆಗ್ ಜಿಂಜ ವ್ಯತೆ ಆಪುಂಡು.

*****

** ಸೊಲ್ಮೆಲು**

13. ಮಾಹಿತಿ ಕೊರ್ತಿನಾರೆನ ಪುದಾರ್ ಬೊಕ್ಕ ಪತ್ತೆ

ಹೆಸರು	ವರ್ಷ	ವಿಳಾಸ
ಶ್ರೀಮತಿ ಶಾರದ ಆರ್.ರಾವ್	65 ವರ್ಷ	ಸತ್ಯ ನಿಲಯ, ಧರ್ಮಸ್ಥಳ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ
ಬಿ.ಕೆ. ಶ್ರೀಮತಿ ರಾವ್	64ವರ್ಷ	ಕಂಕನಾಡಿ, ಮಂಗಳೂರು.
ಶ್ರೀಮತಿ ಸುನಂದ ಎಡಪಡಿತ್ತಾಯ	77 ವರ್ಷ	ಸಂಸ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ
ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಂದರಮ್ಮ	75 ವರ್ಷ	ರಾಯರ ಮನೆ, ಕಳವಾರು, ಮಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಟ್	60 ವರ್ಷ	"ಚಿತ್ರಶ್ರೀ" ಚಿಕ್ಕಪಾಡಿ, ಉಡುಪಿ
ಶ್ರೀಮತಿ ರೋಹಿಣಿ ದೇವಾಡಿಗ	65 ವರ್ಷ	ಲಕ್ಷ್ಮೀಸದನ ತೊಕ್ಕೊಟ್ಟು, ಮಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀಮತಿ ಸರಸ್ವತಿ ಅಚಾರ್ಯ	78 ವರ್ಷ	"ಓಂ ಶ್ರೀ" ವಿವಿ ಮೊಹಲ್ಲ, ಮೈಸೂರು
ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ರಾವ್	98 ವರ್ಷ	ಮನೆನಂ. 40/39ಸರಸ್ವತಿ, ಪುರಂ ಮೈಸೂರು
ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮ್ಮ	88 ವರ್ಷ	ಮೂಡಲೆಊರು ದೇವಸ್ಥಾನದ ಬಳಿ ಉಡುಪಿ
ತೋನ್ಸೆ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ	55 ವರ್ಷ	ಅಂಬಲಪಾಡಿ , ಉಡುಪಿ
ಶ್ರೀಮತಿ ತಾರಾ ಕಿಣಿ	60 ವರ್ಷ	ಶಾಂತೇರಿ ಕೃಪಾ ಮೂಡಬಿದ್ರೆ
ಶ್ರೀಮತಿ ಪದ್ಮಾವತಿ	65 ವರ್ಷ	ಬಸದಿ ಬಳಿ ಪಡು ಪಣಂಬೂರು,ಮಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಪುದ್ದಾ ಕೊರಗ	75 ವರ್ಷ	ಇಂದಿರಾ ನಗರ, ಹಳೆಯಂಗಡಿ ಮಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ಪಿಜಿನ ಕೊರಗ	75 ವರ್ಷ	ಕಣಂಜಾರ್ ಕಾರ್ಕಳ, ತಾಲೂಕು
ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಬಲ್ಲಾಳ್	71 ವರ್ಷ	ಹೋಟೆಲ್ ಅಜಯ, ಎಂ. ಈ. ರೋಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
ಶ್ರೀಮತಿ ವೆಂಕಮ್ಮ ಭಂಡಾರ್ತಿ	80 ವರ್ಷ	ಕುತ್ಯಾರು, ಉಡುಪಿ
ಶ್ರೀಮತಿ ಜಲಜ ಪರತಿ	60 ವರ್ಷ	ಮಲಾಚೌಕಿ ಕಾರ್ಕಳ, ತಾಲೂಕು
ಶ್ರೀ ಆನಂದ ಪೂಜಾರಿ	90 ವರ್ಷ	ಹಳೆಯಂಗಡಿ, ಮಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ ಭಟ್	60 ವರ್ಷ	ಮಜೂರು ಗ್ರಾಮ, ಉಡುಪಿ

ಶ್ರೀಮತಿ ಲೀಲಾವತಿ ರಾವ್	60 ವರ್ಷ	ಆಚಾರ್ಯ ಹೌಸ್, ಉಡುಪಿ
ಶ್ರೀ ಪು. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಟ್	60 ವರ್ಷ	ಕಟೀಲು, ಮಂಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ರತ್ನಕರ ಶಾನುಬೋಗ	80 ವರ್ಷ	ರಥಬೀದಿ, ಜೋಗಪ್ಪರ ಅಂಗಡಿ, ಉಡುಪಿ
ಶ್ರೀಮತಿ ಬೊಮ್ಮಕ್ಕ ಮರಕಲ್ತೆ	80 ವರ್ಷ	ಕೊಡವೂರು, ಮಲ್ಪೆ
ಶ್ರೀಮತಿ ಪದ್ಮಾವತಿ ಮುಗೇರಾಯ	99 ವರ್ಷ	ಮುಗೇರಾಯಹೌಸ್, ಹೊಸಬೆಟ್ಟು, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ
ಶ್ರೀ ಚಿಪ್ಪು ಪಾಣರ	80 ವರ್ಷ	ಪದಮಲೇ ಹಿರಿಯಡ್ಕ
ಶ್ರೀಮತಿ ಕಮಲಮ್ಮ	79 ವರ್ಷ	ಸುಂದರಿ ಗೇಟ್ ಪೇರಂಪಳ್ಳಿ, ಉಡುಪಿ
ಶ್ರೀ ಮಂಜು ಪಾಣರ	80 ವರ್ಷ	ಕುಕ್ಕಿಕಟ್ಟೆ ಉಡುಪಿ
ಶ್ರೀಮತಿ ಕೆಂಪಿ ಮುಗ್ಗೇರ್ತಿ	79 ವರ್ಷ	ಬಲ್ಲಾಡಿ ಮುಡ್ದಾತಿ ಕಾರ್ಕಳ
ಶ್ರೀ ಕುಟ್ಟಿ ಪಂಬದ	60 ವರ್ಷ	ಮಾಯಿಲ್‌ಪಾಡಿ, ಉಡುಪಿ.
ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಶೀಲಾ	45 ವರ್ಷ	ಕೆ. ಆರ್. ಇ. ಸಿ. , ಸುರತ್ಕಲ್.
ಶ್ರೀಮತಿ ಸುಮಂಗಲಾ	30 ವರ್ಷ	ಕಾನ-ಕಟ್ಲ , ಸುರತ್ಕಲ್.

****

14. ಪರಾಮರ್ಶನ ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಡಾ. ಅಮೃತ ಸೋಮೇಶ್ವರ – 1984 –"ತುಳುನಾಡು", ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಕೋಟೆಕಾರು. ಮಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಬಿ. ವಿ. ವಿವೇಕ ರೈ – 1985 – "ತುಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ" , ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಚಿನ್ನಪ್ಪ ಗೌಡ – 2002 – "ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಿರಿ", ಮದಿಪು, ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಗಳ ಗಂಗೋತ್ರಿ, ಮಂಗಳೂರು.

ಬನ್ನಂಜೆ ಬಾಬು ಅಮೀನ್ – 1994 – "ಪನಿಯಾರ" , ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ, ತುಳುಕೂಟ (ರಿ), ಕುಡ್ಲ.

ಡಾ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಯು.ಪಿ. – 1997 – "ತುಳು ನಿಘಂಟು (ಸಂಪುಟ–I)", ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ.

ಡಾ. ವಾಮನ ನಂದಾವರ – 1987 – ತುಳುವೆರೆ ಕುಸಾಲ್ – ಕುಸೆಲ್, ಹೇಮಾಂಶು ಪ್ರಕಾಶನ, ಕಾಟಿಪಳ್ಳ.

ಡಾ. ನಾವಡ ಎ. ಎ. – 1999 – "ಸಿರಿ ಪಾಡ್ದನ", ಗಿರಿಕೆರೆ ರಾಮಕ್ಕ, ಮುಗೇರ್ತಿ.

ಡಾ. ಸುಶೀಲಾ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ – 1989 – "ಜನಪದ ಆರಾಧನೆ ಮತ್ತು ರಂಗಕಲೆ", ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಜಾನಪದ ರಾಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ, ಉಡುಪಿ.

ಶ್ರೀಮತಿ ಯಜ್ಞಾವತಿ ಕೇಶವ ರಂಗೆನ್– 1998 – "ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕಾ ತುಳುನಾಡು", ಚಂದ್ರಿಕಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಗಣನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿ, ಎಕ್ಕಾರು – "ಜನಪದ ಆಟಗಳು", ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಗಣೇಶ ಅಮೀನ್ ಸಂಕುಮಾರ್– 2006–"ನುಡಿ ಸಿಂಗಾರ" , ಸಿರಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಪಾವಂಜೆ, ಮಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಹಾಲಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್–1999 – "ಜಾನಪದ ಮಿನದನ", ತುಳುನಾಡ್ ಪ್ರೆಸ್, ಕದ್ರಿ, ಮಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಕೆ. ಅಭಯ ಕುಮಾರ್ – 1977 – "ಮುಗೇರಿಯ ಜನಾಂಗ ಅಧ್ಯಯನ", ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ನೃಪತುಂಗ ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಡಾ. ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯ (ಸಂ.)– 1995 – "ಪತ್ತಾಯೊ", ಸ್ಮರಣ ಸಂಚಿಕೆ, ತುಳುಕೂಟ, ಉಡುಪಿ.

ಶ್ರೀ ಪು. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಭಟ್ಟ – "ಜನಪದ ಶತಪಥ", ಯುಗಪುರುಷ, ಪ್ರಕಟಣಾಲಯ, ಕಿನ್ನಿಗೋಳಿ.

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಎಸ್. ರಾವ್ – 2006 – "ತುಳುಗಾದೆಲು", ದುರ್ಗಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮಣ್ಣಗುಡ್ಡೆ, ಮಂಗಳೂರು.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ ಅಡ್ಯನಡ್ಕ (ಸಂ) – 1977 – "ಸುದರ್ಶನ", ಮೂಲ್ಕಿ, ಟಿ. ಎಂ. ಎ. ಪೈ. ಅಭಿನಂದನಾ ಗ್ರಂಥ.

****

ಲೇಖಕಿ – ಹೆಚ್. ಶಕುಂತಳಾ ಭಟ್, ಅಂಚೆ: ಹಳೆಯಂಗಡಿ – 574146.

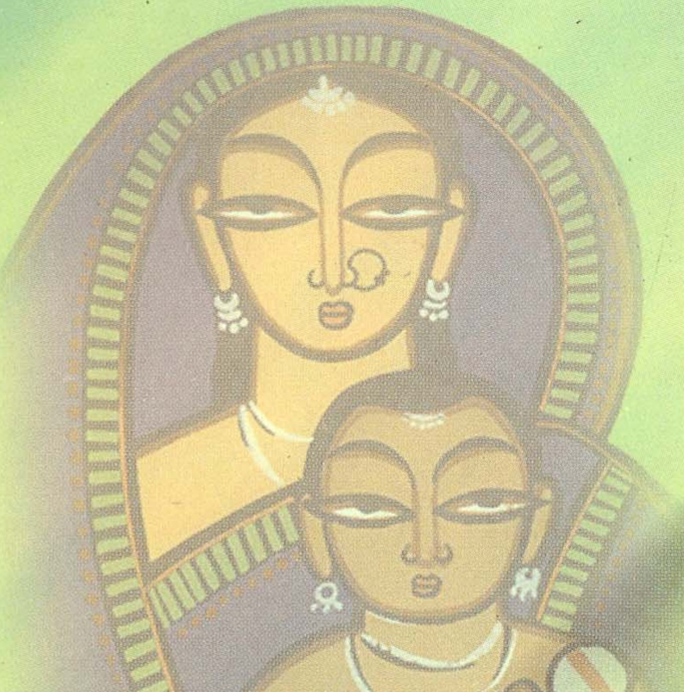

ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್. ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್ ಮೇರ್ ತುಳು ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕಿ. ತುಳು ಕನ್ನಡದ ಮಾತಾ ಕಳೊಟ್ಲಾ ಎಡ್ಡೆ ಬೆಂದಿನಾರ್ ತುಳುಟು ಇಂಚ ಸುಮಾರು ಕಾದಂಬರಿನ್ ಬರೆತೆರ್. ಉಡುಪಿ ತುಳು ಕೂಟದಕುಲು ಮೇರೆನ ಕಾದಂಬರಿಲೆಗ್ 'ಪಣಿಯಾಡಿ ಮೆಚ್ಚೋಲೆ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಕೊರ್ತೆರ್. 27 ಸರ್ತಿ ತುಳು ನಾಟಕಗಾದ್ ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ 'ರತ್ನ ವರ್ಮ ಹೆಗ್ಡೆ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆತೆರ್. ಮೇರೆನ ನಾಟಕೊಲೆಗ್ 3 ಸರ್ತಿ 'ಕಲ್ಪನಾ' ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬಯಿದ್‌ಂಡ್. ಇಂಚ ಕತೆ ಕಾದಂಬರಿಗಾರ್ತಿಯಾದ್, ನಾಟಕಗಾರ್ತಿಯಾದ್, ಕವಯತ್ರಿಯಾದ್ ತುಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬುಳೆಚ್ಚಿಲ್‌ಗಾದ್ ಬೆಂದಿನ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್. ಶಕುಂತಲಾ ಭಟ್ ಇತ್ತೆ ತುಳು ಜಾನಪದ ಕಳೊಕು ಜತ್ತ್‌ದೆರ್ ತುಳು ಜಾನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಡ್ ಪುರುಬಾಲೆ ಪನ್ಪಿನ ಈ ಗ್ರಂಥೊನು ಪ್ರಾಕ್‌ದ ಕಾಲೊಡ್ದು ತುಳುನಾಡ್ದ ಪೊಂಜೊವು ಬಂಜಿನಲೆನ್ ಎಂಚ ತೂಪಾದೆರ್, ಪೆದ್ಮೆದಿನ್ ಎಂಚ ತೂವೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಪುರುಬಾಲೆನ್ ಎಂಚ ತಾಂಕೊದಿತ್ತೆರ್, ಪನ್ಪಿನೆನ್ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕವಾದ್ ಬರೆತೆರ್. ಬಂಜಿನಾಲ್, ಪೆದ್ಮೆದಿ, ಬಾಲೆ, ಮೊಕ್ಲೆನ ಆರೈಕೆ, ತೂವೊನ್ನಾ ರೀತಿ ನಿಯಮ ಕಟ್ಟ್ ಕಟ್ಟಲೆ, ಪರಂಪರಾಗತವಾದ್ ಎಂಚ ನಡತೊಂದು ಇತ್ತ್‌ಂಡ್, ತೊಟಿಲ್ದ ಬಾಲೆನ್ ಜೋಯಿ ಪಂಡ್‌ದ್ ಪದ ಪಂಡ್‌ದ್ ಎಂಚ ಮಾನಾವೊಂದಿತ್ತೆರ್, ಪುಲಮರ್ದ್‌ಗ್ ಎಂಚ ಆರೈಕೆ ಮಲ್ತೊಂದು ಇತ್ತೆರ್ ಪನ್ಪಿ ವಿವರಣೆ ಕೊರ್ತೆರ್. ಈ ಗ್ರಂಥ ನಿಜವಾದ್ ದುಂಬುದ ಕಾಲದ ಅಪ್ಪೆ ಬಾಲೆನ್ ತಾಂಕನದ ಒಂಜಿ ಕೈಗನ್ನಡಿ ನನಲಾತ್ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಲ್ಪುನಕ್ಲೆಗ್ ಆಕಾರ ಗ್ರಂಥೊ.

– **ಡಾ. ಪಾಲ್ತಾಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಆಚಾರ್**